טעמים

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה חמישית
גיליון מספר 481

✦

במדבר
תשפ"ג

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	06:56	08:13	08:50
בני ברק	07:11	08:16	08:47
חיפה	07:04	08:17	08:50
אשדוד	07:11	08:16	08:47
בית שמש	06:55	08:14	08:49
קרית גת	07:12	08:14	08:48
נוף הגליל	07:07	08:15	08:50

ספיר
דפוס מהיר ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

מאת הרב יחזקאל שובקס

מסר קצר שבועי
במדבר תשפ"ג

אזעקה עולה ויורדת בבית המקדש

תגידו, כמה איומים במוות יש בפרשת במדבר.

יותר משלושה, וגם יותר מחמישה. שמונה פעמים!

והכול בהקשר לבית המקדש.

באחת הפעמים גם מצורפת הוכחה. "וימת נדב ואביהוא".

חז"ל האריכו כמה התורה נזהרת לדבר בלשון נקיה. ועדיין בהקשר לבית המקדש, התורה משתמשת באיום מפורש למוות, בלי רמזים ובלי קודים.

סביר להניח שלו היו צופרים בבית המקדש, הם היו מופעלים מדי פעם, כאשר כהן כמעט חרג מגבולו והסתכן במותו המיידי.

*

אנו נמצאים כעת בארץ ישראל אחרי שבוע של איומים בטחוניים. האזעקות, והאסונות.

בבית הכנסת שלנו גם ספגנו אובדן פתאומי וקשה של אמא צעירה לחמישה יתומים.

הורים רבים עסוקים בשאלה כיצד לעזור לילדים שנתקפים בחרדות בעקבות האירועים.

*

נדבר על חרדות מבחינת התפתחותית.

התינוק, מרגע לידתו, 'סובל' מחרדות. יש לו חרדת מוות אמיתית.

נסו לכמה רגעים להרגיש כמו תינוק. היכנסו לתוך כלוב מסורג ונעול, הקיפו את עצמכם באנשים שלא מבינים את השפה שלכם, סלקו מעליכם כל מאכל, ותחוו את מה שהתינוק חווה, עם חוסר היכולת שלו אפילו להבין הסיטואציה.

התינוק בחודשים הראשונים לחייו, אינו מסוגל אפילו לקרב בקבוק לפה שלו. באופן תיאורטי, התינוק יכול להיות מוקף בעשרות בקבוקי מטרנה מסביב לראשו, ועדיין לגווע ברעב ח"ו.

זה להיות תלותי לחלוטין בחסדי האמא (או הסובבים).

כשהוא מרגיש כאב בטן, הוא לא יודע להסביר את עצמו, כי גם הוא לא מבין. אך הוא כן חש איום מפורש על חייו, לכל הפחות כמו הבנה של בעל חי.

נסו נא להיזכר, אם הרגשתם פעם כאב פנימי עוצמתי שלא ידעתם את פשרו. האם לא חשבתם באותו רגע על מוות מתקרב?

אכן יש בזה משהו אמיתי. כי באופנים מסויימים, אם זה קורה בשבת, ואין יכולת לברר אצל מומחה את פשר הכאב, מותר גם לחלל את השבת.

וזו התחושה האמיתית של כל תינוק בתקופה הראשונה לחייו.

*

לחרדות הללו יש תפקיד חשוב.

כך דורשים חז"ל מהפסוק **"והאלוקים עשה שייראו מלפניו".** (ברכות נט:)

יראת השם בנויה על פחד טבעי שמוטבע בתוכנו.

מאידך, לחרדות יש יכולת לשבש את החיים. כשאדם מותקף בחרדות מוגזמות הוא לא פנוי לשום משימה מורכבת שדורשת רוגע, כמו: לימוד, תפילה, עבודת השם. וגם לא בעבודה הדורשת ריכוז.

אדם המותקף בחרדה, לא יכול לאהוב, לא לשמוח, לא להרגיש התרוממות, וגם לא להתחבר למצוות.

כשהורים רואים את הילדים מותקפים בחרדות יתר שמשבשות את השיגרה, ואינם מאפשרים חיים, בוודאי צריך לחשוב כיצד להרגיע אותם. כשיש ילדים שסובלים מחרדות תמידיות, זה מפריע להם ללמוד, להתפלל, בחיי החברה ולהתפתחות תקינה. חייבים לתת את הדעת כיצד לסייע בעדם.

מצד שני, צריך לשים לב:

כאשר ילדים חווים חרדה מהסכנות, לפעמים - אנו ההורים נתקפים בחרדה משנית. אפשר לתת לו שם: "חרדת ילדים". אנו לא יכולים לשאת את החרדות שלהם. ואז אנו נוטים לכל מיני מקומות.

1. הכחשת הסכנות. "מה פתאום? אין שום סכנה! לא נכון מה ששמעת! אף פעם לא קרה!

2. הכחשת החרדה. "פחד זה משהו טיפשי! רק ילדים קטנים פוחדים! תפסיק לפחד ואז הכול יהיה בסדר."

למרבה הפלא, בעקבות הכחשות ההורים, הילדים יגיבו בדרך כלל בחרדת יתר.

אמרנו: ילדים, וכנ"ל גם אצל מבוגרים שמפחדים.

ולכן, הדרך המאוזנת היא-

מצד אחד, לנרמל אצלינו את החרדות והפחדים. ככה בדיוק הקב"ה רוצה. הוא ברא עולם שיש בו סכנות גשמיות ורוחניות, והוא רוצה שנהיה חרדים מהסכנות. הוא גם רוצה שנהיה חרדים ממנו תמיד.

מאידך, לחפש דרכים להרגיע חרדות מיותרות שמשבשות את השיגרה. אם זה בהיגיון בריא (לא בכל אזעקה נופלים טילים, ולא כולם מתים, וכו' וכו'), ואם זה בתרגילי הרפייה, או בהיסח הדעת.

ותמיד לזכור, שהאמונה והדביקות בה', הן מרגוע טבעי ובסיסי לנפש. כאשר יהודי חי בחיבור תמידי לקב"ה, הוא חי באיזון טבעי ובריא, שמצד אחד הוא ירא את ד', ומצד שני הוא מצליח להתרכז בכל המשימות שלו. כל החיים אנו שואפים להגיע לאיזון הזה. הלוואי!

אורח לרגע
תגובות הקוראים

התפעלתי מאוד מהמאמר האחרון על "דרכון אנושי". נושא ערך עצמי מעסיק אותי רבות בתקופה האחרונה, וכאשר קראתי את המאמר הנוכחי הוא עשה לי המון סדר בראש.
גם העברתי את הדברים לכמה חברים.

* * *

בסביבה שלי מכנים אותי 'מצליחן'. אני אכן מצליח לחלוש בבת אחת על פרוייקטים רבים, ולנהל אותם בהצלחה בס"ד.
סדר היום שלי מתחיל בשבע בבוקר ומסתיים אחרי חצות הלילה. החברים שלי תמיד מקנאים בי במוטיבציה הגבוהה שלי. וגם אני הסתכלתי על זה תמיד באופן הזה.
לאחרונה, כשהתחלתי יותר להתבונן, קלטתי שאני סובל מלחצים יתירים ותחושת חרדה תמידית. התחלתי לשים לב שכל בוקר אני מתעורר עם דפיקות לב חזקות, ואיזה מנוע 'טורבו' רב עוצמה מבריח אותי מהמיטה, בלי כל קשר לתשישות שלי. יש לי הרבה הערכה עצמית, כי אני מכיר היטב את הכישורים והיכולות שד' חנני, אך מסתבר שחסר לי 'ערך עצמי' בסיסי. יש לי פחד עצום, שאם חלילה לא אסיים את היום עם פעילות מוצלחת ביותר, אני עלול להרגיש מדוכא.
כשקראתי את מה שכתבת על הפרשה - הזדהיתי עם כל מילה.

אפשר רגע
שו"ת קצר

בתור ילד, הייתי מבודד בחברה. כעת הבן הגדול שלי בן ה-6 מתחיל לפתח בעיות דומות. אני מאוד רוצה לעזור לו. לעומתי, רעייתי טוענת שצריך להרפות ממנו, ולא לחטט כל הזמן בנושא החברתי. ואני חושב שדווקא בגלל שסבלתי כ"כ, אני מבין הרבה יותר את ההשלכות.

תשובה: כמובן, שנדרשת כאן התייחסות פרטנית.
ובכל זאת הערה כללית קטנה:
אין ספק, שהעובדה שאתה סבלת בצעירותך, מוסיפה לך נקודות רבות ביכולת שלך לעזור לאחרים. יש אנשים שהפכו את המצוקות שלהם, לשליחות חיים של עזרה לאחרים.
אך מצד שני, פעמים רבות, דווקא בגלל שסבלנו כ"כ בחיינו, ומרוב הפחד שהילדים לא ישכפלו את הבעיות הללו, אנו עלולים 'להדביק' את הבעיות שלנו על הילדים. בעיות שלא קיימות בכלל.
מרוב מאמץ, לפעמים זה אפילו מצליח לנו. ולכן נדרשת כאן עין אובייקטיבית, שיכולה לצפות מן הצד.

לְקוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת במדבר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

"אמר רב מתנה מאי דכתיב (במדבר כא) 'וממדבר מתנה' אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו (עירובין נד, א)

החוזה מלובלין, היה עניו מופלג כידוע.

רב העיר לובלין באותם הימים היה הרב עזריאל, שנקרא בשם "ראש הברזל" מרוב חריפותו.

הוא היה מתנגד גדול לחסידים ולשיטתם.

פעם פגש את ה"חוזה" ושאל אותו: איך יתכן שלכבודו, באים עשרות אנשים לקבל ממנו ד"ת ואילו אני, שהנני רב העיר ויודע ללמוד הרבה יותר מכם, אין איש בא אלי.

אכן, ענה ה"חוזה" בענווה, איני מבין מדוע באים יהודים לאדם פשוט שכמוני.

אמר הרב: יש לי עצה לכבודו. בשבת הבאה, כאשר יבואו החסידים, הכרז בפניהם שאין בך תורה, ושאינך ראוי שיבואו אליך.

הסכים ה"חוזה" לדבר ואכן כך עשה. לפני קריאת התורה, עלה לבימה והכריז על עצמו שהוא עם הארץ ושאינו ראוי כי יבוא אליו מישהו.

כמובן שהחסידים לא השגיחו בדברי רבם ורק התגברה הערצתם על רוב ענוותנותו.

לאחר מכן שוב נפגש רב העיר עם ה"חוזה" ושאל אותו אם עשה את עצתו.

אכן כן, ענה ה"חוזה" אבל הדבר לא עזר.

אמר הרב: החסידים לקחו את הדברים כענווה, העצה היעוצה אם כן, שתאמר הפוך, תעלה לבימה ותכריז שאתה גאון וצדיק ויר"ש, וכך יחשבו החסידים שיש בך גאווה ויפסיקו לבא.

נענה ה"חוזה" ואמר: אכן זה נכון שאני עם הארץ ואין בי לא תורה ולא יראה. אבל לשקר, זאת לא אוכל. לומר שאני צדיק וגאון, אין באפשרותי.

"במדבר סיני" (א, א)

התורה ניתנה במדבר, ודרשו חז"ל (במדבר רבה א, ז) שבא הדבר ללמדנו כי "כל מי שאינו עושה את עצמו כמדבר, הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה".

נמצא, איפוא, שהענוה ושפלות הרוח הינה תנאי בסיסי לקניית התורה, ואכן בכל מקום שבו מצאנו תורה – מצאנו גם את מידת הענוה.

בענין הזה מסופר, כאשר הגיע ה"חזון איש" זצ"ל למינסק בימי אברכותו, כבר הלך שמו לפניו כבן עליה מהמיוחדים שבדור, אולם לא הכל הכירו את מראה פניו.

עלה לבית המדרש ונטל גמרא לעיין בה, וכיוון שהגיעו לומדי השיעור ונצרכו לגמרא, פנה אליו השמש, הוציא מידיו את הספר והפטיר: "יהודי פשוט צריך לומר תהילים, אנו זקוקים עתה לגמרא כדי ללמוד בה!"

בלי אומר הניד ה"חזון איש" את ראשו לאות הסכמה.

למחרת, כאשר הגיע ה"חזון איש" להתפלל בבית המדרש, רצה השמש לכבדו בעליה לתורה כאורח, וביקש לדעת את שמו, כשהשיב ה"חזון איש": "אברהם ישעיהו בן שמריהו יוסף", הביט בו השמש כשמבט מבולבל בעיניו – האם אין זה שמו של האברך שכולם סחים בו בכבוד ובהתפעלות?

"לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם... מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ"

בְּחֶלֶם שֶׁל פַּעַם הָיָה מְקֻוֶה, לֹא סְתָם מְקֻוֶה, הָיְתָה שָׁם גַּם סָאוּנָה לוֹהֶטֶת שֶׁשִּׁמְּשָׁה אֶת הַבָּאִים לְהַזִּיעַ וְלִפְתֹּחַ אֶת דַּרְכֵי הַנְּשִׁימָה מִדֵּי עֶרֶב שַׁבָּת...

עֶרֶב שַׁבָּת אֶחָד הִגִּיעַ אָדָם אֶל הַמְּקֻוֶה, הֵסִיר אֶת מַלְבּוּשָׁיו וּבִקֵּשׁ לְהִכָּנֵס אֶל הַבּוֹרוֹת וְהַסָּאוּנָה - אַךְ לְפֶתַע נִרְעַד, מוֹחוֹ הַחֶלְמָאִי לֹא יָכוֹל הָיָה לְתַפֵּס אֶת הַסִּיטוּאַצְיָה: עַד עַכְשָׁו, כַּאֲשֶׁר הַבְּגָדִים הָיוּ עָלַי, יָדַעְתִּי לְזַהוֹת אֶת עַצְמִי בֵּין כָּל הָאֲנָשִׁים, יָדַעְתִּי מִי אֲנִי, אֲבָל כָּעֵת, כְּשֶׁאֲנִי נִכְנָס בְּלִי הַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁאֲנִי רָגִיל אֲלֵיהֶם לְתוֹךְ קְבוּצָה גְּדוֹלָה שֶׁל רוֹחֲצִים, אֵיךְ אֵדַע כְּשֶׁאֵצֵא מִכָּאן - מִי אֲנִי?

לעי"נ הרה"צ

ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

רגע אחד חלף עד שחדרה למוחו ההבנה כי אכן כך הוא... זהו האברך – והוא נהג כלפיו בזלזול כה גדול...
בקול בוכים פנה אל ה"חזון איש" וביקש מחילה, אך ה"חזון איש" השיב לו בשלוה: "על מה עלי למחול? הן צודק מר בכל דבריו – ללומדי השיעור הקבוע ישנה זכות קדימה לעיין בגמרא, ויהודי אכן צריך לומר תהילים..."
(ומתוק האור)

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

כאשר היה הצדיק רבי צבי הירש מרימינוב נער קטן כבן עשר, התייתם מהוריו.
מפני מצבם הדחוק של בני משפחתו מסרו את הנער שיעבוד כשוליה בביתו של חייט פשוט...
לאחר שנים רבות, כאשר היה כבר צדיק מפורסם, ישב רבי צבי הירש בקרב חסידיו ואמר להם: אני, לא זכיתי ללמוד מאבי דבר, משום שנתייתמתי כאשר הייתי נער קטן.
ואולם, מאותו חייט ששהיתי בביתו למדתי שני דברים חשובים: האחד לא לקלקל דברים חדשים, והשני, לתקן ככל האפשר דברים ישנים...

"וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם" (א, נב)

מסופר על כפרי אחד מסביבות פרמישלאן, שהיה חוכר את המחלבה מאדון הכפר ומזה התפרנס.
פעם אחת התעקש האדון ולא רצה להחכיר עוד את המחלבה ליהודי.
נסע האיש לפרמישלאן, ניגש לרבי מאיר וסח את דאגתו, בכה והתחנן לפניו שיתפלל בעדו לה', ולאחר מכן נשאר לשבות שם את השבת.
מנהגו של ר' מאיר היה, שהוא בעצמו סידר את סדר השולחן, ואפילו מי שיזמר את הזמירות היה לפי פקודתו.
והנה בשבת זו התחיל הצדיק בעצמו לזמר בתוך הסעודה את הזמר "כל מקדש שביעי", וכשהגיע לתיבות "שכרו הרבה מאוד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דגלו", אמר כך: "שכרו של השומר שבת הרבה מאוד", ומהו שכרו? "על פי פעלו" כמו שהוא גוזר בפיו כך פועלים בשמים, וכמאמר חכמינו "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

לאחר מכן פנה ר' מאיר לאנשים העומדים סביבו ואמר: מה אתם אומרים, מאיר'ל משמר שבת קודש כהלכתו? הן הן השיבו כולם.
אם כן אמר שוב הצדיק, מכיון שמאיר'ל מקיים שבת קודש כהלכתו, הרי הוא גוזר ואומר: "איש על מחנהו ואיש על דגלו", ששום איש לא יזוז ממקומו.
ר' מאיר נתכוון בזה לאותו חוכר המחלבה, אך שום איש מהמסובים לא הבין את כוונתו, ולא ידע על מי סובבים הדברים וגם החוכר בעצמו שהיה איש פשוט, לא הבין שעליו רומזים דברי הצדיק.
באותו הזמן נפל פתאום ברחוב בעל המחלבה ולא היה יכול ללכת לביתו, והוכרחו לשאתו בידי עבדיו.
שלחו אחרי רופאים והם אמרו שאין תרופה למכתו.
בתוך כך נצנץ רעיון במוחו של האדון: אולי בא לי עונש זה על שרציתי לנשל את היהודי מפרנסתו, מיד שלח לקרוא אליו את היהודי, אבל היהודי היה אז אצל הצדיק בפרמישלאן, לפיכך הוצרך להמתין האדון עד שובו, ושלח אחריו ואמר לו שהוא מוחל לו גם את דמי השכירות ונותן לו את העסק בחינם, ובזכות זה תיכף נתרפא האדון.
(עונג לשולחן שבת)

אֲבָל אַל דְּאָגָה, כְּמוֹ שֶׁהַחֲלָמָאִים יוֹדְעִים לִמְצֹא בְּעָיוֹת - כָּךְ מֻמְחִים הֵם בִּמְצִיאַת פִּתְרוֹנוֹת מַבְרִיקִים.

עִם אֲרֻשַּׁת פָּנִים שֶׁל אֶחָד שֶׁיּוֹדֵעַ הֵיטֵב מָה הוּא עוֹשֶׂה, שָׁלַף מִכִּיס הַחֲלִיפָה שְׁרוֹךְ אָדֹם אָרֹךְ וְזוֹהֵר, קָשַׁר בְּרִפְיוֹן עַל רַגְלוֹ הַיְמָנִית - וְנִכְנַס בְּבִטְחָה אֶל הַמִּקְוֶה.

כָּעֵת הוּא לֹא יִתְבַּלְבֵּל, יֵדַע לְזַהוֹת מִיָּד שֶׁהָאָדָם שֶׁלִּרַגְלָיו קָשׁוּר שְׁרוֹךְ אָדֹם - זֶה הוּא!

נִכְנַס בְּלֵב רָגוּעַ, טָבַל עָלָה וְנִסְתַּפֵּג, וּבַחֲלוֹף הַזְּמַן לֹא שָׂם לֵב שֶׁהַמַּיִם גָּרְמוּ לִשְׁרוֹךְ לִגְלֹשׁ אַט אַט מֵהָרֶגֶל שֶׁלּוֹ, וְאִם לֹא דַּי בְּכָךְ - הִיא גַּם הֶשְׁחֲלָה בְּטָעוּת אֶל רַגְלוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵר.

"כאשר יחנו כן יסעו" (ב, ב)

מספרים על הרה"ק רבי ר' שמעלקא מנילקשבורג זיע"א שהיה רגיל לישון כשהוא יושב ונר דולק בין אצבעותיו כדי שיקיץ כשתיגע השלהבת בידו.
משביקר אצלו הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א שיכנע אותו שישכב ויישן.
כששכב רבי ר' שמעלקא במיטה, סגר רבי אלימלך את החלון, ופרש עליו יריעה.
רבי שמעלקא ישן עד למחרת בבוקר, וכאשר קם הרגיש שמוחו צלול ביותר.
אמר: נודע לי שגם על ידי שינה אפשר לעבוד את ה'.

"ואלה תולדות אהרן ומשה" (ג, א)

כתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל.
רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, בנו של הסבא מסלבודקה, בהיותו בחור, חזר פעם לביתו לביקור אצל

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי** ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

הוריו, אחר העדרות ממושכת ונסיעה מסוכנת בקירבה לחזית המלחמה, ומצא את אביו שקוע בשיחה עם אחד התלמידים בלי ששם לב כי בנו יקירו נכנס הביתה.
אמו הרבנית ביקשה להסב את תשומת ליבו של הסבא מסלבודקה לבנו, וקראה אליו: "הנה בננו אליעזר יהודה הגיע".
אך אביו הזדרז וענה לעומתה מניה וביה: "בחור זה אף הוא בני"... (ישורון)

סיפר הרה"ג רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א: מעשה בראש ישיבה שפנה להגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל והציע שאלתו: מתעניינים אצלו בעניני שידוכים על בחורים מתלמידיו.
יש כאלה שאפשר לומר עליהם דברים טובים, אך יש גם כאלו שאין מה לומר עליהם... אם אומר עליהם את האמת מי ירצה להתחתן איתם, לכן השאלה האם מותר לשקר?
הזדעזע רבי יחזקאל לשמע השאלה, והחל לצעוק מחום ליבו: "נדמה לך שאתה צדיק ויש לך בעיה של שקר... היאך יתכן שיש לך תלמיד ואתה לא רואה בו שום מעלה, רק חסרונות... אין לך שום דבר טוב לדבר עליו? אתמהה! זה נקרא מחנך?! זה נקרא בן אדם"?!
ולא נרגע רבי יחזקאל שעה ארוכה.
(שמענו מפיו)

סיפר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל בעל הבית הלוי, שלקח מלמד לבנו הג"ר שמחה זצ"ל, ומידי פעם היה מגיע ובודק כיצד מלמד הלה את בנו.
הדבר הלחיץ את המלמד והטיל עליו אימה.
באחד מהביקורים הללו אמר המלמד לבית הלוי: כאשר אשתי מכינה "קוגל", היא לשה את הקוגל בידה ולא נעים לראות את זה בשעת מעשה, ולכן בזמן הלישה אינני נכנס לראות כיצד נעשה הקוגל... אבל בשבת קודש מגיע הקוגל לשולחן כשהוא מוכן בטיב טעמו.
כך הדבר עם הבן, בשבת קודש כבר תראה איך הבן יודע היטב את מה שלימדתי אותו במשך השבוע..."
(צדיק כתמר יפרח)

עוֹדוֹ פּוֹנֶה אֶל הַמֻּלְתָּחָה, הוּא נֶחְרָד לְגַלּוֹת שְׁנֵי פְּרָטִים מַסְעִירִים: הָאֶחָד - שֶׁעַל רַגְלוֹ אֵין כָּל זֵכֶר לַשְּׁרוֹךְ, וְהַשֵּׁנִי - שֶׁעַל רֶגֶל חֲבֵרוֹ מִתְנוֹסֵס שְׁרוֹךְ אָדֹם זוֹהֵר... אוֹי וַי.

נִגַּשׁ הָאִישׁ בְּחִיל וּבְעָתָה אֶל הַשֵּׁנִי: 'תַּאֲמִין לִי, מִי אַתָּה... אֲנִי יוֹדֵעַ מְצַיָּן, אֲבָל הַאִם תּוּכַל לְהַסְבִּיר לִי רֶגַע - מִי אֲנִי?'

אָדָם שֶׁלֹּא מַכִּיר אֶת עַצְמוֹ, מְחַפֵּשׂ כָּל הָעֵת הַגְּדֵרוֹת שֶׁיַּסְבִּירוּ לוֹ מִי הוּא בְּעֶצֶם. הוּא מְנַסֶּה לִשְׁאֹב הַגְדָּרָה עַצְמִית מִכָּל מִינֵי לְבוּשִׁים שֶׁיֵּשׁ לוֹ, מֵהַצְּלָחוֹת, מֵהֶשֶׂגִים, מִדְּבָרִים שֶׁהוֹכִיחַ לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא מְסֻגָּל וְיָכוֹל...

אֲבָל מָה קוֹרֶה בָּרֶגַע שֶׁכָּל הַהַצְלָחוֹת נֶעֱלָמוֹת, כָּל הַיְּדִידִים שֶׁהִקִּיף אֶת עַצְמוֹ בָּהֶם נֶעֱלְמוּ, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁחָשַׁב שֶׁהוּא מֻצְלָח בָּהֶם הִתְגַּלּוּ כְּכִשָּׁלוֹן מְהַדְהֵד? מָה קוֹרֶה כְּשֶׁהָאָדָם מְגַלֶּה שֶׁהוּא חֲסַר כָּל הַגְדָּרָה?

סיפר הג"ר מרדכי רבינוביץ (ראש ישיבת אור ישראל לצעירים): יום אחד אני מקבל טלפון מהגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל ובפיו שאלה מפתיעה: "האם רצונך שנשב יחד בגן עדן"?
על אתר עניתי: בוודאי שכן!
אמר לי רבי מיכל יהודה: "בבית ספר מסוים לומד ילד פלוני. כעת ילדים מסיימים את בית הספר וכולם נרשמים לישיבות קטנות. ילד זה הוריו שנו ופירשו מדרך התורה ואינם רוצים לשולחו לישיבה בשום אופן, אלא למקום בו מערבים קודש וחול יחדיו, אך לאחר שיכנועים רבים הסכימו לשולחו אך ורק לישיבת אור ישראל בפתח תקוה.
עלינו להציל את הילד! אנא ממך, קבל את הילד לישיבתכם!
"עניתי מיד: "הילד התקבל לישיבה".
חלפו מספר שבועות והענין פשוט נשכח מדעתי.
יום אחד הזדמן לי להפגש עם רבי מיכל יהודה. מיד כשראה אותי שאל: מה נשמע עם ילד פלוני?...
אז נזכרתי ועניתי: אנחנו מצידנו קיבלנו אותו מיד אך דא עקא הילד לא הגיע... מה אעשה?!
ברגע ששמע רבי מיכל יהודה את המלים הללו פרץ בבכי קורע לב למספר דקות תוך שהוא ממלמל בכאב: "אוי! איבדנו ילד"
היה קשה להרגיע אותו מבכיו המר.
(מתוך מאמר)

בעל ה"חקל יצחק" מספינקא, חיבב כל תלמיד מישיבתו כאילו היה בנו יחידו.
כמנהג הישיבות בימים ההם, היו התלמידים אוכלים ימים אצל תושבי העיר, ובשנים מאוחרות יותר אכלו במסעדה שנפתחה בסמוך לישיבה.
אולם יום אחד בשבוע, ביום שלישי שהוכפל בו כי טוב, היו כלל תלמידי הישיבה, למעלה ממאה, אורחיו של הרבי בעצמו וסועדים על שלחנו.
סיפר אחד משרידי התלמידים, כי פעם הסב לסעודה בשלחן הרבי ב'יום התלמידים', אך עוד לפני שהספיקו לחלק את המנות, נקרא אל אביו שבא לבקרו.

לעי"נ האשה החשובה
מרת **צפורה פייגא** ע"ה ב"ר **משה אליעזר** שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

המחלקים דילגו על מקומו ולא הניחו בעבורו מנה, אולם כשחזר ראה להפתעתו, כי הרבי לא חילק באותו יום שירים כמנהגו, אלא כסה את צלחתו והמתין עד שהתלמיד חזר.
או אז הושיט לו את צלחתו המלאה כדי שישביע את לבו, מתוך מסירות אבהית ועירנות לכל תלמיד כאל בנו.

סיפר חסיד ממקורבי כ"ק האדמו"ר מגור (בעל הבית ישראל) שבצעירותו בהיותו תלמיד בישיבת שפת אמת, שאל אותו הרבי בתחילת הזמן, האם כבר סידר לעצמו 'חברותא' ללימוד.
השיב הלה בחיוב ונקב בשמות אחדים של שותפיו לגירסא, אשר כבר הספיק לקבוע עמהם שילמדו בצוותא דבר יום ביומו.
כאשר שמע הרבי את שמותיהם, ניענע בראשו וקרא לעברו: "בחרת לעצמך את האריות שבחבורה... ומה יהיה על התלמידים החלשים? מי ילמד עמהם? ומי יעזור להם?!"
ומיד באותו מעמד פקד עליו לפרק את ה"שותפות" שסידר לעצמו, ותחת זאת שילמד בחברותא עם פלוני ועם פלוני שאינם מן המצטיינים, אף אם בעקבות כך "תדמה לרגע כאילו הנך מפסיד בעמקות הלימוד". (פאר ישראל)

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה רגיל לומר: "מרביץ תורה אמיתי, חייב להיות כל כולו שאול לתלמידיו תמיד, בלי שום תוספת של עיסוקים אחרים!
ומרומז זאת במאמר חז"ל (מו"ק יז) "אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם אינו דומה אל יבקשו"... כי במלאכים אמרו ש"אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות כאחד"...
ואכן טובת תלמידיו העסיקה אותו תמיד, הוא פשוט שכח מעצמו וכל מעייניו היו למען תלמידיו.
פעם, בשעת השיעור, הגיע אליו עסקן ציבורי חשוב ונכבד, כדי לשוחח עמו בענין דחוף ביותר. אולם הוא הודיע לאיש כי לא יוכל להתפנות אליו אלא רק כשישלים את שיעורו.
ניסה הלה לשדל אותו: "מדובר בענין הגובל כמעט בפיקוח נפש"...
הגיב לו מיניה וביה: "לדידי, גם אני אם אתבטל ח"ו מקביעות השיעור הרי זה ענין של פיקוח נפש".
(וזאת ליהודה)

סיפר הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל מעשה שאירע עמו.
לפני כששים שנה גרתי ברחוב אלקנה בירושלים, ובאחת השבתות שהיתה גשומה וסוערת במיוחד, כאשר כולם היו ספונים בבתיהם, דופק לפתע בביתי אחד הרבנים.
לשאלתי מה ראה לבוא אלי ביום סוער שכזה, השיבני כי לאחד המתפללים בבית הכנסת יש ששה בנים ומתכונן הוא לרושמם בבית הספר "מוריה" שהיה ממלכתי, ולמדו בו בתערובת בנים ובנות רח"ל.
אמנם ניסה להשפיע עליו שישלח אותם ל"תלמוד תורה", אך הוא מסרב בטענה שלא יהיה להם "בגרות" ולא יוכלו להתפרנס בכבוד..."
כששמעתי את דבריו - מספר רבי עובדיה - קמתי מיד ולבשתי את המעיל.
בני ביתי התפלאו ושאלו להיכן אני הולך במזג אויר כזה? השבתי שאני חייב ללכת עם הרב הזה לבקר מישהו למצוה דחופה שאסור לדחות.
התפללתי להקב"ה שישים בפי את אשר אדבר, שאוכל לשכנעו.
הגענו אליו לביתו בשכונת הבוכרים בעיצומו של יום השבת וקיבל אותנו בשמחה אך בפליאה עצומה על מה ולמה טרחנו לבוא אליו בשבת כה גשומה.
התחלנו לדבר על לבו שישלח את הבנים לתלמוד תורה שם יוכלו לגדול במצוות ומעשים טובים, אך הוא בשלו, הילדים חייבים להוציא "בגרות", שאם לא כן מהיכן יהיה להם פרנסה.
המשכתי לדבר עמו שעה שלימה שהעיקר זה הוא לא הכסף בחיים ומה שחשוב זה תורה ומדות טובות.
לבסוף השתכנע ואמר כי מיד לאחר השבת ירשום את כל בניו לתלמוד תורה חוץ מהבן הגדול שכבר לומד בכיתה גבוהה והוא לקראת הסוף וחבל שלא יסיים ויקבל תעודת בגרות...
סיים רבי עובדיה: "בניו של זה, אילו שנכנסו לתלמוד תורה, אכן גדלו לתפארת ונעשו תלמידי חכמים מופלגים, וכל אחד מהם משמש בתפקיד חשוב, האחד רב עיר, השני אב"ד, השלישי ראש כולל, הרביעי רב קהילה גדולה בראשון לציון, והחמישי מורה הוראה חשוב.
רק הבן הגדול יצא חשמלאי. אמנם הוא שומר תורה ומצוות, אבל מה יצא מכל הבגרות שלו? חשמלאי בלבד, מתקן תנורים ומאווררים"...
(זכרון בית הלל)

> בְּאוֹתָם רְגָעִים הוּא מוֹצֵא אֶת עַצְמוֹ חָשׂוּף מוּל הָאִישִׁיוּת שֶׁלּוֹ, וּבְיָדוֹ שְׁתֵּי אֶפְשָׁרִיוֹת: אוֹ לְהַמְשִׁיךְ לְקַשֵּׁר לְעַצְמוֹ חוּטִים אֲדָמִים, וְאוּלַי לְהַגְדִּיר אֶת הָעֵרֶךְ הָעַצְמִי שֶׁלּוֹ לְפִי מָה שֶׁיַּחֲמִיאוּ וְיֹאמְרוּ לוֹ אֲחֵרִים, מָה שֶׁיִּגְרֹם לוֹ לְהִתְאַכְזֵב שׁוּב וָשׁוּב, לְהִשָּׁבֵר וּלְהִתְרַסֵּק... אוֹ - לְהִתְחַבֵּר לָ'אֲנִי' הָאֲמִתִּי שֶׁלּוֹ, לַ'חֵלֶק אֱלוֹ-הַ מִמַּעַל' שֶׁבּוֹ, לְהַפְסִיק לְהַגְדִּיר אֶת עַצְמוֹ לְפִי הֶשְׁגֵי הַגּוּף חֶסֶר הָאוֹנִים וּלְהִתְחַבֵּר לַנְּשָׁמָה הָאֱלוֹקִית הַמְּחַיָּה אוֹתוֹ!
>
> **(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)**

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת בַּמִּדְבָּר - קַבָּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה

"וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחֹתָם" (במדבר א, יח)

במדרש (ילקוט) מובא: בשעה שבורא עולם נתן תורה לישראל, אומות העולם התקנאו בהם ואמרו: "מה זכו אלו להתקרב יותר מאלו אלא הקב"ה מחניף להם ונושא להם פנים"?

בורא עולם סתם את פיהם ואמר להם: "הביאו לי ספר יוחסיו שלכם", שנאמר: 'הָבוּ לַה' מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים' (דברי הימים א' טז, כח), כשם שבָּנַי מביאים, שנאמר: "וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחֹתָם" (במדבר א, יח). לכך מנאם בראש הספר הזה.

אם תאמר: "במה הם עדיפים מאומות העולם?" לכך נאמר: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי: שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחֹתָם" (במדבר א, יח). **בשביל היחוס שהיו מיוחסים בני ישראל לאבות הקדושים היו כולם כשרים".**

"גם כשהיו במצרים, הם היו גדורים בעריות, כמו שכתוב: "גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה" (שיר השירים ד, יב). **לכן זכו לקבל את התורה הקדושה".**

צריך להבין, הרי חז"ל אמרו: "בשעה שהקב"ה נתן תורה לישראל היה קולו הולך מקצה העולם עד סופו".

"אומות העולם התקבצו אצל בלעם ושאלו: 'מה קול ההמון ששמענו? אולי ח"ו ה' רוצה להביא שוב מבול לעולם?'.

"בלעם אמר להם: 'כבר נשבע ה' שאינו מביא מבול לעולם'. הקול ששמעתם הוא קול מתן תורה, כפי שנאמר: "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן" (תהלים כט, יא) (אין עוז אלא תורה). אומות העולם ענו: "ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם" (תהלים כט, יא).

אם כן הרי שאומות העולם ידעו בבירור שבורא עולם נותן את התורה הקדושה לעם ישראל. הרי הם לא רצו לקבל אותה, אם כן על מה ולמה היתה להם תרעומת?

אלא כשבורא עולם שאל אותם אם הם רוצים את התורה, הם שאלו: "מה כתוב בה?". הקב"ה אמר להם: "לֹא תִרְצָח. לֹא תִנְאָף. לֹא תִגְנֹב" (שמות כ, יב).

הם ראו שזה מקצועם וחלקם ולכן אין רצונם לקבל את התורה הקדושה.

אבל עם ישראל ענו: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שמות כד, ז). לכן זכו לחיים והטוב, כמו שנאמר: "עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ" (משלי ג, יח) וכן כתוב: "דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם" (משלי ג, יז).

אז אומות העולם התקנאו בישראל ונכנסה בהם שינאה כמאמר חז"ל: "למה נקרא שמו הר סיני? ששם ירדה שנאה לישראל".

לולי תורת ישראל היו ישראל ח"ו כלום כמו שנאמר: "לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי" (תהילים קיט, צב).

ה' יזכנו לאור התורה ובזכותה יאיר חושכנו ויצילנו מכל מכשול ונעסוק בתורה הקדושה לשמה. אמן כן יהי רצון.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	18:57	20:09	21:03
ת"א	19:14	20:07	21:00
חיפה	19:17	20:10	21:03
ב"ש	19:14	20:07	21:00

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה — חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי — שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב — גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה — ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ — קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה — משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה — רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב — אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי — אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב — רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר — רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט — יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'ולייט — יפית שרה בת ג'ינה
דרור בן סופיה — אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה — מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית — נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית — דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סילביה — שמעון בן שולמית
סיון רבקה בת אלן אסתר — עמית בת טובה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת — אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי — אליהו נזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה — שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר — רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה — ואושרית בת שושנה
נעמה בת יפה — דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה — נתנאל בן ג'ינה
מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה — יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- — בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- — בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי
סימי בת סוליקה — מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר — דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה — נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי — אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה — אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה — נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה — ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה — רחל בת זוהרה
משה בן נזימה — עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל — יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה — קסנט בת דגטו
רונית בת סבריה — יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה — אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה — אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה — יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- — רפואה שלמה ובריאות איתנה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- — בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – מִנְהֲגֵי חַג הַשָּׁבוּעוֹת

שאלה: **אלו מנהגים מיוחדים נוהגים בחג השבועות בשונה משאר חגי ישראל?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו **'הכשרות למעשה'**:

טוב לטבול במקווה בערב החג. מי שיכול גם במשך השנה לטבול בכל ערב שבת, תבוא עליו ברכה. הוא זוכה במעשה זה לטהר את נפשו ומחשבותיו.

נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבית הכנסת לכבוד חג השבועות. נוהגים לאכול מאכלי חלב בגלל מספר טעמים:

- התורה הקדושה נמשלה לחלב, שנאמר: "דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ" (שיר השירים ד, יא).
- המילה חלב עולה בגימטריה 40, זכר לאותם הימים בהם עלה משה רבינו להר סיני והוריד את התורה הקדושה.
- לאחר שקיבלו עם ישראל את התורה, התגלו להם בעשרת הדיברות כל חלקי התורה ומצוותיה. כשבאו לבתיהם, לא מצאו מה לאכול, שכן מאכלי הבשר היו צריכים הכנה רבה, כגון: שחיטה בסכין ללא פגימה, ניקור החלב וגיד הנשה, בישול בכלים חדשים או כלים שהוכשרו. הכלים שהיו להם נאסרו מפני המאכלים שהתבשלו בהם לפני מתן תורה, לכן אכלו רק מאכלי חלב.
- משה רבינו נולד ב-ז' באדר. אימו יכלה להחביא אותו במשך שלושה חודשים, כלומר עד חודש סיוון. משה רבינו ניצל על ידי בתיה בת פרעה ששכרה את אימו יוכבד כדי שתיניק אותו.
- בהגהה לספר המנהגים לר"א טירנא כתב: 'בשבועות אוכלין חלב, וזכר רמז לטעמי תורה, שנאמר: "מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' בְּשַׁבֹּעֹתֵיכֶם" (במדבר כח, כו) - ר"ת חלב'.
- יש שכתבו, שהטעם הוא להדגיש שאנחנו שונים מהמלאכים שאכלו אצל אברהם אבינו בשר וחלב. בזכות זה ניתנה התורה לנו ולא למלאכים. **מקורות:** באר היטב תצד ס"ק ח'. משנה ברורה שם י"ב י"ג.

חייב אדם לאכול פת בסעודה של הלילה וגם בסעודה של היום. מוסיפים בברכת המזון 'יעלה ויבוא'. חייב אדם לשמוח בחג, ואין שמחה אלא בבשר ויין. לכן לא יסתפק במאכלי חלב בלבד. מי שאינו שמח במאכלי בשר, הוא לא חייב לאכול בשר. מצווה לשמח את הנשים בבגדים ותכשיטים נאים ואת הקטנים בראוי להם, כגון: מגדנות וממתקים וכו'.

פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה הקדושה עד עלות השחר. ידוע מרבינו האריז"ל, שכל העוסק בתורה כל הלילה ולא מדבר דברים בטלים כלל, **מובטח לו שישלים את שנתו.** מנהג זה לאנשים ולא לנשים. העיקר להימנע משיחת חולין ודברים בטלים. לא יאבד זמן יקר בשיחה בטלה. אדם שיושב בטל נחשב לו כאילו הוא ישן. את ברכות התורה יש לברך אחר עלות השחר.

לשיטת הספרדים - אדם שהיה ער כל הלילה, בבוקר ייטול את ידיו בלא ברכה ויברך את כל ברכות השחר (למעט ברכת 'אשר יצר', אלא אם כן הוצרך לנקביו).

לשיטת האשכנזים - יוצאים ידי חובת ברכות התורה וברכות 'אלוקי נשמה' ו'המעביר שינה' בשמיעה מאדם שישן בלילה. כשאין ממי לשמוע את הברכות, יש שנוהגים לומר את ברכת 'אלוקי נשמה' ו'המעביר שינה' בלא שם ומלכות.

יתגבר כארי בתפילת שחרית שלא יירדם, כדי שלא יצא שכרו בהפסדו, אם יִשַּׁן בשעת קריאת שמע והתפילה. יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדיברות, שלא תחטפנו השינה.

ראוי לקרוא ביום החג עצמו בספר תהילים כי פטירת דוד המלך ע"ה הייתה ביום חג השבועות. יהי רצון שיהיה מליץ יושר עלינו ועל כל בית ישראל וזכותו תגן עלינו. אמן.

כֹּחוֹ שֶׁל שֵׁם

הצדיק ר' עמנואל חי ריקי זצ"ל (מגדולי חכמי אטליה שחי לפני כ- 300 שנה) התפרסם בעיקר בזכות ספרו על המשניות 'הון עשיר'. שמו המקורי של הספר היה 'דקדוקי עניות', שכן רבינו בענוותנותו לא החזיק את עצמו אלא כעני בדעת. חבריו החכמים כששמעו את שם הספר, ניסו להניאו מכך והפצירו בו כי ישנה את שם הספר, אך לשווא, הוא לא הסכים לשמוע להם.

כאשר עניות קשה פקדה אותו, הוא היה חייב לצאת מארץ ישראל, לשם עלה מאיטליה. גם אחר צאתו מהארץ לא תמו צרותיו. הוא נפל ביד אנשים רעים, שלקחו את כל אשר היה לו והותירו בידו רק את כתב היד של 'דקדוקי עניות'. אז הבין שיש בכך משהוא סמלי וברית כרותה לשפתיים. רבינו שינה את שם ספרו ל"הון עשיר". מאותו הזמן כוכב מזלו האיר מחדש והוא זכה לשוב למעמדו הקודם ולהוציא את הספר לאור.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה	הקדשת העלון	מינויים
נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)	ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

אִם רְאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- הַצַּדִּיק הָרַב רָפָאֵל אֶדְרֶעִי זצ"ל

הצדיק הרב רפאל אדרעי זצ"ל המכונה אלפסי- נולד בשנת ה'תרמ"א (1881) בעיר מקנס מרוקו. משחר נעוריו התגלה כעילוי. רבני הישיבה הקטנה שבה למד העבירו אותו לישיבה גבוהה מוקדם מהגיל המקובל. על תלמידיה של הישיבה נמנו תלמידים שהיו עתידים להיות אישים ידועי שם, דיינים ורבני ערים במרוקו ובארצות אחרות, כגון: הגאונים ר' יהושע ברדוגו, רבי יעקב טולדאנו, רבי יוסף משאש ועוד רבים.

אילוצים כלכליים גרמו לרבי רפאל להפסיק את לימודיו הסדירים בישיבה. כבר-אורין הוא המשיך ללמוד באופן עצמאי והתפרנס מיגיע כפיו. כתלמיד חכם מובהק היה ראוי למשרה ציבורית ההולמת את אישיותו ויריעותיו הרחבות בתחומים רבים, אך רבינו העדיף להתרחק מן השררה פן יכשל חלילה בעבירה בעבודתו עם הציבור.

רבינו ניחן בקול ערב ובכישרונות רבים בתחומי השירה והחריזה. חיבור שירים ותשבחות לה' יתברך. עסק בכתיבה מתוך יראה, בקדושה ובטהרה. שלט בשירה האנדלוסית והתזירית. היה בקי בספרי פיוטים רבים שהיו נפוצים במרוקו. רבינו היה ידידו של הפייטן הנודע רבי דוד בוזגלו וחיבר מדי פעם עבורן מילים עבריות ללחנים של שירים ערביים. היה מהיחידים במכנס שידע לנהל שירת בקשות בציבור ממגוון המחרוזות. שירת בקודש בתפקיד שליח צבור ופייטן בבית הכנסת ע"ש 'אליהו הנביא'.

ה' שלח ברכה במעשי ידיו. הפריש באופן קבוע מהכנסותיו הצנועות למעשר ולמתן בסתר. לפרנסתו פתח מספרה. רבינו התחשב במצבם הכלכלי של באי המספרה דלי אמצעים ולא פעם הרשה לאברכים ולאנשים אחרים להסתפר בעצמם בכלי העבודה של המספרה. רבינו כתב ואייר ביד חופשית ובכישרון רב. רבינו צייר את האילן הקדוש, המתאר את אברי גוף האדם על פי הקבלה. בעבודתו זו משתקפות ידיעותיו העמוקות בקבלה ובכישרונותיו בתחומי הכתיבה והאיור.

עסק גם במלאכות אחרות, כגון: עיטור שטרי כתובה עבור זוגות צעירים, לימוד אברכים, דיני שחיטה ומקצועות אחרים בתחום היהדות. נפטר במכנס ביום ה סיוון, ערב חג השבועות בשנת ה'תש"ך (1960). חי כ-79 שנים.

כאשר בני הקהילה שמעו את הגזרה, הם מיד שבתו ממלאכתם, גם ממסחר וגם מהכנות לחג. כולם התקהלו למרכז השכונה היהודית כדי לחלוק כבוד אחרון לרבינו. רבנים ידועי שם ובראשם הצדיק הגאון רבי ברוך טולדנו אב"ד מכנס הספיד אותו. ב-כ"ה תמוז ה'תשע"א (2011) עצמותיו הועלו ארצה והוא נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים.

אביו: ר' מכלוף. **אמו:** מרת דונה לבית לבחאר. **אשתו:** מרת אסתר (בת ר' שמואל כהן ופרחה לבית טולידנו. התחתן בשנת ה'תרנ"ו- 1896). **ילדיו:** ר' שמואל, מרת לאה, מרת חנה ומרת סול. **מרבותיו:** המקובל רבי יוסף אלקובי. **מספריו:** •**הטיבו לנגן-** שירים שחיבר, ביניהם: רפא צירי א-ל נאמן.

פעם רבי רפאל מילא תפקיד מכריע בשליחות ההשגחה העליונה במאורע נפלא שקרא במכנס. המאורע תואר על ידי הגאון רבי ברוך טולדנו (אב בית דין של מכנס לשעבר ולימים אב"ד ולימים אב בית דין של בני ברק). בדרשה שנשא בבאר שבע, בנוכחות ר' מיכאל מכלוף עמאר (נכדו של רבי רפאל. רבי ברוך סיפר שהוא החליט להחיש את הגאולה.

לשם כך הוא קיבץ מספר מקובלים. יחד הם יצרו כעין טבעת לפי סודות הקבלה וערכו תפילות מיוחדות. באותו לילה הורו לרבי רפאל בחלום להודיע לאותם מקובלים כי עדיין לא הגיעה העת לביאת המשיח ולכן עליהם לחדול מיד ממעשיהם. רבי רפאל הופיע פתאום במהלך פעילותם של המקובלים ודרש מהם ע"פ הוראה משמיים, להפסיק את ניסיונותיהם.

המקובלים השתאו כיצד נודע לרבי רפאל אודות מעשיהם שכן הם עשו הכל בסודי סודות. כמובן שהם חדלו ממעשיהם מיד. אותו מאורע סופר מאוחר יותר ע"י הגאון רבי שלום משאש (רבה הראשי של ירושלים) בערב שירת בקשות שהתקיים בירושלים בנוכחות רבי עדי, ר' יצחק עמאר (נכדו של רבי רפאל) ור' אברהם עמר (נינו של רבי רפאל). רבי שלום משאש סיפר שהוא זוכר אישית את סיפור המעשה כשהיה צעיר לימים.

רבינו היה נוח לבריות ודן כל אדם לכף זכות. הסבלנות שלו שימשה דוגמה ומופת לכל. ידע לסלוח גם למי שפגע בו ובשל כך פעמים רבות הפוגע תיקן את מידותיו. שולחנו היה תמיד ערוך ומוכן לקבלת אורחים. הקפיד על איכות מזונותיו וניהל אורח חיים מתון. היה תמיד נקי, הדור בלבושו ומסודר למופת ובעל הדרת פנים השמורה רק לבני תורה מובהקים.

רבינו הקפיד שלא לגלח את לקוחותיו היהודים בתער אלא במכונה חשמלית בלבד. הוא גם כתב את ההלכה האוסרת להקיף את פאת הזקן וקבע אותה במסגרת על כותל המספרה. פעם התערבו שני בני טובים ביניהם מי יצליח לגרום לרבי רפאל לגלח אחד מהם בתער. הם הציעו לו בתמורה סכום כסף נכבד. כמובן שהם נתקלו בסירוב מוחלט מצידו וגם זכו בשיעור קצר אודות איסור הגילוח בתער.

וִיתּוּר וּשְׂכָרוֹ

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך '**אור השבת**'. יש בסיפור זה כדי ללמדנו עד כמה גדול כח הויתור ומה אדם שמוכן לותר עשוי לקבל. להלן הסיפור מפי בעלת המעשה:

אחת השכנות שלי מתגוררת בבניין בו אני גרה מתמודדת עם קשיים שונים. אני נאלצת לספוג את המרירות והקושי שלה. היא מקפידה עלי שאני לא מספיק בקשר איתה.

עם כל המטלות שלי לא שייך לנהל מערכת קשרים מורכבת מדי. בפרט, כאשר אני לא מעוניינת בזה. אבל היא הקפידה עלי מאוד על כך.

באחת הפעמים חשתי שאני לא מסוגלת. הסברתי לה בשיחה טלפונית שאני עסוקה מאוד בעבודה ובבית ואני לא יכולה להיות יותר מידי בקשר. היא בחרה להיפגע מהתשובה. במשך חודשיים בכל עת שחלפה על פני היא התעלמה ממני במכוון וגם לא אמרה שלום.

חשתי בכעסה הגדול, על לא עוול בכפי. הלכתי לשאול בעצת רב- מה עלי לעשות? האם אני צריכה ללכת אליה או להתעלם? הרב השיב, כי חשוב מאוד לתת לה הרגשה שאני חברה שלה ולא חלילה ש'זרקתי' אותה.

אח של גיסתי חלה בדלקת ריאות רגילה ואושפז בביה"ח. באופן בלתי מוסבר מצבו הידרדר באופן מבהיל עד שהרופאים נאלצו להרדים ולהנשים אותו.

הזעיקו למיטתו את טובי הרופאים שבחנו את כל האפשרויות. הם ניסו טיפולים שונים ולבסוף הודו כי מעולם הם לא נתקלו במצב כזה. הם לא ידעו לאבחן את מצבו הקשה. הם נאלצו לומר למשפחה כי לא נותר דבר מה לעשות, רק להתפלל.

בכל אותו זמן אשתו חשה כי העולם 'נפל' עליה. היא נאלצה להתמודד עם מצב קשה מאוד כשבעלה שוכב מורדם ומונשם בסכנת חיים והיא לבדה.

בנוסף לכך אימא שלה נפטרה חודש קודם לכן ממחלה. היא טיפלה לבדה בשלושת ילדיה ובמקביל לא זזה ממיטת בעלה, שמצבו הרפואי הלך והידרדר. הילדים הקטנים לא הבינו לאן אבא נעלם פתאום.

לאחר מספר שבועות הילדים שאלו אם אבא שלהם חי. האם הצעירה ניסתה כשדמעות בעיניה לחזק את ילדיה ואת עצמה. היא סיפרה להם שאבא חולה וזקוק לתפילות רבות ורחמי שמיים מרובים.

גם אנחנו, כל בני המשפחה, התגייסנו יומם ולילה לתפילות וקבלות חיזוקים. בכל מקום פרסמו את שם החולה שיעתירו עבורו, אך מצבו המשיך להידרדר.

מערכות הגוף שלו קרסו ולא היה לכך הסבר רפואי.

המשפחה הייתה שבורה. המצב היה בלתי נתפס. החלטתי לעשות מעשה. הייתי לבד עם עצמי בביתי, פניתי בדמעות לבורא עולם ואמרתי בקול:

"אני הולכת לעשות מעשה של שבירת המידות, למרות שלא פגעתי בה מעולם, לרפואתו השלימה של אח של גיסתי".

עליתי לביתה. במשך זמן של כארבע שעות השפלתי את עצמי כאשר אני מסובבת את כל המצב לחלוטין ומסבירה לשכנה שהכול נובע מבעיות שיש לי, ושגם המשפחה שלי מתמודדת עם הבעיות הללו, ושאני 'אנוכית' ולא בסדר.

במשך כמה שעות לקח לי להסביר לה עד כמה הבעיה היא בי ולא בה. הורדתי את עצמי למצב שאני תחתיה. אני בעייתית ואף זקוקה לעזרתה.

היה זה מאמץ נפשי עצום! חשתי מותשת. יחד עם זאת הרגשתי אושר עילאי על ההקרבה האמיתית שאני עושה לרפואתו השלימה של בן משפחתנו ששכב בביה"ח, למען אשתו וילדיו הזאטוטים שפוחדים לאבד את אבא שלהם.

כשיצאתי מביתה דמעות היו בעיניי. הרגשתי שעשיתי את הדבר הנכון והכנעתי את היצר. למחרת התקשרה אלי גיסתי וסיפרה לי שאף אחד לא יודע מה בדיוק אירע, אך בשעות הבוקר - בדיוק באותן שעות בהן שהיתי אצל השכנה – אחיה התחיל לפתע לנשום בכוחות עצמו.

הרופאים הוזעקו למיטתו. הם לא הבינו מה קרה. באורח פלא המצב הלך והשתפר מרגע לרגע. הרופאים ניתקו אותו ממכונת ההנשמה. הוא התחיל לפתע לקום וללכת ואף ביקש להשתחרר לביתו.

הרופא ההמום הודיע שהוא לא משחרר אותו עד שהוא יראה בעיניו כיצד הוא עולה במדרגות. למרבה הפלא הוא עזב את ההליכון ועלה שלוש קומות לבד.

הרופאים הוכו בתדהמה, לא היה להם שום הסבר למה שמתרחש לנגד עיניהם. כעבור זמן קצר בלבד הוא שב לביתו בריא ושלם לאשתו שחיכתה לו ולילדיו הקטנים שקיבלו אבא במתנה! בשבת האחרונה הם כבר אירחו את משפחתו של אחי בביתם.

כאשר שמעתי על הנס הגדול, דמעות ירדו מעיני. הרגשתי עד כמה אכפת לקב"ה על כל צער שנגרם לאדם, בכל מצב בו הוא נמצא, על אף שלא נעשתה כל פגיעה. הכוח העצום של שבירת המידות וההחלטה לשמח את השכנה.

כיום, בכל פעם שאנחנו נפגשות, היא מציעה לי עזרה ושולחת אותי להנחיות שונות לטפל ב'בעיות' שלי. זכויות אלו עוררו רחמי שמיים. אני שמחה שזכויות כאלו גדולות התגלגלו על ידי.

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
לטיף בן פרחה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לושי ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
מרים בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1063
הדלקת הנר: 19:11 צאת השבת: 20:16 רבינו תם: 20:58 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: מחר חודש (שמואל א' כ), <u>שבת מברכין</u>.

אוצרות הפרשה

פרשת "במדבר"

"ויתיילדו על משפחותם לבית אבותם" [א, יח]. השפעת מעשי ההורים על ילדיהם.

ילדים מושפעים במידה רבה מהערכים או מחסור-הערכים, החשובים בעיני הוריהם.
אם האבא מעריץ שחקני כדורגל, יש לבן סיכויים רבים להיות מאמן או שחקן כדורגל. אם האבא מתפעל מפוליטיקאים, וראשו ורובו במאמרי העיתונים – יתכן מאוד שהבן יצא פוליטיקאי קטן.
להבדיל, אם בעיני האב ישנה חשיבות גדולה ביותר ללמוד התורה, והוא מקדיש את עתותיו ללמוד תורה לשמה – יש סיכויים רבים שהבן יהיה מאוהבי התורה ומעמליה.
אל רבנו ה"בן איש חי" זצ"ל הגיע אבא אחד עירקי, המום ומזועזע. הוא סיפר לרב, שכאשר הגיע לביתו ראה את בנו אוכל לחם בלי ליטול ידיים. האב התרגז מאוד, לקח מקל שהיה תלוי על מסמר בקיר, ובא להכות את בנו. הבן זז הצידה, והמקל פגע בידו של האב ופצע אותו פציעה קשה... תהה האב באזני רבי יוסף חיים: "אני לא מבין מה קורה כאן. אני בא לחנך את הבן שלי, לזלזל בנטילת ידיים?" חפו פניו של האב, והודה: "אכן, לפני שבוע אכלתי בלי נטילת ידיים, וצדק יש בכך שהיכה המקל על ידי ולא על יד בני".
אדם אחד הגיע אל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א בבני ברק, ואמר לו: "רבי, אני לא יודע מה קורה לבת שלי. היא ילדה קטנה, רק בת שלוש, ויש לה לאחרונה הרגל מוזר ומטריד – היא לוקחת שרוך של נעליים, וקושרת אותו סביב ידה, ואחר כך מתירה, ושוב קושרת ומתירה, פעמים רבות בכל יום. יעצו לי לקחת אותה לפסיכולוג, כי יתכן שמדובר בעיה רגשית קשה, או אפילו בבעיה נפשית. מה מייעץ לי הרב לעשות?"
"לא צריך פסיכולוג", השיב לו הרב שטיינמן, "רק תפסיק להניח תפילין בבית, ותתחיל להתפלל בבית הכנסת... הילדה רואה אותך מניח תפילין בבית, והיא פשוט עושה כמוך".
הגמרא אומרת: "שותא דינוקא בשוקא דאבוה או דאימיה" – מה שהתינוק מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע.
זהו "ויתיילדו על משפחותם", הילד רואה את מעשי הוריו, שומע את דיבוריהם, וחש מה חשוב ומה בזוי בעיניהם, וכל זה משפיע עליו השפעה גדולה ורבה (דורש ציון).

"מטה זבולון" [ב, ז].

ראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" בזבולון כמו שאמר בכולן, ללמדך שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר (בעל הטורים).

ראובן הינו עשיר מופלג, בעל עסקים מסועפים בענף התיירות, שזוכה להחזיק בכספו כולל בו לומדים ומתעלים אברכים מצויינים.
עם תחילת התפשטות נגיף הקורונה בארצנו, פנה העשיר אל מנהל הכולל ואמר לו: "בימים טרופים אלו, בהם משתוללת מגיפת הקורונה בעולם כולו, השמים נסגרו לכניסת תיירים, וחוסר הוודאות גדולה. עסקיי נמצאים בהפסדים אדירים והתדרדרות תלולה. אני חושש מקריסה כלכלית, ולצערי הרב, אאלץ להפסיק את התמיכה בכולל למשך ארבעת החודשים הקרובים...".
בעקבות הפסקת התמיכה הגדולה של העשיר, שהחזיק כמעט לבדו את בית המדרש, הכולל נכנס לסכנת סגירה.
מנהל הכולל החל לפעול בקדחתנות למען הצלת הכולל. הוא פנה אל איש נדל"ן אמיד בשם שמעון, סיפר על מצבו של הכולל, והציע לו לזכות בהחזקת הכולל במקום ראובן למשך ארבעת החודשים הקרובים.
שמעון הודיע: "חילקתי כבר את כל מעשרותיי, לצערי הרב איני יכול לעמוד בנדבה כה גדולה...".
המנהל תינה לפניו את מצוקת עמלי התורה, ואת סכנת סגירת הכולל נוכח ביטול נדבתו של ראובן, ולבסוף שמעון התרכך והפטיר: "טוב, אני מוכן להשלים את המכסה של הנדיב הקודם לשלושת החודשים הקרובים, ארשום לכם צ'ק מזומן על כל הסכום".
הוא מסר למנהל את ההמחאה המכובדת, והלה יצא מהמשרד בשביעות-רצון.
והנה, במהלך השיחה עם שמעון, הרגיש מנהל הכולל שהטלפון הנייד שבכיסו רטט מספר פעמים, אך כיון שפגישה זו עם הגביר החדש היתה מאוד חשובה בעיניו, לא הגיב לשיחה, ואף לא הסתכל בצג המכשיר כדי לבדוק מי מחפש אותו. לאחר שיצא ממשרדו של הגביר, והצ'ק בידו, הוציא את הטלפון מכיסו וראה שהגביר הראשון, ראובן, הוא זה שחייג אליו...
בו במקום התקשר אליו בחזרה, ומעבר לקו נשמע קולו הנסער של ראובן: "תשמע ידידי, ערכתי חשבון נפש, ואני מרגיש שנהגתי בכפיות טובה נוראית... הקב"ה ברוב-טובו האיר לי פנים במשך כל חיי, וכעת שהתחילה תקופת ניסיון בעקבות נגיף קטנטן שאינו נראה לעין אדם, נהגתי בסכלות וברחתי ממקור הברכה והשפע, מהחזקת עמלי התורה העניים... אתאמץ יותר ויותר כדי להשיג את התקציב הנדרש", הודיע למנהל הכולל הנדהם.
ובכן, המנהל החליט לנהוג ביושר, ועלה חזרה למשרדו של שמעון. לאחר שסיפר לו דברים כהווייתם, תגובת שמעון היתה: "ראה נא, הצ'ק הלוא נמסר לידך רק משום שסיפרת לי כי הנדיב היקר שלכם הפסיק את תמיכתו; כעת, שהתברר שהוא ממשיך להחזיק את הכולל, אבקש להניח את הצ'ק כאן על השולחן, ואגש לברר אם אכן אוכל לזכות בו בחזרה...".
האם נתינת הנדיב נחשבת לצדקה בטעות?
מבואר בתשובת החתם סופר (חו"מ סי' קמ"ז, הו"ד בפתחי תשובה חו"מ רנ"ג-י"ד) שאם גבו צדקה לעני לצורך מסויים, ולאחר שהגיעה הצדקה ליד העני נתבטל הצורך ההוא, כגון שגבו מעות לצורך פרנסת עני, ולאחר שבאו המעות לידו נתעשר, הדין הוא שאין צריך להשיב את המעות לנותן, אפילו אם לא התחיל העני להשתמש בהם, (וכן אם מת העני מיד כשהגיעו המעות לידיו, הרי הם שייכים ליורשי העני), כי מיד כשנתנו לעני את הצדקה, התקיימה מחשבתו של הנודב והוא קיים מצות צדקה גמורה, שהרי אז אכן היה עני.
ובעניינו, הגם שהכסף לא ניתן לעמלי התורה עצמם, מכל מקום כאשר כסף הצדקה, שיועד להצלת הכולל והמשך קיומו, נמסר למנהל, נדבת הנותן הגיעה ליעדה, והוא קיים את מצוותו.

לרפואת גיתי בת מונירה הי"ו, אסנת בת תקווה הי"ו, מרים בת קטי הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אסנת בת אסתר הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

אמנם, נראה שקיים חילוק בין דברי החתם סופר לנידוננו; שם, כאשר הצדקה נמסרה לעני, הוא אכן היה בגדר עני גמור, והצדקה חלה, ורק לאחר מכן נתעשר או מת. במקרה שלפנינו לעומת זאת, המנהל ניסה לשדל את העשיר להחזיק את הכולל לתקופת הזמן של ארבעת החודשים הקרובים, והנדיב, שבעקרון לא היה מעוניין לתרום, התרצה למלא את מקום הנדיב הראשון, על דעת כן שאכן כבר לא קיימת תמיכה מצד הראשון, ועתה התברר, שהמציאות היתה אחרת - הנדיב הראשון מוכן ומזומן להמשיך בהחזקת הכולל [כבר בזמן ניסיון ההשפעה על השני לתרום], ממילא מסתבר שלא על דעת הסכים הנדיב השני ליתן, ונתינתו נחשבת לצדקה בטעות. כל זאת מעיקר הדין. אומנם, נראה שעל דרך החסידות, ראוי מאוד לנדיב שלא לחזור בו מהצדקה הגדולה שנתן בנדבת ליבו. כמקור לדברים, הבה ונלמד מעשה מופלא המובא במסכת תענית (כ"א:):

מספרת הגמרא ש'אבא אומנא' היה זוכה לקבל 'דרישת שלום' בכל יום ממתיבתא דרקיעא על ידי בת קול. שלח אביי שני תלמידי חכמים לבדוק אחר מעשיו ולעמוד על אופיו של אבא אומנא. אבא אומנא אירח אותם בכבוד וביקר, והשכיבם לישון על מצעים יקרים מצמר משובח. בבוקר השכימו האורחים, ארזו את המצעים, והביאום לשוק.

כשהגיע אבא אומנא לשוק, פנו אליו ה'מוכרים', וביקשו בתמימות שֶׁיְּשַׁוֵּם את מחירם של המצעים, כמה הם שווים. אמר להם: "כך וכך הם שווים"... "אולי הם שווים יותר?", שאלוהו. "במחיר זה אני עצמי קניתי אותם", השיבם. אמרו לו: "אכן שלך הם, ולקחנו אותם ממך". ועתה ביקשו מאבא אומנא שיאמר להם: "במה חשדת אותנו?". "לא חשדתי אתכם במאומה", השיב, "אמרתי בליבי, שמא הזדמנה לחכמים מצוות פדיון שבויים, ולשם כך נטלתם את השטיחים".

אמרו לו: "אין לנו שום צורך במצעים היקרים, אלא לנסותך באנו. עתה יקח אותם כבודו בחזרה".

השיב להם: "מההוא שעתא - אסחתינהו מדעתאי לצדקה", כלומר: איני רוצה בהם, מאותה שעה שראיתי שנלקחו, הסחתי דעתי מהם, החלטתי שיהיו לצרכי צדקה!

ודברים נפלאים מצינו כאן במאירי, ונצטט את לשון קודשו: "מידת חסידים, שכל שגמרו בליבם להיות לעניים, לא תהא מחשבתם חוזרת לאחור. ואפילו היתה מחשבתם בטעות, כל שנתייאשו מאותו דבר להיות לצדקה, ראוי לקיימה, אף על פי שאין חיוב בדבר. וזהו שאמרו כאן מההיא שעתא אסחי דעתאי לצדקה".

ומכאן נלמד אף לענייננו, שאומנם מן הדין הנדיב שמעון יכול לחזור בו מנתינת הצדקה, כי היא ניתנה מתוך טעות, אך ממידת חסידות, לאחר שכבר גמר בליבו לקיים את מצות הצדקה, ראוי לקיימה (והערב נא).

"אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי" [ד, יח]. כוחה של מילה טובה.

ביאר האברבנאל: כאשר יש סביבנו אנשים הזקוקים לעזרה, תמיכה וסעד, גשמית או רוחנית, לחיזוק, לעידוד ומילים טובות, לא יעזרו לנו תירוצים שלא ראינו והבחנו בהם. אדם שיתרשל מלעזור – קיימות עליו תביעה! (הפרשה המחכימה).

את הסיפור המאלף הבא סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל:

אברך מצויין באחת הישיבות המפורסמות, סיים את לימודו בצהרים. הוא ירד במדרגות בית המדרש, והבחין כי מישהו דולק אחריו. האברך סובב את ראשו, וגילה את אחד הבחורים שממהר אחריו להשיגו.

הבחור נעצר, נשם עמוקות, והוציא מכיסו 'הזמנה לחתונה' והושיט לו: "אני מתחתן בשבוע הבא, רציתי להזמין אותך אישית לשמוח איתי". שתיקה עמדה ביניהם. האברך הביט על הבחור כמשתומם. כמעט ולא ידע מי הוא, ומה הוא רוצה מאיתו, ולא הצליח להבין לשם מה החליט להזמינו. הוא חשב לעצמו: יכול להיות שהבחור מחליף אותי באחר, מעולם לא שוחחנו בדברי תורה ולא ישבנו בספסל אחד, הלא הבחור יושב בצדו השני של היכל הישיבה. הם הביטו זה על זה... הבחור הבין את מחשבותיו, חייך ואמר: "אין לי טעות. אני מזמין אותך לחתונה שלי, אתה לא מכיר אותי מקרוב, אבל בזכותך ומכוחך, הגעתי עד הלום".

שוב הביט עליו האברך ותמה בכפליים: מה הוא רוצה ממני?!... הבחור רצה להסביר את עצמו, אך לא יכל לדבר כי התרגש מאוד. הם ירדו יחד בשתיקה בגרם המדרגות, ופנו לצידי הפרוזדור. היה קשה לו לדבר. הם התיישבו.

הבחור פתח את פיו, והחל מספר בעיניים עצומות מבוישות: "כאשר נכנסתי לישיבה העמוסה בתלמידים מכל הסגנונות, בשבועות הראשונים, לא היה מי שהתייחס אלי, הייתי שועל רזה ובודד, בין אריות הישיבה.

יום אחד החלטתי שאני עוזב. היה לי מר מאוד. חשבתי במר יאושי שאין לי מה לחפש בישיבה. השטות עלתה לי מעל הראש (בגיל הטיפש-עשרה) במחשבות רבות נוספות שאין צורך להעלותן על הפה.

והנה, בליל שבת, עמדתי עם כולם בתור להתברך ב"גוט שאבעס" מראשי הישיבה. ואני כעלה-נובל וכציץ-יבש עומד בתוך בליל של בחורים. ואתה, כן אתה! עמדת מאחוריי, וראית שהצוואורון של החליפה שלי לא מסודר, סידרת לי אותו ואמרת בחביבות ובחום: "גוט שאבעס", ולחשת לי ככה באוזן: "בחור חשוב כמוך, מגיע לו צוואורון מסודר... אתה עושה רושם של בחור מופלא, שקדן וירא שמים, וככזה, ראוי שהופעתך תהיה מסודרת". זרם של חיים נכנס בי. מילותיך היו כצרי על ליבי הדווי. כשסיימתי את השורה, יצאתי לכיוון חדר האוכל לסעודת ליל שבת, אמרתי לעצמי, אם יש עדיין מישהו שאכפת לו ממני, אני נשאר בישיבה.

בינתיים, ב"ה כבר מצאתי חברים, ובמשך הזמן התעליתי מאד, והגעתי עד הלום".

האברך היה המום. עיני שניהם דמעו. התערבו שם נצוצי דמעות של התרגשות, של שמחה, של הפתעה.

האברך הגיע לשמחת הנישואין, ועמד מהצד במשך שעה ארוכה. כאשר החתן יצא מחדרו והחברים רקדו סביבו במחול בעוז ותעצומות, האברך הרהר לעצמו: מה מילה טובה אחת יכולה לעשות, ומי יודע מה עונשו של המונע מילה טובה מיהודי...

אין אדם שאינו זקוק למילה טובה, לדברי חיזוק ועידוד חמים. אין אדם שמילה טובה לא מוסיפה לו נשימת חיים, ונוסכת בו כוחות לעלות ולהתעלות!

וחלילה מכך להפך – דברים נוראים מובאים בזוהר הקדוש (פר' תזריע, מ"ו:): כְּמָה דְּעוֹנְשָׁא דְּהַאי בַּר-נַשׁ בְּגִין מִלָּה בִּישָׁא (כמו שיש עונש לאדם בשביל דיבור רע שהיה אסור לדבר ודיבר), כַּךְ עוֹנְשֵׁיהּ בְּגִין מִלָּה טָבָא, דְּקָאָתֵי לְיַדֵּיהּ, וְיָכִיל לְמַלְּלָא, וְלָא מַלִּיל (כך עונשו בשביל מילה טובה שבאה לידו לומר לזולתו ולא אמרה לו, כגון שבא לידו לשמח את חבירו, לעודדו או לחזקו בדברים טובים, ועצר עצמו מלומר לחבירו את אותן מילים חמות ומעודדות, אז הוא נענש עבור זאת בעונש דומה לאחד שפגם את לשונו בדיבורים אסורים כלשון הרע וניבולי פה!). בְּגִין דְּפָגִים לְהַהוּא רוּחָא מְמַלְּלָא, דְּהֵיא אִתְתְּקָנַת לְמַלְּלָא לְעֵילָּא, וּלְמַלְּלָא לְתַתָּא (לפי שפגם את רוח המדבר ההוא, שנתקן ונברא כדי לדבר ובזה לפעול למעלה, ולדבר ולפעול למטה).

ובספר דברי יחזקאל ביאר, שזו הסיבה שמביא המצורע שתי ציפורים - האחת לכפר על עוון לשון הרע, והשנייה - לכפר על דיבורים שכן היה צריך לדבר ולא דיבר.

והוסיף המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: הציפור השחוטה, היא כנגד חטא דיבורי הלשון הרע, והציפור החיה, היא כנגד חטא מניעת דברי השבח והערכה לזולת, ולכן בנוגע לציפור זו מְצַוָּה התורה "וְשִׁלַּח את הציפור החיה על פני השדה", להורות, שאדם היוצא לחוץ, יראה לנדב מילים טובות וחמות לכל יהודי, להטיף עליו טללי חיים ושמחה.

והלכה שנינו בדין "ציפור המשתלחת" (קידושין נ"ז:): "ציפור המשתלחת מותרת באכילה. מאי טעמא? וְשִׁלַּח אמר רחמנא, ולא אמרה תורה שלח לתקלה". ולעניינו ניתן לדרוש, שיתכן ויעלה חשש בלב האדם - איך אפרגן וארעיף שבחים ותהילות על הזולת, הלוא עלולה לצאת מכך תקלה, בכך שיבוא לידי גאווה והתנשאות... כלפי חשש זו אמרו רבותינו: "לא אמרה תורה שלח לתקלה" - לא תצא שום תקלה ממילה טובה שתאמר לשני, אדרבה, רק תועלת תצמח מכך (ופריו מתוק).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל,

לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל,

לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל,

לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיזה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל רעיונות, עובדות והנהגות מגדולי ישראל, על מדות טובות שמביאות לאהבת הזולת הנלמדות מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כט אייר תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 6:56 תל-אביב: 7:11 חיפה: 7:04 **מוצאי שבת:** ירושלים: 8:13 תל-אביב: 8:16 חיפה: 8:17 **ר"ת: 8:48**

פרשת במדבר

החזקת לומדי תורה

לתמוך בלומדי תורה כדי שיוכלו לעסוק בתורה ללא טרדות !

נלמד מהפסוק: "מטה זבולן" (פרק ב-ז)

ולכאורה, מדוע לא נאמר "ומטה זבולן" (עם ו' החיבור) כדרך שנאמר בשאר שבטים? וכתב בעל הטורים ליישב: "לפי שזבולן היה מפרנס ליששכר, וראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" זבולן כמו שכתב בכולן, ללמד שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר, ולפיכך לא רצה הכתוב לעשותו טפל לו, לומר ששכרו גדול כמותו. וכן הוא אומר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". וכתוב: "כי בצל החכמה בצל הכסף", לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר יששכר מטה זבולן".

מספרים חז"ל בגמרא (נדרים נ.) על רבי עקיבא [שבתחילת לימודו היה עני מרוד] שנתעשר מששה דברים עיי"ש. הגורם השישי שהעשיר את רבי עקיבא, היה קטיעה בר שלום, שלפני שהוציאוהו למיתה אמר שנותן את כל נכסיו לרבי עקיבא [עיין כל המעשה באריכות בגמרא ע"ז (י:)].

וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהוידע**) שבזה השלים קטיעה בר שלום עצמו גם בעסק התורה שהוא הדבר העיקרי עמו יבוא אל הקודש פנימה [היינו שער הכניסה לגן עדן] כמו הכרוז שמכריזים שם: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" (ב"ב י:) ואינו אומר "ומעשיו בידו", ובזה שנתן כל ממונו לחכמים, נמצא הוא מחזיק בידם לעסוק בתורה, וממילא יש לו שותפות בתלמוד תורה שלומדים, כעין יששכר וזבולן, וגם הוא נחלק עמם בשכר. ולכן יצאה בת קול: קטיעה בר שלום מזומן לחיי העולם הבא. ועליו בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בשעה אחת.

מוסיף הבן יהוידע: נראה שעיקר קניית עולמו היתה במה שנתן כל ממונו לרבי עקיבא שבזה נשלם בחלק התלמוד שהוא גדול מן המעשים. וזה נרמז בשם רבי עקיבא שהוא ראשי תיבות: יש קונה עולמו בשעה אחת. [ואגב: נמצאנו למדים מכאן, שיותר ממה שעושה הנדיב ללומד, עושה הלומד עם הנדיב].

בגמרא (ברכות יז.) שואלים חז"ל, במה זוכות הנשים לעולם הבא? ומתרצת הגמרא: בזכות דאגתן ללימוד התורה של בניהן, ובכך שהן מאפשרות לבעליהן ללמוד בבית המדרש וממתינות להם.

ועולה התמיהה מאליה: מה שאלה היא זו "במה זוכות" וכי חסר להן מצוות שחייבות בהן? וכי לא די באלו כדי לזכותן בחיי העולם הבא?!

וביאר הגרצ"פ פרנק זצ"ל בטוב טעם עפ"י המובא בגמרא (כתובות קיא:) עמי ארצות אינן חיים שנאמר (ישעיהו כד-יט) "כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל" - כל המשתמש באור תורה, אור תורה מחייהו (בתחיית המתים), וכל שאין משתמש באור תורה אין אור תורה מחייהו.

עצה נוספת מובאת בגמרא לתחיית המתים, גם למי שלא עוסק ממש בתורה: נאמר "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום" וכי אפשר להדבק בשכינה והלא 'אש אוכלה הוא'? אלא: כל המשיא בתו לת"ח וכו' והמהנה ת"ח מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה. למדנו, שהזכות לתחיית המתים, או שלומד בעצמו או שתומך בלומדים.

מעתה נבין את שאלת הגמרא "במה זוכות הנשים" שהרי אשה פטורה מתלמוד תורה וגם אין בידה לתמוך [שהממון של הבעל]. וע"ז השיב: בכך שמאפשרות לבעליהן ללמוד תורה כל היום, זו הקרבה שבזכותה נחשבות "דבקים בשכינה" וזוכות לתחיית המתים.

"היו לא תהיה..."

שח הרב שלמה לורנץ ז"ל: בשעתו ביקשתי מראש הממשלה דאז מ.ב. שיגדיל את תקציב הישיבות. ענה לי: למה להגדיל? אני מציע שהממשלה תממן את כל תקציבי הישיבות, כפי שמחזיקה את האוניברסיטאות"! הופתעתי מהדברים ושמחתי בלבי. הבאתי את הבשורה למועצת גדולי התורה. והיו שהרעיפו עלי ברכות חמות.

והנה קם רבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל והכריז: "אני מתנגד להצעה הזו, והריני אומר היו לא תהיה!" דבריו עוררו תדהמה בקרב הנוכחים, והרב שך הסביר:

"**בדור** שלפנינו באו עשירי רוסיה לפני **החפץ חיים** והציעו להקים קרן גדולה, שמרווחיה ניתן יהיה להחזיק את הישיבות הקדושות בהרחבה. הודה להם הח"ח אך שלל את ההצעה ונימק זאת בשלוש סיבות:

א) יש לתת לכל יהודי את האפשרות להיות שותף בהחזקת התורה. **ב)** יותר משהנדיב נותן למתרים, נותן המתרים לנדיב בעצם בואו של יהודי עטור זקן ופיאות ודיבוריו בזכות החזקת התורה וחשיבות לימודה משפיע על כל בני ביתו.

ג) אל תבטחו בנדיבים! יתכן מצב שהקרן תאבד נכסיה עקב השקעות כושלות ואז הקרן ירדה לטמיון, והציבור כבר פסק מלתת.

הוסיף הרב שך: "כל הסיבות הללו שייכות גם כאן. אך העולה על כולן: מה אם תקום ממשלה שתציב תנאים. שתדרוש שינויים בצביון המקודש של הישיבות. והלא נצטוינו לברוח מן הנסיון! לכן אני שב ואומר: איני מסכים להצעת ראש הממשלה, היו לא תהיה!" בסיום דבריו השתררה דממה, וההצעה ירדה מן הפרק...

קנין תורה

מצוה ללמד תורה לתלמידים, גם אם אינם בניו ובני בניו!

נלמד מהפסוק: "ואלה תולדות אהרן ומשה" (פרק ג–א)

וכתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל. ומוסיף השל"ה הק': ולא תאמרו "כאילו" ילדו, ולא ילדו ממש. כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואמו נתנו לו הגוף, והרב משפיע בו נשמה... על כן אשרי מי שעושה כן ולומד ומלמד בן חברו תורה, ובחינם, אז שכרו כפול מן השמים. עכ"ד.

ידועה אמרתו של בן עזאי בגמרא (יבמות סג:) על מה שאינו נושא אשה "נפשי חשקה בתורה". וביאר בעל **הנודע ביהודה** (בספרו **אהבת ציון**) שאין כוונתו של בן עזאי לומר בזה שמצות תלמוד תורה עדיפה היא על מצות "פרו ורבו", אלא מכיון שהמלמד תורה לתלמיד, נחשב כאילו ילדו, נמצא שמלבד מצות תלמוד תורה, מקיים בזה גם מצות פרו ורבו.

מדוע באמת גדולה מעלתו של המלמד בן חברו, עד כדי שיחשב כאילו ילדו? ביאר הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל משום שנדרשת לכך מסירות מיוחדת ורוב עמל ויגיעה. והביא את ביאורו של **הגרי"ל חסמן** זצ"ל על שאלת משה רבינו: "האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילידתיהו... מאין לי בשר" (במדבר יא). ותמוה: אם כן ילד אותם מהיכן יהיה לו בשר במדבר לתת להם?

אלא התרוץ: אם זה ילד שלו, היה מתאמץ במסירות מיוחדת ומשיג עבורו בשר אף במדבר. כי עבור ילדו שלו מוסרים את הנפש. "ובחינה כזו של מסירות נפש" - אמר רבי שלמה זלמן - "אמורה להיות גם אצל המלמד בן חברו כאילו ילדו..."

עוד אמרו חז"ל (ב"מ פה.): כל המלמד בן עם הארץ תורה, אפילו הקב"ה גוזר גזירה, הוא מבטלה". וכל כך למה? ביאר **רבינו יוסף חיים מבגדד** זצ"ל (בספרו **בן יהוידע**) עפ"י מה שאמרו חז"ל בגמרא (ב"ב ח.) "אין פורענות באה לעולם אלא בשביל עמי הארץ". ומכיון שאם לא היה מלמדו היה יוצא עם הארץ כמו אביו, נמצא שבזה שמלמדו ממעט "עמי ארצות" מן העולם, וממילא ממעט בזה את הפורענות. לכן יש בכח זכותו לבטל גזירה של פורענות.

עוד אמרו חז"ל (שם): "כל המלמד את בן חברו תורה, זוכה ויושב בישיבה של מעלה". מה באו חז"ל ללמדנו בזה? ביאר הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל, בדרך צחות, שלכאורה אדם המקדיש מזמנו כדי ללמד את בן חברו, הרי עלול להפסיד בגלל זה מלימוד התורה שלו, ואף יחמיץ אי-פעם את שיעורו של ראש הישיבה בביאור רמב"ם מוקשה, על כן מבטיחים לו חז"ל כי סופו לשמוע את השיעור בביאור הרמב"ם בישיבה של מעלה, מפי הרמב"ם בכבודו ובעצמו, וכי זה לא עדיף?!

אמרו חז"ל (במדרש תהילים) בפסוק "נעימות בימינך נצח" - חד אמר אלו סופרין ומלמדי תינוקות לאמיתן, שהם עתידין לישב בצילו של הקב"ה. ביאר הגה"צ **רבי שלמה וולבה** זצ"ל כי מכאן נראה שמעלתן של מלמדי תינוקות אשר בעבורה הם זוכים לשבת בצילו של הקב"ה הוא משום שהם מלמדים לאמיתן. נתנו חז"ל מעלת האמת דוקא למלמדי תינוקות כי הם המעמידים ילדי ישראל על הידיעות היסודיות שבתוה"ק. הם צריכים ללמדם דוקא לאמיתן, להיות אנשי אמת המתחנכים לאמת ואז יזכו "לנעימות בימינך נצח"!

על הפסוק "וירד משה מן ההר אל העם" דרשו חז"ל (בילק"ש - יתרו) "מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו ולא היה יורד בתוך ביתו אלא מן ההר אל העם". ולכאורה תמוה: אלו עסקים היו לו למשה רבינו?

וביאר הגרי"ש אלישיב זצ"ל: עסקיו של משה רבינו היו כדברי הרמב"ם (פי"ב מהלכות מלכים ה"ד) "לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם... אלא כדי שיהיו פנוין בתורה וחכמתה... כדי שיזכו לחיי העולם הבא..."

אמור מעתה: כל עסקיו הפרטיים של משה רבינו, לא היו אלא לעסוק בתורה וחכמתה כדי שיזכה לחיי העולם הבא. ומשה רבינו ויתר על העסקים הרוחניים שלו. הוא ויתר על טובתו האישית. וויתר על עלייתו הרוחנית, ולא פנה אלא לטובת ישראל, להעלות את דרגתם וללמדם תורה. זו היתה מסירות נפש מצד משה רבינו ללמד תורה את בני ישראל.

לבחון מצבו של כל תלמיד...

סיפר הגאון **רבי יעקב יצחק רודרמן** זצ"ל: שעות על גבי שעות היה **הסבא מסלבודקה – הגאון רבי נתן צבי פינקל** זצ"ל משוחח עם בני הישיבה בוחן את מצבו האישי של כל תלמיד ותלמיד, ומעמידו על האמת, בדרכו של כל תלמיד כפי מה שהוא.

אירע פעמים שהיו נכנסים אליו בני הישיבה בשעה עשר בבוקר ושוהים אצלו עד חצות הלילה. ואם כי במשך שעות היום נתחלפו המשמרות של הבחורים, זה נכנס וזה יוצא. אעפי"כ, הסבא מסלבודקה עצמו עמד רצוף כל העת על משמרתו ולא פסק מלשוחח עם כל תלמיד ותלמיד באופן אישי בעניניו הוא.

ואלם לא רק את כל זמנו הקדיש רבי נתן צבי למען תלמידי הישיבה, כי אם גם את גופו מסר למענם, משום כך היה מרבה בתעניות עבור בחורים שנמצאו בהם חסרונות ביראת שמים...

שימוש חכמים

"הייתי צריך ללמדו משום פיקוח נפש"...

יום אחד זימן אליו רבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל, אנשי ציבור מחו"ל בענין ציבורי חשוב. החליטו בני הבית כי מפאת חשיבות הכנס לא יתנו לאנשים אחרים להכנס ביום זה. והנה הגיע אב עם בנו בן ארבע עשרה וביקש רשות להכנס לרב שך לדקה אחת בלבד, רק כדי לקבל ברכה, ואכן נתנו לו.

נכנסו האיש ובנו ושהו בחדרו של הרב שך לפחות שעה וחצי.... כשיצאו, הביעו הממתינים תרעומת רבה על כך. אמר האב: "אינני אשם. באמת נכנסנו רק לקבל ברכה, אלא שהרב שך שאל את בני אם יש לו שמחה בלימוד והבן השיב בשלילה כי לא מבין מה שמלמדים אותו".

ואז פתח הרב שך שתי גמרות אחת בשבילו ואחת בשביל הנער והחל ללמוד עמו ולהסביר לו במתיקות ובאריכות ובסבלנות את הגמרא, כפי שרק הוא יודע. כשסיימו החל הנער לבכות, באומרו: "אני בוכה משמחה שזכיתי בפעם הראשונה להבין סוגיה על בוריה, וזו הפעם הראשונה שיש לי טעם בלימוד"...

הרב שך יצא והתנצל על העיכוב שגרם לכל האנשים הנכבדים שבאו לפי הזמנתו. הוא הסביר להם: "להרגיש טעם בלימוד זה ענין של פיקוח נפש. מי שאין לו טעם בלימוד התורה, הרי הוא חולה מסוכן ובשביל פיקוח נפש הייתי צריך להקדיש לו את הזמן, גם אם זה על חשבון האנשים הממתינים בחוץ".

במחיצתם

"צריך רק לדעת כיצד להסביר..."...

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: כאשר בנו של אחד מרבותינו גדולי ישראל נעשה "בר מצוה", אמר דרשה על ענין "קידוש החודש" בנידון שהובא ברמב"ם. שאלו את אביו של הנער: היתכן שנער כזה קטן יאמר דרשה על כאלו עניינים קשים?!

השיב הגאון אבי הבן לשואליו: "דעו לכם שילד קטן יכול להבין הכל בדיוק כמו אדם גדול, אלא שצריך רק לדעת כיצד להסביר לו את הדבר. אך מבחינת ה"מקבל" הוא יכול לקלוט ולהבין הכל".

ופעם שאל ראש ישיבה לצעירים את רבי מיכל יהודה: איזה פרק בגמרא כדאי ללמוד בישיבה, האם פרק קל או קשה? השיב לו רבי מיכל יהודה, כי אין הבדל בזה, שכן הילד מצד עצמו יכול לקלוט הכל, והעיקר הוא שלמגיד השיעור יהיו הדברים ברורים כדי שיוכל להעבירם ולמוסרם ברור כראוי.

דרכי החיים

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "הקרב את מטה לוי" (פרק ג–ו)

ובמדרש רבה (פרק ג) הביאו חז"ל על פסוק זה את הפסוק "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" ודרשוהו חז"ל על שבט לוי. וכתב בצוואת הבעל שם טוב שישנו צדיק שנמשל ל"ארז" שאף שהוא גדול בתורתו, אינו משפיע על הזולת, כארז שהוא גדול אך אינו נושא פירות. מאידך, יש צדיק שנמשל ל"תמר" שמשפיע על הרחוקים ומקרבם לאביהם שבשמים כתמר שמפריח פרי. על שבט לוי דרשו פסוק זה. שאף שהיו עוסקים בתורה כארז, היו פורחים כתמר להשפיע על הבריות ולקרבם לתורה.

את הפסוק בפרשת צו: "והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור" (פרק ו-ד) פירש **כ"ק האדמו"ר רבי יעקב מאיז'ביצא** זצ"ל, בדרך רמז, שאפילו פסולתן של ישראל הנמצאים מחוץ למחנה, יש להם גם כן אפשרות של תיקון. כי רצון ה' לבל ידח ממנו נידח, ואסור להתייאש מבן ישראל שסר מדרך הישרה, כי לא אפסה התקוה שעוד יחזור בתשובה. ולכן גם את הדשן שאין בו כל ניצוץ של אש קודש צריכים להביא "אל מקום טהור"...

ומצינו אצל **רבותינו** שהיו נוהגים שלא להרחיק לגמרי בעלי עבירה, זאת כדי שלא יהיו גרועים יותר. וכאותו מעשה שאירע עם **החפץ חיים** כאשר באסיפת רבנים ביקשו להוקיע ולהרחיק לגמרי פרנסי מפלגה מסויימת פורקי עול, והשיב להם החפץ חיים שגם בתקופת משה רבינו היו בעלי עבירה מפורסמים כדתן ואבירם ובוודאי הכיר משה את טיבם ואעפי"כ היה מזמינם לכל אסיפה חשובה. מדוע נהג עמם בקירוב זה. כי הכיר שאילולא כן עלולים להתדרדר ולהיות גרועים יותר.

ככלל סבר החפץ חיים, שמלחמות חורמה ישירות נגד החילונים לא זו הדרך. הם רק יגבירו את רשעותם והתנגדותם, וגורמים שיתמרדו בגלוי בדברי כחש ולעג לכל קודש, והדבר ישפיע לרעה על אנשים תמימים. ויצא שכרו בהפסדו. הוא הסתמך בזה על דברי חז"ל שהפסוק "ענה כסיל כאיוולתו" (משלי כו) מכוון לאפיקורס נכרי "אבל באפיקורס ישראל כל שכן דפקר טפי" (סנהדרין לח:). על כן שיטתו היתה שבמקום לצאת במלחמה נגדם, יש על נאמני התורה להרבות בפעולות חיוביות כגון: יסוד ישיבות ומוסדות חינוך, שיעורים לתורה ולמוסר וכו' ומכאן תצא השפעה חיובית על הכל.

ואכן בדרך זו נהגו רבותינו גדולי ישראל מנהיגי עולם התורה בדור האחרון, לקרב את הרחוקים בעבותות אהבה לתוככי לימוד התורה בבית המדרש. כך נהג **החזון איש**, ולאחריו רבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל שהקים את אירגוני ומוסדות הקירוב כמו "לב לאחים" וכיו"ב (שבהם אברכים לומדים תורה עם המתקרבים), והמשיך בדרך זו ביתר שאת ועוז **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל בהרחבת אירגוני הקירוב ובהקמת ישיבות וכוללים, ובהחזקת מוסדות תורה ומדרשיות שבהם יוכלו הרחוקים להתקרב לבורא עולם ע"י שיגבירו בעצמם את לימוד התורה בטהרתה. ואכן ב"ה רואים כיצד אור התורה משיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

במכתב לא מפורסם, שכתב **החזון איש** למען הכנסת נער לישיבה ולקרבו לתורה ושלחו (בר"ח חשון תש"ט) להגאון **רבי אהרן לייב שטיינמן** זצ"ל (שכיהן אז ראש כישיבת ח"ח בכפר סבא) כתב החזון איש בזה"ל:

"... **כמובן** בזמן הזה, הצלת ילד לחינוך ישראלי הוא לא פחות מהצלה מטביעה בנהר, לפי גיל הילד אפשר לפתחו ולהעלותו למדריגת תלמיד, בזמן קצר, אך צריך טיפול מיוחד ושימת לב. אפשר לסדר שינדבו לו לימוד חצי שעה בבוקר ובצהרים ועוד, וזה יוכל להתקיים ע"י תלמידי הישיבה המבוגרים, והנני מאחלם שיהיה בידם לזכות במצוה זו ולקיים נפש אחת מישראל".

השפעת בני התורה למרחוק...

בעת שנתגלו בליטא הפרצות הראשונות בשמירת השבת, הזעיק הגה"צ **רבי ישראל סלנטר** זצ"ל, בדחיפות את תלמידיו המובהקים לאסיפה בהולה, והחל להוכיח אותם תוכחה נוקבת על קלקול זה...

אחד מהתלמידים הרהיב עוז בנפשו והביע את תמיהתו הרבה: מדוע מכוון רבי ישראל את תוכחתו אליהם, וכי יש להם חלילה שייכות כלשהי לקלקול זה?!

השיב לו רבי ישראל: "לו היינו זהירים - במדריגות שלנו - כגון: לא ללכת ארבע אמות בלי תורה ותפלה וכדומה, הרי אז לא היה המון העם מרחיק כה לכת עד לכדי חילול שבת"...

תנה"מ

בהשפעת בכיו של ילד קטן...

בילדותו של **כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג** זצ"ל, קיבל על עצמו לומר בכל לילה "תיקון חצות". והיה מגיע בחשאי אל בית הכנסת, פותח את ארון הקודש ושופך נפשו בתפילות ובתחנונים בדמעות שליש.

קול בכיו של הילד בקע החוצה והגיע לאוזניו של שכן שגר בבית הסמוך. הלה, יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, התפלא מאוד לשמע הבכי המסתורי שעלה מבית הכנסת באישון לילה. סבור היה שאלו מן הסתם "רוחות רפאים" וכיו"ב.

ערב אחד גמר בלבו שמוכרח הוא לפתור את התעלומה. הוא אזר עוז ונכנס בחשאי אל עזרת נשים של בית הכנסת כדי להציץ משם אל בית הכנסת, ומה נדהם לראות ילד קטן ניצב ליד ארון הקודש הפתוח, פושט זרועותיו כלפי מעלה, ומבקש על נפשו בבכיה גדולה ומרה.

הוא שומע כיצד מבקש הילד בתמימות סליחה וכפרה על "חטאיו". כיצד מתחנן ומבקש על סיעתא דשמיא שיזכה להבין את התורה. וגם אינו שוכח להתחנן בעד כלל ישאל לפדותם מן הגלות המרה ומכל הצרות.

נגע הדבר ללבו של אותו אדם. הוא הזדעזע מבכיו המרגש של הילד, עד עמקי נפשו. הוא לא נרגע ממראה עיניו וממשמע אוזניו, ואמר לעצמו: אם ילד פעוט כזה צריך לבכות כל כך על "חטאיו", אף שלא טעם טעם חטא מימיו. מה אמור אני על כל ה"חבילות" הכבידות שיש לי...

כשחזר השכן החילוני לביתו, לא מצא יותר מנוח לנפשו. קולות בכיו של הילד הדהדו באוזניו והרעידו את נפשו. מצפונו החל מיסרו ונתמלא רגשי חרטה על כל עברו, עד שעזב לגמרי את דרכו הרעה וחזר בתשובה שלימה בהשפעת בכיו של הילד הקטן, שברבות הימים גדל ל**אדמו"ר מקלויזנבורג** הנערץ על הכל.

עפ"י לפיד אש

בהשפעת דרשה אחת...

גם בערוב ימיו כשחלה ותש כוחו, לא שינה הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל ממנהגו לצאת ולבוא בקרב העם ולשאת מדברותיו כדי לקרבם אל המאור שבתורה. אחד ממעריציו הרהיב עוז ושאל לפניו, מדוע אינו חדל מההתרוצצויות האלו כדי לשמור על בריאות גופו, הרי הרופאים הזהירו אותו שירבה במנוחה?!

השיב לו רבי יהודה: "וכי אתה יודע איזו אחריות אני מקבל עלי אם אנוח ולא אצא לדרוש. וכי יודע אני אלו תוצאות תהיינה לדרשה אחת? הנה זה מקרוב בא אלי יהודי בעל חזות חרדית מובהקת, כשהוא מוקף בילדיו זרע ברך ה', והוא שואל אותי אם אני מכירו. לא הכרתיו. ואז סיפר לי שבעבר הלא רחוק היה חילוני גמור, אך בהשפעת דרשה אחת שלי, בשכונת קטמון, דרשה שהלהיבה אותו, חזר בתשובה! הוא הציל את עצמו וביתו וילדיו מרדת שחת"...

"כאשר אני רואה פירות הילולים כאלו" - הפטיר הרב צדקה- "אשר צמחו בעקבות אותה דרשה, איך יכול אני לכלוא רוחי בקרבי ולשבת במנוחה על מקומי..."...

וזאת ליהודה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מים – חיים / סיפור ראשון למבצע הסיפורים(!)

הסיפור שלי התרחש כשלמדתי בבית ספר יסודי - כיתה ח'.

ביום בהיר הפתיעו אותנו ביציאה לפארק. המקום היה די מרוחק מבית הספר, וכך צעדנו רגלית הכיתה כולה, יחד עם המחנכת. הגענו למקום, נהנינו, חלצנו את העצמות והתחלנו לחזור לכיוון בית הספר.

כולנו היינו טעונות מרץ מהמשחק בפארק, אז גם הצעידה התנהלה עם אדרנלין. דילגנו להנאתנו במהירות ואז...

ואז הבחנתי שהמחנכת נשרכת לה מאחור. לבד.

היא הייתה קצת מבוגרת, וללא מרץ נעורים. תנועות הליכתה שידרו שהיא מנסה להדביק את הקצב של הקבוצה, אך ללא הצלחה יתירה. ייאמר לשבחה שהיא לא ניסתה להאט את הקצב של הקבוצה, אלא לזרז את עצמה. אך לא היה לה סיכוי להדביק אותנו.

ריחמתי עליה.

בליבי התחוללה מלחמה. האם להמשיך להשתעשע עם החברות? זה כיף. זה מהנה. אבל אולי חשוב יותר שברגע זה אזדחל עם המורה. הרי ברור שהיא לא מרגישה נוח בסיטואציה הנוכחית בו היא תקועה "אי-שם" לבד...

בחרתי באפשרות השנייה.

התהלכתי לצד המורה, שוחחנו על הא ועל דא, ובאופק אנחנו עוקבות אחר הקבוצה השובבה.

* * *

'שמעתי על סגולה' - אמרה לפתע המורה - 'לומר מאה שלושים פעם את הפסוק "הוֹדוּ לַד' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" ובכל פעם לחשוב על טובה אחרת שעשה לי הקב"ה בחיים שלי - ובאותו יום רואים ישועות!'

שמעתי את דבריה והסכמתי לנסות את הסגולה.

האמת? בלי רצון חזק מידי... אבל אחרי שעשיתי אותה הרגשתי שזה עושה לי משהו טוב בנשמה - וזה, מבחינתי, היה מספיק.

חזרנו לשגרה. שכחתי מכל הענין.

* * *

באותו יום אחר-הצהריים יצאתי עם אחותי לבריכת שחיה חדשה שנפתחה בעיר. ניסינו לבצע תרגילים חדשים כמו לצלול, להישאר קצת מתחת למים וכדומה. אני ואחותי לא הבחנו אחת בשנייה, כל אחת הייתה עסוקה בתרגילים שלה.

לפתע עלה בראשי רעיון פרוע: לקפוץ לעומק הברכה ומיד לעלות משם מעלה. לא ניסיתי מעולם לעשות כזו קפיצה, ואולי דווקא משום כך היא הצטיירה בעיני כאתגרית במיוחד.

קפצתי לאמצע הבריכה. הגעתי לעומק המים - כמתוכנן - אך לפתע הרגשתי שאני שוקעת. לפני שקפצתי לא הבחנתי שהעומק באותו מקום **כפול** מהגובה שלי. לצעוק 'הצילו' לא יכולתי אז התחלתי לנענע בידי וברגלי בחזקה, בתקווה שמישהו יבחין במצוקה.

אני ממשיכה לשקוע. מניפה ידיים כלפי מעלה ומבינה שאני תקועה בעומק המים. אלו היו הרגעים הנוראים ביותר בחיי - מאז שנולדתי ועד עצם היום הזה.

הרגשתי שאני עומדת למות.

הריאות התחננו לטיפת חמצן. הפה ביקש להיפתח אינסטינקטיבית כדי לשאוף אויר פנימה, ונלחמתי עם עצמי קשות להשאיר את הפה סגור.

המוח התרוקן. לא חשבתי על כלום. האינסטינקטים בערו: הישרדות! הישרדות! אבל איך ומה? אני עומדת ל-מ-ו-ת.

* * *

אין לי מושג מאיפה גייסתי את הכוחות הללו לזנק כלפי מעלה.

היה זה ברגע שהבחנתי במשהו צף מעלי.

גלגל ים!

גלגל הצלה!

גלגל חיים!

זינקתי ונתפסתי בגלגל. נשמתי הכי עמוק שאפשר, ורק אז קלטתי שהלב שלי עומד להתפקע. הוא דפק כמו מאה תופים.

במשך דקות ארוכות הייתי שקועה בטראומה. עד שהצלחתי בכלל להתחיל לחשוב: איך הצלחתי לזנק ולהיאחז בגלגל? איך הגלגל הגיע לפה? משהו בהתרחשות לא "הגיוני".

* * *

עד היום אינני יודעת איזו סגולה הגנה עלי באותו יום נוראי:

האם אמירת הפסוק מאה ושלושים פעם?

ואולי עצם הליווי של המורה?

האמת: גם אם מה שעזר לי זה אמירת הודו, הרי לא הייתי שומעת על אותה סגולה עליה אלמלא השכלתי ללוות את המורה ולא להשאיר אותה להזדחל לבד מאחורי כולן...

רחלי זר

הזוכה הראשון: ר. זר

הזוכה היא הזוכה הראשונה במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שיגרתי על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: **"מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077–7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com**

תשע עשרה סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (עדיף מודפס במחשב).
2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדוייקת ומס' טלפון.
3) **למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.**
4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
5) למותר לציין כי על שולח סיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".

בשבועות הקרובים נפרסם את הסיפורים והזוכים הבאים.

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך – וגם חייך אליו

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

נושא השבוע: **הדרך להשפיע**

בס"ד | גליון מס' 430

פרשת במדבר

איך הפכו הכשלונות לזריקות אנרגיה?

ואלה תולדות אהרן ומשה (ג', א')

בראש סולם העדיפויות של כולנו, הרבה מעל כל דאגות היום יום האחרות, עומד החינוך לילדינו. זהו הנושא הקרוב ביותר לליבנו, אליו נתמסר בכל מאודנו, ולשמו ולהצלחתו נקדיש את מלוא יכולתנו. השותפים האמיצים שלנו - ההורים - לחינוך הביתי, הם המחנכים היקרים המתייצבים למלאכתם דבר יום ביומו, ועוסקים במלאכת החינוך במסירות...

אחד הדברים היפים והמרגשים לראותם, הוא החתירה התמידית של קהל המחנכים למצויינות מושלמת, לחינוך הטוב והאיכותי ביותר לילדינו. כיום, כל מחנך קורא מאמרי חינוך, משתתף בכנסים, מרחיב את ידיעותיו בשדה החינוך - מתוך מטרה לשפר את מלאכת הקודש בה הוא עוסק. המחנכים עושים הכל כדי לפצח את סוד החינוך המוצלח, שיוביל את ילדינו להצלחה חינוכית איכותית, ובפרשת שבוע זה, ניתנת לנו הזדמנות לפצח את הסוד הזה, היסודי כל כך להצלחה בחינוך...

כשהתורה באה לספר לנו על בניו של אהרן הכהן, פותח הפסוק במילים 'ואלה תולדות אהרן ומשה', ומפרש רק את בני אהרן. וכל לומד מתקשה ושואל - והלא רק בני אהרן מוזכרים, ומדוע הם קרויים גם תולדות משה, וכי משה הוא אביהם?

רש"י חש בשאלה הזו, ומביא לנו מחז"ל גילוי מסעיר: כן, בהחלט, לבני אהרן היו - כביכול - שני אבות! היה אב מקורי - הוא אהרן הכהן, אביהם יולדם. היה גם אבא נוסף, אבא רוחני, הוא משה רבנו - בצלו למדו תורה, ממנו קיבלו את חכמתם, ואף הוא נקרא אביהם!

כאן נחשף טפח, מהו מעמדו של המחנך, מה כוחו, ומה יחסיו מול תלמידיו. מחנך אינו 'שכיר במלאכת החינוך', הוא גם לא 'פקיד חינוך'. מחנך הוא אבא לכל דבר, תלמידיו - הם כבניו, וכשהמחנך חי את מלאכתו בצורה הזו - גם תלמידיו המתחנכים אצלו יחושו כלפיו כבנים לאביהם!

מחנך שהוא אבא, חפץ בהצלחת תלמידיו לא כדי שהמסגרת תשמור על הסדר, לא למען שמו הטוב, לא בשביל הצלחה בדירוג נקודות. מחנך שהוא אבא - בוער לו בלב, חי לו בעמקי הנשמה, עולה לו בבריאות הצלחת תלמידיו - הן הם בניו, ממש!

אב שהוא הורה, הוא כזה בכל שעות היממה. בשלוש אחה"צ וגם בשלוש לפנות בוקר - הוא אבא אוהב לבניו, דואג וחרד למענם, להצלחתם ולשלומם. לאב כזה אין הגבלת זמן בהשקעתו בילדיו, הוא מסוגל לרדת לרמת הבן - נמוכה ככל שתהיה, ואם משהו משתבש בהצלחת בניו או בגידולם - הדבר מעיב עליו, משבש את יומו, נוטל את שלוותו!

כיוצא בזה במחנך, שהוא אב של ממש. כל תלמיד הוא בן יחיד עבורו, מחמד עיניו ומחמל חייו! הוא דואג לו כל העת, מתפלל למענו, כואב את כאביו וגם שמח בשמחתו. הוא יורד לרמת התלמיד, נכנס במלוא כובד הראש לכל נושא שמעסיק אותו, מעיב עליו או יכול לשפר את הצלחתו, כי התלמיד ממלא את כל עולמו - הן הוא כבנו ממש!

התוצאות מפתיעות: מחנך הפועל בגישה כזו, עם מסירות ואהבה חסרות גבולות, באיכפתיות ואבהיות כאילו התלמיד הוא בנו - יופתע מהתוצאות המרגשות. התלמידים הופכים למחונכים יותר, ממושמעים יותר, מצליחים הרבה יותר!

לפיכך כתב החיד"א בספרו 'נחל קדומים' פרשת 'ואתחנן', כי רק מלמד שחש כאבא לבן ביחס לתלמידיו - רק הוא רשאי לעסוק במלאכת החינוך, רק מי שמתייחס לתלמידיו בחום, באהבה ובאיכפתיות כאילו הם בניו - יכול להצליח להיות מלמד, ולהוציא מתחת ידיו את הדור הבא!

כי התלמיד חש ומרגיש את היחס של המחנך אליו, ומודד כל העת עד כמה הוא חשוב לרבו, ועד כמה המלמד או מגיד השיעור מאמין בו. וככל שיחוש יותר את האיכפתיות והמסירות של רבו, וככל שירגיש יותר שהמחנך חפץ באמת בהצלחתו ומתאים את עצמו ליכולותיו של התלמיד - כך ישיב התלמיד בהתמסרות מוחלטת להצלחתו האישית, בגיוס כל כשרונותיו ויכולותיו למילוי השאיפה המשותפת, ולהרוות נחת את רבו המאמין בו.

'וזכנו לגדל בנים ובני בנים' - יהמה כל לב בערב ראש חודש סיון שיחול השבוע, בעת הרצון לתפילה על הילדים. הבה נעשה את שלנו, נמלא את חלקנו - נתייחס לילדינו ולתלמידינו באיכפתיות, כי זה מה שיהפוך אותם לזרע ברך השם. א סאך יידישע נחת!

במסירות של אבא...

בירושלים של לפני כיובל שנים, היה מלמד דרדקי מורם מעם, ששלושה עשורים בחייו הושקעו בחינוך תלמידים, לפני שהפך לכ"ק האדמו"ר מפינסק קארלין זי"ע. עד היום, תלמידיו מספרים עליו בערגה, מתגעגעים לשיחותיו ולשיעוריו, מדברים בכמיהה צורבת על התקופה בה חונכו תחת ידיו האמונות, בה השקיע בהם את כל כוחותיו והתמסר אליהם ללא גבולות...

שוחחנו עם אחד מתלמידיו, כדי להבין את סוד הצלחתו החינוכית. התברר, כי גישה חינוכית ייחודית היתה לו - הוא היה אבא לשתי משפחות שונות... 'הוא היה אבא של ממש', מספרים תלמידיו ודמעה זולגת מעיניהם, 'הרגשנו שאנחנו כל החיים שלו. כמה טרח בשבילנו, כמה התאמץ להקנות לנו לא רק ידע - אלא גם ארחות חיים, צורות התנהגות. היה איכפתי לכל אחד מהתלמידים כאילו הוא בנו יחידו!'

מספר אחד מתלמידיו: 'הן ראינו מדי יום עם שחר, איך היה מתייצב בכיתה בשעה 8:20 בדיוק, עשר דקות לפני תחילת הלימודים, וממתין לנו בשלווה ובסבלנות. בתחילה לא הבנו למה הוא עושה כך, אחר כך הבנו שהוא פשוט רוצה לקבל את פנינו ברוגע, בנועם, בשלווה, לא להתחיל את היום איתנו בלחץ אלא באוירה טובה...'

חשוב לציין, כי באותה תקופה ניתך עליו אסון כבד בפטירת רעייתו. הוא נותר אלמן מרעייתו הרבנית ע"ה, בבית הומה ילדים רכים ויתומים הזקוקים ליד אוהבת, וכל עול הבית - הפרנסה וגם הכביסה, תפקידי האב והאם גם יחד - נפלו על כתפיו השחוחות של האלמן הצעיר...

ועם זאת, ולמרות כל העול הכבד, דבר לא עמד בדרכו להיות 'אבא' גם בביתו למשפחתו, וגם בכיתתו לתלמידיו. לא נוכל לדמיין את גודל ההקרבה והמסירות שהיו טמונות בהנהגה זו, להגיע לכיתה באורך רוח ובשלווה, בסבלנות ותוך תשומת לב לכל תלמיד הנכנס לכיתה...

כי הרבי זי"ע לא ראה את עצמו כ'שכיר לחינוך', הוא ראה והגדיר את עצמו כאבא, וכך נהג. ואבא - גם בתקופות קשות ולחוצות - לוקח אחריות על ילדיו, יש לו סבלנות ואורך רוח, הוא שם לב לכל פרט, דואג לכל צורך, איכפתי לכל התפתחות. זו הדרך, זו השיטה, וכך נזכה לגדל את הדור הבא מחונך ואיכותי יותר!

מפגש מטלטל

היה זה ביום בהיר בשלהי חודש סיון תשס"א, בשעת ערב מוקדמת, בפרוזדור המוביל לאולם שמחות קטן בבני ברק. אל האולם נכנס ראש ישיבה לא צעיר, אדם משכמו ומעלה, שכבר עברו מתחת ידיו דורות של תלמידים. הוא הלך בצניעות בצידי הפרוזדור, שם את פעמיו לאולם השמחות.

לפתע, קפץ אברך צעיר מאחוריו, ונגע בעדינות בשולי חליפתו. 'ראש הישיבה!' - קרא האברך ברגש, 'האם ראש הישיבה זוכר אותי?'

ראש הישיבה הביט בו, התעמק בעיניו ובתווי פניו, וקפץ כמוצא יהלום יקר: 'בוודאי, איזו שאלה. מוישה יקירי!'

הם לחצו ידיים בידידות, וראש הישיבה אמר: 'אני רק רואה אותך, וגלגלי המוח לוקחים אותי לשנים צעירות, ולמחוזות נעימים... זה עשר שנים, נכון? סיימת אצלנו בסוף שנת תשנ"א, הלכת ללמוד בישיבה פלונית. היית חברותא של בנימין, וישנת בחדר 14. נכון?' - הצטחק ראש הישיבה...

משה חייך במבוכה, עשור אחרי, וראש הישיבה זוכר הכל, לפרטי פרטים... מה שלומך רבי מוישה? מה מעשיך היום?'

משה הפך רציני לרגע, ואמר בהתרגשות: 'זו הזדמנות נפלאה בשבילי לפגוש את ראש הישיבה, לנסות להודות לו על כל המאמצים הלא פשוטים למעני... אני יכול לשמח את ראש הישיבה, ולספר שאחרי שהתקבלתי

לעילוי נשמת
ר' **שלמה פרץ** ז"ל ב"ר **מאיר הלוי גולדשמיט** (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת
הרה"ח רבי **פתחיה סעלישער** בן הר"ר **יוסף יונה** הי"ד **רוזנברג**
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לישיבה המצויינת, ברוך השם עשיתי חיל בלימודיי, התחתנתי, ועכשיו יש לי בשורה טריה, ומאוד משמחת...'

'הבה נשמע!' - אמר ראש הישיבה, 'תמיד שימחת אותי...'

'ובכן,' אמר משה, 'אני בטוח שהרב לא יאמין, אבל זו המציאות: לא מזמן התקבלתי לכולל מצטיין, אני לומד ומשנן שבעים דפי גמרא בחודש, וגם נבחן עליהם בהצלחה יתירה. הרב היה מאמין שממוצע הציונים שלי הוא מעל תשעים וחמש?'

ראש הישיבה זינק כהלום רעם: 'בוודאי רבי משה' - אמר וכמעט צעק, 'אני זוכר היטב את השקעתך העצומה, זוכר היטב כמה התאמצת... אתה מעורר בי קנאת סופרים, אני נרגש לגלות שמה שהאמנתי בך מהרגע הראשון - קם והיה עוד הרבה יותר ממה שצפיתי...'

עיניו של משה הצטעפו בדמעות: 'נכון מאוד, זה הכל בזכות ראש הישיבה, רק בזכותכם. הרב זוכר את המבחנים עם המאמרים למטה? הרב זוכר את השיחות שהיו לנו? זה הכל בזכותכם, ראש הישיבה הציל את חיי!'

'לא להגזים!' - ביקש ראש הישיבה בענווה, 'אבל ברוך השם שהיה לי חלק. עלה והצלח! פעם היית גאון קטן, עתה עתידך מובטח להיות שר וגאון גדול בישראל', איחל בנדיבות, ולחץ את ידו של תלמידו בחום...

בכל הפגישה הנרגשת, צפה מן הצד עד ראיה, מחנך חשוב שסיפר לנו את הסיפור המלא מכלי ראשון. הוא הבין שהפגישה המסעירה טעונה בחומר היסטורי מעניין, ופנה אל האברך בעדינות: 'נראה לי שיש כאן סיפור שאפשר ללמוד ממנו... אולי תואיל לשתף אותי בו?'

'זה סיפור שלא ייאמן,' כחכח משה בגרונו במבוכה, 'אבל כנראה שחשוב לספרו אז אספר לך...' אמר, ופתח צוהר למתחולל בלבו בעשור וחצי האחרונים...

'בהיותי תלמיד צעיר, נחשבתי לבעל כשרונות חלשים במיוחד. כשחברייי התבלטו בידיעותיהם ובהצלחותיהם, הייתי מביט בהם מהצד בקנאה, הן כל כך רציתי וניסיתי, אך פשוט לא הצלחתי...'

הוא נשם עמוקות, ניכר היה שפתיחת חדרי לבבו מכבידה על שטף דיבורו. אחרי הפסקה קלה המשיך: 'הציונים שלי באותה תקופה, היו פחות מעלובים. ממוצע של 'זמן' שלם - עמד על שלושים וחמישה אחוזים, כשרוב חברייי הגיעו לתשעים ומעלה... אינני יכול לתאר את הצער - הן ככל שהתאמצתי ויגעתי, פשוט לא הצלחתי...'

עיניו של משה החלו להתלחלח. העלאת הזכרונות מעברו הכושל - ריגשה אותו ופצעה את לבו. 'בשלב מסויים, הבנתי כי ראש הישיבה עוקב אחרי השקעתי הרבה שאינה עולה יפה, והחליט שהוא לוקח אותי לטיפולו האישי. ואכן, מאותו שבוע ואילך החל ראש הישיבה לשוחח עמי, ואף טרח לעטר את מבחניי הכושלים במחמאות, ולחתום אחר כך בחתימת ידו...

במשך התקופה הבאה' - הוסיף בחיוך רפה, 'המבחנים הכושלים הפכו לזריקות אנרגיה... ראש הישיבה היה כותב: 'כל הכבוד על ההשקעה, עלה והצלח!', או: 'אין הקב"ה מונה דפים אלא שעות!', או: 'לפום צערא אגרא!' - כולם מאמרים מעודדים, מלווים במחמאות כנות על השקעתי העצומה, שעדיין לא הניבה פירות...

באמצע התקופה הזו', סיפר משה כשעיניו ננעצות בנקודה רחוקה, 'קרא לי ראש הישיבה לשיחה, בה הסביר לי כי הוא באמת מעריך את מאמציי והשקעתי, וכיוון שאני משקיע כה רבות - אין לו ספק שאצליח לבסוף לקנות בקיאות מדהימה. כי ללימוד עיוני אני כנראה לא מוכשר, אבל עם השקעתי העצומה - בהכרח אגיע להישגים גדולים בבקיאות יוצאת דופן...

כשסיים לדבר אתי', גילה משה טפח נוסף, 'חשבתי שהוא מדמיין. אבל הוא דיבר אתי בכזו עוצמה ובכזה אמון, וגם נתלה בכל בדל ראיה להוכיח לי שאני באמת יכול להצליח. את כל חיי אני חייב לראש הישיבה' - אמר בהתרגשות ופרץ בבכי מתייפח, 'הוא הציל אותי!'

משה עצר לרגע, וניגב את שטף דמעותיו, כדי להמשיך לספר דברים כהווייתם: 'כשעברתי לישיבה הגדולה, לקחתי עמי את הצעותיו המחכימות. לא עניין אותי מה יגידו עליי, התמקדתי במה שאני טוב בו, והתעודדתי כל העת מהמילים הרשומות בשולי המבחנים הכושלים שלי... בתוך שנים ספורות הפכתי לידען בכל חלקי הש"ס, ואני עובד במרץ לדעת את כולו בעל פה...

'אתה מבין?' שאל משה ועיניו זולגות דמעות, 'אתה מבין מה הוא עשה? הרי הרגשתי לא מחובר, הרגשתי סוג ב'. ואז הוא הגיע וירד לרמת הכשרונות שלי, החמיא לי במה שאני טוב בו - בהשקעה ובבקיאות, והתאמץ והתמסר כדי שאתמקד בזה, כדי להוביל אותי להצלחתי האישית. הוא דחף אותי קדימה, הוא עודד אותי... לא עניין אותו מה יגידו על זה בישיבה, לא היה חשוב לו שלא אשתעמם ואעורר נזקים בישיבה - היה חשוב לו לעודד אותי, להוביל אותי להצלחה שלי, במה שאני טוב בו!

היום, אני בן 25, וברוך השם לומד ומצליח. אבל כל ההצלחה שלי - הכל בזכותו!' - סיים משה את דבריו הנרגשים, וחיפש לעצמו פינה להירגע...

המחנך שסיפר לנו את הסיפור הוסיף, כי כבר בשעת המפגש ראה את החיבור המיוחד שבין ראש הישיבה לתלמידו לשעבר. לא מדובר בשני אנשים שהיו תחת קורת גג אחת בשני תפקידים שונים לפני עשור, וסוגרים כעת מעגל בפגישה משותפת רוויית זכרונות. 'הלא ראיתי בעיניים שראש הישיבה עדיין רואה אותו כבנו, ואין פלא כי אף התלמיד חש כי ראש הישיבה הוא אביו!'

מדהים עד כמה אחריות ומסירות לתלמיד, יכולות לשנות את חייו. מפעים לגלות, שכמה מילים מעודדות בזמן הנכון, כמה משפטים מחזקים בעת המתאימה - יכולים להפוך תלמיד נחשל ונכשל למוצלח וגאון. אבל העיקר - בלתי נתפס עד כמה המעקב האישי ותשומת הלב האיכפתית למצבו של התלמיד והעדפותיו הלימודיות - שינו את חייו ואת עתידו מן הקצה אל הקצה!

כך זה מול תלמידים, כך זה מול הבנים שלנו. לפעמים תשומת לב אישית ומבינה לצרכים האישיים, לתחושות הפנימיות, ליכולות ולקשיים של כל אחד - מחוללת מהפכות, יוצרת נפשות, בונה עתיד.

כל מה שצריך הוא להיות איכפתי ומסור, חם ואישי לכל תלמיד. להבין שאין תלמיד דומה לחברו, שאין שני ילדים שתכונותיהם משותפות וזהות לגמרי, ולהעניק לכל אחד את היחס החם והאיכפתי שהוא זקוק לו. זה כל הסיפור, זה סוד ההצלחה בחינוך הילדים והתלמידים!

מילה שחוללה מהפך בחיים

היתה זו שעת לילה מאוחרת, כשהמשפיע הנודע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א נופף באצבעו למוניות מזדמנות, מחפש מי יוכל להשיבו לביתו אחרי פגישה ארוכה שהתארכה עד השעות הקטנות. אחרי כמה דקות, נעצרת לידו מונית בחריקת בלמים. 'ערב טוב אדוני הנהג הנחמד!' פותח הרב טויסיג בכניסתו, 'התואיל לקחתני לבני ברק?'

הנהג מסמן לו להתיישב, ובמקום להגיב - פותח בצהלות שמחה: 'בורא עולם! הידד כי שמעת את תפילתי!', ושב וחוזר על הודאתו להשם על תפילתו שהתקבלה. הרב תמה ושאל: 'ידידי הנהג, ניחא כי התקבלה תפילתך, אך מה אתה חוגג... מה כבר קרה?'

'כבוד הרב!', השיב הנהג, 'התפללתי לפגוש מישהו כמוך. אני כבר רוצה ללכת הביתה לישון, אבל עדיין לא מסוגל...'

'למה? לא היו נוסעים? לא הגעת לפדיון היומי הדרוש?' - מתעניין הרב בחום. 'היו גם היו, אוהו, היו הרבה... משמונה בבוקר, כל היום עלו נוסעים. תסיע אותי מכאן לשם ומשם לכאן, מהרצליה לרמת גן ומשם לתל אביב וחזרה... אבל אני החלטתי שאני לא יורד מהמונית עד ש...'

הנהג ניגב דמעה סוררת, והמשיך: 'כל הנוסעים עלו, אמרו כתובת, שילמו וירדו. הרגשתי שקוף, כמו אויר. חיכיתי למישהו שיציל אותי, שיגיד לי מילה - תודה, מה שלומך, ערב טוב, בוקר טוב, משהו... החלטתי שאני לא יורד מהמונית עד שמישהו כזה יגיע, ויהי מה! התפללתי לבורא עולם, התחננתי שיעלה מישהו, שרק יגיד לי ערב טוב וזהו... ואז עלית, ואמרת 'ערב טוב' - תודה אבא שבשמים, תודה ששלחת לי את הנוסע הזה!' - שב הנהג וצהל, מוחה את דמעות הכאב בדמעות אושר...

בינתיים הגיעו לבני ברק. 'אני נותן לך מתנה', אמר הנהג, 'בהוקרה על המילה הטובה. מחר אני מניח תפילין - בפעם השניה מאז יום הבר מצוה...'

היה זה בתחילת חודש אדר, ואחר כך חלפו כחודש וחצי. במוצאי יום א' דפסח, צלצל הטלפון בביתו של הרב טויסיג. 'כבוד הרב,' אמר קול מוכר, 'זוכר אותי? אני אלון, מהמונית!'

'ערב טוב לנהג המונית הנחמד', משיב מיד הרב, 'בוודאי שאני זוכר. אתה שצהלת על קבלת תפילתך, נכון?'

'כן, זה אני,' אומר הנהג ועובר ישירות לנושא לשמו התקשר, 'שתדע, כבוד הרב', שמיום המחר של אותה נסיעה, כל יום אני מניח תפילין, כל יום, רק כדי לשמח אותך כמו ששימחת אותי... לפני יומיים, בערב פסח, החלטתי שמי שמניח תפילין חייב גם לערוך סדר, אחרת זה לא מתאים... השנה זו היתה הפעם הראשונה בחיי שערכתי סדר, והתקשרתי לבשר לך!'

'כל הכבוד,' קרא הרב טויסיג בהערכה רבה, 'בשביל זה התקשרת?'

'מה פתאום?' - השיב הנהג מיניה וביה, 'התקשרתי כדי לשמוע שוב את ה'ערב טוב אדוני הנהג הנחמד...' - - -

מתברר, שלהעמיד תלמידים זה לאו דווקא להיות בכיתה או לעבוד במוסד חינוכי. מילה טובה אחת, איכפתיות אמיתית מעומק הלב לכל מי שבסביבה - יכולה ליצור מהפך, לשנות חיים של אנשים, להוליך אותם לקוממיות רוחנית...

איכפתיות, זה הסוד בין אב לבן, בין מחנך לתלמיד, וגם בין איש לרעהו. אנחנו הולכים ברחוב, סביבנו פוסעים אנשים - עם קצת איכפתיות נוכל לחייך לפלוני שלא שפר עליו גורלו, לומר מילה טובה לאלמוני המצפה לה כמו לטללי תחיה, לעודד ולחזק לב נשבר, ולעולם לא נדע מה ההשלכות וההשפעה החיובית...

כולנו יכולים. רק להיות איכפתי לזולת, רק זה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com

לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

בסיעתא דשמיא, כ"ח אייר התשפ"ג. שבת מברכין.
העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!
ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

גליון מס' 501

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

פרשת במדבר

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר" (א, א).

על הפסוק: "אל מול פני המורה יאירו שבעת הנרות" האמור בפרשת 'בהעלותך' (לקמן ח, ב), אומר המדרש: "זה שאמר הכתוב: 'פתח דבריך יאיר' (תהלים קיט, קל), ואתיא כמאן דאמר י"ז טפחים היה גובהה של המנורה'. **ותמוה הוא!**

וביאר ביאור נפלא עד מאד בספר 'דברי נועם': נראה לבאר, מדרש זה באופן נפלא, כי הנה המנורה היתה עשויה **שבעה** קנים, אחד עשר כפתורים, תשעה פרחים, עשרים ושניים גביעים, ובנוגע לגובהה מחלוקת היא האם גובהה היה שבעה עשר טפחים או שמונה עשר טפחים (ע' מנחות כט:). והנה, מספרים אלו תואמים בדיוק לפסוק הראשון שבכל חומש:

בפסוק 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ', יש בו שבע תיבות כנגד **שבעה קנים.**

'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו' - כנגד **אחד עשר כפתורים.**

'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר' - כנגד **תשעה קנים.**

'אלה הדברים אשר דיבר משה בעבר הירדן, במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצרות ודי זהב' - כנגד **עשרים ושניים גביעים.**

ו-'וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר' - כנגד **שבעה עשר טפחים של גובה המנורה.**

והן והן דברי המדרש: 'פתח דבריך יאיר' - פתחו ותחילתו של כל חומש ירמז על המנורה המאירה, אך זאת רק כמאן דאמר י"ז טפחים היה גובהה של המנורה', כי רק לדעה זו יתאים הפסוק הראשון של חומש במדבר. (להתעדן באהבתך)

היום שבגללו רק רב יוסף סימא את עיניו - פנינה מתוקה מדבש!

מובא בגמרא בפסחים (דף סח:): "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדו לי עגלא תלתא (היה מצוה לאנשי ביתו להכין לו סעודה - רש"י), אמר: אי לאו האי יומא דקא גרים (שלמדתי תורה ונתרוממתי) - כמה יוסף איכא בשוקא?" (=הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לבינם?)

המפרשים מתפלאים: כיצד זה עומד רב יוסף, שאמרו עליו חז"ל (בסוף מסכת סוטה) שהיה גדול במידת הענוה, ומתפאר שהודות ללימוד התורה הוא נעלה ומרומם יותר מכל אותם אנשים בשוק ששמם יוסף? היתכן?

ועוד צריך להבין, מדוע דוקא רב יוסף אמר זאת, ולא תלמיד חכם אחר?

פנינה מתוקה מדבש בענין זה, נאמרה על ידי הגאון רבי אפרים ברמן זצ"ל, בעל "המדרש וההגיון" (תלמיד הגאון רבי אייזיק שר, ראש ישיבת סלבודקא):

ידועים דברי הגמרא בקידושין (דף לא.): "אמר רב יוסף, מריש הוה אמינא, מאן דהוה אמר לי הלכה כר' יהודה, דאמר: 'סומא פטור מן המצוות' - עבידנא יומא טבא לרבנן, דהא לא מיפקידנא והא עבידנא, השתא דשמעיתא להא דאמר רב חנינא: 'גדול מצוה ועושה יותר ממי שאינו מצוה ועושה', אדרבה, מאן דאמר לי אין הלכה כרבי יהודה - עבידנא יומא טבא לרבנן".

הסבר הדברים: רב יוסף, שהיה סומא, אמר כי מתחילה היה סבור שגדול מי שאינו מצוה ועושה יותר ממי שמצווה ועושה (כי עושה הוא מרצונו, ללא שחייב בכך, שהרי לא נצטווה), היה רגיל לומר כי מי שיבוא ויאמר לו שהלכה כרבי יהודה הסובר שסומא פטור מכל המצוות - יעשה רב יוסף סעודה לתלמידים, שהרי הוא אינו מצווה ובכל זאת עושה. אך עתה, משמע שרבי חנינא אמר שגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה (מפני שהמצווה ועושה דואג תמיד לבטל יצרו ולקיים מצות בוראו - תוספות עבודה זרה ג.), הרי אדרבה, מי שיאמר לו **שאין הלכה כרבי יהודה,** אלא סומא חייב בכל המצוות - אז בזכותו יעשה סעודה, כי אז יתברר שאף הוא, למרות היותו סומא, נחשב 'מצווה ועושה'.

והנה, הר"ן (שם) הביא דבר נורא שאמרו באגדה: שרב יוסף סימא את עצמו כדי שלא יוכל להסתכל מחוץ לד' אמותיו. ולכאורה, איך עשה רב יוסף כדבר הזה, והלא אמנם הרויח במה שלא עבר על הדין שאסור להסתכל חוץ לד' אמותיו, אך לעומת זאת הפסיד את כל מצוות התורה, שהרי סומא פטור מכל המצוות? אלא, בהכרח שבעשותו זאת סבר רב יוסף שמי שאינו מצווה ועושה גדול מן המצווה ועושה, ואם כן לא רק שלא הפסיד - אלא אף הרוויח, שהרי עתה הוא 'אינו מצווה ועושה'.

רק מאוחר יותר, כאשר הגיעו לאוזניו דברי רבי חנינא, שהמצווה ועושה גדול ממי שאינו מצווה ועושה, הצטער רב יוסף עד מאוד על שסימא את עיניו ונפטר מן המצוות, ומאז החל לחפש הוכחות כי סומא חייב במצוות, כדי להיות בגדר 'מצווה ועושה', ועל כן הכריז כי מי שיביא לו ראיה לכך - יעשה יומא טבא לרבנן.

אך כאן, מטעים בעל ה"מדרש וההגיון", מתבקשת לכאורה קושיה עצומה: מדוע חיפש רב יוסף הוכחה שתסתור את דעתו של רב יהודה ותקבע כי סומא חייב במצוות, ולא ביקש להוכיח שלא כדעת רבי חנינא, שקבע כי 'גדול המצוות ועושה'? מדוע היה ברור לו דינו של רבי חנינא - יותר מדינו של רבי יהודה?

והתירוץ לכך הוא: **חג השבועות!**

שהרי, בליל הסדר אנו אומרים מתוך ההגדה: 'אילו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה - דיינו', וההסבר לכך הוא: שכשאר הגיעו בני ישראל לפני הר סיני וראו את ההתגלות האלוקית - התרוממו והגיעו למדרגה גבוהה שכזו, שגם בלי נתינת התורה היו מגיעים בדעתם ושכלם לקיים את התורה, כשם שאבות העולם קיימו את התורה עוד לפני שניתנה, אשר על כן אילו קרבנו לפני הר סיני - כבר היתה בכך תועלת גדולה, כי בודאי היינו משיגים שם את התורה ומצוותיה.

אך אם כן, מדוע באמת **נתן** לנו הקב"ה את התורה? משום שגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, ובנתנו לנו את התורה, הפכנו אנו להיות 'מצווים ועושים'! ומכאן שעצם מתן התורה היא ראיה ניצחת ובלתי ניתנת לערעור לדברי רבי חנינא.

עתה יובנו דברי רב יוסף כפתור ופרח: 'אי לאו האי יומא', של מתן תורה, אלא היינו מגיעים להר סיני ומשיגים בעצמנו את התורה, והיתה זו ראיה שגדול מי שאינו מצווה ועושה, אז 'כמה יוסף איכא בשוקא' - כי אז הרבה צדיקים היו מסמאים את עיניהם כדי שלא להסתכל מחוץ לד' אמותיהם וכדי לקבל יותר שכר כמי שאינם מצווים ועושים, ורק בגלל 'האי יומא', יום מתן תורה שהוכי כדעת רבי חנינא, שגדול המצווה ועושה, ישנו רק רב יוסף אחד!

ולכן ביום העצרת היה רב יוסף אומר 'עבדו לי עגלא תלתא', שיכינו סעודה, כדי שאם יבוא אחד ויוכיח לו שאין הלכה כר' יהודה - יעשה יומא טבא לרבנן, אולם כשאף אחד לא בא והוכיח זאת, אז היה אומר: 'אי לאו האי יומא', שהוא עצמו מוכיח את דברי רבי חנינא - 'כמה יוסף איכא בשוקא?!'

ודברי פי חכם חן!; (כמוצא שלל רב - שבועות ומגילת רות)

שיעבוד מצרים כהכנה למתן-תורה

על הפסוק: **"שחורה אני ונאוה"** אמרו במדרש: **"שחורה אני"** במצרים, **"ונאוה"** במעמד הר סיני. והכונה, אמר המגיד מדובנא זצ"ל, לומר ששעבוד מצרים היה לנו להכנה למתן תורה. כי בכך שהיינו בתחתית המדרגה וזעקנו אל ה' מעומק לבנו, והוא נגלה עלינו וגאלנו, התקרבנו אליו עד כדי כך, שיכולים היינו לזכות למעמד הר סיני.

וזהו שאמרו במדרש על הפסוק: "מי אנוכי כי אלך אל פרעה", שטען משה רבינו, שאין זה תפקידו להוציא את העם ממצרים, ויעודו הוא להנחילם את התורה ולהביאם למעמד הר סיני, שבו ישמעו: "אנוכי ה' אלוקיך". ענהו הקדוש ברוך הוא: "וזה לך האות כי אנוכי שלחתיך" - דוקא משום שעל ידך ישמעו את "אנוכי ה' אלוקיך", חייב אתה לגאלם.

ויש להבין על מה נסב הויכוח.

הדבר יובן במשל. אשה שכרה תופרת בית, שתבוא לביתה לכמה ימים, ותתפור שמלות לה ולבנותיה. נוכחה התופרת לדעת, שאין לה חוט בצבע הבד. נתנה לה בעלת הבית מעות, והיא הלכה וקנתה חוט תואם. כעבור שעה קלה אמרה לה בעלת הבית: "אני רואה שאין לי די לחם לארוחת הצהרים, קחי כסף ורדי למכולת לקנותו".

התקוממה התופרת: "האם אני משרתת בביתך? אני תופרת, ואיני נערת שליחיות".

שאלה בעלת הבית: "הרי לפני שעה ירדת לקנות חוט?!"

ענתה: "מה ההשוואה! אני תופרת, ומחובתי לדאוג לכל צרכי התפירה, אבל לחם - אין זה בתחום אחריותי!"...

זה היה הויכוח בין משה רבינו ע"ה לבוראו. משה חשב, ששעבוד מצרים ויציאת מצרים הם ענין אחר, נפרד, שאין לו שיכות למתן תורה. לכן אמר, שיש לשלוח במקומו שליח אחר, שכן יעודו הוא הנחלת התורה ומעמד הר סיני, והקדוש ברוך הוא השמיעו, שיציאת מצרים היא ההכנה למתן תורה, ומכוחה יגיעו להשגתם ולמדרגתם, והרי זה בתחומו של משה רבינו, על כן עליו להוציאם.

לבקשת רבים:
בס"ד יצא לאור קונטרס 'שש אנכי' (ח"ב), ובו כל ה'פנינים' בהלכה ובאגדה שכתב העורך בשנים האחרונות ופורסמו בעלון, עם הוספות רבות ונכבדות ובעריכה מאירת עינים. ניתן לקבלו ע"י שליחת בקשה למייל: k052717688@gmail.com

סיפור נפלא הובא בעלון 'מאורות הדף היומי': לוויה רבת משתתפים שרכה דרכה בסמטאות ירושלים בואכה הר הזיתים. בקהל המלווים נמנים גדולי הרבנים ותלמידי חכמים, סוחרים ובעלי עסקים ואנשים רבים שהכירו את הנפטר הדגול הרב ליפקין ז"ל. גם המושל התורכי של העיר שלח משמר כבוד ללוות את ידידו עתיר הנכסים למנוחתו האחרונה. מסע ההלוויה נעצר מול בית הכנסת בו נהג להתפלל, ובחלל הרחוב הדהד קול בניו האומרים יתגדל ויתקדש שמיה רבה.

למגינת ליבו, לא זכה הנפטר שצאצאיו ימשיכו את דרכו. חזותם העידה עליהם שהם אינם שומרי תורה ומצוות, ולא פעם נכשל מי מהם בלשונו ועיוות את המילים המוכרות של הקדיש. מסע ההלוויה הגיע לקיצו את שורת ההספדים הנרגשים חתם ישיש מקרובי המשפחה - ר' וולך שמו, וסיים את דבריו בקול חנוק: "יהי רצון שיזכה הנפטר הדגול איש חסד ובעל צדקה גדול לראות נחת יהודית מכל צאצאיו". הגולל נסתם, והמלווים התפזרו בשקט איש איש לדרכו. ביתו המפואר של הנפטר המה מנחמים שבאו להביע את תנחומיהם הכנים.

ביום האחרון לימי השבעה, הופיע בבית המשפחה ר' וולך הישיש וביקש להמתיק סוד עם בניו של הנפטר. הדריכות גברה לאחר ששלף מכיס מעילו מעטפה לבנה עליה היה מוטבע חותם בית המסחר של אביהם. אט אט פתח ר' וולך את המעטפה והוציא מתוכה גיליון והחל להקריא: "בני ובנותיי היקרים, האהובים לי מאוד. אין אדם יודע את יום מותו ועל כן נתיישבתי היום בעודי צלול ופיקח כדי לצוות את נכסיי, אחר לכתי מעמכם לעולם האמת. אני מצווה כי כל נכסיי יחולקו ביניכם שווה בשווה וכולי תפילה ותקווה כי השלום והשלווה ישכנו במשפחתנו לאורך ימים. יקיריי, נכסים רבים וטובים מוריש אני לכם, אך בקשה אחת צנועה לי אליכם. אנא, את הבית בו התגוררתי אל תמכרו ואל תשכירו, אלא אתם ובניכם אחריכם עד עשר דורות תשכנו בו. כמו כן מצווה אני כי כל עוד אתם שוכנים בביתי אין לשנות ואין להזיז ממקומו את חדר הספרייה בו השקעתי עמל וטרחה מרובים. אוהבכם, אבא".

ר' וולך נאנח קלות ונפנה ללכת לדרכו כשהוא מפקיד את הצוואה בידיהם. "אני את שלי עשיתי", הפטיר והלך.

מיד בלכתו, החלו הבנים מדברים זה עם זה ללא סדר. זה עתה התגלתה בפניהם העובדה כי אביהם הותיר להם את נכסי הדלא ניידי בלבד, ואילו כל הונו הרב הצבור במטבעות ויהלומים נותר כמוס ובצוואתו הוא לא הזכירו כלל. חיפושים ופניות לבנקים איתם עמדו בקשרי מסחר לא העלו מאומה, הכסף "עשה לו כנפיים" וכאילו פרח עם הנפטר לשמי מרום. ימי השלושים עברו, הבנים התכנסו שנית לזכר אביהם ואחר נפרדו איש איש למקומו. דור הולך ודור בא, ירושלים משנה את פניה, השלטון התורכי מפנה את מקומו לכובש הבא בתור - לבריטים, ובית משפחת ליפקין על מקומו עומד, ולמרות רצונם העז למכור את הבית נמנעו הבנים מלעשות כן מחשש שאביהם הטמין את היהלומים והזהב במקום סתר בבית.

על הדלת עדיין מתנוסס שלט העץ העתיק, ואכן, קיימו בניו וצאצאיו את צוואתו ולא משו מביתו. גם הספרייה נשמרה.

והנה נתגלגלה השמועה: "צאצאי משפחת ליפקין שבו למקורם". יום אחד, עת שב מבית מדרשו, נכנס אחד מהנכדים למשפחת ליפקין לספריית הסב כדי לחזור על תלמודו. הוא ניגש לארון הספרים והוציא ממנו מסכת נדרים, הניח את הכרך על השולחן והחל לדפדף בין דפיו עד למקום הרצוי לו בדף מח עמוד ב', שם עוסקת הגמרא באדם שאינו רוצה להוריש את נכסיו לבנו שסר מדרך התורה אלא לנכדו אם ישוב למוטב. הוא החל ללמוד, הפך את דף הגמרא והנה רצדו מול עיניו אותיות שנכתבו בעט נובע לפני שנים רבות:

"נכדי היקר, איני יודע אם נכדי אתה או ניני, אולי אפילו נין לניני, אך שמחה גדולה מציפה אותי ברגע זה, כשאני מנסה לדמיין בראשי את אחד מצאצאיי העמל בתורה. אם פתחת את הגמרא, סימן ואות הוא שנמנה אתה על חובשי ספסלי בית המדרש. גש יקירי אל עץ הברוש העומד בפינת החצר, עמוד ליד גזעו ופסע שבעה צעדים לכיוון הבית. עמוד במקומך, חפור באדמה, כל מה שתמצא שלך הוא, מסבך האוהב".

ואכן נאמנה האדמה לבעליה, שאצרה בקרבה במשך הדורות את ארגז מטבעות הזהב והיהלומים שהטמין בה אבי משפחת ליפקין כמתנה לצאצאו שישוב למוטב לדרך התורה והמצוות.

(מהספר החדש 'בך בטחנו' - ויקרא - מאת הרב צבי נקר)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

משולחנו של העורך

מדוע לא תיקנו ברכה על ברכת-המזון?

כתב הגאון הקדוש רבי יוסף דוד משאלוניקי זצ"ל בספרו בית דוד **(סי' פג, בנד"מ ע"י מכון הכתר בעמ' קד, וע"ש בהערות)** בשם 'יש מי שהקשה', כיון שברכת המזון היא מצות עשה, מדוע לא מברכים עליה 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לברך על המזון'.

והגאון רבי נסים אברהם אשכנזי זצ"ל **(בעל ה'נחמד למראה' על הירושלמי)** בספרו מעשה אברהם **(שנדפס באיזמיר תרט"ו - 4 שנים לפני פטירתו, הל' דיינים חו"מ סי' א, דף קעד:)** כתב, שמה שהביא הבית דוד בשם 'יש מי שהקשה' ואת שמו לא הגיד, הנה הוא רב שבדורו הרב 'דבר משה' - לגאון רבי משה אמארילייו ז"ל **(ח"ג סי' ו, ספרו זה נדפס 10 שנים אחרי הדפסת הבית דוד, ואף בחיי חיותו של הבית דוד, היה לג"ר משה קשר הדוק בהלכה עם הבית דוד, אף כיהן ביחד עימו כ'משנה למלך' כשהוא מתאר בספריו את הבית דוד בתארים מופלגים)**, ע"ש במעשה אברהם שהאריך בכל זה.

ומ"מ, העיר הבית דוד, דלאו דוקא מפני שהיא דאורייתא, אלא גם אם היתה ברכת המזון דרבנן, היה שייך לברך עליה כמו שמברכין על נר חנוכה ומגילה.

והוסיף הגר"ח פלאג'י זצ"ל בספרו גנזי חיים **(מערכת בי"ת, אות סא, בנד"מ עמ' סא)**, שודאי אין לחלק בין מצוה שיש בה מעשה בפועל להיכן שהמצוה היא רק בדיבור, דמלבד שאין סברה לחלק ביניהם אחר ששתיהן נחשבות למצוות עשה, 'עוד ה"ן בה, דמאי שנא מברכת התורה וברכת כהנים והלל ומקרא מגילה וכדומה'. וכ"כ עוד אחרונים.

ביישוב קושיית הדבר משה, מצינו כמה תירוצים:

א. תירץ הבית דוד, שעיקר הקושיה מתורצת מיניה וביה, שכיון שהיה צריך לברך על ברכה ולומר אשר קדשנו לברך, א"כ היה צריך גם ברכה שלישית על השנית לומר אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לברך ברכה על הברכה, וכן רביעית וחמישית ואין לדבר סוף, לכן לא תיקנו ברכה על שום ברכה שבעולם. וכ"כ בשו"ת בשמים ראש **(סי' קצו)** ובשו"ת שלמת חיים **(סי' טו)**.

כעין יישובו של הבית דוד, כתב הגאון רבי יעקב לורברבוים זצ"ל מליסא בהגדה של פסח 'מעשה ניסים', הטעם שלא תיקנו ברכה על מצות הגדה, כי עינינו הרואות שבכל דבר שתיקנו ברכה בגוף המצוה, לא תיקנו ברכה על צוותו עשיית המצוות, כי אינו בדין לתקן ברכה על ברכה, והביא ראיה לזה מברכמ"ז, ע"ש **(ויש להאריך בדבריו, ואכ"מ)**. אלא דהבית דוד נימק זאת משום שאם יתקנו ברכה על ברכה, א"כ שוב יצטרכו לתקן ברכה שלישית ורביעית ואין לדבר סוף.

בשו"ת מעשה אברהם הנ"ל, האריך בדברי הבית דוד, וכ"ד הקשה על תירוצו הנ"ל, שלכאורה הרי יכול לכוללן בברכה אחת וכמו שכ' הרמב"ם **(ספ"א מהל' מעשר, ומקורו טהור משילהי התוספתא בברכות ומהירושלמי בדמאי. ויש בראשונים דפליגי, וע"ע בריב"ש סי' שפ"ד)** 'ואם הפריש תרומה, מעשר, מעשר עני וכו' כוללן בברכה אחת ומברך להפריש תרומות ומעשרות וכו' ' ע"ש, וא"כ גם כאן, יכול לכוללן בברכה אחת, ע"ש בהמשך דבריו.

והגאון רבי חיים שלמה גאטיניו בספרו 'ערך כסף' **(מערכות, הנד"מ ע"י מכון 'בית אהרון וישראל', עמ' לו)** הביא את דברי המעשה אברהם, וכתב: 'ואנכי איש צעיר לא ידעתי כוונתו בזה דמקשה על תירוצו של הרב בית דוד ממה שכתב הרמב"ם ז"ל, דמה דמות תערכו זה עם זה, וכמו שיראה הרואה, ודבריו לא זכיתי להולמם, וכעת צריך יישוב', ע"ש בהמשך דבריו.

ולכאורה כוונת ה'ערך כסף' לדחות, שיש לחלק בין מעשר ותרומה לברכה על ברכה בברכמ"ז: במעשר ותרומה, הנידון הוא כשיש לפניו כמה מצוות **(שמטרתן דומה)** וצריך לברך על שניהם בנפרד, וכבר כעת חל החיוב בשתי מצוות אלו, לכן תיקנו שיחבר את הברכות לברכה אחת [לכא' בכדי שלא להרבות בברכות שלא לצורך], אך בברכת המזון - אי אפשר בתחילה לכלול בברכה אחת את כל הברכות 'העתידות להיות', שהרי כל ברכה מולידה סיבה לברך שוב, וכעת, לפני הברכה הראשונה, אין לפניו סיבת חיוב לברכה השניה שבגללה יוכל כבר כעת לכלול אותה בברכה הראשונה. והבן.

ב. בשו"ת דבר משה **(שם)** כתב, שדברי הבית דוד אינם מספיקים, ולכן כתב ליישב באופן אחר: כל מצוה שאנו עושים, צריכה דיבור ומעשה, והדיבור היינו הברכה, ולכן בשאר מצוות כסוכה וכד', אם אין אנו מברכין אלא אנו עושים המעשה לבד, לא משמע שאנו עושים אותו לשם מצוה כמו שציונו ה', לכן אנו מברכים בפה להודיע על העשיה שהיא לשם מצוה, משא"כ בברכמ"ז כיון שאנו אומרים הברכה בפה, היינו דיבור ומעשה, ומה צריך עוד לברך, ע"ש עוד בדבריו. וזכרו מרן החיד"א בספרו טוב עין **(סי' יח סוף אות פו)** ובספר תפלה לדוד **(עמאר, דף פב:)**. וכעי"ז כתב ליישב גם הגר"ח פלאג'י **(שם)**, ע"ש.

גם על תירוצו הקשה המעשה אברהם, דלדבריו, מדוע בקריאת המגילה תיקנו ברכה]הגם שהיא רק דרבנן[, והרי שם הקריאה היא גם המעשה ומדוע צריך לברך עוד, אלא ודאי שקריאתה לא נחשבת מעשה. וצ"ע. וע"ע בספר בן פדהצור **(לרבי מארזוק מנצור, נדפס בשאלוניקי התקמ"ו, פר' תזריע, דף ע"ד ואילך)** שהוסיף להקשות על הדבר משה, והאריך בכל זה.

ג. הגר"ח פלאג'י בגנזי חיים **(שם)** כתב ליישב באופן אחר, דיתכן לומר שמאחר והתורה הקפידה לומר בהדיא 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך על הארץ הטובה וכו' ', א"כ מיעטה בזה שלא יברכו ברכה אחרת אלא רק מה שהוא בענין המזון והנלוה אליו.

ד. בשפת אמת **(ברכות לה.)** כתב ליישב, ע"פ מה שהקשה שם על לשון הגמ' 'אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה', שתיבת 'לו' נראית כמיותרת. וביאר, דמצד חיוב מהשי"ת אין חיוב לברך דהא כתיב 'והארץ נתן לבני אדם', אך מצד 'לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה', א"כ כל הארץ והברואים שבתוכה הם להשי"ת, ולכן צריך לברך **(א.ה. כעין 'מה שקנה עבד קנה רבו')**, וא"כ מצד חיוב האדם **(ולא הארץ)** צריך לברך, וזהו פירוש תיבת 'לו'. והוסיף, שלכן לא מברכים ברכת אשר קדשנו על ברכת המזון, שהיא דאורייתא, והגם שמברכים על הלל דרבנן **(לנוהגים כהרמ"א)**, כי אין חיוב הברכה מצד הקדושה ש'קדשנו' אלא מצד השכל הפשוט, ולא שייך ברכת המצוות 'אשר קדשנו' כי אינו מצד הקדושה, רק שנותן השי"ת הארץ לבני האדם ע"ז שמכירין שהיא ממנו וכו', ע"ש. ויש להאריך עוד, ובמסתעף לשאר הברכות והמצוות, ואכ"מ. וע"ע בספר ברכת המזון בכונה **(להרה"ג ישראל ביתאן, עמ' צה)**.

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
31 שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1115

פרשת במדבר – מחר חודש כ"ט אייר תשפ"ג – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

הודי צריך לזכור תמיד – שעם ישראל מושבעים ועומדים מהר סיני. אנו נשבענו לקב"ה שאין אנו מעבירים אותו בא-ל אחר, ואף הוא נשבע לנו – שאינו מעביר אותנו באומה אחרת, כמו שכתוב: "את ה' האמרת... וה' האמירך".

המקור בפרשה: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני"... "נסמכה פרשה זו של חומש הפקודים לפרשת תמורה של מעלה, ללמדך – מה הקב"ה יחיד ואין לו תמורה, שנאמר: "אין קדוש כה' כי אין בלתך", כך הקב"ה לא ימיר את ישראל באומה אחרת, וזהו שכתוב: "דודי לי ואני לו. אני קדוש ואתם קדושים, אל תמירוני – כשם שאין אני ממיר אתכם. אתם קרוים צאן, וכשם שאין ממירין בהמה בבהמה – כך איני ממיר אתכם".

הוראה למעשה

האדם צריך לעשות את כל מה שביכולתו להתקרב לקב"ה, וכשמקיים זאת מובטח לו מחז"ל – ש"הבא ליטהר מסייעין אותו". "אמר הקב"ה לישראל: בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו".

המקור בפרשה: "ואתה הפקד את הלוים". "כל מי שמקרב עצמו מעט – מקרבין אותו הרבה. מנין? מבני לוי שקרבו עצמם מעט, דכתיב: "מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי", לפיכך אמר הקב"ה: הם קרבו אלי – אף אני מקרבם ועושה אותם משרתי וגדולי ביתי ואיני מפקיד ביתי אלא להם, שנאמר: "ואתה הפקד את הלוים על משכן העדות ועל כל כליו ועל כל אשר לו והם ישרתהו... הם הנושאים – בנסוע המשכן, והם המשרתים בחנותם".

המשך בעמוד 3

נקיי הדעת שבירושלים

בלי מטרה, זה לא לימוד

כמה הייתם מוכנים להשקיע מאמץ ולהקריב על מנת להיפגש פנים אל פנים עם אחת מדמויות המופת של עולם החסידות כמו למשל הצדיק המפורסם רבי זושא מאניפולי זיע"א (אחיו של בעל ה"נועם אלימלך" רבי אלימלך מליזענסק זיע"א)? אני משער שבודאי הייתם מוכנים להשקיע רבות עבור השגת מטרה זו. אז בואו ואחדש לכם שאמנם את רבי זושא ממש לא ניתן לפגוש כעת בעלמא דין (עד שבקרוב ממש יבוא משיח צדקנו והוא יקום לתחיה) ואולם דמות שמזכירה אותו, כן ניתן לפגוש בעולמנו העכשווי.

הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק ברנדסדורפר שליט"א
משוחח השבוע בביתו עם עורך העלון הרב יצחק עדו ובר שיחי'

ובכוונה בחרתי דווקא את האלגוריה לרבי זושא, משום שבעיניי רבי זושא מייצג דמות תורנית מופתית שאין לה בעולמה דבר חוץ מלימוד תורה, קבלת ייסורים באהבה ודביקות בבורא. ובכן לא אשאיר אתכם זמן רב במתח ומיד אספר לכם שמדובר באחד מנקיי הדעת שבירושלים, תלמיד חכם מופלג, נצר לאחת מהמשפחות המפוארות שבעיר הקודש אשר לן באוהלה של תורה בהכמנה והסתרה יותר משמונים שנה (לאורך ימים ושנים טובות). שמו הוא הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק ברנדסדורפר שליט"א, מזקני וחשובי חסידות "תולדות אהרון."

השבוע זכיתי לעלות למעונו ולשוחח איתו. זה קרה בעקבות כך שתרתי במחשבתי אחר דמות תורנית משיכמה ומעלה שתוכל לשרטט לעיני עם ישראל את הדרך שבאמצעותה ניתן לקבל מחדש את תורתינו הקדושה בחג השבועות שחל בשנה זו. בתום מאמצים קדחתניים, נזכרתי במתמיד העצום רבי ישראל יצחק אשר למרות ייסוריו, משדר תמיד אורה, גילה, נעימות ושביעות רצון שאין כדוגמתה. חיוכו השופע מאוזן לאוזן, כמעט שלא מש משפתיו ותמיד הוא מאיר פנים, שש ושמח לשוחח עם כל מי שבא עימו במגע. בעבר הרחוק זכיתי ללמוד איתו בחברותא במשך תקופה ארוכה. בכל אותה העת, מעולם לא ראיתיו כועס או אפילו סתם מחמיץ פנים. תמיד התפעלתי מחדש מאהבת התורה שבערה בעצמותיו ובשקדנותו המופלאה.

בפתיחת שיחתינו, הוא גולל בפניי את סיפור המאורעות המרגשים שעברו על הוריו רבי שלמה ומרת פרומט זצ"ל בזמן השואה וכיצד בסופו של דבר לאחר טילטולים רבים וניסים אינסופיים, עלו יחד עם עשרת ילדיהם מצרפת לארץ ישראל. רבי ישראל יצחק היה אז בן ארבע שנים בלבד. אחד מאחיו המבוגרים ממנו, היה הדיין הגאון האדיר בעל "הקנה בושם" – רבי מאיר ברנדסדופר זצ"ל אשר שימש בשנותיו האחרונות בתור רב קהילת חסידי "תולדות אברהם יצחק".

מיד לאחר נישואיו, חבר רבי ישראל יצחק לישיבת "מיר" שבירושלים עיר הקודש ומאז במשך יותר משישים שנה זכה לחבוש את ספסלי הישיבה המעטירה הזאת.

כשסיים לספר לי על ציוני הדרך המרתקים שבחייו, הצגתי בפניו את השאלה המרכזית שלשמה הגעתי אליו: "מה היא הדרך שבאמצעותה ניתן לקבל כעת מחדש את התורה ולזכות בכך שהתורה תהא כל מהותינו וישותינו?"

רבי ישראל יצחק חייך שוב בפעם המי יודע כמה את חיוכו הענק והחל להרצות את תשובתו: "ראשית, כשיהודי קם בבוקר, עליו לשים לעצמו למטרה – שהיום לא יחלוף עליו מבלי שיהגה בתורה בהתמדה. שנית, הלימוד צריך להיעשות ברצף. וכשאני אומר "ברצף", כוונתי לכך שכל ראשו של היהודי יהיה מונח בלימוד. בדרך זו, הוא לא יסיח דעתו מהסוגיה בה הוא נתון גם כאשר יאלץ להתפנות מלימודו בכדי לטפל בצרכי גופו

המשך בעמוד 4

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

טעם על קריאת פרשת במדבר קודם עצרת, כדי שלא להסמיך הקללות שבבחוקותי לעצרת (תוספות מגילה לא, ב).

ומה שההפסק הוא בפרשת במדבר דווקא, יש לבאר, משום שפרשת במדבר מרמזת על ביטול הקללות.

כמובא במדרש רבה (במדבר פרשה ב פיסקא ד): "קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם וכל האומות מסתכלין בהם ותמהין כו', אף בלעם הביט בהם ויצאה עינו כנגדן שלא היה יכול ליגע בהם שנאמר וישא בלעם את עיניו, אלו הם הדגלים. התחיל אומר מי יכול ליגע בבני אדם אלו".

אנו למדים מזה שעל ידי הדגלים מתקיים בנו הכתוב (דברים כג, ו) "ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה", ולכן שפיר יש להפסיק בין הקללות לחג השבועות בפרשת במדבר שהיא פרשת הדגלים.

עוד אפשר לפרש את עניין ביטול הקללות על ידי הדגלים, על פי מה שמובא במדרש שם (פיסקא ג): "חיבה גדולה חבבן הקדוש ברוך הוא, שעשאם דגלים כמלאכי השרת, כדי שיהיו ניכרין". וידוע (בהלכות תערובות) שהדבר הניכר אינו מתבטל לעולם.

עוד אפשר לפרש, שפרשת במדבר מורה על ברכה לישראל. וכמו שנאמר בזוהר הקדוש (חלק ג קיז, ב): "תא חזי, לא אשתכח מנינא בהו בישראל דאתברכן ביה כהאי מנינא, דהאי מנינא לאתברכא הוה ולאשלמא שלימותא דעלמין הוה, ובאתר דברכאן נפקין אתמנון, דכתיב באחד לחדש השני דאיהו זיוא דברכאן דעלמא וכו' וכתיב כי שם צוה ה' את הברכה וגו'" (בוא וראה, לא נמצא מנין בישראל שהתברכו בו כמנין הזה (של תחלת חומש הפקודים), שהמניין הזה היה להתברך ולהשלים שלמות העולמות, ובמקום שהברכות יוצאות נמנו, דכתיב וכו' שהוא זיו שממנו ברכות העולם).

ולבאר יותר השייכות בין מניין בני ישראל לברכה, יובן עם מה שכתב בכלי יקר (במדבר א, ב) בדיבור המתחיל "שאו את ראש": "הזכיר בלשון שאו כו', כי מצד המספר נטלם וינשאם ביתר שאת על כל העמים, אשר אין להם מספר פרטי כמו הקש הזה שאין דרך בעל הגורן ליתן לו מנין, כך אין לאומות השגחה פרטית כי אם כללית לקיום המין כשאר בהמות וחיתו ארץ, אבל איש ישראל מושגח בפרטות, ואפלו אחד מהם חשוב כאומה שלמה, כמו שנאמר (גבי מתן תורה) "ונפל ממנו רב", שאפילו אחד מהם שיפול דומה כי רב הוא, על כן נתן להם הקדוש ברוך הוא מספר, כמו לכוכבים, שנאמר 'המוציא במספר צבאם'". עיין שם באריכות.

ומקור הדברים הוא במדרש רבה (במדבר פרשה א פיסקא ד): "'בטנך ערמת חטים' (שיר השירים ז, ב), נמשלו ישראל לערימה של חטים, מה חטים הללו נכנסות לאוצר במנין, כך אמר הקדוש ברוך הוא שיהיו ישראל נמנין בכל שעה, אבל התבן והקש אין נמנין ולא נמדדין, כך עכו"ם נמשלו לתבן וקש שנאמר (תהלים פג, יד) "כקש לפני רוח", וכן "רבית עשו לקש", למה, שאין להקדוש ברוך הוא הניה מהן, שנאמר כל הגוים כאין נגדו)ישעיה מ, יז), אבל ישראל יש להקדוש ברוך הוא הניה מהן וכו' לפיכך הן נמנין בכל שעה".

ומה שכתב בכלי יקר שעל החי והאומות אין השגחה פרטית, אתי שפיר גם על פי מה שלימד הבעש"ט בענין השגחה פרטית. עיין בדרך חיים (יג, א) לאדמו"ר האמצעי נשמתו עדן, שמבאר דברי הרמב"ם מה שאומר שהשגחה הוא רק על האדם שבצלם אלקים, שבאמת ישנה השגחה אלקית על כל הברואים וגם על הדומם והצומח וכו', כמו שנאמר חלקה אחת תמטר וכו')עמוס ד, ז(, רק שיש בהשגחה פנימיות וחיצוניות וכו', וישראל נתונין בהשגחה פנימית כשעושין רצונו וכו', ואם לאו גם הם בהשגחה חיצונית ביד ממשלת השבעים שרים. עיין שם באריכות.

ועל כל פנים, נמצאנו למדים מהנ"ל מעלת ישראל, שהם מושגחים בהשגחה פרטית ומתברכים על ידי המנין. בשביל זה קוראים אחרי בחוקתי פרשה זו.

עוד יש לבאר הטעם שקוראים דוקא פרשה זו קודם עצרת, משום שחז"ל רצו שקבלת התורה בכל שנה ושנה (ב"לב דוד" מהחיד"א פרק כט: "בכל שנה ושנה לקבעיה קמא הדר [לקביעותו הראשונה חוזר] וכו' ומדי שנה הולך ואור וכו' שזה סוד והימים האלה נזכרים ונעשים וכו'") תהיה מתוך שמחה ואהבה, לא מתוך יראה לבד.

וכמו שהיה בקבלת התורה בפעם הראשונה, כפי שמאריך האור החיים הקדוש (שמות יט, ד): "אתם ראיתם וגו' ואשא אתכם וגו', האריך האדון בבחינת האהבה, כי הוא עיקר במצוה להרויח כפל השכר, וצריך התאמצות גדול להשיגה, לזה אמר ראו חיבתי בכם כרחם אב על בנים חביבין, שאפלו מדרך כף רגלכם חסתי עליו ונשאתי אתכם על כנפי נשרים" וכו'. וראה שם באור החיים הקדוש באריכות, שהפסוקים לפני מתן תורה מדברים הן מיראה והן מאהבה, שהקדוש ברוך הוא רצה שקבלת התורה תהיה מיראת ה' ומאהבת ה'.

וכמו כן בכל שנה ושנה לפני קבלת התורה, מתחילה קוראים בחוקתי שהיא בחינת יראה, ואחר כך קוראים פרשת במדבר "שאו את ראש בני ישראל וגו'", ופירש רש"י: "מתוך חבתן לפניו מונה אותן", ועל ידי זה כמים הפנים אל פנים נגיע גם כן למדרגת אהבה, וכמו שנאמר בשיר השירים (ב, טז) "דודי לי ואני לו".

והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאותם (במדבר ב, ג)

דרשו חז"ל (במדבר רבה פרשה ב פיסקא י): "אתה מוצא יהודה בכל מקום בתחילה, בין לחניה בין לנסיעה בין לקרבנות בין למלחמה. לחניה: "והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה". לנסיעה: "ויסע דגל

המשך בעמוד הבא

בסיעתא דשמיא
מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות בצידן על הפרשה:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת בחוקותי, לתחילת פרשתנו?

תשובה: הפרשה הקודמת מסתיימת בעניין המצוות שציוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני. ואילו פרשתינו פרשת במדבר, פותחת בדיבור של ה' אל משה במדבר סיני. ומההבדל הזה שבין הר סיני המוזכר בסמיכות לעניין המצוות לבין מדבר סיני שמוזכר בסמיכות לדיבור של ה' אל משה, ניתן ללמוד כיצד המצוות מרוממות את האדם לדרגה של הר.

2. מה הקשר בין סוף חומש ויקרא לבין תחילת חומש במדבר?

תשובה: בעל הטורים כותב שחומש ויקרא מסתיים במילים "אלה המצוות" ואילו החומש שלאחריו פותח במילה "במדבר" בכדי לאמר לנו שאם אין אדם משים את עצמו כמדבר הוא אינו יכול לידע תורה ומצוות. ועל אותה הדרך ניתן לומר שחומש במדבר פותח בדבור של ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד. וכשנשאל את עצמנו כיצד זכה משה שה' ידבר אליו באוהל מועד, נמצא את התשובה בסוף הפרשה הקודמת שמסתיימת במילים "בהר סיני", היינו שהוא זכה לכל בגלל שהנמיך את עצמו כהר סיני שהיה נמוך מכל ההרים בעולם.

3. מדוע רש"י פותח את פירושו בחומש במדבר במילים "מתוך חיבתן לפניו, מונה אותם..."?

תשובה: רש"י בא לרמז שהקללות שנאמרו בפרשה הקודמת נאמרו בעצם מתוך החיבה של הקב"ה לעם ישראל, וכלשון חז"ל: "חוסך שבטו, שונא בנו", היינו דווקא כשאבא מוכיח את בנו הוא מאיים עליו שלא ילך בדרך הרעה, מוכיח הדבר שאיכפת לו ממנו והוא אוהב אותו. וזהו הקשר הנוסף בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו.

4. מדוע בפסוק הראשון של הפרשה נזכר מדבר סיני לפני אוהל מועד? הרי אוהל מועד הוא חשוב לאין ערוך ממדבר סיני ולכן לכאורה הוא היה צריך להיות מוזכר בתחילה.

תשובה: הפסוק בא לומר לנו שהדרך היחידה להגיע לקדושה של אוהל מועד היא על ידי שנשפיל את עצמנו כמדבר וכלשון התפילה שאנו מתפללים שלוש פעמים ביום: "ונפשי כעפר לכל תהיה" (ורק אז) "פתח ליבי בתורתך".

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה בו' ניסן תשע"ג

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

המשך מעמוד 1

הוראה למעשה

האדם צריך להחשיב את עצמו בדבר שבמנין ולחשוב שכאילו הכל תלוי בו. גם יחשוב שהכל תלוי בפעולתו וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: "לעולם יחשוב האדם כאילו העולם חצי חייב וחצי זכאי ואם הוא גם כן עשה עבירה, נמצא מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה. עשה מצווה, מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. (קידושין מ).

המקור בפרשה: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל." המנין היה כדי להשרות עליהם שכינה (רש"י)

הוראה למעשה

האדם צריך לדבוק במנהג אבותיו ושלא לשנות את מנהגו ומנהג משפחתו.

המקור בפרשה: "איש על דגלו באותות לבית אבותם." האר"י ז"ל אומר: "כמו שיש ארבעה דגלים, כך יש ארבע כיתות בישראל חלוקים במנהגים: ספרד, אשכנז וכו'. וכל אחד ישאר כדגלו לנהוג מנהגו.

הוראה למעשה

אשרי מי שעושה כן – לומד ומלמד בן חבירו תורה ובמיוחד בחינם, אז שכרו כפול.

המקור בפרשה: "אלה תולדות אהרן ומשה", מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה, כאילו ילדו" (סנהדרין יט) ולא תאמר כ"אילו ילדו" ולא ילדו ממש, כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואימו נתנו לו הגוף והרב משפיע בו נשמה, כי התורה נשמותיהן של ישראל.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת כי מי ששורשו יותר קדוש מאחרים, צריך גם כן להתקדש ביותר. על כן שבט לוי שנבחרו בפרטיות כי כל האומה הישראלית כתוב אודותם "ואנשי קודש תהיון לי" ואחר כך קידש ה' יתברך את הלוויים ופירט בהם "והיו לי הלווים", ועל כן שבט לוי קדושים יהיו ביתר שאת וביתר עוז לקדש את עצמם הרבה.

המקור בפרשה: "והיו לי הלויים".

מאמרותיו – המשך מעמוד קודם

מחנה יהודה". למלחמה: "מי יעלה לנו אל הכנעני, ויאמר ה' יהודה יעלה". ואף לעתיד כשיבוא המבשר יהודה יתבשר תחילה, שנאמר (נחום ב, א): "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר חגי יהודה חגיך".

ניתן לומר שהטעם שיהודה זכה לדבר זה שיהיה ראשון לשבטים, הוא מפני שיהודה היה הראשון מבני יעקב שמסר נפשו לשרוף את העבודה זרה, כמו שמבואר במדרש (בראשית רבה פרשה צד פיסקא ג) על הפסוק "וירא את העגלות": "ואותם עגלות ששלח פרעה לשאת אותו (את יעקב) היתה עבודה זרה חקוקה עליהם, עמד יהודה ושרפם. למוד הוא השבט הזה להיות שורף עבודה זרה, שנאמר: "ויעזבו שם את עצביהם וישאם דוד ואנשיו. מהו וישאם? כמו שכתוב ותעל משאת העיר".

טעם נוסף לכך שיהודה מקדים את שאר השבטים, הוא משום שיהודה היה הראשון שהתקין בית תלמוד במצרים. שני טעמים אלה הם בבחינת סור מרע (שריפת העבודה זרה) ועשה טוב (התקנת בית תלמוד), ובזכותם יזכה יהודה גם לעתיד לבוא להתבשר תחילה על בוא הגאולה ועל קיום היעוד "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכריה יג, ב) ו"מלאה הארץ דעה את ה'" (ישעיה יא, ט).

סיפור לשבת

התורה מכרזת עליו – חלק ראשון

השמש הירושלמית התלויה ברום הרקיע קפחה על האבנים המרצפות את הסימטאות הירושלמיות. הימים, בין פסח לעצרת, ובאויר ניתן כבר למישוש את חג השבועות הממשמש לבוא.

העצים המזדקרים פה ושם מעל גגות הבתים המקומרים, התעטרו בירוקת אביבית. והרוח המנשבת מהר הבית הניעה את עלוותם בקול לחש רחש.

בבתי האבן הקטנים שכנו בהשקט ובעוני משפחות ירושלמיות שלא יסולאו בפז. בתים קטנים אלו גידלו בין כתליהם המפויחים גדולי עולם וארזי לבנון שהאירו תבל ומלואה.

הגברים ישבו בכוללים ולמדו בחשק ובהתמדה מתוך הדחק. הקטנים למדו בחדר, והבנות סייעו לאמותיהן בניהול הבית.

לא כביסה של ימינו ככביסה בימים ההם, ולא שטיפת הבית או הדחת הכלים אז, כהיום. התנאים הפשוטים דרשו כוחות והשקעת מאמץ. המכונות השונות למיניהן לא הופיעו עדיין בשערי ירושלים להקל על ניהול הבית של עקרת הבית הירושלמית.

אף על פי כן לא חשו דרי ירושלים של מטה, מקופחים. החשיבה היתה אחרת, ההתיחסות אל החיים ואל מטלותיו שונה. והזמן עמד רגוע לרשות בני ירושלים להספיק בישוב הדעת את הטעון הספק.

ההכנה לחגים גם היא הייתה שונה. בעוד בני עליה שבירושלים התכוננו לקבלת התורה פשוטו כמשמעו בלימוד ותיקון המידות, החלו נשים כשרות להכין את מאכלי החג.

אם יעלה על הדעת כי לסעודת החלב הועלו על השולחן מעדני חלב שהם שיגרה מובנת בימינו. אם דומה על מישהו כי מבעוד מועד הכינו הנשים הצדקניות, עוגות שמנת רפודות בשקדים באגוזים ובדובדבנים, או גלידות משובחות בריבת חלב ופירות מסוכרים, טעות גדולה הוא טועה. כי אפילו הבלינצעס שהוכנו לסעודת החלב לא מולאו בגבינה של ממש אלא בכעין גבינה, שלא היתה אלא בלילת "פרווה" שנשים "בריות" ידעו להכין מקמח בלול בטיפת מיץ לימון.

סעודת החלב הורכבה אם כן לכבוד שבועות מדמויי חלב, מעט זבדה בצלוחית וחלת סולת קטנה שנילושה במשהו חלב. והטעם - כמעדן מלכים!

***

ובכן, בימים אלו של ערב שבועות, הגיע לביקור בישיבתו של הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, רבה של ירושלים, אחד מן התורמים הקבועים והעיקריים של הישיבה. הנדיב הדגול ר' פנחס.

העשירות מעטרת את בעליה בהילה מיוחדת. העשיר, ובפרט התורם הדגול, זמנו קצוב. אין הוא תמיד בדרכו, ומין קוצר רוח מתבטא מכל הופעתו. לאו זמנו של נדיב דגול כזמנו של אדם מן השורה. העסקים של הנדיב כמו בוערים וכל דקה מנוצלת ומחושבת. אי לכך, בהגיע הנדיב ר' פנחס לביקור תקופתי בישיבה אותה טיפח וריבה, ציפה לקבלת פנים חמה ולבבית כראוי למעמדו. הוא השתעשע בתקווה כי הגאון רבי שמואל סלנט ראש הישיבה, יקום לקראתו, ילחץ ידו בהכרת תודה ויקבל פניו כיאה וכיאות.

אכן ר' פנחס זוכה היה לקרוב נאה בבואו לישיבה. ראש הישיבה קידמו תמיד בקבלת פנים שנעמה לו והעלתה מחשבות בלבו כי כדאית ההשקעה.

אבל זאת הפעם, בהגיעו בהדרת כבוד לישיבה, לבוש במעיל קיץ קליל ומטה בעל גולת זהב נאה ומרשימה בידו, אוכזב. זאת הפעם לא אץ ראש הישיבה לקבל פניו. וכל כך למה? כי באותה שעה שח שיחה של תורה עם אחד מבני הישיבה החדשים שאך לפני ימים אחדים הגיע לארץ הקודש, ובנסיבות שיפורטו בהמשך הסיפור, נתקבל לישיבתו של רבי שמואל וזכה להערכה מיוחדת.

רבי שמואל ישב על אחד הספסלים והקשיב קשב רב לדברי האברך. תירוץ נפלא עלה במוחו על אחת מקושיות ר' עקיבא איגר ועכשיו השמיע את

בלי מטרה, זה לא לימוד – המשך מעמוד 1

ובצרכי משפחתו.

העניין השלישי שצריך היהודי לעשות בכדי שהתורה תהא קניינו, זה להציב לפניו מטרה בלימוד, היינו – או שיהיה בקיא בהלכה על מנת להורות הוראה בישראל, או להגיע לדרגה שיהא בקיא בש"ס, או להשיג את שתי המטרות הללו יחדיו. בלי מטרה שכזאת, הלימוד אינו נקרא לימוד. עניין נוסף שחיוני לקיימו בכדי להצליח בלימוד, זה לא "להתקע" בסוגיה מסויימת אשר מגלים בה לעיתים סתירות. ניתן תמיד ליישב את אותן התמיהות בדרך פשוטה ואז להמשיך הלאה בלימוד.

רצוי גם שבכל יום יחזור הלומד על מה שלמד אתמול ואז יתחיל ללמוד את הלימוד החדש. ולבסוף ברצוני להדגיש שאף פעם לא מאוחר ובכל גיל, יהודי יכול "לקפוץ על העגלה" ולהתחיל ללמוד כראוי את תורתינו הקדושה."

הזמן במחיצתו של רבי ישראל יצחק שליט"א, חלף ביעף. קשה היה לי להתרומם מהכסא הצנוע בביתו ולהיפרד ממנו. ואולם כשהבחנתי בשקיעה המתקרבת, פניתי אליו בבקשה שיברכני. רבי ישראל יצחק אכן הרעיף עליי ברכות רבות כשפניו בוערות כלפיד האש שאך לפני מספר ימים הבערנו באמצעותו את המדורות בל"ג בעומר לכבוד התנא הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.

לפני שנפרדתי ממנו, הוא הפציר בי להתמיד בלימוד תורת החסידות אשר מפיחה חיות מופלאה בעבודת השם ובקשני שאעביר את המסר הזה לכל עם ישראל. ואני מצידי, ברכתי אותו שיזכה להמשיך ולהגות בתורה הקדושה האהובה עליו כל כך עוד שנים רבות מתוך נהורא מעליא ובקרוב ממש נזכה כולנו ללמוד את תורתו של משיח צדקינו שיבוא ויגאלנו במהרה בימינו אמן.

התורה מכרזת עליו – המשך מעמוד קודם

הדברים באזני הגאון.

רבי שמואל סלנט קשוב היה כל כולו לדברי הטעם שבפי האברך בן הישיבה. הדברים המתוקים ומאירי עינים העלו הבעת קורת רוח על פניו. תורת אמת מאירה עינים ומשיבת נפש. ובדיוק ברגעים אלו של שמחת התורה הגיע הנדיב הדגול. אמת, ראש ישיבת עץ חיים קם לקראתו ונתן לו שלום, אך דעתו נתונה הייתה באותם רגעים לאברך הצנום ולדברי התורה הקולחים מפיו, אי לכך לא זכה האורח לכבוד שהורגל אליו וציפה לו.

לאחר קבלת פנים ראשונית התנצל הגאון לפני האורח כי דבר לו עם אחד מבני הישיבה ורק לאחר כמה רגעים יוכל להתפנות אליו לארחו כראוי.

הנדיב קיבל את ההתנצלות בחיוך מאולץ, מן השפה אל החוץ, והחווה בידו, בהוסיפו: "נו, נו", פושר ונעלב. שב רבי שמואל אל השולחן שעליו רכון האברך הצנום, והוסיף להקשיב לדבריו, בעוד הנדיב עומד מן הצד ומביט בראש הישיבה הקשוב לדברי האברך.

סקר הנדיב במין רגש שלא רצה לתרגמו לקינאה, באברך, והרהורי תמיהה עלו במוחו, ועוד יותר בלבו, נוכח מראהו. דל בשר, "עור ועצמות" עטוף בבלויי סחבות וזוכה לכבוד מלכים מראש הישיבה הגאון.

עמד הגביר בצד והשקיף ממקומו על האברך, והיה זה כעין אותם הררי קדם הגבוהים שעמדו תוהים ומשתאים למול זכייתו של הר סיני, הנמוך שבהרים. כיון שנקפה שעה ורבי שמואל עדיין לא פנה מן האברך, נתמלא הגביר עברה, ובלא אומר קם באחת ממקומו ויצא מן הישיבה.

* * *

רק כאשר הסתיימה השיחה התורנית, קם הגאון ממקומו ופנה לעבר הנדיב להתנצל לפניו ולחלק לו

בימים שבין ל"ג בעומר לחג העצרת יוצאים חכמי ירושלים ואברכיה ומרחיקים לשדות הרחוקים, על מנת לקצור להם חיטים למצות מצווה שאותן יאכלו כעבור כשנה בכדי לקיים את המצווה של "בערב תאכלו מצות". צילם: ברוך יערי

כבוד כראוי ל"עצי החיים", תומכי התורה. אבל כאן הבחין רבי שמואל כי "הילד איננו".

מן הישיבה שב הגביר במרכבה לבית המלון בו התאכסן, וזמן רב לקח לו להשיב נפשו מן העלבון הבלתי צפוי שספג. וכשהתאושש מעט מן המהלומה, חש ר' פנחס כי בזעם בלבד לא ישיג דבר, ולפי שבאמת שכן בקרבו לב יהודי רגיש ושופע רחמנות, החליט ללכת ולברר מדוע ביכר רבי שמואל סלנט את האברך המצומק על פניו, מה טיבו ומה יחוסו?

כיון שעלה בדעתו לברר את הענינים, נרגעה רוחו הסוערת. ולפי שר' פנחס היה איש מעשי שאומר ועושה, החליט לא לדחות את הענין. למה לו לענות נפשו על דברים שאולי אין כלל מקום להצטער עליהם? בירר הגביר בירור יסודי על האברך הנ"ל, וכשעלו הממצאים בידו, החליט להגדיל את תמיכתו בישיבת עץ חיים שכאלו הם תלמידיה. אך בל נקדים את המאוחר.

ר' הירשל טומשובר קראו לו. הוא נולד בוורשה רבתי ולמד בישיבתו של בעל "חידושי הרי"ם" מגור זי"ע. ר' הירשל היה מן הממיתים את עצמם באהלה של תורה. יומם ולילה לא פסק פומיא מגירסא. ביקש ר' הירש לשבת יומם ולילה על התורה ועל העבודה, בהשקט ובבטחה, במקום זה שהוא מכיר, אך מעשה שהיה אילצו לשנות את מקומו. ביום בהיר נודע לו כי אחיו שעלה לפני זמן מה לירושלים, נפטר לבית עולמו והשאיר את אלמנתו הזקוקה לחליצה.

לא עלה בדעתו של ר' הירש החסיד להתמהמה מקיום המצווה, ולמרות הקשיים, טלטולי הדרך ושאר סבל, החליט לעלות לארץ הקודש לקיום מצוות חליצה. כיוון שחישב את צעדיו החליט בהזדמנות זו להעלות את משפחתו עמו ולקיים ישוב ארץ ישראל. כאשר סידר ענייניו, הלך ר' הירש להפרד מעל רבו. בא אל הקודש פנימה והרכין עצמו לקבל ברכת הדרך.

שח עמו הרבי בענינים הקשורים לנסיעתו, וטרם נפרד מעליו עשה אותו שליח למסור מכתב לרבה של ירושלים, הלא הוא רבי שמואל סלנט, ראש ישיבת עץ חיים.

היה זה כאשר רבי שמואל נסע חוצה לארץ בעניני ארץ ישראל. במסעו הגיע לגור והתוודע לחידושי הרי"ם. מיום ביקורו אצל הרבי התפתחה ביניהם ידידות שהתקיימה בחילופי מכתבים בין הרבי מגור לרבה של ירושלים.

עכשיו שר' הירשל קיבל מכתב מרבו למוסרו לרבי שמואל, לא ידע מה כתוב בו, וגם לא חקר על כך. אבל בדרך, באניה, שינה ר' הירשל לפתע דעתו. פתע פתאום עלה במחשבתו כי בוודאי כתב רבו לרבי שמואל דברי תורה משמחי לב ונפש, ולפי שצמאה נפשו לדברי תורה אמיתיים, החליט להציץ במכתב כדי להתבשם מניחוחו. (המשך יבוא בשבוע הבא)

הודעה משמחת: את העלון ניתן לקרוא מדי שבוע בחוברת "טועמיה" מבחר עלוני השבת, אותו ניתן לקבל חינם בבקשה למייל: m025004569@gmail.com

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בס״ד

זמני כניסת השבת
נתניה
הדלקת נרות: 19:12
צאת השבת: 20:15
ר״ת: 20:47

״אור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ 938

פרשת במדבר - ״ענווה - המפתח לעלייה״

על הפסוק בפרשתינו ״וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי וגו׳״ (במדבר א, א) שאלו רבותינו במדרש רבה פרשה א, סימן ו): למה ניתנה תורה במדבר סיני? אמרו חכמים: בשלושה דברים ניתנה התורה: באש, במים ובמדבר. באש מניין – ״וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ וגו׳״ (שמות יט). ובמים מניין – שנאמר ״גַּם שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם עָבִים נָטְפוּ מָיִם״ (שופטים ה). ובמדבר מניין שנאמר בפרשתינו ״וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינָי״. **שלושת הדברים בהם ניתנה התורה באו ללמדנו יסודות בקבלת התורה ובלימודה – כך אומר ה״כתב סופר״. נתינתה במים מפנה את תשומת הלב לדברי רבותינו הידועים: ״למה נמשלו דברי תורה למים, מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך דברי תורה מניחים למי שדעתו גבוהה עליו והולכים למי שדעתו שפלה״. מסיבה זו ניתנה התורה על הר סיני – הקטן שבהרים – דווקא, כדי להורות שאין התורה מתקיימת אלא אצל הענווים. מעתה יש לנו לומר כי זהו גם פשר נתינת התורה במים.**

קשר הדוק יש בין התורה לבין הענווה, קשר רב גוונים. כבר במקום בו ניתנה התורה מתוודעים אנו לקשר זה, כאשר הקדוש ברוך הוא הניח את כל ההרים והגבעות שבעולם ולא נתן את התורה אלא על הר סיני, הנמוך והשפל שבכולם. ומעבר לכך, אמרו רבותינו, כי התורה אינה מתקיימת אלא במי שדעתו שפלה. והגמרא (תענית ז.) מסתייעת לשם כך במשל הבא: אמר רבי חנינא בר אידי: ״למה נמשלו דברי תורה למים, שכתוב (ישעיה פרק נה פסוק א): ׳הוי כל צמא לכו למים׳? לומר לך, מה מים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך, אף דברי תורה – אינם מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה״. כאשר נשים לב נמצא, כי אנו מתפללים על כך יום יום, שלוש פעמים, שהרי כך אנו אומרים בסיומה של תפילת ״שמונה עשרה״: ״ונפשי כעפר לכל תהיה, פתח ליבי בתורתך״. מתחילה מקדימים אנו ומבקשים: ״ונפשי כעפר לכל תהיה״, ורק לאחר מכן אנו מתחננים: ״פתח ליבי בתורתך״. ומדוע? משום שהלב אינו יכול להיפתח לדברי תורה קודם שהאדם ישפיל עצמו וינהג במידת הענווה. כך מצאנו גם אצל הנשר הגדול, רבי משה בן מיימון, שבדבריו על מידות הנפש הפריד בין מידת הגאווה לשאר המידות. לגבי כלל המידות כתב, כי ״אמצעי – שלם״, ויש להלך בדרך האמצע, בלא להפריז ולהקצין, לכאן או לכאן. אך מידת הגאווה, כתב הרמב״ם, יוצאת מן הכלל. על האדם לברוח ממנה כבורח מפני אש, בתכלית הריחוק האפשרית ולהידבק בכל כוחו במידת הענווה. וזו לשונו (הלכות דעות פרק ב סימן ג): ״ויש דעות שאסור לאדם לנהוג בהן בבינונית, אלא יתרחק עד הקצה האחר. והוא גובה הלב, שאין הדרך הטובה שיהיה האדם עניו בלבד, אלא שיהיה שפל רוח ותהיה רוחו נמוכה למאוד. ולפיכך נאמר במשה רבנו ׳עניו מאוד׳, ולא נאמר: ׳עניו׳ בלבד. ולפיכך ציוו חכמים (אבות פרק ד משנה ד): ׳מאוד מאוד הוי שפל רוח׳. להבנת הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. **מעשה שהיה עם הגאון המופלג רבי יהונתן אייבשיץ, זכר צדיק לברכה, שהלך באחת השנים להתארח ביום הכיפורים באיזה כפר נידח, וישב בתפילה בקירוב לאיזה כפרי אחד פשוט ועם הארץ, אלא שהגאון מאוד התפעל מתפילתו של הכפרי, משום שהיה הכפרי בוכה בתפילתו ואומר ״עפר אני בחיי קל-וחומר במיתתי, רימה ותולעה, נפשי כעפר לכל תהיה״ וכו׳. ורבי יהונתן היה מקנא בלבו על תפילתו של הכפרי. המחזה הזה חזר ונישנה בשחרית של היום הקדוש והרב עמד והתפלא, עד שהגיעו לזמן קריאת התורה. והנה הגבאי העלה כהן, לוי, שלישי, רביעי ובא לאותו כפרי והזמינו לעליית ״גם העולה״. מיד התרתח הכפרי הגס והקים צעקה כיצד מעיזים להעלותו לעליה פשוטה, וחירף וגידף את הגבאי– ולא עלה. התפלא הרב בלבו, כיצד אדם שבוכה כל התפילה ואומר ״ואנוכי עפר ואפר״ או ״נפשי כעפר לכל תהיה״ מסוגל לצעוק ולפגוע ביהודי ברבים בעצם היום הקדוש, כשספר התורה פתוח בהיכל.. בהפסקת הצהרים קרא הרב לכפרי ושאלו ״כיצד סתר עצמו מיניה וביה?״. ענה לו הכפרי בביטחון מלא בצדקתו, כי אין שום סתירה בין הדברים, משום שבשעה שהוא מדבר עם הקדוש ברוך הוא הרי באמת הוא ״עפר ואפר״ אך כלפי הגבאי מי הוא בכלל הרי הוא ״פרעוש״ לגבי**...

מהי ענווה, ומיהו ענוותן? במבט שטחי, עלולים אנו להשיב על שאלה זו כך: עניו הוא אדם שאינו מחשיב את עצמו לכלום ויודע שאינו שווה מאומה. האומנם? טעות חמורה היא לחשוב כך. שכן, ענווה הינה דבר אחר לגמרי. ענוותן, אינו מי שאינו מכיר בערך עצמו וחושב את עצמו לנטול מעלות והשגות. אדם שכזה אינו אלא שוטה במקרה הגרוע, ובעל דימוי עצמי נמוך במקרה הפחות גרוע. אם כן, מיהו עניו, ומהי ענווה? הבה ונעיין בדבריו של הגאון רבי יהודה לייב חסמן בספרו ״אור יהל״ (פרשת שמיני חלק ב). וכה ביאר הרב חסמן: ענווה, אינה נחיתות עצמית! עניו, אינו מי שאינו מכיר במעלותיו ובתכונות נפשו, בהן ניחן מן השמים. עניו הוא זה המכיר במעלותיו, בדרגותיו ובכוחות נפשו המופלאים שחננו בהם הבורא יתברך ויתעלה, אלא שאין הוא מחזיק טובה לעצמו מחמתם! אין הוא דורש כבוד לעצמו ואומר: ״כבדוני, כי בעל מעלה אניי״. לא ולא, יודע הוא שכל מה שיש בידו – ניתן לו מאת הבורא יתברך, כפיקדון יקר ערך וכאוצר רב חשיבות. גם אצל מרן ה״בית יוסף״ מצאנו דוגמה מופלאה לענווה אמיתית, כפי שעולה מדבריו של מרן החיד״א בספרו ״שם הגדולים״ (חלק ספרים, מערכת ב, אות ס). וכך כתב שם: ״**דע, שקיבלתי מאדם גדול בחכמה וביראה, שקיבל מרב גדול, שקיבל מזקנים, כי בדורו של רבי יוסף קארו חיו שלושה רבנים שהיו ראויים לחבר ספר כעין ׳בית יוסף׳, שיקבץ לתוכו את כל הדינים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. והסכימו מן השמים, כי מרן ה׳בית יוסף׳ יחברהו, היות והוא הצטיין במידת הענווה, כאשר נראה מספרו הקדוש, שאין דרכו לספר בגנות מי שפוסק לא כמותו, ומשנתו היא משנת חסידים״. הנה כי כן, לפנינו דוגמא ומופת, לענווה מופלאה שאינה גוררת בעקבותיה חוסר מעש ואי עשייה. מרן, רבי יוסף קארו, ידע והכיר בכוח פסיקתו, הוא היה מודע היטב לעובדה כי הוא מסוגל לעשות את מה שלא נעשה עד ימיו, לקבץ את שיטות הראשונים ולהכריע ביניהם, ברוב כישרון וידיעת חוכמת התורה. אך מצד שני, לא מצא מקום להחזיק לעצמו טובה בעבור כך ומידת הענווה שבקרבו לא נפגעה במאומה. ורק בגינה נבחר משמים להיות זה שיחבר את הספר שיתקבל על כל תפוצות ישראל, ה״שולחן ערוך״.**

גדולי ישראל, ככל שמתגדלים ומתעלים, כך ענוותנותם מתעצמת ומתאדרת. הסבלנות כלפי כל אדם, הארת הפנים כלפי כל אחד ואחד, באה לידי ביטוי עם כל תוספת רוחנית שהם קונים בנפשם. להבדיל אלף אלפי הבדלות, אצל גדולי אומות העולם, פועלת הגדולה בכיוון ההפוך לגמרי. ככל שהם מתעלים ומתגדלים, כך הם הופכים בעלי גאווה יותר ויותר, והם אינם סובלים דעתו של איש. כך אומרת לנו הגמרא (חולין פט.), על מאמר הכתוב (דברים פרק ז פסוק ז) "לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם" : "אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: 'חושקני בכם, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה – אתם ממעטים עצמכם לפני. נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני 'ואנכי עפר ואפר', למשה ואהרן, אמרו 'ונחנו מה', נתתי גדולה לדוד, אמר 'ואנכי תולעת ולא איש'. אבל גדולי אומות העולם אינם כן, נתתי גדולה לנמרוד, אמר 'הבה נבנה לנו עיר' וגו', נתתי גדולה לפרעה, אמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו?'". לחידוד הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. **מסופר על הרמב"ם אשר שמע פעם על שיך גוי אחד שהינו עניו בתכלית הענווה, משפיל עצמו עד עפר ואף מתחת לו, כפוף ושפוף בפנימיותו ובחיצוניותו. כששמע זאת הרמב"ם, התפלא מאוד על גוי זה, שבחלקו מעלה ומידה מפוארת זו, ובמיוחד לאור זה שלא היו ברשותו הכלים לרכוש מידה זו. החליט הרמב"ם לתהות על קנקנו של שיך זה ולראות האם אמת נכון הדבר, ואומנם סר הוא לביתו של גוי זה. שהה הרמב"ם שם במשך שעות רבות, ואכן נוכח כי השיך הזה שפל כלפי עצמו ומשפיל עצמו עד בלי די, וכי טורח הוא להזכיר רבות את קובץ המילים "מי אני ומה אני?" ועוד ועוד פניני ענווה. אמר הרמב"ם לשיך: "איני מבין, הכיצד יתכן שבתורתנו הקדושה נכתב על משה רבינו 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה'! הרי התורה תקפה לכל הדורות כולם עד סוף כל הדורות, והיאך לא לקחה בחשבון שיהיה עוד אחד כמוך עניו בעולם?". ענה לו השיך "באמת, גם אני שאלתי את עצמי את השאלה הזו ותשובה אין לי...".** מגוחך מאוד... אך עד כמה דבר זה שכיח! טועים בני האדם רבות בהבנת בני האדם והתנהגותם. יש הנדמים ומדמים עצמם כשפלים עד עפר, אולם זה בחיצוניות ואין תוכם כברם! אין זו הענווה האמיתית!

העולה מהדברים לעיל מלמד כי שהמפתח ליציבות, לביסוס לאורך זמן, להצלחה לטווח ארוך, להשראת ברכת שמים – הוא בתובנה שאין לנו במה להתגאות, אין במה להתנשא. וככל שגוברת ההכרה שכולנו בני אנוש מוגבלים, והיהשגים שלנו הם מתנת שמים ולא עדות לגאונות או כישרון מיוחדים שלנו, ככל שאנו מתבטלים לזולתנו ולא מתנשאים או גאים בהצלחותינו, ככל שאנו נוהגים ומתבטאים בענווה ובצניעות – כך הצלחתנו מובטחת יותר, מבוססת יותר, איתנה יותר. הבה נבחן את המדד הזה, עד כמה אנו חשים שווים לזולתנו, מתבטלים אליהם, לא גאים ולא מתנשאים עליהם. הבה נבין, כי יסוד ושורש ההצלחה טמון בדיוק כאן – בהבנה שאין בנו משהו מיוחד מהזולת, לכל אדם יש את היכולות והכישורים שלו – אותם קיבל במתנה, ואין לנו סיבה להתגאות ולחוש טובים מאחרים. וככל שננהג כך ונתבונן בכך – כך נבטיח את הצלחתנו לאורך זמן, באופן קבוע ומבוסס לאורך ימים ושנים טובות. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **כולם הכירו את אברהם, או נכון יותר אברם- האיש החזק יותר במפלגת השילטון, שכונה בפי כולם 'ממליך המלכים'. עסקן שבחסד עליון שבהבל פיו קבע גורלות וידע כיצד לתמרן את מרכז המפלגה לפי החלטותיו באופן מעורר השראה.**

בוקר אחד, לאחר שאברם הצליח לגייס לבחירות אלפי מצביעים שיבואו ויתנו את הקול שלהם לראש הממשלה הנבחר, נפגש אברם ביחד עם חבריו למרכז המפלגה כדי לחגוג את ניצחונו: "האמת" פתח יוסי, מזכ"ל המפלגה: "לא האמנתי אברם שאתה עד כדי כך שולט במפלגה. מי היה מאמין שתצליח להביא כל כך הרבה אנשים לקלפיות". "ועוד ביום של גשם" חיזק אותו מנחם: "תאמין לי אברם, ראש הממשלה חייב את הכהונה שלו רק לך". אברם התרווח בכיסא שלו, ואמר לנוכחים": "אתם יודעים מה באמת מעניין אותי? להריץ מישהו מוכשר לתפקיד ראש הממשלה זה לא כזה ביג דיל. בפעם הבאה אני רוצה לראות כמה אני באמת מוצלח, ובשביל זה אני רוצה בכוונה להריץ לראשות הממשלה מישהו שכולם יודעים שמצד עצמו אין לו סיכוי להיבחר, והוא יבחר אך ורק בגלל הקשרים המיוחדים שלי. מה אתם אומרים, אולי לבחירות הבאות נריץ את רפי?". מנחם ויוסי התפקעו מצחוק מאחר שחשבו שהבדיחה של אברם הייתה טובה במיוחד: " אתה רציני? איך רפי ירוץ לראשות הממשלה? לבן אדם יש כישורים של עציץ. אברם, הפעם הגזמת לגמרי". "מסכים" אמר גם מנחם: "מה קשור רפי? אני מזכיר לך שמדובר על ראשות הממשלה. לא על ועד הבית". אבל תגובותיהם של מנחם ויוסי רק אתגרו יותר את אברם שאמר להם: "חברים, תוציאו יומנים ותזכרו. מהיום בעוד ארבע שנים יש לכם ראש ממשלה חדש. רפי. מילה שלי".

הזמן עבר ובהתמדה גדולה יום אחרי יום, החל אברם לקדם את המועמד שלו רפי, הוא ארגן לו ערבי בית. קישר אותו לאנשים החשובים של המפלגה, הכיר לו תורמים גדולים. שכר עבורו חברת פרסום שתבנה לו קמפיין גדול ומושקע במיוחד ומעל הכל: בנה לרפי שהיה חסר כריזמה, תדמית חדשה ונוצצת.

כעבור שלוש שנים, נראה שהעבודה של אברם השתלמה: רפי הצליח לגבור בבחירות הפנימיות של המפלגה על יתר המועמדים וכעת עמדה בפני אברם המשימה העיקרית: להריץ את רפי לראשות הממשלה.

מפה לשם, ניכר גם שינוי באישיותו של רפי: מאדם צנוע, הוא החל פתאום להבין את מעמדו החדש. הפעם הראשונה הייתה כאשר עובר אורח תמים ביקש ממנו רשות לעשות איתו ביחד תמונה בסופר. רפי הנבוך חשב בתחילה שעובר האורח מבקש ממנו לצלם אותו ביחד עם מישהו אחר. לקח לו כמה רגעים להבין שהוא בכלל מתכוון אליו.

כעבור יומיים הוא קיבל הזמנה מהודרת לוועידה פוליטית נחשבת במיוחד: מסתבר שהמארגנים חושבים שיש לו, לרפי אפשרות ממשית לזכות בבחירות. האמת היא שרפי בעצמו לא ממש ידע מה הוא חושב, אבל הוא שיתף את אברם שמיד ענה לו: "אין בעיה ידידי. נשכור לך יועץ פוליטי שמבין בדברים הללו", ומאז רפי עבר בכל אמצעי התקשורת ואמר את דעתו המנומקת כל פעם שנדרש לכך. כל האנשים ששמעו אותו החלו להתלהב: הנה מועמד רציני שמגיע עם משנה סדורה ויודע מה הוא רוצה. בשלב מסויים גם רפי החל להאמין בכח שלו. הרגע המיוחד הזה קרה כאשר אברם התקשר אליו ורפי 'סינן' אותו, את אברם בכבודו ובעצמו. בהתחלה תירץ זאת אברם בכך שרפי כנראה היה עמוס במיוחד ומסביבו כנראה היו אנשים. אולם הוא ציפה לפעם הבאה, שהוא התקשר אליו בשעה שהוא נמצא בבית וגם אז הוא לא ענה. אברם החל לחשוב שאולי הגאווה נכנסה לרפי עד ששכח מאין הגיע. והוא אמר לרפי בכעס: "תבוא אלי מחר. אנחנו צריכים לדבר". אולם רפי ענה לו בזלזול: "לא, תבוא אתה אליי מחר כי אני עסוק. יש לי מערכת בחירות על הראש". כעת אברם כמעט התפוצץ מכעס: "ברור שיש לך מערכת בחירות על הראש, בן אדם כפוי טובה! הרי אני זה שמריץ אותך. שכחת?". אולם אם אברם חשב שרפי התקפל, הרי שרפי ענה לו בנחת: "אין לי מושג על מה אתה מדבר ידידי, אמנם אתה קידמת אותי ואני מודה לך על כך, אולי תסכים איתי שאלמלא הייתי ממש מוכשר, בוודאי שלא היית יכול להריץ אותי ללא הכישורים שלי. אני לא איזה עסקן פשוט... אברם ההמום

ניתק את השיחה והחליט שהוא הולך להזכיר לרפי בדיוק מי מושך בחוטים שלו. הוא פתח את רשימת הטלפונים שלו והחל להתקשר לכל האנשים שהיו איתו בקשר אחד אחד וסיפר להם שהסיר את התמיכה שלו מרפי. רפי בהתחלה לא שם לב לאחוזי התמיכה שהחלו לרדת מקרב חברי מפלגתו. אולם כאשר הגיע הסקר של סוף החודש הוא הבחין היטב בשינוי המגמה שחל באחוזי התמיכה שלו. הפעם הבין רפי שהוא בבעיה, כאשר כמה מחבריו החדשים פשוט סיננו אותו בטלפון. ואז פתאום כל הדלתות והתמיכה שהייתה לו מבפנים נעלמה לו כליל. היועץ הפוליטי שאברם הצמיד לו התעלם ממנו, מה שגרם לו לדבר שטויות בכל במה אפשרית, התמיכה בו ירדה באופן משמעותי, וכעבור חודש הוא הפסיד בבחירות לראשות הממשלה הפסד מחפיר שלאחריו הראו לו במפלגה את הדרך החוצה, כולל הוראה לפנות את חפציו. רפי הבין שגאוותו הפילה אותו. אילו רק היה זוכר שבשורה התחתונה הוא רק בובה על חוטים, יתכן שהיה מסיים אחרת את הבחירות הללו. הבעיה שלו הייתה שהתובנה הזו הגיעה יותר מדיי מאוחר....

כן, ברגע בו יושב האדם לבדו ועורך את מאזן הצלחותיו והישגיו, כאן מקום הענווה. ענווה היא להבין שהידיים אינן שלי, המוח המבריק הוא לא בגללי, החוכמה שיש לי אינה בזכותי והרגליים בכוחן רצתי למרחקים אינן רכושי. כל הישגיי – הכל מתנת שמים. ואני לכשעצמי – מה אני? מה חיי? האם אני חכם לולא נתן בי בורא עולם חוכמה? האם אני גיבור לולא קיבלתי כוחות ממעל? האם יכולתי לראות, לשמוע, להחכים, להתעשר ולהתאשר – לולא ה' שנותן לי הכל?! זוהי ענווה, זו משמעותה. הכרה בכך שכל מה שיש לי הוא מאבא שבשמים, הוא נתן לי את הכל. את העיניים שרואות למרחוק, את המוח שמעבד מידע, את האוזניים ששומעות, את הידיים שפועלות, את הנשימה שנותנת חמצן. הכל הוא ממנו, אני בסך הכל גוף זעיר, בורג פיצפון במערכת. כשם שאני מה שאני – יכולתי להיות מישהו אחר לחלוטין, נטול כל הישג ומאופס מכל הצלחה. מי שעשה את ההבדל – הוא מלך מלכי המלכים, אני פשוט כלום! ומי שמחדד את התובנה הזו במוחו, מי שמטמיע אותה בתהלוכות חייו – הוא עניו. וענווה – היא נוסחת הפלא המבטיחה הישגים כבירים בכל תחומי החיים, כפי שמגלה רבינו יונה בפירושו לפסוק "עקב ענווה יראת השם, עושר וכבוד וחיים": הלא בערכים המנויים כאן, יש את כל הישגי החיים החשובים: יראת שמים, עושר, כבוד – הניתן רק לאנשים חכמים, וחיים – הבריאות, אריכות ימים. ארבעת הערכים הללו מקפלים בתוכם את כל מה שאדם זקוק לצורך חיים מאושרים, וארבעתם – מגיעים בעקבות ענווה, כי היא נוסחת הפלא שמבטיחה אותם, מפתח המאסטר שפותח את שעריהם! אם אנו רוצים להגיע להישגים בחיים, רוחניים כגשמיים, כל מה שעלינו לעשות הוא לסגל לעצמנו את מידת הענווה, להכיר בכך שאנחנו לא 'כאלה' חכמים ונבונים, 'כאלה' מוכשרים ומצליחים, 'כאלה' גיבורים ורבי עוצמה. כל מה שיש לנו ניתן לנו במתנה מבורא עולם, וככל שנכיר בכך כך ייקל עלינו להיות ענווים באמת, בלי לזלזל במה שהשגנו ובלי להפחית מהאושר לנוכח הצלחותינו, ובכל זאת לדעת שזה לא משלנו, זה משל בורא עולם! **הבה נאמץ אם כן את דרך החיים של הענווה, נבין שהעובדה שאנחנו מוצלחים בתחומנו – אינה הצלחתנו, אלא קביעת שמימית רוחנית, שיכולה להשתנות בכל רגע. לפיכך, הבה נראה את עצמנו כשווים בין שווים, ננהג בכבוד וברגישות כלפי כל אדם, נכבד וניתן יחס חם ואוהד לכל יהודי באשר הוא. ננסה לעזור לכל אחד, לחייך לכל אדם, להעניק סיוע לכל מבקש – בלי להתנשא, בלי להתפאר, בלי להתייהר. כי הענווה – היא המפתח לחיים מאושרים באמת.**

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, עד כמה הגאווה היא מידה פסולה ובזויה, לעומת הענווה שהיא ראש לכול המידות הטובות המובילה לברכה ולהצלחה...

שמו של משה החייט, נודע לשם ולתהילה בכל רחבי האזור. הכל דיברו בשבחו, היללו את מעשה ידיו, אמרו שטרם היה חייט כה דייקן ומושלם. כל בגד שיצא מתחת ידיו – היה כליל השלמות וכליל המעלות, כל מלבוש שתפר הפליא את כל רואיו, כל חליפה שהשלים - הותירה את צופיה פעורי פה מהתפעלות... אין פלא אפוא, כי כשהפריץ המחוזי החליט לתפור לעצמו חליפה חדשה, מיהרו משרתיו להזמין את משה החייט. הפריץ קנה בד יקר ערך, שעלותו היתה גבוהה שבעתיים מהרגיל. הבד היה בעל איכות נדירה, שילוב של משי וארגמן בצבעים ססגוניים ונאים. הפריץ הגיש את הבד למשה החייט בעיניים בורקות, מהן השתקפו ציפיותיו הגדולות לרגע בו ילבש חליפה העשוייה היטב מבד ייחודי זה... נרגש עד אין קץ החל משה במלאכה, חותך את הבד לפי המידה המדוייקת, ומתחיל במלאכת התפירה בדייקנות מוקפדת. הבד החל לובש צורת חליפה, גזרות הפכו לשרוולים ופינות קיבלו כפתורים, ואט אט ראה משה כי החליפה המיוחדת קורמת עור וגידים, בד וחוטים. משה השקיע בחליפה את מיטב כוחותיו ונסיונו, ושמח לראות כי החליפה הולכת והופכת הרבה יותר מושלמת ממושלמת... את החליפה הנאה, הציג משה בגאווה לא מוסתרת בכניסה לחנותו, והוסיף ושיפר, הוסיף ופיאר. רק כשהגיע למסקנה כי החליפה כבר הגיעה לשיא הפאר ואין עוד חליפה כה מהודרת במחוז כולו ואולי גם במדינה כולה – יצא לעבר ארמון הפריץ. כמלך בגדוד הסתובב משה בחוצות העיר, פניו קורנות באושר, תוך שהוא מתעכב קמעא ליד מכריו, להראותם את יצירת הפאר שהוציא מתחת ידיו. משה נכנס לחדרו של הפריץ, כשהחליפה בידו. 'אדוני הפריץ!', אמר בקול, 'הבאתי לך חליפה כמו שרק משה יכול לעשות... חליפה מושקעת ומהודרת, מאובזרת ומפוארת. חליפה שאין להשיג כדוגמתה, ורק אני יכול לבצע פלא שכזה!' – חזר משה וטפח על שכם עצמו... ואז, הוא הגיש את החליפה לפריץ, וציפה לתגובה המומה על הפאר, אלא שלא כך קרה... הפריץ הביט בחליפה לרגע, ואז - לנגד עיניו המשתאות של משה, העווה את פניו בזלזול והשליך את החליפה מידיו. 'בוש והיכלם!' קרא לעבר החייט האומלל, 'הלזה חליפה נאה ייקרא? זו חליפה פשוטה ביותר, עלובה בצורתה, נראית זוועה. לקחת את הבד היקר ביותר, והפכת אותו לתלולית בד עכורה ועבשה. האינך מתבייש להציגה בכזו שמחה ואושר? הרי הרסת את הבד היקר, ויצרת חליפה מכוערת ודוחה!'. משה עמד המום, בוש, נכלם, נסער, ושבור לב. הרי החליפה היתה כה יפה, סחטה קריאות התפעלות מכל רואיה. איך יתכן שדווקא הפריץ דוחה אותה בשאט נפש? איך יתכן שבעיניו היא נראית כה מכוערת? הוא הרים את החליפה ומיד נשא רגליו ונמלט מהמקום, היישר לבית הרבי – הרב הקדוש רבי שמחה בונם מפשיסחא זי"ע, לבקש את עצתו... כשנכנס, פרץ בבכי מר, וסיפר לרבי את כל הקורות אותו. בקול סדוק סיפר על השקעתו המרובה בחליפה, על אושרו וגאוותו לנוכח יופיה ופארה, ועל האכזבה הקשה בביתו של הפריץ, כשלבו נשבר ונפשו התרסקה...הרבי הקשיב לו בחום, הרהר שעה קלה, והורה לו הוראה מעוררת תמיהה: 'שוב לביתך, תפרום את החליפה ותתפור אותה מחדש, בדיוק לפי התוכנית המקורית, אל תוסיף ואל תוריד דבר. תפרום ותתפור בשנית, ותגיש את החליפה לפריץ!', למרות פליאתו הרבה מההוראה המפתיעה, הן איזו תועלת יכולה לצמוח מפרימת החליפה ותפירתה מחדש בדייקנות מוחלטת – עשה משה כמצוות רבו, והביא את החליפה התפורה מחדש לפני הפריץ. תגובת הפריץ הפתיעה אותו לחלוטין: 'אוהו', קרא בהתפעלות, 'זו חליפה מהודרת! לכך פיללתי, לחליפה כזו

ציפיתי! עכשיו רואים כאן חליפה יפה ומפוארת, שכבוד יהיה לפריץ כמוני ללובשה. צא לחדר האוצרות ובקש שם את שכרך במלואו, אכן – הוצאת תחת ידך יצירה מושלמת ומפוארת, חליפה נהדרת ויוקרתית!'. משה יצא מעודד ומחוזק, ומיהר שוב לבית הרבי, לבשרו על החליפה שהתקבלה בכבוד ובחן, ולשאול את השאלה שהטרידה אותו כל כך: 'אינני מבין', שאל את הרבי בשפל קול, 'לא הבנתי מה נשתנתה החליפה הזו מקודמתה? הרי שתיהן נתפרו באותה צורה ולפי אותה תוכנית, כיצד ידע הרבי כי אם אפרום ואתפור את החליפה מחדש – כי אז תמצא חן וחסד אצל הפריץ?'. חייך הרבי והשיב: 'הבדל מהותי יש בין החליפה הראשונה לשניה, הבדל תהומי ומשמעותי מאוד: הלא תזכור, כי את החליפה הראשונה תפרת מתוך גאווה עצמית, כשחשת שמשה החייט - הוא מי יודע מה... החייט הנבחר, שקיבל את הבד הנבחר, להכין את החליפה הנבחרת... הרגשת בשיא העולם, הסתובבת בגאווה עצומה... לאחר שנשבר ליבך לנוכח תגובת הפריץ, אחרי שכבר ירדת ממרומי האולימפוס והבנת שכוחך ועוצם ידך לא הובילו אותך ליצירת הפאר שחשבת עליה, ניגשת למלאכת התפירה השניה בצניעות, בענווה, בנמיכות רוח. על כך כבר קובע הפסוק 'לענווים יתן חן', הענווה והצניעות נותנות חן לפרי מעשי ידיך... אין פלא כי החליפה השניה מצאה חן בעיני הפריץ, שבתה את לבו וכבשה את נפשו. למרות שהיתה זהה לחלוטין לחליפה הראשונה, הבדל גדול היה ביניהן: החליפה שנוצרה בגאווה – הפכה לדחויה, למבוזה, למושפלת. החליפה שנוצרה מתוך ענווה וצניעות – זכתה בכבוד והערכה, חן וחסד נסוכים עליה...'. הרבי סיים את דבריו, וכדאי שהתובנה העולה מהם תהדהד גם באוזנינו: התוצאה המושלמת ומעוררת ההערכה, תושג רק בצניעות, בענווה, ביצירתה ללא גאווה וגדולה. סיפור זה המובא בספר 'עלינו לשבח' מלמד, כי אף שאנשים רבים בינינו מוכשרים, חכמים, נבונים ועשירים, בעלי יכולות ואמצעים, למרות זאת - ככל שנחוש יותר שאלו מתנות שמים ולא מכוחנו ומגבורת ידינו - כך ישרו הברכה וההצלחה במעשינו, ונישא חן וחסד בכל פעולותינו בעיני כל רואינו...!

אחים יקרים!

לא בכדי השבת לפני מתן תורה היא פרשת במדבר, כהכנה לקבלת התורה. כי אין מקום שמייצג ענווה ושפלות ונמיכות רוח כמו המדבר, מקום יבש וצחיח, נטול כל חשיבות. מגלים רבותינו כי המדבר הוא חלק מהעניין – התורה ניתנה במדבר כדי ללמדנו שהדרך לזכות בה היא להידמות למדבר, להיות עניו ושפל רוח, נטול יומרות ונטול גאווה לחלוטין! הבה נתבונן בעצמנו, בתוך ליבנו פנימה, ואז נגלה כמה כל מה שיש לנו – הוא מתנה ממרומים, ובאמת שאין לנו במה להתגאות או להרים ראש. או אז ייקל עלינו לאמץ את דרך הענווה והשפלות, ולקנות חיבור אמיתי ואמיץ עם התורה הקדושה!

הבה נאמץ את הגישה הזו, להתייחס לכל אדם בכבוד ובהערכה, מתוך הבנה שאיננו בעלי מעמד מיוחד או רם ונישא, ההיפך – כולנו אנשים, צנועים, ענווים, מכבדים כל אדם באשר הוא אדם. רק כשאדם מפנים אל ליבו את הענווה, רק כשהוא מחדד בנפשו את ההכרה שאינו בעל מעמד עילאי על סובביו – יכול הוא להתפתח ולצמוח, להעצים את אישיותו ולהגיע לכל הישגיו הנשאפים לטוב לו כול הימים, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

<u>העלון מוקדש</u>

לרפואת שפרה בת ציפורה, לרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

ולרפואת אבישי יוסף בן שרה לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל

ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

664

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ1,000₪ בשבוע ומופץ ב10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"נ, לרפו"ש או לזווג הגון.
ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל
לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

פיפור לשבת קודש

תכלית האדם לעשות רצון ה'

אמר רבי שמלאי: כשם שיצירתו של אדם הייתה אחר יצירתם של כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, שתחילה נבראו העופות הבהמות והחיות, ובריאת האדם הייתה באחרונה, כך תורתו של האדם נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. (ויקרא רבה יד', א').

אומר 'התורת משה': ע"י המשכן זכו בני ישראל להשראת השכינה ולמדרגות רמות. היו עלולים אפוא לבוא לידי זחיחות הדעת ולומר: גדולים אנו אפילו מן המלאכים - לפיכך הקדימה התורה דיני בהמה, חיה ועוף, לפני דיני האדם, ללמדנו כי אף אם הצדיקים שבבני אדם גדולים הם מן המלאכים, הרי לעומת זה המצורעים והטמאים, שנטמאו עקב עוונותיהם, גרועים הם מן הבהמה והחיה וטומאתם גדולה הרבה מטומאת הבהמה.

שהרי הבהמה אינה מטמאה בחייה ואילו האדם מטמא בחייו. זאת ועוד, נבלת הבהמה מטמאה רק במגע ובמשא ואילו אדם מת מטמא באוהל. לפי שהאדם הוא בעל בחירה והוא גרם לעצמו את הטומאה בחטאיו שלו.

אומר המדרש': "אם זכה האדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לא זכה אומרים יתוש קדמך". ועדיין צריך להבין את דברי המדרש, ונשאלות כאן שתי שאלות גדולות ועצומות:

א. כאשר אומר המדרש שאם האדם 'זכה' או 'לא זכה', במה מדובר, באיזו 'זכייה' המדרש מתכוון, זכה בלוטו, בטוטו, במפעל הפיס וכו'?

ב. וגם אם נאמר שהאדם 'זכה', איך יתכן שאומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, הרי ידוע שהאדם נברא ביום השישי אחרון שבבריאה?

על כך כותב 'הכתב סופר' זי"ע: גופו של האדם הוא מטבעו רופף וחלש מגופם של שאר בעלי החיים. האדם נופל מכל שאר בעלי החיים גם בזה, שהללו מזונותיהם מצויות ומזומנות להם בשדה וביער, וכן אינן זקוקות כלל למלבושים מיוחדים.

בעוד שהאדם חייב לטרוח ולעמול הרבה 'בזיעת אפו' כדי להשיג את מזונו והלבשתו. אף על פי כן נחשב האדם לנזר הבריאה והוא נעלה ונכבד מכל הברואים שבעולם, לפי שיש לפניו תכלית ומטרה, לעבוד את ה' יתברך ולעסוק בתורתו, והמטרה הזאת עושה אותו לגדול וחשוב.

ברם, במה דברים אמורים, כשהאדם הוא 'זכה' - שהוא ממלא את תפקידו באמונה ושואף להגיע אל מטרתו. אבל אם הוא 'לא זכה' - שאיננו עושה את המוטל עליו בתור אדם, הרי באמת כל בעל חי גדול ונעלה ממנו, שכן איננו צריך לעמול קשות בעולם כמו האדם - ועל כן אומרים לו אפילו - 'יתוש קדמך'.

וזוהי גם הכוונה בדברי המשנה באבות: "כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות, וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות" - אם האדם מכבד את התורה וממלא את תפקידו ותכליתו בתור אדם, הרי בזה גופו מתכבד ומתעלה על כל יתר הבריות. אבל אם הוא מחלל את התורה ואיננו ממלא את תפקידו ותכליתו בתור אדם, הרי שגופו מתחלל, מתרופף וסובל יותר משאר הברואים. (שם).

מעשה נפלא הממחיש לנו מה תכלית האדם, ומה דורשים מאתנו בשמיים

סיפר מגיד המישרים, הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א: ברצוני לספר לכם מעשה מופלא ביותר שאירע בשבועות האחרונים, אשר בימים אלו החל לפרוס כנפיים ולהתפרסם בכל רחבי בארץ, ואף הגיע כבר אל פתחם של גדולי ישראל שאישרו את המעשה והתפעלו ממנו אף הם.

וכך הם פרטיו: בירושלים ישנה משפחה יקרה וחשובה, משפחה של בני תורה המונה מעל מעשרה ילדים, כולם אברכים העמלים בתורה הקדושה יום יום וגדלים להיות תלמידי חכמים ויראי ה' של ממש.

לצערנו, עברה המשפחה לאחרונה מקרה מצער - אבי המשפחה, שכבר היה בגיל מבוגר נפטר לבית עולמו, אב המשפחה התברך משמיים בשתי עולמות - מצד אחד, כל בניו גדלו בדרך התורה והקדושה, ומצד שני, זכה הוא לעשירות רבה ונכסים מבורכים ומשגשגים, אשר שווים נמדד בהון רב.

אמנם נכסיו הגשמיים לא המשיכו עמו לעולם הבא, אך השכר העצום בילדים עובדי ה', אברכים צדיקים, הם השכר העצום ביותר המשמח את האב עד למאוד בשמיים.

והנה, לאחר שהאב נפטר, הותיר הוא צוואה גדולה וחשובה לכל ילדיו על מנת שימשיכו לעסוק בתורה, אלא שהייתה בעיה אחת קטנה - הם צריכים להגיש מסמך משפטי אחד שכתב האב בחיי חיותו, שרק בעזרתו, ע"י שיגישו אותו הילדים לבית המשפט, יוכלו לממש את הירושה ולקבלה - ולמרבה הצער, המסמך אבד ונעלם!

אף אחד לא יודע אפוא המסמך. המשפחה קיבלה הודעה כי אם לא יגישו את המסמך הזה תוך 30 יום, כל הנכסים של האב הופכים להיות שייכים למדינה.

הילדים הגיעו לבית והחלו לחפש בחיפושים קדחתניים, לא היתה פינה בבית שהם לא חיפשו את המסמך האבוד. הם הפכו כל ארון וכל מגירה, ואף בתקרה ומתחת לבלטות ניסו לחפש, אך המסמך לא נמצא.

הם החלו ללכת לרבנים לבקש ברכה, עשו סגולות ואף הבטיחו לתרום סכומי כסף לצדקה, ובלבד שייתן להם ה' למצוא את המסמך הכה יקר וחשוב.

בצר להם, כשראו שהזמן אזל ואינם מוצאים זאת, הזמינו 'חברת חיפוש' לבית. חברת חיפוש הינה קבוצה של אנשים המגיעה על-פי בקשתו של הלוקח ועורכת חיפוש מדוקדק על מנת למצוא את הפריט האבוד. היכן לא חיפשו, אך ללא הועיל אותו מסמך גלום ועלום.

והנה, שלושה ימים לפני המועד האחרון והגורלי אוסף האח הגדול את שאר אחיו ואחיותיו בביתו ואומר להם: "הקשיבו אחיי ואחיותיי היקרים!

שלושה ימים נותרו לנו למצוא את המסמך, טרם יהפכו כל הנכסים לרכוש המדינה. הכל עשינו: חיפושים, סגולות וברכות. אך כולנו יודעים כי הפתרון היחיד והכתובת הבלעדית היא רק בורא עולם! אשר הוא לבדו יודע היכן נמצא המסמך והוא שולט בכל ומנהל את

בס"ד

המשך סיפור לשבת קודש

הכל.

ואם כן, הצעתי היא כזו - מחר עם שחר, נלך כולנו אל הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, ונכריז על יום תפילה וזעקה משפחתית, בה נתפלל בלא סוף ונתחנן לה' שיאיר לנו את עינינו עד שקיעת החמה, זהו הניסיון האחרון שנותר לנו".

ואכן כך היה, החל מהשעות הראשונות של הבוקר הגיעו כל בני המשפחה והחלו בתפילות לה': תהילים, קריאת שיר השירים, פרק שירה, תיקון הכללי, ובלבד שירחם עליהם ה' וישמע לזעקתם, במשך יום שלם. כשהגיעה השקיעה נפרדו הכל אחד מהשני ופנו לביתם.

והנה, באותו לילה, הבן הבכור, זה שאירגן את כנס התפילה הגדול, חולם על אבא שלו בלילה. אבא שלו מתגלה אליו בחלום ואומר לו: "בני יקירי, הקשב היטיב, המסמך שאתם מחפשים נמצא בספריה, במדף השלישי מצד ימין, הספר הרביעי מהצד, בדף מס' כב', שם הוא נמצא, לכו וקחו אותו" - פרטים מדוייקים.

למרבה הפלא, הבן הגדול לא התבלבל ופנה לאביו בחזרה בחלום ואומר לו: "אבא זה לא יכול להיות, חיפשנו בכל מקום, עברנו ספר ספר ואין כלום". האב השיב לבנו במשפט אחד: "תחפשו היכן שאמרתי לכם", ונעלם.

הבן הגדול התעורר בהתרגשות עצומה ורץ לבית הוריו כשהוא זוכר את פרטי החלום בדיוק רב. הוא נכנס במהירות עצומה לבית, כשליבו הולם בפראות. הוא ניגש אל הספרייה - מדף שלישי, פנה לצד הימני, לקח את הספר הרביעי, דפדף לעמוד כב', ו... המסמך היה שם! .

מה התברר?

הדפים בספר היו דבוקים וצמודים, כך שגם חברת החיפוש שעברה על כל הספרים לא הרגישה בכך והמשיכה לדפים הבאים. דמעות של התרגשות אחזו את האח הגדול והוא מיהר להודיע לכל שאר אחיו אשר מיאנו להאמין לבשורה המדהימה והמשמחת.

יומיים לפני המועד האחרון, הם רצו אל בית המשפט, הגישו את המסמך, וב"ה בית המשפט אישר את הצוואה, והאחים התחלקו ביניהם בירושה בהון עתק שעשה טוב להם ולמשפחותיהם.

הסיפור נגמר?... ממש לא!

לילה לאחר מכן, שוב התגלה האב אל בנו הבכור בחלום ושאל אותו: "בני יקירי, האם מצאתם את המסמך?". "כן, כן מצאנו", קפץ הבן בשמחה בחלום.

"יופי, אני שמח מאוד", השיב האב בחלום, "העיקר שתעשו בזה דברים טובים, ובעיקר שתגדלו בזה את בניכם שיהיו בני תורה ההולכים בדרך ה' ועמלים בתורה הקדושה.

ואז, רגע לפני שהאב עמד להסתלק, מתאר הבן הבכור כיצד הוא החל לזעוק לאביו בחלום ואמר לו: "רק רגע אבא יקר, אל תלך, יש לי שאלה חשובה לשאול אותך!".

כל זה נאמר בחלום, כשהבן בשליטה מלאה, ממש כאילו היה זה במציאות. האב שכבר עמד להסתלק, נעצר לרגע, ואז פנה אליו הבן ושאל אותו: "אבא יקר, אנא אמור לנו מה קורה שם בשמיים, מה הולך שם בעולם העליון?!

אנא אמור לי, למען ידעו הדורות הבאים את הדרך אשר ילכו בה".

האב הביט בו בחיוך ואמר לו בצורה ברורה: "בני חביבי, אסור לנו לספר מה קורה שם למעלה. יש אנשים בעולם שלכם שיגיעו למעלה בסיום זמנם ויהיו שמחים ומאושרים, אך יהיו גם כאלה שיגיעו למעלה ויהיו המומים, שם למעלה הם יהיו עצובים ובוכים, אך אין לי רשות לספר".

האב המשיך לתאר בחלום ואמר: "תדע לך בן יקר, שהעולם שלכם הוא עולם הפוך - "עליונים למעלה, ותחתונים למעלה", אנשים שכאן בעולם שלכם נראים מוצלחים ומרוממים, למעלה הם יהיו שפלים וקטנים. ודווקא הקטנים והשפלים, כשיגיעו למעלה יהיו גדולים וחשובים, כדברי הגמרא".

ואז סיים האב ואמר: "אבל יש דבר אחד בלבד שיש לי רשות לספר ולהגיד לך... דע לך כי שם בשמיים יש שני דברים שעושים רעש ושמחה גדולה בשמיים עד למאוד כאשר עושים אותם.

הדבר הראשון - כאשר יהודים מתכנסים בבית הכנסת ובבית המדרש על מנת לשמוע שיעור תורה או שיחת התעוררות וחיזוק, זוהי שעת רחמים ורצון אצל הבורא יתברך, כך שכל מי שנוכח באותו שיעור ואסיפה, מעורר רחמים ומביא לעולם שעת רצון כה גדולה, כך שכל הנוכחים יכולים לבקש מה' כל מה שיחפצו.

דבר שני - כשהאדם עושה חסד עם השני, למרות שקשה לו כעת לעזור לו, אך למרות כל הקושי הוא עוזר לחברו ומסייע לו, באותו רגע יש שמחה כל כך גדולה בשמיים וזוהי שעת רצון גדולה, עקב האהבה שיש ביניהם", סיים האב והסתלק.

המעשה המופלא הזה שאירע בשבועות האחרונים הגיע לשולחנם של גדולי ישראל שאמרו פה אחד, ללא עוררין: כשם שהחלום הראשון היה אמת, כך גם החלום השני הינו אמת לאמיתה".

מעשה מדהים ומרגש על הדברים המשמעותיים בעולמנו - שיעור תורה כללי בו מתאספים אנשים רבים לשמוע דברי חיזוק, שאולי לנו נראה כשיעור נחמד ויפה, אך בשמיים יש שמחה גדולה מאוד באותה עת וגורם לרחמים רבים.

והדבר השני הוא מעשה החסד, עזרה ועשיית טובה לשני למרות הקושי - אף אם עשה זאת האדם בסתר ובחדרי חדרים, בשמיים צופים בכך ונהנים עד מאוד מהדבר עד שיש שעת רצון גדולה לרחם על עם ישראל מכל צרותיו.

תורה וחסד במסירות, הם הכלים בזה המסדרון להגיע עשיר לטרקלין!

יהי רצון שנזכה ללכת בדרך התורה והמצוות ומעשים טובים, נזכה לעשות את תכליתנו ותפקידנו באמת וביושר, ונזכה לגאולה השלמה והאמתית לראות במשיח צדקנו ובבניין בית מקדשנו ותפארתנו אמן.

(ויוצא עמו בשושן)

...אבל על כל פנים ראוי לחוש לדברי בעל החלום אם עומד לילך בדרך או על הים ואמר לו בעל החלום שלא ילך, צריך לחוש לדבריו וימנע עצמו. וכן לא טוב להגיד לאחרים אם חלם עליהם חלום שנראה לו שאינו טוב, ובפרט אם איש עני הוא החולם שתכף יאמרו הנה בעל החלומות להנאת עצמו הוא דורש. והיותר טוב שלא לחתר ולהשתדל לדעת פתרוני החלומות כי יוסיף דעת יוסיף מכאוב (קהלת א יח) **...**

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730

שדכנית (לבחורים מגיל +30): **א-ה: 21:00 - 22:30**
טל: 03-6766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים **ג', ד' ה'**
בשעה **9:00 - 10:00** 058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, משה נחמן בן אורנית תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו בְּרָכְמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנון בשי, עמנואל בן אירן, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטנת, סלטנת בת טאווס

סגולה מרבי נחמן לזש"ק,
שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

אור השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת
(לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

אין לקרוא את העלון בזמן הנעילה ופסח תורה

העלון מוקדש לע"נ מו"ר
הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה עטיה זצ"ל

מעשיות בפרשה

"למשפחתם לבית אבתם במספר שמות"

כוחם של בני ישראל להחזיק בטהרת משפחותיהם ויחוסם בגלות קשה כזו של מצרים, מקום שם היו משועבדים ונתונים להפקר — נבע מזה ששמרו על עצמיותם ומקוריותם והתרחקו מכל שמץ של התבוללות. הם נמנעו מלהתקרב אל הסביבה הזרה אפילו על־ידי שינוי שמותיהם. וזה שפר עליהם מסגי טמיעה גמורה.

בזכות "במספר שמות" — שהחזיקו בשמותיהם המקוריים והתרחקו מן הסביבה הזרה — יכלו לשמור על "למשפחותם לבית אבותם"...

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל"

כיון שמתמלאות לאדם עשרים שנה הריהו נעשה בר עונשין גם מצד בית דין של מעלה, ואז מתחילה מלחמת־היצר האמתית והאדם נעשה בבחינת יוצא־צבא, דרוך ומוכן תדיר ללחום נגד היצר־הרע, שכן "הבא להרגך השכם להרגו".

הוא אשר אמרו חכמינו: "בן עשרים לרדוף" (אבות פ"ה מכ"א) — כיון שמגיע אדם לגיל עשרים שנה, מתחילים לרדפו בבית־דין של מעלה על חטאיו, ולפיכך עליו להתגבר ולרדוף את היצר"הרע... (אדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל)

"איש ראש לבית אבתיו הוא"

שני בני־אדם היו מריבים זה עם זה. הטיח האחד ביריבו: "אין לך כל יחוס!" — נענה הלה ואמר: "אמנם מיוחם אתה, אולם בך היחוס מסתיים, ואילו בי היחוס מתחיל"...

זוהי הכוונה שבפסוק: "ראש לבית אבותיו הוא" — כל אחד מהם היה מיוחס מכח עצמו, כך שהתחיל בו יחוס חדש לבני המשפחה הבאים אחריו. (הר"מ חפץ ז"ל)

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל

תשובות למוקד ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל: 7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון- 077-410-39-00 שלוחה 2, (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'יגדיל תורה ויאדיר'.

חידה: קימ"ל אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל היכי תימצאי שמותר לכתחילה לגדל בא"י?

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסטר' | פרסטר כובעי איכות | כוס כיס מתנת 'כוספלא' אשדוד | כרטיספר מתנת 'מורשת' אשדוד

עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו' 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם הוצאות קניית דירה ומשכנתא חוזרות

איתא בגמ' בביצה דף טז ע"א, כל מזונתיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד יום הכפורים חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה, וכו'. וכתב שם בחידושי הריטב"א ביצה דף טז והו"ד בשיטמ"ק שם, על הא דאמרינן שהוצאות שבת ויו"ט הם חוץ מהחשבון שה"ה לכל הוצאה של מצוה אלא דנקט הני דרגילי ושכיחי, וכתב השטמ"ק בשם התוס', שהכל רמוז בפסוק של לכו אכלו משמנים דהיינו הוצאות שבת ויו"ט, וחדות ה' מעוזכם זה ת"ת שמשמח את הלב, ולחם חוקי זה ת"ת וכל דבר מצוה שזה חק של ה' וא"נ ת"ת נקרא חק דכתיב חוקיו ומשפטיו עכ"ד.

ואמנם מדברי התוס' נראה דהוצאות מצוה לא חוזרות, וכן כתב בפירוש עתים לבינה על ספר העתים סימן קצד ס"ק קפ וכן כתב בברכת שי על ביצה שתוס' חלוקים על ריטב"א יעו"ש.

ומהר"ח פלאג'י בספר עיני כל חי שהביא מש"כ בספר שדה יצחק עמ"ס ביצה שכתב לדינא כדעת הריטב"א יעו"ש. וכן נראה ממש"כ בספר חסד לאלפים סימן רמב ה"א וכן כתב כיוצא בזה בפלא יועץ סוף ערך הנאה יעו"ש, וכן כתב במהרש"ם בדעת תורה סימן רמב בשם הריטב"א יעו"ש

וכן כתב בשו"ת ברכת יהודה ח"ז חלק אבן העזר סימן ב' אות ה' שהביא דברי הריטב"א והחסד לאלפים, והוסיף שנראה שהוא הדין לגבי נישואי בתו ובתו שיש מצוה לעסוק בזיווגם ולתת להם ממון שלא יחוש בהוצאה זו מאחר שאין זה על חשבון מזונתיו אלא הרי הם בכלל שאר הוצאות מצוה שאינם קצובים בר"ה יעו"ש. וכן נקט לדינא בשו"ת אבן ישראל חלק ט' סימן סא אות יז, וכן כתב כיוצא בזה בספר ילקו"י שבת מהדו"ב סימן רמב עמ' סד יעו"ש. וראה עוד בשו"ת אדרת תפארת ח"ו סימן מב ומג במה שהאריך וציין בזה ובמש"כ לדון מדוע אין בזה משום המבזבז אל יבזבז יותר מחומש.

ואמנם מדברי הפוסקים בסי' רמ"ב ועוד נראה דכל הדין הנ"ל הוא דוקא בשבת ולא בשאר המצוות, וכפשטות דברי הגמ' שם.

ומ"מ אם נימא שהוא הדין לגבי הוצאות מצוה, א"כ הוא הדין לקניית דירה והוצאות משכנתא שהרי הוא חשיב כהוצאות מצוה שחוזרות..

(הר' יוסף אביטבול שלט"א)

לע"נ: מו"א רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, חדווה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורג'יה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן איז'ה, יאיר עידן בן יעקוטא תחי', מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן ברקא, אמנון בן יחיא פנחס, ר' אליהו איטח בן עזיזה, ורדה בת זכרונה, ניסים בן ז'ינה.

לזב"ק: אילה יסכה בת יפה, איילת עליה בת אסתר, שולמית בת אירים

להצלחת: שירה, נועה, ויהונתן אביחי בני שני, טליה, משה חיים ותאיר בת רחל, תאיר ערביה בת דינה ז'ינה.

להצלחה בריאות ופרנסה טו': א"מ יפה בת וורדה תחי'.

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

חשיבות החברה בישיבה

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היה מדגיש וחוזר ומדגיש את החשיבות המיוחדת של המצב החברתי בישיבה, והיה אומר שבחור שמצבו טוב מבחינה חברתית, יכול ללמוד בישוב הדעת, ובאפשרותו לגדול ולעלות במעלות התורה.

בעניין זה היה פונה למחנכים, למשגיחים ולאחראים על חינוכם של הבחורים, שחלילה להתעלם ממצבו החברתי של הבחור בישיבה, משום שמצב חברתי רעוע מקשה על הריכוז בלימוד, ואין המוח פנוי דיו להתעלות ברוחניות.

והוסיף ואמר, שהרגשה טובה של בחור בישיבה אינה דבר צדדי, אלא הוא ענין שורשי ויסודי, כי קשה לבחור להתעלות בתורה כל זמן שחסר לו יישוב הדעת מבחינה חברתית.

איך ניתן להצליח בחברה?

לחייך לזולת

הרב נח וינברג אמר: פעמים שישנם בחורים המפגינים כלפי הסובבים עמדה של: "אני לא צריך אף אחד, אני יכול להסתדר טוב מאוד בעצמי"! - אבל אליבא דאמת זה לא נכון! אָהוּב - הוא מי שנאהב על ידי האחרים. גם ביחסי המשפחה, וגם עם חברים בישיבה או בכולל - הצורך האנושי להרגיש אהוּב, הוא צורך עמוק וטבעי. כל אדם זקוק לאהבה כמו אוויר לנשימה.

מובן שאת האהבה צריך להרוויח ביושר. שלמה המלך אמר: "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט). כלומר, כפי שהפנים משתקפות במים, כך משתקף הלב שלך בליבו של השני - אם אתה משדר קרירות, תקבל קרירות. אם אתה מעניק חום, תזכה אף אתה לחמימות.

והוסיף בלשונו הציורית: במרכזו של כפר קטן, עמד בית חד קומתי, ושמו 'בית אלף המראות'. ילד קטנטן ושמח, שסקרנותו התעוררה לשמע שמו המעניין של הבית, החליט להיכנס אליו. נכנס הילד בדילוג אל הבית, כשחיוך נסוך על פניו. באותו רגע הביטו בו מסביב אלף ילדים מחייכים. הוא הרחיב את חיוכו בהנאה, ואלף חיוכים רחבים וחמים חזרו אליו מכל עבר. כשפנה הילד לצאת מן הבית, חשב לעצמו: 'כמה נפלא המקום הזה, אשתדל לבקר בו לעיתים קרובות'!

למחרת הגיע אל הבית הקטן ילד בודד ועצוב. הוא נכנס אל הבית, והופתע לגלות אלף ילדים עצובים, מתבוננים בו מכל עבר. אלף המבטים לא נעמו לו, והוא העווה את פרצופו כנגדם, ובתמורה הושבו לו אלף פרצופים מעוותים. 'איזה מקום נורא, שוב לא אדרוך בו לעולם' - חשב הילד לעצמו ופנה לאחוריו! כך אנחנו מתנהגים, במקום לחייך אנחנו מזעיפים פנים - וא"כ מה הפלא אם התוצאה היא שמזעיפים לנו פנים?! (מ"ח קניני תורה)

אספרה
סיפור לשבת
אור השבת

הגה"צ ר' מיילך בידרמן

צוואה לא צפויה

מספר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א את הסיפור המדהים הבא:

סיפר אחד מחברי ה'חברא קדישא' מירושלים בסעודת המצוה הנהוגה במוצאי ז' אדר יום פטירת משה רבינו ע"ה:

היה זה ערב שבת קודש בשעת צהריים, כשהגיעה הודעה על יהודי פשוט שנפטר בשיבה טובה, ואלמנתו מבקשת לערוך לו הלוויה. וכאן התנצל המספר בשם אנשי הדגל ואמר: "אולי אם היה זה איש נכבד יותר לא היינו עושים כן, ואכן מבקשים אנו מחילה, אך אנו דחינו בסבלנות ובנימוס את מועד ההלוויה למוצאי שבת, מפאת דוחק היום".

במוצאי שבת התקבלה הודעה נוספת: איש רב פעלים וצאצאים נכבד בעמיו הלך לעולמו וצאצאיו מבקשים הלוויה מיד. בשיקול דעת מהיר הוחלט שהלווייתו של זה תיערך קודם, והלה, מערב שבת, ימתין עוד קמעא עד שתסתיים הלוויה זו. "יתכן שהיתה זו החלטה לא נכונה" – אמר המספר, והוסיף בקשת מחילה – "אבל כך היה נראה נכון באותה השעה. הלווייתו נדחתה לאחר לווית הנכבד האמור".

ובהלוויית אותו נכבד – דרשות והספדים כיד ה', וההלוויה מתארכת עוד ועוד, עד אחר חצות הלילה. רק זמן מה אחר חצות התפנו אנשי החברה קדישא לעסוק בלוויית האיש הפשוט המדובר. אכן – בשעה כזו צצה בעיה לא פשוטה: מנַיִן להלוויה אין, ועשרה אנשים מנין? ניסו ללקט מכאן ומשם, אך לא הצליחו, אולי בגלל הסערה הגדולה והגשם העז שניתך, אולי בשל השעה המאוחרת. מה עושים?!

החלו עוברים מבית כנסת למשנהו בחפשם אחר מתנדבים שיואילו בטובם להשלים למנין. משהגיעו לבית הכנסת ברחוב יואל, בשטיבלאך של סאטמר מול ישיבת אור החיים הנודעת, ראו חבורת אברכים יושבת לסעודת מלווה מלכה. ביקשום להילוות אליהם, שניים הסכימו. אך חסר עוד אחד למנין.

והנה בקרן זוית קלטה עינם יהודי רוכן על תלמודו בעיון, היה זה מלמד תשב"ר שהכין את שיעורו כדרך המלמדים בשקידה ובחיות. פנו אליו וביקשו ממנו להצטרף, והלה הסכים בשמחה לקיים מצווה גדולה זו שבאה לידיו.

תוך זמן קצר כבר ניצבו כולם סביב הקבר וקיימו הכל כדת וכדין. והנה לאחר סתימת הגולל שלפה האלמנה הבוכייה מתיקה פתק קטן צהוב ואמרה: "כאן צוואת בעלי ז"ל, ועתה אקריא הרשום בה: 'נא לסובב על קברי ג' פעמים ולשיר את המזמור בר יוחאי עד תומו"... אנשי החברה קדישא הביטו זה על זה בתימהון: בקשה כגון זו משכיב מרע, מעולם לא שמענו... אך כמובן, פנו לקיים את בקשתו.

> **בשיקול דעת מהיר הוחלט שהלווייתו של זה תיערך קודם, והלה, מערב שבת, ימתין עוד קמעא עד שתסתיים הלוויה זו. "יתכן שהיתה זו החלטה לא נכונה" - אמר המספר**

החל לשיר "בר יוחאי", אך משהגיעו לבית השלישי נדם קולם... שכחו את ההמשך. הביטו זה על זה בבושת פנים: מה יהיה, איך נקיים את צוואת הנפטר? אך ישועתם לא בוששה לבוא: לפתע שלף המלמד שנכח במקום דבר מה מכיסו בשמחה, וקרא: "הנה, יש לי בכיסי פיוט בר יוחאי". פתח דף מקומט שכמו נקרע מסידור, ועליו מילות השיר "בר יוחאי". עתה יכלו להשלים את בקשת הנפטר ולהשלים את שירת הפיוט סביב הקבר עד גמירא, אולם לא יכלו לכבוש את פליאתם באוזני המלמד: "מנין לכבודו פיוט 'בר יוחאי' בכיסו, כשל"ג בעומר כה רחוק...?"

השיב המלמד: אכן נס הוא שהדף נמצא בכיסי, כמו עצם הדבר שאני נוכח כאן בכלל. בדרך כלל אינני נוהג לצאת מביתי במוצאי שבתות, אך הפעם, עקב הלחץ ששרר מצאתי שאיני יכול ללמוד בבית כשורה, וביקשתי ללכת לחדר הקבוע שבו אני לומד, בת"ת באבוב שברחוב הסמוך, אלא ששם בדיוק נערכו אי-אלו תיקונים ונוכחותי הפריעה – סרתי אפוא לביהמ"ד סאטמר, אלא שבדרך לכדה עיני פיסת נייר מונחת על הכביש, ומשהרמתיה מחשש גניזה ראיתי כי צדקתי: פיסת דף מתוך סידור היתה זו, ובה הזמר 'בר יוחאי'. שמתי את הדף בכיסי כדי להניחו בגניזה ונכנסתי לבית המדרש ללמוד, ושם מצאתם אותי וביקשתם שאבוא להשלים מנין"...

"אין זאת אלא", אמרו האנשים בפליאה זה לזה, "שבפני איש צדיק גדול אנו עומדים, אולי מל"ו צדיקים הוא, שכה הרבה הקב"ה לגלגל שתהא הלווייתו דוקא בשעה מאוחרת של מוצ"ש, ודווקא באופן כזה שיימצא שם המלמד שטרח מסיבה בלתי צפויה לצאת מביתו, ומסיבה בלתי תלויה ללמוד דוקא בביהמ"ד סאטמר, ובדרך מצא לפתע את הדף הזה... אין זה כי אם דבר פלא שכך השגיח הקב"ה שיתמלא רצון הנפטר". החליטו אפוא לסור לביתו בימי השבעה ולתהות על קנקנו.

אולם כשסרו אל הבית ראו כי לא מיניה ולא מקצתיה. מן הבית ניכר כי לאו דווקא צדיק גדול היה הנפטר, החפצים שבבית העידו על יושביו כי מפשוטי עם ישראל הם, וכי לא דקדקו אתו בכל כדבעי. אז מהו אם כן פשרו של הנס?! שאלו בעדינות את האלמנה: מדוע ביקש המנוח בקשה זו, לשיר "בר יוחאי" סביב קברו?

הסבירה האישה וסיפרה: "בעלי ז"ל נהג בכל ליל שבת, מזה עשרות שנים באופן קבוע, לזמר לכבוד התנא רבי שמעון. ועם פטירתו אמר: 'מנהג אחד יפה היה לי, מנהג קדוש. אבקש שגם בעת קבורתי ימשיכו המנהג לכבוד התנא וישירו את הפיוט".

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת'
רח' חזני 4\133 נתיבות
ולצי"ן עבור 'אור השבת'
או בפקס:
08-9941870

מצוה מהשמים!!!
רצועות רגישות והשגת מטרות
חדר הנפש
הרב מלאכי כהן שליט"א

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

תקלה במכונת המשקאות

עם ישראל פשוט חי על ניסים. למעלה מ-1,000 רקטות שנורות לעבר ארצנו הקטנה וישנם רק 2 הרוגים והם כלל לא יהודים. האחת נוצריה, והשני ערבי תושב עזה.

חלילה וחס ההרוגים היו יכולים להיות יהודים, והנה שה' יתברך הורג את אלו שאינם יהודים זה מאותת לנו מסר חשוב מלמעלה: יש אבא ששומר עליכם. דווקא עליכם ולא על עף אחד אחר. גם אם נגזרה משמים גזרה שצריכים למות 2 ממטחי הרקטות אז אלו לא יהיו יהודים.

וברוח דברי ההודאה הללו, מספר מגיד המשרים הרב שמעון גוטסמן שליט"א את הסיפור המדהים הבא:

יש לי חיבה מיוחדת לסיפורים קצרים ו"פשוטים" שקורים לכל אחד מאתנו והם מתרחשים בכל יום, צריך רק לפתוח את העיניים ולשים לב, ופתאום מבינים שהכל זה בעצם השגחה אחת גדולה.

זה בדיוק כמו משחק הפאזל שאם אני מרים חתיכה אחת של פאזל אני יכול לומר לילד שלי: בבקשה, תזרוק את זה לפח, זה סתם קשקוש, אין מה לעשות עם זה, אבל הילד ייבהל ויאמר: אבא, בא נשאיר את החלק הזה בצד, אני הולך להביא את שאר החלקים, אני עוד ארכיב את כל הפאזל ותראה איך גם לחלק אחד קטן יש משמעות חשובה ומבלעדיו כל התמונה "חסרה".

כך הסיפורים הקטנים מזכירים לנו שכל החיים שלנו הם רצף מאורעות, לא תמיד אנחנו יכולים להבין מהי התועלת שבמאורע פלוני או אלמוני, אבל יבא יום ונראה את הפאזל המושלם. בדיוק כפי שכתוב במזמור ההודיה של הארבעה הצריכים להודות "מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי השם", מי חכם וישמור את כל חלקי הפאזל ובסוף עוד יבין איך כל מה שעבר עליו זה בעצם חסדי השם.

אז הנה סיפור קצר שסיפר לי אחד מידידי, מה שהתרחש עמו לפני מספר שנים. זה היה כאשר הוא נאלץ לשהות לצידו של חולה בבית חולים, בשעת לילה מאוחרת הוא יצא מהמחלקה ולפני שעזב את בית החולים הוא ניגש לקנות בקבוק קולה במכונה, המחיר היה עשרה שקלים, הוא ניסה להעביר את כרטיס האשראי שלו אך נתקל בסירוב, כפי הנראה הוא כבר ניצל את המסגרת עד הסוף, כך הוא נאלץ לחפש כסף בכיסו.

ברוך השם היה עליו קצת כסף מזומן והוא ניסה להכניס למכונה מטבע של עשרה שקלים, אלא שמשום מה המכונה סירבה לקלוט את המטבע, כך הוא ניסה שוב ושוב אך המכונה נשארה עקשנית...

בהחלט לא נעים, בפרט לאדם מותש שרוצה כבר לנסוע אל ביתו, הוא הלך למכונה אחרת מתוך תקווה ששם הוא יצליח לרכוש שתייה, אלא ששם הוא גילה שהמחירון שונה ובקבוק קולה עולה רק תשעה שקלים, הוא הכניס תשעה שקלים וקיבל מיד קולה, אולי לרגע הוא חשב לעצמו "משמים רצו לחסוך לי שקל...".

> **עם ישראל פשוט חי על ניסים. למעלה מ-1,000 רקטות שנורות לעבר ארצנו הקטנה וישנם רק 2 הרוגים והם כלל לא יהודים. האחת נוצריה, והשני ערבי תושב עזה.**

אלא שלאחר רגעים ספורים נודע לו עד כמה השקל הזה היה באמת כל כך חשוב, שכן כאשר הוא ניגש לחניון להוציא את הרכב היה עליו לשלם במדחן על החנייה, במדחן היה רשום שעליו לשלם שלושים ואחת שקלים, וכמה כסף הוא הצליח למצוא בכיסו?

ניחשתם, בדיוק שלושים ואחת שקלים! בקיצור, לולי שמשמים עיכבו אותו מלשלם עשרה שקלים על הקולה לא היה לו אפשרות לצאת מבית החולים כל כך מהר, כי לך תחפש באמצע הלילה מישהו שיעזור לך...

ללמדך! לפעמים אתה רואה שמשמים מעכבים אותך, נראה לך שהעיכוב הזה מיותר, אך באמת העיכוב הזה נועד בדיוק בשבילך ולטובתך, גם אם לא תמיד אנחנו זוכים לגלות איך זה לטובתנו, הרי שאנחנו מאמינים בכך שכל עכבה לטובה.

הגה"צ רבי נטע ציינוירט זצ"ל היה רגיל לפרש את מאמר העולם "ישועת השם כהר עין", כי הנה כשהעיניים עצומות מתעוררות תמיהות רבות – היכן השולחן, איה הכסא, איפה המים, היכן מדליקים בחדר חשוך את האור... אך ברגע שהעין נפקחת – 'כהרף עין', הכל נהיה ברור ומובן בבת אחת. כך ישועת ה' – כהרף עין היא, ברגע שתתגלה הישועה – מיד יתורצו כל הקושיות!!! (מובא בספר "החיים והמוות").

וכפי שאמר מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל (פר' ויגש) על הפסוק "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף": ומה אם אחי יוסף שאלפי קושיות ותמיהות ניקרו במוחם על כל השתלשלות האירועים שהתרחשו עימהם במצרים, כיון ששמעו מפיו את שתי המילים "אני יוסף" נתברר להם הכל – קל וחומר שתגוזנה כל הפליאות והקושיות על דרכי ההשגחה העליונה, ברגע שנזכה לגאולה השלמה ויתגלה כבוד שמים והקול יהדהד מסוף העולם ועד סופו: "אני השם"...

להחליט על בטוח - לא בטוח

כמה לחשוב כדי להצליח? ואיפה לא לחשוב כדי להצליח?

תכל'ס, המון פעמים אני טועה, אבל כשיעצתי לאחרים כמעט תמיד צדקתי.

כבן-אדם, עם זמן מוגבל, חשיבה מוגבלת וידע חלקי בשעת ההחלטה, אני נאלץ להחליט החלטות גם מתוך ספק. לפעמים אני מצליח בזה יותר ולפעמים הרבה פחות. אין מקום לצער אלו הם החיים, אי אפשר לבחור נכון ב100%, וכשאי אפשר 100% נסתפק ב90%.

אבל, למרות כל הקשיים להגיע להחלטה שתוביל ל100% תוצאות טובות, דווקא כשאני מייעץ לאחרים, אני מצליח לקלוע ב100%, לא שפתאום אני הופך להיות מלאך, אלא שאצל אחרים אני לא נכנס לספק, אני מייעץ רק במה שאני בטוח ב100%. (לא בטוח – לא מייעץ בביטחון, רק מציע או מכוון). ואחוזי ההצלחה? 100%.

למה זה מעניין אתכם? יש הרבה מצבים בחיים שלהצליח ב90% זה בסדר. יש מצבים ש90% זה אפילו מצוין, אבל יש מצבים שפחות מ100% זה אסון. דוגמאות? בבקשה: במבחן בבית הספר 90% זה מצוין (או שאצלכם לא), אבל אם 10% מהרכבים בארץ היו עם תקלות בבלמים, זה היה אסון לאומי. טעות חד פעמית של קופאית בסופר במשקל הירקות – נסלחת, אבל טעות חד פעמית של מוכרת בחנות תכשיטים – עלולה להסתיים בפיטורין.

העקרון ברור? יש זמנים ומצבים שבהם אסור לכם להיות פחות מ100%, ולעומתם יש מצבים וזמנים אחרים ש90% זה מצוין. וזו בדיוק הנקודה, החוכמה היא לשמור על ריכוז ויכולת ניתוח, להחלטות המהותיות והחשובות, ולא לבזבז אנרגיות על משקל הירקות בסופר.

המוח שלי מוגבל, וגם המוח שלכם, זה לא חסרון אישי, זה חסרון אנושי. המוח לא יכול להיות הרבה זמן והרבה פעמים בספיקות ובדילמות, אם תבזבזו את יכולת הניתוח והחשיבה שלכם על שקילת ירקות, תאבדו את יכולת החשיבה שלכם בשאלות מהותיות יותר, שאולי יעלו לכם מיליונים.

ובקיצור, תאפשרו לעצמכם להיות 90% בדברים פעוטים, כדי שתוכלו להיות 100% בדברים גורליים. ובנימה אישית, אני פוגש אנשים שמשקיעים ה-מ-ו-ן מאמץ וייסורי נפש על ספיקות של מה-בכך, לא פלא שהם הולכים מותשים וכבויים, וכל התמודדות קטנה גורמת להם לאבד שווי משקל. קחו עצה, שתעבוד לכם ב100%: את ההשקעה והספק תשמרו רק לדברים החשובים באמת.

בהצלחה בהחלטות החשובות של החיים,

מלאכי

***

הרב מלאכי כהן הינו מטפל רגשי על פי השקפת התורה וחכמנו בעלי המוסר והמחשבה. מוסמך בשיטת נל"פ. מדריך חתנים ויועץ נשואין. לתגובות ולהתייעצות
m0586173528@gmail.com

האזינו לקו התוכן של מכון מלאכי. הקו שיעשה לכם הכי פשוט להצליח הרבה יותר. ללא עלות. חייגו עכשיו: 3528-617-08.

"התורה לא ניתנה לנו בנפרד מחיי היומיום, אלא כחלק מהותי של חיינו הפשוטים והגשמיים"

קוראים יקרים!

חג השבועות שונה משאר ימים טובים בדרך מפתיעה. בניגוד לשאר ימים טובים, בהם הגמרא מביאה מחלוקת ביחס לדרך הנכונה לחגוג את היום, לעניין שבועות אין ספק שלפחות חלק מהיום צריך להיות מיוחד לעינוגים גשמיים: "בעצרת כולם מודים דבעינן נמי לכם" (פסחים סח, ב).

אמרת חז"ל זו נוגדת את האינטואיציה. הרי דווקא בשבועות, ביום בו אנו מציינים את מתן תורה, היה נראה מתאים להקדיש את היום כולו לתורה ולתפילה – לעבודת השם.

שהתחדשה בתורה? למה דווקא כאן נתייחד היום להיות "חצי לכם"?

התשובה לשאלה זו גלומה בתוך דברי הברייתא: "גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא" (אבות ו, ז). גדלותה של תורה היא שהיא נותנת חיים לאדם לא רק בעולם הבא – מה שנכון ביחס לכל המצוות – אלא גם בעולם הזה. תורה נקראת "תורה חיים" – "עץ חיים היא למחזיקים בה". התורה היא עצמה חיים, כיון שהיא מגדירה לא רק "פולחן דתי", אלא דרך חיים שחובקת את כל פינות חיי האדם.

כפי שהרב שמשון רפאל הירש מזכיר בכל הזדמנות, התורה לא ניתנה לנו בנפרד מחיי היומיום, אלא כחלק מהותי של חיינו הפשוטים והגשמיים.

כשאנו אוכלים, אנו אוכלים עם התורה, כשישנים, ישנים עם התורה וכשהולכים לעבודה, עובדים עם התורה. הרעיון של 24/7 אינו מצוי בדרך כלל בלקסיקון הדתי, אבל ביחס לתורה הוא בהחלט מתאים:

אין רגע ביום או בלילה שיהודי חי בנפרד מהתורה.

מסיבה זו, בשבועות, יום מתן תורה, עלינו לעבוד את השם לא רק בדרך פולחן, אלא אף בדרך של הנאה גשמית. עלינו לגלות שהתורה חודרת לא רק לרובד של מצוות ועבודה, אלא אף לכל פינות חיים, לכל המעשים הפשוטים והגשמיים שבני האדם נדרשים לעשות. בשבועות, וכך בשנה כולה, אנו נדרשים לחיות חיי תורה.

כאשר ניתנה תורה לישראל הגמרא מלמדת שנשמות ישראל עזבו את גופותיהם. רק על-ידי שהוריד הקב"ה "טל של תחיית המתים" זכו העם לחיות שוב. אם תורה היא סם החיים, איך ייתכן שהתורה הביאו בעטיה דווקא מיתה? ייתכן שהתשובה לכך היא שהעם היה צריך לגווע ולמות, ושוב להיוולד מחדש. החיים שלנו – חיים ארציים ואנושיים – לא יכולים להיות אותם חיים לאחר התורה שפי שהיו קודם התורה. כל העם היה צריך למות, ולהיוולד מחדש. אלו שחיים שאנו חיים: "וחיי עולם נטע בתוכנו". הלוואי שהתורה תחדור לכל רובדי חיינו, במלוא המובן. ויה"ר שכל אחד מאתנו יזכה לחלקו בתורה, כאיש אחד בלב אחד. חג שבועות מלא תורה וכך יהיה שמח!!

ובברכת יגדיל תורה ויאדיר

תפילת הגר"ש פינקוס לחג השבועות

יְהוּדִי אֲשֶׁר בָּחַג הַשָּׁבוּעוֹת יַעֲמוֹד לִפְנֵי בּוֹרֵא הָעוֹלָם וְיֹאמַר לוֹ כָּךְ:

"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְצוֹנִי לְקַבֵּל עָלַי עֹל תּוֹרָה, אַךְ סוֹף סוֹף הִנְנִי מֻגְבָּל עֵקֶב הַיְצֶרָה"ר הַגָּדוֹל הַנִּמְצָא בְּתוֹכִי. וּמְבַקֵּשׁ אֲנִי מִמְּךָ, אֲפוֹא, שֶׁתְּרוֹמֵמְנִי לְמַדְרֵגַת מַתְמִיד אֲמִתִּי, שֶׁקּוֹעֵ בָּאֱמֶת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם מִצְוֹוֹתֶיהָ, וְשֶׁכָּל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא יְעַנְיְנוּ אוֹתִי כָּלָל. דָּבָר זֶה הִנְנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ מִתּוֹךְ עֹנֶג וְרָצוֹן"

מסופר על יהודי אחד שהיה סוחר ביינות והיה לו עבד אחד שהיה מחביא את כספו בין החביות במרתף. פעם אחת ירד בעל הבית למרתף לקחת יין וראה שם את כספו של העבד. חמד את הכסף ולקח אותו. לאחר זמן הרגיש העבד ותבע מבעל הבית שישיב לו את כספו. כמובן שבעל הבית הכחיש. זה בכה וזה בכה החליטו ללכת לרב. ראה הרב שהעבד צודק אבל לא היו לו הוכחות. אמר לבעל הבית אני בטוח שלא אתה גנבת את הכסף אלא איזה גוי. צעק בעל הבית כבוד הרב אתה צודק ודאי שגוי גנב את הכסף. אמר לו הרב א"כ אני פוסל את כל היינות שיש לך במרתף משום יין נסך. ראה בעל הבית שנפל מהפח אל הפחת והודה על גניבתו והחזיר את כספו של העבד.

כידוע, הרמב"ם היה רופאו האישי של מלך מצרים, ועקב זאת נגרמה קנאה גדולה מצד שרי המלך. כיצד? רופא המלך, שתפקיד זה מאוד נכבד במלוכה הינו בידי יהודי, והרי השנאה כלפי עם ישראל בלטה גם במצרים. אחת פנו שרי המלך למלכם ואמרו: אדוני המלך, הרי רופאים גדולים מן הרמב"ם ישנם במלכותך. סירב המלך להאמין, שהרי הרמב"ם ריפאו מן החולי שליווה אותו במשך שנים, ושום רופא במצרים לא הצליח לרפאו. פתאום פנה אחד השרים ואמר: כבוד הוד מלכותו, אביא לך רופא גדול ממנו. ומיד ענה המלך: אם כך אפטר את הרמב"ם ואקח את רופאך. ואכן לאחר שתר אחר רופא חדש גדול ומוצלח מן הרמב"ם מצא רופא גדול, וכשהביאו לפני מלך מצרים הצהיר הרופא בגאוותנות: "אני רופא גדול מן הרמב"ם"!!! שאלו המלך בתמיהה: באמת כך? אתה מוכן להוכיח בדרך כלשהי את דבריך? בוודאי, התרברב הרופא הגוי. יביא הוד מלכותו את הרמב"ם ואוכיח לפני המלך את דברי. נתן מלך מצרים רשות לניסיון זה, וכשהוא רמב"ם לארמון המלך והתבקש לניסיון זה, היה מוכן הרמב"ם מיד לעזוב בשמחה את ארמון המלך וללכת לביהמ"ד ללמוד תורה, אך ידע שמעשה זה יחשב כבגידה במלך ויתכן שייהרג, לכן חיכה לזמן הנכון. שני הרופאים נעמדו זה מול זה. לנוכח מלך מצרים פנה הרופא הגוי לרמב"ם ואמר: אני גדול ממך והוכיח לך זאת. שאלו הרמב"ם: כיצד? אמר לו הרופא הגוי: שנינו נכין כוסות של רעל, אתה היהודי תכין את הרעל החזק ביותר שתוכל, ואני אכין את מרקחת הרעב החזק ביותר, ולאחר מכן אני אשתה את כוסך, ואתה את כוסי. ומי שיישאר חיים הוא הרופא הטוב ביותר, שהרי בחוכמת הרפואה יינצל מיד... אמר הרמב"ם: איני יכול! התפרץ הרופא הגוי: כלומר, אתה מפחד שכוס הרעל שלי חזקה יותר? מיד שאל המלך : האם אתה פוחד? ענה הרמב"ם: לטל, איני פוחד. אבל איני רוצה להרוג את השני אך המלך ציוה לערוך את הניסוי. הגיע הרמב"ם לביתו, ולאחר תפילה מעומק הלב פנה להכין את מרקחת הרעל. אך הכין בנוסף לכך אף סמי מרפא וציוה על תלמידיו, שישקוהו ממנו לאחר שישתה תן הרעל. למחרת שהגיע הרמב"ם לארמון ציוה המלך שהרמב"ם ישתה ראשון מן הרעל . מיד הגיש הרופא הגוי לרמב"ם את הכוס וכששתה נעשו פניו כהות, מיד התמוטט על הרצפה מעוצמת האש שבערה במעיו, מיד נשאוהו תלמידיו והשקוהו את סמי המרפא ואכן כעבור זמן- חזר לחיים. מיד חזר לארמון ועמד לפני המלך ואמר: אדוני המלך, נרפאתי בעזרת ד'. מיד לקח כוס מחיקו וכיסה אותה בבגד ואמר: אפילו בנשימת אדי הכוס עלולים למות, הכוס הוגשה לרופא הגוי שכמעט מת מפחד . והנה ביקש הרמב"ם מהמלך לשתות מן הכוס. מיד תפסוהו שרי המלך, אך אמר הרמב"ם: ברוך כבוד המלך, הכוס מכילה בתוכה מי סוכר מקני סוכר המבריאים את המלך. להרוג אדם איני רוצה. מיד הודו כולם למלך מצרים על חוכמתו הנפלאה של הרמב"ם וכך ניצל הרמב"ם מהניסיון הגדול.

מעשה באחד שחלה באפן פתאמי ועבר כמה נתוחים, וצפתה לו סדרת נתוחים. ובכאב לבו הגיע אל כ"ק האדמו"ר מגור זיע"א בעל "פני מנחם", והאדמו"ר שאל כיצד מתנהגים בשלחן שבת? ושמע מהם שנוהגים בשלחן שבת לדבר על פלוני ואלמוני, ומנתחים כל אחד וכל בעיה, במקום לומר דברי תורה ושירי שבת בשלחן שבת. "תפסיקו לנתח אנשים בשלחן שבת ויפסיקו הנתוחים ממך", אמר הרב. וכך היה שפסקו הנתוחים (רבינו היקר הגר"י זילברשטיין שליט"א, ברכי נפשי שמות עמ' תפז).

מיזם מיוחד מבית "אור השבת": מרבים זכויות

אסונות רבים מתדפקים לפתחנו מידי יום מידי שעה. וכידוע אין להם לעם ישראל כח אלא בפה. תפילה, גמילות חסדים לימוד תורה התחזקות בבין אדם לחבירו. ויש עוד דבר חשוב מאוד והוא להודות לה' יתברך!!

אנו מזמינים אתכם להשתתף במיזם המיוחד לשלוח לנו סיפור אישי של השגחה פרטית שאירע אתכם ונשתף אותו לרבבות קוראינו בארץ ובעולם.

ניתן לשלוח את הסיפורים למייל: alon089945291@gmail.com

לע"נ
נתנאל בן ציפורה ושלמה
רפאל בן אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
483

פרשת במדבר תשפ"ג

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי (א, א)

לעיל מיניה (ויקרא כז לד) *כתיב 'אלה המצוות' וסמיך ליה 'במדבר'. לומר: אם אין אדם משים עצמו כמדבר אינו יכול לידע תורה ומצוות* (בעל הטורים)

אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו - תלמודו מתקיים בידו (עירובין נד.)

'מדבר' מסמל ויתור לאחרים והסתפקות במועט, כי - 'כך היא דרכה של תורה'... פעמים שאנו זוכים לראות התנהלות ואורח החיים של 'אדם גדול', התנהלות שנותנת לנו לחוש מעט מהו 'משים עצמו כמדבר', ובפרט מפעים הדבר כשרואים במוחש כמה מידת הוותרנות וההסתפקות במועט רצויה במרומים... והיאך הקב"ה משדד מערכות לתת לאדם כזה 'די מחסורו' ברווח. התיאור דלהלן יספר לנו - על 'ישרות' ו'צניעות', על 'ויתור' ו'בריחה ממחלוקת', ועל... 'פירותיהם בעולם הזה'...

* * *

בביתו הקודם של הגאון רבי **בן-ציון פלמן** זצ"ל ברחוב סעדיה גאון, הסתופפו 14 נפשות בשני חדרים, אחד לבנים, והשני לבנות, ועוד מרפסת קטנה שסגרו ל'חדר הורים'. בקומת מגוריהם, בדלת הסמוכה, התגוררה משפחת הרב **יעקב פויפר** זצ"ל. וכיון שמשפחת פויפר הכירו בצפיפות שבבית הרב, הציעו לר' בן ציון שהם מוכנים בשמחה רבה, לספח חדר אחד מביתם אל בית משפחת פלמן, על ידי שבירת הקיר המפריד, כך למשך כמה שנים.

הרב פויפר בנדיבות לבו אמר לר' בן ציון: "תראה, ב"ה חיתנתי את הילדים, יש לי בית גדול וריק. לך יש בית צפוף, ברוך בילדים קטנים ב"ה. בבקשה, תספח לך חדר מדירתי לדירתך עד שבעזרת ה' תחתן את הילדים, ואז תחזיר לי את החדר בחזרה. נעשה על כך הסכם כתוב וחתום כדת וכדין".

ר' בן ציון מיאן ואמר כי אין לו צורך, וברוך ה' שלא חסר בביתו דבר.

בתו של הרב פויפר, מעידה על הימים ההם: "הבית הקרין עוצמה וחוזק פנימי, לא היתה שם תחושה שחסר משהו. הגרב"צ ידע לשמוח בשמחת התורה, ואשתו הרבנית בצדקותה וחכמתה ידעה לשמוח שבעלה לומד יומם ולילה. וכאשר יש שמחה פנימית וסיפוק, לא חסר דבר. עונג מיוחד היה לראות את הרב בשעות הלילה לומד בביתו בהול הקטן שהכיל ד' אמות על ד' אמות, והוא יושב על כסא בלי משענת ושולחן קטן שעליו מנורה קטנה. והוגה בתורה בלי הפסקה. הכל צפוף, אבל הכל שמח, בכל המצבים".

תלמידים רבים הגיעו לשם ללמוד מפי הרב, והם החליטו כי יעשו משהו למען רבם. אחד המשתתפים בשיעורים בבית הרב פלמן שהכיר את הצפיפות בבית, יזם שיחה עם הגאון רבי **יודל בויאר** במטרה שיבקש מאביו [ששימש כסגן ראש העיר בתל אביב] שינסה להשיג אישור לתוספת בנייה להרחבת הדירה - עבור הרב פלמן.

אביו של ר' יודל ששמע על הצפיפות בביתו של הת"ח מבני ברק, לא השתהה, ובמוצאי שבת נסע במיוחד מתל אביב לבני ברק יחד עם בנו ר' יודל לבית הגרב"צ, כדי לבדוק את האפשרות לתוספת בנייה. אביו של ר' יודל שירטט תכנית הרחבה, ולאחר מכן פנה עם התוכנית לראש העיר בני ברק, ואמר לו: "זו בקשה אישית שלי לרישיון עבור הדירה של משפחת פלמן". והגלגלים החלו לנוע.

מודד העיריה ממחלקת ההנדסה מספר: "במשך כמה ימים עסקנו ברציפות, אני ופקידים נוספים בתיק הזה. ראש העיר הבהיר לנו את דחיפות העניין. מי שלא ראה את הצפיפות ששררה בביתם לא יבין במה מדובר".

ואכן לאחר עבודה אינטנסיבית, כל השכנים של הרב פלמן שגרו בצד הבניין שלו קיבלו רישיון לתוספת בנייה. אמנם, מטרת הרישיון לא נועדה להרחיב את דירת השכנים, אלא שכדי לאשר למשפחת פלמן חדר גדול ומרפסת, הייתה חובה לאשר תוספת בנייה גם לשכנים. חלק מדיירי הבניין מימשו במהירות את זכות הרישיון שניתן להם, אבל ר' בן ציון לא השיג כסף למימון הבנייה.

חלפו הימים ונודע לאחד התלמידים מישיבת פוניבז' כי עיריית בני ברק נתנה אישור בנייה, והנה השכנים בונים אבל לרב אין כסף לבנייה. הוא השיג הלוואה מאביו, גביר תושב צרפת. כיון שיש כסף, החלו לטפל בעניינים וסוכם עם קבלן על בנייה ופרטי פרטיה: שלד, פנים, ריצוף, חשמל ומים.

ערב אחד, אחד השכנים בבניין סמוך נכנס לר' בן ציון, והודיע לו, כי הוא מתנגד לבנייה. המדובר היה בשכן שהוא עצמו הצליח שנה קודם לכן לבנות, וקיבל אז רשות מהרב פלמן, והוא כמובן בנה כאוות נפשו, אבל כעת הודיע על התנגדותו הנחרצת. עד היום לא ברור מה היה המניע לסירוב התקיף. ר' בן ציון שמע היטב בסבלנות את דבריו של המתנגד, וניסה להבין מה מפריע לו ולא הבין... אלא שהבין כי אין סיכוי שהוא יתפייס לא בממון ולא בתחנונים...

כאשר נפרדו הרהר כמה דקות ושוב הרהר. ואז הודיע לבני הבית בצורה מוחלטת: "לא בונים!". הוא יצר קשר מיידי עם הקבלן להודיע על ביטול התוכנית ושאל האם חייב בתשלומי קנס מסוים, שישולם על ביטול התוכנית.

ממשיך המודד מהעירייה לספר: "ואז קיבלתי פנייה מאחד מחברי העירייה שמבקשים ממני שאלך לרב פלמן להסביר לו שהשכן לא יכול להתנגד ואין לו זכות חוקית להתנגדות זו. היינו המומים כששמענו על כך. פניתי לרב פלמן ואמרתי: 'הרי כל האישור של השכנים כאן ניתן רק בשבילכם, ומבחינה חוקית אתם יכולים לבנות ואין מי שיכול לעכב, וכי רק משום שקם עליך בעל מחלוקת או צר עין מבניין סמוך, לא תבנה?!'. הרב ענה לי: 'לא שווה לבנות אפילו מטר אחד, אם משום כך תיווצר מחלוקת עם שכנים'. הוא הודה לי מאוד על המאמצים ושיבח את טוב הלב שלנו. איחל ובירך אותי בכל לב, ונפרדנו. לא נתקלתי בכל שנות עבודתי בעירייה בדבר כזה. לכן באתי במיוחד לספר לכם".

אמו של רבי בן ציון ע"ה, הגיעה במיוחד מתל אביב לבני ברק כדי לשכנע את השכן הנ"ל שיסכים לבנייה, אבל השכן התנגד. ומביתו של השכן, היא נכנסה לדבר עם בנה, לספר לו כי השכן מדבר דברי הבל וריק. בנה אמר לה: "אמא היקרה לי [כיבוד אם של ר' בן ציון היה כיחיד בדורו...], אני מעדיף לא לדבר יותר על הנושא הזה. גם אני רציתי מאוד לבנות, אבל כיון שהשכן לא מוכן גם אחרי שדיברתם איתו, לכן אני צריך 'למחוק מהמוח' את כל העניין!".

אמו שהכירה את 'המוח' שלו, הבינה שכאשר הוא חושש ממריבה, החשש הזה יותר חזק מלהזיז קיר ביטון... ואם הוא עוד מתנסח בלשון זו, שעליו למחוק את העניין מהמוח, זהו סוף פסוק...

החברותא של רב"צ אמר פעם, כי הדבר המופלא בכל הסיפור כי לאחר שוויתר לשכן, לא נשאר לו שום קפידא עליו, והמשיך לדבר איתו כידיד ממש, ותמיד כשנפגשו, דיבר איתו בשמחה, כאילו הוא חברו הטוב ביותר. המחיקה מתאי המוח הייתה לחלוטין...

בימים ההם, החלה להיבנות שכונה מפוארת בבני ברק. הנהלת צא"י ביקשו להביא רב חשוב לשכונה, הם נכנסו למרן **הרב שך** זצוק"ל כדי להתייעץ את מי להכתיר לרב. אמר להם הרב שך: "תיקחו את הגרב"צ פלמן שהוא יהודי משכמו ומעלה. צדיק ומלא ביר"ש, ואיש הלכה".

ר' בן ציון מיאן כי היה סבור שתפקיד הרבנות יגרע מלימודיו. ניסו לשכנעו שיטול על עצמו את הכתר, אך הוא דחה את המשכנעים בכל לב.

הם חזרו לרב שך במפח נפש. הוא הרהר רגע קצר ויעץ להם: "תראו, ר' בן ציון חי בדירה קטנה מאוד עם הרבה ילדים. תדאגו שהוא ירכוש דירה ב'שכונה', וכאשר יתגורר בשכונה, ממילא הכל יבואו לשאול אותו, ועם הזמן תבקשו ממנו גם למסור שיעור בשכונה וכו'. וכי יש צורך שיהיה רב רשמי? וכי את מרן ה**'חזון איש'** מינו להיות רב?! - ועם זאת הוא היה רב של כלל ישראל, ללא כל מינוי רשמי. כך גם הוא, יהיה אתכם ויהיה רבכם".

ואכן ראשי הקהל נכנסו לרבי בן ציון בהצעה לבוא להתגורר ב'שכונה' בדירה מרווחת, והבטיחו כי ידאגו לדירה בעלת תנאים טובים, באופן שלא יצטרך לשלם לדירה החדשה יותר ממחיר דירתו הישנה, ובנוסף לכך הבטיחו כי ידאגו ל'משכנתא' משלימה על כל הדירה, כך שלא יאלץ למכור מיד את הדירה הישנה קודם שיכנס לדירה החדשה [שאז עוד הייתה 'דירה על הנייר'].

הוא השיב: "אני מבין שהסיבה שאתם דואגים לי לדירה, היא המחשבה שבסופו של דבר אהיה שם רב, וכבר אמרתי לכם שאין רצוני בכך". הם ענו לו כי יחתמו לפניו שאין בכך שום התחייבות מצידו להיות רב, והסכים.

ביני לביני, הביא הרב שלמה לורנץ את מנהלת המחוז של 'משרד השיכון' כדי שתראה את הצפיפות בבית. המטרה הייתה שהיא תשוכנע להעניק תנאים טובים למשכנתא זולה ונוחה עבור הדירה העתידית בשכונה החדשה.

היה זה ביום שישי בשעה 2:00 בצהריים כאשר כל הילדים שוהים בבית, ולפתע הגיעו לבית משפחת פלמן משלחת מאנשי משרד השיכון ובראשה מנהלת המחוז אישה חילונית המשתייכת למפא"י דאז. יחד עמם הגיעו ר' שמעון סירוקה, ר' שלמה לורנץ והרב לסקר. עד היום לא ידוע מדוע הגיעו דווקא ביום שישי, אולי הם ציפו שהיא תראה בית יהודי מלא בילדים 'מפוזר ומפורד', כפי שברוך ה' בדרך כלל נראה בית כזה בעיצומן של ההכנות לקראת שבת...

חברי הוועדה ביקשו רשות מהרבנית שרק מנהלת המחוז תיכנס פנימה ו'תסתובב' בבית והם ישארו בפתח, וקיבלו רשות לכך.

מנהלת המחוז עברה בחדרי הבית, הציצה לכאן ולשם ומדדה. היא יצאה נסערת: "אני לא מאמינה למראה עיני. כיצד יכולות 14 נפשות לחיות בתנאים כאלו, בדירה כזאת קטנה. וכזו שמחה ושלווה יש בבית...?! זה דבר לא מובן".

היא הוסיפה לומר: "אני מקנאה בכם. יש לי בן ובת, וכלב - בבית גדול, ולמרות זאת אין לי בביתי אושר ושלווה כפי שיש כאן בדירה של שני חדרים ובהם 14 נפשות. אני

מתפעלת. ומודיעה בזאת, שמיד בשבוע הבא יהיה אישור על כל בקשה שתבקשו".

"ואכן היא חתמה על אישורים לתנאים טובים מאוד, ודאגה לכל מה שביקשנו ממנה בעניין" - אמר רבי שמעון סירוקה ז"ל.

אך בזה עדיין לא תם העניין... כשהקב"ה נותן - הוא נותן ביד רחבה... באותה תקופה החליפה מדינת ישראל את המטבע ובמקום 'לירות' החלו להשתמש ב'שקלים'. האינפלציה הייתה גדולה. וכיוון שהמשכנתא המשלימה הייתה בנויה כתשלומים שאינם צמודים למדד [כך נקבע באישורים הנוחים של משרד השיכון] לכן בוטל מאליו כמעט כל החוב לבנק... הבנק מחק את המשכנתא, ונמצא בסופו של דבר, שמשפחת פלמן קיבלה בשכונה החדשה דירה של 4 חדרים חינם אין כסף!...

בינתיים, עוד קודם שהושלמה ממש בניית הדירה בשכונה החדשה, אותו שכן שהתנגד בתוקף לתוספת הבנייה בדירה הישנה שברחוב רבי סעדיה גאון, כבר עבר לגור בעיר אחרת, אבל הבניה כבר לא הייתה רלוונטית.

ר' בן ציון היה משוחח לפעמים על המקרה הזה, כדי לחזק ולעודד, וכה אמר כמה פעמים לידידיו בכולל: "כשמוותרים לא מפסידים, תמיד כשוויתרתי - לא הפסדתי. ולדוגמא במקרה זה, לו היינו בונים, היינו מסתכסכים עם השכן, הייתי נשאר בדירה אחת קצת יותר גדולה (3 חדרים) ועם סכסוך שכנים, שהרי לא היה עולה בדעתי להסכים לקנות דירה חדשה. ועכשו שוויתרתי קיבלתי דירה גדולה של 4 חדרים חינם... בנוסף לכך את הדירה הישנה יכולתי לתת עבור נישואי בנותיי שעמדו בפרק השידוכין, וחפצו בחתנים תלמידי חכמים".

הוא התנסח פעם באוזני החברותא שלו ואמר עיקרון זה בנוסח דומה: "הרב שך אמר לי כמה פעמים בהאי לישנא: אני יכול לומר בוודאות שבכל מה שוויתרתי במשך חיי, מעולם לא הפסדתי, ואדרבה תמיד בסופו של דבר הרווחתי. ואינני מתכוון בדבר שיש בו צדדים לכאן וצדדים לכאן, כוונתי בדברים שבוודאי מעיקר הדין לא הייתי צריך לוותר, אבל כשוויתרתי - לא הפסדתי, רק הרווחתי".

[מתוך 'ספר ללא שם']

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה (ג, א)

ואלה תולדות אהרן ומשה - ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה, לפי שלימדן תורה. מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו (רש"י)

מאמרי חז"ל רבים נאמרו אודות מי שמלמד את בן חברו תורה. האחד, מאמרו של רבי שמואל בר נחמני (סנהדרין יט:), 'המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו **ילדו**', והוא נלמד מפרשתנו. ומאמר נוסף של ריש לקיש (סנהדרין צט:) 'המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו **עשאו**', שנאמר: 'ואת הנפש אשר עשו בחרן'.

הגאון רבי **אליהו ברוך פינקל** זצ"ל עומד על ההבדל בין שני הביטויים, 'כאילו עשאו' ו'כאילו ילדו'. 'עשייה' היא יצירה של דבר, כאומן שיוצר כלי. כשהוא מסיים לייצר את הכלי, הוא כבר אינו קשור לכלי, מכאן ואילך הכלי יעשה את דרכו לשמש את מי שיקנה אותו. לעומת זאת, 'לידה' - אב המוליד את בנו, הקשר ביניהם הוא קשר דם טבעי, שלעולם לא יתנתק. לנצח נצחים הם יהיו קשורים ומחוברים, ולעולם ידאג האב לשלום בנו.

הוי אומר, שני סוגי מלמדים נאמרו כאן. האחד, מלמד שהוא כאומן, הוא אמנם יוצר ממנו 'כלי מפואר', אך יחד עם זאת כאשר הכלי - התלמיד, עומד על דעתו וכבר נושא את עצמו, הוא מתנתק ממנו, כמו האומן שמתנתק מהכלי שיצר. מאידך, יש מלמד שהוא כאב מולידו. הוא לעולם לא יתנתק מתלמידו, תמיד ידאג לו וישים את עינו עליו, וגם כשלכאורה התלמיד כבר אינו זקוק לו, הוא לא ינתק את קשריו עמו, יתפלל לשגשוגו וישמח בהצלחתו.

* * *

מספר הרב ישראל ליוש שליט"א: בהיותי תלמיד בישיבת מיר, היה זה חורף מושלג. בוקר אחד, בדרכי אל היכל הישיבה לתפילת שחרית, אני רואה את מרן ראש הישיבה הגאון רבי **נתן צבי פינקל** זצ"ל, פוסע לאיטו על שכבת השלג לכיוון הישיבה. גם בכביש סלול, לא היתה ההליכה קלה על ראש הישיבה, קל וחומר בשלג. כל פסיעה היתה מדודה ושקולה.

קשה היה לנו, תלמידיו, לראות אותו מתאמץ כל כך, ובחביבות רבה נגשנו אליו כמה תלמידים ושאלנו אותו: "מדוע ראש הישיבה מתאמץ כל כך לבוא לישיבה במזג אויר כה חורפי? הרי טלפון אחד לישיבה, ומנין תלמידים היו באים לבית ראש הישיבה!".

"כשיש שלג" – ענה לנו ראש הישיבה – "בחורים שמחים, אני רוצה לראות אתכם שמחים!".

זוהי תשובה של מלמד תורה שהוא 'כאילו ילדו'. אילו היינו בעיני ראש הישיבה רק בבחינת כלי שיצר אותנו, לא היה מתאמץ כל כך רק כדי לראות אותנו שמחים...

* * *

סיפור דומה סופר על ראש הישיבה הגאון רבי **יחזקאל סרנא** זצ"ל, פעם בליל שבת היה חלש ותשוש, ולא עלה להיכל הישיבה לתפילת ערבית. לקראת סיום התפילה בישיבה, הוא אזר את שארית כוחותיו, ובמאמץ עילאי עלה להיכל הישיבה.

לפליאת בני ביתו, הסביר: "תפילה, נחלקו בה הפוסקים אם היא מן התורה או מדרבנן, ואף אם עיקרה מדאורייתא, מנין התפילות, זמנן וחובת תפילה בציבור, אינן מן התורה, אבל לאחל 'גוט שבת' לבניי - תלמידיי, היא מצות עשה מן התורה!".

* * *

הנהגות מפליאות מצאנו אצל גדולי ישראל ביחסם לתלמידיהם, עד שפעמים העדיפו אותם על בניהם.

כך היה כאשר המשגיח הגאון רבי **ירוחם ממיר** זצ"ל השיא את בנו שהיה גם תלמידו. ראש ישיבת סלונים הגאון רבי **שבתי יגל** זצ"ל בא לחתונה ובירכו: "מזל טוב על ה'ילדו' ועל ה'כאילו ילדו'".

"אצלנו" - ענה לו רבי ירוחם - "ה'כאילו ילדו' הוא לפני ה'ילדו'".

וראויה תשובה זו למשגיח רבי ירוחם, שתמיד הרגיש כי תלמידיו הם בניו ממש, ואין כל הבדל ביניהם. "ההבדל היחיד" - כך היה אומר - "שבנים הם מהחלק הגופני, ותלמידים הם מהחלק הרוחני".

פעם חלה אחד מבניו. המשגיח הצטער מאוד, ואמר: "טעיתי, אני עדיין רואה שבכל זאת יש מעט הבדל, עליו אני מצטער ביותר".

* * *

פעם פנה **הסבא מסלבודקא** זצ"ל לאחד התלמידים בישיבה, וביקש ממנו כי ישאל את הבחור 'יצחק וורשוער' - מי שלימים נודע כגאון רבי **יצחק הוטנר** זצ"ל בעל ה'פחד יצחק' - את שם אמו. התלמיד עשה כמצוות רבו, ואמר ליצחק שהסבא מבקש לדעת מה שם אמו?.

יצחק היה מאוד מופתע מהבקשה, והחליט שהוא יילך אל הסבא לברר לשם מה זקוק הוא לדעת את שם אמו. אך קרב יצחק אל הסבא, אמר לו הסבא בנחרצות: "אל נא תקרב אלי, בקשתי רק לדעת את שם אמך, ותו לא!"

יצחק נפגע מאוד מתגובתו של הסבא, ובמיוחד שהיא נאמרה לפני בני הישיבה, הוא חש עלוב ומבוזה, והחליט לעזוב את הישיבה. בטרם עזב את הישיבה נגש לבית הסבא כדי להיפרד ממנו פרידת נימוסין.

הרבנית שאלה לשמו, בטרם תקרא לבעלה. "יצחק וורשוער" - ענה לה.

- "אתה הוא הבחור שבעלי מתפלל עליו כל לילה בדמעות שליש...?!"

כששמע זאת יצחק, אמר לרבנית: "אני כבר לא צריך לדבר עם הרב...!"

* * *

הגאון רבי אריה לוין זצ"ל היה תלמידו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל עוד בהיותו בחור בישיבתו בסלוצק. כשהם התגוררו בירושלים, נוהג היה רבי אריה לעלות מידי ליל שבת, לאחר הסעודה, אל רבי איסר זלמן. הם היו משוחחים בדברי תורה, ונזכרים בערגה בזכרונות מתוקים מימי הישיבה בסלוצק.

פעם שאל רבי איסר זלמן את תלמידו רבי אריה היכן אכל כשלמד בסלוצק? [בזמנו לא היה 'חדר-אוכל' מסודר בישיבה, הבחורים היו מתארחים 'ימים' אצל בעלי הבתים בעיירה].

"בשבתות אכלתי אצל פלוני!" – השיב רבי אריה.

"והיכן אכלת בימות החול?" – הוסיף רבי איסר זלמן לברר.

רבי אריה מנה כמה משמות בעלי הבתים שהיה נוהג לאכול אצלם בימות החול. אך תשובתו לא סיפקה את רבי איסר זלמן, כי לפי חשבונו עדיין היו ימים חסרים, עליהם לא פירט היכן אכל, ולכן הוסיף לברר אצל רבי אריה, היכן אכל בשאר הימים?.

"בימים הללו" - ענה רבי אריה - "לא אכלתי..., אך דבר לא ארע, דווקא ימים אלו היו חביבים עלי...".

כעבור כמה שעות, אחרי שכבר הספיק רבי אריה לעלות על יצועו, נשמעו לפתע נקישות בדלת. בפתח עמדה הרבנית בילא הינדה, רעייתו של רבי איסר זלמן.

"אנא רחמו על בעלי" - התחננה הרבנית - "הוא אינו מוצא מנוח לנפשו".

לשמע קריאות הרבנית, יצא רבי אריה ממיטתו ופנה אל הדלת לברר מה ארע.

- "לאחר שהתברר לראש הישיבה כי כשלמדת בישיבתו היו ימים בהם לא אכלת, אינו רגוע, אתה חייב לבוא אל הרב ולדבר עמו".

רבי אריה סר במהירות לבית הרב, ופגש אותו כשהוא נסער, מסתובב אנה ואנה כארי בסוגר. כשראה אותו רבי איסר זלמן, פנה אליו בתחנונים: "אנא סלח לי, שלוש שנים למדת בישיבתנו, ואני כלל לא ידעתי שיש ימים שלא אכלת!. הרי אני הייתי אחראי עליך, הכיצד כשלתי ולא דאגתי לך?!, סלח ומחל לי, תלמידי היקר!".

"רב'ה! - השיב רבי אריה - "הרי אני אשם בכך שלא יידעתי את הנהלת הישיבה!, הרב יסיר דאגה מליבו!".

רק לאחר שהתאמץ רבי אריה להבהיר לרבי איסר זלמן כי אין לו כל תרעומת עליו, נתיישבה דעתו של רבי איסר זלמן...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב ישראל ליוש]

הדלקת נרות: 7:02
יציאת שבת: 8:15
רביעו הם: 8:46

פרשת במדבר

הקובע עיתים לתורה יקבל שכר גם על עבודתו שעובד לפרנסתו

מובא במדרש רבא בפרשתנו (פרשה ז') "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי" לָמָּה בְּמִדְבַּר סִינַי, מִכָּאן שָׁנוּ חֲכָמִים בְּשִׁלשָׁה דְּבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה, בָּאֵשׁ, וּבַמַּיִם, וּבַמִּדְבָּר.
בָּאֵשׁ מִנַּיִן וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מפני שירד עליו ה' באש'.
וּבַמַּיִם מִנַּיִן, שֶׁנֶּאֱמַר גַּם שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם עָבִים נָטְפוּ מָיִם.
וּבַמִּדְבָּר מִנַּיִן וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינָי, וְלָמָּה נִתְּנָה בִּשְׁלשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ, אֶלָּא מָה אִלּוּ חִנָּם לְכָל בָּאֵי הָעוֹלָם כָּךְ דִּבְרֵי תוֹרָה חִנָּם הֵם, דָּבָר אַחֵר, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינָי,
אֶלָּא כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה עַצְמוֹ כַּמִּדְבָּר, הֶפְקֵר, אֵינוֹ יָכוֹל לִקְנוֹת אֶת הַחָכְמָה וְהַתּוֹרָה, לְכָךְ נֶאֱמַר: בְּמִדְבַּר סִינָי

אדם צריך להפקיר את עצמו ללימוד תורה "ולגזול" מזמנו כדי לקבוע עיתים לתורה אחרי 120 שנה שואלים את האדם קבעת עיתים לתורה? רבי נחמן מברסלב כותב שקבעת עיתים הוא לשון גזלה [קביעה היא לשון גזילה שנאמר "וקבע את קובעיהם נפש" שגוזלים אחד מהשני] כך אדם צריך לגזול מזמנו לקבוע עיתים **לתורה אם אדם אחר עבודתו מנצל את זמנו ללימוד תורה**

אזי גם על זמן עבודתו יקבל שכר

במסכת ברכות מובא שאומרים בסיום הלימוד מודה אני וכו' ששמת חלקי מיושבי בית המדרש וכו' שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר

שואל החפץ חיים וכן מאור ושמש, לכאורה אינו מובן מדוע הם עמלים ואינם מקבלים שכר הרי כשאדם עמל לפרנסתו לאחר שסיים את עבודתו, כגון קבלן לאחר שבנה לקונה בית והקונה משלם לו הוא מקבל שכר על עמלו (נ.ב הפשטות הוא שמדובר על שכר רוחני שרק ללומד תורה יש שכר בעולם הבא), ועוד משפט זה מיותר שהרי מספיק שיאמר שאנו משכימים לדברי תורה ורצים לחיי עולם הבא והם משכימים לדברים בטלים ורצים לבאר שחת וממלא אנו יודעים שהלומד תורה מקבל שכר לעתיד לבא ומי שאינו לומד תורה אינו לומד יורש גיהנום.

מתרץ בספר מאור ושמש (פרשת בחקותי ד"ה ויראה)
וז"ל כי הנה גם העובד ה' ועוסק בתורה מן ההכרח הוא שיעסוק גם במעט דרך ארץ(פרנסה) להחיות את נפשו ונפש ביתו, אמנם העובד ה' גם בעת שהוא עוסק בעסקים לצורך פרנסתו עיקר כונתו הוא בעסק זה כדי שיהיה לו ממה להתפרנס למען ימצא מרגוע לנפשו לעסוק אחר כך בתורה וכל עסק מלאכתו הוא עבור עסק התורה ואדם כזה שתורתו קבע ועיקרית אצלו כשהוא משכים לקום באשמורת הבוקר שאז עדיין אינו זמן עסק לעסוק בסחורה אז הוא קובע לו העת ההיא לתלמוד תורה כדי לעמוד אחר כך בתפלה מתוך דברי תורה ואחר כך גם כן כשמוכרח לעסוק בעסקיו מכל מקום כל כונתו הוא להשתכר פרנסתו שיוכל לעסוק בתורה ומפני זה הוא מקבל שכר גם על עמלו וטרחו לצורך פרנסתו הגם שהוא עסק של רשות משא ומתן מאחר שכונתו למען יוכל לעסוק בתורה ובמצות יש לו קיבול שכר גם על העסק של רשות ההוא גם כן מלבד שכר עסק התורה. ואולם יש אנשים ריקים אשר אין שמים על לבם דבר ה' ותורתו וכל מגמתם בשכבם ובקומם לאסוף הון רב
ומבלים בהבל כל ימיהם בחמדת תבל וזה מאוויים בבוקר השכם וכל היום כולו, הנה אדם כזה אין לו בעמלו שום שכר ואדרבה העסקים ההם יריצוהו אל הבור לירד לבאר שחת. וזהו כונת התנא אני עמל והם עמלים פירוש שאני עמל במלאכה ובעסקים כמותם מכל מקום כיון שכל מטרתי היא לפרנס את בני ביתי ומיד לאחר מכן אני הולך ללמוד אם כן אקבל שכר גם על עבודתי כיון שבזה שבזמן הפנוי אני לומד תורה אני מגלה מחוייב בדעתי שאם היה יותר זמן הייתי לומד כל היום תורה רק שאני ומחוייב לפרנסת בני ביתי
לכן אנו עמלים ומקבלים שכר לעומת זאת אדם שאינו קובע עיתים לתורה לאחר פרנסתו עליו נאמר והם עמלים ואינם מקבלים שכר הוא לא יקבל שכר על עמלו בפרנסתו עכ"ד מדברי המאור ושמש אנו לומדים שאדם העובד לפרנסתו ולאחר עבודתו או לפני עבודתו קובע עיתים לתורה אזי גם על הזמן שהוא עובד יקבל שכר לעומת זאת האדם שרק רץ אחר הכסף ואינו קובע עתים לתורה מפסיד פעמים גם שאינו קובע מקבל שכר עבור עבודתו אלא אם לעבודתם
כן מחזיק בבניו ובנותיו שעמלים בתורה ויראת ה' יקבל שכר.

בארצות הברית ישנם בעלי מקצועות חופשיים הקמים ב-4:00 לפנות בוקר ולומדים עד 7:00 בבוקר מתפללים והולכים
ישנו אדם העובד לפרנסתו כנהג משאית לפנות אשפה הוא מתחיל לעבוד ב-3:00 לפנות בוקר ובשתיים לפנות בוקר לפני עבודתו הוא יושב ולומד את דף היומי ואומר אני היהודי הראשון בעולם שלומד את דף היומי המוקדם ביותר לפני כל לומדי הדף היומי
וכן נהג אחר שעובד כנהג בפנוי אשפה מ-3:00 עד 7:00 בבוקר כשמסיים את העבודה לומד כל היום בכולל כמו סדרים של אברך ללא מלגה

אינו חייב להאמין...

ה"חפץ חיים" פגש באברך אחד שיצא מאהלה של תורה לעולם המסחר כשמשפחתו התרחבה וההוצאות רבו. ה"חפץ חיים" התעניין אצלו: "איך אתה ממלא קביעת עתים לתורה?" השיב האברך באנחה: "מה אעשה?... לדאבוני הלימוד חלש מאד... הפרנסה בולעת את כל העתים..." אמר לו ה"חפץ חיים": "איני מאמין לדבריך. חז"ל אומרים כי 'אין אדם משים עצמו רשע'. ואיני חיב להאמין במה שאמרת...
צריכים אנו ללמוד מהלל הזקן עד כמה יש למסור נפש וללמוד תורה מובא בַּגְּמָרָא(יומא לה:) תָּנוּ רַבָּנָן, עָנִי וְעָשִׁיר בָּאִים לְדִין, [אַחַר פְּטִירָתָם, מוּבָאִים לָדִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה] לָעָנִי אוֹמְרִים מִפְּנֵי מָה לֹא עָסַקְתָּ בַּתּוֹרָה, אִם אוֹמֵר עָנִי הָיִיתִי וְעוֹסֵק בְּפַרְנָסָתִי וּבְפַרְנָסַת בְּנֵי בֵּיתִי, אוֹמְרִים לוֹ: כְּלוּם הָיִיתָ עָנִי יוֹתֵר מֵהִלֵּל **אָמְרוּ עָלָיו (מסופר) עַל** הִלֵּל הַזָּקֵן, שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיָה חוֹטֵב עֵצִים וּמְשַׁתֵּכֵר מטבע ששמו בִּטְרָעְפִּיק חֶצְיוֹ הָיָה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְחֶצְיוֹ לְפַרְנָסָתוֹ וּלְפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ. (אם בחציו השני הסתפק לפרנסת בני ביתו אנו רואים כמה הוא שילם עבור כניסה לבית המדרש) פַּעַם אַחַת לֹא מָצָא לְהִשְׁתַּכֵּר וְלֹא הִנִּיחוֹ שׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהִכָּנֵס, עָלָה וְנִתְלָה וְיָשַׁב עַל פִּי אַרֻבָּה, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמַע דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן. אָמְרוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, וּתְקוּפַת טֵבֵת הָיְתָה, וְיָרַד עָלָיו שֶׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם. כְּשֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר אָמַר לוֹ שְׁמַעְיָה לְאַבְטַלְיוֹן, אַבְטַלְיוֹן אָחִי, מִפְּנֵי מָה בְּכָל יוֹם הַבַּיִת מֵאִיר וְהַיּוֹם אָפֵל, הַצִּיצוּ עֵינֵינוּ וְרָאוּ דְּמוּת אָדָם בָּאֲרֻבָּה, עָלוּ וּמָצְאוּ עָלָיו רוּם שָׁלֹשׁ אַמּוֹת שֶׁלֶג, פָּרְקוּהוּ וְהִרְחִיצוּהוּ, וְסָכוּהוּ, וְהוֹשִׁיבוּהוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, אָמְרוּ, רָאוּי זֶה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. לבסוף זכה להיות הלל הזקן וכל שושלת הנשיאות יצאה ממנו
היום יש לנו אפשרות לעבוד וללמוד תורה בפרט אדם הנוסע הרבה בדרכים יש היום דיסקים ,נגנים שאפשר להטעינם בדברי תורה שהוא אוהב לשמוע ומרויח מצוות לימוד תורה ואינו מאבד את זמנו ולפעמים שמיעת דברי התורה ברכב או בזמן העבודה מצילה חיים ללא שידע שזכות המצווה מגינה עליו שהיה אמור להיות בסכנה והקב"ה הצילו כמו שכתוב אין בעל הנס מכיר בניסו לפעמים האדם רואה את יד ה' שמצילו בחוש בזכות הקשבה לקלטת כפי שמסופר

מעשה ביהודי מלונדון שלא הצליח להגיע לשיעור דף היומי ולכן שמע דף היומי מקלטת דיסק ברכבו הוא החל לבצע עקיפה של משאית ארוכה פתאום הוא שומע סירנה משטרתית ,כאומרת לו שיתן לה לעקוף ראשון לכן ומיד חזר לנתיבו הקודם לאחר 4-3 שניות הוא רואה מולו משאית ענקית שאם היה מבצע עקיפה המשאית הייתה מוחצת אותו הוא מיד עצר בצד וניסה להירגע והחזיר את הקלטת אחורה לשמוע את הדקה האחרונה שמהבהלה הוא לא שמע אותה טוב והנה הוא שוב שומע את הסירנה ואז הבין שבעצם מה שהצילו ממות בטוח ה"י זוהי בעצם הקלטת שהוקלטה לפני שנים רבות והקליטה גם את הסירנה ובתזמון שמימי הושמעה לו הסירנה בזמן שרצה לעקוף וכך ניצל (ברכי נפשי)

<u>אתה נחשב בשמיים לגנרל בתורה</u>

ומעשה שהיה בנהג מונית שהסיע את מרן הגאון רבינו יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל המכונה ה"סטייפלר", ובאמצע הנסיעה שואל הרב את הנהג מונית האם אתה קובע עיתים לתורה? השפיל הנהג את עיניו מול כבוד הרב וענה בבושה, אני אמנם הולך לשיעור תורה כל יום בשעה תשע בערב עד לשעה עשר, אלא שאיך פותח את הגמרא, העיניים שלי נעצמות, וכשמגיע רבי חנניא בן עקשיא אני מתעורר, מסתמא זה לא נחשב לכלום, אבל באמת שאני עייף מאוד. אבל הנהג שמע את הלוא יאומן, הסטייפלר אמר לו אשריך כל הכבוד, אתה מוכן להניח את הרכב בחניה לשעה שלימה למען כבוד התורה, אתה נחשב בשמים לגנרל בתורה, זה שאתה נרדם זה לא בכוונה אתה קצת אנוס, ותמשיך ללכת לשיעור, אתה חשוב מאוד בשמיים.

שבת שלום ומבורך

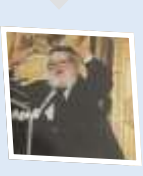

זכה להיות במחיצתם של צדיקים

חסיד אחד היה לו לאדמו"ר ה"צמח צדק" ור' חיים שלמה שמו. והיה האיש ההוא פשוט ביותר ומוחו היה אטום מלקבל דברי תורה, ובשום אופן לא יכל לקבל אפילו פירוש תיבות התפילה. ר' חיים שלמה היה עסקו בכפר ומוביל תוצרת הכפר: חלב, חמאה, אריגי בד אל העיר, ומזה היתה פרנסתו בהרחבה והחזיק בבני משפחתו ביד רחבה, ונתן צדקה בעין יפה והיה בעל מידות טובות. במשך עשרות שנים נעשה ר' חיים שלמה בקיא בשתי פרשיות הראשונות של סדרת בראשית ופרשת האזינו, וספר תהלים והפסוקים הבודדים ששמע בכמה מאמרים. והיה חוזר עליהם יום ולילה בשעת מלאכתו אם היה במקום נקי, ובעת שהלך מכפר לעיר, מעיר לכפר ומכפר לכפר.

דרכו של ר' חיים שלמה היה להתרועע עם אנשים פשוטים בני גילו, אנשי הכפר והסוחרים בשוק. היה מלווה להם גמילות חסדים, היה מספר להם סיפורי צדיקים ומעוררם לעשות כמוהו, להיות בקיא בספר תהלים ולחזור עליהם בכל עת הפנוי מעסקם ובעת הילוכם מכפר לכפר.

בימי שיבתו עזב ר' חיים שלמה את הכפר ויעתיק את מושבו לעיר פולוצק, ויקנה לו בית ליד אחד מבתי הכנסת ויתפרנס משרידי הסכומים שנשארו לו מימים קודמים, ויתפלל בציבור, וכל היום וכל הלילה ישב בבית הכנסת ואמר מזמורי תהלים וחזר על שתי הפרשיות של סדרת בראשית ופרשת האזינו, והפסוקים הבודדים ששמע במאמרי החסידות.

זקן ושבע ימים נפטר ר' חיים שלמה בשם טוב לבית עולמו, בחורף תר"ד. בקידוש של חג השבועות תר"ד, במעמד הרבנים והחסידים אמר האדמו"ר הקדוש: ...איש אחד היה פשוט ביותר, אשר למשך זמן כשמונים שנה מהיותו כבן ארבע עשרה או חמש עשרה, לא ידע גם פירוש המלות שבתפילה. ורק שיום יום חזר על אותם הדברים בשתי פרשיות של סדרת בראשית, פרשת האזינו ומזמורי תהלים ופסוקים בודדים שידע על פה, ובמשך כשמונים שנה חזר עליהם בעת מלאכתו, ובמקום הבלתי נקי נזהר גם מלחשוב באותיות, ובעת הליכתו מכפר לעיר ומעיר לכפר ומכפר לכפר, בקיץ ובחורף במטר ובשלג, וגם את מכיריו ומיודעיו אנשים פשוטים שאינם יודעים פירוש המילות, הרגיל לעשות כמוהו. ויהי בבוא האיש לפני בית דין של מעלה, ויתבעוהו בדין על כל מעשי בני אדם: נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? והמקטרג טוען: כשמדובר בענייני משא ומתן, מסחר וקניין היה לו שכל ודעת, ואילו ידיעת התורה לא יכל לקבל! אותו שכל שהשתמש בו במסחרו, מדוע לא השתמש בו בלימוד התורה? ויתבע דין להורידו לשאול תחתית, ומלאכי חבלה חורקים בשיניהם ולוטשים עיניהם בו ומייחלים למוצא פי בית הדין להפילו שאולה.

והאיש עומד כולו רועד, ועיניו יזולו מים רבים. עוד בית הדין של מעלה מעיין בדינו, והנה נראה המלאך מיכאל הולך מרחוק, ואחריו הולכים קבוצות מלאכים נושאים: פרות חולבות, כדי חלב, חמאה וגבינה, כוורות דבש ועוד מתוצרת הכפר ונושאים פרי אדמה, רפש וטיט קצרים כמהלך אדם, אבל עמוקים מאוד עד התהום. ובהתקרב הקבוצה עם משאיהם לבית הדין, אמר המלאך מיכאל: זאת היא האדמה, הרפש והטיט עליהם דרך הנידון הלזה במשך כשמונים שנה, ובכל עת שהלך למד דברי תורה, וגם פעל בבני גילו שגם הם ירגילו עצמם לחזור כל מה שהם יודעים בדברי תורה, בעת מלאכתם ובעת הליכתם בכפרים ובשוק. כשמוע בית הדין את דברי הסניגור, ובראותם את כל הכבודה שהביאו המלאכים מליצי היושר, הצדיקו את האיש **ופסקו לו שכרו בגן עדן בין הצדיקים הגדולים. וזהו "מְקִימִי מֵעָפָר דָּל, מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן", שגם מי שהוא דל ואביון בידיעת התורה, שאינו יודע גם פירוש המילות של תיבות התפילה, רק שחוזר עליהם באמונה טהורה, בהיותו נזהר מלחזור על דברי תורה במקום בלתי נקי, הנה על ידי העפר מקים הקב"ה גם את הדל, ועל ידי שנזהר שלא לומר דברי תורה במקום אשפה, הנה מאשפות ירים אביון. ולא זו בלבד שמושיבים אותו בגן עדן בין הנדיבים שהם המתנהגים במידות חסידות, אלא שמושיבים אותו בין נדיבי עמו, שהם צדיקים גמורים. (אגרות קודש, כרך ד')**

שכרו הרבה מאד כיון שלומד מתוך עוני ובצער באחת השנים, בליל חג השבועות, נכנס הגאון רבי ישראל מאיר הכהן זיע"א מראדין, בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל להיכל הישיבה הקדושה שלו, וסבב בין השולחנות, לראות את הבחורים כיצד הם מתענגים בלימוד התורה הקדושה. בשורה הראשונה הבחין בשני בחורים היושבים ולומדים ב"חברותא". שניהם שקועים היו באותה סוגיא, אך הבדל תהומי היה בין שניהם. האחד – בן עשירים, מאומה לא חסר לו, ואילו השני – בן עניים, ובנוסף לכך, מלומד בצרות ומלופף ביסורין. ניגש הגאון בעל ה'חפץ חיים' לשני הבחורים, ושאלם: בני, כמה הספקתם כבר ללמוד היום? נענו שניהם אמרו לרבם האהוב: דף אחד. פנה ה'חפץ חיים' לבחור העשיר ואמר לו :אמנם אתה למדת היום רק דף גמרא אחד, אבל הבחור הזה שלידך, למד כבר מאה דפים... תמה הבחור על דברי הגאון, ושאל:הוא כיצד? הרי שנינו לומדים כל הזמן בחברותא, וכיצד יתכן הדבר? נענה ה'חפץ חיים' ואמר: חז"ל אמרו 'גדולה מצוה בצער ממאה שלא בצער'. אם כן, אתה שהינך לומד שלא מתוך צער אלא בהרחבה... למדת אכן דף אחד, אבל חברך שלומד מתוך מאה פעמיים יותר ממך... כיון שלמד בצער...

שתהיו עמלים בתורה -תזכה לידיעה והבנה גדולה בתורה הגאון המלוב"ן רבי יצחק טייב זצ"ל, מגדולי רבני תונס הגיע פעם להשתתף בברית מילה של אחד ממקורביו. בסעודה השתתף גם הגאון רבי משה זצ"ל שהגיע למקום כשד"ר לאסוף כסף למען עניי ירושלים. באמצע הסעודה דרש הרב טייב בפלפול עמוק בדברי תורה, וכיון שהיו הדברים כה עמוקים ומפולפלים, בשל כך, רבי משה סוזין, על אף שהיה גאון מופלג לא הצליח לירד לעומקם של דברים. ברוב צערו יצא רבי משה מחוץ לסעודה, ושם התפלל והתחנן אל השי"ת: "רבונו של העולם, או שתחון אותי בדעת כדי שהבין את דברי התורה הללו, או שמוטב שתקח את נשמתי ממני, שאם לא כן למה לי חיים?" כשחזר רבי משה למקום הסעודה, הפסיק לפתע הרב טייב את פלפולו, בהרגישו את מחשבותיו של רבי משה, ושאל אותו: למה אתה מתפלל לה' שיתן לך דעת ובינה. הרי הכל תלוי ביגיעה, כמו שאמרו, "אם תבקשנה ככסף מגו' אז תבין...". רק אם תעמול בתורה ביגיעה אז תבין את התורה. ועל זה זצ"ל

אמרו חכמינו ז"ל 'אם בחוקתי תלכו', וכיצד הולכים בתורה? תהיו עמלים בתורה, רק על ידי עמל אפשר לקנות את התורה.

מסכת אחר מסכת... קודם שנתפרסם הגאון רבי אריה לייב אבד"ק מייץ בעל ה"שאגת אריה,, היה מסובב בעיירות כדי לקנות קניני תורה. מסירות רבה לתורה היתה לו, אך בימים ההם לא יכל כל כך להתייגע בתורה, כיון שלא היו לו את האמצעים הדרושים לכך, מכיון שבאותה תקופה כמעט ולא היו בנמצא גמרות כדי ללמוד בהן. פעם שמע כי בעיירה פלונית מתגוררת אשה אלמנה אשר יש לה בביתה ש"ס בבלי שלם. הוא שמח מאוד, ונסע לביתה בתקוה כי היא תסכים לתת לו את הגמרות ללמוד. אך מה היתה גדולה אכזבתו כשהיא לא הסכימה ליתן לו ואפילו לא כרך אחד, בטענה כי הגמרות עלולות להתקלקל, כיון שזה הש"ס היחיד המצוי בסביבה. ואולם, מרוב המסירות הנפש לתורה שהיתה לו, להגאון, הוא נתן לה במשכון את שעון הזהב שלו, עבור גמרא אחת. כשגמר ללמוד בה וידע אותה על בוריה, השאיר אצלה את השעון, ונטל בעבורו גמרא אחרת, עד... שלקח ממנה בזו אחר זו את כל המסכתות כולן. וכך יכל לקנות את קניני התורה בכל הש"ס כולו, אודות, למסירות נפש שהיתה לו. (מעיין האמת)

תפילתו ושקידותו בתורה שמרה על הרב

ספור מפלא מאד מופיע בספר 'תולדות יצחק', שיצא לאור לעלוי נשמת הרה"ג רבי יצחק חן זצ"ל, השקדן המפלג בתורתו וביראתו, שנפטר בקצור ימים. הספור נסב אודות אבי סבי של הרב חן, הלא הוא הגאון המקבל חכם אהרון טוויל הכהן זצ"ל, שהיה אחד מגדולי חכמי ארם צובא. רבי אהרון נודע כחסידא קדישא ופרישא, אשר ספורי מופת סובבים אודותיו. בין בני המשפחה מתהלך ספור מדהים שהתרחש עמו. וזה דבר המעשה: פעם זמם ערבי בן בליעל להרגו נפש. ידוע ידע הערבי ההוא, שרבי אהרון מאריך בתפלתו, וגם לאחר המתפללים עוזבים את בית הכנסת, הוא נשאר שם לבדו, ומתפלל. שעה זו היא שעת הכושר לפגוע ברב היהודי, חשב הערבי. הוא גם ידע שבתפלת הלחש עומד רבי אהרון כעבד לפני קונו, אחוז בשרעפי קודש, ללא ניע וללא זיע, ואז נקל יהיה לפגוע בו בישירות. חשב ועשה. ארב הברנש ליד בית הכנסת, והמתין עד שאחרון המתפללים יצא את בית הכנסת. רבי אהרון שנשאר לבדו על עמדו והיה שקוע בתפלתו, לא חש כלל בנעשה סביבו. לעת כזאת ציפה הערבי הארור. הוא דרך בזריזות את נשקו, כונו לעבר ראשו של הצדיק ולחץ על ההדק. לא היה לו כל ספק כי, אכן, הכדור יפגע ביעדו, ובעוד חלקיק שניה יתבוסס הצדיק היהודי בדמו על רצפת בית הכנסת. אלא שלכל כדור יש כתובת. מה עשה השי"ת כדי להפר את עצתו הרעה? בדיוק באותו רגע בו ירה הערבי, כרע רבי אהרון ב"מודים"... הכדור חלף כמה מילימטרים מעל גבו, במקום שבו לפני רגע היה ראשו של הצדיק. כפשע היה בינו ובין המות. הערבי ההמום שחזה במו-עיניו בנס כה מפלא, נתמלא כלו חיל ורעדה. הוא הרי לא ידע מדוע הוריד הצדיק את ראשו... וברח מבית הכנסת כל עוד נפשו בו. מי עשה את כל זאת, אם לא הקב"ה? מי גרם שהצדיק ההוא יכרע ב'מודים' דוקא באותה שניה שבה ירה הערבי את הכדור, אם לא נורא עלילה היודע לכון את כל הזמנים? ומכאן עד המסכנה הפשוטה שאין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים, הדרך תהיה כבר קצרה מאד.

התורה מדריכה לעשות חסד

בשנת תשס"ו נשרפה כליל דירתו של אברך ת"ח המתגורר בבני ברק, והוא ומשפחתו נותרו ממש בעירם ובחוסר כל. מי שנתרם לסיע לו באופן מידי, היו אברכי הכולל בו הוא לומד, והתנהגותם היתה למופת. החל מן הרגע הראשון שבו נודע על השרפה, סיעו לו רעיו האברכים ועמדו לימינו בכל העניינים. כידוע, בכל מקרה כזה מעורבת גם המשטרה שתפקידה לבצע כיצד ארעה השרפה וכו'. כנהוג במחוזותינו, אין למשטרה הרבה זמן פנוי להתעסק עם זוטות שכאלה, ולכן השוטרים המגיעים למשימות חקירה של שרפות, רושמים את הפרטים, מגישים דו"ח שנכנס לתיקי המשטרה, ובתוך דקות ספורות עוזבים את המקום. והנה, בארוע עליו אנחנו מדברים, הבחינו השכנים באחד השוטרים שהשתתף אף הוא בבצוע החקירה, ובנגוד לחבריו השוטרים לא עזב מיד את המקום, אלא שהה שם זמן רב. עד כדי כך שהתנהגותו של השוטר עוררה חשד, והשכנים עקבו אחריו כדי לברר מדוע הוא נשאר במקום. בשלב מסים ראה אחד השכנים שהשוטר עומד ובוכה בדמעות שליש. עכשיו כבר הבינו השכנים שיש דברים בגו, והם נגשו אליו ושאלוהו על מה ולמה הוא בוכה, אז, פרץ השוטר בבכי עוד יותר נסער, ולא נרגע במשך דקות ארכות. רק לאחר זמן ממשך יכול היה לפתוח את פיו, וכך אמר: אני מתגורר בשכונת רמת אביב בתל אביב, אזור הידוע כמקום מגורים יקרתי במיחד, בדיוק לפני שנה עלתה גם דירתי באש. השכנים מסביב התאספו לראות מה ארע, אבל אף אחד מהם לא הציע לי עזרה. למרות שעמדתי בפיק ברכים, ובלילה שלאחר השרפה לא היה לי היכן ללון עם אשתי וילדי, אף אחד מהשכנים נרתם לעזרתי או הציע לי סיוע כלשהו. והנה אני עומד עכשיו כאן, בבני ברק, ליד הדירה שנשרפה בבית זה, ורואה כיצד כל השכנים הידידים והחברים של בעל הדירה עומדים בתור כדי להציע את עזרתם, ובלבי קנאה גדולה למראה החיים הנפלאים הללו של היהודים החרדים, הדואגים איש לרעהו, ואינם עוזבים אותו לבד. קדוש השם גדול היה באותו מעמד.

שקיעותו בתורה של מרן הרב ש"ך גם התלאות הרבות שהיו מנת חלקו של מָרָן הרב אלעזר מנחם מן שָׁך זצוק"ל, ראש ישיבת פונביז' במלחמת העולם הראשונה לא מנעו ממנו להתמיד בלימוד התורה, וגם בהיותו בורח על נפשו, עשה רק דבר אחד: למד ולמד ולמד... שום דבר אחר לא עניין אותו. פעם ישב בביהמ"ד בסלוצק, ונכנסו חיילים רוסים לעשות בקורת, הוא לא ידע שהם נכנסו, ולא ידע שיצאו, רק אחרי כן סיפרו לו.**פעם סיפר שלמד 200 פעם בבא בתרא**. ואיך עושים זאת? הוא אמר שמיום ראשון עד יום חמישי, חמישה ימים בשבוע, בבוקר ובערב, ביום ובלילה, למד ולמד עוד דפים וחזר וחזר. ואח"כ בימים שישי ושבת חזר על הכל עוד פעם. (פניני רבינו "האבי עזרי", עמ' מ"ו)**רבי חיים זייציק זצ"ל שהיה ישן בחדר** עם מָרָן הרב שך זיע"א בישיבה בלונינעץ בתקופה שהגיד שם מרן שיעורים, סיפר ששבעות ע"ג שבועות, לא שם לבו לשום דבר חוץ מתורה. והעיד רבי מרדכי קרטמן זצ"ל (בעל "מנחת מרדכי") שזוכר מתקופת פ"ת, שהיה מרן זיע"א עסוק כל היום בג' דברים: תורה, תורה תורה... (שם, עמ' כ"ה).

[א] ברכת שהחיינו בקדוש הלילה צריך לברך בשתי הלילות, בבגדד נוהגים הנשים לברך שהחיינו בהדלקת הנרות ביום טוב:**[ה"ע- יש לברך שהחיינו בזמן הקידוש ולא בזמן ההדלקה מחשש הפסק בין להדליק נר של יום טוב להדלקה וכן אם תענה אמן בקידוש על ברכת שהחיינו הוי הפסק]**

[ב] הקדוש בליל הראשון יהיה אחר צאת הכוכבים כדי שיהיה שבע שבתות תמימות, **[ה"ע- מעיקר הדין אין צריך להמתין לצאת הכוכבים ונכון להחמיר]**

[ג]יזהרו משיחת חולין כל הלילה, ובפרט לשון הרע וליצנות ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד בחשק גדול ובשמחה רבה, כי הלימוד עושה פרי גדול למעלה וממשיך קדושה וטהרה, וכתוב בזוהר "חסידים ראשונים לא היו ישנים בליל שבועות והיו עוסקים בתורה ואמרו נביא ירושה קדושה לנו ולבננו בשני העולמות ועוד אמר רבי שמעון שהחברים שעוסקים בתורה בליל שבועות כולם רשומים וכתובים בספר הזכרונות והקב"ה מברך אותם בכמה ברכות וכתרים בעולם העליון, ומי האיש אשר ישמע כזאת ויפנה לבו לבטלה בלילה האת, ויתגבר כארי בעינים פקוחות לדחות את השינה ולא יתנמנם כלל **ואמר האר"י ז"ל שליל שבועות יותר חמור מהושענא רבא:**

[ד] סדר הלימוד בלילה כך:תנ"ך, תרי"ג מצוות,מדרש ,אדרא רבא ואם יש זמן ילמדו גם האדרא זוטא , רבינו חיד"א ז"ל למד בלילה זו שתי האדרות מעומד גם בעת זקנתו אשריו ואשרי חלקו, ואין ללמוד משניות בלילה זו ובשאר לילי ימים טובים אין מניעה ,והלומד ח"י פרקי משנה ילמדם ביום:**[ה"ע תלמידי חכמים הלומדים ש"ס ופוסקים יש להם על מה לסמוך]**

[ה] תפלת שחרית ומוסף יתפלל בהתלהבות וזריזות שלא תחטפנו שינה באמצע ויבא לידי טעות,כי גמר הפרי של תיקון ספירת העומר ולימוד ליל חג השבועות יהיה בתפלת מוסף, לכן צריך להזדרז בה הרבה כי הכל ההולך אחר החתום: [ו] לימוד התהלים בשבועות הוא צורך גדול, שבו נפטר דוד הע"ה ויעלה לרצון יותר, ולכן ילמוד כל התהלים ,ויזהר לדלג לשון מחילה וסליחה של עונות ופשעים האמור בבקשות,ונכון ללמוד ביום ראשון בדברי הימים א' סי' כ"ח וסי' כ"ט דדבר בעתו מה טוב:

[ח] כל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביום טוב, ולא הותר ביום טוב אלא רק מלאכת אוכל נפש, ואף על גב דהותרה מלאכת אוכל נפש מן התורה, מכל מקום אסרו חז"ל קצירה ודישה ועימור וטחינה והרקדה וסחיטת פירות ותלישה מן המחובר וצידה וכיוצא בזה, ואפילו בשינוי אסור, מפני שדברים אלו דרכן לעשותם הרבה ביחד וחיישינן שמא יעשה לצורך חול,וכל דבר שאסור לישראל לעשותו אסור לומר לגוי לעשותו:**[ה"ע אוכל נפש שאפשר להכין ביום טוב אפילו שאינו מפיג טעם כלל אם עשאו מערב יום טוב מותר לעשותו ביום טוב כגון ריבה ובני אשכנז מחמירים בזה , מכשירי אוכל נפש שאפשר לעשותם מערב יום טוב אסור לעשותם ביום טוב כדעת הב"י]**

[ט] בחומת העיר שיש עירוב מותר להוציא אפילו שאין לאדם צורך באותו דבר באותה שעה, וחוץ לחומה אסור להוציא דבר שאין בו צורך אותה שעה, הסכין יש אוסרים לטלטלו חוץ לחומה מפני שאין דעתו לאכול שם, ויש מתירים דאולי יזדמן לו שם מאכל ויצטרך לסכין לקלוף בו, וטוב להיזהר והמיקל יש לו על מה לסמוך, אבל שעון מותר לשאת אותו לכולי עלמא שזה שיש בו צורך בכל עת, ואין הבדל בין נשים לאנשים:**[ה"ע מעיקר הדין מותר להוציא ביום טוב אף על פי שאין בו צורך יום טוב כלל וטוב להחמיר, ואם הוא לצורך היום אף על פי שאין בו לצורך שעה, יש להקל לכתחילה ולכן מותר לקחת סידור בבוקר אף על פי שישתמש בו במנחה וכל שכן שיש להקל אם כבר נושא משהו אחר לצורך שעה]**

[ה"ע- אסור לסחוט ביום טוב אפילו שאם יסחט בערב יום מפיגים קצת את טעמם ורק אם יסחט בערב יום טוב יתקלקל מותר לסחוט ביום טוב וכן מותר לסחוט על רוב אוכל]

[יא] עצמות וקליפות שנתפרקו ביום טוב הרי זה נולד ומוקצים, ואף על פי דמותר לטלטלם בשבת שראויין הם למאכל בהמה מכל מקום ביום טוב החמירו חז"ל ואסרו לטלטלן כדי דלא יבואו לזלזל בו, מיהו שבת שחל בו יום טוב מותר לטלטלן ולא אמרינן לא פלוג רבנן:

[טו] אסור להדליק גפרורים דמוליד האש, **וה"ע-אסור להדליק חשמל] [כא]** ניירות סיגריות שהם עשויים כמו כיסים שמתוקנים וכל אדם הלוקח אותם ימלאם בידו בטבק לשתות עשן שלהם, הרי זה אסור למלאם ביום טוב משום מתקן מנא אלא ימלאם ויעשם מערב יום טוב: **[ה"ע מותר לעשן ביום טוב ודווקא לרגיל לעשן ,ועצם העישון דעת הרופאים שהוא מזיק ושומר נפשו ירחק מזה]**

[כב] אין מבשלין לצורך גוי ביום טוב, וגויי בא לבית ישראל ביום טוב בשביל ביקור נימוסין מותר לבשל קפה אם ישתה ממנו בעל הבית ובני הבית, ואז ישקו גם את הגוי בכלל: **[ה"ע – אסור לבשל לגוי אף על פי שבני ביתו גם שותים מהקפה ואפילו מקדים שתייתם לשתיית הגוי, אין להקל]**

[כה] אסור לכבות אש ביום טוב, ובקעת גדולה אפילו מעשנת הבית או הקדרה אסור לכבותה, ואסור לכבות הנר אפילו להנאתו, ונר הדולק אסור להטותו לאחוריו וכן אסור ליקח שמן מנר הדולק ואסור להוציא הפתילה הדולקת אפילו להניחה בנר אחר, והמיקל להעמיד נר דולק במקום שהרוח שולט קודם שנשב הרוח יש לו לסמוך על המתירין אבל אסור להעמידו אם כבר הרוח מנשב שבודאי יכבה:

דיני ערוב תבשלים פרשת צו [א] צריך לערב בפת ותבשיל, ושיעור הפת ידי חובה דרה"ם **(שהוא 57.6 גרם) [ה"ע מספיק כזית ובדיעבד מספיק כזית תבשיל בלבד]**, ושיעור התבשיל תשעה דרה"ם (28.8 גרם), ופחות מזה אינו מועיל, והתבשיל טוב לעשותו ביצים שלוקים שהם אינם מתקלקלים עד יום טוב שני, דאם חל יום טוב בחמישי וששי צריך שישאר העירוב ב' ימים ושני לילות דהיינו עד ליל שבת, ולכן טוב לעשות מבצים שלוקים כי אלו יתקיימו ולא יתקלקלו: [ב] נוטל העירוב בידו ומברך אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצות עירוב,ואומר בדין עירובא יהא שרי לנא לאפויי ולבשולי ולאטמוני ולתקוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא מיום טוב לשבת, והשוחט טוב להוסיף תיבת ולמשחט, ואם לא הוסיף לית לן בה דנכלל זה בכלל כל צרכנא, ומצוה לאכול העירוב בסעודת שבת:**[ואם לא מבין בארמית יאמר בעברית מופיע בסידורים]**

[ג] צריך לשמור עירובו שלא יאבד, ושלא יאכלו אותו עד ליל שבת אחר חשיכה, ואם אירע לו כך או ששכח ושגג ולא הניח עירוב יסמוך על ערוב רב העיר:[ד] אם בערב יום טוב שכח ולא הניח עירוב והתפלל ערבית, או שאמר ברכו ונזכר, אף על פי שעדיין הוא יום לא יניח עירוב אלא יסמוך על רב העיר: [ה] אם חל יום טוב בחמישי ושישי אף על פי שעשה עירוב ומבשל ביום שישי לצורך שבת, עם כל זה אסור לבשל ביום חמישי שהוא יום ראשון לצורך השבת: [ו] אם יש שלש וארבע בעלי בתים דרים בחצר אחת, ויש בהם נשים או אנשים שאינם יודעים לערב, ורק אחד שיודע לערב יביאו כולם את העירוב לאותו האחד מן הדרים שם שיודע לערב, ויאחוז הכל בידו ויאמר יהא שרי לנא ולכל הדרים בחצר הזה:

[ז] מנהג ירושלים תבנה ותכונן לשלוח הבית דין זוגא דרבנן ויסבבו ויעשו עירובי תבשילין לאלמנות ולכל מי שלא ידע, ויקחו מאתם בכל בית פת ותבשיל, וכה יאמרו בדין עירובא יהא שרי לבעל הבית הה ולכל בני ביתו לאפויי ולבשולי וכו', וזהו בתורת שליחות : ולענין הברכה אם יודע זה העם הארץ או האשה לברך, ורק נוסח העירוב אינו יודע לומר, יכול זה עם הארץ לברך ושלוחו שעומד אצלו אומר תכף נוסח העירוב **[ה"ע להרבה פוסקים אין צריך לומר בהדין ערובא וכו']:**

[ח] צריך להקדים צרכי שבת מבעוד יום שיהיה שהות ביום **[ה"ע רק לכתחילה]** שאם היו מזדמנים לו אורחים שלא אכלו היו אוכלים ונהנים בו ביום קודם בין השמשות ממלאכתו שעשה **[כג]** אין עושין נשיאת כפים במנחה אלא רק בתענית ציבור,ודווקא חצי שעה קודם שקיעת החמה, כמו זמן תפלת נעילה של יום הכיפורים מיהו אותם שעושים קודם שיעור הנזכר אין למחות בידם שיש להם על מה שיסמוכו**[ה"ע אם נושאים כפיים מפלג מנחה קטנה יש להם על מי לסמוך אבל לפני כן אסור ,בדיעבד אפשר בתוך בין השמשות]:**

<u>מעשה מהזוהר -חשבה שנישאה לאדם שלא יודע ברכת המזון</u>

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ שְׁרוּיִים בְּבֵית מְאָרְחֵיהֶם, וְקָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה. בַּת הַמְאָרֵחַ קָמָה וְהֵאִירָה לָהֶם נֵר, וְאַחַר כָּךְ עָמְדָה אַחֲרֵיהֶם לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תוֹרָה. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה - כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתָן מִצְווֹת הַתּוֹרָה, מִסְתַּדֵּר לְפָנָיו בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה נֵר אֶחָד לְהָאִיר לוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.[כל מצוה עושה נר בשמים] וְתוֹרָה אוֹר - מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, זוֹכֶה לְאוֹתוֹ אוֹר עֶלְיוֹן שֶׁנִּדְלָק מִמֶּנּוּ הַנֵּר, שֶׁהֲרֵי נֵר בְּלִי אוֹר אֵינוֹ כְלוּם. אוֹר בְּלִי נֵר אַף כָּךְ לֹא יָכוֹל לְהָאִיר[רק הלימוד תורה מדליק את הנר שהוא המצווה לכן חייב גם מצוות וגם לימוד תורה]. נִמְצָא שֶׁכֻּלָּם צְרִיכִים זֶה אֶת זֶה. צָרִיךְ מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הַנֵּר, וְצָרִיךְ לִלְמֹד תּוֹרָה לְהָאִיר הַנֵּר. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ בָּאוֹר וּבַנֵּר. הִסְתַּכֵּל לַאֲחוֹרָיו וְרָאָה אֶת בַּת הַמְאָרֵחַ עוֹמֶדֶת מֵאַחֲרֵיהֶם. אָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה, מַה זֶּה נֵר? זֶה הַנֵּר שֶׁהִיא מִצְוָה שֶׁנָּשִׁים זוֹכוֹת בָּהּ, וְהִיא נֵר שַׁבָּת. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁנָּשִׁים לֹא זוֹכוֹת בַּתּוֹרָה, הֲרֵי הַגְּבָרִים זוֹכִים בַּתּוֹרָה וּמְאִירִים אֶת הַנֵּר הַזֶּה שֶׁהַנָּשִׁים מְתַקְּנוֹת בַּמִּצְוָה הַזּוֹ. הַנָּשִׁים בְּתִקּוּן שֶׁל הַנֵּר הַזֶּה - וְהַגְּבָרִים בַּתּוֹרָה לְהָאִיר לַנֵּר הַזֶּה, תִּקּוּן הַמִּצְוָה שֶׁהַנָּשִׁים הִתְחַיְּבוּ בָהֶם. שָׁמְעָה אוֹתָהּ אִשָּׁה וּבָכְתָה. בֵּין כָּךְ קָם אֲבִי הָאִשָּׁה שֶׁהָיָה שָׁם וְנִכְנַס בֵּינֵיהֶם, וְרָאָה אֶת בִּתּוֹ עוֹמֶדֶת מֵאַחֲרֵיהֶם וּבוֹכָה. שָׁאַל אוֹתָהּ אָבִיהָ, וְהִיא סָחָה לוֹ (רבי אבא) אֶת הַמַּעֲשֶׂה. הִתְחִיל אֲבִי הָאִשָּׁה אַף הוּא לִבְכּוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, אוּלַי חֲתָנְךָ בַּעְלָהּ שֶׁל בִּתְּךָ לֹא זָכָה בַּתּוֹרָה? אָמַר לוֹ, וַדַּאי כָּךְ זֶה, וְעַל זֶה וַדַּאי אָנוּ בּוֹכִים אֲנִי וּבִתִּי תָּמִיד. וּבִשְׁבִיל שֶׁרָאִיתִי אוֹתוֹ יוֹם אֶחָד שֶׁמְּדַלֵּג מֵהָעֲלִיָּה הַזּוֹ לִשְׁמֹעַ קַדִּישׁ עִם הַצִּבּוּר, עָלָה בִרְצוֹנִי לָתֵת לוֹ אֶת בִּתִּי, וְתֵכֶף שֶׁהַצִּבּוּר יָצָא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת נָתַתִּי לוֹ אֶת בִּתִּי. שֶׁאָמַרְתִּי, שֶׁבַּדִּלּוּג הַזֶּה שֶׁבָּא לִשְׁמֹעַ קַדִּישׁ, הוּא יִהְיֶה אָדָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא תִּינוֹק וְלֹא הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ מִקֹּדֶם לָכֵן. וְעַכְשָׁו אֲפִלּוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְלֹא יָכֹלְתִּי לִלְמֹד עִמּוֹ בֵּין הַחֲבֵרִים שֶׁיִּלְמַד קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. אָמַר לוֹ, הַעֲבִירֵנוּ בְּאַחֵר, אוֹ אוּלַי יוֹלִיד בֵּן שֶׁיִּהְיֶה אִישׁ גָּדוֹל. בֵּינְתַיִם הוּא קָם וְדִלֵּג עֲלֵיהֶם וְיָשַׁב לִפְנֵיהֶם. הִסְתַּכֵּל בּוֹ רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר, וַדַּאי אֲנִי רוֹאֶה בַּיֶּלֶד הַזֶּה שֶׁאוֹר הַתּוֹרָה יֵצֵא מִמֶּנּוּ לָעוֹלָם, אוֹ בֵּן שֶׁיָּקוּם מִמֶּנּוּ. צָחַק אוֹתוֹ יֶלֶד וְאָמַר, רַבּוֹתַי, אֹמַר לִפְנֵיכֶם דָּבָר אֶחָד.

פָּתַח הילד בדברי תורה וְאָמַר, ואמר לבסוף דף קס"ו ע"ב ... מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי יֶלֶד, שַׂמְתִּי בִרְצוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֳדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. וְעַכְשָׁו שֶׁאַתֶּם כָּאן, יֵשׁ לִפְתֹּחַ בַּתּוֹרָה לִפְנֵיכֶם. ושוב אמר סודות בתורה ...הִתְחִיל לִצְחֹק הַיֶּלֶד הַזֶּה וְשָׂמַח....ואז אמר וְעַכְשָׁו רַבּוֹתַי, אֲנִי מִבָּבֶל, וּבְנוֹ שֶׁל רַב סַפְרָא אֲנִי, וְלֹא זָכִיתִי לְהוֹדַע לְאָבִי, וְנִטְרַדְתִּי לְכָאן וּפָחַדְתִּי, שֶׁהֲרֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזּוֹ הֵם אֲרָיוֹת בַּתּוֹרָה, וְקִבַּלְתִּי עָלַי שֶׁלֹּא אֹמַר דִּבְרֵי תוֹרָה לִפְנֵי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֳדָשִׁים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. אַשְׁרֵי חֶלְקִי שֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פֹּה. הֵרִים רַבִּי יוֹסֵי אֶת קוֹלוֹ וּבָכָה, וְקָמוּ כֻּלָּם וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי עַתִּיק הַיָּמִים מִפִּיךָ, מַה שֶּׁלֹּא זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ עַד עַכְשָׁו. יָשְׁבוּ כֻּלָּם. שָׂמְחוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי וְחָמִיו וּבִתּוֹ, וּבָכוּ מֵרֹב שִׂמְחָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, כֵּיוָן שֶׁהִתְחַלְתָּ, הָאֵר לָנוּ אֶת הַיּוֹם. אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ! כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הֵרִים עֵינָיו וְרָאָה אוֹתָם. סִדְּרוּ כֻּלָּם אֶת הַדְּבָרִים לְפָנָיו, וְסָחוּ לוֹ אֶת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לָהֶם, אַשְׁרֵיכֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקִי, שֶׁהֲרֵינִי נִזְכָּר יוֹם אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עִמִּי בַּדֶּרֶךְ רַב סַפְרָא אָבִיו, וּבֵרַכְתִּי אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר נִפְרַד מִמֶּנִּי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בֵּן אַרְיֵה בַּתּוֹרָה, וְלֹא בֵרַכְתִּי אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִזְכֶּה בּוֹ. אַשְׁרֵי חֶלְקְכֶם בָּנַי, עֲלֵיכֶם כָּתוּב (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה'. <u>זוהר</u> פרשת תרומה דף קס"ו ע"א

אמירות מחז"ל :ספר חסידים סימן קסט ומי שמשעבד בבני אדם או נותן על בני אדם חתיתו משעבדים אותו באותו עולם כבהמה ואפי' מי שמענה בהמתו יותר מדאי. אל יתן אדם את בנו ללמוד לפני כעסנים כי יכום או יענישום כי אחד לא נתן שכר המלמד כששאל השכירות מהרה אמר לתלמידו יה"ר שלא תצליח בלימודך א"ל החכם מה פשעו ואמר לאביו שמע לעצתי ותשכור מלמד אחר לבנך שלא יהא כעסן ולזה תתן השכירות אף על פי שלא הגיע סוף הזמן הפרידהו לשלום. ספר חסידים סימן שיג כל שיש לו לב טוב ולוקח גיורת שיש לה לב טוב וצנועים וגומלי חסדים ונעימים במשא ומתן מוטב להתחתן בזרעם מלהתחתן בזרע ישראל שאין בהם אלה המדות לפי שהזרע של גר יהיו צדיקים וטובים.

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א

נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א

נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: האם מותר ללכת לחוזה בכוכבים תשובה :כותב שו"ע יו"ד סימן קעט סעיף א אין שואלים בחוזים בכוכבים ולא בגורלות.וכותב הרמ"א :משום שנאמר : תמים תהיה עם ה' א-להיך

שאלה: קיימא לן שאבידת רבו המובהק או אבידת אביו אבידת רבו קודמת מה הדין כשאביו משלם שכר לרבו

תשובה : כותב הש"ך בהלכות אבידה בשם ספר חסידים שאם אביו משלם שכר לימוד לרבו אם כן רבו הוא שכירו של אביו ולכן במקרה זה לא נאמר שאבידת רבו קודמת

שאלה: עשה שידוך לחבירו ולא התכוון לקחת כסף ועכשיו התחרט ורוצה ליטול תשלום האם יכול לקחת

תשובה :הרמ"א בהלכות מתנה כתב מי שעשה פעולה לחבירו בחינם והתחרט ורוצה תשלום אינו יכול לדרוש תשלום,אבל אם לא הסתיימה הפעולה יכול לדרוש תשלום (סמ"ע רס"ד) כמה יכול לדרוש צ"ע ,לכאורה נראה רק על סוף הפעולה יכול לבקש תשלום

החוזר על לימודו יזכה לקנין בתורה

בְּמִדְבַּר סִינַי, לָמָּה בְּמִדְבַּר סִינַי. אֶלָּא כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה עַצְמוֹ הֶפְקֵר כַּמִּדְבָּר, אֵינוֹ יָכֹל לִקְנוֹת אֶת הַתּוֹרָה. לְכָךְ נֶאֱמַר: בְּמִדְבַּר סִינַי.**חלק מעמל התורה ולהפקיר את עצמו לתורה הוא לחזור ולחזור ולחזור על לימודו**

האור החיים הקדוש בספר ויקרא כותב (כו,ג)ד"ה אם בחקתי תלכו וגו'. שעמל התורה נקרא חוקה כמובא ברש"י שם וטעם שקרא הכתוב עמל התורה חוקה, כיון שיש מצוה אפילו ללמוד דברים שלמדם פעמים וג' והם נטועים אצלו, (שלמרות שזוכרם היטב) כי לטעם שילמוד האדם תורה בחשק תמיד גזרה חכמתו יתברך שיהיה האדם לומד ושוכח

בספר בני בנימין-מביא למה נמשלו דברי תורה?? לזהב וכסף וזכוכית שקשה לקנותם, אבל קל מאד לאבדם. אדם שאינו חוזר על לימודו סגולה בדוק שישכח במשך הזמן לכן הגמרא בכמה מקומות משבחת את האמוראים והתנאים הקדושים למד ממנו 40 פעם כמו שמונח הדבר בכיסו

ופירש המהרש"א למה לא אמרו שמונח בקופסא? או בתיבה? ותירץ שמונח בכיסו בא לרמוז שבכל רגע ממשמש בו ומוצא ולא צריך לחפשו. צריך לחזור ולשנן שיהיה מונח בסוגיה ובענין שהוא לומד.

מסופר על מרן החזון איש זצ"ל שפעם התבטא יש ואני לומד 40 יום דף גמרא אחד עד שאני זוכה לחדש בו דבר, ישנם ת"ח שלומדים 40 דף ביום ולא זוכרים כלום אבל החזון איש היה משתבח בעמל התורה, בשקידה העצומה, ובחזרה אין סופית עד כלות הכוחות ידוע מהסטייפלר זצוק"ל שהרבה פעמים אמר לאנשים שאין להם חשק ללמוד תורה זה מפני שאין להם סיפוק מלימוד התורה, והסיבה שאין תחושת סיפוק משום שלא חוזרים על הלימוד, וממילא לא זוכרים כלום ולא יודעים כלום, ולכן מאבדים את החשק. אבל אם חוזרים כמה פעמים ויודעים הדברים על בוריים הדברים מתבארים ומתחדדים יותר ואז יש יותר סיפוק, ובמשך הזמן נעשים תלמידי חכמים.

בספר "לשכנו תדרשו" **הביא מעשה** עם זקן אחד שהיה שקדן גדול ויגע בתורה כל היום מאשמורת הבקר ועד חצות לילה והיה מבין כל סוגיה על בוריה ומדקדק ברש"י, ולא היה זז מהסוגיה טרם הבין אותה. וכך הלך מחיל אל חיל ממסכת למסכת עד שגמר כל הש"ס. וכשהיה חוזר פעם שנייה את הש"ס היה חוזר באותה יגיעה ועמל כבתחילה, וכן פעם שלישית ורביעית בכל פעם כמו שהוא לומד בפעם הראשונה ולא היה תלמודו מתקיים בידו, מפני שלא היה חוזר בכל פעם אחרי הלימוד. ולכן היה תלמודו קשה עליו כברזל, למרות שעמל והתמיד ודקדק וחיפש האמת וגמר הש"ס כמה פעמים!! כיוון שלא חזר על תלמודו בעוד הזיכרון טרי איבד את כל מה שלמד. ללמדינו שחזרה על הלימוד אינו עניין צדדי אלא חיסרון בעצם הלימוד. ע"כ

הגמרא אומרת במסכת מגילה דף ו שלאוקמי גירסתא סייעתא דשמיא מסביר רש"י שכוונה שזה סייעתא דשמיא שלא ישכח את לימודו וכותב המהר"ל שהסייעתא דשמיא היא היינו שהקב"ה נותן בליבו לחזור על לימודו הגמרא אומרת סנהדרין צט הלומד ואינו חוזר כזורע ואינו קוצר נחשוב לרגע כמו אדם שזורע ולא קוצר אם כן למה זרע כך לימודו ה' ישמור ויזכנו **וְכָתַב הָרַמְבַּ"ם (פ"ג** מֵהִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה הֲלָכָה הי"ב) כָּל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּשְׁעַת תַּלְמוּדוֹ, תַּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, אֲבָל הַקּוֹרֵא בְּלַחַשׁ בִּמְהֵרָה שׁוֹכֵחַ.ולכן ילמד בקול ובנעימה

מובא בגמרא בעירובין דף נד: מי נקרא צייד הרמאי -מסביר רש"י שמרבה בגירסא ואינו חוזר עליה שהוא סתם מרמה את עצמו כיון שלבסוף אינו זוכרה כמו צייד שצד יונים ולבסוף משחררם שאינו מרויח כלום רב ששת אמר שם שמי שאינו חוזר הוא סתם שוטה שאינו זוכר אמר רב הונא אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות היינו שלומד הרבה בבת אחת מתמעט ואם לאו קובץ על יד מעט וחוזר עליו ירבה לבסוף אמר (רבה) יודעים חכמים על דבר זה ובכל זאת לא מקיימים אותו אמר רב נחמן בר יצחק אני אכו למדתי וחזרתי ורק אז המשכתי ותלמודי התקיים בידי: מובא שם בגמרא כיצד סדר לימודו של משה רבנו לישראל משה למד מפי הגבורה (הקב"ה) נכנס אהרן ושנה (לימד) לו משה פירקו נסתלק אהרן וישב לשמאל משה נכנסו בניו ושנה להן משה פירקן נסתלקו בניו אלעזר ישב לימין משהואיתמר לשמאל אהרן נכנסו זקנים ושנה להן משה פירקן נסתלקו זקנים נכנסו כל העם ושנה להן משה פירקן נמצאו ביד אהרן ארבעה ביד בניו שלשה וביד הזקנים שנים וביד כל העם אחד נסתלק משה ושנה להן אהרן פירקו נסתלק אהרן שנו להן בניו פירקן נסתלקו בניו שנו להן זקנים פירקן נמצא ביד הכל ארבעה

מכאן א"ר אליעזר חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים וקל וחומר ומה אהרן שלמד מפי משה ומשה מפי הגבורה כך

הדיוט מפי הדיוט על אחת כמה וכמה מגמרא זו כתב **הסטייפלר זצוק"ל** שפחות מלימוד של ד' פעמים לא נקרא לימוד מסופר על הגאון צבי פסח פראנק זצוק"ל שהפליא מאוד בהתמדתו ושקידתו העצומה . דרכו לחזור על כל סוגיא הרבה פעמים עד אין ספור. וכשנשאל עד מתי יחזור על הסוגיא, הייתה תשובתו "עד שארגיש שהפרק או הסוגיא מונחים אצלי כבקופסא".

הרב עובדיה זצוק"ל היה אומר חושבים שאני בעל זיכרון אבל האמת שחזרתי על לימודי עשרות ומאות פעמים ולכן אין פלא שאני זוכרה פעם הוא סיפר שהוא והרב בן ציון חזרו על מסכת גיטין 60 פעם

מסופר באגרת לבן תורה שהַגָּאוֹן רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מִטִּיפְלִיק, לִפְנֵי שְׁלוֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, יָדוּעַ הָיָה כִּגְאוֹן עוֹלָם, הָרַמְבַּ"ן בְּמִלְחֲמוֹת ה' הָיָה שָׁגוּר עַל לְשׁוֹנוֹ בְּעַל פֶּה, וְכֵן דִּבְרֵי הָרַ"ן וְהָרַז"ה הָיוּ שְׁגוּרִים עַל פִּיו, וְכָל זֶה בָּא לוֹ מֵעֹצֶם הַתְמָדָתוֹ בַּתּוֹרָה. וְהָיָה חוֹזֵר הַרְבֵּה וּמְשַׁנֵּן אֶת הַשַּׁ"ס. וְהָיוּ אָז חוֹזְרִים 80-60 פַּעַם עַל כָּל מַסֶּכֶת וּמַסֶּכֶת, וּמִיָּד לְאַחַר הַלִּמּוּד, כִּי קָשָׁה עַתִּיקָא מֵחַדְתָּא (יוֹמָא כט.). לפחות אנו נחזור כמה פעמים

מְסַפְּרִים עַל הַגָּאוֹן רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְרַאנְק זַצַ"ל, שֶׁלמד עִם הַגָּאוֹן רַבִּי יְחִיאֵל מִיכְל טִיקוּצִ'ינְסְקִי זַצַ"ל, וְלָמְדוּ תִּשְׁעִים פַּעַם (!) מַסֶּכֶת יְבָמוֹת עַד דַּף פז ע"ב. (כִּי עַד הָאִשָּׁה רָבָּה מְדַבֵּר בְּעִנְיַן חֲלִיצָה וְיִבּוּם, וּמִשָּׁם עִנְיְנֵי עֲגוּנוֹת חוּץ מִפֶּרֶק י"ב) כֵּיוָן שֶׁהוּא עִנְיָן אַחֵר, בִּקֵּשׁ הָרַב פְרַאנְק לַחֲזֹר עוֹד שְׁלוֹשִׁים פַּעַם, וְלֹא יָכַל הָרַב טִיקוּצִ'ינְסְקִי לְהַמְשִׁיךְ עִמּוֹ, וְנִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה עֵקֶב כָּךְ, וְהָרַב פְרַאנְק חָזַר עוֹד שְׁלוֹשִׁים פַּעַם. וְכָךְ לָמְדוּ אֶת כָּל הַשַּׁ"ס. וְלָכֵן יָדְעוּ כל התוספותים בְּעַל פֶּה. נלמד לחזור יותר על לימודנו

הגמרא בעירובין (נד עד:) מספרת על רבי פרידה שהיה לו תלמיד "פרוייקט" היה צריך להסביר לו כל משנה וכל הלכה 400 פעם, אחרי 400 פעם היה קולט את החומר הנלמד.

יום אחד באו גבאי צדקה לרבי פרידה ובקשו שיצטרף אליהם למטרת צדקה. אמר להם עוד מעט, וחזר לתלמידו. אחרי 400 פעם שאל אותו רבי פרידה הבנת? אמר אמר לו התלמיד לא, לא הבנתי. אמר לו מה היום מיומיים?? בכל יום אתה קולט אחרי 400 פעם ואילו עכשיו מה קרה?. אמר לו רבי, כשבאו לקרא לך חשבתי שהנה בכל רגע אתה עומד לעזוב ולכן הסחתי דעתי. אמר לו רבי פרידה חייך שאני יושב ומלמד אותך עוד 400 פעם ועד שתבין איני זז מכאן. למד עוד 400 פעם והבין. הדבר הזה עשה הרבה רעש בשמיים, ובאו לרבי פרידה ואמרו לו מה תבחר להיות אתה וכל בני עירך בני עולם הבא או לחיות 400 שנה? אמר רבי פרידה להיות מבני עולם הבא לכל הדור שלי. אמרו לו מאחר ולא ביקשת על עצמך תקבל את שניהם. נתבונן לרגע רבי פרידה חזר על לימוד מסויים לא פעם לא פעמים לא עשר לא עשרים לא חמישים לא מאה לא 200 אלא ארבע מאות פעם ולבסוף שמונה מאות פעם ולא בשביל עצמו אלא בשביל תלמידו איזה סבלנות איזה אורך רוח לא לחינם בשמים מאד התפעלו ממעשה זה ונתנו לו שכר עצום אם לתלמידו כך כדי שאדם יחזור ויזכה לקנין התורה יחזור ויחזור על לימודו כל הזמן וכך יזכה לתורה

הדיין הרב אזולאי חמיו של הרב יעקב יוסף אמר שחזרות זה חצי גאונות העיקר הוא לחזור ולחזור ולחזור

מילי דבדיחותא: המלבי"ם נבחר לכהן לרב בעיירה לאחר כמה חודשים החליט להתפטר שאלו אותו למה אתה עוזב? אמר להם זוהי השאלה הראשונה ששאלו אותי עד עכשיו

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדד ובני ביתם: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויזכם בקרוב ממש לפרי בטן ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך וכן הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק ויוכבד תהלה חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגדון, יסכה ויעקב שמשיאן ,שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד,,יצחק וכוכבה חדד,כהן יואל ,כהן עוזיאל ,שרון וקנין , יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנג'י, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן, בת שבע חדד וכל משפחתה , אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן ,מזושן יונתן , לזיווג הגון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עינב ליטל ומזל אורין בני ציפורה . שתורמים לכוללי קול כמוס[, כולל יום ,כולל ליל שישי, כוללי בין הזמנים ,ועוד] ולעלון השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם יגביה כוכב מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה ,אליהו בין מבירכה.

לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכיות שמורות לצורך זיכוי הרבים הכל מותר

לכבוד שבת קודש

במדבר

התשפ"ג

לעילוי נשמת

שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, נפתלי ברזילי בן עודד, דיקלה בת אסתר וישראל, חביבה בת צביה, פנחס ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, רותי בת לאה, אילנית בת שושנה, נוגה בת מרים, אביבה אשתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, גבריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת פורטונה.

אופק חדרה

	כניסת שבת	יציאת שבת	רבינו תם
לוח מקומי	19:04	20:16	20:48
אור החיים	19:14	20:06	21:00

"פקדיהם למטה דן שנים וששים אלף ושבע מאות" (א, לט)

בחשבון מנין השבטים מוצאים ששבט דן היה הגדול ביותר מכל השבטים (מלבד שבט יהודה) - 62,700. וזה הטעם ששבט דן היה מאסף לכל המחנות, לפי ששבטו היה מרובה באוכלוסין, והיה נוסע באחרונה וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו (ירושלמי עירובין פה.).

אמר רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כשמתבוננים בענין זה למדים מוסר גדול. דהנה שבט בנימין כשירד למצרים היו לו עשרה בנים - משפחה גדולה, ולכאורה על פי השכל היה צריך להיות שבטו מבורך בצאצאים מרובים. ואילו שבט דן היה לו בירידה למצרים רק ילד אחד, ובעל מום - חרש, ואמרו חז"ל: נכנס דן ליעקב אביו שיתפלל עליו שחס ושלום לא יאבד כיון שיש לו רק בן אחד ועוד חרש, היה צריך להיות שבטו מועט. ומוצאים אנו את ההיפך מזה, שבט בנימין מנה שלושים וחמשה אלף וארבע מאות. ואילו שבט דן שישים ושנים אלף ושבע מאות, מהגדולים ביותר.

ללמדנו, שה' יתברך עומד לימין דלים וחלשים, שביטחונם רק בו, כי האדם הבוטח בכוחו וכישרונותיו וסיבות שיש לו, לבסוף נעשים לו אכזבה, כי הקב"ה מניחו לסיבות שבטח עליהם, וכן רואים במהלך החיים פעמים נראה שעל פי הטבע ישנם הרבה סיבות שפלוני יצליח, ואין הוא מצליח ופעמים להיפך...

מכאן תשובה לכל חשבונות בני אדם שהמה הבל ואין בהם ממש, כפי שאמר הכתוב 'ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל' (תהילים צד).

מעשה שסיפר רבי אהרון ביאליסטוצקי זצ"ל, כפי ששמע מפי מרן ה'חפץ חיים'.

בגליציה היה מנהג בקרב יהודי המקום, שהיו מתאספים מדי שבת קודש לפני תפילת ערבית של מוצאי שבת, לאמירת תהילים בבית הכנסת. והנה, באחת השבתות, נכנס יהודי אחד לבית הכנסת ורואה כיצד עומד יהודי אחר באחד הפינות ואומר תהילים בדביקות מתוך קירות ליבו באופן כה מרגש, עד שממש הדביק הוא אף אותו בהתלהבות ואופן אמירות, ועל אתר החל גם הוא לומר תהילים ברגש ובהתלהבות, ושניהם בכו ונשאו ליבם ופיהם לה' יתברך בתהילות בן דוד בן ישי, מתוך בכי, מבלי שהאחד ידע על מה רעהו בוכה ומתחנן כל כך.

לאחר סיום תפילת ערבית, פנה היהודי אל רעהו שהיה כה דבוק באמירת התהילים ושאלו, מה כואב לך? על מה התפללת?

ענה לו האיש: יש לי בת שהגיעה כבר לפירקה ואין בידי כסף להוצאות נישואיה והיא יושבת בביתי, מבלי שאוכל להושיעה. וגם אם בכל ימות השבוע אינני נמצא בבית ולא רואה את הצרה מול עיני, אבל בשבת קודש, כשאני שב לביתי ונמצא כל השבת עם בני משפחתי, רואה אני את צרת הבת ממול עיני... ואיני יודע מה לעשות יותר מאשר לומר פרקי תהילים ולהתחנן אל הבורא שיושיעני מצרתי.

כששמע השואל את דבריו, נענה ואמר לו: שמע נא. יש לי בן... הוא ירא שמים ובעל מידות טובות... כסף גם לי אין לתת... הבה ונעשה איפוא שידוך!

ואכן כך היה. צאצאיהם נישאו ונולדו להם... ארבעה בנים גדולי ישראל הלא המה: רבי יהודה הכהן זצ"ל בעל 'קונטרס הספקות', רבי חיים הכהן זצ"ל, רבי אריה לייב הכהן הלר זצ"ל בעל 'קצות החושן' ואח נוסף היה רבי מרדכי זצ"ל ששימש ברבנות בעיר חודרוב.

הרי לנו שאין לאדם לסמוך כלל על מחשבותיו. ממצב של ייאוש וחוסר אונים זכה ויצאו ממנו בנים - גדולי עולם...

(אוצרות התורה)

סיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א. עמדתי בפתח ביתי כשלפתע עוצרת מכונית וממנה יוצא אברך ומבקש לספר לי מעשה שהיה וכך היה המעשה.

האברך שעצר ליד ביתי, הוא מתמיד גדול, ועמל בתורה בצורה מופלאה. גם בתקופת בחרותו, כשלמד בישיבה, נחשב כאחד הבחורים הטובים ביותר. כשהחלו להגיע הצעות לשידוכין, ונודע שהוריו הם מחוסרי אמצעים, ואין בקופתם ולו סכום כסף קטן, ירדו ההצעות כלעומת שבאו.

הבחור לא התייאש, וכאשר התגלגלה לפתחו הצעה של בת ישראל כשרה ויראת שמים, והשדכן אמר שגם להוריה אין כסף, קפץ הבחור על המציאה, ואמר שהשידוך הזה דווקא נראה לו...

אנחנו הרי מתכוננים לבנות את ביתינו קודש לה', ולהתמסר לקיום המצוות יחדיו, אם כן אין לנו אלא לבטוח יחדיו באלוקי ישראל ולהאמין בו שלא יעזבנו ולא יטשנו, וימציא לנו את אפשרויות הפרנסה, אמר.

וכך היה. השניים נישאו זה לזו, ושכרו לעצמם דירה קטנה במחיר מוזל.

שבועות מספר לאחר החתונה, צילצל הטלפון בביתנו, ועל הקו היה ראש הישיבה ובכולל שבו אני לומד, מספר לי האברך. בפיו של ראש הישיבה היה סיפור מרתק, וכה אמר:

באחת השכונות היוקרתיות באיזור הסמוך לבני ברק, התגורר זקן ערירי שומר מצוות. כאשר הרגיש שיומו קרב, הוא החליט לתרום את ביתו המפואר לישיבה שלנו. שכניו ניסו למונעו מכך, אבל האיש קרא לי לביתו, ובנוכחות עורך דין כתב צוואה שבה נכתב שהבית על כל תכולתו יעבור לרשות הישיבה.

ואל תחשוב שמדובר בבית פשוט, הקשיש ההוא חי בווילה מפוארת, בעלת שלושה מפלסים, שכולם מצופים בשיש יוקרתי, והכל מאובזר בצורה היותר מכובדת שאפשר להעלות על הדעת.

לאחר פטירתו באנו לממש את צוואתו, ולהעביר את הישיבה אל הווילה. אולם, השכנים הביעו התנגדות עזה לכך, וטענו שכיון שמדובר בשכונת וילות שקטה ושלווה, אין הם מוכנים בשום אופן לראות את הישיבה במקום.

השכנים הזדרזו לפנות לבית המשפט, שכמובן הוציא צו האוסר את העברתה של הישיבה אל השכונה השקטה, בפאתי בני ברק.

לא נותרו לנו הרבה ברירות, ממשיך ראש הישיבה לספר לאברך הצעיר, אולם מה שברור שהדירה נותרה בבעלות הישיבה, ככתוב בצוואה שחור על גבי לבן.

אתמול ישבתי עם הנהלת הישיבה, והחלטנו למסור את הדירה לאחד מאברכי הישיבה. עברנו על רשימת האברכים הלומדים אצלנו, והכל הצביעו עליך כמי שמתאים לגור בווילה המפוארת.

האברך ששוחח עימי ליד פתח ביתי, היה נרגש מאוד כשסיפר לי כיצד ראש הישיבה מסר לו את מפתחות הדירה.

אז הנה, אין לי בעיות דיור, כי אני מתגורר בווילה ההיא, ואני מזמין כל אחד לבוא ולראות כמה משתלם לבטוח בה' אלוקי ישראל, שבידיו נמצאים כל המפתחות, ואם הוא מחליט שהווילה היוקרתית תימסר לאברך העמל בתורה, לא יעזור לאף אחד שום דבר, והדירה ההיא תגיע ליעדה.

האברך ממשיך ומספר שלא רק בעיית הדיור שלו נפתרה, 'אין לי גם בעיות בפרנסה, כי אני מוסר כאן שיעורים בסביבה, והמשתתפים מתקצבים את העלויות, ובנוסף לכך פתחה אשתי בבית עסק מצליח המתאים לאופי המקום בו אנחנו מתגוררים.

להחזקת העלון: 055-6700349

אם הייתי מספר, לפני חתונתי, כשההורים משני הצדדים אמרו שאין להם פרוטה לפורטה, שתהיה לי דירה מפוארת שכזו, עם פרנסה בצידה, מישהו היה מאמין לי?!

אבל הקב"ה שידע מהתמדתו של האברך ההוא, וראה גם את רצונו לבנות בית של תורה במסירות נפש, שילם לו על כך בטבין ותקילין. 'ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל'.

(עלינו לשבח)

מעשה שהיה

סיפר הרב ראובן קרלינשטיין זצ"ל: בני זוג המתגוררים בגבעתיים, הוזמנו על ידי ידידים שחזר לדרך היהדות להשתתף בסמינר שנערך ביוזמת ארגון העוסק בתחום הפצת היהדות לכל שכבות העם. תוכן ההרצאות והשיחות אשר הושמעו במהלך ימי הסמינר, חלחלו בנפשה של האשה, ובהשפעתן היא החליטה להתחיל בתהליך שיבה אל המקורות. בעלה, איש טוב לב, סייע בידה ככל יכולתו, אף שהוא לא החליט לשנות את דרכיו, וגישתו אל החיים לא השתנתה במאומה. חלפו עברו להם ימי קיץ וחורף. המטבח שבבית בני הזוג אשר בגבעתיים הוכשר זה מכבר על ידי צוות מתנדבים נמרצים, והבית החל לובש גוון יהודי עם ניחוח מסורתי בדמות נרות שבת, קידוש שנערך על ידי עקרת הבית, וסממנים נוספים המאפיינים בתים יהודיים. הבעל, היה מוכן להקשיב לקידוש מפי רעייתו, ואף לסייע לה בדרכה החדשה. הוא עצמו, לא היה מוכן לעשות, ואף לא לשמוע מאומה על דת ועל יהדות. בחול המועד סוכות ביקשה האשה לבקר בבית משפחה דתית אשר סייעה לה רבות בדרכה החדשה, והבעל כתמיד נכון לסייע לה מן הצד, ולנסוע איתה בצוותא לבקר בביתם, מדוע לא. ישבו בני הזוג בנעימים בסוכת מארחיהם, כאשר לפתע המארח הציץ בשעונו, והתנצל על כך שעליו לקטוע את ישיבתם בצוותא מפאת זמנו הקרב ובא של שיעור הדף היומי אשר הוא משתתף בו בקביעות מידי יום. כרבים וטובים מלומדי הדף היומי, לא וויתר יהודי זה על השיעור גם בימי חג ומועד, ביום כיפור, בפורים, במוצאי תשעה באב ועוד. "אם אתה רוצה בכך" פנה אל האורח, "אשמח אם תצטרף אלי לשיעור. תבוא, תשמע שיעור מעניין". האורח הסכים אל אלתר. כאדם משכיל ותרבותי הוא ראה בהאזנה לשיעור בתלמוד הבבלי אתגר אינטלקטואלי מעניין, שעשוי להרחיב את אופקיו ולהעניק לו מימד נוסף על חיי הרוח היהודיים בכלל ועל תחום עיסוקם העיקרי של שומרי התורה והמצוות אשר אשתו הצטרפה אליהם לאחרונה, בפרט. הם הלכו יחד לשיעור. נכנס המארח ועמו האורח והתיישבו לצד הלומדים. הוא, האורח, הקשיב בשקט, מרוכז לכל מילה היוצאת מפיו של מגיד השיעור. "נחמד" ענה האורח לשאלת המארח על הרגשתו לאחר השיעור, בעת שהשניים צעדו כתף לצד כתף לעבר הסוכה. למחרת, בשעות אחר הצהריים, שבו והתאספו לומדי שיעור הדף היומי בבית הכנסת, והנה, מול עיניו הנדהמות של המארח נפתחה הדלת לרווחה ומיודענו אשר עשה את דרכו מגבעתיים, פנה במהירות אל מקומו שם ישב ביום הקודם, ועשה אוזניו כאפרכסת. כיום, ה'אורח מגבעתיים' הוא יהודי שומר תורה ומצוות המדקדק במצווה קלה כבחמורה. "אני רוצה לומר לכם", הוא אומר לכל המעוניין לשמוע את דבריו, "אתם, לומדי הדף היומי, הצלתם אותי, הן בזכות הקביעות אשר אתם מתמידים בה, שאילולי כן, לא היה מארחי נוטש את הסוכה ואץ לשיעורו, והן בזכות לימוד הגמרא הקדושה ששמעתי בשיעור הדף היומי, ו'המאור שבתורה החזירני למוטב'. אין צורך להכביר במילים אחר מעשה רב לקח זה. די אם נציין את דברי המאירי (קידושין ל' ב'), 'כל ששוקד על דרכי התורה אפילו היו בידו עבירות... התורה מגינה עליו כך שאי אפשר שלא תדריכהו תורתו לשוב מהן'.

(האמנתי ואדברה)

הלכות

נטילת ידיים לסעודה- המשך

- אם בשעה שנטל ידיו היה בדעתו לאכול פת שיעור כביצה (54 גרם) ונטל ידיו בברכה, ואחר כך היה קשה עליו הדבר לאכול שיעור כביצה. אינו חייב מן הדין לדחוק עצמו לאכול, ואפילו לא כזית. ואין לחוש בזה לברכה לבטלה, כיוון שבשעת הנטילה היה בדעתו לאכול כביצה. ומכל-מקום, אם אפשר הדבר, ישתדל לאכול כביצה, מחמת הברכה שבירך.
- כשנוטל ידיו יקפיד ויזהר להַפֵּך ידיו בשעת הנטילה לכל הצדדים, כדי שיבואו המים בכף ידו ובין אצבעותיו ובכל המקומות עד פרק כף היד שאם לא כן קרוב לודאי שאין המים באים על כל היד.
- אם אירע שנטל ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו ואין לו עוד מים, רשאי לברך "על נטילת ידיים", כיוון שמעיקר הדין די בנטילה עד סוף קשרי אצבעותיו. והוא הדין למי שיש לו מכה בכף ידו או בגב ידו ואינו יכול ליטול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו, שרשאי גם כן לברך "על נטילת ידיים".
- וכן מי שידו האחת מלאה פצעים וחבורות וכרוכה בתחבושות או בגבס ואינו יכול ליטול אותה יד כלל, נוטל ידו השניה למצוות נטילת ידיים לסעודה, ויברך בנוסח הרגיל "על נטילת ידיים" אף על פי שאינו נוטל אלא רק יד אחת.

(אורות ההלכה)

מעשה הגדולים

"הנהר גדול דיו..."

הגיע יהודי אל האדמו"ר רבי מאיר מפרמישילאן זצ"ל כולו נסער ונחרד, שבור ורצוץ, **והחל מתְנה מרורות**: "אחד מבני עירי, עמד ופתח חנות חדשה בעיר, המתחרה לחנות שלי. חושש אני שמא , יזנחו הלקוחות את חנותי, ויעברו לקנות בחנות של המתחרה ומה יהא עלי ועל פרנסתי?! מנין אשיג פת לחם למחייתי?" השיב לו הרבי בשאלה: "הראית מימיך סוס, שותה מים מן הנהר?" "בוודאי ראיתי!" השיב הלה, מופתע מן השאלה. חזר ושאל הרבי: "השמת לב, כי בועט הוא בפרסותיו בתוך המים?" "אכן" - אישר הלה בהשתאות. "התדע מדוע?" לא חשבתי על כך" הודה היהודי. "מאיר יגלה לך" - אמר לו הרבי - "כשגוחן הסוס אל הנהר לשתות, מתגלה לעיניו בבואתו הנשקפת אליו מן המים הצלולים. כסבור הוא, אפוא, כי גם חברו גוחן לשתות מים מן הנהר, וחושש הוא, פן לא יישארו בנהר די מים בעבורו, מתחיל הוא, על כן, לבטוש בפרסותיו על ראש מתחרהו, כדי לסלקו. למרבה מזלו, נעכרים מי הנהר מן הבטישות. החול שבקרקעית עולה ונמהל בהם, ובבואתו של הסוס המתחרה נעלמת. או-אז, שב הסוס לשלוותו, וניגש לשתות בנחת מן המים העכורים.." "אולם אתה" -הפטיר הרבי - "הרי אדם הינך ולא סוס. חובה עליך להבין, אפוא, כי הנהר גדול דיו, וגם רבבות סוסים לא יגמעוהו..."

(איש לרעהו)

פנינים

"קח את הלוויים כל בכור בבני ישראל" (ג, מה)

שאל הגאון רבי יהודה אלבז זצ"ל: הן הקב"ה, קורא הדורות מראש, ידע שהבכורות יחטאו, והעבודה לשבט לוי - ומדוע לא בחר בשבט לוי מראש, מדוע בחר בבכורות והדיחם?

ותירץ, שהיא הנותנת! ביקש הקב"ה להשריש בליבנו את הידיעה, שהחטא מרחיק את האדם מבוראו ונועל בפניו את דלתות ההתקרבות. ואף אם היה מקורב ואהוב, נדחה חלילה מחמת חטאו! ידע זאת, ויתרחק מהחטא כמפני מכונת אש ומוקש נורא!

(מעיין השבוע)

שבת שלום ומבורך

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

מכון שער הבטחון
פותחים שער לחיים שלווים

פרשיות **במדבר - נשא** תשפ"ג ◆ **עלון מס': 114**

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

חיים של פרנסה

כל יהודי שזוכה להתחזק בביטחון, מרוויח מנוחת הנפש ומנוחת הגוף. הוא חי באופן יותר בטיחותי, כי הוא לא צריך לנדוד לארצות רחוקות, ולא לנסוע נסיעות ארוכות שיש בהן סכנה. הוא בטוח שהקב"ה יספק לו כל צרכו במקומו, וכך הוא מאריך ימים.

רבינו מביא בפתיחה מעשה באחד מן הפרושים, צדיק עובד השם, שבמהלך עיסוקו בהשגת פרנסה לביתו, הגיע לעיר אחת, ושם ראה אדם מעובדי כוכבים, המכונה אמגושי. אמר לו הפרוש: **כמה אתם בתכלית העיוורון ומיעוט ההבנה בעבודתכם לכוכבים.** הרי הכוכבים הם רק שליחי הבורא יתברך, הם ממונים על המזלות ועל סדרי העולם, אולם אין להם כל בחירה בשליחותם זו, ואין כל טעם לעבוד להם. הם לא יוכלו להועיל או להזיק, אם לא ברצון הבורא, ורק חסר דעת יעבוד למקל, במקום למי שאוחז בו.

שאל אותו האמגושי: ולמי אתה עובד?

ענה לו הפרוש תשובה, שכל מילה בה מיודעת בה' הידיעה: אני עובד את **הבורא, היכול** - היינו שהוא ממש כול יכול, ואין שום דבר שקשה לו, **המכלכל האחד** שאין יחידות כמוהו, **המטריף** - שרק הוא זה שנותן פרנסה וטרף לכל אחד מהברואים, ודואג לכולם מקטון ועד גדול, מביצי כינים ועד קרני ראמים. כה התרגש הפרוש, ונתן לו לאותו אמגושי שיעור מוסר רווי התלהבות ורוממות.

אמר לו האמגושי: **פועלך סותר את דבריך.** הנך נאה דורש, אך לא נאה מקיים.

תמה הפרוש, הרי אני יהודי נאמן, מתפלל ולומד תורה, מקיים מצוות ומהדר בהן, לכבוד נותן התורה ית'. איך ייתכן לומר כך?

ענה לו האמגושי: אם כל מה שאתה אומר - אמת הוא, היה בוראך נותן לך פרנסה בעיר שלך, ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה כזאת! בשביל מה היה לך לעשות דרך כה ארוכה, מאמריקה הרחוקה עד מאה שערים, ולאסוף כסף ב'זכרון משה'? וכי הקב"ה לא יכול לפרנס אותך שם? אם כאן בירושלים הוא יכול, בבורו-פארק הוא לא יכול?!

אהה, מילים כדורבנות! סבר הפרוש וקיבל, שתק והלך לו ושב אל ארצו, לא יצא מעירו אחר כך, והתפרנס במקומו בכבוד.

רבי יעקב עמדין זי"ע שואל על מעשה זה: מדוע שתק הפרוש ולא ענה לו? הרי היה יכול לענות לו, שאין כאן סימן לחיסרון באמונה, הן האבות הקדושים גם כן יצאו לחוץ לארץ כדי למצוא טרף. בדברי ימי עמנו אנו שומעים על נביאים וחסידים, שיצאו לגלות כדי לכפר על עוונותיהם. ובכלל, ידוע מהאר"י הקדוש כי יש אנשים, שהקב"ה מסובב הסיבות שולח אותם לתור אחר פרנסה במקומות מרוחקים, כדי לתקן נשמות המגולגלות באותו מקום. בכל פרנסה טמונה שליחות נסתרת. האדם חושב שהוא יצא להשיג אוכל, אולם באמת הוא נשלח למלא תפקיד טמיר ונעלם, לתקן עולם במלכותו יתברך.

אמנם כן, אולם הפרוש קיבל את האמת ממי שאמרה. הוא חשש, שמא בדיבורו עם האמגושי הוא יושפע ממנו, וכאשר יש חשש של השפעה מחברים לא טובים, עדיף לחזור הביתה, ולא להסתכן בשום אופן, גם אם יש רווחים נעלים מגלגולי הגלות.

הפרוש חזר לביתו והתחזק באמונתו. הוא הרוויח שני דברים: האחד, שנעשה פנוי יותר לעבודת השם, והשני, שעל ידי האמונה הרחיב את צינורות השפע, ואכן היתה לו פרנסה ברווח.

דיוק מעניין דייק ראש ישיבת פוניבז' זצ"ל בדברי רבינו: רבינו כתב על האיש בתחילת המעשה, שהיה **אחד מהפרושים**, ובסוף המעשה - **וקיבל הפרישות מן העת ההיא**, היינו, שרק אחרי שחזר לעירו נעשה פרוש וצדיק. כיצד זה מסתדר? אלא שבהתחלה הוא חשב שהוא צדיק, וראה את עצמו במעלה גדולה, ואחרי שקיבל מוסר, הבין שהוא צריך לשפר את דרכו, ושבעצם אינו צדיק כל כך. הרי לנו מוסר השכל: כל אחד רואה את עצמו אדם טוב וכשר, ואפילו צדיק; אבל כדי להתקדם צריכים לשמוע מוסר, ולעניין הביטחון, ללמוד עוד ועוד, להשקיע ולעיין שוב ושוב, וכך לעלות ולהתחזק תמיד בסייעתא דשמיא.

(מתוך שיעור 19 בשער הביטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיוג ישיר 02-3011904.)

השגחה שבועית

אשכנזי הוא מסכן!

לפעמים כדאי להקשיב להגיגים של ילד. לא פעם הוא נוגע בדיוק בנקודה שהמבוגרים מפספסים.

וכך מספר לי יהודי מעדות המזרח:

בבניין שלנו, רוב השכנים הם מהמוצא שלי. יש גם אשכנזים, אך הם המיעוט באזור. כולנו יהודים, ידידים, נוהגים באחווה אלו עם אלו, אולם ההגדרות בעינן עומדות.

יום אחד חגג בני הקטן יום הולדת. הוא לבש חולצה לבנה, ובתלמוד תורה עיטרו את ראשו בכתר מתאים. באותו יום הבחנתי, כי גם בן השכנים האשכנזים לבוש כמו ילד של יום הולדת.

"אתה יודע?" סיפרתי לבני כשהוא חזר מהתלמוד תורה, "גם לילד של השכנים יש יום הולדת".

"לאיזה ילד?" הוא התעניין.

"האשכנזי", עניתי.

"מסכן שהוא אשכנזי", אמר הילד, ואני פערתי עיניים בתדהמה. הבית שלי זה המקום האחרון שבו ידברו נגד אשכנזים. אנחנו בקשר טוב עם כולם, מספרים סיפורי צדיקים גם מגדולי עדות המזרח וגם מהגדולים שמוצאם באירופה. יש לנו ספרים של צדיקים מכל העדות, ואנו מוקירים ומעריכים את גדולי הדור שליט"א, ואת מאורי הגולה שבדורות הקודמים. ממש כאב לי לשמוע אותו מדבר כך.

ניסיתי להבין מניין הגיע המשפט הזה, ושאלתי, "למה אתה אומר ככה?"

"כי הוא אשכנזי".

"ומה אתה?"

"אני יהודי!!!"

אתה מבין? - אומר לי האב - הבן שלי באמת לא חשב שיש הגדרות של ספרדי, אשכנזי, מרוקאי. הוא ידע שיש דבר אחד: יהודי! ומי שלא יהודי, הוא גוי. הוא פשוט לא הכיר את המושג. זה היה אני, שנותרתי כבול להגדרות חסרות משמעות, ובסכלותי כיניתי את השכן בתואר 'אשכנזי', במקום להזכיר אותו פשוט בשם שלו, שם של יהודי. מהות של יהודי.

כולנו עמדנו יחד במעמד הר סיני, כאיש אחד בלב אחד.

התורה הקדושה אומרת לנו: "אתה הראית לדעת, כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו". במעמד הקדוש הזה נוכחנו יחדיו, בלי יוצא מהכלל.

והמעמד הזה הולך ומתחדש בכל שנה. בימים אלו נכנס קו השגחה פרטית לשנה השישית שלו. קו שבו כלל ישראל מתאחדים וצועקים כאחד "אין עוד מלבדו". צדיקי דורנו מכל העדות והחוגים אומרים, שמורגש שקו זה הוא מתנה משמים, לקראת ביאת המשיח שיתגלה בקרוב ממש.

נחזק את ההרגשה הזאת, כי זאת האמת: כולנו יהודים, כולנו מקבלים את התורה.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

הצטרף גם אתה לרבבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבלגיה 0-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית
אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיך שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

לומדים וזוכים

מספר יהודי מארגנטינה: אני אברך כולל. לפני פסח חילקו אצלנו תלושים לקניית עשרה קילו בשר. לפני החג לא הספקתי להשתמש בהם, אך גם אחרי החג יכלו לקנות באמצעות התלוש, עד אתמול.

כיוון שלא היתה לי אפשרות לממש אותו קודם לכן, היום בבוקר התקשרתי למוכר, ושאלתי אותו אם יסכים לקבל את התלוש היום. "אם אתה מגיע תוך חמש דקות, זה בסדר", הוא אמר, "אבל אחר כך כבר לא אוכל לקבל את התלוש, כי עוד מעט אני הולך לפדות את התלושים ולקבל את הכסף".

תוך חמש דקות? לא התאים לי. אצלנו הכולל מתחיל מיד אחרי פסח, ואם יש עכשיו סדר, אני לא הולך לאחר, גם אם יפוג תוקפו של התלוש. התחזקתי ש'אין אדם שומע לי ומפסיד', והלכתי לכולל. רק בסיום הסדר התקשרתי לחנות ושאלתי, "אולי עדיין אפשר לקנות עם התלוש?" והמוכר עונה לי, "כן, אפשר. ה' עשה לך נס. בדרך כלל, מיד על הבוקר שאחרי החג מתקשרים אלי ומבקשים לפדות את התלושים, ואם העסקנים לא מקדימים אותי, אזי אני מקדים אותם ופונה אליהם, בבקשה שכבר יביאו את הכסף. תאר לעצמך, שבדיוק הפעם שכחתי מהעניין, וגם הם לא התקשרו. רק שנייה לפני שהתקשרת עכשיו, הם התקשרו להגיד שאביא להם את התלושים. החבילה עדיין כאן, ואתה יכול להשתמש ולקנות בכל הסכום".

ואני ידעתי, שכל הסיפור הזה היה מפני ש'אין אדם שומע לי ומפסיד'.

(יום שלישי פרשת אח"ק תשפ"ג, צהרים, סיפור 3, מס' סיפור 34268. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

נסיעה טובה

מספר יהודי מביתר: שבוע לפני פסח החלטתי לצאת לקרעסטיר, ולעשות שם את השבת ליד ציונו של רבי ישעי' מקרעסטיר זי"ע. לפרנסתי אני עוסק בהתקנת מזגנים, וראיתי צורך לפנות את הראש ואת המוח, לנפוש מעט לפני החג, ולהחליף אווירה לקראת ירידתם של טללי אורה בליל הסדר.

בסמוך לזמן הטיסה מתקשר אלי סוכן הנסיעות ומבקש טובה: "יש לי כאן זוג שמגיע לקרעסטיר. תכננתי בשבילם הסעה עד לציון, אך לבסוף בוטלה ההסעה הזאת. הרי יש לך רכב, תוכל בבקשה לקחת את בני הזוג איתך לקרעסטיר?"

היה לי קשה לענות "כן". הרי יצאתי במטרה מוצהרת של נופש וניקוי מוח. הדרכים באירופה שקטות, חדגוניות, עשויות כבישים ארוכים ונוף שחוזר על עצמו במין מונוטוניות מרגיעה. היתה לי גם תוכנית לערוך ברכב כמה שיחות טלפון, וליהנות מפרטיות

יעמוד אהרן

שמי אהרן. המעשה שלי אירע לפני הרבה שנים, ביום חמישי אחד מימי ספירת העומר. באותו יום, בעודי יוצא מהבית לכיוון בית הכנסת, הנה אני חש בחשק עצום לעלות לתורה. נכנסה בי מין תשוקה אדירה לקבל עלייה, דווקא היום. זה היה כל כך חזק, שהתחלתי לחשב לאן כדאי לי ללכת: לבית הכנסת שבו אני מתפלל בדרך כלל, לא אלך היום, כי לא מזמן קיבלתי שם עלייה. אלך לבית כנסת אחר, ושם, כך אני מקווה מאוד, יסכימו לתת לי.

בהגיע זמן קריאת התורה, הגבאי מתחיל לחלק את העליות, והנה נשמע קולו בבירור: "יעמוד אהרן בן יעקב". קמתי בהתלהבות ועליתי לברך על התורה בשמחה ובהתרגשות. האנשים מסביב נראו תמהים. הם לחששו ביניהם לחישות רמות, שלא יכולתי להתעלם מהן. הבנתי שאירע כעת משהו מסעיר, שאיני מודע לו.

אחרי התפילה שאלתי את הגבאי: "מה פשר הרעש שהתעורר בקהל כאשר עליתי לתורה?" ענה לי הגבאי: "כאן בבית הכנסת, יש תקנה, שבימי ספירת העומר אין נותנים עלייה למי שמסתפר. אחד מהמתפללים הקבועים, שרגיל להתכבד בעלייה לתורה מדי פעם, שם לב שמפסח לא קוראים לו לעלות לתורה, וזאת מפני שהוא מתגלח בימים אלו.

בשבוע שעבר ראה אותו אדם שזהו עניין שיטתי, והוא דפק על השולחן ואמר: 'זהו. אני כבר לא בא להתפלל אתכם!' כאשר בירר הרב על מה ולמה יצא הקצף, ענה האיש במרירות: 'זה מפני שאינכם קוראים לי לעלות לתורה'.

אמר לו הרב: 'תבוא ביום חמישי הבא, ותקבל עלייה'".

את המשך הסיפור הבנתי בעצמי: הגיע אותו יום חמישי, הגבאי יודע שעליו לקרוא לאותו יהודי, אשר שמו גם כן אהרן בן יעקב, ובדיוק באותו יום אני מקבל חשק בלתי מוסבר לעלות לתורה, רצון כזה שמעולם לפני כן לא היה לי, וגם מאז ועד היום, איני זוכר תחושה כזו. זאת בשביל שאחשב את דרכי ואגיע בדיוק לאותו בית כנסת, וברגע שהגבאי יקרא בשמו של אותו יהודי, אשמע את שמי, ובלי שהיות אעלה לתורה.

הקהל לחשש ותמה, איך ייתכן שבשעה שקוראים ליהודי אחד, עולה יהודי אחר. חשתי אי נעימות אחרי ששמעתי את המעשה, משום שלא רציתי לעלות על חשבון יהודי אחר. אחרי התפילה ניגשתי לאותו ר' אהרן כדי לבקש ממנו מחילה. "אתה לא צריך לבקש מחילה", הרגיע אותי ר' אהרן, "לשנינו אותו שם, וזו זכותך המלאה לעלות לתורה, כשאתה שומע את שמך".

שאלתי אותו אם יש לו שם נוסף, וזה ענה: "כן. לא עדכנתי את הגבאים, ששמי המלא הוא אהרן מרדכי בן יעקב".

ראו מה נפלאים דרכי השם, שהגבאים לא קראו בשמו המדויק של היהודי, כדי שאני אעלה לתורה במקומו, וכך תישמר התקנה המיוחדת לאותו בית מדרש, כפי שנהגו בו מאז שנתייסד לכבוד שמו יתברך.

(מוצ"ש פרשת אמור תש"פ, סיפור 1, מס' סיפור 13200. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

ברקוד משובש

הלכתי עם בני לערוך קנייה בצרכנייה. זאת היתה קנייה גדולה. עבדנו והעמסנו, עד שהבן שלי, בחור צעיר בן ארבע עשרה, נהיה צמא מאוד, והוא ביקש לקנות בקבוק שוקו קר. הכנסתי גם את הבקבוק לעגלה, וכשהגענו לקופה העברתי אותו הראשון, כדי שבני היקר יוכל להרוות את צימאונו.

הקופאי מעביר את הברקוד, אבל הוא אינו נקלט במכשיר. מנסה פעם ועוד פעם, והתקלה נמשכת. הוא מקליד את המספרים באופן ידני, ועדיין המחשב מסרב להכיר במוצר. "מוזר", מושך הקופאי בכתפיו, "ממש לא מובן מה שקורה פה. אני מעביר מאות בקבוקים כאלו, ואף פעם אין איתם בעיות".

אנחנו מחליטים לחכות שהמחשב ישנה את דעתו, ובינתיים מעבירים את המוצרים האחרים. בסוף הקנייה, שוב מעביר הקופאי את השוקו, ושוב קורה אותו הסיפור. השוקו לא עובר, והוא נשאר בחנות.

למה
לחכות עד שכבר לא ניתן יהיה להשלים את כל מה שפספסתם
הצטרפו עכשיו וקבלו
את שני המגזינים הראשונים חינם!
להצטרפות למשפחת המנויים שהכניסו את אור האמונה והבטחון הביתה
חייגו כעת:
02-6246-845
או בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שלוחה 9
ניתן להצטרף גם בעמדת נדרים פלוס
מתת בשם "מרגן השגחה פרטית"

אחרי שסיימנו את הקנייה, אמרתי לבני, "הבה נחשב חשבונו של עולם. זה דבר שמימי ממש, שהשוקו לא עבר. למה עשה ד' ככה? תנסה רגע לחשוב, לְמה זה יכול להיות קשור".
הילד תופס את הראש, "ריבונו של עולם", הוא קורא בתדהמה, "אני ממש... אבא, זה, ד' שמר עלי! אתמול היתה סעודת שבע ברכות, ונשארו כמה מנות. לקחתי הביתה מנה, וממש לפני שיצאנו לקנייה, אכלתי מהמנה הבשרית! איזה נס שהשוקו לא עבר, הרי אני בשרי עכשיו!"
הפלא ופלא, איך שהקב"ה שיבש את הברקוד, כדי שבחור יהודי לא ייכשל באיסור בשר וחלב.

(יום ראשון פרשת אח"ק תשפ"ג, צהרים, סיפור 7, מס' סיפור 34222. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

תורה מגינה ומצילה

מספר חנוך מחצור הגלילית: ביום ראשון, יום פתיחת הזמן שבישיבה הקדושה גור בחצור, עשו את דרכם מבני ברק לישיבה שני בחורים תלמידי הישיבה. הם עלו לקו 984, התיישבו במושבים הראשונים שמאחורי הנהג, וניצלו את הזמן היטב. הם קיימו בהידור 'ובלכתך בדרך', ושיננו יחד בעל פה דפי גמרא, כחלק מהתוכנית המיוחדת 'מזומנים', לפיה משקיעים הרבה מאוד בשינון ובזיכרון הנלמד.
"אתם מפריעים לי", נשמע לפתע קולו של הנהג הערבי, "אתם עושים לי רעש באוזניים. בבקשה תעברו מקום".
הבחורים קמו ועברו כמה מושבים לאחור, והמשיכו בלימודם.
הנסיעה המשיכה כסדרה, עד שהגיעו לצומת קדרים שבגליל העליון. שם התנגש האוטובוס במשאית. זאת היתה תאונה חזיתית קשה. הנהג נפצע באורח אנוש, ושני המושבים שהבחורים ישבו בהם לפני כן, נמעכו לגמרי.
הם ניצלו בזכות לימוד התורה.

(יום ראשון פרשת אח"ק תשפ"ג, צהרים, סיפור 2, מס' סיפור 34228. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

המוסיף - מוסיפים לו

לכבוד שבת קודש, אני אוהב להעמיד נרות יפים משמן זית זך, שאורו נאה וצלול. הן כך אמרו בגמרא, 'הרגיל בנר הווין לו בנים תלמידי חכמים', והטור מפרש שיש לעשותם יפה. גם אם הדבר כרוך במחיר גבוה, אין לחשוש, שכן הרמב"ם כותב, שגם אם צריך לשאול על הפתחים ולבקש צדקה בשביל זה, ראוי אכן להשקיע את הסכום הדרוש לכך.
אני משתדל לקיים את הדברים כפשוטם, וזה כמה שנים שניסיתי כמה סוגי שמנים וכמה סוגי פתילות. גם את שמן הזית היקר של 'קבר רחל' ניסיתי, אך משום מה הוא הפיץ ריח לא נעים, ולכן חזרתי לשמן זית למאור.
לקראת פסח קניתי שמן זית למאור, אך לאחר הקנייה גיליתי שכתוב עליו: 'כשר לפסח לאוכלי קטניות'. זה היה מוזר בעיניי. מה לשמן זית ולקטניות? אמנם אנחנו לא אוכלים את השמן, ובכל זאת לא רציתי להשתמש בו בפסח. בלית ברירה קניתי שמן זית יקר לאכילה, והנה מסתבר שהשמן הקודם שניסיתי, כנראה היתה בו תקלה כלשהי, שכן בימי הפסח דלקו בביתנו נרות יפים, ללא ריח, ואורם צלול וזך להפליא.
אחרי פסח ביקשתי לקנות שמן זית לנרות, וחככתי בדעתי, אם לקנות את השמן הזול, או את השמן היקר משמעותית, שגם בערתו נאה באופן משמעותי. לא היה לי קל להחליט, אולם עשיתי חשבון כי הוצאות שבת מרובות גם כך, קונים בשפע בשר ודגים וכל מטעמים, ובדיוק בעניין הנר אעצור?! מלבד זאת, היוקר אינו כה גדול, הן בקבוק שמן מספיק לכמה שבתות, ואם כך מדובר רק בתוספת פעוטה לכל שבוע. בסופה של מלחמה פנימית קצרה, הכרעתי לטובת השמן היקר. קניתי אותו בשמחה, והודיתי לה' על העוז ויישוב הדעת שבהם חנן אותי, ועל ההחלטה שלא לקמץ בהוצאות שבת קודש.
מי יודע? הן הוצאות שבת חוזרות, ואולי כבר מתרקם כאן איזה סיפור יפה.
כעבור חצי שעה מתקשר אלי יהודי ואומר לי, "אני רוצה לתת לך סכום כסף".
אני מכיר את היהודי הזה, בן קהילתנו. הוא אינו ידוע כמי שיש לו כסף, ומעולם לא הציע לי סכום גדול או קטן. "תבוא", הוא אומר לי, "כדאי לך".
אני לא ממהר, והוא מתקשר שוב, "אני מחכה לך, שלא תחשוב שאני קורא לך סתם, זה סכום ממש יפה".
וכך הוא נתן לי סכום, בשווי של פי חמישים מההוצאות שהיו לי על השמן הזך שקניתי להדלקת הנר לכבוד שבת קודש.

(ערש"ק פרשת תזו"מ תשפ"ג, אידיש, סיפור 3, מס' סיפור 34113. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

מושלמת. אולם לבסוף התגברתי. אם אני רוצה השפעה של הצדיק, לא די לי לנסוע אליו, אלא מה טוב לדבוק בדרכיו. הוא הרי מסר את נפשו בשביל יהודים אחרים, נתן את כל כולו כדי להיטיב לאחיו בני ישראל בקדושה ובטהרה, ומה מבקשים ממני? קצת מסירות, קצת ויתור על הנוחות הפרטית. הרי ממילא אני נוסע, ושום נזק לא יקרה לי מהסעת יהודים יקרים לציונו של הצדיק.
הסכמתי. הסוכן נשם לרווחה, הזוג הודה מקרב לב, ומשדה התעופה הצטרפו אלי השניים. הדרך עברה בשקט. בני הזוג אמרו תהילים לכל אורך הנסיעה, ורק לקראת סיומה דיברתי קצת עם האיש. הוא סיפר לי שהוא קבלן במקצועו, ועתה עומד הוא בשלב שלפני אכלוס עשרות דירות, שבהן צריכים להתקין מזגנים.
"זאת בדיוק העבודה שלי", אמרתי לו, "אני מתקין מזגנים! ביכולתי לשלוח אליך פועלים ומתקינים של מזגנים באיכות הכי טובה".
הוא התעניין בהצעתי לפרטי פרטים, וכך סגרנו עסקה, ממנה הרווחתי בסופו של דבר כמאתיים אלף ש"ח.
חשבתי שאני עושה חסד, חשבתי שאני נותן מעצמי ומנוחיותי לאחר, אולם למעשה לא היתה זו אלא הכנה לשפע הגדול, שהקב"ה רצה לשלוח לי.

(יום ראשון פרשת אח"ק תשפ"ג, בוקר, מס' סיפור 34216. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה.)

פי חמש

פעם חשבתי שמי שעובד - מתפרנס, ושרק אם עושים השתדלות - יש. בתחום שבו אני עובד יש תחרות גדולה, ותמיד הייתי רץ לתפוס את העבודות לפני שאחרים יקדימו אותי. בשנים האחרונות, מאז שהתחברתי לקו, למדתי שאני לא צריך עבודה. אני צריך פרנסה. עלי לעשות השתדלות, אך אין כל צורך בריבוי השתדלות. יחד עם זאת לקחתי על עצמי השתדלות להרבות את השפע כמו שהרב שלי אמר לי, והוא לתת לצדקה חומש מהרווחים, ואכן ברחמי ד' אני רואה חסדים גדולים מאוד. זכיתי לחתן שני ילדים בלי הלוואות כלל, מלבד צ'ק אחד, שאותו פרעתי במזומן תוך זמן קצר.
בקהילתנו ארע מאורע מצער של שריפה, והעסקנים יצאו דחופים למגבית למען המשפחה שדירתה נשרפה. ביקשו שכל אחד מבני הקהילה ייתן מאתיים שקלים. כאשר התקשר אלי המוקדן לבקש את פרטי האשראי, נתתי לו פרטים של כרטיס דיירקט, שרק אם יש כסף בבנק ניתן לשלם באמצעותו. חזרתי ואמרתי את שלוש הספרות האחרונות: 503, ובן שיחי הבין בטעות שאני מוכן לתת 503 ש"ח למגבית, והוריד סכום זה מחשבוני.
כעבור זמן מה התקשרו אלי, התנצלו על הטעות וביקשו להחזיר את העודף. אולם אני חשבתי, שאם הקב"ה זימן לי לתת 503 במקום 200, יהי כן. בוודאי תהיה תרומה זו לטובה ולברכה.
התרומה נשארה על כנה, והנה, כעבור כמה דקות התקשר אלי יהודי, וביקש עבודה בשווי של 2,500 ש"ח! התרומה היוותה חומש מהסכום הזה!

(הבטחון היומי, יום ראשון, פרשת בה"ב תשפ"ג. לשמיעת השיעור הקישו 0-2 לאחר בחירת השפה, או בחיוג ישיר 02-3011905.)

תגובות נלהבות למגזין החדש

אין לנו מילים להודות, כל כך מרגש לראות איך שהילדים מצפים בכיליון עיניים למגזין. היופי של המגזין הוא בתוכן האמיתי שבו, מתחילתה ועד סופה מלא בתוכן אמיתי ומשובח. שתזכו להמשיך את האמונה בכל העולם.
משפחת חפץ, כוכב יעקב

שנים רבות שחיכינו למגזין משובח עם תוכן איכותי, בבית שלנו מאוד נשמרים שכל התכנים הנכנסים לבית יהיו רוחניים ושמורים, כשראיתי את הבשורה ממש רקדתי משמחה, אשרינו כלל ישראל שזכינו בדור הזה למגזין כל כך משובח.
משפחת אייזנבך, בית שמש

...תענוג לראות את כל המשפחה, הילדים והמבוגרים גם יחד, קוראים בשקיקה את המגזין ולא מפסיקים שום מדור, כמה נעים לראות את כל בני המשפחה רוכשים עניין טוב של אמונה ובטחון.
משפחת שוורץ, ירושלים

אנחנו מתפללים שתזכו להוציא את המגזין בתדירות של פעם בשבוע, המגזין אינה את כל הבית לטובה, הכניס את כל בני הבית לאווירה עילאית, כולם התחילו לדבר בשפה חדשה: שפה של אמונה, שפה של שלוה ורוגע.
משפחת יעקובי, עמנואל

אני הבן... כבר מעט, קבלתי את המגזין וקראתי בשקיקה, זה מרתק, מיוחד ומשובח.
אני רוצה לעשות הפתעה להורים, ולהעניק להם את המתנה הנפלאה הזאת.
מ. י. חיפה

הירשמו היום למגזין שאלפים כבר נהנים וקבלו את 2 המגזינים הראשונים חינם

חייגו כעת:
02-6246-845
או בקו השגחה פרטית
02-30-11-300 שלוחה 9
ניתן להצטרף גם בעמדת נדרים פלוס תחת השם "מגזין השגחה פרטית"

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

מישהו גרם לי נזק, והוא רוצה לפצות אותי ולשלם את מלוא הנזק. בתחילה חשבתי שלא אקח ממנו את התשלום, משום שהוא היה רק שליח מאת ה' להרע ולהזיק לי, ומשכך אין הוא המזיק, ואין סיבה לקחת ממנו את הכסף. אך במחשבה שנייה אני חושב, שמגדר ההשתדלות אני מחויב לקחת את הכסף. אשמח לקבל פתרון לשאלה זו.

מ' ד' מירושלים

שאלה מספר 65

זאת למודעי, שבהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

לפנים משורת הדין

הרב אברהם ברנהוט מבני ברק והרב אלעד שליט ממודיעין עילית: ודאי שהמזיק צריך לשלם, והכסף מגיע לך בדין. אך אם מרגישים שהמזיק לא רואה את עצמו מחויב לשלם, יש להרפות, ולא לדחוק את השעה. ומייעץ בזה **הרב גמליאל הכהן רבינוביץ מבני ברק:** בפעם הראשונה שהמזיק מציע לשלם, אפשר לומר לו שמחול לו, והוא אינו צריך לשלם. אולם אם הוא מתעקש לשלם, אל יסרב.

הרב אהרון בייפוס מרכסים: בהנחה שהמזיק שגג והזיק שלא בכוונה, יש בנותן טעם לומר, שאין זו מגדר ההשתדלות לתבוע נזק. ובכלל, בהנהגה זו אפשר לרכוש מידות טובות, כמבואר בספר החינוך (מצוה תפ) בטעם מצוות הענקה לעבד עברי: **"למען נקנה בנפשנו מידות מעולות יקרות וחמודות"**, ע"כ. כן הדבר לענייננו. ובוודאי קניין המידות הטובות שווה יותר מדמי הנזק.

הרב יוסף לייזרזון ממודיעין עילית: במקרה שהמזיק חייב מעיקר הדין לשלם, **חובה עליו מצד חיוב ההשתדלות** להוציא ממנו את דמי הנזק. וזאת למדתי ממקרה דומה, הנידון בספר אמונה וביטחון לחזון איש בפרק ג' (אות טו) בעניין הסגת גבול, שאפשר לעכב את המסיג גבולו בטענת "פסקת לחיותא" - שהוא מפסיק את פרנסתו ממנה הוא חי. וכותב החזו"א שם: שאפילו במציאות אינו מעכב את פרנסתו, כי הרי מוקצב לו פרנסתו מראש השנה ולא יחסר לו כלום, אך הוא מחויב לעכב מצד חוב ההשתדלות, ע"כ תורף דבריו. אמנם לענייננו יש להתנהג בשום שכל, כי לפעמים אין המזיק מחויב לשלם מעיקר הדין, והוא רק רוצה לצאת ידי חובתו, בכדי למצוא חן בעיני אלוקים ואדם. במקרה כזה אין חיוב השתדלות, ואדרבא, מהראוי להימנע מלקחת.

הרב אפרים הקשר ממודיעין עילית, הרב נפתלי קריגר מביתר עילית והרב דוד ישראל מבית שמש: התשובה לשאלה זו תלויה מאוד בגודל דמי הנזק, ובגודל מידת הביטחון של הניזוק. אם הניזוק יכול לוותר על הכסף, מבלי שלא תישאר אצלו שום טינה על המזיק, אז אולי הוא יכול לנהוג כך. אך באם לאו, יצא שכרו בהפסדו.

פיקודי ה' ישרים

הרב חיים אייכנשטיין מביתר עילית, הרב יצחק כהן מחיפה, הרב שמחה אדלר ממודיעין עילית, הרב מנדל שטראוס מעפולה, הרב חיים שוורץ מבני ברק, הרב אלעזר סילבר מאשדוד, הרב שלום רוטנר מירושלים והרב זאב רוזנטל מאופקים: לפעמים הקב"ה מסובב כל הסיבות רוצה לגרום לאדם צער, מבלי שיוזק בממונו. המזיק נשלח מהשמים, הן לעשות את הנזק והן לשלמו. כך שבלקיחת דמי הנזק, אין שום פגם במידת הביטחון. יש להודות לה' על שיש מי שמשלם על הנזק.

הרב יהודה גבירצמן מבית שמש, הרב מיכאל הלוי מירושלים, הרב שלמה שמעון רוטמן מבית שמש, הרב חיים צבי גלנדאור מבני ברק, הרב אליהו בכרך מירושלים, הרב דוד אברמוביץ מירושלים, הרב אברהם הלוי מירושלים והרב דוד לייפער מירושלים: פיקודי ה' ישרים. אין שום מקום לומר, שיש חיסרון באמונה כאשר לוקחים כסף, שהתורה ציוותה על הזולת שייתן לנו. קיום מצוות התורה אלו האמונה והביטחון הגדולים ביותר. ויותר מכך, בדמי הנזק שהמזיק משלם, יש גם פן של הרתעה ולימוד לקיחת אחריות על מעשיו, שלא יהיה העולם הפקר. מוסיף בזה **הרב עזריאל ברגר מבת עין** הוראה ששמע מגדול אחד שליט"א: תביעת הנזק צריכה להיות כמו שתובעים חוב של הלוואה, מבלי לערב רגשות שנאה וכעס, אלא בצורה טכנית בלבד.

שאלה לעלון 116

ידועה החשיבות בסיפור סיפורי השגחה פרטית, לפרסם גודל ה' וכבודו, להודות ולהלל. אמנם יש מקרים שבהם מסיבות שונות קשה לפרסם חלק מהפרטים, כגון כשמדובר בעניין אישי, או כשחלק מהסיפור קשור למעשה טוב שעשיתי, ומיחזי כיוהרא בסיפור הדברים. כיצד יש לנהוג עם סיפורים כאלו? האם בכל מקרה יש לפרסמם, או שיש מקום להימנע?

י' ה' מביתר עילית

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שלוחה 3>5 (לאחר בחירת השפה) [זמן ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל T023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189

תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר עד יום ראשון פרשת בהעלותך. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד

אומנות התפילה

הרפואה הטובה ביותר זו התפילה. בכוחה של תפילה לרפאות את כל החולים ואת כל החולאים, ולהשמיד ולבער את כל המחלות הנמצאות בעולם.

ולא רק לחולים ולמחלות, אלא לכל דבר שצריכים. לא מזמן סיפר לי יהודי סיפור מפעים: מטבעו הוא אדם מסודר, הוא אוהב שכל החפצים מונחים במקומם, שהשולחן ריק ופנוי ורצפת הבית חפה מכל דבר. ואילו בני ביתו אינם יודעים סדר מהו. הבית שלו תמיד מבולגן. הוא ניסה בכה ובכה, לדבר, להסביר, ללמד ולסדר בעצמו, אך תמיד התוצאה היתה זהה: כשחזר הביתה, קיבל את פניו בלגן מחריד. עד שתפס אומנות אבותיו בידו והתחיל להתפלל. מיני אז חל בנושא שיפור מדהים. בני הבית קלטו את הכללים, והסדר שב על כנו.

אהה. תפילה.

התפללת ונושעת? - תרשום את זה בפנקס מיוחד. תכתוב במילים פשוטות. התפללתי להצליח בעניין זה, והצלחתי. עשה כך, ואתה מובטח שלא יעבור הרבה זמן, ותמצא בחיקך ספר עב כרס, של מופתים וישועות שאתה פעלת.

האמת היא כי התפילה היא אומנות אבותינו: אומנות שיש בה סוד, חכמה ואינה מלאכה, ומי שיודע את הסוד, פועל בתפילתו.

יש יהודים, שכאשר הם רק לוחשים בשפתם תפילה, מיד הם נענים.

כשמבקשים ממישהו שיתפלל על חולה, הוא מבקש את השם לתפילה. האמת היא שכלל אין זקוקים לשם החולה, כי כדי לפעול ישועה, צריכים רק לדעת את סוד התפילה.

ומהו הסוד?

אמרו חז"ל (ברכות ו:): "כרום זולות לבני אדם - אלו דברים שעומדים ברומו של עולם, ובני אדם מזלזלין בהן". ומסביר רש"י: "כגון תפילה שעולה למעלה". בני אדם מזלזלים בתפילה. אומרים להם להתפלל, אז הם מתפללים. וכי מה יש להם להפסיד. הם אינם קולטים, שהם ניגשים לרומו של עולם. הם אינם יודעים, שנענוע שפתיהם מנענע עולמות עליונים.

וזהו סודה של התפילה: אם התפילה יקרה בעיניך - היא פועלת.

קבלת התפילה תלויה רק בך, לפי מידת היותה יקרה בעיניך, לפי ידיעתך את כוחה, ולפי אמונתך בזה.

טעמו ותיווכחו, ותזכו לראות שה' שומע שוועתנו, מאזין לקולנו ומקשיב לתפילותינו.

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה 2 > 2 (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

סיפרתם רצה

אני חייב להודות לכם, על האור הגדול והמבהיק שהורדתם לעולם. זה אולי קצת נדוש, לומר כמו כולם את המשפט "זה שינה לי את החיים", אבל אין לי הגדרה אחרת וזו המציאות: הקו שלכם שינה לי את החיים. הרבה פעמים בעיתות לחץ אני מתקשר לקו השגחה פרטית, ומספיקה הקשבה של מספר דקות כדי להיכנס לעולם של אמונה וביטחון. אשריכם ואשרי חלקכם, יישר כוח, חזקו ואמצו, והמשיכו ביתר שאת וביתר עוז.

מצד הנותנים

בתנו כבר בת ארבע, וההתפתחות שלה מאוד איטית. כבר יותר משנתיים שאנו הולכים מרופא לרופא ומאבחון לאבחון, תולים תקוות ומתאכזבים. כל כך קשה לתאר כמה צער ויגון עברו עלינו עד כה. לפני חודשיים חתמנו הוראת קבע, להאיר את העולם באור האמונה. והנה ממש עכשיו, לראשונה מזה שנתיים, גילו ומיקדו את הבעיה, וב"ה הילדה התחילה להתפתח בקצב מהיר. רואים בחוש, שזכות הפצת האמונה היא סגולה בדוקה ומנוסה.

הנצחה פרטית

שותפות בכל החיזוקים באמונה בכולל העולמי השגחה פרטית

לזכות **שמואל צבי בן יטל קענדל** וכל משפחתו,
יוסף דב בער בן מלכה וכל משפחתו,
פעסיא בת מלכה וכל משפחתה
להצלחה בכל העניינים,
משה בן מלכה
לזיווג הגון במהרה והצלחה בכל העניינים.

עלונים ל- 40 בתי כנסת

ליאור ושרה בני אורלי
לקניית דירה בקרוב ולכל הישועות אמונה וביטחון

להודות להשם יתברך על כל החסדים ובפרט בהולדת הבן במזל טוב ורפואה שלימה **לרות בת תמר שרה**

יצחק יהודה בן חדווה פריידל
להצלחה בלימוד התורה וירא"ש

לרפואה שלמה בגוף ונפש
לרחל ציון בת אודיה

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושלמים
התקשר עכשיו
לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק	משלוח בדואר	בעמדות נדרים
לאומי סניף 902	לת.ד. 5475	פלוס על שם
חשבון 57390056	ירושלים	'שער הבטחון'

המעוניינים להפיץ את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-5866-075
מענה אנושי בין 13:00 ל-15:00
ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד

משלוח הגליונות היינה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה
בהצגת נקודות חלוקה **או 20 עלונים במחיר משלוח בלבד**

מייל לשליחת סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש, אנגלית וצרפתית
לקבלת העלון במייל ל- B023011300@GMAIL.COM

הדפסה 'פרינט-גוט'

מכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה.

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

צמיחה מתוך הקשיים

פרשת השבוע מציינת התורה הקדושה את השבטים, ואת מניין הזכרים מבן עשרים שנה ומעלה בכל שבט. השבט הגדול הוא שבט דן, שמניינם היה למעלה מ-62,000, ואילו שבט לוי הוא הקטן ביותר, ולמרות שנמנו מבן חודש ומעלה, מניין הזכרים בשבט לוי היה רק 22,300 (כמבואר ברש"י, במדבר ג, לט). אמנם משום חשיבותם שבט לוי לא נספר יחד עם כל ישראל, כמו שאומרת התורה, "וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר ב, לג), אבל הם נמנו לאחר מכן בנפרד.

שואל הרמב"ן בפירושו לתורה (פרק ג, פס' יד), "וזה תמיהה, איך לא יהיו (שבט לוי) עבדיו וחסידיו ברוכי ה' כשאר כל העם?". כידוע, שבט לוי הם חלקו ונחלתו של הקב"ה, והם לא היו בשעבוד הנורא, אלא למדו תורה בגלות מצרים ומהם יצאה תורה, "חֵלֶק ה' עַמּוֹ", ואם כן דוקא בזכות ריבוי התורה ועוצמתה, שבט לוי צריך להיות הגדול ביותר, ולמה אם כן היה לשבט הקטן ביותר בהפרש כה גדול? הרי אדרבה, מי שיושב ועוסק בתורה פורח, התורה מכרזת עליו בכל מקום, ולכאורה היתה צריכה התורה להתפשט יותר, ושבט לוי היה צריך להיות הגדול ביותר.

אומר הרמב"ן יסוד מדהים, "ואני חושב שזה חיזוק" כלשון הרב, הרי כל השבטים היו בכלל הגזירה של שעבוד מצרים, "וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ, וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה" (שמות א, יג-יד), חוץ משבט אחד - שבט לוי, שלא היו בכלל השעבוד, לא עבדו ולא נשתעבדו, ולא חיו במתח נורא האם יצליחו להשלים את מכסת העבודה והלבנים בכל יום, אלא ישבו ולמדו תורה במשך גלות מצרים.

ממשיך הרב ואומר, שהתורה העידה על עם ישראל, "וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ, כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ" (שמות א, יב), המצרים רצו להעביד את עם ישראל בפרך, ומטרת העבודה היתה לשבור את גופם ורוחם של עם ישראל, כדי שלא יתרבו, ולכן אמרו המצרים "הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה" (שמות א, י), מפני שלא רצו שעם ישראל יגדל ויהיה לעוצמה בארצם, אלא רצו שישראל ישארו המעט מכל העמים, אבל התורה מעידה "כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ" (שם, יב), ואומר רש"י הקדוש, "רוח הקודש אומרת כן: אתם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה".

ללמדנו, שאדרבה משום שהיו המצרים מענים ומשעבדים אותם, עם ישראל זכה לברכת ה' והלך והתרבה, כמו שאמרו רבותינו שהיו יולדות "שישה בכרס אחד", וממילא, שבט לוי שלא היו בכלל השעבוד לא גדל באותו אופן, משום שעליהם לא נאמר "כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ", ולכן שבט לוי היה הקטן שבשבטים, ואומר הרמב"ן שמכך נלמד, שדוקא בגלל השעבוד הקושי ויסורים, זכו עם ישראל למתנה ושכר, התרבו והפכו לשבטים גדולים וזכו לעוצמה גדולה.

היסוד הוא נפלא, אדם לא צריך להיבהל מקשיים ונסיונות ואפילו מנפילות. לפעמים יהודי עובר קושי מסוים, מסובב את ראשו ומתייאש, ואומר "זה לא בשבילי", אבל הוא צריך לדעת שכאן טמונה ההצלחה, מתוך הקושי הזה הקב"ה מכין לו עתיד מפואר והרבה סיעתא דשמיא, ולכן צריך להיות נחוש, לעבור את הקשיים ואת התקופות הלא טובות (כביכול) שלא רצה שיבואו עליו, ודוקא אותם לעבור בנחישות ובשמחת הלב, ולדעת שזו בעצם מתנה מהקב"ה. התקופות הקשות הללו הן שיכולות לרומם את האדם, וזה היה שכרם של עם ישראל אחרי כל מה שעברו במצרים, הם זכו לפרוץ ולרבות ולהיות לשבטים גדולים ומפוארים במניינם, ללמדנו שמי שעובר קשיים הוא המנצח, רק צריך לדעת כיצד לצלוח את הקשיים.

> התקופות הקשות הללו הן שיכולות לרומם את האדם, וזה היה שכרם של עם ישראל אחרי כל מה שעברו במצרים, הם זכו לפרוץ ולרבות ולהיות לשבטים גדולים ומפוארים במניינם, ללמדנו שמי שעובר קשיים הוא המנצח, רק צריך לדעת כיצד לצלוח את הקשיים

זו הסיבה שהקב"ה נתן את התורה במדבר. הפרשה פותחת בפסוק, "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי" (במדבר א, א), ואומר המדרש שהתורה ניתנה בשלושה דברים, במדבר באש ובמים, ואם כן המדבר הוא אחד מיסודות התורה, המרמז לנו שאי אפשר לזכות לקבל את התורה ביישוב, במקום של הנאות ומנעמי העולם הזה, אלא לתורה זוכים באופן שאין שום דבר מסביב, מדבר שממה - רק שמים וארץ, וזאת כדי לרמוז לאדם שדווקא במצב הזה, שישב וילמד תורה, אולי לא יהיה לו אוכל בשפע ועבודה מסודרת, אבל אם ישב וילמד "סוף הכבוד לבוא". כך דרשו רבותינו, אמנם "רֵאשִׁיתְךָ מְצָעָר" (איוב ח, ז), אבל רק כך יזכה ל-"אַחֲרִיתְךָ יִשְׂגֶּה מְאֹד", וכך האדם זוכה לתורה, ומתוך הקשיים מגיע להצלחות.

לפני כמה שנים, היה סיפור אמיתי בירושלים עיר הקודש. יהודי תם וירא ה', היה בעל חנות פירות וירקות בשוק מחנה יהודה, והיו לו רווחים יפים מידי חודש. והנה יום אחד, הוא ראה שהחנות ממולו הושכרה לאדם אחר, ואם בעבר היתה שם חנות למכשירי כתיבה, הגיע שוכר אחר שהחליט לפתוח גם

המשך בעמוד 4 ‹‹

לע"נ רחל בת שושנה ע"ה

לע"נ רוג'ר אשר בן מרסל ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:57	20:08	21:03

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

בעל חוב מאושר

גיסי היקר, שמיד תגלו שהוא יקר מאוד מאוד ועולה הון תועפות, השקיע בהשקעות רבות וראה הצלחה. לפני חמש שנים הזדמנה לו עסקה רצינית מאד. הבטיחו תשואה גבוהה, ואמרו שזו ממש הזדמנות של פעם בחיים. הכל עשה רושם מצוין ממש, והגיס, שכבר טעם טעמה של השקעה מוצלחת, החליט ללכת על זה. הוא לווה כספים מאנשים, וגם ממני ביקש ללוות. "בשמחה הייתי עוזר לך", אמרתי לו, "אבל פשוט אין לי. לך תשכנע את הארנק שלי". הגיס הבין ושאל, "באמת תעזור לי בשמחה?". כן - עניתי. "אז יש עוד משהו שאפשר לעשות, אם אתה מסכים לחתום לי כערב על ההלוואות שאני לוקח". הסכמתי. גיסי הוא איש טוב עם ראש על הכתפיים, ולא אדם פזיז, ואם נכנס לעסקה, מסתבר שהוא גם יצא ממנה בטוב. במשך תקופה קצרה היה הגיס דופק בדלתי עם עוד טופס להלוואה וחתמתי עליהם. ככה הצטרפו להן חתימותי להלוואות בסך עשרות אלפי דולרים ירוקים ומבטיחים.

הגיס השקיע את הכסף, אבל הפעם זה לא הצליח. העסקה כשלה, והכסף ירד לטמיון. הגיס פשט רגל, פשט רגליים ועשה 'ויברח'. אין גיס, אין משפחה, אין עם מי לדבר, והעיקר - אין כסף. מאדם פשוט שחי את חייו בחסדי ה', הפכתי לאחד מהמבוקשים. הלווה נעלם והאחריות נפלה עלי. הנושים דפקו, טלפנו, בעטו, איימו. הפכתי לבעל חוב עצום, וחיי הפכו ל"כולו מרור" בלי טיפת חרוסת. פתאום אני צריך להתגלגל בגמ"חים, להשיג מפה ומשם, לתרץ, להתנצל, להתחמק, מבלי שיהיה לי טיפת מושג, איך מתכוון הגיס הנכבד להתמודד עם החובות שלו, ולמעשה ההתמודדות הקשה היתה שלי.

מלבד הקושי, הפריעה לי ההתנהגות של הגיס. הרגשתי איך הכעס שבקרבי הולך וגובר. איך הוא עשה לי את זה? בן אדם יכול לטעות. בסך הכל, גם אני נתתי אמון רב מדיי בעסקה הזאת, וזה שהסכמתי להיות ערב זו גם בעיה שלי, אבל איפה האנושיות? הכרת טובה? הבעה של התנצלות? משהו שמראה שאכפת לו. כלום. הוא נעלם ונאלם. התנדף לו מבלי להשמיע מילה אחת. הדממה הזאת היתה כל כך זועקת, שאני יכול לומר, שזה היה החלק הקשה ביותר בהתמודדות שלי, לראות אדם קרוב שמפנה עורף, ומשאיר אחריו אדמה חרוכה.

חמש שנים מאז, בחודש שבט תשע"ט, קיבלנו הזמנה לחתונה של ידידים בחוץ לארץ. ההזמנה הגיעה בדיוק בזמן. חשבנו לעצמנו שיהיה טוב לעשות הפסקה של שבועיים מחוץ למעגל הנושים והחובות. עלינו להוריי בבני ברק לביקור פרידה, ושם אמרה לי אמי, "יצחק, אתה יודע שיש לך משפחה בחוץ לארץ, בקרבת מקום לידידים שלך. אחותך גרה שם. לך לבקר אותה. תתפייס עם גיסך, ותחזירו את השלום למשפחה. אמרה. "מה???", נדהמתי מהבקשה. "אמא, אני לא יכול! את יודעת מה הוא עשה לי? אני לא מסוגל לראות את הפנים שלו. לא מסוגל. אם לפחות הוא היה זה שעושה את הצעד הראשון. במקום שהוא יבוא, יפול לרגלי ויתחנן שאסלח לו, אלך אני להתפייס אתו? זה לא הגיוני. אמא, תרחמי עלי!". אמי השיבה, "אני מרחמת, יצחק, מרחמת מאד, ובגלל זה, בגלל זה אני מבקשת ממך את הבקשה הגדולה הזאת. בוא תשמע סיפור."

אין לי כוח בכלל לשמוע סיפורים. אם בגלל הנסיעה הזאת אצטרך לפגוש את הגיס, אולי עדיף שאשאר בבית, אבל משום כיבוד אם החלטתי להקשיב. "אישה אחת חשוכת בנים הגיעה לרבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל והתחננה שיתן לה ברכה - לזכות בילדים. הרב אמר לה 'הקב"ה לא חייב לך שום דבר!'. האישה כמעט התעלפה. כזאת תשובה שתקבל? היא חשבה שהרב, שהוא כל כך רחמן ומיצר בצרתם של ישראל, ודאי יתפלל עליה ויברך אותה, וככה הוא ענה לה? היא פנתה ללכת, אבל הרב עצר אותה. 'נכון שהקב"ה לא חייב לך, אבל הוא נוהג עמנו במידה כנגד מידה. אם את תעשי משהו שאת לא חייבת, תקבלי על עצמך מצווה ותתאמצי בה לעשותה בשלמות, הקב"ה ינהג עמך מידה כנגד מידה ויתן לך כאשר שאלת מעמו.'"

אמי המשיכה בסיפור: "האישה הזאת לקחה על עצמה לשמח חולים בבתי חולים. היא הולכת למחלקות הקשות ביותר ומביאה לילדים מיני מתיקה וכל מיני דברים משמחים, ועושה את זה במסירות נפש ממש. ברוך השם, לא רק ילד אחד נולד לה, אלא כמה ילדים. יצחק, בני היקר! אני רואה אתכם, ולבי נכמר בקרבי. יש לכם בת אחת נפלאה ברוך ה', אבל זה כבר למעלה מעשר שנים שאתם מצפים לילד. אני מבטיחה לך שבזכות ההתפייסות שלכם תזכו בבן זכר בקרוב!". אמי מעולם היא לא הבטיחה הבטחות כאלו, זה לא סגנון הדיבור שלה בכלל. מתוך כך הבנתי עד כמה הדבר בנפשה, ועד היכן ביקור זה יכול לשמח אותה. הבטחתי לה שבעזרת ה' אקיים את דבריה. זה היה בסוף חודש שבט. ש'נשמע ב'שורות ט'ובות. ש'יהיה ב'מזל ט'וב.

יצאנו לשדה התעופה והגענו לחו"ל. השתתפנו בחתונה ואז הגיע הזמן לקיים את ההבטחה. נסיעה של שעה הפרידה בין מקום האכסניה לביתם של אחותי וגיסי. נסענו, כשבכל שלב אני מתחרט מחדש על שהסכמתי לרעיון. הרגשתי שאין לי כוחות נפש למפגש, אבל דבריה של אמי עמדו מול עיני, עם הצער העמוק שלה בראותה את ילדיה מסוכסכים, והבקשה המתחננת שנעשה שלום. נכון שקשה מאד להתפייס עם גיסי, אבל קשה עוד יותר, לא לשמוע בקולה!

זה היה בתחילת חודש אדר א'. הגענו לבית אחותי, ואני החזקתי את עצמי במתח נורא. תחילה ישבנו רק עם אשתי ואחותי, ואחר כך הגיע גם הגיס. הוא כבר לא היה האדם הבוטח והזקוף שהכרתי בארץ. הוא היה כנוע ורך, וסוף סוף, אחרי חמש שנות התעלמות הוא פתח את הפה בגמגומים ובהתנצלויות. "תבין", הוא אמר לי, "אלף פעמים חשבתי לצלצל אליך, ולא הייתי מסוגל מרוב בושה. זאת הרגשה איומה לדעת שגיסי שכל כך עזר לי, נפל ככה באשמתי, אבל לדבר אתך לא יכולתי". הוא חזר והתנצל ודיברנו על המצב המורכב, וכשסיימנו את המפגש, היה הכל כבר אחרת. הלב שלי, שבער מרוב כעס - נרגע.

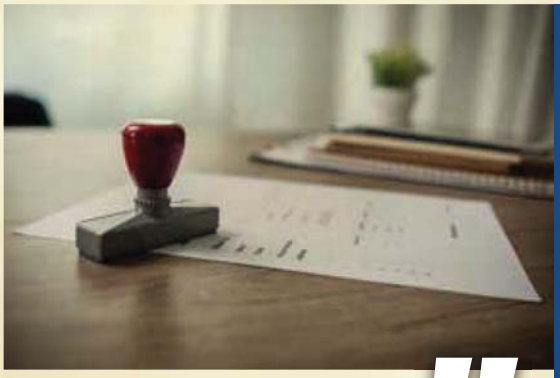

הפכתי לבעל חוב עצום, וחיי הפכו ל"כולו מרור" בלי טיפת חרוסת. פתאום אני צריך להתגלגל בגמ"חים, להשיג מפה ומשם, לתרץ, להתנצל, להתחמק, מבלי שיהיה לי טיפת מושג, איך מתכוון הגיס הנכבד להתמודד עם החובות שלו

בדרך חזור הרמתי טלפון לאמא היקרה. "אמא! עשיתי כאשר ציוויתני. התפייסנו!". אמי התרגשה כל כך, שהיא לא ישנה כל הלילה! ביום ט' בחשוון תש"פ, עשרה חודשים בלבד מאז שהתפייסנו! ביום ההולדת האחת עשרה של בתי היחידה, זכינו לחבוק בן זכר!!! ברכתה של אמי שתחי' התקיימה במלואה, וגיליתי שבתמימותה ובאהבתה של האם היא יכולה להשפיע השפעות גדולות כאלו. זכיתי לכבד את אבי בסנדקאות ולקיים מצוות כיבוד הורים, ואת גיסי ר' דוד הזמנתי בשמחה. הוא בירך אותי בחום, ואלינו שב האושר והשלום.

נמצאים אנו סמוכים לחג השבועות, בו נזכה לקבל את תורתנו הקדושה, אך תנאי מקדים יש לכך, כנלמד ממעמד הר סיני. "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" (שמות יט, ב), ואומר רש"י הקדוש "כאיש אחד בלב אחד". אבל לא די בכך שכל העם היו בלב אחד, אלא התורה מדגישה שוב מהיכן הגיעו ישראל למדבר סיני, "וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי" (שם), ולכאורה הפסוק אומר דרשני, מה הצורך לומר שוב מהיכן הגיעו? לא די לומר שהגיעו סוף סוף למדבר סיני?! אלא שברפידים כידוע התלוננו עם ישראל למשה, על כך שאין להם מים, ומכך נוצרה מחלוקת "מי מריבה" הנוראה. באה התורה הקדושה ללמדנו, שאפילו אדם שנמצא במחלוקת נוראה, המכלה כל חלקה טובה, אם ישכיל לצאת מאותם 'רפידים', מהמקום הרפה של מחלוקת ומריבה, ויגיע לכלי המבורך ביותר שהוא השלום, יכול הוא להגיע עד מתן תורה ולזכות ולהיות מחובר לתורה הקדושה, כאיש אחד בלב אחד.

(עפ"י גליון השגחה פרטית - פרשת וישלח-וישב התש"פ)

לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

לע"נ אסתר בת חנה ז"ל

לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל

לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל

לע"נ אברהם אבוהרון בן ג'נינה ז"ל

לע"נ מנחם בן תקוה ג'ורג'יה ז"ל

לע"נ אסתר בת נזירה ע"ה

מי "סופר" אותך – ולמה?

האם שאלת את עצמך "מי סופר אותך"? ולמה? ובכן, בפרשת השבוע מוצאים אנו את הקב"ה מצוה למנות את בני ישראל, "בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי (חודש אייר), בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (במדבר א, א). צריך להבין, הרי הקב"ה כבר מנה את עם ישראל כמה פעמים לפני כן, כמובא בפירוש רש"י הקדוש, כשיצאו ממצרים - מנאן, וכשנפלו בעגל - מנאן לידע מנין הנותרים, וכשבא להשרות שכינתו עליהן - מנאן. מדוע בורא עולם חזר ומנה את עם ישראל? ועוד יותר קשה, מדוע אמר רש"י "לידע מנין הנותרים"? וכי אין הקב"ה יודע כמה מספר עם ישראל בכל רגע ורגע?

רש"י הקדוש מתרץ במילים פשוטות, ובהם חשיבות כה רבה! בודאי שהקב"ה יודע את מניינם, אבל "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה". משל לאבא שבודק האם ילדיו ישנים. כאשר האב עובר ליד החדר, הוא שוב בודק. אם יעבור שוב, למרות שבדק רק לפני דקות אחדות והכל כשורה, הוא יבדוק שוב ואפילו בפעם השלישית, וזאת מפני חיבתו לילדיו ואהבתו אליהם, ולכן רצונו לראותם שוב ושוב, ולבדוק האם הכל כשורה, גם כאשר הכל ברור.

על אחת כמה וכמה, כך הוא אצל הקב"ה, ודאי שהקב"ה יודע בכל רגע את מניינם של עם ישראל, אבל מתוך חיבתו ואהבתו לכלל עם ישראל, הגדולים עם הקטנים, וצדיקים עם רשעים, הוא סופרם שוב ושוב. כמובן שהקב"ה שונא את עבירותיו של הרשע, אבל כולם שווים אצל הקב"ה, שמחכה לרשע הגדול מכולם שישוב בתשובה שלמה.

נמצאים אנו סמוך ונראה לחג השבועות, זהו הזמן הנפלא והגדול ביותר לעם ישראל, שזכינו בו למתן תורתנו הקדושה, המתנה הגדולה ביותר שאבא אוהב יכול לתת לילדיו, והקב"ה נתן לנו אותה כדי שנזכה להתקרב אליו יתברך, וכך נוכל לזכך ולתקן את עצמינו מכל המידות הרעות והקשות. בנוסף, על ידי לימוד התורה הקדושה, נזכה לקרבה המסירה את הקליפות והמסכים מעלינו, שהרי תכלית ביאתנו לעולם היא כדי שנזכה להתקרב אליו יתברך. התורה היא מתנה שניתנה מאהבת ה' לעם ישראל. ימים אלו לפני מתן תורה נקראים ימי האירוסין, ובמתן תורה זוכים אנו כביכול להתחתן עם ה' יתברך, וכך נוצרת קירבה ענקית בינינו לקב"ה. עלינו לנצל את הזמן המיוחד הזה, להתעורר לתשובה מאהבה, לעשות חשבון נפש, ולעמול בתורה הקדושה בשמחה עצומה.

(עפ"י הגר"א פנחסי שליט"א)

הגביע הגנוב

"וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ" (במדבר ד, כ) זו אזהרה על הגונב כלי שרת, שהגניבה והגזל נקראו בליעה (רמב"ן)

שאלה: לפנינו שאלה שהתעוררה אצל יהודי שבעברו עסק גניבות, עד שזכה לשוב בתשובה. בליל שבת קודש הופיע היהודי בבית רבו ובפיו שאלה: השבת זו השבת הראשונה שאני ובני משפחתי זוכים לשמרה כהלכה. בקידוש ליל שבת אחזתי בגביע הקידוש המהודר העשוי מכסף טהור, ופתחתי באמירת הקידוש בכוונה. מיד לאחר ששתיתי מהיין נתקפתי בבהלה, לפתע נזכרתי שגביע הקידוש היקר שלי גנוב! בעוונותי גנבתי אותו בעבר מחנות לכלי כסף!

קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה, שמיד לאחר השבת ארוץ להשיב את גניבתי, אבל התעוררה השאלה בקרבי: האם יצאתי די חובת קידוש, או שמא זו "מצוה הבאה בעבירה", ועלי לשוב לקדש עם גביע אחר?

תשובה: נפסק בשולחן ערוך (או"ח תקפ"ו ב') שהגוזל שופר ותקע בו - יצא ידי חובה בדיעבד. נשאלת השאלה מדוע אין בכך חסרון משום "מצוה הבאה בעבירה"? כשם שנפסק שאתרוג או מצה גזולים לא יוצאים בהם ידי חובה?

מבאר המשנה ברורה, שמצות שופר אינה מתקיימת בעצם השופר אלא המצוה היא בשמיעת הקול היוצא ממנו, ובשמיעת הקול אין דיני גזל מפני שאינו דבר ממשי. לפיכך אף על פי שעבר על איסור מכל מקום יצא ידי חובה, ואין הדבר נחשב "מצוה הבאה בעבירה", כי השופר אינו המצוה עצמה, בניגוד ללולב או האתרוג או המצה שהם עצמם גוף המצוה.

מכאן לכאורה נוכל ללמוד לענייננו, גביע הקידוש אמנם נצרך בשביל להחזיק את היין והוא תנאי לקיום המצוה, אך המצוה היא הקידוש עצמו ושתיית היין ובהם לא היה גזל, ממילא נראה שאין כאן חסרון של "מצוה הבאה בעבירה". אולם עדיין יש להסתפק בזה, כי אם למעשה תיקנו רבותינו שאמירת הקידוש תהיה דווקא על ידי החזקת כוס היין (כדכתיב "כוס ישועות אשא"), יש מקום לדון האם הוא נחשב כחלק מהמצוה עצמה. ואמר לי גיסי מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכאשר ישלם המקדש על דמי הגביע לנגנב לאחר השבת, בוודאי יצא למפרע ידי חובת המצוה.

לסיכום: יש להסתפק האם המקדש על גביע גזול יצא ידי חובה, ועל כל פנים כשישלם עבורו לגנב יצא ידי חובה.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

כלים לקבלת התורה – חלק ג'

לפני כמאה שנה, בשנת תרפ"ט, עלה לארץ הרה"ג צדקה חוצין זצ"ל, מתלמידי הבן איש חי, והתיישב בשכונת גאולה שבירושלים. הרב הקים את בית הכנסת "שמש צדקה", היה מלמד מוהל ודיין, וכמובן, מעל הכל, בעל מידות נשגבות, שעטרה לראשן היתה מידת הענוה שהתבלטה בגדולתה. את הסיפור הלא יאומן הבא, נוכל לחקוק בליבנו, והלוואי שנזכה ליישם חלק ממנו.

ערב שבת קודש, דמדומי חמה מבשרים על בוא המלכה לירושלים של תקופת הצנע. ברחוב חגי נשמעת דפיקה בדלת ביתו של הרב צדקה חוצין. בפתח עומד יהודי שמחר יחול היום השמיני ללידת בנו, ומבקש למול את בנו. הרב, למרות שהיה בגיל מופלג, השיב בחיוב. בעיצומו של יום השבת, יצא הרב חוצין עם כליו ומשמשו לעבר הברית. השמש קופחת על רחובות גאולה הצנועה, אדמה עפרורית מקשה על ההליכה, הגיל והרגלים כבר לא הולכים ביחד, אבל המצוה הטהורה עומדת לנגד עיניו, וישם לדרך פעמיו.

לאחר טרחה רבה הם הגיעו. והנה כולם מחכים,

"ולחושבי שמו - חשב אדם לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה" (ברכות ו.) - בא לפנינו נסיון והעברנו על המידות? לא נשארנו במקום, אלא התקדמנו הלאה וקנינו לעצמנו תורת אמת וחיי עולם!

ואבי הבן מתמהמה. שאל הרב את האב, "אתה כאן והתינוק כאן, למי מחכים?" השיב לו "כבוד הרב ימחל לי, אבל האמת שחיפשתי מוהל אחר, ומשלא ענה בדלת, פניתי לרב, וכששבתי לביתי פגשתי את המוהל, וביקשתיו שהוא ימול את בני". כמה מאיתנו היו כועסים באותה שעה? אבל הרב חייך, ואמר "בבקשה, שימול את בנך". דקות חולפות, ושוב האב מתמהמה. "ועכשיו למי מחכים?" שאל הרב. "המוהל שכח את כליו בבית, הרב יוכל להשאיל לו את כליו?". עכשיו כמה מאיתנו היו כועסים? לא די שלא טרח לבטלו, עוד מבקש להשתמש בכליו! הרצחת וגם ירשת?!

אבל הרב חוצין בענוותנותו הנהן בראשו, והבן נכנס בבריתו של אברהם אבינו. שאלו השמש לפשר הדבר, היכן כבוד התורה? ענה הרב: "בדרך כלל לאחר שאני מל, מכבדים אותי, ונמצא שאין זו מצוה לשמה ממש, אבל כתוב בגמרא 'ולחושבי שמו - חשב אדם לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה' (ברכות ו.), כעת זכיתי במצוה לשמה, אין אונס גדול מזה שבאתי למול ולא מלתי". איזה מבט! איזו ענוה! אדם שמעביר על מידותיו, זה מעיד עליו שיש בו ענוה. בא לפנינו נסיון והעברנו על המידות? לא נשארנו במקום, אלא התקדמנו הלאה וקנינו לעצמנו תורת אמת וחיי עולם!

(ר' עמירם טובי הי"ו)

המשך מעמוד 1 ‹‹

שם חנות פירות וירקות. לאחר ימים ספורים הוא הבחין מיד שלקוחות רבים החלו לעבור לחנות השניה, ותהה מה יהיה עם פרנסתו.

הוא קיווה שזו רק ההתחלה, והתפלל שבהמשך יהיה יותר טוב והלקוחות יחזרו אליו, אבל ראה שככל שהזמן עובר עוד לקוחות עזבו, וההכנסות ירדו ביותר מחמישים אחוז. הוא הסתכל בפירוט בדפי החשבון וראה ירידה מתמשכת, וידע שאם זה ימשך כך, יתכן שלא יהיה לו פדיון בכלל, וההוצאות יהיו יותר מהרווחים. הוא נתקף בדאגה, וידע שכך אי אפשר להמשיך, ולכן הלך להתייעץ עם המקובל האלקי, רבי בניהו שמואלי שליט"א, שקצרה היריעה מלדבר בשבחו.

בעל החנות סיפר לרב על מה שקרה לאחרונה, ואמר שהוא עובד בחנות כבר כמה שנים טובות, וברוך ה' מתפרנס בשפע, והכל היה על מי מנוחות, והנה אדם אחד פתח חנות בסמוך אליו, וכחצי מהלקוחות עברו לצד השני, ויש לו קושי גדול בפרנסה, ואם ימשיך כך הוא מפחד שתוך חודשים ספורים יפשוט את הרגל, ויאלץ לסגור את העסק. "מה עושים כבוד הרב?".

הרב הקשיב לכל דבריו והשיב, אינך יודע שכל מה שה' עושה, לטובה הוא עושה? את החנות שנפתחה - ה' פתח. אני מציע לך שתסגור את החנות, תקפל את הציוד ותלך לפתוח חנות בשכונה אחרת, אמנם הרווחים יהיו פחות מהרגלך, אבל גם ההוצאות קטנות יותר, הרי השכירות וההוצאות בשוק גדולים בהרבה מאשר חנות בשכונה, ובעזרת ה' תזכה לברכה בפרנסתך.

בעל חנות שמע לדעת תורה בלב שלם, ושכר חנות בשכונה אחרת, ופתח שם חנות מכולת. ברוך ה' הגיעו לקוחות, אמנם לא כמו בשוק מחנה יהודה, שם יש אלפי לקוחות מסביב לשעון, אבל הוא זכה לפרנסה עם ברכת ה'.

לאחר זמן מה, כשהוא כבר מתחיל להכיר היטב את הלקוחות, הגיעה זקנה אחת לחנות, ועם דמעות בעיניה ביקשה ממנו, האם הוא יכול לעשות איתה חסד, ולאפשר לה לקחת גבינה ומעט לחם. היא באמת היתה נראית לו כאשה גלמודה ומסכנה, ולכן הסכים בחפץ לב. לאחר כמה ימים שוב חזרה הזקנה וביקשה מעט ירקות, ושוב הוא הסכים. עם ישראל רחמנים בני רחמנים. כך היה במשך חודש ויותר, הזקנה היתה מגיעה מפעם לפעם, והוא היה נותן לה ללא תשלום, ובמשך הזמן היא התרגלה לבקש ממנו עזרה בכל צרכיה.

יום אחד הגיעה הזקנה עם בקשה מוזרה בפיה, היא רצתה לדבר איתו על משהו חשוב, וביקשה שיבוא לביתה בסיום עבודתו, הוא הסכים והזקנה שמחה ומסרה לו את כתובת ביתה, וביקשה ממנו שלא ישכח. לאחר שסגר את החנות, הוא הלך לביתה ודפק בדלת, היא קיבלה אותו בסבר פנים יפות, והוא התיישב ושאל מה היא רוצה. הזקנה ביקשה לספר לו את סיפור חייה, ואז התחילה לספר לו סיפורים רבים, מאיפה היא באה והיכן נולדה, ועל כך שהיא ניצולת שואה, ועוד ועוד סיפורים שארכו זמן רב. הוא הקשיב והנהן בראשו, ושמע את כל דבריה בסבלנות.

הזמן עבר וכבר נהיה מאוחר, והוא כמעט איבד את סבלנותו, אבל פנה אליה בנימוס ושאל, האם תוכל לומר לו לשם מה הוא הגיע לביתה? הזקנה השיבה בתחינה שישמע עוד סיפור אחד, ולמעשה המשיכה בעוד ועוד סיפורים ומעשיות, ומחוסר ברירה הוא ישב והקשיב במשך מספר שעות, בכל אופן מדובר באשה מסכנה... לאחר שהזקנה סיימה, היא פנתה אליו ואמרה, אני רוצה לומר לך משהו, כבר זמן מה שאני רוצה לעשות משהו שמאוד חשוב לי.

בעל החנות התעניין במה מדובר, והיא השיבה שקרוב משפחתה נפטר לא מכבר, והודיעו לה שהיא מקבלת בירושה חמש מיליון דולר, ומידי יום היא חושבת מה לעשות עם הכסף. היא כבר מבוגרת מאוד, ויודעת שלא נשארו לה שנים רבות לחיות, ואין לה אף קרוב ולמי להוריש את הסכום. עם הזמן היא הבינה שה' היטיב איתה, וזיכה אותה להכיר אותו, ומכיוון שביום מן הימים היא תלך לעולמה, ולא יהיה מי שיאמר עליה קדיש וידאג לעילוי נשמתה, היא חשבה עליו.

המשיכה הזקנה ואמרה, כבר זמן רב אני מחפשת אדם שאוכל לתת לו את הכסף, אבל לא סתם אדם, אלא אדם שמעשיו באמת לשם שמיים, שמוכן לשמוע ולהבין אותי ולעזור לי, והחלטתי שאם אמצא אדם כזה, אתן לו את כל הכסף, ואתה היחידי שהיה מוכן לשמוע להקשיב ולעזור, ובאמת שהיה חשוב לי להוציא הכל מליבי ולספר, והחלטתי להעביר לך את כל הסכום, לא בצוואה אלא עכשיו בעודי בחיים. אבל יש לי תנאי אחד, אני רוצה שתלך לישיבה טובה, ותקנה חדר אחד ובו ילמדו כל הזמן תורה, להצלחתה וכמובן שבמשך הזמן לעילוי נשמתה, ובמילים אחרות שיקדיש מתוך אותם מיליונים סכום קטן שיהיה חדר לימוד לזכות אותה זקנה.

בעל החנות שמע שמחה עצומה, הוא לא האמין למשמע אזניו. חמש מיליון דולר טבין ותקילין ברגע אחד, דבר שאי אפשר אפילו לחלום עליו. הוא השיב לה תודה רבה מקרב לב, הם כתבו וחתמו על הסכם ביניהם, ומשם הוא מיהר פעמיו לישיבת נהר שלום לדבר עם הרב בניהו שמואלי, איתו בעצם לא נפגש מאז שאמר לו הרב לסגור את החנות. הוא פנה לרב ואמר, אני רוצה לתרום לכבוד הרב חדר לימוד! הרב התפלא והשיב, האם אתה יודע כמה עולה חדר? זה עולה כשלושים אלף דולר, מהיכן יש לך סכום כזה? הרי לפני זמן מועט בקושי סגרת את החודש...

בעל החנות השיב לרב, יש לי יכולת לשלם, האם יש חדר עבורי? בודאי, השיב הרב, יש הרבה חדרים, אבל האם תוכל לומר מהיכן הכסף? ומיד סיפר לו בעל החנות את כל המעשה עם אותה זקנה. הרב חייך והשיב, הוא שאמרתי לך! הכל לטובה, עיניך רואות שכאשר מתמודדים עם קשיים מגיעים להצלחות. כך הוא בעבודת ה', בהתחלה יש קושי וצריך מסירות ועקשנות, אבל בסופו של דבר מגיעים לאושר האמיתי.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

בשורה משמחת

לציבור שוחרי התורה ושומעי לקחו של הרב שליט"א
אנו שמחים לבשר כי בקרוב עתיד לצאת לאור
הספר שרבים חיכו לו

פניני בית לוי

דרשות ורעיונות על פרשיות השבוע ומועדים
מלווים בסיפורים מרתקים ולקחי מוסר מחזקים
בתוספת חידושים רבים שלא יצאו לאור בעלון

נערך משיחות הרב שליט"א בתוספת נופך

שימו לב!
הספר יוצא לדפוס בקרוב

המעוניין לקחת זכות
בהוצאת הספר
ולזכות בהקדשה
להצלחה, לרפואה או לע"נ

מהרו ליצור קשר:
050-7658052
058-6666447
alon.beitlevy@gmail.com

בס"ד

פְּנִינֵי הַפָּרָשָׁה

במדבר

עלון מסי
1189

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

שלושת התנאים לזכיה בתורה

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' – איתא במדרש רבה (פרשה א' פסקה ז'): מכאן שנו חכמים בשלשה דברים ניתנה התורה – **באש ובמים ובמדבר. באש** מנין? "וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ" (שמות יט, יח). **ובמים** מנין? שנאמר "גַּם שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם עָבִים נָטְפוּ מָיִם. הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי ה' זֶה סִינַי" (שופטים ה, ד). **ובמדבר** מנין? "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר" (במדבר א, א). ולמה ניתנה בג' דברים הללו? **אלא** מה **אלו** חנם לכל באי העולם, כך דברי תורה חנם הם, שנאמר "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם" (ישעיה נה, א). דבר **אחר**: וידבר ה' **אל** משה במדבר סיני, **אלא** כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, **אינו** יכול לקנות **את** החכמה והתורה. לכך נאמר במדבר סיני. עד כאן דברי המדרש.

וצריך בירור, לשם מה היה הקב"ה צריך לעשות את שני הסימנים האחרים של **אש** ומים שהם נגד הטבע?

מבאר הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל בספרו "קול יהודה" כי שלושה דברים **אלו באים** ללמד שהרוצה להתעלות בלימוד התורה זקוק לשלשה תנאים: **אש** – לימוד בחשק בחום ובהתלהבות, **מים** – שיהיה עניו כמים שיורדים במדרון, **ומדבר** – שאין בו מותרות. **בלעדי קניינים אלו, לא ניתן לזכות לתורה.** שכן **אם** ילמד מתוך עצלות וקרירות, ישקוט על שמריו **ולא** יתקדם. **ואם** ילמד מתוך גאוה, יתעקש על דעותיו **ולא** יקבל האמת ממי שאמרה. **ואם** ילמד עם רצון למותרות, טרדות העולם הזה **לא** יניחוהו ללמוד עד שתהיה לו דירה יפה, רהיטים מיוחדים, רכב מפואר וכו'.

*

מסופר על **רבי אברהם יפהן** זצ"ל **ראש** ישיבת נובהרדוק, שפעם **אחת** הגיע **אליו אחד** מקרוביו. הציג בפניו **ראש** הישיבה **את** תלמידיו המובחרים, וסיפר לו **שלא** בפניהם **את** מעלתם. זה על התמדתו, וזה על גאונותו. לבסוף סיפר על תלמיד **אחד** שלדעתו **הוא** המובחר מבין כולם, כי **הוא** "מבקש" (כלשון הפסוק "והיה כל מבקש ה'"). **אותו** תלמיד עלה ונתעלה, וזכה להיות מגדולי הדור, **הלא הוא** הגאון רבי יעקב קניבסקי (הסטייפלר) זצ"ל. וכל זה בזכות החשק וההשתוקקות שלו לדברי תורה.

עצה טובה	מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי
לאשה הרוצה בהתמדת שלום הבית, מומלץ לעודד את הבעל לקבוע עתים לתורה מדי יום. בעל המשתתף בשיעור תורה קבוע, מקבל ידע כלים וכוחות נפש להתמודד עם מצבים ומשברים רבים העלולים להתעורר בחיי הנישואין. זאת מלבד החיוב ההלכתי החל על כל יהודי לקבוע עתים לתורה מדי יום, והעובדה שבאמצעות לימודו של הבעל, זוכה האשה למעלות רוחניות רבות. (הרב זמיר כהן שליט"א בספרו "המדריך המלא לנישואין מאושרים").	**מַה לּוֹמְדִים מִ – מְכוֹנַת קָפֶה** מְכוֹנָה זוֹ מַצִּיעָה לְפָנֵי הָאָדָם כַּמָּה וְכַמָּה סוּגִים שֶׁל קָפֶה, מִינִים מְמִינִים שׁוֹנִים לֵהָנוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם. אִם לֹא מְנִיחִים כּוֹס בְּתַחְתִּית הַיְצִיאָה, הַמַּשְׁקֶה יִשָּׁפֵךְ לְכָל עֵבֶר. כְּשֶׁמַּגִּיעַ חַג קָדוֹשׁ שֶׁבּוֹ נִשְׁפַּע מִמַּעַל הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת, אִם לֹא מִתְכּוֹנְנִים אֲלֵיהֶן וּמַנִּיחִים תְּחִלָּה בֵּית קִבּוּל – לְהֵיכָן יִכָּנְסוּ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת הַטּוֹבוֹת?... (רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ בִּידֶרְמָן שְׁלִיטָ"א).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"כולנו אנו קשורים נימא בנימא שלשלת ארוכה ודבוקה ואדוקה דור אחר דור עד לאברהם אבינו ע"ה, שאהבו השי"ת כי יצוה את בניו ואת ביתו אחריו עד סוף כל הדורות קשורים בו בטבעת קשר חזק ואמיץ".
("מגיד חדשות" ח"י דרוש כ"ה).

מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן (א. ג)

מה שציוה הקב"ה לפקדם דוקא מגיל עשרים, אפשר לומר ע"פ מ"ש בפרקי אבות (ה' כ"א) "בן עשרים לרדוף", ופירש הברטנורא שם? בן עשרים לרדוף אחר מזונותיו, לאחר שלמד מקרא משנה וגמרא ונשא אשה והוליד בנים, צריך הוא לחזור ולבקש אחר מזונות. ואפשר שכיון שנעשה אחראי למזונותיו, יש לו כבר אחריות כללית על כל דבר וראוי לפקדו. ועיין לרמב"ן. (**מכת"י הגאון רבי יצחק חן זצ"ל**).

נקודת חן / עובדיה חן

התורה נשכחה – הקדושה נשארה

במסכת פסחים (ס"ח ע"ב) מסופר על רב יוסף שבהתקרב חג השבועות, ביקש להכין לו תבשיל משובח, בכדי לבטא את התרומה הגדולה של התורה לחייו, וכך התבטא: "אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא", ופירש רש"י: "אי לאו האי יומא - שלמדתי תורה ונתרוממתי, הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לבינם".

תמהים המפרשים הלא זהו אותו רב יוסף שטען שלא בטלה הענוה משמת רבי "דאיכא אנא" (סוטה מ"ט ע"ב), והיאך בא כאן לפאר ולרומם מדרגתו?

ומיישבים יישוב קולע: במסכת מנחות (צ"ט ע"א) מובא מאמרו של רב יוסף על הפסוק "אשר שברת ושמתם בארון" (דברים י, ב): תני רב יוסף: מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון. מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו, שאין נוהגין בו מנהג בזיון".

לצד הלוחות החדשים המונחים בארון הקודש, מצוה ה' את משה להניח את שברי הלוחות הראשונים. למרות שלכאורה אין בהם כבר ערך, הקדושה ששרתה בהם בעבר נספגה בהם. מכאן מסיק רב יוסף שגם רב ששכח את תלמודו מחמת אונס (כארוע מוחי וכדומה), עדיין חובה לכבדו, כי קדושת התורה ששרתה בו בעת שלמדה אינה זזה ממקומה.

כשמכירים את תולדותיו של רב יוסף, מגלים שלמעשה על עצמו דיבר. רב יוסף היה סומא, ובכל זאת הצטיין בבקיאות רבה ובשל כך היה מכונה "סיני". למרבה הכאב לקה רב יוסף במחלה שגרמה לו לשכוח את תלמודו, ותלמידו המובהק, אביי, סייע בידו לשחזר את תורתו שלמד (נדרים מ"א ע"א).

העובדה שרב יוסף שכח תלמודו, לא הורידה במאומה מכבודו והוא זכה לכבוד גדול מצד תלמידיו. על תלמידו רבא מסופר שכשהיה נפטר ממנו היה הולך לאחוריו מבלי להביט קדימה (יומא נ"ג ע"א), ועל תלמידו אביי מסופר שכאשר היה רואה את אוזן חמורו של רב יוסף שֶׁבָּא - היה עומד מפניו (קידושין ל"ג ע"א).

והנה אדם בעל מעמד חשוב כגון שופט, עורך דין, דוקטור וכדומה, אם ייהפך לסנילי, יאבד באחת את מעמדו וכבודו. במקרה הטוב ידאגו לכלכל את שיבתו בבית אבות יוקרתי וישליכוהו ככלי אין חפץ בו... ברגע שנסתלקה ממנו חכמתו, הוא והאדם בשוק שוים.

מה יש בתורה שגורם להתייחס בכבוד גם לזקן ששכח תלמודו?

מעבר להיותה חכמה עילאית, התורה היא חכמה קדושה ההופכת את האישיות של הלומד בה לקדושה ונעלה, ומשכך גם אחרי שחלה ושכח תלמודו הוא נשאר אמורא אלוקי.

והנה בחג השבועות קיבלנו את הלוחות הראשונים שאמנם נשתברו אך מפני כבודם נשתמר להם מקום של כבוד בארון הברית. רבי יוסף שראה עצמו כ"שברי לוחות" שלמרות ששכח תלמודו בכל זאת כיבדוהו, שמח ביום הזה שמחה גדולה ואמר "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא..." - בלי היום הזה שבו ניתנה התורה וגם מסמל את הכבוד שיש לשברי לוחות, היו מתייחסים אלי כמו לעוד איזה יוסף בשוק.

לא מתוך יוהרא אמר כן, אלא מסר גדול ביקש להעביר שלימוד התורה לא רק מוסיף בנו חכמה גדולה הרבה יותר מכל החכמות, אלא בעיקר מרומם ומקדש את אישיותנו, עד כדי כך **שגם את התורה נשכחת - ההשפעה ניכרת והקדושה נשארת.**

אצבע אלוקים היא

בתורכיה חי יהודי שהיה תמיד שמח ומאושר, גם כשהפרוטה אזלה מכיסו ומעיו המו ללחם. יום אחד שב לביתו שמח וטוב לב כדרכו, ומצא את בני ביתו עטופים ברעב זועקים בשוועם. "כבר יום שלם לא בא אוכל לפי הילדים הרכים..." הזכירה לו רעייתו. פרש את ידיו ואמר: "אלך אל השוק, אולי אמצא כמה ירקות שהותירו בעלי הדוכנים...". יצא עליז אל השוק ובפיו שיר וזמר.

בינתיים בארמון המלוכה התכנסו המלך ושריו על מנת לדון בענייני הממלכה. משהתארך הדיון, יצא המלך להפוגה קצרה אל מרפסת הארמון, והנה למול עיניו רואה הוא את היהודי הולך בשמחה כשפיו מלא שיר ושבחה. היהודי נראה היה עני לבוש סחבות, והיה הדבר לפלא בעיני המלך - לשמחה מה זו עושה... תיכף ציוה המלך שיביאו לפניו את ההלך.

היהודי התייצב בפני המלך חיש, ומפיו החיוך לא ימיש. וישאלהו המלך: "באיזה פרס חשוב זכית שכה מאושר אתה?". היהודי השיב שלא זכה בשום פרס. "שמא בשר משובח אכלת ויין ישן שתית, ולכן אתה קורן מאושר?" ניסה המלך. "לא" השיב היהודי "כבר יום שלם אני וכל משפחתי לא הכנסנו דבר מאכל לפינו, ובדיוק אני בדרכי ללקט שאריות מזון שנשארו בדוכני השוק".

היהודי הציע את סקרנותו של המלך, והוא הוסיף ואמר לו: "מבקש אני שתגלה לי איך אתה שמח גם כאשר שרוי אתה בעוני ובמחסור, הנה אני מושל על תורכיה כולה, שותה ואוכל משופרא דשופרא, והשמחה והאושר ממני והלאה".

"אני בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה", השיב היהודי בפשטות, "ויודע אני שכל מה שהוא עושה לי, לטובה הוא עושה".

מצא האיש חן בעיני המלך, השהייה בקרבתו השרתה עליו רוגע וביקש שיארח לו לחברה. "מחר בבוקר יוצא אני לציד ביערות הסמוכים" אמר לו המלך "ארצה שתתלווה אלי".

"כבוד גדול הוא לי", ענה היהודי וקד קידה.

עם שחר, יצאו היהודי והמלך למסע הציד. במהלך אחד מנסיונות הפגיעה בטרף, משך המלך בקשת, ובלא שימת לב פגע החץ באצבעו, וחתך חצי ממנה. זעקת הכאב של המלך פילחה את היער, והיהודי מיהר להוציא מכיסו מטפחת, עצר בזריזות את הדם, ולא שכח להפטיר מלות עידוד: "הכל לטובה אדוני המלך, ה' אוהב אותך!". אלא שהפעם היה זה יותר מדאי. מלותיו של היהודי רק זרו מלח על אצבעו הפְּצוּעה של המלך, והוא שאג למולו: "אינך מתבייש? מה טוב בזה שאיבדתי חצי אצבע?!".

מרוב כעס, עשה בו המלך "משפט יער", והשליכו לאחד הבורות. "נו, איך אתה מרגיש עכשיו?" שאל המלך מלמעלה. "הכי טוב שבעולם!", נשמע קולו של היהודי מתוככי הבור.

התקדם המלך ביער לבדו, והנה חבורת שודדים באה לקראתו. הבין מיד שנפל מן הפח אל הפחת, והפציעה באצבע היתה כ"אצבע קטנה" מול מה שמצפה לו כעת.

"אנא מכם", התחנן, "אם תניחוני לנפשי - אתן לכם כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם".

"דוקא היום איננו מחפשים ממון", אמרו השודדים תוך כדי שהם אוזקים אותו בידיו וברגליו, "בנו של ראש השודדים שוכב על ערש דוי, ורופא הכנופיה אמר שכדי לרפאו צריך לשחוט אדם שלם, ולתת לו לשתות את דמו...".

דמו של המלך קפא בעורקיו. כשהוא אסור באזיקים, הביאוהו לפני הרופא. במהלך הבדיקה, פתאום גילה הרופא את אצבעו הגידמת. "בזבזתם זמן לריק!" געה בשודדים "לא שמתם לב שחסרה לו אצבע. הלא אמרתי לכם שצריכים דם של אדם שלם ללא רבב - סלקוהו מכאן".

ברגע אחד היתה לו נפשו לשלל, והוא נמלט מן המקום כל עוד רוחו בו. רגליו הריצוהו לבור שבו השליך את היהודי. כעת הבין על **בשרו** כמה צדק היהודי כשאמר לו שחסרון האצבע לטובה. חילץ את היהודי מכליאתו, והודה בצדקתו. "אבל אמור לי" לא התאפק המלך מלשאול "מה טוב מצאת בכך שהשלכתיך לבור?".

"אין פשוט מזה" חייך היהודי בשובבות "אם לא היית משליכני לבור והייתי ממשיך להתלוות אליך - השודדים היו עושים בי מה שלא יכלו לעשות לך... בכך שזרקת אותי לבור - הצלת את חיי!

"**אצבע** אלוקים היא!".

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: אנו מקיימים בכל שבת ומועד מנין לתפלות במקלט זמני. אחד החברים מבין המתפללים הציע לקיים את לימוד ליל שבועות בביתו, האם נכון הדבר ובאלו תנאים (כגון האם זה תלוי בכך שישאר מנין לומדים במקלט)? יש לציין כי הדבר נעשה בהסכמת המתפללים.
תשובה: אפשר לקיים לימוד ליל שבועות בבית פרטי, ובתנאי שתפלת שחרית ומוסף יתפללו בבית הכנסת. וכן נהגו בימי מרן ז"ל ובימי הרה"ג ר' יצחק חי טייב לא מת (בעל חלב חטים) ז"ל, ועוד.

שאלה: האם מותר ללמוד משניות בליל שבועות?
תשובה: ע"פ הקבלה אין ללמוד משניות בליל שבועות.

שאלה: האם אסור להתיז מי–בשמים בימים טובים, או שמא האיסור הוא רק בשבתות?
תשובה: אין שום הבדל בין שבתות לימים טובים. להתיז על הגוף מותר תמיד, ועל הבגדים אסור.

שאלה: בבית הכנסת שלנו נהוג שבלילי שלוש רגלים ובימים נוראים, קורא הש"ץ בקול רם מ"אתה בחרתנו" ועד "רצה", כי חלק מהקהל אינו מתמצא בתפלה הנכונה. ויש גם מקרים שאחד מהמתפללים הוא "סגי נהור". ועתה קמו חלק מהקהל, ורצונם לבטל מנהג זה, בטענה שזה גורם בלבול בתפלה. יורנו מורנו מה נכון לעשות?
תשובה: אם יסכימו רוב הקהל לבטל המנהג ולהתפלל בלחש בלי מחלוקת – הנה מה טוב, כיון שהסידורים מצויים בשפע ב"ה. ומכל מקום יאמר הש"צ בקול רם "ותודיענו" "את יום השבת הזה ואת יום חג פלוני הזה" וכו' כדי למנוע טעויות. אבל אם יש סגי נהור בבית הכנסת, אין לבטל המנהג הקדום כלל.

שאלה: בחורים מחו"ל הלומדים בישיבה בארץ, האם יחוגו יום טוב שני של גלויות? אמנם ידוע כי תלוי הדבר בגיל הבחור, שאם הגיע לפרקו, עליו לעשות יום אחד בלבד, לפי שהוא עשוי להינשא ולקבוע דירתו בארץ. אך עדיין לא ברור, באיזה גיל זה, ומה יעשה מי שמתכוון להינשא רק בעוד מספר שנים, או מי שאצלו תלוי הדבר לגמרי בהסכמת הוריו?
תשובה: גם מי שמתכוון להתחתן רק בעוד כמה שנים, אפשר שימצא הזדמנות טובה ויתחתן עכשיו (מדובר בתלמידים מגיל י"ז ואילך). רק מי שתלוי לגמרי בהסכמת הוריו, יעשה יומיים.

שאלה: אם כמה בני אדם אומרים קדיש ואחד אומר בקול רם, האם אותם שאומרים בלחש צריכים שמישהו ישמע אותם?
תשובה: אין צריכים. ועיין בש"ע א"ח (סי' קכ"ח סט"ו בהגה ובסימן ק"ל) ודו"ק.

שאלה: אנו נוהגים לאחר התפלה לומר מזמור תהלים וקדיש יהא שלמא ואח"כ קטע זוהר וקדיש על ישראל. מישהו העיר כי בשעת אמירת הקדישים הנ"ל רוב הציבור (הממהרים למלאכתם וגם שאינם ממהרים) עסוקים בקיפול התפילין. וטענתו שזה זילותא בקדיש וכדאי לבטל קדישים אלו, האם כן?
תשובה: האומרים קדיש לא יקפלו התפילין בשעת הקדיש. והעונים איש"ר ג"כ לא יקפלו. ובשאר הקדיש יכולים השומעים לקפל. וכן מתבאר מדברי המשנ"ב (סי' כ"ה אות נ"ו). ע"ש. ועמ"ש באור תורה אב תשע"ה (סי' קכ"ט). ואכמ"ל.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל
לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט
להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

בכל עניני העלון
נתנאל רזנבליט
0556764501
ner4499@gmail.com
©

נר לשולחן שבת
פרשת במדבר
גליון 827 תשפ"ג

שבת כלה - דרך ארץ - שבת דריגלא

✉
מכתבו הגיעני היום ואם אמנם אני עמוס הטרדות, בפרט בשבת דריגלא, בכל זאת למען כבודו ולמען לימודו אמרתי להשיבו בקצרה ...
("שואל ומשיב" קמא ח"ג ט"ז)

בפרשת פקודי בנדבת המשכן נמנים בני ישראל, שישה חודשים אחר כך הם נמנים שוב, בפרשתנו במדבר, והנה יוצא בשניהם אותו מספר! אבל הבדל גדול ביניהם. בפרשת פקודי נמנו ישראל והלויים בכללם, ואילו כאן בפרשת במדבר הופרשו הלויים להיות קדושים.

ללמדנו דבר נפלא, שכאשר מפרישים את שבט לוי לעבודת ה' לא יחסר על ידי זה מיוצאי הצבא, הקב"ה משלים פקודיהם, הן בכמות, הן באיכות! (ג' ל"ב "טעם ודעת" הובא ב"תפארת שמשון")

"הקרב את מטה לוי-פקד את בני לוי-אלה בני לוי-שומרי משמרת הקדש".

דברי הצעיר הכותב באמת, יוסף שאול הלוי נתנזון, אב"ד לבוב והגליל:

"אף שלא זכיתי להיות מיחידי הסגולה השתולים בבית ה', מהאנשים הפרטים אשר זכרם הרמב"ם, אשר בלי ספק היו משבט יששכר ומאנשי צורה הגדולים בתורה והיו למאורות.

בכל זאת אנכי הצעיר מצעירי הלויים שבשבט לוי הנני, ורוב מבארי השולחן ערוך היו הכהנים הלויים, בעלי הסמ"ע והש"ך היו כהנים, והט"ז, המג"א והשל"ה היו לויים, ובזמננו אלו ה"נודע ביהודה" וההפלא"ה היו לויים, ו"קצות החושן" כהן, כולם זכרם לברכה. ואם כי ערכם גדול הרבה מערכי, בכל זאת מסתבך אני בסבכי הארזים הגדולים בני לוי למשפחותם.

על כן חשבתי אולי אזכה שגם שפתותי יהיו דובבות בחיי לאורך ימים, ואחרי כן בעת כי פקד יפקוד רוחי וגוייתי להיות דברי נאמרים בבית המדרש". (הקדמתו לספרו שו"ת "שואל ומשיב" – עפ"י רבא יומא כו.)

ניצוצות מתורתו וחכמתו של רבי יוסף שאול הלוי מעניני דיומא

שבת - ראש חודש - חג השבועות. האם נשים חייבות בתפילות מוסף? מחלוקת שני הלויים הגדולים: "שואל ומשיב" וצל"ח

ה"שואל ומשיב" פסק שנשים חייבות. מוסף בא בשביל קדושת היום ונשים חייבות בקידוש, בפרט שזה זכר לקרבן מוסף שבא גם עליהן. לכך חייבות גם בעירוב תבשילין. ("שואל ומשיב" תניינא ח"ב נ"ה)

וזקני הצל"ח פסק שפטורות מתפילת מוסף, לפי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא ואינה בקשת רחמים כשאר התפילות. והוסיף, שאם רוצות יכולות להתפלל. (ברכות כו. והביאם משנ"ב ק"ו ד')

והלוי הגדול בדורנו, הגאון ה"שבט הלוי" כתב שנשים יכולות להתפלל מוסף, שאינה כתפילת נדבה שלא מתפללים בשבת, כיון שקיבלו על עצמן כחובה, כאילו היו מצוות. (ח"ד י"ב ב' ועיי"ש)

"שלא נהגו כבוד זה בזה!"

מכתבו עם חידושי תורתו הגיעני ... ואמרתי להשיבו יען כי ראיתי בסוף מכתבו שקנאים פוגעים בו, ובעוונותינו הרבים בעת הזאת ראוי שלומדי התורה יכבדו זה את זה (שבת לד.) על כן אמרתי להשיבו בפלפלת כל שהיא. ("שואל ומשיב" קמא ח"ב קע"ז)

שנהגו כבוד זה בזה!

לעיר מוהילוב במדינת פודוליה ... דבריך בדברי תורה הגיעני והוטבו בעיני, אף כי הארכת לפלפל, בכל זאת לצעיר ימים כמוך יאות הדברים, ואף כי יש בהם דברים שאינם נכונים, בכל זאת יש בהם תוך, ואמרתי ללקט אורות מבין כתביך, למען הראותך כי עיינתי בהם. (שם מהדו"ת ח"ד ה')

שאלה לערב חג השבועות

פה בעיר לבוב נתקבלו שוחטים חדשים. רבים החמירו על עצמם שלא לאכול משחיטתם. אחד השוחטים החדשים קיבל על עצמו בחרם שלא לשחוט כאן בעיר - "יאסרו ידי לשחיטה..." דא עקא, שאותו אחד יתום הוא ומתגורר בבית זקנו, וזקנו רוצה לאכול את בשר שחיטת השוחטים החדשים הללו, ואותו אחד כמעט אנוס, שאם לא ישחוט לזקנו אין לו מה לאכול. שלח שאלתו, האם מותר לו לאכול משחיטת עצמו...

תשובה: יש להתיר לו מכמה וכמה טעמים: לא גרע משוחט בשבת, שמותר לאכול (יו"ד י"א ב'). שחיטתו אינה אסורה בעצם, יש לשחיטתו היתר, שהרי יכול לשחוט מחוץ לעיר, או שאנשי לבוב לא יאכלו משחיטתו. מה גם כי באיסור שבדה מעצמו יש להקל. וגם יש לפקפק, אולי הוי נדרי אונסין, על כן התרתי.

אמנם כאן שהוא יום לפני חג השבועות, אמרתי לו שימתין ולא יאכל משחיטתו עד ימי השבת והחג הבאים עלינו לטובה!

והטעם לחידוש זה: על פי דברי הגמרא (חולין יב. בדיני רוב), שבפסח וקדשים אין להחמיר כאשר על ידי זה יבטל מצות עשה של קרבן פסח וקדשים.

מדברי הגמרא הזו פסק הגאון מליסא, שאין להחמיר חומרות יתירות בשבת ויום טוב, שעל ידי זה עלול לבוא לבטל מצות עונג שבת ויום טוב. ("בית יעקב" צ"ה ועיי"ש חידושו שהשבת מתירה את המאכל!)

לכן למעשה, כיון שבשבת וחג השבועות אותו נכד השוחט לא החמיר בזה ואכל, שוב אין לו להחמיר מכאן והלאה! (קמא ח"ג ז')

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי חיים אלעזר שפירא, ה"מנחת אלעזר", האדמו"ר ממונקטש, קנאי שבקנאים, ב' סיון תרצ"ז

הלכות לימים אלו

על אשר הוגד לך בשם הרב ... שלא לנסוע בימי ספירת העומר כי כן מקובל מרבותיו... הנה לא אאמין שיצא מפיו בסגנון כזה, ובוודאי לא אמרו זאת רבותיו, וישתקעו הדברים ולא יאמרו, כיון שהוא נגד דעת התורה שציוותה אותנו לעלות לרגל בחג המצות ובחג השבועות, והרי כל ההליכה הזו מירושלים ולירושלים היא בין פסח לעצרת.

ואין לומר שאיסור זה נאמר רק לאחר מיתת תלמידי רבי עקיבא, אבל מקודם, בזמן הבית מותר.

זה אינו, שהרי ימים אלו מימות עולם הינם ימי דינים, וכדברי המשנה: "משפט רשעים בגיהנם ... מפסח עד עצרת" (עדיות ב' י'), לכן שלטה מידת הדין בתלמידי רבי עקיבא ומתו.

דע – ימים אלו אינם ימי אבלות, ושלושת חודשים אלו - ניסן אייר וסיון הם המובחרים לחסד, ובהם עיקר הצלחת ישראל.

אדרבה, האר"י ז"ל הלך למירון לל"ג בעומר בהיותו דר בארץ מצרים, והיה שם עם בני ביתו שלושה ימים ועשה תגלחת לבנו בשמחה. ולפיכך עד ימינו באים רבים ושלמים מארצות המערב וממרחקים למירון, "ואין אחרי דברי האר"י כלום".

ואל תשיבני כי מה שעלו לרגל בין פסח לשבועות מצוותו בכך 'ושומר מצווה לא ידע רע', ואילו נסיעות בימינו דינם אחרת.

דע לך – בני ישראל יוצאים ביד רמ"א, שפסק שגם אדם ההולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב דבר מצוה, ומותר לו להפליג בספינה שלשה ימים קודם השבת. הרי שכל הליכה של יהודי לבד מעבריינים ופושעים תמיד היא בגדר "בכל דרכיך דעהו"!
(שו"ת "מנחת אלעזר" ח"ה מ"ד)

הכנסת ספר תורה בחג מתן תורה

בעל בית אחד הזמין ספר תורה אצל סופר מומחה ובעל כתיבה מהודרת. ברצונו היה לערוך הכנסת ספר תורה בחג השבועות-חג מתן תורה, כיון שכך רצה שהסופר יגמור את כתיבת הספר עד שבועות - "והיה נוגש ואץ על הסופר".

מאחר שהדבר לא היה אפשרי, לקח לו הסופר לסיוע אברך אחד שלומד אצלו כתיבת סת"ם. כתב האברך יריעה אחת, נתן הסופר את היריעה בתוך ספר התורה, והשלימו.

אך בגלל שהכתב של תלמידו לא היה כה יפה, התנה הסופר כי לאחר החג יכתוב את היריעה הזו בכתב ידו המהודר וישים אותה בספר, ואת היריעה הכתובה יסיר מן הספר ויתן לתלמידו, שיהיה לו להניח בספר תורה, שמן הסתם יכתוב בעתיד.

אך עתה אותו אברך אינו רוצה ביריעה הזו, באומרו כי במשך הזמן גם הוא יתרגל לכתוב בכתב נאה, ולא יהיה זה מהודר להניח בספר תורה יריעה זו, הכתובה בכתב של מתלמד...

באה השאלה: האם רשאים להסיר את היריעה הזו מספר התורה, שכבר היה בה קדושת ספר תורה?

השיב ה"מנחת אלעזר": הנה לכאורה היה נראה לסופרים פשוט שמותר לעשות כן, על פי מה שראו בספר "קסת הסופר" שהביא את ה"ספר חסידים" שכתב: אם כתב אדם ספר תורה יפה וכתב דף שאינו כל כך יפה, אעפ"י שאין בו טעות, אם חפץ יוציא הדף ויגנוז, ואינו עובר משום 'בל תשחית', כי לכך נאמר 'זה קלי ואנוהו' (תתע"ט). וכן נפסק בהרבה ספרי הלכות סת"ם.

אך לעניות דעתי דברי "ספר חסידים" הם רק לפני שתפרו את היריעה בספר התורה, ואז אפילו שאותה יריעה כנראה תגנז, שהרי קשה למצוא ספר תורה מכוון באותו כתב, בכל זאת לא חייב להניחה בתוך הספר. אבל כשכבר תפרה אסור להוציאה ולהורידה מקדושת ספר תורה אלא אם יש עליה חשש פסול.

וגם אם הפשט בספר חסידים שלא כדברי אלא כהבנת האחרונים, כיון שלא הביאו השו"ע אין לסמוך על דבריו לקולא.

אמנם הגאון מוהר"ר שלמה קלוגר כתב להתיר לגנוז יריעות על מנת לשים יריעות יפות יותר. אך פסק זה אין הדעת סובלתו, וכי מותר לגנוז פרשיות כשרות כדי לכתוב במקומן פרשיות מהודרות יותר?!

והנה לכאורה לפי דברינו יש לעורר: אדם שיש לו תפילין עם פרשיות כשרות ורוצה להחליפם בפרשיות מהודרות, וכי יהיה אסור לו לעשות כן, הרי כך מורידם מקדושתם?!

אך זה אינו דומה כלל. בפרשיות תפילין, אף שמסלקן ומניח אחרות תחתיהן, הן אינן עומדות בשל כך לגניזה, הלא בקדושתם הן עומדות, ויכול לתת או למוכרן. ואם בשל הזמן בו הם יעמדו בלי שימוש, אין לחשוש לכך, כי הרי אינו חייב להניח את הפרשיות הללו בכל יום, ועדיין בקדושתם עומדות.

אבל ביריעות של ספר תורה, איך ימצאו ספר תורה שיהיה חסר בו דווקא היריעה הזו, וגם שיהיה מכוון התיבות של היריעה הזו. גם לכתחילה צריך להיות כתוב בידי סופר אחד בכתב אחיד. בשל סיבות אלו בוודאי אם יוריד את היריעה הזו היא עומדת לגניזה ומורידה מקדושתה.

לכן אין להתיר להוציא יריעה זו מן הספר.

ואף אם התנה על כך לפני כן לסלקה לאחר חג השבועות, לא מועיל תנאי בקדושת ספר תורה, ושונה מקדושת בית הכנסת שמועיל בה תנאי. מאי נפשך, אם כשתפר נתן על היריעה הזו קדושת ס"ת שוב אסור לסלקה, ואם לא תפרה לשם קדושת ס"ת הרי חסרה בו בספר יריעה אחת ואי אפשר לקרוא בו.

אמנם, אם המסייע יכתוב ספר תורה בעצמו וירצה לקחת את יריעתו - ככה יעשו: כשיגמור המסייע את כתיבת ספרו, יסירו את היריעה של המסייע מן הספר ויתפרוה מיד בספרו, ואחר כך יתפרו את היריעה של הסופר, וזה מותר. (שם ח"א מ"א)

חידושו המפורסם להתיר מחיאת כפיים וריקוד בשבת ויום טוב: שנהגו רבותינו הקדושים הגאונים אשר בזכותם אנו חיים והחסידים התלמידים הבאים אחריהם, כיון שבמהרי"ק בשם רב האי מתיר לכבוד התורה בשמחת התורה, אם כן יש לומר בכל שמחת יום טוב מותר.

ומה שלא נזכר בפוסקים היתר זה, יש לומר כיון שאינו מצווה לכל אדם, רק למי שבוער בקרבו רשפי שלהבת ה', שמחת יום טוב אשר הנחילנו, אבל לכל אדם הוא טירחא ואינו שמחה של מצוה ... וכיון שאינו נוהג בכל אדם לא הביאו זאת. (שם ח"א כ"ט)

ידועה תשובת מרן הגרש"ז אויערבאך לתלמיד, שתמה איך רוקדים בישיבה בחג השבועות: "בחתונה שלך אתה רוצה שירקדו? אף הקב"ה רוצה שירקדו ביום הנישואין שלו ..." והוסיף, שבאמת אין זו ממש רקידה, אלא רק הילוך במעגל...
("שולחן שלמה" תקצ"ו ועיי"ש ועיין שו"ע של"ט ב' נו"כ לרוב וערוה"ש ט' "יחוה דעת" א' נ"ח ו"נר")

"וספרתם לכם"

ידועה שאלת בעל המאור, מדוע שלא יספרו בחו"ל שתי ספירות מספק, כמו שאנו עושים שני ימים טובים מספק?

ותירץ, הרי אם נספור בכל יום שתי ספירות מספק יעלה כי בשבועות ביום טוב הראשון נספור 'היום מ"ט לעומר', והוי זלזול בחג השבועות שהוא מן התורה. (סוף פסחים ועיין ר"ן סוף סוכה)

שאל תלמיד חכם על תירוץ זה, הלא בשמיני עצרת אנו יושבים בסוכה ולא מברכים, ואין זה זלזול בחג שמיני עצרת שהוא מן התורה, אם כך גם בשבועות נספור בלא ברכה ואין זה זלזול?

תירץ ה"מנחת אלעזר": החילוק בין חג השבועות לשמיני עצרת מובן. חג השבועות נקבע ביום החמישים לספירה ולא ביום בחודש, אם נספור מספק ונאמר "היום מ"ט לעומר" אומרים בזה שיום זה הוא יום חול, ומטילים ספק וזלזול ביום טוב שהוא מן התורה בשל ספירה דרבנן, שהיא לזכר בעלמא.

משא"כ ישיבה בסוכה בשמיני עצרת, אין בה היכר לזלזול כיון שגם בלי זה יש היושבים בסוכה לצל בלי שיהיה עליהם חיוב מצוה, וכדברי התוס' שלולב לא תיקנו לקחת בשמיני עצרת דניכר שזה זלזול ביום טוב, אבל סוכה פעמים היא ערבה עליו אף בשאר ימים. (שם ח"א ס"ה ועיין "דבר אברהם" ח"א ל"ד)

בס"ד

שבת מברכין

בַּמִּדְבָּר

בריינה יקצורו

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 734
במדרשת "**ברינה יקצורו**", מיסודו של מו"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2,
השבוע יתקיים השיעור ביום ב' בשעה 19:00.
השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה:
9779997777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 623 שנה י"ג **העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק** **כ"ד אייר תשפ"ג**

דבר העורך

השבת נתחיל את החומש הרביעי - חומש במדבר, הנקרא בפי חכמינו (במשנה מנחות מ"ה: וכן במסכת סוטה ל"ו) "**חומש הפקודים**", והטעם, כי בחומש זה כתובים שני המניינים שהתפקדו בני ישראל, אחד בפרשתנו, והשני התפקדו ארבעים שנה אחר כך (בפרשת פנחס).

כתוב בפרשה (ג, א): "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה...

במדרש ילקוט שמעוני (רמז תרפ"ח) מובא, אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן: כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו שנאמר: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה", וכתיב: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן" לומר לך אהרן ילד ומשה לימד לפיכך נקראו על שמו.

שואלים המפרשים, מדוע נאמר כאן כאילו ילדו ואילו במקום אחר מובא בחז"ל (סנהדרין צ"ט:) אמר ריש לקיש כל המלמד את בן חברו תורה מעלה הכתוב עליו כאילו עשאו שנאמר "וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן".

וצריך ביאור מה הטעם לשינוי הלשון? עוד קשה מדוע ר' יונתן למד את זה מהפסוק "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה", ואילו ריש לקיש למד מהפסוק "וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן"? בספר 'די באר' הסביר את הלשונות **כאילו ילדו, וכאילו עשאו** שאצל גוי שלא היה לו קשר לבורא עולם, לכן נאמר: עשיה, שהיא יצירה חדשה, ולכן הלימוד של כאילו עשאו נלמד מאברהם, שנאמר: את הנפש אשר עשו בחרן. אבל אצל ישראל שיש לו קשר לבורא, שייך הלשון כאילו ילדו, כלומר, שהוא נוצר ע"י אחר ורק ילדו. לכן לימוד זה נלמד מבני אהרן.

ה'בינה לעתים' מבאר את הלשונות כאילו ילדו וכאילו עשאו, באופן אחר. ג' שותפים באדם, ההורים ילדו והקב"ה עשאו, שעשיה באדם שייכת לנפש, וזה שייך רק לקב"ה, לכן כתוב: (דברים ל"ב, ו): 'הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קָנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ'. לפיכך כל המלמד בן חברו כאילו עשאו, כיוון שלמדו תורת ה' ".

לפי זה ר' יונתן אמר, המלמד הוא כאילו ילדו. ולמד זאת מאלה תולדות אהרן ומשה. והוסיף ריש לקיש שהוא גם כאילו עשאו כמו הקב"ה, ולמד זאת מהנפש אשר עשו בחרן.

דרכו של הגאון רבי שלמה היימן זצ"ל, היתה למסור שיעוריו בהתלהבות גדולה, כאשר הוא מסביר כל פרט מדברי הגמרא ואת החידושים הטמונים בה בהתפעלות רבה.

יום אחד התחוללה בניו יורק סופת שלגים עזה, אוטובוסים ומוניות שיצאו לדרכם נתקעו בשלג ורק ארבעה בחורים בלבד הצליחו להגיע לשיעור, והם היו משוכנעים שרבי שלמה לא ימסור שיעור ביום כזה.

והנה הגיע רבי שלמה, ולא רק שמסר את השיעור, אלא עשה זאת באותה התלהבות והתרגשות, ובאותו להט אליו הורגלו תמיד. הם ישבו בפני ראש הישיבה, והאזינו לשיעורו שהיה נראה כאילו הוא נמסר בפני בית מדרש מלא וגדוש בחורים. באמצע השיעור הפסיק רבי שלמה לרגע כדי לנוח. או-אז פנה אליו אחד הבחורים ושאל אותו: "ילמדנו רבנו, הלא אנו רק ארבעה בחורים כאן"? השיב לו רבי שלמה: "מה אתה חושב, שאני מוסר את השיעור רק בפניכם, טעות בידך! כשאני מוסר את השיעור, אני מדבר אליכם, אל תלמידיכם ואל כל תלמידי תלמידיכם"...

שבת שלום

בַּמִּדְבָּר - תוכן ענייני הפרשה

א. ציווי ה' למשה לִמְנוֹת את ישראל במעמד נשיאי השבטים.

ב. שמות שנים עשר נשיאי ישראל.

ג. מספר הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה בכל שבט.

ד. מספרם של כל בני ישראל - מלבד שבט לוי (א, מד-מז).

ה. תפקידם של בני לוי: משא המשכן, ושמירתו (א, מח-נד).

ו. סדר חנייתם ונסיעתם של בני ישראל במדבר.

ז. מחנה ישראל נחלק לארבעה דגלים (מחנות מִשְׁנֵה) ובכל אחד שלושה שבטים:

- **א.** דגל מחנה יהודה - עם יששכר וזבולון (ב, ג-ט).
- **ב.** דגל מחנה ראובן - עם שמעון וגד (ב, י-טז).
- **ג.** מחנה הלויים נושאי המשכן (ב, יז).
- **ד.** דגל מחנה אפרים - עם מנשה ובנימין (ב, יח-כד).
- **ה.** דגל מחנה דן - עם נפתלי ואשר (ב, כה-לא).

ח. סך כל הפקודים (מלבד שבט לוי) - שש מאות ושלושת אלפים וחמש מאות וחמישים - 603,550 (ב, לב-לד).

ט. אלעזר ואיתמר בני אהרן, ממונים על עבודת הכהנים.

י. תפקיד הלויים: שמירת המשכן וכליו (ג , ה-י).

יא. מינוי הלויים לעבודת ה' תחת בכורי ישראל שהוקדשו לכך כשמתו בכורי מצרים (ונפסלו הבכורות בחטא העגל).

יב. מפקד הלויים מבן חודש ומעלה וחלוקתם לתפקידיהם בנשיאת המשכן בעת המסעות:

- **א.** משפחת בני גרשון, מקומם ותפקידם (ג, כא-כו).
- **ב.** משפחת בני קהת, מקומם ותפקידם (ג, כז-לב).
- **ג.** משפחת בני מררי, מקומם ותפקידם (ג, לג-לט).
- **ד.** מניין הלויים מבן חודש: שנים ועשרים אלף.

יג. מפקד בכורי ישראל ופדייתם, [22,000 בכורות נפדו ע"י גוף הלויים, ו-273 בכורות נפדו בחמשה שקלים לבכור - ס"ה 1365 שקלי כסף] ופדיון בכורות בהמות ישראל [ע"י הבהמות של הלויים] (ג, מ-נא).

יד. מפקד הלויים מבני קהת - מגיל שלושים ועד חמישים - ועבודתם - נשיאת כלי הקדש והפרוכות (ד, א-כ).

טו. סדר פירוק כלי המשכן וכיסויים, בשעת המסעות על ידי בני קהת.

טז. אזהרה לבני קהת להישמר מֵרְאִיַּת הארון והחיוב לשאתו בכבוד ובכובד ראש (ד, יז-כ).

"לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם" (א, ב)

רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל בא משושלת יוחסין של גאונים וצדיקים. פעם אחת, כשהסב לשולחן עם חסידיו, דיבר על המעלה הגדולה של ייחוס אבות. נענה אחד החסידים ואמר: "רבנו, הייחוס שלי גדול משלך"! תמה רבי נפתלי, שכן החסיד בא ממשפחה פשוטה ביותר, ורבים מבניה נטשו את דרך התורה. השיב הלה: "רבי, אני אחד ויחיד בכל משפחתי שמניח תפילין ושומר שבת"! חייך רבי נפתלי ואמר: "אכן, הצדק עמך, באמת ייחוסך גדול משלי".

אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ב, ב) – מהי משמעות הדגלים

יש להבין מהי המשמעות והכוונה בדגלים של בני ישראל, בכך שלכל שבט היה דגל משלו, ומה מונח כאן.

כתוב בשיר השירים (ב, ד): "הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה". דהיינו, הדגל מראה עניין של אהבה מאת הקב"ה לבני ישראל, כמו שאמרו חז"ל (במדבר רבה פר' ב, ג) כי יין עולה בגימטריה 70 - אלו הם שבעים אומות העולם. דהיינו, הקב"ה הגיע לבית היין, לראות את שבעים אומות העולם, אבל מכולם הדגל של בני ישראל עָלַי אַהֲבָה, אותם הוא אוהב מכל האומות כולם. ובביאור הדבר, אומרים חז"ל על הפסוק "הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן", בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, וכולם היו עשויים דגלים דגלים. כיוון שראו אותם ישראל (את המלאכים) שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו (בני ישראל) מתאווים לדגלים, וכך אמרו; הלוואי כך אנו נעשים דגלים כמותם.

זהו שנאמר: "הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה". אמר להם הקב"ה לישראל; אתם נתאוויתם לעשות מעצמכם דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם. ואז אמר הקב"ה למשה רבינו לך ועשה אותם (את ישראל) דגלים כמו שנתאוו. למדים אנו מדברי חז"ל אלו, כי כזאת היתה שאיפתם של בני ישראל, להיות דגלים כמו המלאכים, דהיינו, להיות מסודרים כמו המלאכים. שכן מעלת המלאכים היא להיות בצורה מסודרת, וכך הם משרתים לפני הקב"ה במרום, ואת זה רצו בני ישראל.

שאיפה זו להיות מסודרים היא שאיפה טובה ביותר. שכן כאשר האדם הוא מסודר, אזי האדם עומד נכון על מקומו, ויודע הוא כל דבר על אופנו וזמנו, כיצד לעשות אותו וכיצד למלא את מטרותיו, וכך, על ידי הסדר הנכון הוא יכול להתעלות בעניינים גשמיים ורוחניים - סדר נכון בעבודת השי"ת, בלימוד התורה ובקיום המצוות. וכך, כאשר יש לאדם סדר בחייו, הוא לא נבהל משטף המטלות בחיים ומהבלבול הגדול של כל מהלך החיים, משום שהאדם יודע באר היטב כיצד לנהוג בכל דבר (כשהוא מסודר).

וכבר מסופר על הסבא מקלם זצ"ל, כי הוא היה מגיע מפעם לפעם לישיבה שבנו למד שם, לדעת ולעקוב אחר מצבו, אבל אז היה לו מספיק לראות כיצד חדרו של בנו מסודר, ומכך כבר ידע הכל. שכן, אדם מסודר יודע את סדר העדיפויות שלו, ויודע כיצד לעלות היטב בסולם העלייה כלפי מעלה. וזו היתה שאיפתם של בני ישראל להיות דגלים כמו המלאכים. שכן בני ישראל רצו באמת להתעלות ולהיות כמלאכים, לחיות בצורה מסודרת במיוחד ברוחניות.

ואכן, כאשר הקב"ה ראה את שאיפתם ואת תשוקתם הגדולה, הבין כי רצונם הוא לטוב, ואז אמר הקב"ה למשה רבינו מיד: "אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", לעשות לכל שבט ושבט דגל משלו, למען יוכלו כולם להתעלות ולהתקרב להקב"ה.

אבל לכאורה צריך ביאור בדבר. כיצד חשבו בני ישראל בכלל לשאוף להיות מסודרים כמו מלאכים, וכי יכולים בני אדם קרוצים מחומר ומגשמיות להיות מסודרים כמו מלאכים וּשְׂרָפִים שאינם מוגבלים בזמן, ואינם מוגבלים במקום. ואם כן, מה עניין התאווה הגדולה שהיתה לבני ישראל להיות מסודרים כמו המלאכים - להדמות למלאכים.

בני ישראל אמרו במתן תורה "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", ואז נעשו בני ישראל גדולים יותר ממלאכים. ואם בני ישראל התעלו אז כמו מלאכים, מובן שפיר מדוע גם עתה במדבר היתה להם את אותה שאיפה להתעלות ולגדול ולהיות מסודרים כמו מלאכים, שכן יכלו באמת להגיע לדרגת מלאכים.

ידועים דבריו של הגאון רבי אליהו זי"ע - הגר"א מוילנא, שאומר כי בני ישראל חשובים בדרגתם יותר ממלאכים, כיוון שמלאך נקרא 'עומד' ואילו יהודי נקרא 'הולך', כמו שאמר הנביא זכריה (ג, ז): "וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה", שכן מלאך לא יכול לקיים שום מצוה בשמים ממעל, ואילו כל יהודי ואף הפשוט ביותר יכול לקיים מצוות וללכת מֵחַיִל אֶל חָיִל (תהלים פד, ח). ואם בני אדם חשובים במעלתם יותר ממלאכים, בוודאי יכולה להיות להם שאיפה להתעלות לגדול ולהיות מסודרים כמלאכים.

וכיוצא בדבר גם ידוע, כי עבד שעובד אצל אדונו הוא תמיד שואף להיות פעם אדון, וכזאת היא המציאות של כל אחד, לשאוף לגדול ולהיות יותר ממה שהוא. ורמז בדבר "**דְּגָלִים**" הם אותיות '**גְּדֹלִים**'. ולכן שאפו בני ישראל לגדול כמלאכים. וכך אכן צריכה להיות תמיד שאיפתו של כל אחד, לשאוף לגדול בתורה ולהיות מסודר כמו מלאך.

"פְּקֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם" (ג, טו) - "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה"

במדרש (תנחומא ס' י"ז) מובא: 'צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח' (תהלים צב, יג) - מדבר בשבטו של לוי, שהפרישן הקב"ה במעשיהם הטובים. מה כתיב אחריו, 'שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' בְּחַצְרוֹת אֱלֹקֵינוּ יַפְרִיחוּ' (תהלים צב, יד), ללמדך שלא היו זזים מבית המקדש, שנאמר (תהלים ק"א, ו): 'עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי, הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי'. לכך נאמר 'שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' ', שלא היתה עזרה (שהיתה בבית המקדש) חסרה מהם, שנאמר 'בְּחַצְרוֹת אֱלֹקֵינוּ יַפְרִיחוּ'. מהו 'בְּחַצְרוֹת'? זה שאמר הכתוב (תהלים ס"ה, ה): 'אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ'.

אמר הקב"ה: הואיל והם לגיונותיי, שאינם זזים מביתי - לך וספור אותם. לכך נאמר 'פְּקֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי'.

והטעם שנמשלו לתמר, לומר לך: מה תמר אין לו אלא לב אחד, כך שבט לוי אין לו אלא לב אחד להקב"ה, שנאמר וַיֹּאמֶר מִי לה' אֵלַי, וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי' (שמות לב, כו).

עוד איתא התם: 'צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז וכו' ' - מה תמרה זו צלה רחוק, כך מתן שכרם של צדיקים רחוק.

מה תמרה זו עושה תמרים ועושה נובלות, כך ישראל יש בהם בני תורה ויש בהם עמי הארץ.

מה תמרה זו יש בהן נובלות שאין נכנסים לאוצר, ועושה תמרים והן נכנסים לאוצר - כך ישראל, כשהיו במדבר - מהם נכנסו לארץ ישראל ומהם שלא נכנסו לארץ ישראל.

"צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח" - מה התמרה הזו, אם נקצצה או נעקרה - אין עולה תחתיה אחרת, כך הארז כשהוא נקצץ או נעקר - אינו מחליף גזעו, לפיכך נמשלים הצדיקים לתמרה ולארז.

מה תמרה זו עושה תמרים ועושה קוצים, וכל מי שמבקש לגנוב את התמרים - הקוצים שבה שולטים בו, כך הצדיקים והחכמים בני התורה, כל מי שאינו משמר עצמו מהם - נופל בגיהנום ולוקה בעולם הזה, לפי שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".

"וַיִּהְיוּ בְנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם" (א, כ) - האם ניתן לקחת או למכור בכורה?

קשה: כיצד התורה קוראת לראובן, בכור ישראל. לאחר שנלקחה ממנו הבכורה, כדכתיב: "רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז, פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר" (בראשית מ"ט, ג-ד).

ופרש"י "יֶתֶר שְׂאֵת" - ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהונה, לשון נשיאות כפים. "וְיֶתֶר עָז" - במלכות, כמו: "וְיִתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ" (שמואל א' ב, י).

ומי גרם לך להפסיד כל אלה. "פַּחַז כַּמַּיִם" - הפחז והבהלה שמיהרת להראות כעסך, כמים הללו הממהרים למרוצתם, לכך "אַל תּוֹתַר" - אל תתרבה ליטול היתרות שהיו ראויות לך? עוד יש לעיין ממה שכתוב (בראשית כה, לא): "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת בְּכֹרָתְךָ לִי".

וקשה כיצד יעקב קורא לעשו בכור, לאחר שקנה ממנו את הבכורה, כמו שנאמר (בראשית כ"ז, י"ט): "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי".

ופרש"י "אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ" - אנכי המביא לך, וְעֵשָׂו הוא בכורך? ונראה לומר שמעלות הבכור הם:

א. חשיבותו בהיותו ראשון, כמו שיש לכבד את האח הגדול, כמו שהתורה ציוותה שנאמר (שמות ב, י"א): 'כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ'. ודרשה הגמרא (כתובות ק"ג.), כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ - זו אשת אביך, וְאֶת אִמֶּךָ זו בעל אמך, וי"ו יתירה - לרבות **את אחיך הגדול**! וכן מצינו במצוות הביכורים. וכן מצינו שבוצעים את הפת במקום האפוי ביותר משום שהוא נאפה ראשון. וכן בפדיון בכור. וכן בפדיון פטר חמור ועוד.

ב. כיוון שהבן הגדול מקבל יחס של גדולה מההורים ומשאר האחים, ולכן ראוי הוא לגדולה יותר מהשאר. וגם שלמד חכמה וכדו' יותר מהאחים הקטנים שהרי בכלל מאתיים מנה. (וכל זה לא שייך בביכורים, בבציעת הפת, בפדיון בכור, רק באדם).

לפי זה מציאות של בכור שהוא ראשון לא שייך למכור, ולכן נשאר החיוב לנהוג בו כבוד, וממילא מובן מדוע יעקב קורא לְעֵשָׂו בכור, וכן מדוע התורה קוראת לראובן בכור. אבל מה שהבכור נהג בשררה ולמד חכמה יותר, חשיבות זו ניתנת להעברה לאחר ע"י מכירה, או להילקח ממנו בגלל שחטא. וכן מצינו שהלויים קיבלו את תפקיד הבכורים לשרת בקודש. כנאמר (במדבר ג, י"ב): "וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם". ומדוע נלקחה הבכורה מהבכורים וניתנה ללויים? רש"י פירש לפי שהייתה העבודה בבכורות וכשחטאו בעגל נפסלו, והלויים שלא עבדו עבודת כוכבים נבחרו תחתיהם.

זאת אומרת בגלל החטא ירדה חשיבותם, ומאידך שבט לוי בגלל שלא חטאו גדלה חשיבותם. ומאחר שהבכורות מעותדים לעבודה והלויים נכנסו תחתיהם הרי שקבלו את חשיבותם.

לפי זה קשה מדוע הלויים רק משרתים בקודש, ולא מקריבים קרבנות כמו הכהנים, ולא עולים לתורה לראשון רק עולים לשני וכו'? ואולי יש לומר התפקידים החשובים, ניתנו לבני אהרן, שאהרן היה משבט לוי וגם הגדול שבהם.

[טיב הפרשה]

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה..." (ג, א)

וברש"י: שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו (סנהדרין יט).

סיפר הגאון רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ"ל שבעת שהיה הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, בערוב ימיו, בבית חולים בוורשה ונכנס אליו לבקרו, אמר לו רבי שמעון כי "אילו הרופאים היו דואגים לחולים כשם שאנו דואגים לתלמידים, היו התוצאות הרבה יותר טובות:...

דוגמה אחת מיני רבים, כיצד דאג רבי שמעון לתלמידיו (הובא ב"תורה יבקש מפיהו"): פעם הגיעה קבוצה של בולשביקים קומניסטים במטרה לעשות פרעות בעיר (בבריינסק, מקומו של ר"ש). ביקש רבי שמעון להיפגש עם מפקד הקבוצה. והנה לפליאת הכל, כשרק ראה המפקד את רבי שמעון אמר לו: "כבוד הרב, כל אשר תאמר אלי אעשה כולל עזיבת העיר"... שאלו רבי שמעון בפליאה: "מדוע"? אמר לו המפקד: "יהודי אנכי, ובעבר למדתי בישיבה בטלז בתקופה שהיית שם ראש ישיבה. פעם אחת ראית אותי שהיה חסר לי כפתור בבגדי, קראת לי לביתך וביקשת מהרבנית שתתפור לי כפתור במקום שחסר. במרוצת השנים נסחפתי ונעשיתי קומניסט, אבל את הרחמנות והאיכפתיות שהרגשתי אצלכם לא אשכח לעולם"! ואכן הקבוצה הזו עזבה את העיר כלעומת שבאה.

מעשה שאירע לפני עשרות שנים בישיבת 'תפארת ציון': אחד מהרמי"ם של הישיבה ביקש להוציא תלמיד מהישיבה בשל התנהגותו החמורה והשלילית במיוחד. כששמע על כך ה'חזון איש' (שהישיבה היתה קרובה ללבו) לא הסכים לכך בשום פנים כשהוא מתבטא: "**צריך בית דין של כ"ג בשביל להוציא בחור מהישיבה**". אותו ר"מ לא וויתר. הוא הגיע בעצמו ל'חזון איש' וטען שאם אמנם אין לשלח את הבחור מהישיבה, אבל הוא לא יכול למסור שיעור במחיצה אחת עם הבחור. השיב לו ה'חזון איש' מיניה וביה: "אם כך עליך לעזוב את התפקיד"! המשיך וטען הלה כלפי ה'חזון איש': "ומה יהיה עם שאר הבחורים שלא חטאו מי ילמד אותם"? השיב לו ה'חזון איש': "אני אמסור להם את השיעור"... ואכן למחרת הגיע ה'חזון איש' לישיבה ואמר את השיעור בעצמו...

למותר לציין שביום המחרת, שב אותו ר"מ לתפקיד כשהוא מקבל בהכנעה את הוראתו של ה'חזון איש'. [הלמות עמלים]

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה... וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַבְּכֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא..." (ג, א-ב)

הקשה רש"י למה נדב ואביהו נחשבים כתולדות משה, הא הם היו בני אהרן! ומתרץ: שמשה לימדם תורה, וכל המלמד בן חברו כאילו ילדו.

ויש להקשות שהרי משה לימד את כל כלל ישראל תורה, אז נכתוב על כולם "אלה תולדות משה" - כל כלל ישראל, ויש לומר שיוצא מכאן הוא - כבנו זה לגבי דין ברא מזכה אבא, והיינו שזכות הבן מועילה לאב, וזה הכל רק אם הבן חשוב יותר מהאבא, כאברהם שהציל את תרח והוציאו מגיהנום, אבל כשאבא יותר גדול מהבן אין לזה שום חשיבות, והנה כל ישראל משה היה גדול מהם לכן לא הוצרך משה שיתייחסו אחריו כי זה לא מועיל לו כלום, אבל נדב ואביהו כמובא ברש"י שהיו יותר ממשה רבינו ובשביל זה הוא צריך את יחוסם אחריו, מדין ברא מזכה אבא.

מזקנים אתבונן – רבי עובדיה מברטנורא

"הוא הפליא לעשות. לא הניח בלי באור דבר הצריך באור. גם הציג בלשון זך ומזוקק. וכל המעיין במשנה ימצא בנקל ע"י פרוש רבי עובדיה מברטנורא כוונת המשנה בכלליה בפרטיה וישיג תכלית מבוקשו. וגדולי דורו ראו פעלו זה ויהללוהו. וכל הדורות הבאים הלכו לאורו בשבילי המשנה".

כך מתאר ומפאר בעל מחבר הספר 'דרכי המשנה' בתארו את הפרוש המיוחד של רבינו עובדיה מברטנורא על סדרי המשניות אשר בכל קצוות תבל מעיינים ולומדים את פירושו.

רבי עובדיה מברטנורא נולד למשפחת ירא בעיר ברטינורו במחוז פלורי שבצפון איטליה, בערך בשנת ה' אלפים ר' - 5200 (1440 למניינם) והיה מתלמידיו של רבי יוסף קולון.

רבי עובדיה שימש כרב בעיר ברטינורו ושם משפחתו מכונה על שם העיר הזאת. לימים, חלקו ראשי העיר כבוד לאישיות הגדולה שפרסמה את העיר בכל קצווי תבל, והנציחה את שמו בכיכר העיר "כיכר עובדיה ברטינורו'.

בראש חודש כסלו שנת רמ"ו, יצא רבי עובדיה מברטנורא בדרכו לארץ ישראל. באלכסנדריה שהה שבוע ימים ופגש בה משפחה יהודית שהיתה בדרכה לירושלים. עמם עבר לקהיר בתחילת חודש אדר רמ"ח. בכ' אדר אותה שנה יצא בשיירת גמלים דרך מדבר סיני. בדרכו עבר בעזה, ממנה המשיך לחברון ומשם דרך בית-לחם לירושלים, אליה הגיע בתום מסע מפרך שארך קרוב לשלוש שנים.

בשבתו בירושלים נתמנה בה רבי עובדיה לראש הקהילה היהודית, אותה ביסס וחיזק מבחינה רוחנית וחומרית. תושביה היו עניים ואפילו לא היו להם ספרי תורה. הוא הצליח לשפר במידה משמעותית את מצבם העגום.

חלק גדול ממרצו השקיע רבי עובדיה בביסוס הקהילה היהודית בעיר. כעשרים שנה בקירוב ישב בה, עד ליום פטירתו. עשרות איגרות כתב רבי עובדיה. החשובות בהן הן אלו שכתב לאביו, לאחיו ולעוד אדם אלמוני ששמו לא מצויין (ברטנורא מכנה אותו 'אדון').

איגרות אלו מספרות על נסיעתו לארץ ישראל ועל השנתיים הראשונות לישיבתו בה.

שלש אגרות אלו מוסרות ידיעות על תולדותיהם מנהגיהם ואורחות חייהם של יהודי סיציליה, רודוס, מצרים וארץ-ישראל - ידיעות המהוות לעתים קרובות המקור היחידי לדברי ימי יהודי ארצות אלו באותם ימים.

אגרותיו מלאות ידיעות גיאוגרפיות, היסטוריות ומסחריות כלליות שכולן מדויקות. דבר זה בא ללמד על אופיו של רבי עובדיה מברטנורא לא רק כפרשן דגול של המשנה אלא גם כחוקר שניתן לסמוך על פרסומיו ללא עוררין.

את רשמי מסעותיו פרסם בספרו 'מסע לארץ ישראל'. התיאור על ביקורו בעזה מופיע באיגרת שכתב לאביו הזקן ביום ח' אלול רמ"ח, זוהי איגרתו הראשונה מארץ ישראל לעירו ברטינורו. וכך הוא מתאר בה את העיר עזה, אליה הגיע בז' ניסן רמ"ח: "ראיתי בעזה הבית אשר הפיל שמשון על הפלשתים, כפי שספרו לי היושבים בארץ מן היהודים. ובעזה היום כשבעים בעלי בתים רבנים, ושני בעלי בתים שמרונים, ולא ראיתי שם קראים. ישבנו בעזה ארבעה ימים ושם היום רב אשכנזי נקרא ר' משה מפראגה, אשר ברח מירושלים והביאנו אל ביתו בעל כרחי, והייתי עמו כל הימים אשר ישבתי בעזה. וביום השבת באו כל זקני הקהל והפרושים לסעוד עמנו, ובהביאו אשישי ענבים ופירות כמנהגם, ושתינו שבעה או שמונה כוסות קודם אכילה, והיינו שמחים".

ברינה יקצורו

על העיר ירושלים, הוא מציין בין היתר: "ירושלים עיר הקודש הם כמו מאתים בעלי בתים, והם נשמרים מכל חטא ועוון וזהירים למצות, וערב ובוקר וצהריים יתקבצו כולם, יחד עשיר ואביון, להתפלל בכוונה. ויש שני חזנים יראי ה', יכוונו בתפילתם בכל היוצא מפיהם אות באות ומילה במילה, ובכל יום פעמיים באהבה יעמדו כל הקהל לשמוע דברי תורה... אני לקחתי בית פה בירושלים סמוך לבית הכנסת... ועלי לתת תודה לה' אשר עד כה בירכני ולא חליתי ככל שאר האנשים אשר באו עמי. כי רוב האנשים הבאים מארץ רחוקה לירושלים נופלים על המיטה (=נעשים חולים) מסיבות התחלפות האוויר בה והשתנותו מרגע לרגע, מקור לחום ומחום אל קור. וכל הרוחות שבעולם באות ונושבות בירושלים".

אחר גירוש ספרד בשנת 1492 נוספו יהודים שבאו להתיישב בירושלים, ורבי עובדיה ייסד ישיבה שנתמכה ע"י ר' יצחק בן נתן שולאל הנגיד ממצרים.

רבי עובדיה השתדל להוריד את המס הכבד ששמו בעלי המוכסין שקורא "זקנים" ובפרט את המס שהוטל על התלמידי חכמים שבעיר. רבנו עובדיה הפליא לעשות בפירושו לשישה סדרי משנה שנדפס בראשונה בדפוס ויניציה, והוא כלול כמעט בכל הוצאות המשניות שנדפסו עד היום. מלבד זאת חיבר גם פירוש לפירוש רש"י לתורה בשם 'עמר נקא', שנדפס בפיזה. אסף פירושים בשם 'רבותינו בעלי התוספות', פיוטים שנותרו עדיין בכתב יד ואוסף מאגרותיו שתורגמו גם לצרפתית ולאנגלית.

על פי המסורת יום פטירתו של רבנו עובדיה מברטנורא חל ביום ג' בסיון בשנת ר"ס, ומקום מנוחתו הוא במערה קטנה לרגלי הר הזיתים למול מקום הקודש והמקדש. זיע"א.

בברכת התורה

רון ברינה

"לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה
נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה
יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : משה אהרן בן מאיר יצחק:
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : מאיר בן שמחה
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה : דויד (רוג'ה) בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון
מרים בת עזיזה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה : ורד בת אידה
הגר בת הרטה ואהרן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:ג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה : לאה רחל בת איריס : בתיה בת אסתר

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה : עדי בת מזל

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

טיב המעשיות

המלמד את בן חבירו כאילו ילדו

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה, בְּיוֹם דִּבֶּר ה' אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי" (ג א).

ודקדקו המדקדקים בלשון הכתוב: "ביום דיבר ה' את משה", שלכאורה היה צריך לומר 'אל משה כדרך שנאמר בכל דוכתי 'וידבר ה' אל משה', שהרי השם יתברך דיבר אליו. ואילו לשון 'דיבר ה' את משה', משמע שהשם יתברך דיבר אותו בעצמו, וצריך עיון.

ברם נודע פירוש רש"י כאן על אתר, על פי סוגיא דסנהדרין (יט:), וזה לשונו הפז: "ואלה תולדות אהרן ומשה – ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו 'תולדות משה', לפי שלמדן תורה, **מלמד, שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו**" ע"כ.

מבואר, שלכן בניו של אהרן נחשבים תולדות משה, משום שאף על פי שאהרן ילדם, הרי משה לימדם תורה, והמלמדו תורה חשיב כאילו ילדו, והרי הם נחשבים כתולדותיו של משה.

ואשר לפי זה, הנה **משה רבינו ע"ה** עצמו שהיה לומד תורה מפי הגבורה תדיר, נעשה בזה כבנו של הקב"ה בעצמו כביכול, שאף בו יתברך נאמר כביכול האי כללא, שכל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו.

היינו שדקדק הכתוב לאמר: "ביום דיבר ה' את משה", ולא 'אל משה', כי דיבר ועשה את משה בעצמו כביכול, שמכיון שמלמדו תורה הוא מנהיג ועושה אותו עצמו כאילו ילדו, וזהו 'דיבר ה' את משה' – אותו בעצמו דיבר ועשה.

ובא לימוד זה בפרשא זו דייקא, אחר שגילה כאן על תולדות אהרן שנחשבים תולדות משה, לפי שלימדם תורה. – לפיכך לימד כאן שכמו כן נחשב משה עצמו כמי שילדו השי"ת כביכול, בהיות שהיה לומד תורה מפי הגבורה, ודו"ק.

כיוצא בדבר אמר **שמואל הנביא** לישראל כהאי לישנא (ש"א יב, ו): "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל הָעָם, ה' אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן וגו'", ונתקשו המפרשים על אתר בפירוש לשון 'אשר עשה את משה ואת אהרן', עיין **מצודות ציון** על אתר שהוא מלשון 'עם' משה ואהרן, היינו הנסים שעשה על ידם, וכן תירגם **יונתן בן עוזיאל** שם.

אך בהאמור ניחא מקרא כפשוטו, שמכיון שדיבר השי"ת עמהם ולימדם תורה, הרי זה כמי שעשאם ממש. וכן פירש **הרד"ק** שם (דרך א): "אשר עשה את משה ואת אהרן – אשר הגדילם ולמדם, וכן (בראשית יב, ה) 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' עכ"ל. והן הן הדברים **שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו**.

* * *

קיבלתי מפי מע"כ **מחו, מורנו הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזער זצוק"ל בעל "אור החמה"**, שהגה"ק **רבי ישראל סלאנטר זצוק"ל** היה אומר: כדאי וראוי לי לנסוע מביתי ועד **פריז** הבירה, מרחק של אלפי רבבות פרסאות מרוסיה ועד צרפת, כדי לקרב יהודי אחד לתורה, ולהביאו לפחות לכך שכשיעשען את הסיגריה בשבת קודש ישאף ממנה **שאיפה אחת פחות מחמת כבוד השבת**...

ופירש רבי זונדל את הלימוד הנרצה בטיב מעשה זה, שנראה כאן גודל חשיבות המצוה של קירוב רחוקים, עד שחכמינו ז"ל העידו בה (בבא מציעא פה.): "שאפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה מבטלה בשבילו, שנאמר (ירמיה טו, יט) ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה", ולפיכך מן הראוי להדד במצוה זו ולקרב איש ישראל לאביו שבשמים. ויתרה מזו היא מעלת 'ללמדו תורה', ולא רק להכניסו תחת כנפי השכינה ולקרבו אל אביו שבשמים, אלא אף ללמדו תורה בפועל ממש, שבזה מתחשב לו 'כאילו ילדו' ממש.

* * *

הייתי נוכח פעם במעמד מצות **ניחום אבלים** בעיה"ק **ירושלים** ת"ו, כשהגיע שם יהודי אחד בלתי מוכר מחוץ לארץ לנחם את האבלים. אף אחד מן האבלים לא הכירו, הוא היה נרגש מאד ובקושי עצר בעד בכיו. ואמר לאבלים, הנני מחשיב את עצמי כמו בן של אביכם המנוח זכרונו לברכה! שכן יש בן בגשמיות ויש בן ברוחניות, **והמלמד את בן חבירו כאילו ילדו**. ותדעו נאמנה, שאביכם המנוח ז"ל הציל את חיי ואת יהדותי, וכל מה שנשארתי ביהדות והקמתי בית נאמן בישראל הכל נזקף לזכותו.

וכה סיפר האיש לפני האבלים:

בילדותי היה אביכם המנוח **מלמד תינוקות** בתלמוד תורה מוצלח ומפורסם בחוץ לארץ. והנה באחד הימים נקרא המנהל בדחיפות מחדרו אל החצר החיצונה, ובצאתו השאיר על שולחנו שטר של **עשר דולר** ($10) כעבור כמה דקות כשחזר אל החדר נעלם הכסף.

המנהל כעס על כך מאוד, לא היתה שום אפשרות סבירה להיעלמות הכסף, כי אם מעשה גניבה של אחד הילדים. הכיתה היחידה שהיתה סמוכה לחדרו של המנהל, ושהיו בדיוק באותם דקות בהפסקה קצרה ושיחקו בפרוזדור הסמוך, היתה כיתתו של המנוח **המלמד** הנודע בפקחותו.

החליט המנהל שכנראה אחד מילדי כיתה זו הוא שגנב את הכסף, והטיל את כל כובד משקלו על ילדי אותה כיתה, הוא החל בחקירות ודרישות קשות ונוקבות עד שיגלה ויידע בבירור מי הוא הילד הגנב.

כראות המלמד את השערורייה הגדולה שעושה המנהל, הבין את אשר לפניו, ואת מה שמצפה לו לאותו ילד... וביקש מן המנהל שישאיר את עבודת המחקר והבירור בשבילו, והוא כבר יברר עבורו מי הוא הילד הגנב הסורר.

חזר אפוא המנהל למשרדו, והרבי בפקחותו הורה לכל ילדי הכיתה ללא יוצא מן הכלל לעמוד אצל הכותל כשפניהם מוסבות אל הקיר וידיהם מורמות אל על.

לאחר שנעמדו כל הילדים בשורה פניהם אל הקיר וידיהם מורמות למעלה, ניגש הרבי מילד אחד לשני, הכניס את ידו לתוך הכיסים של כל ילד, כן עשה לכל ילדי הכיתה בשווה בלא שום הבדל.

עם סיום הבדיקה בכיסי כל הילדים, הורה הרבי לכולם לחזור למקומותיהם ולא דיבר מזה יותר מילה וחצי מילה, עד שהענין כולו נשכח מלב ילדי הכיתה כולה.

והנה אני, מספר האיש, הייתי אותו ילד שבכיסו נמצאו עשרת הדולרים... אינני יכול לשכוח כמה הודיתי לו בליבי פנימה על חכמתו הגדולה של הרבי.

– הרגשתי באותה עת היתה קשה מאוד, ידעתי בבירור שאם יתגלה קלוני ברבים ויזרקוני מן החיידר, לא אוכל לעמוד בזה. היה מנוי וגמור עמדי, שאם אכן יתגלה קלוני אעזוב לגמרי את הדת רחמנא ליצלן, ומי יודע היכן הייתי מגיע חלילה. – אבל אביכם המנוח ז"ל בחכמתו הרבה ידע את אשר לפניו, לאחר הלימודים קרא לי בשקט הצידה, כשאף אחד לא שם לב לקח אותי לפינה צדדית ודיבר על ליבי שאין זו הנהגה ישרה והיא מידה גרועה מאד להיכשל חלילה בגניבה. ובד בבד גם עודדני ואמר שמבין אל ליבי, שלבטח כבר התחרטתי הטיב על התנהגותי, ולא אהזור יותר על מעשה שכזה שוב, וגם מסתמא אתחזק ביתר שאת בלימודים ובהתנהגות וכו'. והבטיח גם לדבר על כך עם המנהל הקשות, ולנסות לשכנעו לסלוח לי בפעם הזו על המעשה. – ואמנם לא דיבר איתי אחר כך המנהל שום דבר מזה, והבנתי שהצליח לפעול אצלו לתת לי ניסיון לתקן את דרכי ומעשי.

מעת אותו המעשה דבקתי בכל ליבי ונפשי במורי ורבי, אביכם המנוח ז"ל, שנקט הנהגתו הישרה שבתה את לבבי, ועד מהרה נעשתה אצלי מהפכה גדולה גם בלימודים, ונעשיתי מן התלמידים המצוינים בכיתה, נפשי נקשרה בנפשו בלימוד התורה ועבודת השי"ת, ואף הוא מציאו קידבני בחיבה ואהבה גדולה, שנים רבות לאחר שכבר יצאתי מכיתתו שמרתי עימו על קשר טוב, והרבה תורה וחכמה למדתי ממנו.

אין לשער את גודל הכרת הטוב שחש אני כלפי הרבי המנוח ז"ל, שנקט בצעד חכם כל כך לטובתי, ושבזכותו התעליתי בתורה ויראת שמים ומידות טובות, ומשם המשכתי ברוך השם גם בישיבות מצוינות, עד שהקמתי בית נאמן בישראל, עם דורות ישרים מברוכים, הכל בזכות אביכם המנוח ז"ל!

כל המלמד את בן חבירו תורה – כאילו ילדו!

* * *

סיפר לי **הרה"ח המפורסם רבי אלימלך חעשין זצ"ל** מלמד דרדקי וותיק, מחשובי המלמדים שבתלמוד תורה **"עץ חיים" שבירושלים** עיר הקודש למעלה משישים שנה, [אחיו של בעל **"המסורת"** זצ"ל] על נער אחד מתלמידיו, שהיה נקרא **הבן של 'אנשי ירושלים' של מעלה**!

נער זה שלמד בכיתתו של ר' מיילעך באחד המחזורים היה ילד מופרע, הוא לא עשה חיל בלימודיו והפריע הרבה בכיתה, התנהגותו מאוד לא הלמה את הליכי החיידר החשוב.

אך בהיותו בן למשפחה של בעלי תשובה, היה קשה לסלקו מן התלמוד תורה, לפי שצעד כזה היה מכאיב מאד למשפחה ופוגע בהם קשות. איך שהוא הצליח אביו להכניסו לחיידר, ועתה כבר לא יכלו לסלקו משם, אבל כאמור לא ראו בו לא ברכה, ולא הצלחה!

החליט אפוא המלמד החשוב להזמין את האב לשיחה נוקבת ולנסות לטכס עצה יחדיו. מטעם ההנהלה יצרו קשר עם האב, וקבעו לו זמן לפגישה עם ר' מיילעך.

בשעה היעודה הגיע אכן האב לתלמוד תורה, ומשרק ראה המלמד החכם את האבא ואת צורתו, מיד הבין את כל אשר לפניו... האב כבר היה מודע היטב לבעיות והקשיים שמחולל הבן יקיר שלו, אבל טען שאין לו שליטה על הילד, וגם הוא מצטער על כך שאינו רואה שום הצלחה בחינוכו, ואינו יודע כיצד ניתן להחזירו לדרך הישרה. – לפיכך סיכם האבא: **"אינני יכול לעשות ולא כלום!"**

המלמד הוותיק ניסה להציע לאב להצמיד לילד **מורה פרטי**, שיעזור בחינוכו ובקידומו בלימודים. והסביר לו שלפעמים הצמדת **'חונך'** הקרוב לנפש הילד ולחייו, ומתחבר עמו באהבה וקירוב לב ונפש, מועילה מאד לא רק להצלחתו בלימודים, אלא גם לכללות חינוכו ועיצוב נפש הילד ומידותיו לטובה.

האב דחה את ההצעה, בטענה שאין לו שום | המשך בעמוד הבא |>

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

כסף תורה מונחת בקרן זווית

אני בחור עם חולשה למטבעות שונים מכל העולם, ובפרט כאשר מדובר במטבעות של אספנות.

נסעתי לסבא וסבתא לשבת וביום שישי לקראת שבת שוחחתי עם הסבא איך לא, על המטבעות השונות שראיתי ומצאתי. כאשר הסבא ראה את הברק בעיניים שלי, אמר לי שיש לו מההורים שלו איזה שקית עם מטבעות שאמור להיות במחסן איפה שהוא.

תיכף אחרי הבדלה מיהרתי למחסן והתחלתי לחפש את האוסף המדובר מסבא שקיבל חלק מאבא שלו... אחרי הפיכה של כל המחסן מצאתי את השקית המדוברת. הייתה זאת שקית כבדת משקל שבקושי הצלחתי להרים.

הכנסתי את השקית לבית והתחלתי לעבור על תכולתו. היו שם מטבעות של אספנים מסודרות בארנקים מיוחדים ועוד מטבעות שונות ומשונות, קצב הלב התגבר מרגע לרגע, עת אמרתי לסבא שמדובר כאן באוצר של ממש. סבא התחיל להבין כי אכן יש ערך כל שהוא לשק הזה, והחליט לקחת את האוצר לסוחר מטבעות בתקווה לקבל תמורתו כמה אלפי שקלים. הסוחר התבונן והציע ארבעים אלף שקלים בתמורה. סבא הבין שיש ערך למיצג והלך מסוחר לסוחר עד שקיבל הצעה של מאה ושלושים אלף שקלים חדשים (130,000) שסבא הבין שזה ההצעה הטובה ביותר שיקבל ומכר את האוסף.

השמחה של סבא וסבתא הייתה שמחה גדולה עד מאוד, מכיוון שהם רצו מאוד לכתוב ספר תורה לעילוי נשמת ההורים וחסכו סכום קטן, אבל לא ידעו כיצד יזכו לכל שאר הכסף, ובפרט שיש הוצאות נוספות של תהלוכה כתר וסעודה של הכנסת ספר תורה, והנה ה' ריחם עליהם ובזכות הסקרנות שלי גילו את האוצר.

לשאלתי איך לא שמו לב עד כה, הם אמרו שבזמן הפטירה הם התעסקו בהרבה פרטים, וזה היה משהו שפשוט שמו במחסן בלי להסתכל, או להתבונן מחמת הטרדה, והנה עת וזמן לכל חפץ תחת השמים והישועה כבר הייתה מוכנה מראש.

ואילו אני לכשעצמי הבנתי שהחיידק הזה של איסוף מטבעות ירשתי מהסבא רבא.

בעל המעשה: ח.ע.

הפעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922

אפשרות לממן עוד מורה פרטי או חונך, 'בקושי מחזיק אני את משפחתי מעבודות ניקיון בית המדרש ושאר מקומות מזדמנים, ואין באפשרותי בשום אופן לעמוד בנטל של הוצאות נוספות'. ואם כן – חזר שוב על טענתו – מה יכול אני לעשות? **אינני יכול לעשות ולא כלום!**

לפתע התרגש המלמד החשוב, הוא חבט בחוזקה על השולחן ואמר בקול חזק, **טעות גדול היא בידך, יכול גם יכול אתה לעשות הרבה מאד, יכול אתה להתפלל!** הנה הבן שלך נמצא בבעיה רצינית, חייו מתפתחים לאפיקים בלתי רצויים בלשון המעטה... **יכול אתה להרבות בתפילות עבורו, ולשפוך דמעות כמים!**

האב כשומעו, ניצת בו זיק שלהבת קודש ויימלא לבו תפילה, הוא לא הסתפק בתפילות ובכיות הרבות שלו ושל אשתו, אלא חיפש עצות נוספות להרבות בתפילות עבור בנו. הוא התגורר באחת השכונות העתיקות הקרובות לשכונת 'שערי חסד' הקדושה, בשכונתו גרו כמה תלמידי חכמים חשובים, גם באותה חצר, וגם בשכונת שערי חסד הסמוכה. הוא פנה אליהם ושח להם מקרב לב את צרת בנו, ואמר להם: אינני מבקש מכם תרומה כספית כלל, רק 'תרומת זמן', הקדישו נא זמן מועט ביום, כמה דקות, והתפללו נא עבור בני, כך ניגש לכמה וכמה תלמידי חכמים בבקשתו זו.

והנה הם נענו לבקשתו בחפץ לב ובכובד ראש, כאשר כבר ראו את הילד והכירו את הליכותיו, [בהיותו בן 'המנקה' של בית הכנסת] וכמאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי כ, יא): **"גם במעלליו יתנכר נער, אם זך ואם ישר פעלו"** – והם אכן ניגשו להתפלל עבור הילד.

גם כמה שכנים תלמידי חכמים לקחוהו ללמוד עמו מעט בבית הכנסת זה עשרים דקות וזה רבע שעה, ופקחו עיניים על חינוכו, קירבוהו וחיזקוהו ועודדוהו. ואף נוצר קשר עם המלמד מוהר"ר אלימלך הנ"ל, שכששמע מהנער שלומד עם אלו התלמידי חכמים שמח מאד, כי הכירם לאנשי צורה, והוא כיוון אותם כיצד ומה לדבר על לב הילד.

והנה לא עברה תקופה ארוכה מאז שהתחילו התפילות, והנס התרחש לפליאת כל רואיו הוריו ומוריו, לב הנער התהפך לטובה מקצה אל קצה.

ואכן לא בכדי, סיים ר' מיילעך, הוא נקרא בין צוות המלמדים **הבן של 'אנשי ירושלים' של מעלה!** שכן הם שהתפללו רבות עבורו, ואף לימדו אותו הרבה תורה, **וכל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו.** כהיום הזה גדל הילד, ונעשה גדול מאוד בתורה, והוא משמש כאחד מגדולי מרביצי התורה שבארץ הקודש.

לא יאומן מה שתפילה יכולה לעשות! להפוך ילד מקצה לקצה! – הר"ר אלימלך זצ"ל הדגיש לי בבירור, שלדעתו בזכות התפילות הנלהבות של האבא והאמא, נתנו בליבם משמים את העצה לבקש מאותם תלמידי חכמים חשובים שיתפללו עבור הילד וילמדו עימו, והם שפעלו את הישועה עבורו.

ולמדנו מטיב מעשה זה, שלעולם לא יאמרו האב או האם מה יכולים אנו לעשות, אין באפשרותנו לעשות כלום... יכול אתה גם יכול! להתפלל ולהתפלל ולהתפלל! וכן גם לבקש עזרה מאנשים אחרים שכן יכולים.

היינו שמפורש להדיא **בפייט לחג השבועות הבעל"ט** המפרש את עשרת הדברות במצות כיבוד הורים: **"בַּעֲתִידוֹת אוֹתָךְ קוֹנִים זוֹעֲקִים בַּעֲדָךְ תַּחֲנוּנִים יַגִּיעַ בָּךְ שִׂבְעֵי אוֹנִים כְּאֵב אֵם יְקָרֶאךָ הֵם מְתָעֲנִים".**

כלומר, בעתידותיהם ותפילותיהם הרבות של ההורים הם 'קונים' אותך, כשיש לך איזה כאב או בעיה או קושי הם מתענים בעבורך, הם יגעים בך תמיד, ושופכים דמעות שליש כמים למען רום הצלחתך. – זהו עיקר תפקיד ההורים, לשפוך לב כמים בשביל הצלחת הילדים. וכן ראינו בדורות שלפנינו, אצל הורינו זקנינו וזקנותינו, שתמיד היתה תפילתם שגורה בפיהם על הילדים והצאצאים, שילכו בדרך ישר ויתעלו בתורה וביראת שמים, במידות טובות ובדרך ארץ כידוע.

כיוצא בדבר אמרו על מחברתו הטהורה, הרבנית הנודעת **מרת גאלדע חשין ע"ה**, אשת חבר של מוהר"ר אלימלך הנ"ל, שהיא כמו **'אמא' של הרבה ירושלמיים...**

היא היתה אשה צדקנית, והקפידה מאוד בביתה על שמירת חומות הצניעות והחינוך טהור כדרכם של בני ירושלים של מעלה. לא הסכימה לזוז כקוצו של יו"ד ממנהג אבות ואימהות בני קרתא דשופריא ולא אבתה לשמוע מהצעות של שידוכים עם חובשי פאות או עם דוברי עברית. כל צאצאיה כולם בנים ובנות נכדים ונכדות מתחנכים בדרך החינוך הטהור של ירושלים של מעלה, והניחה אחריה דור ישרים נפלא. אף לאחר פטירתה בעריכת ה"טהרה" לא הניחו לעסוק לנשים חובשי פאות, כאשר ידעו שזה היה מאד שלא לרוחה.

בהיות בעלה מלמד דרדקי מחשובי וותיקי המלמדים, היתה מבקשת ממנו תדיר את שמותיהם של הילדים המתקשים בלימודים אצלו בכיתה ואת שמות אימותיהם, והיתה בוכה ומתפללת עבורם. לאחר כמה ימי תפילה פנתה אל בעלה בשאלה: נו, איך המצב כעת עם 'יעקב משה בן רבקה' יש איזה שיפור? והוא אומר לא מספיק, אמרה היא: אם כן אתפלל עוד יותר, ומה עם 'חיים בן לאה' – ב"ה יש שיפור ניכר... כך היתה עוקבת ומתפללת בלב חם על ילדי הטיפוחים של בעלה הגדול.

אשר על כן אמרו עליה פקחי ירושלים, שהיא כמו **האמא** של אנשי ירושלים, שבתפילותיה היתה קונה אותם ומסייעת לבעלה הגדול **ללמדם תורה, וכל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו!**

* * *

היה היו שני שותפים יהודים טובים שפתחו יחדיו עסק פורה ומצליח **בארצות הברית** של אמריקה, אחד השותפים היה אוהב מאד לעסוק במצוות ובעיקר בקירוב רחוקים, בכל הזדמנות שנפלה לידו הלך לעסק המצוה כשהוא משאיר את העבודה בעסק בשביל חבירו השותף השני...

השותף לא הסכים עם הגיחות הרבות הללו המבזבזים זמן רב והון יקר, הוא חזר וטען כאמריקאי מובהק: **"טיים איז מאני"**... (TIME IS MONEY), אך חבירו הבהיר לו שהוא מאמין שדווקא בזכות המצוה יתברך העסק!

לאותו שותף הרודף למצוות יש חתן העוסק אף הוא הרבה **בקירוב רחוקים**, פעם אחת ביקשו חתנו להתלוות אליו בקירוב גביר סוחר אחד שנוצר ביניהם קשר טוב מאוד והוא נצרך למעט סיוע מחמיו, שבתוקף עסקיו במסחר מכיר הוא יותר טוב את עולמם של הסוחרים ויוכל לדבר עימו בקירוב של חיבה. ואכן התלווה אליו חמיו בשמחה לעסוק במצוה ובקירוב נפש ישראל. הם הגיעו לבית הגביר שהיה חילוני גמור לכל דבר, ובתוך כדי שיחתם היפה אמר לו הגביר לשותף הסוחר: הגד נא, אין לך מה לעשות? הרי סוחר אתה, לך לעבוד! חבל על מוח כישרוני שכמוך... הרי צריך לעבוד!

ענה לו אותו סוחר, שמעני נא היטב, דוקא כאיש עסקים ממולח, יודע אני שההצלחה אינה תלויה רק בעבודה, אלא כפי שזה נקרא בפי הסוחרים: צריך קצת **'מזל'** [א ביסאלע מזל...] שאצלנו קוראים לזה: **'סייעתא דשמיא'**! הלא גם אתם חרטתם על גבי שטר הדולר שלכם שאתם מאמינים בה'! (In God we trust). ובכן כשמתגלגל לידי איזה דבר מצוה קופץ אני אליה בלהט ובשמחה, ואני מאמין ובטוח שכל הברכה הגדולה שיש בעסק שלנו הכל בזכותה של מצוה שהיא מביאה הברכה!

אולם רעייתו של אותו שותף לא יכלה להסכים עם כך שבעלה מחזיק את חתנם ותומך בו כל העת, כאשר במקום לעבוד עוסק הוא בקירוב רחוקים, ודרשה מבעלה להפסיק את התמיכה בהם, אבל הוא לא אבה לשמוע על כך.

כשבאו בני הזוג לפני אחד מגדולי ראשי הישיבות שבאמריקה והציעו בפניו את שאלתם, אמר להם, **וכי מי אמר שהשוועה מחזיק את החתן, אולי החתן הוא זה שמחזיק את החותן...** שבזכות החזקת התורה עסקו מצליח ומשגשג.

יום אחד הגיע לאמריקה **הגה"צ רבי חיים קרייזווירט זצ"ל** רבה של **אנטוורפן** המעטירה, ואותו שותף שהיה קשור עמו מאוד הדיר את רגליו מן העסק שבוע שלם, הוא פשוט לא הופיע כלל... רק התלווה כל העת אל הרב, ולקחו ברכבו [דרייבר] אל גבירי העיר להתרימם עבור צדקותיו הרבים והיקרים.

השותף השני שהיה צריך שבוע שלם לנהל את כל העסק לבדו כעס מאוד, והודיע נחרצות לחברו שבצורה שכזו אי אפשר להמשיך לנהל עסק רציני, והשותפות התפוצצה...

והנה השותף הראשון העוסק תמיד במצוות לא התרגש כלל, הוא פתח עד מהרה לבדו עסק חדש שהתברך עד מאוד, הוא הצליח וגדל מיום ליום והתעשר מאוד עד שנעשה מאילי ההון של אמריקה, ואילו חבירו התהלך מובטל כמה שנים טובות... כשאינו מצליח לפתוח שום מסחר מחודש, ועדיין לא התחיל להרוויח אף לא דולר אחד!

כשנשאל על כך אותו סוחר חכם, אמר שיותר מן הרווח הכלכלי והעשירות שזכה בזכות מצות **'קירוב רחוקים'**, שמח הוא יותר על כל אותם נפשות שקירב תחת כנפי השכינה, ולימדם תורה ומצוות, שבזה הרי הוא עשה נפשות לה' ולתורתו, כדרכם של **אברהם אבינו ושרה אימנו ע"ה**, וכד"א (בראשית יב, ה) "את הנפש אשר עשו בחרן", שהרי המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו!

על הברכה יעמדו

ניתן להצניע את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון בפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצה"ב

לע"נ הרב יעקב מיכאל זצ"ל בן החבר הרב ר' ישראל זצ"ל מייער ונלבע"י אלול תשפ"ג תנצב"ה

יוסף בן טילה רחמא לרפואה שלימה

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

שרה שיינדל בת טילה רחמה להצלחה בכל העניינים

לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י' סיון תנצב"ה.

לע"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחט"א רבי ישראל יצחק נלב"ע י"ח כסלו תנצב"ה.

גרפציק טל: 02-5002321

קשת הרשת מיתוג יח"צ ופרסום מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il

גל-פן

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 078-3331109 05276-10455 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפעוניינים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

קצר וחזק

קורץ אין שטארק

"וידבר ה' במדבר סיני"

המקום הכי נמוך זה המדבר והזוהר הקדוש אומר על המדבר שזהו המקום של הסיטרא אחרא, ולכאו' אם כן למה הקב"ה דיבר עם משה רבנו בדיוק שם במקום כזה נמוך? אלא עונה הרופשיצ'ר כי הקב"ה בא להגיד לנו שהתורה מסתובבת מהמקום הכי גבוה ועד המקום הכי נמוך, להראות שאפילו היהודי הכי נמוך גם יכול להגיע.

זרע קודש

"את מטה לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בנ"י"

בפסוק הזה התורה מרמזת לנו איך אנו יכולים להינצל מהמחשבות הרעות של הגויים, וזה - על ידי שלנו יהיה מחשבות טהורות, וזה מרומז בפסוק "מטה" - בגימטרייה "מוח", "לוי" - זהו הדבוק בה' כשבט לוי, "לא תפקוד" - הכוונה שלא יהיה חסרון - כשבני ישראל יהיו דבוקים בה' עם מחשבות טהרות - אזי "ואת ראשם" - של הגויים "לא תישא" וניצל ממחשבתם הרעה.

אמרי נועם

"ושמרו את משמרתי ואת משמרת כל העדה וגו...והזר הקרב יומת"

הנביאים השפיעו שפע על כלל ישראל ושמרו שהשפע לא יתפשט לגויים וזה מה שכתוב בפסוק "ושמרו את משמרתי ואת משמרת כל העדה" - רק לכלל ישראל, ו"הזר הקרב יומת" - השפע לא יושפע לזרים - היינו הגויים, וזה גם מה שאנו אומרים בשבת בלילה בפיוט כל מקדש "משוך חסדך ליודעיך" - רק ליודעיך, "קנוא ונוקם" - לגויים שלא יושפע להם, וכן בשמונה עשרה אנו אומרים כל יום "ומביא גואל" - רק - "לבני בניהם".

תפארת שלמה

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל"

אחד היסודות המרכזיים ביהדות הוא ענין ההתחדשות, יום חדש, שבוע חדש, ראש חודש וכדומה, אומרת התורה "שאו את ראש" - תרימו את ה"ראש" - את ההתחלה, את ההתחדשות, כדי להמשיך ולהתעלות בדרכי ה'.

דברי ישראל

"לצאתם מארץ מצרים לאמר שאו את ראש בני ישראל למשפחותם לבית אבותם"

שואל המאור עינים שלכאורה תיבת "לאמר" מיותרת - למי לאמר? הרי הציווי לספור היה למשה רבנו? עונה הדברי ישראל שכשיהודי נמצא במצב נמוך וחלילה לפני עבירה - הסגולה הוא שיזכיר לעצמו ייחוס אבותיו ואז "ויגבה לבו בדרכי ה'" וינצל מעבירה - אומרת התורה שכל המטרה של להזכיר לעצמו ייחוס אבותיו הוא רק בשביל להינצל מעבירה אבל חלילה שלא יגיע לידי גאווה וזהו הפירוש בפסוק "לאמר" שכל ענין של ה"שאו את ראש" בייחוס - "למשפחותם לבית אבותם" - היא אך ורק "לצאתם מארץ מצריים" - כדי שלא יפלו לשערי טומאה כמו במצריים ולא חלילה ההיפך שיבואו לידי גאווה.

דברי ישראל

<u>א נקודל'ה</u>

"וידבר ה' במדבר סיני"

בשביל לקבל את התורה הקדושה אנו צריכים כלים ועל הכלים האלו אנו עובדים על כל המידות בספירת העומר, מגיע ערב שבועות - יהודי נזכר שעדיין שלא עשה כלום - ומרגיש את עצמו נמוך "סיני" - כמו ההר שנמוך, אומרת התורה "במדבר סיני" - שם בסיני - במקום שאתה מרגיש את עצמך נמוך - במדבר - גם שם התורה יגיע עד אליך.

נר ישראל

"כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני"

לכאורה למה התורה מציינת שמניינם של ישראל היה "כאשר ציווה ה' את משה", כלום אין אנו יודעים זאת? אלא עונה ר' משה פיינשטיין זצ"ל שבמקום רגיל נדרש לספור את בני במקום כדי להיערך מבחינת מזון, מים, ביגוד וכדומה, אבל ליהודים במדבר לא היה צורך בזה היות ואכלו מן, שתו מים מהבאר, היה להם את ענני הכבוד שעטפו אותם והגנו עליהם וכיבסו את בגדיהם, ואפילו על הקטנים כתוב שלבושם גדל עמהם, וממילא לא היה שום צורך לספור את כלל ישראל, וכל הסיבה שספרו הוא "כאשר צוה ה' את משה" - כי הקב"ה צוה על משה.

ר' משה פיינשטיין זצ"ל

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

בס"ד

"כאשר יחנו כן יסעו"

דרך האדם כשהולך בדרכים לא לדקדק לגמרי בכל הדקדוקי מצוות עקב טרדות הדרך, אבל בני ישראל שהלכו במדבר מעידה עליהם התורה ש"כאשר יחנו" - באותה קדושה וטהרה שהיו חונים " כן יסעו" - כך הם גם הקפידו על הכל בעת שנסעו בדרכים.

עטרת יהושע

"למשפחותם לבית אבותם"

נהגו ישראל לקרוא את פרשת במדבר קודם לעצרת, מהסיבה שעזרא תיקן לישראל שיקראו את הקללות קודם עצרת כדי שתכלה שנה וקללותיה ועצרת היא ראש השנה לפירות האילן, ולכאורה הרי היה מספיק לקרוא את פרשת בחוקתי (שם כתובות הקללות) עצמה בשבת שקודם לעצרת, שהרי בכך לא יקראו את הקללות אחר עצרת, ומדוע א"כ נהגו לקרוא גם את פרשת במדבר קודם, אלא מתרץ אחד הצדיקים שהרי כתוב "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין" (כל הברכות של כל השבוע תלויות בשבת) ואם נקרא את פרשת בחוקותי בשבת שלפני שבועות אזי יושפע ח"ו דברים לא טובים על השבוע הקרב.

צדיקים

וראיתי עוד טעם למה קוראים את פרשת במדבר לפני שבועות על פי הכתוב במדרש ש"בשעה שקיבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם...סתם פיהן הקב"ה ואמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר 'הבו לה' משפחות עמים' כשם שבני מביאים 'ויתילדו על משפחתם", ובהמשך כותב המדרש שלכן ספר אותם הקב"ה בתחילת ספר במדבר ישר אחר המצוות (בפר' בחוקותי) לומר לך, שלא זכו ישראל ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהם, וזהו העניין שאנו קוראים את פרשת במדבר קודם לעצרת - בכדי לסתום את פיהן של אומות העולם בהזכרת יחוסנו לאבותינו, שהיא זכותנו לקבל את התורה.

יחלק שלל

"וימת נדב ואביהוא"

למה כתוב "וימת" בלשון יחיד, ולא "וימותו" בלשון רבים? אלא, הרי אמרו חכמינו "לא מתו נדב ואביהוא אלא על שלא היו להם נשים", אם כן הרי היה כל אחד מהם בבחינת "פלג גוף"(חצי גוף) ורק שניהם ביחד היוו גוף שלם ועל כן נחשבו שניהם כגוף אחד ולכן כתוב לשון יחיד.

ספרים

"בני נפתלי תולדותם למשפחותם לבית אבותם"

אצל כל שבט כתוב בתחילת המניין האות ל' – לבני אפרים, לבני שמעון... רק בשבט האחרון, שבט נפתלי, לא כתובה האות ל'. אלא כתוב "בני נפתלי תולדותם וכו" ולא 'לבני נפתלי'. מדוע? עונה האגרא דכלא שהאות ל' יש לה צוואר גבוה, וזה מרמז על גאווה, ובכל השבטים שנמנו, היה מקום למחשבה של גאווה - אני נמניתי לפניך, ואולי כי אני יותר חשוב ממך, אבל נפתלי שנמנה אחרון, לא היה בו שום מקום לגאווה, לכן לא מוזכר אצלו האות ל', אלא כתוב 'בני נפתלי' ולא 'לבני'".

אגרא דכלה

א זיס וואך

" ואני הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלוים "

כתוב שיעקב אבינו נתן מעשר את שבט לוי להקב"ה, והיה איזה מין אחד ששאל - הרי ליעקב אבינו היה י"ב שבטים וא"כ נדרש לתת עוד מעשר והשיבו לו שביחד עם מנשה ואפרים הם היו י"ד שבטים - תוריד מהם ארבעה שהיו בכורים והיו קדושים לה' - נשארו עשרה והמעשר הוא לוי, וכל זה מרומז בפסוק "הנה לקחתי" - גימט' "מעשר" (עם ב' הכוללים) "את הלוים מתוך בני" - הבנים של "ישראל" - יעקב אבינו, ואם תשאל הרי היו לו יותר שבטים ? התשובה הוא "תחת כל בכור פטר כל רחם מבני ישראל" - תוריד את הבכורים שהם קדושים לה' מחשבון הבנים של יעקב, ואז מהעשרה שנשארו "והיו לי הלוים" - למעשר.

חיד"א

"אך את מטה לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל"

אומר רש"י ב' סיבות: א' כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו, ב' צפה הקב"ה שעתידה לעמוד גזירה על כל הנמנין וכו' אמר אל יהיו אלו בכלל, ב' הסיבות האלו מרומזות בפסוקים, לשון פקידה יש לו שני מובנים - האחד - כפשט הפסוק לשון מנין, השני - לשון עונש ככתוב "וביום פקדי פקדתי" וזה מה שהתורה אומרת "והלוים לא התפקדו בתוכם" - לא נספרו בתוך בני ישראל משום "את מטה לוי לא תפקוד" - הכוונה שלא יענשו בכלל הנמנים, והסיבה השניה שאומר רש"י "ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל" כי "כדאי הוא לגיון של מלך להימנות לבד"

מהרי"א אסאד

כיצד מתנכין?

עלון מס' 36

אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ב, ב)

אומר על כך המדרש (במדבר רבה ב, ג): בְּשָׁעָה שֶׁנִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי יָרְדוּ עִמּוֹ כ"ב רְבָבוֹת שֶׁל מַלְאָכִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח, יח) רֶכֶב אֱלֹקִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, וְהָיוּ כֻלָּם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה, י) דָּגוּל מֵרְבָבָה, כֵּינָן שֶׁרָאוּ אוֹתָן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים, הִתְחִילוּ מִתְאַוִּים לִדְגָלִים, אָמְרוּ הַלְוַאי כָּךְ אָנוּ נַעֲשִׂים דְּגָלִים כְּמוֹתָן, וכו'. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תהלים כ, ו) נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וגו', אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַה נִּתְאַוִּיתֶם לַעֲשׂוֹת דְּגָלִים, חַייֵכֶם שֶׁאֲנִי מְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם, (תהלים כ, ו) יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ, מִיָּד הוֹדִיעַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר לְמשֶׁה לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ.

המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל, בספרו אור יהל (חלק ג' עמוד שנ"ו), מבחין בהבדל יסודי בין המלאכים לבין בני האדם, כדלהלן:

בקרב המלאכים אין קנאה או שנאה ותחרות, ולכן "כולם אהובים כולם ברורים כולם גבורים וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה". לעומת זאת האדם, יסודו מעפר וסופו לעפר, בנפשו יביא לחמו, ורבה הקנאה השנאה והתחרות וממילא רחוקה האחדות.

משה רבנו חשש מכך, ולכן כשבקשו דגלים והשי"ת הסכים לכך, אומרים חז"ל בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמשֶׁה עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ, הִתְחִיל משֶׁה מֵצַר, אָמַר עַכְשָׁו עֲתִידָה הַמַּחֲלֹקֶת לְהִנָּתֵן בֵּין הַשְּׁבָטִים, אִם אֲנִי אוֹמֵר לְשִׁבְטוֹ שֶׁל יְהוּדָה שֶׁיִּשְׂרֶה בַּמִּזְרָח וְהוּא אוֹמֵר אִי אֶפְשִׁי אֶלָּא בַּדָּרוֹם, וְכֵן רְאוּבֵן וְכֵן אֶפְרַיִם וְכֵן כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט (במדבר רבה ב, ז).

כאשר מלאך רואה מעלה בחברו, אינו מתקנא בו, אלא אדרבה מרומם אותו עליו, וכמו שציטטנו "וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה". זו אחדות שלימה ואמיתית. לזה נתאוו ישראל.

בורא עולם הבין זאת ולכן "אָמַר לְמשֶׁה לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ". בשעה ההיא הגיעו ישראל למעלה הגבוהה ביותר, מכיון שבערה בם אש קודש ותשוקה להיות כמלאכי השרת, נסתלק מהם כל שמץ של פירוד לבבות **וכל מידותיהם היו מופנות רק לרומם את מי שראו בו מעלה** - יהודה בראש, אם כי ראובן הבכור, ואינו מתקנא בו. ישששכר וזבולון אצל יהודה וכן כולם ללא קנאה או שנאה ותחרות.

ראש ישיבת נחלת שלמה, הרה"ג אברהם ארלנגר שליט"א, מאיר את עינינו בעקבות כך (מוסף שבת קדש, אמור תשפ"ג): אחר מאות שנים של עבדות במצרים, כאשר הגיעו ישראל למ"ט שערי טומאה, נכנסים בני ישראל בבת אחת לתואר של "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שמות יט, ו).

איך הגיע עם שרק לפני כמה שבועות אמרו עליהם מלאכי השרת: "הללו והללו עובדי עבודה זרה", לעם קדוש? מה רומם אותם להכנס להדגרה של "ממלכת כהנים"?

התשובה היא - עצם האמירה הזו. עצם זה שהם נקראים על ידי מלכו של עולם "ממלכת כהנים וגוי קדוש" נסך בהם תחושה של נסיכים. הם שמעו מילים מרוממות וזה מה שנתן להם את הכוחות לעלות ולהתעלות לרום פסגות. בורא עולם מחשיב אותנו!

אחרי כל שיטות החינוך שניסו בכל הדורות, ואחר כל אמצעי המשמעת והענישה, קמה וגם ניצבה הדרך המקורית - לרומם כל תלמיד. לתת לו את חשיבותו ולהעריך אותו. כשירגיש חשוב, רוב מעשיו הקטנוניים והליכותיו העקלקלות יעלמו מאליהן, כי 'בן מלך' הולך ב'דרך המלך'.

שמעתי מידידי הרב יצחק שוורץ (שנכח בשעת מעשה) שהגאון רבי ישעיהו גולדשמידט זצ"ל סיפר לגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, שכאשר היה בחור בישיבה, הבחורים התקשו מאוד למצוא בת זוג. למרות שהיו אז בחורים שידעו את הש"ס עם הפוסקים על כף היד, בני

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

הישיבות היו בעדיפות נמוכה באותה תקופה ונאלצו להמתין שנים רבות עד שימצאו מי שתסכים להנשא להם.

שאל הרב ברלין: מה החזיק את הבחורים כל אותן שנים? איך הם שרדו עשר ולפעמים עשרים שנה בישיבה?

השיב הרב גולדשמידט: ראשי הישיבה רוממו אותנו, החשיבו אותנו והוקירו וייקרו כל בחור. אם אחד שאל שאלה טובה, זה היה הנושא המדובר באותו היום בבית המדרש. כולם רעשו וגעשו בדיונים מקיפים על שאלתו.

כאשר בחור השיב על קושיא של ראש הישיבה, הוא שמח ועלז להכניס את כולנו לאוירת השמחה הגדולה עד שכתלי בית המדרש רגשו ורעשו ואף 'רקדו' מעוצמת התשובה ומרוב שמחה.

ממשיך הרב ארלנגר: הדבר אינו אמור רק ברב ותלמיד. בכל בית אלו הכללים. ומביא על כך סיפור:

בערב פסח הכל טרודים בהכנות לחג. הלחץ גורם פעמים רבות גם למתח. באחד הבתים 'הגיעו מים עד נפש' עד שאחד הילדים, רגיש ופגיע, אשר בלאו הכי התחיל 'לנשור' ממסגרת הלימודים ולפזול החוצה, עזב את הבית. הוא לא יכל לסבול את האוירה הזו...

מאותו רגע התערבה אורית ההכנות לחג בדאגה לילד, היכן הוא? האם ישוב? מה לעשות? היכן לחפשו?

הלילה ירד. תפילת ערבית הסתיימה זה מכבר בבתי הכנסת, אך הילד איננו. אבי המשפחה פנה למרן הסטייפלר להתייעץ: מה עושים?

השיב הסטייפלר: אל תתחילו את עריכת הסדר עד שהוא ישוב!

ממתינים וממתינים, והילד בושש לבוא.

האב שוב פנה לסטייפלר, והא שוב אמר: תמתינו!

והנה, הדלת נפתחת! הבן מגיע!

כשנכנס פרצו כולם בקריאות שמחה! מעולם לא שמחו כל כך כשנכנס הביתה... הוא הביט על שולחן הסדר הערוך, וראה שכולם סביב השולחן, אך לא התחילו אלא המתינו לו..

הוא נעמד ושאל, וכמעט המילים נעתקו מפיו: חיכיתם לי?!?!?!... ופרץ בבכי. גם בני הבית בכו כנגדו...

לא ניתן לכמת במילים מה שזה עשה לו. הוא הרגיש שהוא 'שוה משהו'! כולם המתינו רק לו, ועוד מתי? בליל הסדר העמוס והארוך והמלא תוכן!!! מחכים רק לו!

בבת אחת נעלמו כל הרגשות השליליים והכעס, והבחור חזר לקדמותו! החל מתפקד בבית, חזר להתפלל בציבור ושב ללימודים, והכל בגלל התחושה הברורה שחש באותו הלילה: אני שוה משהו!

בספר "נאה דורש" מביא רבי יעקב שיש שליט"א: שמעתי סיפור מדהים בשם הרב וקסמן שליט"א, ראש ישיבת מאור יצחק, וכך סיפר:

בצעירותי, כשלמדתי ב'חיידר', המלמד היה יהודי הונגרי, ניצול שואה, שעבר את התופת הגרמנית בשנת תש"ד. אנחנו היינו קבוצה של ילדים מאוד שובבים, וכשעברנו את הקו האדום היינו רואים שהוא ממלמל מילים מוזרות... זה היה נשמע כמו קללות בהונגרית... זה חזר על עצמו כל אימת שהיינו משתוללים.

בסוף השנה, כשבאנו להיפרד ממנו ולהגיד לו תודה רבה, אחד התלמידים אזר אומץ ושאל אותו: "מה הם הדברים האלה בהונגרית שהרב היה ממלמל לעצמו בשעה שהשתוללנו"?

נענה המלמד ואמר: "לא היו אלו מילים בהונגרית. אמרתי את שמות אבני החושן, כפי שמתרגם אותם האונקלוס: 'סמקן ירקן וברקן, אזמרגדין שבזיז וסבהלום, קנכירי טרקיא ועין עגלא, כרום ימא וגורלא ופנתירי'. אמרתי לעצמי: אמנם אתם מאד מרגיזים אותי, מכעיסים אותי, אבל כל ילד הוא יהלום! גם אם ילד משתולל סוף סוף הוא אבן מאבני החושן! הילד הזה הוא אודם, השני פטדה והשלישי ברקת. נכון, עכשיו הוא משתולל, אבל בהמשך החיים הוא ינווט את עצמו, ואת כל האנרגיות שלו הוא ינצל לדברים טובים. ההתנהגות שלו היא חיצונית בלבד, אבל בפנימיות שלו הוא יהלום נוצץ. בצורה הזאת הצלחתי להרגיע את עצמי.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באיימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

בשבח והודאה לבורא עולם על הולדת נכדינו התאומים נ"י בשעטומו"צ

נדבת משפחת בלומנטל. הר נוף

עיצוב ועימוד: ד. צוקרמן | 050.4144814

מספורי המגיד

"בומרנג" (בעין הסערה)

פרק י"ג פתרון יצירתי.

תמצית עדכנית:

דודי סטוויצקי עובר תהליך הכפשתי בדרך מתוחכמת ביותר, שלום צימר מנצל את זה ששכב חולה באיכילוב והיה מחוסר הכרה להפיץ עליו שמועות שהוא במצב אנוש ביותר ויש שמועות שהוא ניגף בחיידק אלים ביותר וזמנו קרב, הוא מפיץ ידיעה שעושים לו הוספת שם רפאל לשמו, בכך הצליח לשכנע כי דודי עבר מחלה קשה מאד ונעשים ניסיונות לטהר את שמו אך הם אינם מועילים.

שני בחורים מהישיבה עולים על התוכנית של שלום, הם עוקבים אחריו ועוצרים אותו לבירור, לאחר כל הניסיונות לטשטוש שלא צלחו הודה במעשהו, הם מחייבים אותו לקום ולהודות במעשהו כדי לטהר את שמו של דודי, כדי ליתן תוקף לדבריהם הם מאיימים עליו בחרמות ובשמתות אם לא יעשה כדבריהם עד יומיים.

אלא שהאבא רב יואל צימר דיין חשוב באחד מבתי הדינים בירושלים, עוקב אחרי מעשיהם, הוא נחרד מדבריהם ומבקש מהם לחזור בהם מכל מה שאמרו, הבחורים ניאותים, אך הם מספרים לו גם את מעללי שלום (הם לא יודעים בשעת מעשה שהוא האבא) האם יוכל שלום לקיים את התוכנית ואם כן באיזה אופן? את זה נראה בפרק הנוכחי.

^^

קהל של מאתיים איש ישב בבית הכנסת "אוהל משה" ברמת גן, הקהל היה מורכב מכל מיני גוונים, היו כאלו שהכיפה נראתה אזרחית לחלוטין, היא אינה מגוהצת ומונחת בתיק "ג'יימס בונד" לצרכים דתיים, אלא חלק מהתלבושת.

היו גם רבים שנמנו על הקבוצה שמגהצת את המטפחת או הכיפה הארעית לשמרה בנקיות כהלכה כדין דבר שבקדושה, אך לא מעט מהקהל היו כאלו שהכיפה שעליהם כן קבועה, אך מדין "כל קבוע כמחצה על מחצה" אך זהירים הם לא למחצה, כי זה מזכיר להם כי בעולם יש מחצה רשעים, וע"כ להרחיק עושים הם פשרה, הכיפה היא רק לרביע ולשמינית הקודקוד, ויש כאלו שמחמירים בשיעור הכיפה לפחות, כדין ת"ח שיש לו שמינית שבשמינית, אף הם חלילה להתגאות בגדולה שמראה אותם כמר בר אשי.

אם אצל דרשנים אחרים היו ניכרים הבדלי המעמדות בצחקוקים למיניהם, אך עתה לא ניכרת החלוקה ביניהם, כולם היו אחוזים התלהבות של ממש, בשל הטאלנט (כישרון) המופלא של הדרשן, לשזור את הפסוקים של הפרשה עם אגדות חז"ל, לבאר אותם עם המפרשים הרבים ראשונים ואחרונים והכל בשפה ברורה ושווה לכל נפש. הוא לא ניסה לנסוק כלפי מעלה גבוה מעל גבוה, אלא דיבר בגובה העיניים והוציא מסקנות תועלתיות ביותר בחיי היום יום, בלי לרמוז שהוא מצפה ודורש זאת מהם.

אחרי הדרשה ניגשו כל הקהל לומר: תודה רבה ואנו מחכים לדרשה נוספת.

היותר ישיבישע מביניהם ידעו לומר "שכוייעח או חיילך לאורייתא. הצד השווה שבכולם שציפו לשמוע את הדרשן לעיתים מזומנות יותר.

איש לא היה מאמין כי זו היא הדרשה הראשונה שלו בפני ציבור רחב, כל מי שהיה במקום היה משוכנע שהוא דרשן משנות דור ודור שמופיע בכל רחבי הארץ וניאות להופיע גם בפניהם. רק אדם בודד ידע שבעצם זו הדרשה הראשונה שלו בציבור מגוון כזה, הדרשן בכבודו ובעצמו (מלבד אנשי ביתו).

(ונביא פרפרת נאה מדרשה שדרש באיזה מקומן וזה מקצת שבמקצת:

נחלקו חוקרי החקירות, שמעריל וגעציל מחכמי פומפה-בדעיתה, מה טעם אמרו חז"ל במס' שבת שכיסוי הראש נועד כדי שתהיה יראת שמים ולא יחטא וכמעשה דרב נחמן בר יצחק, האם זה פועל מצד דין כיסוי, שכשהראש מכוסה הרי הוא לא יכול לחשוב מחשבות לא טובות בשל מלכות שמים שעליו, אם כן צריכים כיסוי גמור לראש, כיון שכן צריכים שיעור של "רובו ככולו" פחות מזה אין זה נקרא שהראש מכוסה [ובנשים שאני משום ששער באשה ערווה לפיכך לא יועיל רובו ככולו].

או אולי הטעם, כדי שיכירו האנשים שהוא יהודי וממילא יתבייש לגנוב, שלא יאמרו לו "כל החרדים גנבים" דרובא גנבי ישראל נינהו כמו שכתוב גמ' בביצה, ואין ישראל כי אם חרדי ואכמ"ל, א"כ זה תו זיהוי שהוא לא שייך לגלויי הראש שהם פורקי עול. כיון שכן די בתג זיהוי, והרי ידוע שכל לבושי המדים למיניהם עוטים "תג זיהוי" שבקושי ניכר [צריכים למגדלת ענקית כדי לזהות את זהות איש הביטחון] וביחס לחולצה בה הוא נמצא הוא זעיר ביותר, על כן די אפילו בשמינית שבשמינית כדי שלא יתגאה.

[ויש להעיר על כך, שלפעמים רעמת השער מכסה אותו לחלוטין, בעיקר אצל צעירי הצאן ובטל כל הטעם. וכן יש כאלו שמקפידים להצטלם כשהכיפה נמצאת במורד הקודקוד, כדי שחלילה וחס לא יחשדו שיש כיפה לראשם, יש לומר להם שזה כיסוי למורד העורף ולא לראש. ויש להתיישב בדבר עם ב-נט בר נ"ט].

ברם הכריע לבסוף געציל המפולפל שעל כורחך זהו עניין של זיהוי, אבל לא מצד האחרים אלא מצד עצמו של המתכסה, שהרי דוק ותשכח שמי שהולך עם כיסוי שמכסה את רוב ולא כ"ש את כל הראש הוא אדם שמקפיד על קלה כחמורה, אך לעומתם אלו שמדקדקים בקוטן הכיסוי, פוק וחזי להיכן הם שייכים וכך הוכרעה המחלוקת הנצחית שנמשכה כמעט יובל שניות.

אך עדיין נותרה שאלה קשה לפיענות, בעניין אלו שלא מכסים ראשם, אבל יש להם משהו מגוהץ בכיס או בתיק, מה טעם העניין? הרי אי אפשר לומר שזה מטעם יראת שמים וגם אי אפשר לומר משום תג זהות, דכל אלו עד עתה אינם ומה שנא בכותל המערבי... וכי

שם לפתע הגיע העת לכסות? אדרבה עצם הכותל עצמו מעורר את היראה ולא צריכים למשהו חיצוני, ואם זה לא יעזור מה תעזור המטפחת המגוהצת?!

ונתקשו בזה כמעט עד ביאת הגואל ויש אומרים שהוכרע לאחר כ"ב שנים, זה אומר בכה וזה מפריך כנגדו, עד שבא הכתוב השלישי הלא הוא צמח הגלציאנער שהיה גם חריף וגם פשטן והכריע ביניהם, באמת אין להם יראת שמים ואינם צריכים גם לתג זיהוי, שהרי אינם שייכים לכך כלל, אבל זיל בתר רובא שנמצאים למעלה מהכותל ושם כולם מכסים את ראשם ללא יוצא מהכלל ומשום דיש "אחווה דבני דודים" אף הם מכסים, אלא שעדיין צ"ע, למה בעוד מקומות מכסים, תיבעי עד יבוא הגואל)

***

מי היה המרצה המהולל שכל הקהל יצא מגדרו?

ר' שלמה שרפנשטיין יהודי בני ברקי היה דרשן בחסד עליון, הוא ידע לארוג מדרשי חז"ל זה בזה ולעטרם עם רעיונות מהמפרשים השונים, חסידי מוסרי ובדרך המהרש"א והמהר"ל בן יהוידע וכו', הוא לא פסח על שום גוון של פירוש, עד שהכל היה כפתור ופרח, ומה נאה איש זה לדרוש כי מידותיו היו להפליא.

הוא היה אדם שמצטנע כפי שראה את רבותיו בעלי המוסר בישיבות שלמד בכפר חסידים ובפונוביץ, את כוחו הגדול הראה בעיקר בבית או בבית המדרש שבשכונתו. שלושת בניו הפצירו בו מאד שיצא לקהל הרחב אך ר' שלמה סירב.

אך יום אחד יצא מגדרו, היה זה בעת שפנו אליו (ביוזמת בניו שלא בידיעתו) ציבור של מתקרבים שרצו לשמוע דברי חיזוק, ראש הקבוצה נעים נדיבי הסביר לר' שלמה שזה ממש חסד מיוחד עבור אנשי הקבוצה שעדיין פוסחים על שני הסעיפים, הם רצים לשמוע מרצים שונים ששייכים לסוג שונה לחלוטין וכך הם עושים קידוש והבדלה יחד.

אם רוצים שיתקבעו בקרב הציבור החרדי ששולח את בניו ובנותיו למוסדות המתאימים, חייבים הם לשמוע אחד שיש לו כושר השפעה מיוחד, סביר להניח כי לאחר שישמעו אותו הם יתקבעו בקרב הציבור החרדי לחלוטין. ר' שלמה היסס מאד, מוזר היה לו כי ציבור כזה שמעולם לא ידע עליו פונה ביום בהיר אליו.

ראש הקבוצה סיפר לו ששמע אותו באיזו חתונה משפחתית, אותם עשרים דקות עשו עליו רושם כל כך עז עד שחייב היא לשמוע אותו עוד ועוד. מאז נוצר קשר בינו לבין שלושת בניו היקרים של ר' שלמה וכעת הדבר מגיע לשלב מעשי.

לאחר הפצרות מרובות ניאות ר' שלמה לדרוש בפניהם, הוא הגיע לבית כנסת גדול ברמת גן שהיה מוצף וגדוש בעשרות יהודים מתחזקים, ר' שלמה דרש בפניהם במשך שעתיים רצופות, התגובות בעקבות הדרשה היו מלהיבות ביותר, ניכר היה כי הקהל מושפע מהדרשה מאד. נעים נדיבי החל להפעיל לחצים לקביעת דרשות נוספות, רב שלמה היסס אבל בניו ובנותיו הפעילו לחץ וכך יצא דרשן חדש לעולם.

בתחילה דרש רק באותו מקום בבית כנסת ברמת גן לאחר ניכן קיבל פניות נוספות בערים שונות, הוא הרחיב את מעגל הדרשות גם בצפון ובדרום הארץ, עם הזמן הרחיב את מעגל השורות ופתח מעין מכון קירוב רחוקים שנקרא בשם המצלצל "נותן יד" כשעל ניהול המוסד הופקד בנו בכורו רב ליפא שהיה מומחה בגיוס כספים אפילו מסלעים, המוסד התרחב ונאלץ לשכור עוד כמה מרצים.

עם הזמן החל רב שלמה לארח בביתו משפחות מתחזקות ופעמים גם בחורים בודדים, ולא אמר איש צר לי המקום.

***

אתה לא רצוי אצלנו:

פסח שולביץ אינו יודע את נפשו, שבועיים ימים חולפים ואין קול ואין עונה, עו"ד אורי לא יוצר איתו קשר, כנראה ששני התנאים לא התקבלו על דעת פיליפ מייזעס פרזידנט "נר תמיד".

לבו הצר לו מאד, אולי עשה טעות קרדינלית, משכורת עתק לאבד במחי יד אחת, זה ממש שגעון, כפי שאשתו הצדקת מרס אורה מרים לא חדלה מייסרו.

הכאב הגדול התעצם כשקיבל את משכורתו מאת ג'קי מיכאל גזבר בית הכנסת שנתן לו מעטפה עבור החודשיים וחצי האחרונים, כשפתח את המעטפה מצא שני צ'קים, אחד על $1500 והשני על $950.

פניו האדימו והחווירו חליפות הוא שאג בקול כלפי עמיתו הגזבר.

"אתם משטים באדם שמוסר את נפשו על הבית כנסת, מי אם לא אני זה שבנה את הבית כנסת מהמסד עד הטפחות. האם כך נוהגים בגבאי המסור, סוכם בהתחלה שהמשכורת שלי היא $3000 לחודש, אבל זה מספר חודשים החלטתם שהמשכורת הופכת להיות אחת לחודשיים וחצי. ולא עוד, אלא שגם קיצצתם בזה כהוגן, יוצא שאני עובד במשכורת של פחות מ$1000 זו משכורת לעג, איני מסכים לקבל כזו משכורת אני מגיש את התפטרותי בזה הרגע".

"התפטרותך מתקבלת בשמחה, אתה יכול לעבור בזה הרגע לבית הכנסת המתחרה "נר תמיד" שם תהיה מקובל עליהם ותוכל לסחוט אותם כהוגן" סיים הגזבר את דבריו בלעג שנון.

פסח שולביץ חש כאלו הכו אותו בפטיש חמש קילו, לא מהלומה אחת אלא עשר בזה אחר זה, בלי מרווח נשימה באמצע.

"על מה אתה מדבר? אני חושב ששתית את המשקה האהוב עלך וודקה רוסית 96% בכמות ששיבשה לך את צלילות הדעת" רמז פסח למידת השתיינות של ג'ק.

"אני יודע היטב על מה אני מדבר. ובכן אספר לך סיפור קצר ומזה תסיק את המסקנות.

לפני מספר ימים מגיע אלי טלפון אנונימי שמסר לי פרטים ופרטי פרטים על המו"מ האינטנסיבי שאתה מנהל עם הנהלת "נר תמיד" הכל מסוכם, אתה תקבל משכורת מכובדת מהגזברות העשירה ואתה הולך להיות הגבאי הראשי שלהם, תפקיד להשיב את המתפללים אל הבית האהוב שלהם.

לא הסתפקתי בהודעה אנונימית זאת אלא ביקשתי סימנים מוכיחים שיש לסנסציה הזאת קורטוב של אמת, הלה נידב לי הרבה מידע ומכך הסקתי שאתה חושב על עריקה בקרוב, א"כ למעשה אנו לא צריכים לשלם לך סנט אחד על העבודה שלך בזמן האחרון, גם לא התנצלות, מה שנתנו לך היה לפנים משורת הדין".

לכזו הפתעה לא התכונן פסח, נראה שמישהו מתוך הנהלת "נר תמיד" דאג ללכלך עליו כדי שיאלץ לבוא אליהם עם זנב מקופל.

"אני מכחיש מכל וכל את הוצאת השם רע עלי, בושה שבכלל אתם מקשיבים לאנשי רעים שתפקידם להעכיר את מערכת היחסים, אין לי מושג מי זה שלכלך עלי, אבל סבורני שאתם עצמכם מאסתם בי עם כל התרגילים של החודשים האחרונים בהם שילמתם לי משכורת רעב שאפילו בבית כנסת קטן בברונקס מתבייש לשלם, אז הבלגתי בגלל הסיפורים על המצב הכספי הגרוע שלכם, אבל עתה מתברר שהכל תירוצים, חיפשתם דרך איך להצר את צעדי, אשקול את צעדי בעתיד וכעת אני מחזיר לך את המעטפה המביישת.

הוא קם ממקומו כולו רותת מכעס, ראשו היה מעורפל עד שבקושי מצא את הדלת, הוא טרק את הדלת בחוזקה עד שכל זגוגיות החלונות רעדו המזכיר הביט בו בחיוך סדיסטי, זה זמן כביר חיפש את ראשו, עתה הגיע זמנו.

***

קווים לדמותו של שלום צימר:

שלום צימר אמר אי פעם לדודי את פתגם חז"ל "זרוק חוטרא אעיקרא קאי" (אם תזרוק מקל הוא יחזור למקום שלו) אדם לא יכול להשתנות טען לדודי, אף אנו נאמר: מה דודי אינו יכול, שלום על אחת כמה וכמה.

אמנם התחייב לפני התוקפים שיטהר את שמו ברבים, אבל הוא לא היה מסוגל לעשות זאת, איך יראה בישיבה אחרי שיוודע שהוא זה שרקח כל מיני מעשי מרקחת עד שכל ירושלים רעשה מהשמועות, עתה יקום ויודה ברבים שהוא האחראי לכל הסערה.

ראשו געש וסער איך הוא מתחמק מנטילת האחריות הלא בכך הוא מבצע קבורת שמו. ומה ראית להציל את חיי חבירו ולהמית את עצמו, הלא ישנן סוגיות ערוכות בש"ס ובפוסקים שאדם לא צריך למסור את נפשו כדי להציל חיי זולתו אם הוא ממש מסתכן בחייו, וכאן הלא זו סכנה גמורה שיצא מבוזה לחלוטין כשקרן ורשע שנטל על עצמו להרוס את חיי זולתו.

איש לא יזכור את מעלותיו הגדולות שהוא מתעסק אחת לשנתיים, בחולי סי פי ומנווני שרירים באלי"ן, כמה יודעים שהוא לקח על עצמו לדאוג לחתולות עלובות חיים שאין להן תזונה נכונה באשר הציבור רודף אותן עד חורמה, לא אחת ראה איך מבצעים מצוד חתולים ומסלקים אותם מהשכונה ותמיהה גדולה בלבו, הלא הם מביאים תועלת עצומה בכך שמבערים את כל המכרסמים למיניהם?

לא רק בהן הוא מתעסק, הוא הציל יונה שפרפרה למוות, כאשר חתול כבר נעץ בה את שיניו וכפסע בינה למוות.

בפתאומיות הגיח שלום והרעים על החתול המבוהל עד שהוציא את טרפו מפיו, שלום העניש את החתול כאשר שבועיים לא נתן לו את מזונו, למען ידע וישכיל שלא מתנפלים על יונה עלובת חיים, היונה הפצועה קיבלה שיכון בבית שלום, הוא טיפל בה במסירות נפש.

היונה כמעט חזרה אל עצמה, אלא שכבר היה מזוהמת מהטפרים של החתול וכעבור יומיים עצמה עיניה לנצח, כשבמעמד יציאת הנשמה היה שלום שאמר פרקי תהילים כשעיניו זולגות דמעות.

שלום התאבל על מותה יומם ולילה כאילו הייתה בתו האהובה, הוא רצה להקים קרן על שמה בשם "יונת שלום" אבל כשהחל לטפל בזה מעשית הבין שכל הרחוב יצחק עליו, על כן הסתפק באמירת משניות במשך כל השלושים.

עתה עמד בדילמה עצומה, איך יוקיע את שמו ברבים, מי ידע ללמד עליו זכות, שעשה כן כדי ללמד את דודי דעה והשכל, כי לא נוטלים עטרה בגיל כה צעיר ופוגעים אנושות בשני אנשי הצוות החשובים שכיהנו כנושאים ונותנים, רבי יונתן הכהן קליין ורבי דוב דייויס, גדולי תורה ויראה שמעמדם התגמד עד לארץ, אלמלי ששלום נכנס לזירה יתכן שהיו מתפטרים ממשרתם, כך נראה לו שהיה המצב אלמלי קינא לכבודם בכך שסטר לועו של אותו חצוף. אולי הגזים מעט בתגובותיו, אבל כבר נאמר בגמ' שקשה לצמצם. ובפרט שאין להשוות מה שדודי עשה לשני הרבנים למה שהוא עשה לבחור צעיר, בכך החזיר את כבודם ששח לעפר למקום הראוי.

כל הלילה התהפך על משכבו איך יוצאים מהרשת שפרשו לרגליו, עד שלפתע נצנץ במוחו רעיון גאוני, הוא ידע היטב מה עליו לעשות, הוא קם בבוקר השכם והתפלל וותיקין כדי שכל היום יהיה לפניו, הוא חייב להספיק עד הערב או יותר נכון מאוחר בערב את החומרים שיטשטשו את השם רע שנעשה לדודי בלי שיפול מכבודו שערה אחת ארצה.

טיהור השם בדרך מתוחכמת מאד:

מספורי המגיד

במוחו של שלום נארגה תוכנית מדהימה, הוא היה בקי להפליא במלאכת החיקוי, הייתה לו טביעת עין חדה ויכולת לצמצם עד כדי דיוק מושלם. ברשותו נמצא לוגו של ד"ר שוסטר שניתן לו לפני כמה שבועות, זה היה למרשם שמעולם לא נטל, הוא חתך את הלוגו והכין שירטוט מדויק עד שמי שלא היה בקי בלוגו היה מסוגל לטעות בזה, הוא עמל במשך כמה שעות עד שהכין חמישה מסמכים כביכול רשמיים של הרופא, בהם נכתב הנוסח דלהלן.

"לכל מאן דבעי:

דודי סטוויצקי מישיבת "קניין התורה" הוא מטופל אישי שלי, לאחרונה חלה בדלקת ריאות חריפה בשני הצדדים כתוצאה מהתקררות שפקדה אותו עקב התרטבות בגשמים, הוא אושפז על ידי בבית החולים איכילוב כדי שיהיה תחת חסותי, מצבו היה בתחילה לא קל, אבל גופו החזק התגבר על כך, לאחר שבועיים הוא יצא נקי לחלוטין ריאותיו בריאות ותקינות לחלוטין, הוא בריא ככל האנשים, לא נותר שום רשמי חולי ויכול להקים בית בישראל עם כל אשה, בלי כל חשש ופקפוק, כל מי שרוצה יכול לבוא אלי לקליניקה הפרטית שלי ויראה את כל הנתונים.

<u>כל השמועות שיצאו בעיר הן חסרות אחריות ומצוצות מהאצבע, ואין להתייחס אליהן.</u>

בזאת באתי על החתום.

פרופ' נתן שוסטר ראש מחלקה פנימית באיכילוב".

שלום ידע מתי להדביק את הפתקים בכל מיני מקומות מרכזיים כדי שתהיה לזה תהודה רבה, עכשיו ניקה את שמו של דודי בלי ליטול על עצמו את האחריות וכך יצא נקי וגם השיג את המטרה, שמו של דודי טוהר לחלוטין.

הפתקים היוו סערה חדשה בכל מקום שחו בגילויים החדשים, היו שקיבלו זאת בהבנה הם הבינו שאנשים לא אחראים הוציאו שם רע על דודי וכבר היו דברים לעולמים.

אך היו כאלו שכבר נקבע במוחם כי דודי סטוויצקי הוא אדם חולני מאד, אלא מאי? המשפחה חוששת מאד על שמו של הבן שעוסק בשידוכים, בשל כך ביקשו מרופא שיוציא מסמך רפואי לטהר את שמו. ועדיין למיחש מיבעי וחמירא סכנתא מאיסורא ואפילו בספק ספיקא המתהפך יש לחוש, כיון דעדיין לא נפיק משם ספיקא, עד שיבואו שני עדים שיעידו בפנינו שהבחור רפאל דוד לא חלה במחלה מסוכנת ביותר.

אלא שגם אז צ"ע, שהרי בבית כנסת "ישועות יעקב" מקום בו מתפללים עשרות רבות של אנשים עשו שם שינוי השם ומעשה רב שאני, על כן צריך לומר שיד המשפחה בדבר והם הרי נוגעים בדבר ואין להם שום אמינות, כך ישבו על המדוכה טובי הלמדנים ולא הכריעו בזה עד שיבוא אליהו.

***

רב שלמה שרפשטיין היה בבית כנסת "זכרון אליהו" בגבעתיים שם החל בסדרת הרצאות לפני קהל מתקרבים, אחת לחודש היה מגיע למסור שיעור בנושאים מגוונים, השיעורים נקלטו בקרב הציבור ונתנו את אותותיהם, רבים מבין הקהל החלו להתחזק ולהתעניין בנושאים שונים, הוא התחיל לתת שיעורים בעוד מקומות עד שיצא שמו לשם ולתהילה בכל אזור המרכז, כל שבועיים מסר שיעור במקום אחר. כעבור שנתיים כבר לא היו צריכים הבנים לעשות פרסומת לאבא המרצה המהולל, שמו כבר נישא ברבים ורבים היו המתדפקים על דלת ביתו לעצה ולהדרכה.

באחד השיעורים ישבה מאזינה חדשה בעזרת נשים כולה קשב, ניכר היה עליה כי היא משכילה מיוחדת במינה, היא מעמיקה בכל דבר ודבריו של הרב נפלו על אוזן קשבת, למרות שרחוקה הייתה מחיי דת אבל הייתה לה משיכה חזקה ליהדות, היא הייתה שונה מכל בנות גילה שהתעניינו רק בחומר ובלבנים ולא העסיק אותם דבר בעניין יהדותן, אך היא שונה הייתה מהן כבר מגיל 12 חיפשה את עצמה בכל מיני חוגים והרצאות אך עד עתה לא מצאה את עצמה שם, אך כשהגיעה לשיעור של רב שלמה חשה כי היא שומעת דברים שיש בהם טעם, כדי לבוא ולשמוע שוב ושוב את ההרצאות הבאות, היא התעניינה אצל שכנותיה מתי יתקיים השיעור הבא, לשמחתה הגיע לאחת שידעה ליידע אותה כי מלבד השיעורים במקום מקיים הרב בעוד מקומות כך תוכל לרוות את צימאונה בעוד שיעורים בתכיפות רבה יותר.

מאותו יום נעשתה מקשיבה רצינית ומתמידה, היא לא חיסרה אפילו שיעור אחד וכך הצליחה להגיע לשנים ואף שלושה שיעורים בשבוע שמילאו את החלל שהיה עד עתה כמעט ריק לחלוטין, מעתה היא מצאה מקום בו ניתן לרוות ממקורות מים חיים בלי שמץ זיוף. אך עדיין הייתה בושה להציג שאלות את הרב, תחת זאת הייתה מדסקסת עם הנשים שהיו מאזינות רציניות של השיעורים ומהן הייתה מנסה להוציא יותר ויותר מידע על כל מה שחיסרה עד עתה, אך עדיין לא הצליחה להגיע למשאלה הגדולה שלה איך יוצרים קשר עם הרב יש לה הרבה שאלות להציג ואין להן פותר.

^^

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid

ויתילדו על משפחתם לבית אבתם (א, יח)

וברש"י: הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת לידתם.

ספרי היוחסין של ישראל הם אלו שסתמו את טענתם של אומות העולם אשר תבעו לקבל את התורה, כפי שאומרים חז"ל (ילקו"ש במדבר א, רמז תרפ"ד): "בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות. סתם פיהן הקב"ה, אמר להן: הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר 'הבו לה' משפחות עמים' כשם שבני מביאין, 'ויתילדו על משפחתם'".

הקשה על כך הרב חיים שטינר בספרו "דברי אגדה": הלא כאשר עמד הקב"ה לתת את התורה לעם ישראל כבר הלך אצל כל העמים והציע להם לקבלה, וכל אחד מהם רק רצה לדעת מה כתוב בה. לישמעאלים אמר: "לא תגנב", והם סרבו לקבלה עליהם: לא, לא, זה לא בשבילנו... לנו יש חומרה מיוחדת שאיננו הולכים ארבע אמות בלי 'נטילת ידים', דהיינו: בלי 'לסחוב' משהו ולטול אותו לעצמנו... לבני עשו אמר "לא תרצח", והם הגיבו: איך אפשר 'לא תרצח'? הלא הסבא קדישא שלנו קיבל ברכה מיוחד 'על חרבך תחיה', היעלה על הדעת שאנחנו נבטל את הצוואה?!.... אי אפשר. אנחנו הולכים עם הסבא קדישא שלנו עד הסוף... וכך כל אומה ואומה, עד שניתנה לישראל שאמרו "נעשה ונשמע". מדוע, אפוא, כעת נזכרים אומות העולם לטעון מה פתאום ישראל לקחו את התורה? הלא הם רצו – והם לא?! ועוד, מוסיף ה"דברי אגדה" ושואל: מה עונה להם הקב"ה בתשובה שלהם אין יחוס, לעומת עם ישראל שיש להם יחוס?! ומתרץ באופן נפלא, שישנם שני סוגי פרנסה בעולם; הסוג הראשון הוא פרנסה מקומית, כמו ניהול חנות מכולת. בדרך כלל אי אפשר להתעשר מפרנסה כזו, אולם יש בכך מעלה גדולה, שאין סיכונים גדולים יותר מידי לצאת בעלי חוב – גם אם נתקלים בקשיים מסוימים מפעם לפעם, פותרים אותם בקלות על ידי הפסקת יבוא הסחורה הבעיתית. הסוג השני, לעומת זאת, הוא ניהול עסקים חובקי עולם, כמו: נסיעה להודו ולסינגפור, והבאת סחורה למכירה. באופן זה ניתן להתעשר עושר רב, משום שהסוחר שמיבא את הסחורה הוא קובע את מחירה, ואם יצליח במכירתה באפשרותו להרויח סכום גדול. אולם בעסקים כאלו ישנו סיכון גדול להפסדים עצומים, או על ידי סחורה שנתבררת כבלתי מבוקשת או על ידי טביעת האניה בדרך ואבוד כל הסחורה במצולות ים, ועל ידי כך עלול הסוחר להפוך בבת אחת לבעל חוב עצום. מה, אם כן, סוג הפרנסה המומלץ – עסק קטן שבו הפרנסה מובטחת, אך אינה מביאה לעושר, או לקיחת סכונים שיש בהם סכויים? מרבית האנשים יעדיפו את האפשרות הראשונה. אבל יש אדם אחד שכדאי לו לקחת על עצמו סכונים – מי שאביו הוא עשיר גדול, משום שאף אם יקרה לו שיקלע להפסדים קשים, יוכל לבקש את עזרתו של אבא, ותמיד יוכל אבא לעזור... כלומר: הגב הכלכלי שמאחוריו מאפשר לו לקחת על עצמו את הסכונים הללו. באמצעות דוגמא זו נוכל לישב את הקושיות המתעוררות על דברי חז"ל: באו אומות העולם ואמרו לקב"ה: "רבונו של עולם אנחנו מסתפקים בשבע מצוות בני נח בלבד". משום שאמנם רוח גדול לא יצא לנו מקיומן, והגן עדן שנקבל עליהן אינו משהו מיוחד, אבל סכונים גדולים גם כן אין כאן – שבע מצוות אינן עבודה קשה כל כך, הן רק שבעה דברים שצריך להזהר לא לעשות אותם, ובאפשרותנו לישון כל היום – וגם כך לעשות את מה שהטילו עלינו... אך איננו מבינים מה פתאום עם ישראל כן לקחו על עצמם את הסכונים הללו? מה קרה להם? אמת, על ידי כל המצוות הללו אפשר לצאת רבי עקיבא איגר, הרמב"ם, הרשב"א והריטב"א, אפשר גם להיות ה"חזון איש", אבל אם לא שומרים את כל מה שצריך, מדובר בסיכון אדיר! ובשש מאות ושלש עשרה מצוות יש הרבה מאוד דברים שאפשר לא לשמור... איך העזו בני ישראל לקחת על עצמם דבר כזה?! ענה להם הקב"ה: האם לכם יש ספרי יוחסין? – לכם אין, ואילו להם יש... להם יש אבות עשירים, הלא הם אברהם, יצחק ויעקב, וכשיש אבא עשיר – אפשר לקחת סכונים... אם יהיו בעיות – אבא כבר יבוא לעזור!... (רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, ומתוק האור)

אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל (א,מד)

לשם מה הוזכר כאן כי משה ואהרן – הם אלו שפקדו את העם? התשובה היא, כי הנה לעיל (א,יח) מובא ברש"י: "ויתילדו על משפחתן – הביאו ספרי יחוסיהן ועדי חזקת לידת כל אחד ואחד, להתיחס על השבט". נשאלת השאלה – הלא במדבר לא היו פספורטים, וכל אחד יכול היה לכתוב מה שהוא רוצה במגילת היוחסין, ואפשר, חלילה, גם לזייף... לכן כתוב שנספרו לפני משה ואהרן – אותם אי אפשר "לבלף"!. מספרים על יהודי חולה שבא לפני הרבי מבעלזא והזכיר את שמו לתפלה – פלוני בן פלונית. אמר לו הרבי: "שם אמך אינו כך אלא אחרת". הבן התפלא ואמר שלמיטב ידיעתו שם אמו הוא כפי שאמר, אך הרב'ה חזר שוב כי שם אמו שונה ממה שאמר! הבן נסע חזרה לביתו בבני ברק, ולמרבה הפלא התברר שאכן היה שינוי בשם אמו! ואם הרבי מבעלזא ידע, משה ואהרן ודאי ידעו את שמות האבות והסבים של כל עם ישראל. אותם אי אפשר היה לשקר באמצעות הצגת ספר יוחסין שאיננו אמיתי. לכן מדגיש הכתוב "אשר פקד משה ואהרן". (רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל – יחי ראובן)

איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב,ב)

הנה רואים במדרש שהדגלים הם ביטוי לאהבת ה' לישראל וכמו שאיתא (במדר"ר ב,ג): חבה גדולה חבבן הקב"ה שעשאם דגלים כמלאכי השרת, כדי שיהיו נכרין, ומנין שהוא אהבה לישראל, שכן שלמה אומר (שיר השירים ב,ד): הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה.

ויש להבין מדוע הדגלים הם סימן לאהבת ה'? וביאר בזה הג"ר יושע בער זצ"ל שהמצב הטוב ביותר של בני אדם הוא כשכל אחד מכיר את מקומו ויודע את מעלתו, ועל ידי הדגלים זו היתה המציאות.

ומצינו ש"המכיר את מקומו" הוא אחד מקניני התורה (אבות פ"ו מ"ו) וכן מצינו שאחד ממאפייני החכם הוא ש"אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו" (אבות פ"ה מ"ז) וגם בש"ס לכל נושא וענין מסודרת המסכת שלה.

חידה פר"ש

אישיות מסוימת מוזכרת בפרשה פעמים, כל פעם בצורה שונה, מי האיש?

ללמדך

כל התקופות שוות לטובה!

וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם (ב', י"ז)

לכאורה יש להבין: מה מבקשת התורה ללמדנו כאשר היא עורכת הקבלה בין 'המחנות' – לבין 'המסעות'? הלא אם הכוונה הינה ללמד שעל בני ישראל לנסוע באותו הסדר בו הם חונים – הרי שהדברים כבר מפורשים בפסוקים, כאשר מתארת התורה את סדר המחנות בפרוטרוט ובהרחבה רבה!

את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

היה זה בתקופת מלחמת העולם, כאשר נאלצו בני ישיבת קלעצק לברוח לווילנא מאימת הרוסים. בני הישיבה מיהרו להידחף אל הרכבת שעמדה לצאת לדרכה בכל רגע, ותכולתה מוגבלת... אולם ראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר, מיאן להידחף. הוא המתין בסבלנות עד שיגיע תורו.

בראות בני הישיבה כי כן, נחרדו. מה יהיה אם לא יישאר מקום ברכבת עבור ראש הישיבה? הלא הסכנה הנשקפת לו עולה על הסכנה הנשקפת לשאר בני הישיבה! מן המפורסמות הוא, כי הרוסים מבקשים באופן מיוחד ללכוד את הרבנים, וראש הישיבה הנערץ הינו יעד בולט בתכניותיהם!

ובכן, מה עושים?

בני הישיבה מצאו פתרון... הם תפסו ברבי אהרן, נשאו אותו על כפיים, והכניסוהו אל קרון הרכבת מבעד לחלון... אותם בחורים שכבר הספיקו להיכנס אל הקרון פנימה – מיהרו להושיט ידיהם ולקבל את רבם הנערץ, וכך, בתוך רגע מצא את עצמו רבי אהרן בקרון הרכבת, מוקף בתלמידיו...

באותו רגע, כאשר הבחין רבי אהרן כי הוא מוקף בבני ישיבתו – פתח את פיו בקושיה סבוכה, והחל מתנצח עם תלמידיו בלימוד כאילו היה עומד באותה שעה על הבימה שבהיכל הישיבה...

הרי לנו, שאנשים גדולים – אין כל שינוי במצבם, בין בתקופות בהן הם יושבים ספונים בבית המדרש, לבין בתקופות בהן הם מיטלטלים בדרכים ומיטרפים בתלאות... תמיד הם שקועים בתורה הקדושה והיא כל הווייתם!

ומכאן, תשובה לשאלתנו:

טבע האדם הינו, שכאשר הוא מתרחק ממקומו הטבעי – הוא יורד ממדרגתו הרוחנית, ומורה לעצמו היתר למעט בלימוד התורה, ולזלזל במידה זו או אחרת ובמצוות מסויימות. לפיכך, מזהירה התורה ומדגישה: "כאשר יחנו – כן יסעו"! על עם ישראל לשמור על מדרגתם הרוחנית, בתקופת החניה והשלווה – כמו בתקופת המסעות וטלטולי הדרך! (מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

לקחת את סידור הפרחים של בית הכנסת למסיבת האירוסין

שאלה: בבית הכנסת שלנו מתפלל יהודי שאשתו מתפרנסת מסידור פרחים, כשהיא ראתה שמניחים בבית הכנסת פרחים באופן לא כל כך מוצלח, היא התנדבה לעשות כמה עיצובי פרחים יפים מאוד לכבוד חג השבועות, באופן מותאם במיוחד לארון הקודש ולבימה וזה משובב כל עין. הפרחים הם עמידים גם כמה ימים לאחר חג השבועות, כי מסדרת הפרחים יודעת איזה חומרים להכניס במים ובספוגים וזה מאריך את חיי הפרחים, אבל בכל זאת הם לא נמצאים להרבה זמן, וכמה ימים לאחר חג השבועות, כשהפרחים נובלים, זורקים את הפרחים. השנה התפללה בבית הכנסת נערה שהתארסה קודם חג השבועות, והאירוסין אמור להתקיים יום לאחר חג השבועות, סידור הפרחים מאד מצא חן בעיניה, ומבקשת את הפרחים כדי שתוכל לשלב אותם בבר של האירוסין שלה. מצד הגבאים אין מניעה שתיקח, וגם מסדרת הפרחים אומרת שנתנה הכל לבית הכנסת ואין לה כל שייכות לזה. השאלה האם יש לפרחים שהיו לכבוד ולנוי על ארון הקודש איזה קדושה שאסור לקחת מהם כעת כדי לשלב בסידור בר, או שמותר. כמו"כ האם יש חילוק בין פרחים שסודרו ביד אומן על ארון הקודש עצמו, לבין המדרגות שלפניו, ולבין מה שסודר על הבימה? **תשובה:** כללי תשמיש קדושה הם, דברים שהם נוגעים ממש בקדושה, אם עשויים רק לשמירה, ולא לכבוד, אין להם דין תשמיש קדושה, ואם עשויים גם קצת לכבוד, דינם כתשמיש קדושה, ודברים שהם לכבוד אע"פ שאינם נוגעים ממש בקדושה, גם יש להם דין תשמיש קדושה. **ובענינו**, שהפרחים לא מונחים על הקדושה עצמה, כגון על הספר תורה, אלא מפארים את הארון קודש, ואת הבימה, שיש להם דין של תשמיש דקדושה, נמצא שהפרחים יש להם דין של תשמיש דתשמיש, ולכן אין איסור ליהנות מהם. כמבואר כל זה במשנ"ב (סימן קנד ס"ק יג-יד). **ובפרט** שמלכתחילה לא הקדישו את הפרחים לתשמיש קדושה, אלא רק הניחו אותם לתקופה קצרה, ולכתחילה הניחו אותם על דעת לזרקם לאחר שיבלו, וגם מדובר כאן על שמחת חתן וכלה, שכל הלכותיהם נלמדים ממעמד קבלת התורה בהר סיני, שמותר לקחת את הסידור לכלה. **אלא** שנראה שיקחו את זה לא מיד לאחר חג השבועות, אלא לאחר שבוע, כי השבוע שלאחר שבועות יש בזה תשלומין לשבועות, וכיון שהם ימי תשלומין ואין אומרים בהם תחנון, הרי שהם עדיין קשורים לשבועות, ומן הראוי שהפרחים עדיין ישארו לפאר את בית הכנסת. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

שני אימהות ושני דנות יצאו יחד לאכול. כל אחת אכלה המדורגר אחד, אך רק שלושה המדורגרים נאכלו. איך זה אפשרי?

תשובה לחידה פר"ש מגליון 439: גרות (יט,לד). תשובה לחידה מגליון 439: האדון שוקל 121 ק"ג, המזוודה 15 ק"ג והתיק 6 ק"ג. תשובה לחידה פר"ש מגליון 440: יצחק אבינו הוחלף באיל שנעמד במקומו על המזבח (רש"י כג,כד) תשובה לחידה פר"ש מגליון 441: על המילים כי ימוך אחיך ומכר (כה,כה) אומר רש"י: "מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דחק עני".

מזל טוב

<u>מרכז העיר</u>: משפחת גולדשמיד לאירוסי הבת משפחות אנסבכר – פרידמן לאירוסי הבת הנכדה משפחת נחום להולדת הבן משפחת מרקוס להכנס הבן לעול תורה ומצוות

<u>גני הדר-עמישב</u>: משפחת יצחק – עוזרי להולדת הבן הנכד משפחת ורנר – גוז לאירוסי הבן הנכד משפחת ברנדמן לאירוסי הבת משפחת בורנשטיין לאירוסי הבן משפחת שרגאי – גלזר לנשואי הבת הנכדה משפחת רוזנברג לאירוסי הבן משפחת זומר לאירוסי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

בס"ד

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 489

הַמָּאוֹר שֶׁבַּתּוֹרָה
שַׁבָּת אוֹרָה

במדבר

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְאֵת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיַּיְתִּילְדוּ עַל מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם מובא בילקוט בפרשת במדבר: בשעה שקיבלו ישראל התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו אלו להתקרב יותר. סתם הקב"ה פיהם ואמר: הביאו לי ספרי יחוס שלכם, כשם שבני מביאים, שנאמר "ויתילדו על משפחתם".ויש להבין, מה ענין יחוס לקבלת תורה? והענין הוא, כי הבדל יש בין ספרי הקודש המחוברים על התורה, לבין מחברי ספרים על שאר חכמות. כי בחכמת החורה עיקר החכמה להבין דברי הקדמונים, ואם אחד יחדש דבר שהוא נסתר מחז"ל בוז יבוזו לו, וכל החיבורים סובבים והולכים להבין דעת הקדמונים. הגמרא להבין המשנה, וראשונים להבין הגמרא וכן על זה הדרך,ושמחים מאד כשזוכים להבין ולכוון דעת הראשונים, ואם דבריהם קשים, אומרים לא זכיתי להבין. מה שאין כן בשאר חכמות, עיקר החידוש של החכם לברר ולהוכיח איך הקדמונים שלפנינו טעו, וכל מי שיעלה בידו לחדש ולהוכיח נגד דיעות של קדמונים, ישתבח ויהולל.וזהו כוונת הילקוט, הביאו ספרי יחוס כמו ישראל, שמשתבחים ומתפארים באבותיהם ובראשי בתיהם והדורות הקדמונים, ומתאמצים לאמת דבריהם ולכוון לדעתם, ונמצא שהתורה מתחזקת ומהרחבת, על כן ראויים הם לקבל התורה. אבל אומות העולם שאין להם יחוס - היינו שלא נחשב בעיניהם יחוס הראשונים - אילו ניתנה להם התורה, הרי ברבות הימים היו משנים אותה ואומרים שאבותיהם טעו, על כן מן הנמנע שיקבלו התורה.(ציצים ופרחים)

אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ: פרשה זו, כידוע, נאמרה "באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים" (לעיל א, א). תמוה אם־כן מדוע נדחה ענין סידור הדגלים משך שנה תמימה במדבר, ולא נצטו על כך כבר בצאתם ממצרים על צבאותם. כך שאל רבי יעקב קמנצקי זצ"ל ,ותירץ על כך, שבמחשבה ראשונה נראה ענין הדגלים כדבר העלול לגרום פירוד הלבבות. כי כיון שכל דגל מציין שאיפה ומטרה מיוחדת לשבט פלוני, המבדילה אותו מתכונת ומשימת שאר שבטים, בקל יכולות לפרוץ מחלוקות ביניהם. אבל מכיון שלכולם היה מרכז אחד ומיוחד - המשכן, שסביבו היו חונים יחדיו, שוב לא היה כאן גורם לפירוד, רק שכל אחד עמד על משמרתו המיוחדת לו במערכת הכללית. מעתה, כל זמן שלא הוקם המשכן, ולא נוצר המרכז המאחד, לא נקבעו סדר הדגלים, מחשש מחלוקת. רק עתה משהוקם המשכן, נאמר להם הציווי "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל סביב לאהל מועד יחנו". (פנינים משולחן גבוה)

אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ: בסדר קריאת התורה שתקנו חז"ל, תמיד חל קריאת פרשה זו לפני חג השבועות. ויש מסר בדבר מעין הקדמה נחוצה לקראת מתן תורה. וזה רמוז בפסוק "מנגד סביב לאוהל מועד יחנו" כל עם ישראל חונים סביב אהל מועד, סביב המשכן אשר משה רבינו ובני שבט לוי סמוכים לו, למרות כל העסוקים והטלטולים. נכון שחייבים לדאוג לפרנסה ולחינוך הילדים, יש התחייבויות משפחתיות וחיי החברה, הכל נכון, אבל כל העיסוקים יהיו מסביב התורה, שחלילה לא יהיה נגד התורה ועל חשבון לימוד התורה, וככל שימעט האדם מעסוקיו יהיה לו בית קיבול להארת מתן תורה. (לבוש יוסף)

מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה וְאַהֲרֹן: ענין המנין היה, כדי שיכנס בסוד העם.(רמב"ן) "כלל ישראל" הובטח "והייתם לי סגולה מכל העמים" להיות עם סגולה הדבק לנצח בהשי"ת. הבטחה זו ניתנה ל"כלל", ועל כן צריך כל אחד ואחד להשתדל במעשיו ובפעולותיו, להימנות ולהכנס בתוך ה"כלל", כי הרי זו תכלית ומטרת מנין בני ישראל, כמבואר ברמב"ן ,רק כאשר מחובר האדם ל"כלל," הרי הוא מובטח בהבטחות שנאמרו ל"כלל". (רבי יחזקאל לוינשטין ,יד יחזקאל)

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הנלמדים מפרקי אבות (פרק ה)

שְׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשּׁוֹן הַמְּשָׁנָה, בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנָתָם:: חז"ל אמרו)ברכות נח(: "הרואה חכמי ישראל מברך שחלק מחכמתו ליראיו, הרואה חכמי אומות העולם מברך שנתן מחכמתו לבשר ודם".החכמה של חכמי ישראל היא חלק אלקי ממעל, החכמה של אומות העולם היא נתינה בעלמא לבשר ודם.רבי מאיר שפירא זצ"ל הרב מלובלין היה אומר: בין גדולי חכמי האומות היו כאלה לתלמידיהם מוסר וזרזום ללכת בדרכי ישרים ולהצטיין במוסר ובמדות נעלות. אך הדברים שהשמיעו לתלמידיהם לא מצאו הד בלבבות והיו כקול קורא במדבר.הסיבה היא - הסביר רבי מאיר - מכיון שרבותיהם המטיפים, בחייהם הפרטיים ובמעשיהם היומיומיים לא התנהגו כלל לפי הערכים שהטיפו לתלמידיהם, הם בעצמם לא שימשו במופת וכדוגמא לתלמידיהם, לכן לא מצאו מסילות ללבבם מסופר., חכמי ישראל, הם בעצמם מהוים ספר מוסר חי, חייהם הפרטיים משמשים סמל ודוגמא להנהגה נפלאה, הם לא רק נאה דורשים אלא גם נאה מקיימים, הם ומשנתם מהוים מקשה אחת יחידה ומיוחדת.. (מנחם ציון)

הַתּוֹרָה נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים:: בנו של החפץ חיים, ר' לייב, סיפר שבצעירותו היה אביו מוכיחו על ביטול תורה ושיחות שדיברו ביניהם בני הנעורים. ר' לייב אמר לאביו שאין זה מן הנימוס לדחות ידיד שניגש אליו בבית המדרש לשוחח עמו.ענה לו החפץ חיים: האם ראית את יום השוק שכל אחד טרוד במסחרו והחנויות מלאות קונים. ואם יבוא אל החנווני ידיד קרוב שלא ראהו זמן רב ושמח מאד בפגישתו, האם יאריך אז בדברים איתח אמנם ידרוש בשלומו ויבקש מחילתו שאי אפשר לו להאריך בדברים איתו בשעה זו, ומבקשהו שיבוא לבקרו לעת ערב ואז יקבל פניו ויאריך בשיחה איתו - והנמשל מובן.(מכתבי החפץ חיים)

וְאוֹמֵר עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם: מסופר שאחד בא לפני האדמו"ר מקאצק זי"ע ובקשה בפיו: רבי, ירכנו נא שאזכה לבנים עוסקים בתורה. השיב לו רבי מנחם מענדל: עסוק אתה בתורה, וילמדו בניך ממך. ואם אתה רק תעסוק בבקשות שבניך ילמדו, ילמדו זאת ממך בניך, ואף הם לא יעסקו בתורה, אלא יבקשו על בניהם,ותורה מה תהא עלי, ואפשר לפרש על פי זה, שאם הנך רואה "עטרת זקנים בני בנים" כלומר שהזקנים מעטרים את עצמם עם בני בניהם, שנכדיהם הם בני תורה,אז הוא לסימן על" ותפארת בנים אבותם", שגם הם בני תורה, כי אלו רק היו מבקשים שיזכו לבנים עוסקים בתורה, הבנים היו לומדים זאת מהסבא, שגם הם רק יבקשו שיזכו לבנים עוסקים בתורה. (בית אולפנא)

חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד: מעשה בהרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל, ששב לביתו מנסיעה ארוכה. בפתח הבית קיבלו את פניו בניו הקטנים, וכדרכם של ילדים קרא כל אחד מהם לעומתו: "אבא, מה הבאת לי?"ואולם רבי משה לייב לא הביא עימו הפעם מאומה. אך הילדים לא הרפו: "אבא, מה הבאת?" לפתע צנח רבי משה לייב מתעלף. רק לאחר מאמצים מרובים הצליחו לעוררו מעלפונו,"ואם לפעמים אין אפשרות למלא את בקשת הילדים", שאלה אותו הרבנית אחר שהתאושש, "כלום עקב כך התעלפת?! וכי מעולם לא שמעת ילדים המבקשים מהוריהם ולא נענים?""לא בגלל בקשתם של הילדים התעלפתי", הסביר לה רבי משה לייב, "אלא, תוך כדי בקשתם - התעמקתי בדבריהם ונחרדתי. הילדים הקטנים שלנו אמרו לי: 'כשאתה מגיע הביתה מדרך ארוכה - צריך אתה להביא עימך משהו!' וכששמעתי זאת חשבתי לעצמי: 'הרי כשאחזור בבוא היום לביתי, לעולם העליון, גם שם יתבעו ממני להביא משהו. ואני - יד" ריקות מכול ואין עימי מאומה. ואיך אשא פני,?' כשחשבתי על כך - נחרדתי עד מאוד, וכתוצאה מכך - התעלפתי..."("יינה של תורה)

סיפור מההפטרה

וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה׳ לֵאמֹר ה׳ יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ עַד עוֹלָם: סיפר רבי ישראל גרוסמן זצ״ל: את הסיפור הזה שמעתי מידידי רבי שלום שבדרון זצ״ל בעת שהיינו יחד קרוב לשלושה חדשים בארצות הברית , לשם נסענו כדי לגייס נדיבים ותומכים לרעיון הקדוש של הקמת המתיבתות בארץ ישראל להצלת ילדי צפון אפריקה . רבי שלום סיפר לי אז מעשה נפלא : בזמן מלחמת עולם הראשונה שלטו הטורקים בארץ ישראל . וכשהם הצטרפו כצד למלחמה , הוציאו גזירה נוראה כי על כל תושבי ארץ ישראל חלה החובה להתגייס לצבאם . רק נתיני חוץ לארץ שהחזיקו ברשותם תעודות ודרכונים מממשלות זרות - היו פטורים . ההתגייסות לצבא הטורקי היתה סכנה גדולה לחיי המתגייסים , מיד עם גיוסם נשלחו לשדה הקרב , ורבים לא חזרו , נפלו כחללים בארצות ניכר . אך סכנה לא פחות גדולה ריחפה על כל אותם הצעירים שהסתתרו וערקו . כל מי שנתפס היה צפוי לעונש מוות , הטורקים ברצונם לזרוע פחד ובהלה , תפסו כמה צעירים ותלו אותם בראש חוצות מול שער יפו . בירושלים התגורר יהודי בשם ר׳ יחיאל וורקר . היהודי הזה החזיק ברשותו דרכון של תושב חוץ , ולכן התהלך חופשי והמשיך את עסקיו כרגיל . יום אחד הגיע לביתו בחור מבוהל חיוור כסיד , וסיפר לר׳ יחיאל שזה זמן רב שירד למחתרת והצליח להסתתר מעיני החיילים הטורקים , אמנם למזלו הרע גילו את מקום מסתורו , ותפסוהו והשליכו אותו לבית הסוהר . הוא היה צפוי למשפט מוות , בחסדי שמיים הצליח להשתחרר ממקום מאסרו , ובאישון לילה ברח מבית הסוהר . הבחור התחנן על נפשו וביקש מר ׳ יחיאל שיעזור לו הבריחו מחוץ לירושלים , אל הפרדסים בסביבות פתח תקוה , שם שמע שמסתתרים הרבה צעירים , כי אין החיילים מחפשים שם . ר׳ יחיאל חכך בדעתו מה לעשות , מצד אחד : יש בידו האפשרות להציל נפש אחת מישראל . אמנם לאידך הוא מסכן את נפשו אם יתפסוהו עוזר לעריק . לבסוף החליט ר׳ יחיאל כי אם מן השמים גלגלו שהבחור יגיע אליו , סימן הוא שעליו לעזור לו בענין . בחצות הלילה יצאו לדרכם , כדי לא להתקל עם שיירות החיילים המצויות בדרך . עקפו את הדרך המרכזית , וירדו במורדות שכונת ליפתא ,המשיכו בדרכם בין הרים וגבעות והגיעו לאזור מוצא , משם טיפסו ועלו דרך היערות והשדות . במשך הליכתם השגיחו מרחוק בפטרולים מצד הצבא , ובכל פעם שראו אותם מתקרבים היו משתטחים בין עצי היער . כשהפציע השחר כבר היו קרובים ליעדם , ולפי הבנתם הם יצאו כבר ממקום סכנה . כאן פנה הבחור לר׳ יחיאל ואמר : אני חייב לך את חיי , מן השמים זיכו אותך להצילני , וכמו שאמרו חז״ל ״ כל המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא ״, מי יכול להעריך ולשער את גודל הזכות שזכית . בקשה אחת ויחידה יש לי אליך , למענך ולטובתך . חבל שהמצוה הגדולה שזכית בה תרד מערכה . אנא שמור את מעשה ההצלה לעצמך לבל יוודע לאחרים , ובכך תשאר המצווה בשלימותה ... רבי שלום סיים את סיפורו ואמר : ר׳ יחיאל קיים את בקשתו של הבחור , ובמשך כל שנות חייו שמר את הסיפור לעצמו ואפילו בני ביתו לא ידעו מכל הענין . רק בזקנותו , טרם מותו , גילה את סיפורו לצאצאיו . כנראה שהתכוון להעביר מסר חינוכי לדורות הבאים , שצריכים להתמסר עבור הזולת אפילו אם הענין כרוך במסירות נפש

(לב ישראל -רבי ישראל גרוסמן זצ״ל)

ועל הכל...

״פרפראות״

בשובו ממסעו באמריקה סיפר רבי מאיר שפירא מלובלין זצ״ל מיסד דף היומי׳ כשביקרתי באחת מערי השדה בסביבות ניו יורק ,פגשתי ביהודי עשיר עם הארץ גדול, אך מתרברב ויהיר גדול יותר, הלה ביקש להפגין בפני את ״למדנותו״ ונאמנותו למסורת, וסח לי ,כי היות וכל ימי הספירה משמשים כהכנה לחג השבועות שבו אוכלים מאכלי חלב ,לפיכך הריהו נוהג לאכול בכל לילה מלילות הספירה לביבות ממולאות בגבינה, בכל לילה מספר הלביבות, כמנין הספירה, שאלתיו ומה קורה אם יום אחד אתה שוכח במקרה לאכול את הלביבות ,אני, ממשיך לאכול בלילה הבא בלי ברכה׳ השיב.(דורש טוב)

״ענין של טעם

טעם שהנחת תפילין של יד קודם לשל ראש, מפני שהתפילין של יד נקראו אות, ושל ראש נקראו זיכרון, והאות קודם לזיכרון שאם אין אות אין זיכרון, ולכך אמרו כשהוא מניח -מניח של יד תחילה ואחר כך של ראש. (כד הקמח)

״מפי כתבם״

נקדים בדברי הקדוש מרן החפץ חיים זצ״ל כפי שהעיד תלמידו רבי אלחנן וסרמן זצ״ל,[הי״ד) שכשפסקה הנבואה בתחילת בית שני, עדיין היו משתמשים בבת קול, ולאחר החורבן גם זה פסק, אבל חכמי הדורות ידעו מכח קדושתם מה ההתייחסות בשמים על עם ישראל, ובעוה״ר גם זה הדלדל וירד במשך הדורות, עד דורינו שאנו כעוורים באפילה, אמנם בכל זאת מודיעים לנו את מהלכי הבי״ד של מעלה בדרך הפכית, מפי מלכים ושרים שונאי ישראל, שהקב״ה מכניס להם דיבורים, שהם המסקנות שנגזרו עליהם למעלה, וכששומעים גוי צורר המאיים בגזירות קשות על עם ישראל, יש לשמוע זאת כשליחות משמים הנה אנו שומעים איומים קשים ממושל אירן שרוצה לאבד את עם ישראל, ומה שלא הצליח הסבא שלו יצליח הוא רח״ל. וביותר, שמתכוין להטיל פצצה שיכולה להשמיד שני שליש של העולם, ה׳ ירחם. צריך לדעת שהוא מסר שמיימי, בלבוש זר, ולהתייחס ברצינות לבת קול זה, לעורר רחמי שמים בתפילה ובתחנונים, ולתקן נקודות תורפה, כל אחד יודע מרת נפשו, אבל העיתונים עושים מכל זה עסק, מה אמר מושל פלוני ומה אמר שר פלוני ומודדים כסדר את הכח הפיזי להתקיף בחזרה וכיו״ב, זה בכה וזה בכה, וזהו ממש ״זריקת הרדמה״ לציבור, שכל הענין אינו נוגע להם, ..., ונכנסים לאדישות... יש החושבים שכשרואים במשך הזמן שלא נתקיימו האיומים של שונאינו, התברר למפרע שלא היה כאן כלום, ושלום עלי נפשי, אבל באמת אי אפשר לדעת חשבונות שמים, ולדוגמא, הנה נלקחים מאיתנו בעוה״ר יהודים יקרים בני עליה מופלגים, מתמידים בעלי חסד, ויתכן שבזה מתקיימים הגזירות האיומות, ,מעט איכות שווה לרב הכמות, וידוע שחתנו של החפץ חיים ,רבי צבי הירש לויסון זצ״ל נסתלק בדמי ימיו, ונכנסה אשתו אל אביה הגדול, ושאלה למה הגיע כן לבעלה הצדיק? והשיב לה, שנגזר מן השמים כליה על שליש מהציבור רח״ל, וחלה הגזירה עליו דהוא שקול כנגדם. והנה אילו היה מרן החפץ חיים מעיד שנגזר לאבד שליש מן הציבור, ולא היה מתקיים בסוף, היינו אומרים שטעה החפץ חיים. אבל באמת נתקיימו הדברים באיכות, כן בזמנינו יתכן שהוא על דרך זה, ולא התבדה כלום. זהו חומר למחשבה.

(עיני ישראל-רבי ישראל אליהו וינטרויב זצ״ל)

״מקום לשאלה״

שאלה: איך יתכן דבר שבתוך כלי אסור, ואם אותו דבר בתוך פיו מותר?

תשובה: : דם אדם, אם יצא לתוך כלי או על שאר דבר , אסור ואם הוא בתוך פיו כגון דם שבין השינים מוצצו ואכלו. (דברי חכמים וחידותם)

מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

ככל שימעטו דבריו של אדם, כן ימעטו טעויותיו (מבחר הפנינים)

אין נקב המחט צר לשני אוהבים ,ואין רוחב העולם מכיל שני שונאים.(אבן גבירול)

מן הראוי לחבל תחבולות, איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד.(חזון איש)

תגובות, הערות והארות וקבלת העלון במייל: s3241625@gmail.com

גליון מס'
167
פרשת במדבר תשפ"ג
כט אייר - ו סיון
גיטין ד - י

מתיקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

הגאונות של מרן שר התורה בעל להורות נתן זצוק"ל

הנס שקרה לרבינו הרשב"ם ברגע האחרון על ידי אחיו רבינו תם

בהגהות מרדכי בסוף מסכת עירובין (רמז תקכ"ח) מובא מעשה נפלא: רבינו הרשב"ם שפל עינים היה, הוא הלך עם העינים למטה, והוא רצה לעלות בקרון אשר סוס ופרד מושכים בו, והוא לא הרגיש בזה מחמת שלא הסתכל רק הלך בשפלות עינים, וכמעט כבר עבר על איסור כלאים. קרה לו נס, והזדמן אחיו רבינו תם לאותו מקום ואמר לו, "אל תהי צדיק הרבה, עָשֵׂא מרום עיניך והנה סוס ופרד לקראתך", ונמנע הרשב"ם ולא עלה, וניצל מן החטא. עד כאן דבריו של ההגהות מרדכי.

שואל מרן גאון ישראל בעל להורות נתן רבינו רבי נתן גשטטנר זצוק"ל, למה באמת לא חשש רשב"ם, אולי יעלה בקרון אשר סוס ופרד מושכים בו, איך הוא סמך על החסידות שלו שלא להרים את העינים לראות באיזה קרון הוא עולה, הרי ברור שכל גוי חשוד על כלאים.

ענה רבינו תשובה נפלאה, ומהתשובה נראה כמה מרן ידע את כל התורה כולה כמו שאנחנו יודעים אשרי יושבי ביתך: והנראה לומר בזה, דרשב"ם ורבינו תם שתיהם לשיטתם אזלי, דהנה במסכת גיטין (דף ז.) - בדף היומי שלנו, אומרת הגמרא, בהמתם של צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, זאת אומרת, שהקדוש ברוך הוא לא מביא תקלה לצדיקים.

והנה תוספות במסכת שבת (יב:) שואל על מה שמבואר שם בגמרא, שרבי ישמעאל קרה לאור הנר בשבת, ובטעות היטה את הנר, ורשם בפנקסו, שכשיבנה המקדש יביא חטאת שמינה על עון זה. מקשים התוספות, איך יתכן שבא תקלה זו לידו, הרי אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים. ומתרץ "רבינו תם", שכלל זה נאמר רק במידי דאכילה, לגבי מאכלות אסורות אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, אבל בדברים אחרים גם צדיקים גמורים יכולים להיכשל.

אומר רבינו בעל להורות נתן, על כן רבינו תם לשיטתו, אמר לאחיו הרשב"ם, אל תהי צדיק הרבה, כי לשיטתו אי אפשר לסמוך בדבר זה על הכלל שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, כי עליה לקרון אינו מידי דאכילה, וגם הצדיקים יכולים להיכשל בה.

אבל הרשב"ם אחיו נמי לשיטתו אזיל, דהנה מבואר במסכת בבא בתרא (קלג:), שהגיע דין תורה לרב עיליש בדיני ממונות, ורב עיליש פסק להם את הדין. והוכיח אותו רבא שלא פסק כהלכה, רב עיליש הכסיף - התבייש, על זה שפסק את הדין בטעות, וחשש שרבא יחשוב שכל הדיני תורה הוא פוסק שלא כדין. כדי לנחמו קרא עליו רבא את הפסוק (ישעיה ס, כב), אני ה' בעתה אחישנה.

> הקדוש ברוך הוא לא מביא תקלה לצדיקים

אומר שם הרשב"ם בזה הלשון, "בעת שהצדיקים צריכים לישועה הקב"ה ממציאה להם, אף אתה אני יודע בך שמעולם לא באת דין תקלה על ידך, שהרי עכשיו זימנני לי הקדוש ברוך הוא קודם שהגעת להוראה, ולא נכשלת".

הרי לנו שהרשב"ם סובר, שהכלל שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, זה לאו דוקא במידי דאכילה, אלא גם בדיני ממונות ושאר דברים. ואם כן אתי שפיר הפלא ופלא, למה הרשב"ם התיר לעצמו ללכת בשפלות עינים ולעלות כך על הקרון, ולא חשש שמא יכשל חלילה באיסור כלאים, כי הלך בזה כשיטתו, שאין הקב"ה מביא שום תקלה לצדיקים.

וכך היה באמת, ששלחו מן השמים את אחיו רבינו תם, שיציל אותו מלעלות על הקרון, ונתקיים ברשב"ם את דבריו שכתב בעצמו לגבי רב עיליש ורבא, 'אני יודע בך שמעולם לא באת דין תקלה על ידך, שהרי עכשיו זימנני לי הקדוש ברוך הוא קודם שהגעת להוראה, ולא נכשלת', כך גם כאן, רבינו תם הוכרח להודות, שאף פעם לא בא תקלה לאחיו הרשב"ם, גם לאו במידי דאכילה, שהרי עכשיו הזמין אותו הקב"ה בנס קודם שעלה הרשב"ם על הקרון, והוא עצמו הציל אותו שלא יכשל באיסור שאינו מידי דאכילה.

הקב"ה מתנהג עם כל אחד כפי שיטתו כי אלו ואלו דברי אלקים חיים

על פי זה מבאר הרב גשטטנר את הגמרא שלמדנו אתמול בדף היומי (גיטין ו:), ר' אביתר מצא לאליהו הנביא, אמר ליה, מאי קא עביד הקדוש ברוך הוא? אמר לו אליהו, הקב"ה עוסק בפילגש בגבעה. ומאי קאמר? אמר לו אליהו, הקב"ה אומר, אביתר בני כך הוא אומר, יונתן בני כך הוא אומר. אמר ליה, חס ושלום, ומי איכא ספיקא קמי שמיא? אמר ליה, אלו ואלו דברי אלהים חיים הן.

אומר הרב גשטטנר, דבר זה הראה הקב"ה לרבינו תם, שאלו ואלו דברי אלקים חיים הן, ולכן, הגם שלשיטתו לא אומרים את הכלל שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים רק במידי דאכילה, ולא בשאר איסורים, ומפני זה הוא עצמו צריך באמת להיזהר בשאר איסורים שלא יכשל בהם. אבל עם אחיו הרשב"ם מתנהג הקב"ה עמו כפי שיטתו, ושומר עליו שלא יבוא לידי תקלה גם בשאר האיסורים, וכמו שהוא רואה בעצמו, שהקב"ה הזמין אותו בדרך נס, להציל את אחיו הרשב"ם, שלא יבוא אליו תקלה כפי שיטתו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם גיטין דף ז, ח' טבת תשע"ו)

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש הסבא קדישא בעל "אהבת ישראל" מויז'ניץ בנו של הרבי הקדוש מרן ה"אמרי ברוך" מויז'ניץ זצוק"ל נסתלק ב' סיון (תרצ"ו)

מנהיג ישראל, המנורה הטהורה, כבוד קדושת מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א סיפר, שבתקופה זו בה שהה מרן ה'מקור ברוך' זי"ע בעיה"ק ירושלים, היה בא מספר פעמים לחלות פני קדשו ולשמוע ממנו טובות זכרונות מחצר הקודש בעלזא, שהיה כידוע שופע תמידין כסדרן עובדות ומאמרי קודש ממה שקיבל ושמע מכלי ראשון, מחותנו בזיו"ר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, והיה ממלא אסמיו מאותן אמרות טהורות.

פעם, כששוחח מרן ה'מקור ברוך' אודות ענוותנותו הגדולה של אביו הק' מרן ה'אהבת ישראל', סיפר שבאחד מימי שמחת נישואיו בחצר הקודש בעלזא, פנה הרה"ק מבעלזא לאביו הק' ושאל אותו: "שמעתי שלמחותנך יש חשבון בנק בטשערנוביץ, וכי אמת ונכון הדבר?!" השיב מרן ה'אהבת ישראל' בתמיהה: "וכי למחותנו אין חשבון בבנק?" וכמובן השיב הרה"ק מבעלזא בשלילה.

פתח מרן ה'אהבת ישראל' ואמר בענוות קדשו שאפפה אותו בכל ישותו: "נו, הרי הנכם מבינים, שאין לכם מה לדאוג לפרנסתכם, שהרי אף אחד מהחסידים לא יעזוב אתכם אף פעם, אבל אני, מה אני ומה חיי, יבוא יום שה'עולם' יכיר בי שאין בי כלום ויעזבוני בבושת פנים, ומהיכן אתפרנס אז כשאשאר לבדי בלי חסידים? הרי ב"ה התברכתי במשפחה גדולה ואיך אפרנסם? לכן אני מחזיק לעצמי ממון ליום פקודה ולעת מצוא..." [מן החובה לציין את הסיבה האמיתית שמרן ה'אהבת ישראל' החזיק חשבון בנק בטשערנוביץ, היות ונותרו לו חובות עצומים שהשתרגו על צווארי קדשו, מהצדקות הרבות שפיזר זקנו הק' מרן בעל 'צמח צדיק' זי"ע, והיה מוכרח לסלקם על ידי הלוואות בנקאיות].

כשסיפר זאת מרן ה'מקור ברוך', הוסיף וציין מה ששמע אחר-כך מחותנו הרה"ק מבעלזא, ששח לו בהתרגשות: "אביך אמר את הדברים בכזו רצינות מתוך נקודת לבבו הטהור, כי אכן אחז במה שאמר בגודל ענוותנותו ושפלות רוחו הטהורה"...

פעם נסע מרן ה'אהבת ישראל' זי"ע לראחוב, שם היתה קבוצה גדולה של חסידי ויז'ניץ שהמתינו בכליון עיניים לבואו של רבם הק', אך מרן ה'אהבת ישראל' בגודל שפלותו לא האמין שיבוא קהל גדול לשבת, עד שפנה אל בנו הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע ואמר לו, שיראה להביא עמו סך ממון די הצורך, שיהיה סיפק בידם לשלם את תשלומי הדרך בחזרתם... ופעם סיפר הרה"ק ה'אמרי חיים', כי באחת הפעמים כשרבנו דיבר הרבה בגנותו בנוכחות כמה מבני המשפחה, לא יכל לשאת עוד את הדבר הזה ושאל אותו: "טאטע! וכי איך אתה מדבר כך על עצמך, הרי יש כאן נכדים השומעים את דבריך ואינם יודעים מה לעשות?! נענה רבנו בשפלותו: "ומה אעשה? הרי כשהלב כואב ודואב, מדברים בקול וכך הוקל לי במקצת..."

טוב עין הוא יבורך, ישר כח לספרא רבא ידידי הרב יוסף מאיר האס שליט"א על שליחת הדברים

מיני מתיקה

בשבת קודש פרשת ויקרא, בורא עולם האיר לי כמה ווארטים שאחד תלוי בשני. בפסוק (ג, א) **ואם זבח שלמים קרבנו**, אומר רש"י הקדוש, **שלמים – שמטילים שלום בעולם**. בהמשך (ה, יז), אומר רש"י הק', **קבע הכתוב ברכה למי שבאת על ידו מצוה בלא ידע**. הפסוק בהפטרה של פרשת ויקרא (ישעיה מד, ג), **כי אצק מים על צמא ונוזלים על יבשה, אצוק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך**. אנחנו לומדים בפסוק הענין של מדה כנגד מדה, בזכות שאתה משמח יהודים אחרים, בורא עולם משמח אותך.

אבל חשבתי לקשר את ההפטרה בשתי הדברים של רש"י שהזכרנו, איך **מטילים שלום בעולם**, איך **עושים מצוה בלא ידע**, על ידי **אצק מים על צמא**. לפעמים זה מים כפשוטו, לפעמים זה שתיה מתוקה, לפעמים זה להגיש למי שמגיע לבר מצוה בשתים עשרה בלילה, מנה קוגל ובורקס, לפעמים זה טפיחה על השכם, ולפעמים זה מילה טובה לזולת, בידינו לשנות את העולם על ידי הארת פנים לזולת.

עוד אפשר לומר, **כי אצק מים על צמא**, אין מים אלא תורה, כשמשקים מים – תורה על הצמא לדבר ה', בורא עולם משלם לו מדה כנגד מדה, **אצוק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך** – בנים תלמידי חכמים.

אני לא יכול לסיים את הפתיחה בלי איזכור על מורי ורבי אביהם של ישראל, דָּעֶר הַיֶילִיגֶער באר יעקב זצוק"ל. כמה שנים לפני שהרבי נחטף מאיתנו, היה כנס, קראו לזה "גדלו", היה זה גם הכנסת ספר תורה של הרבי, הכנס היה בפתח תקוה, והרבי הקדוש הבאר יעקב סיפר בדמעות לראשונה על התקופה שהוא עבר בשואה:

אנשים פשוט גוועו למוות מרעב ומצמא. כשהוא הלך בדרך, קילומטרים, הוא לקח את הציצית שלו, וטבל את הציצית במעיין, כדי שזה יקבל כמה שיותר מים, וטפטף את המים האלו לאנשים שכמעט פרחה נשמתם מרוב צמאון. לא היה אדם אחד בכנס, שנשאר אדיש, לתיאור הנוראי שהרבי סיפר מהשואה.

אם הזכרנו את המדה כנגד מדה, הרבי זכה, **אצוק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך**, הרבי זכה גם לְהֵיילִיגֶע קִינדֶער – בנים קדושים, וגם לגדל דור שינק מהרבי תורה ויראת שמים במשך עשרות שנים, שהם גם כן נחשבים זרעך וצאצאיך, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין יט:), כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו. (מתוך הפתיחה לשיעור – נזיר דף סא, ג' ניסן תשפ"ג)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

הוד כ"ק מרן האדמו"ר משאץ ויז'ניץ שליט"א

אין מילים שיכולים לתאר את שבת קודש פרשת אחרי מות קדושים שנת תשפ"ג, בצילו של הוד כבוד קדושת מרן הרבי משאץ ויז'ניץ שליט"א בחיפה. זכיתי לדבר שבוע שעבר שיחה ממושכת בתורה וחסידות עם מרן הרבי שליט"א, עיקר השיחה היה על היומא דהילולא של אביו הברכת משה, שהיום ט' אייר יומא דהילולא קדישא שלו, רבינו ראש ישיבת סערט ויז'ניץ רבי משה בן הרבי הקדוש המקור ברוך רבי ברוך זצוק"ל, שנפטר בשנת תשנ"ט. עשרים וארבע שנים מהפטירה, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. הרבי ביקש שאני יקדיש את הפתיחה היום ליומא דהילולא של אביו.

התעניינתי אם יש שבת יארצייט, ואמרתי לרבי שליט"א: "אני בשבת קודש בצל הקודש". זכיתי לפני שבת קודש להעניק לרבי שליט"א את הספר "מתיקות הדף היומי". הרבי משבח את ההשקעה בעיצוב הספר, ההשקעה הגדולה במפתחות בסוף הספר, והרבי מתנצל בחיוך שהוא כבר שַבָּת'דִיג – כבר לבוש בבגדי שבת, ולא יכול לשלם על הספר. במוצאי שבת קודש הרבי שליט"א לא וויתר, והרים תרומה נכבדה להוצאת הספר.

הַוַואריְמְקֶייט – החמימות שהרבי מקרין לכל נברא בצלם, הַבְּרָען בתפילות ובטישים, מדביק כאש בשדה קוצים כל יהודי ויהודי. אז מה הפלא שבמשך כל השבת הגיעו לשאץ ויז'ניץ, רבנים דיינים וכל עמך בית ישראל, לטעום קצת מהחמימות בשבת קודש, שבת לפני היארצייט של אביו.

הרבי שליט"א הוא נכדו בכורו של הרבי הקדוש המקור ברוך זצוק"ל, הרבי זכה שהסבא המקור ברוך השתתף בבר מצוה שלו, והדוד הרבי הקדוש מרן האמרי חיים מויז'ניץ זצוק"ל הגיע כבר יום קודם לחיפה, להשתתף בשמחה הגדולה, בהנחת תפילין ובבר מצוה. הרבי האמרי חיים אמר, אִיךְ הָאבּ גֶעבֶּרֶענְגְט אַ מַתָּנָה – הבאתי מתנה, הוא חיבר שיר יחודי מרגש בבר מצוה, 'ויחד לבבנו לאהבה ולירא את שמך'.

הרבי שליט"א משאץ ויז'ניץ, זכה שבגללו הוקם רמת ויז'ניץ בחיפה. ומעשה שהיה כך היה: הרבי שליט"א היה ילד קטן, הסבא המקור ברוך שהגיע לגור בחיפה, היה גר ברח' בילו 16, שם היה גם הדירה של הרבי, וגם הבית כנסת. בשבת קודש ראה הרבי שליט"א לא עליכם יהודי נוסע בשבת, הרבי הזדעזע והלך לספר זאת לאביו הראש ישיבה זצוק"ל, אביו הראש ישיבה סיפר זאת לאביו הרבי המקור ברוך, הרבי הצטער מאד לשמוע זאת ואמר, סְ'אִיז גֶעקוּמֶען דִי צַייט – הגיע הזמן, לבנות שיכון על טהרת הקודש ללא חילולי שבת, כמו שאנחנו רואים – ותחזינה עינינו, ברמת ויז'ניץ בחיפה.

בליל שבת קודש ביקשו ממני לדבר ברבים בסעודת שבת קודש בצוותא עם הרבי שליט"א לפני הטיש. אמרתי, שאחרי התפילה קיבלתי הבנה, במה שאנחנו מתפללים בליל שבת קודש, 'וכולהון מתעטרין בנשמתין חדתין', כאיש אחד בלב אחד כולם נקבצו ובאו לך. הרבי שליט"א הוא בבחינת 'התעוררי', עֶר לֵייגְט אַרַיין אַ פַּייעֶר – הוא מכניס אש של חמימות, ומעורר את כולם בתפילה, ועל ידי זה 'התעוררי הציבור הקדוש, אבל כל זה הוא בגלל 'לא תבושי ולא תכלמי', הרבי מקדש שם שמים ברבים, שם שמים מתאהב על ידו.

הוספתי משהו שחתנו חביבו הראש כולל הרב פולק שליט"א סיפר לי, שהרבי מאד התרגש מזה. שבסייעתא דשמיא בעוד חמישים שישים שנה, נשמע על יהודי שהתקרב לְאִידִישְקַייט – הוא וכל משפחתו נהיו חרדים ויראים לדבר ה', בזכות שהוא נכנס וְלוּ לכמה דקות לבית מדרש שאץ ויז'ניץ.

הרבי בשעת רעוא דרעוין כמעט נחנק מבכי, כשהוא מדבר בגעגוע על אביו הקדוש. בסעודת שבת בצפרא דשבתא שאכלנו בצוותא, כשהתבוננתי ברבי שליט"א נזכרתי באיש אלקים הרבי הקדוש מרן הישועות משה מויז'ניץ זצוק"ל, דמות דיוקנו של הרבי שליט"א בשבת קודש מזכיר מאד את הרבי הישועות משה.

כדי לתאר מי היה הראש ישיבה, רבינו הברכת משה, צריך להקדיש כמה וכמה פתיחות, אז אני יגיד במשפט, הראש ישיבה היה מחייב עד סוף כל הדורות מה זה למחוק את ה'אָנכִי', מה זה התקשרות ביטול ואהבה לאחיו הרבי מרן החכמת אליעזר מסערט ויז'ניץ זצוק"ל, ומה זה מסירות נפש לכל דבר שבקדושה.

נסיים בְּשֻׁטִיקֶל תורה מהספר הנפלא 'ברכת משה', שהרבי העניק לי מתנה במוצאי שבת קודש: ואהבת לרעך כמוך אני ה', כבר עמדו מפרשי התורה על מה שסיים הכתוב אני ה'. וכתבו הקדמונים, כי באהבתו את השי"ת, יצטרך גם לאהוב את אשר יאהב הוא, ולכן נצטוינו לאהוב את חבירו, שאנחנו חבל נחלתו זרע אברהם אוהבו, וכתיב (מלאכי א, ב) אהבתי אתכם אמר ה', ולזה נאמר ואהבת לרעך, יעויין שם.

ונראה להוסיף עוד כוונה בזה, כי כבר הקשו בספרים הקדושים, היאך שייך לצוות על אהבת הזולת שהוא דבר התלוי בלב, ובפרט שעל פי הרוב הסיבה לחסרון האהבה היא מפני שרואה אצל זולתו חסרונות שונים, והם גורמים שלא יוכל לאהוב אותו כנפשו, על כן אמר הכתוב "אני ה'", רצה לומר, שבאהבת ה' יצטרך לאהוב את אשר יאהב הוא, והרי אהבתי אתכם אמר ה', אף על פי שגם לך יש חסרונות, עם כל זה לא מנעתי את אהבתי ממך, אם כן גם עליך לאהוב את זולתך על אף חסרונותיו הנראים לעיניך. מוֹרָא'דִיגֶע דִיבּוּרִים. (מתוך הפתיחה לשיעור – סוטה דף לב, ט' אייר תשפ"ג)

בתמונה מימין כ"ק מרן הרבי משאץ ויזניץ שליט"א, באמצע מרן הרבי המקור ברוך מויזניץ זצוק"ל, משמאל מרן הרבי האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל

יישר כוח לידידי ר' אהרון ברוך ליבוביץ על שליחת התמונה המרגשת

הגליון נודב ע"י:
מ.ב.ל. לע"נ ר' עקיבא מפראנפורט

זרע שמשון
רבי **שמשון חיים**
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי **אריה לייב** ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי **אברהם** ב"ר זאב
נחום **בורנשטיין** זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי **יוסף לייב** ב"ר אליעזר
זוסמאן **סופר** זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי **עקיבא יוסף**
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

הזון יחזקאל
רבי **יחזקאל** ב"ר מרדכי
זלמן **אברמסקי** זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי **יוסף**
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי **יצחק** ב"ר אשר
אנשיל **הוברמן** הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי **צדוק**
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי **זבולון**
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע **סגולה** פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די **זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,**
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין **מליצי יושר**
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון
לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וידבר ה' אל משה במדבר סיני. במדרש (במדב"ר א:א) זה שאמר הכתוב 'משפטיך תהום רבה', אמר רבי מאיר הפסוק הזה הוא משל לדירה של הרשעים, שהדירה שלהם בתהום רבה. וקשה להבין מה סמיכות הפסוק 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני', ל'משפטיך תהום רבה', ומדוע ממשיל רבי מאיר את הפסוק דוקא לדירת הרשעים. ויש לומר דהנה מצינו שנחלקו בגמרא (שבת פט.) בנוגע 'הר סיני' שיש לו כמה שמות, דר' יוסי בר חנינא סובר שיש לו חמשה שמות, אולם שם העצם שלו הוא 'חורב', ונקרא 'סיני' שירדה שנאה לאומות העולם עליו. ואילו רבי אבהו סובר ש'סיני' הוא שם העצם שלו, ונקרא 'חורב' כי ירד ממנו חורבן לאומות העולם. ומפרש הרי"ף (בפירושו על העין יעקב) 'שירדה שנאה על אומות העולם', הכוונה שנשנאו על כך שלא קבלו את התורה, וירדה חורבה, הכוונה שקבלו גזר דין ועונש על שלא נטלו את התורה, ור' יוסי בר חנינא הסובר 'חורב' שמו, ונקרא 'סיני' כי ירדה ממנו שנאה לאומות העולם, היינו שהם רק שנואים על כך שלא קבלו את התורה, ואילו ר' אבהו שסובר שירד ממנו חורבה לאומות העולם, הכוונה שלא רק שנשנאו על כך שלא קבלו את התורה, אלא גם נגזר עליהם חורבן וכליה.

ונראה להוסיף שמחלוקת זו תלוי בענין אחר, והיינו שאם ישראל קבלו את התורה ברצון, שוב אין אומות העולם יכולים לקבלה, ולכן הם רק שנואים על שלא קבלו התורה בתחילה. ואילו אם נאמר שישראל לא קבלו את התורה ברצון, אלא שאח"כ קיימוה, א"כ אף אומות העולם היו יכולים לחזור ולזכות בה, ומכיון שלא קבלוה, נגזר עליהם חורבן, כי הם צריכים להענש בכפליים, ראשית על שלא קבלו את התורה בתחילה, ועוד על שלא חזרו אח"כ לזכות בה ולקיימה כפי שעשו ישראל. ומ"ד שירדה על האומות שנאה, סובר שישראל קבלו את התורה מרצון. ומ"ד שירד על האומות אף חורבה,

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לכבוד עורך הגליון מליצי יושר

מצו"ב נדבתי למדור של 'מלא העומר', יש לי רגש למדור זה יותר משאר הספרים, כי ידוע דרביה"ק מסטאמאר בעל דברי יואל זי"ע למד הרבה בספרי הרה"ק מפלאצק זי"ע, וגם התעסק בהדפסת ספריו, הגם שרביה"ק זי"ע לא נחה דעתו משאר סגולות, אבל סגולה זה של הדפסת הרה"ק מפלאצק זי"ע, היה יקר מאד בעיניו, וצוה לאנשים שהוצרכו לישועה להדפיס ספריו.

ברכה והצלחה

ח.ד.בערקאוויטש ווילימסבורג

סבר שלא קבלו ישראל את התורה בתחילה מרצון, ונגזר עליהם חורבה משום שלא חזרו לזכות בה.

והנה בכל מצוה שהוזכר בתורה שנאמרה 'בסיני', מובן מדוע נקט 'סיני', היות ובמתן תורה נזכר השם 'סיני', לכן הוזכר כן גם בכל המצוות, שהרי כולם ניתנו למשה בשעת מתן תורה. אולם כאן שאין מדובר בשום מצוה, ורק בסיפור דברים שאמר הקב"ה למשה בהר סיני למנות את ישראל, א"כ היה צריך לומר את שם העצם של המקום, וא"כ כשהזכיר כאן 'במדבר סיני', מוכח שזה שם העצם של ההר, ונקרא 'חורב' משום שירד חורבה לאומות עליו היות שלא קבלוה בתחילה, ואף לא חזרו לזכות בה לאחר מכן. וזה מה שדרשו חז"ל כאן: הדא הוא דכתיב 'משפטיך תהום רבה', דמתוך שהזכיר כאן שם 'סיני', חזינן שעשה הקב"ה משפטים וחורבנות עם האומות. וזה גם מה שהביא את דברי ר' מאיר לבאר מה הכוונה 'חורבה לאומות העולם', דלכאורה היינו שיחרבו להם הבתים והעיירות, והרי אנו רואים שהם קיימים ויש להם בתים ועיירות הרבה, על כך השיב משל את הרשעים בדירתם וכו', היינו שיבוא זמן שיהיו כל הבתים שלהם חורבה ולא יהיה להם רק את התהום שידורו בו. (זרע שמשון אות ב').

מלא העומר

לע"נ הגה"צ ר' צבי ב"ר חיים שטערן זצ"ל יא"צ כ"ו אייר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' באחד לחודש השני וגו' לאמור. יראה שהזכיר 'דיבור' (-וידבר), ו'אמירה' (-לאמור), והוא לפי שאז זכו למעלה גדולה שהם הדגלים דוגמת מחנה שכינה, [ולכן אמר 'לאמור'].

והנה כבר פירש"י (פרשת בהעלותך) שפרשת הפסח שבחודש הראשון היה ראוי להקדים, ולמה לא פתח בזו, מפני שהיו גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא עשו אלא פסח זו בלבד. וזהו 'וידבר', שהוא דיבור לשון קשה. אעפ"כ יראה חביבות 'לאמור', שהיא אמירה רכה, שע"י שפתח בזו, ניכר כי הקב"ה חס על כבודן של ישראל, לפי שחיבבן, ולזה זכו למנין, כמו שפירש"י משל לצאן החביבה על בעליה. [וזה טעם נוסף מדוע כתיב 'לאמור', כי הקב"ה חס על כבודן של ישראל].

ואולם מה שנתאחר המנין עד אחד באייר, לזה פרט הכתוב היות כי אחר שנשתקעו בטומאת מצרים, נטהרו ע"י מתן תורה, שקבלו התורה אחר שבעה שבועות שהוא דוגמת שבעה נקיים, שאז נטהרו מזוהמתן טומאת מצרים. אבל כאשר עשו העגל, אבדו הקדושה שקבלו מהר סיני, והיו צריכין פעולות וקדושה יתירה לצאת מטומאת מצרים, ולמען יזכו למדריגה גדולה שיהיו מחנה מול מחנה, שהד' דגלים נגד ד' חיות שבמרכבה. ולהיות שרצה הקב"ה להראות חביבות ישראל איך שמחל להם על עון העגל, וידוע כי בניסן הוא מזל טלה עבודת מצרים, ובעת שעשו העגל כוונתם היה להמשיך מזל שור, לכן אחר שכבר תקנו חטא העגל בנדבת המשכן ובאהל מועד, ניתן להם מעלה זו באייר, שהוא מזל שור, להורות שקטיגור נעשה סניגור.

וגם עמדה להם המצות שעשו בימי ניסן, שאז נטהרו ממה שהמשיכו עליהם טומאת מצרים בחטא העגל. וזהו 'בשנה השנית', שאז 'לצאתם מארץ מצרים', שנטהרו מטומאת מצרים שחזרה וניעור מהעגל, ונמשך להם שהיה עת רצון לישראל אז, כדי שיזכו ל'שאו את ראש כל עדת בני ישראל'.

אבני נזר

לע"נ הג"ר יחזקאל פישל ב"ר משה אברהם ז"ל יא"צ כ"ו אייר

ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו. התוס' במו"ק (דף כח. ד"ה ומיתה, בשם יש מפרשים) כתבו החילוק בין עונש מיתה בידי שמים, ובין עונש כרת, וז"ל: מת בחמשים, היא מיתה שבידי שמים, וכי איתא בהדי זרעו, הוי כרת, וששים מיתת כל אדם, עכ"ל. וביאר האבני נזר (אבה"ע סימן מ"ה) כוונתם, דאיכא ב' עונשין של כרת. א) כשמת מחמשים עד ששים שנה, וגם שנת ששים בכלל, רק אם גם זרעו נכרת הוי כרת, ואם אין זרעו נכרת, אז זה מיתה בידי שמים. ב) כשמת קודם חמשים שנה גם אם אין זרעו נכרת הוי כרת[א].

והוסיף וז"ל: לכאורה דברי התוס' הוא כעין דברי נבואה לחלק דקודם חמשים שנה הוי כרת אפי' בלא זרעו, ולאחר חמשים שנה הוי כרת דוקא אם גם זרעו נכרת. ונראה לי דבריהם ברורים ומוכרחים, דהנה בירושלמי יליף דמת בתוך חמשים זו מיתת כרת, מדכתיב "אל תכריתו את שבט הקהתי וכל עבודתם עד חמשים". וביארו התוס' (שבת כה.) וז"ל: בירושלמי קאמר דכרת היינו שאינו מגיע לחמשים, ומפיק לה מ"אל תכריתו את שבט הקהתי וגו' וזאת עשו להם וחיו", פי' אמרה תורה עשו להם תקנה שלא ימותו בעבודתן קודם חמשים, וכתיב "אל תכריתו", משמע כרת היינו שמת קודם חמשים, עכ"ל התוס'.

ולכאורה צ"ע, דנהי שעבודתם תוך חמשים, מ"מ מי יימר שאם לא היו אהרן ובניו מכסים תחילה שלא יבואו לראות כבלע את הקודש, דהיו מתים תיכף תוך חמשים.

ונראה דס"ל כדעת תרגום יונתן (במדבר ד:כ) דכתב עה"פ ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, בזה הלשון "ולא ימותו באשא מצלהבא", והיינו מיתה פתאומית, כעין שפירש (ויקרא טז:א) בנדב ואביהו ובחמשים ומאתים איש מקריבי הקטורת, וא"כ היה מיתתם תיכף בשעת עבודתם תוך חמשים. והנה בקרא כתיב "אל **תכריתו** וגו' ולא יבואו לראות וגו' **ומתו**", וקשה דפתח בכרת ומסיים במיתה בידי שמים. אך הענין כנ"ל, דבאמת אין חיובו רק במיתה בידי שמים (כדכתב הרמב"ן בספה"מ שורש ג'), אך דכל מיתה בידי שמים שבמדבר קודם מעשה קרח מתרגם יונתן "באשא מצלהבא", שלא היו ממתינין להם כלל, כדי שלא יבוא מזה ערעור על הכהונה אם היו שותקים להם תיכף. אך לאחר מעשה קרח, כתיב "ולא יהיה כקרח וכעדתו", שאח"כ אם יבוא אחד לערער על הכהונה, לא יהיה דינו במיתה רק בצרעת, דאח"כ לא היה צריך חיזוק כל כך, שכבר נתחזקה הכהונה ע"י דין שנעשה בקרח ועדתו, ובכ"ד מתנות כהונה, ועל כן אינו מחויב יותר מכל מחוייבי בידי שמים מחמשים עד ששים. אבל במדבר קודם מעשה קרח - מה שהיה עליהם עונש מיתה אח"כ, באה העונש תיכף, וזה לא כדי שימות בנוער קודם חמשים, רק כדי לעשות הדין תיכף, ועל כן בני קהת שהיו בתוך חמשים, אם היו באים לראות כבלע את הקודש, היו מפסידין והיו באים לידי כרת אף שאינם מחוייבים רק מיתה בידי שמים.

ועל כן מדוקדק בכתוב "אל תכריתו", שאם לא היו כהנים מכסים, היו גורמים להם כרת, אך אח"כ כשפרט עונשם, כתיב "ומתו", כי באמת לא היו מחוייבין יותר, ואם היה מציאות שיהיו יותר על חמשים, היו פורעים כל חיובם במיתתם, שהיו מתים פחות ששים והיה תיכף, אך מפני שהם בתוך חמשים, והדין היה אז שיהיה הדין תיכף, לכן היו נכרתין, ומדוקדק הכתוב מאד. והנה ממוצא הדברים נשמע שבניהם לא היו מתים כלל כיון שאין בהם חיוב כרת, רק הם שחייבים מיתה בידי שמים, ומה שהיה ראוי לבוא עליהם אח"כ, היה נעשה הדין מיד, אבל בניהם הא לא נתחייבו כלל גם אח"כ כיון שאין באבותיהם חיוב כרת, ועל כן מדקדק הירושלמי מדכתיב "אל תכריתו", אף שבניהם לא היו מתים, שמע מינה דתוך חמשים חשוב כרת אף אי אין בניו מתים.

צדקת הצדיק

לע"נ ר' בצלאל ברוך ב"ר צבי הירש פרידמאן יא"צ כ' אייר

פרשת במדבר. פרשת במדבר קורין תמיד קודם חג השבועות אחר התוכחה של פרשת בחוקותי, שהוא כדי שתכלה השנה וקללותיה. וכמו כן קורין פרשת נצבים קודם ר"ה אחר התוכחה שבמשנה תורה, שהוא ג"כ כדי שתכלה השנה וקללותיה, כדברי חז"ל (מגילה לא:), והיינו שלאחר התוכחה קורין 'אתם נצבים היום כולכם' וגו', שלאחר התוכחה והיסורין נתברר כל פרטי נפשות ישראל איך שיהיה מחוטב עציך וגו' שכולם יש להם שורש

[א] וכעין זה כתב בדרשות חת"ס (ח"ב דף שיט. טור א'), וז"ל: אם מת בנוער קודם חמשים הוה כרת, ואז אין בניו נכרתים כי די לו בעונש זה שמת בנוער, ומחמשים ועד ששים גם בניו נכרתים.

סגולת אריה"ק ע"פ הדרכת הרה"צ מ'אראד אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים
א ת"ח ויר"ש וועט טון פאר אייך די סגולה בנאמנות, די אריה"ק איז מבטיח "**יבער לבו לשמים לטובה, ותראה פלאים**". שטרענג קאנפידענשעל. מ'קען עס געבען פון מעשר
מכון דורות ישרים 917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

בהקדושה. וכמו כן בפרשת במדבר נתבררו כל פרטי נפשות שיש להם מספר וכולם נכללים בשורש הקדושה וכו'.

ואיתא במדרש רבה (פרשה זו ב:יב) עה"פ 'והיה מספר בני ישראל', שבשלוש ברכות נתברכו ישראל. ככוכבים וכחול וכעפר הארץ. ברכת הכוכבים ניתן לאברהם 'והרביתי את זרעך ככוכבי השמים', ברכת החול ניתן ליצחק 'וכחול אשר על שפת הים', וברכת העפר ניתן ליעקב 'והיה זרעך כעפר הארץ'. והיינו כי בחינת אברהם אבינו ע"ה היה לזכך נפשו לישא עיניו למרום בתשוקה גדולה להתדבק בו ית', ונגד זה נאמר לו 'הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגו' כה יהיה זרעך' במדריגה זו. ובחינת יצחק אבינו ע"ה היה מדת הגבורה להיות גבור הכובש את יצרו, לכן ניתן לו ברכת החול שעל שפת הים, כדאיתא במדרש (תנחומא חוקת ו') 'מה החול גדר לים, כך חכמתו של שלמה היתה לגדר בפני יצרו'. כי מי הים רומזים על תאוות, וע"י ברכת החול יש לכל פרט נפש הכח להיות כובש את יצרו. וברכת עפר הארץ ניתן ליעקב אבינו ע"ה שגם אם חלילה שום נפש מישראל יהיה נטבע בשפל המדריגה עד לעפר ח"ו, יוכל להתברר ולהיות חוסה בשם ה' אחר תשובה שלימה שהכל היה בהשגחה מרצונו ית'.

לע"נ ר' יחיאל ב"ר אהרן טויבעד ז"ל יא"צ כ"ז אייר

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם. איתא במדרש כאן: א"ר פנחס בר אידי, מה כתיב בראש הספר 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', 'רומם' את ראש, או 'גדל' את ראש, לא נאמר, אלא 'שאו' את ראש, כאדם האומר לקוסטינר (-ממונה להרוג חייבי מיתה) 'סב רישיה דפלן' (-טול ראשו של פלוני), כך נתן רמז למה 'שאו את ראש', שאם יזכו, יעלו לגדולה, ואם לא יזכו, ימותו ויטול ראשיהן ע"כ. וברמב"ן תמה על זה מדוע דרשו אותו לגנאי. ובעיר גבורים כתב כי הראשים נושאים את עון הדור ע"ש.

ויש לפרש לפי דרך זה, ד'שאו את ראש' קאי על הראשים, על דרך השבח, ואכן הכוונה 'שאו את ראש' קאי על הראשים אשר מדת הדין יהיה אצלם, אמנם על ידי כך יש מדת הרחמים אצל ישראל. דהנה העולם מתנהג חציו במדת הדין, וחציו במדת הרחמים, כי ראה הקב"ה שאין העולם מתקיים במדת הדין, לכן שיתף מדת הרחמים. אמנם הצדיקים סובלים מדת הדין הרבה יותר משורת הדין, ועל ידי כך יש לעולם מדת הרחמים. וכפי דאיתא במדרש תנחומא (ויחי פרק ג') דרבינו הקדוש חשש בשיניו י"ג שנה, וכל אותן י"ג שנה לא מתה חיה (-יולדת) בא"י, ולא הפילה אשה עוברה בא"י, בסוף י"ג שנה וכו' ונתרפא רבי, באותה שעה א"ר חייא 'אי לכם חיות שבארץ ישראל, אי לכם עוברות שבא"י', ע"ש. והיינו כי עיד"ז שרבי ראש הדור סבל יסורים, ניצלו אחרים מן היסורים.

ובתולדות יעקב יוסף (פרשת מטות) מפרש בזה מה שאמרו (ברכות יז:) על רבי חנינא בן דוסא, דכל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דהכוונה, דבשביל שרבי חנינא היה די לו בקב חרובין מע"ש לע"ש וסבל ממדת הדין, על כן נשפע לכל העולם כולו מדת הרחמים ונזונו, ע"כ. והביאור בזה, כי לפי שהעולם מחולק לחציו מדת הרחמים, וחציו מדת הדין, על כן לסיבת מה שסבלו הצדיקים ונטלו חלק גדול ממדת הדין עליהם, היו העולם שרויים בטובה, כי העולם מתנהג כסדר הזה חציו במדת הדין וחציו במדה"ר.

ובזה ביאר בתורת חיים (ב"ק נ.) מה שאמרו (מנחות כט:), דבעת ששקלו בשר רבי עקיבא, אמרו מלאכי השרת 'זו תורה וזו שכרה', אמר להם הקב"ה: שתוק, כך עלתה במחשבה לפני. והכוונה, כי ר' עקיבא קיבל על עצמו מדת הדין כפי שהיה תחילת המחשבה לברוא את העולם במדת הדין, וזהו 'כך עלתה **במחשבה** לפני', היינו כפי המחשבה של מדת הדין, שההנהגה עם ר' עקיבא היתה במדת הדין, ועל ידי כך נגרם רחמים לעולם, עכ"ד. ומהר"י מינץ (ב"ב דרשות סוף דרוש ה') פירש בזה הפסוק (משלי טז:יד) 'חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה', כלומר חמת מלך מלכי המלכים, הוא מלאכי מות בשונאיהם של ישראל, ועל ידי איש חכם שנוטל מכפר, ועל ידי כך אומרים למלאך המשחית 'הרף ידיך', ע"כ.

וזה הכוונה 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', והוא לישנא דמשתמע לתרי אנפי, הן מלשון חשיבות, והן כפי שביאר המדרש כאדם האומר לקוסטינר 'סב רישיה', דעל ידי שהראשים של ישראל נתקיים בהם 'שאו את ראש' באופן של מדת הדין, על ידי כך 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל' כפשוטו לגדלם ולנשאם, וזכות של הראשים יגן עליהם.

לע"נ הרה"ק ר' יהגשע ב"ר אריה לייב מדינוב זצ"ל יא"צ כ"ג אייר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני. במדרש רבה כאן: 'צדקתך כהררי אל', צדקה שאתה מביא על העולם מפורסמת כהרים הללו, 'משפטיך תהום רבה', משפט שאתה עושה בעוה"ז הוא כ'תהום רבה', מה תהום בסתר, אף משפט שאתה מביא הוא בסתר, ע"כ. אפשר הכוונה, דלפי שהטובה הכל רואין טובתו של הקב"ה, אמנם טובת היסורים אין כולם מכירים, וזה 'בסתר'. וע' במדרש שם שמביא דמשפט הרשעים הוא בתוך התהום, ע"ש. ואילמלי היו רואין רוב העונש שבתהום, אז ודאי היו נותנים הודיה להשי"ת בטוב שמחלק עני בעניו, דבהני יסורים קשים ניצל מיסורים לעד, [וכמו שפירש"י הפסוק 'יחלץ עני בעניו' (איוב לו:טו), ד'בעבור העוני, יחלצו המקום מדינה של עונש גהינם הקשה ביותר']. וכמו שהחולה נותן שבח לרופא שהציל נפשו משחת על ידי הקזה, וזה הטובה של הרופא כולם מכירין, אמנם משפטים בעוה"ז דומה לתהום שהוא בסתר, שאין רואין רוב העונש דראוין לבוא, כן טובת משפטיך בסתר.

לזכות י.י.ב.י. להצלחה בכ"ע

ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה. הטעם שעומר בא מן השעורים, ואילו שתי הלחם בא מן החטים, אף שהם קרבן אחד להתיר חדש. יש לומר הטעם דהנה ביציאה ממצרים שטופי זימה, וקיבלו פחיתות מהם, הוצרכו לנטות לצד הפרישות ביותר, והוא סילוק הגופניות, וזהו קרבן העומר, וממנו ספירת ז' שבועות כמו ז' נקיים, והיינו פרישה מחומריות לגמרי. משא"כ מתן תורה, דהתורה היא דרך המיצוע, ורק מי שהיה כבר דבק בחומריות, צריך תחילה נטיה לפרישות ביותר, ואח"כ יכול לבוא למיצוע, (כמבואר בח' פרקים להרמב"ם). ועל כן ביציאה ממצרים חומריים, הוצרכו לנטות לצד הפרישות לגמרי, וזה זיכוך ימי הספירה. ואילו במתן תורה בשבועות קבלו דרך המיצוע, שגם הגופניות יהיה בו עבודת השי"ת.

והנה הגוף הוא קליפה, והנפש הוא פרי, כדאמרו (נדה ס"ב) 'לעיסת גריסין', דהפנים של הפרי נקרא 'נפש', ולכן חלוקת הפרי מן הקליפה, נקרא 'חלוקת נפש', ע"ש. והנה אמרו (מנחות ע:) דבחטה מצטרפת גם הקליפה לכביצה לענין טומאה, דגם הקליפה ראוי לאכילה. משא"כ בשעורה אין הקליפה מצטרפת להשיעור, דבשעורה אין הקליפה ראויה לאכילה, ע"ש. ולכן העומר

תולדות בעל החזון יחזקאל זצ"ל

סיפר הרב ר' בצלאל רפופורט שליט"א ששמע סיפור נפלא מאחד מנכבדי קהילת 'הענדון' בלונדון ר' משה שווארץ ז"ל, זה היה עוד לפני מלחמת העולם השניה, והיתה חופה שבעל החזון יחזקאל הוזמן להיות המסדר קידושין, ושלא כדרכו הגיע באיחור גדול, אף שהיה דייקן מאד בזמן.

וסיפר אח"כ לר' משה הנ"ל, שלפני שעמד לצאת לחופה, בא אליו יהודי שעמד גם הוא לחתן את בתו באותו יום, והבטיח לחתן נדוניא של מאתיים לירות, שהיה סכום גדול בעת ההיא, ואין לו הכסף, והחתן אינו מוכן ללכת לחופה אם לא יקבל את הכסף מראש. ונסע החזון יחזקאל מיד לאחד מעשירי העיר, וסיפר לו מה שקרה, וביקש ממנו שיתן את כל הסכום להכנסת כלה, והלה התווכח ולא רצה לתת את כל הסכום אלא חלק קטן ממנו. ואז הבריק במוחו רעיון גאוני, היות ויהודי אנגלי פשוט זה החשיב עצמו לציוני, אמר לו החזון יחזקאל: אשאל אותך שאלה, אם הרצל בכבודו ובעצמו היה בא אליך ומבקש ממך סכום זה, היית נותן לו? והשיב: להרצל ודאי הייתי נותן. אז אמר לו החזון יחזקאל: דע לך! בשמים אני חשוב יותר מהרצל. ואז קיבל את מה שביקש.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק –** לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי -** הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

2792034@gmail.com אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה **להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א** 438-875-5478

גבאים ושמשים בקנדה, שרוצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשיהם, יתקשרו להרה"ג **ר' יאיר כהן שליט"א**

התחלת הספירה, דאז הזמן של זיכוך וסילוק הגופניות, לכן בא העומר מן השעורים, דמסלקין ומשליכין הקליפה דאינו ראוי לאכילה. משא"כ שתי הלחם דעצרת זמן מתן תורה, דדרך התורה לחבר גם הגוף לעבודת השי"ת, לכן בא מן החטים דגם הקליפה נאכלת. (אוצרות יוסף דרוש ד' אות ל"א).

בן לאשרי

לרפואת ב.י.ב.ש.ה.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני ב אהל מועד. יש לדקדק ד'במדבר סיני' לכאורה מיותר, דמי לא יודע דאהל מועד היה במדבר סיני. בשלמא בפרשת הפסח (בהעלותך ט:א), דלא כתיב שם 'אהל מועד', צריך לומר 'במדבר סיני'. אבל כאן דכתיב 'באהל מועד', א"כ 'במדבר סיני' למה לי. ויש לומר על פי אומרם (זבחים קטו.), דבעת שניתנה תורה לישראל היה הקול הולך מסוף העולם ועד סופו וכו', ובאו מלכי אומות העולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון ששמענו וכו', אמר להם חמדה טובה יש לו להקב"ה וכו' ומבקש ליתנה לבניו, שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן', מיד פתחו כולם ואמרו 'ה' יברך את עמו בשלום', ע"כ. ויש להבין למה ברכום דוקא בברכה זו, שהיא סופן של ברכות [בשמ"ע ובברכת כהנים].

ויש לומר דמסופר על הצדיק הק' רבי ישראל רוזינר זי"ע, דנתנו לו פעם אחת קפה וקובית סוכר לשתות, ולקח הסוכר בכפו וסגרה, ושתה הקפה, וכששאלוהו הלא נתנו לו גם סוכר, ומדוע שתה בלי הסוכר, ופתח את כפו והראה שאין שם הסוכר. ואמר להם דכל האיברים צריכים לסייע זה לזה, ויכולים להמתיק השתיה גם ע"י מציצת הסוכר בכפו. אך זה הוא באם היה שלום בין האיברים, דאז כל אבר מסייע לאבר השני, אך כשאדם חוטא, כתיב (תהלים לח:ד) 'אין שלום בעצמי מפני חטאתי', ואז מוכרח הפה לשתות ולמצוץ גם הסוכר, אבל מי שאינו חוטא, אז מוצץ אבר אחר הסוכר, ומתיקותו נרגש בפה.

והנה על פי סדר שלנו, בכל שנה חלה פרשת במדבר לפני שבוע שחל בו חג השבועות, ונראה מזה שהיא הקדמה ושייכת לקבלת התורה. ואולי יש לומר דתיבת **'במדבר'** גימטריה **'רמ"ח'** כנגד רמ"ח מצוות עשה שבתורה, שהם כנגד רמ"ח איברים שבאדם, דאם מקיים הרמ"ח מצוות עשה, נעשה שלום בין האברים. ועם **'סיני'** גימטריה **'בשלום'**. ולפי זה מובן דכיון דכאן תיבות 'במדבר סיני' מיותרים, ולא צריך לגופיה, דכבר כתוב 'באהל מועד', לכן ניליף מיניה הקדמה לקבלת התורה, דבירכו אומות העולם לישראל 'בשלום', וזהו 'במדבר סיני', היינו ברכת השלום, דברכת השלום הוא אות שמקיימין רמ"ח מצוות עשה.

וממילא יתיישב הרגשת חז"ל (פסחים ו:) דפרשת במדבר נאמרה בחודש השני, והיה לו להקדים פרשת פסח שני שהיה בחודש הראשון. אבל לדברינו ניחא, דבפרשת בהעלותך כתיב רק 'במדבר סיני', ולא כתיב 'באהל מועד', ולכן היינו סוברים דלגופיה איצטריך, ולכן הקדימה התורה בראש הספר פרשה זו, דזה הקדמה לקבלת התורה, ללמד דקיום רמ"ח מצוות עשה מביא שלום לאדם, ועל ידי זה יוכל לזכות לקבלת התורה, יהי רצון שנזכה לזה.

חזון יחזקאל

לע"נ הרה"ק ר' יהושע עוזיאל ב"ר אברהם משה זצ"ל אדמו"ר ממארקישאוו

הגואל בית בבתי ערי חומה הרי זה כמין רבית. תנן במשנה בערכין (דף לא.) המוכר בית בבתי ערי חומה, הרי זה גואל מיד, (ואינו כשדה אחוזה שאינו יכול לגאול פחות משתי שנים). וגאולה זה שגואל ומחזיר כל מה שנתן לו הלוקח, ואינו מנכה מזה מה שהשתמש הלוקח בבית עד שגאלו המוכר, הרי הוא "כמין ריבית", שהרי משתמש הלוקח בבית בשכר המתנת מעותיו שיחזיר לו המוכר כשיגאלנו, אבל אינו ריבית גמורה, כי ריבית גמורה איננה אלא כשהיא בדרך הלואה, ולא בבתי ערי חומה שהוא בדרך מכר. והקשה הגמ' והתניא "הרי זו ריבית גמורה, אלא שהתורה התירתו", ולא כדתנן במשנה דהרי זה רק "כמין ריבית". ותירץ ר' יוחנן, דהמשנה הוא כר' יהודה שסובר דריבית הבאה על ידי מכר אינו ריבית גמורה, ובריתא הוא כרבנן שסוברים דזה ריבית גמורה.

וכתב בחזון יחזקאל (תוספתא ב"מ פ"ב מ"א), דצדדי הספק אם זה רבית גמורה או לא, תליא במה שיש לחקור אם אמרינן שהמקח נגמר עכשיו, ואינו צריך עוד לשום דבר כדי לקיימו, אך התורה אמרה שבהחזרת דמי המקח בתוך שנת ממכרו, שהמכירה בטלה למפרע, דאז אין בזה משום רבית, שהרי בשעת מתן המעות נגמר המקח, והכסף הנתון בשעת נתינתו תורת דמי מקח עליו בלבד, ומה שאמרה תורה שהמוכר יכול לבטל אח"כ בהחזרת דמי המקח את המכירה למפרע והמעות נעשו מלוה, אין זה מלוה ברבית בשעת מתן מעות.

אבל אי אמרינן שבשעת נתינת המעות לא נגמר עוד המקח, וקיומו עודנו תלוי בדבר, א"כ משעת מתן המעות נתנו הלוקח על תנאי, אם יחול קיום המקח היינו על ידי זה שלא יהיה שם גאולת הבית מצד המוכר בשנת ממכרו, אז המעות הן דמי המקח. ואם לא יחול קיום המקח, אז המעות מעתה מלוה, ובאופן כזה שפיר הוי רבית.

אבל הא גופא צ"ע, דמנא לן דזה ריבית גמורה, דלמא מכירה גמורה היא, אך התורה נתנה להמוכר זכות גאולת ביתו בתוך שנת ממכרו, דומיא דגאולת שדה אחוזה ודומיא דעבד עברי ואמה העבריה שיוצאים בגרעון כסף והמכירה אינה בטלה בהם למפרע, ודלמא בגאולת בתי ערי חומה נמי הכי, וממילא אין בזה משום רבית כלל.

ותירץ, דמדכתיב בקרא (ויקרא כה:ל): "ואם לא יגאל עד מלאות לו שנה תמימה וקם הבית אשר לו חומה לצמיתות לקונה אותו", משמע כי עי"ז שלא יגאל עד השלמת השנה קם הבית לקונה, אבל עד כלות השנה לא היתה מכירה גמורה, שהמקח לא נגמר עתה, וקיומו עודנו תלוי בדבר, שלא יהיה מעשה גאולת הבית במשך שנת ממכרו.

שערי זבול

לע"נ הג"ר מיכל יהודה ב"ר משה דוד לפקוביץ זצ"ל

גלגול הקודם. דע שהנשמה יש לה משיכה להדברים שעשה האדם בגלגול הקודם, ולכך צריכים מאד להשגיח, כיון שמה שצריך לתקן, על זה הוא נמשך ויכול לפגום ח"ו, דהנה עוזיהו מלך יהודה שהיה ישראל ונמשך להקטיר קטורת ונענש ע"י זה ונעשה מצורע, ולמה היה רוצה דוקא להקטיר קטורת, וגילה האר"י הקדוש כי עוזיהו הוא גלגול עוזא עצמו הכתוב בספר שמואל (ב' ו) 'ועוזא ואחיו בני אבינדב', ולכן אותיותיהם שוות, לכן בא לתקן עון הראשון אשר שלח ידו בארון אלוקים ומת עליו, עיין בשמואל ב' ו' כל מה דהוה. ועכ"ז לא תיקן את עצמו, ואדרבה חזר לקלקולו הראשון ששלח ידו במה שאינו ראוי, כי המלך אינו יכול להיות כהן, כי הוא איש זר משבט יהודה, וכן ממש חטא בגלגול הראשון ששלח ידו במה שלא היה ראוי אליו, אמנם נשמתו היתה יודעת, כי מתחילה היה כהן ונגררה אחר הכהונה ורצתה להתנהג בכהונה, ופגם בזה, כי עתה לא היה כהן, וזהו כשרוצים לתקן בעבירה, כיון שהיה ישראל, ואפילו שנשמתו היה כהן.

ובאמת במצוה צריכים תמיד להוסיף ולתקן, וכמו שמבואר בענין מרדכי שלא רצה להשתחוות לפני המן, ובזה הכניס את כל כלל ישראל בסכנה איומה וגדולה, אבל הענין שהכוונה היה שמרדכי היה גלגול יעקב אבינו, והמן היה גלגול עשו, ועל מה שהשתחוה יעקב לעשו וקרא אותו 'אדוני עשו', לכן עתה קנה אותו לעבד, וגם לא רצה להשתחות לפניו כדי שיתקן קלקול הראשון, וא"כ כאן מרדכי היה לו מסירות נפש ממש, ובזה תיקן וגם הציל בסוף את כלל ישראל.

וכפי הסיבות שנעשו בחיים של האדם, אם בשביל דבר תורה קיבל בזיונות עצומים והוא כיוון לשם שמים, אז שכרו גדול מאוד בשמים, כפי שגילה האר"י הק' לתלמידו ר' חיים ויטל מה שאמרו בב"ב על ר' ירמיה שהיה שואל כל מיני שאלות ופעם שגירשוהו אותו מהבית המדרש על האי בעיה דבעי בגוזלא שמדדה בתוך נ' אמות ורגלו אחד מבחוץ ורגלו אחד מבפנים, ועל שאלה זו גרשוהו מבית מדרש, ולכן זכה ר' ירמיה שכל השאלות שנשאלים בישיבה של מעלה, נשאלות על פיו, וזכה להיות שומר בפתח דמתיבתא דרקיע, וזהו בגלל שגרשוהו מבית המדרש בשביל דברי תורה. ומזה רואין מה מרויחים במסירות נפש על לימוד התורה. (שו"ת סי' ל"ז).

לכבוד מערכת גליון 'מליצי יושר'

שמחתי מאד לראות שהוספתם להגליון שלכם מדור נוסף בשם 'שערי זבול' מאת הרה"ק המלומד בנסים **רבי זבולון המבורגר** זי"ע, בחייו של הרה"ק הנ"ל היה לי ישועה גדולה אצלו, היה לו כחות מיוחדים ע"י לימוד תורה לשמה מתוך יסורים, וסבל הרבה עבור כלל ישראל כידוע שקיבל על עצמו להתענות אלף תעניתים עבור כלל ישראל, ומזה נפל לחולי רח"ל.

הייתי בשבוע שעבר בציונו הק', וקיבלתי על עצמי שם לעשות כמה צילומים מהגליון בכל שבוע ולפרסם זאת בבתי מדרשים בשכונתי, ובטוח אני שאזכה בקרוב לישועה שאני צריך.

ציון הק' הוא בהר המנוחות גוש ד' חלקה ה' שורה 4 הקבר השביעי מצד שמאל.

ברכות לאין שיעור. **י.ד. זבלוצקי. ביתר**

פרשת במדבר תשפ"ג
גליון נו

דבינו ואלמדה

אוצרות דעת, נשפי חיזוק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח **רבי שמעון שפיצער** שליט"א

כיצד נכין עצמינו בימים האלו לקראת חג השבועות הבעל"ט?

מאמר מיוחד לרגל הימים הקודמים לחג השבועות, והבנה ברורה ומעשית בצידה בכל ד' חלקיה!

בהתקרבנו לחג השבועות נלמד בע"ה את דברי **המגיד הקדוש מקאזניץ** זיע"א על הפסוק "ביום הזה באו מדבר סיני" (שמות יט, א).

וזה לשונו בספרו הקדוש "**עבודת ישראל**" (לשבועות): "(על הפסוק "ביום הזה באו מדבר סיני" (שמות יט, א):) פירש רש"י: "לא היה צריך לכתוב ביום הזה, אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם".

נראה לרמוז בדברי קדשו, כי באמת **בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם**, כגון בימי פסח שיצאו ממצרים, גם בכל שנה יש נפשות מישראל שיוצאים ממצרים. וגם **בחודש הזה**, כיון שקרבו לפני הר סיני, **נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני!"**

למדנו מדברי קדשו, שלא רק מעמד מתן תורה גופא חוזר על עצמו בכל שנה ושנה, אלא **גם ההתקרבות מתחילת החודש להר סיני חוזר על עצמו**. וזהו "ביום הזה באו מדבר סיני". ביום הזה דייקא. כי **בכל שנה ושנה בראש חודש סיון, אנו מתקרבים אל הר סיני**.

וממשיך לבאר שם: "סיני מלשון שנאה, **שישנא לכל דבר רע**, כמו שאמרו חז"ל (שבת פט, א) סיני שבו ירדה שנאה לעובדי כוכבים ומזלות, רצה לומר (שירדה שנאה בלבות בני ישראל) **למעשה עובדי כוכבים ומזלות**".

סגולת הימים חוזרת וניעורה

והנה אע"פ שהמגיד הקדוש מקאזניץ דיבר כן רק לענין ההתקרבות להר סיני והשנאה שירדה אז למעשה עובדי כוכבים ומזלות, שהיא חוזרת וניעורה בכל שנה ושנה בליבותיהם של ישראל, בספר הקדוש "**שפת אמת**" (שבועות תרמ"ג) מבואר **שכך הוא לענין כל הימים שקודם שבועות, אשר הם הכנה לשבועות** כמבואר בפסוקים, דהיינו **גם ראש חודש וגם יום המיוחס וגם שלושת ימי הגבלה, כולם חוזרים וניעורים בכל שנה ושנה ואורותיהם חוזרים ומאירים את לבות בני ישראל.**

והביא השפת אמת ראיה לדבר, כי הנה איתא במסכת שבת (פז, א) שמשה הוסיף יום אחד מדעתו, כי הקב"ה אמר לו (שמות יט, י) "לך אל העם וקדשתם היום ומחר", ומשה עשה חשבון לעצמו: היום ומחר - היום כמחר, מה למחר לילו עמו, אף היום לילו עמו, ולילה של היום הרי כבר יצא לו (כי הקב"ה דיבר אתו בבוקר) שמע מינה תרי יומי לבר מהאידנא (שני ימים חוץ מהיום).

אמנם לכאורה יקשה: סוף סוף איך נאמר "היום ומחר" אם הכוונה על מחר ויום שלאחריו? והיאך תכתוב התורה לשון שאינה מדוייקת? על כרחין לומר שבאמת היום ומחר הם זמנים אלו שיורד בהם קדושה בכל שנה ושנה להכנה לתורה (כי באמת בכל שנה יום מתן תורה הוא בו' בסיון וישנם רק שני ימי פרישות קודם לכן), **ומאמר השי"ת הוא לדורות**, כי ההוה ועתיד הכל שוה לפניו יתברך, רק בעבור כי לא נגלה לבני ישראל באותה שנה רק ביום, על כן הוצרכו עוד ב' ימים. ויש לרמוז פירוש זה בלשונם ז"ל: "תרי יומי לבר מהאידנא", רוצה לומר **בכל שנה הוא באמת רק תרי יומי, לבר מהאידנא בשנה זאת**, שלא נודע לבני ישראל רק ביום, היה צריך להיות ג' ימי פרישה.

ובזה הוא מיישב קושיית **המגן אברהם** איך אנו אומרים "זמן מתן תורתנו" והרי נתינת התורה היתה בז' בסיון ולא בו', אבל לפי האמור הוא הפלא ופלא, כי באמת זמן מתן תורה הוא בו' בסיון, ורק השנה הראשונה יצאה מן הכלל, שכיון שלא נודע להם על חובת הפרישה רק בבוקר, הוצרכו לפרוש באותה שנה עוד שני ימים חוץ מאותו יום, ולכן נדחתה אז נתינת התורה לז' בסיון.

עכ"פ נמצאנו למדים ש**סגולת הימים שסייעו לבני ישראל בשנה הראשונה לקבל את התורה, חוזרת ומתעוררת בכל שנה**, ובכלל זה גם האהבה הגדולה שהקב"ה הראה אז לבניו כפי שאמר "והייתם לי סגולה מכל העמים", וגם הפרישות וההגבלה, כלומר הכוח שיש לו לכל אחד מישראל להגביל את עצמו. הוי אומר: דברים אלו הם לא רק ציווים לנהוג על ידם, אלא הם **הארות שנשפעים בכל שנה מלמעלה ומסייעים לבני ישראל בעבודתם בקודש!**

בשבועות האור מאיר במלואו

יותר מזה יצא מפה קדוש הרה"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא** זיע"א, שחג השבועות עדיף על פני החגים האחרים, כי בעוד בכל החגים מאיר רק **מעין** האור של אותו יו"ט שהאיר בשעתו, **בשבועות מאיר האור של מתן תורה במילואו, כי בו ניתנת התורה ממש** כפי שניתנה בשנה הראשונה.

ויתכן לבאר בדרך אפשר סיבת החילוק בין חג השבועות לשאר החגים, כי הנה התורה היא הכלל, והמצוות הן הפרטים הרבים שבכלל, ובעוד המצוות שהן הפרטים מוגבלות לזמן מסויים, כי אי אפשר לקיים מצות מצה או מצות סוכה אלא בעתם ובזמנם, **התורה עצמה אינה מוגבלת לא לזמן ולא למקום, כי בכל עת ובכל זמן ובכל מקום מצווה האדם לבטל עצמו לתורה.**

ולכן אפשר להבין שזהו החילוק: כאשר בני ישראל רוצים להתבטל למצות מצה או סוכה, כיון שהן מוגבלות לזמן מסוים, אפשר שגם כאשר הם מקיימים אותן באותו זמן, כיון שסוף כל סוף אינו אותו זמן ממש כי כבר עברו שנים הרבה מאז יציאת מצרים, אינם יכולים להמשיך עליהם רק מעין אותו אור שהאיר באותה שנה. מה שאין כן **לענין התורה, שכיון שאינה מוגבלת לא לזמן ולא למקום, אין שום סיבה לחלק בין שנה זו לשנה הראשונה, ולעולם האור מאיר בשלמותו!**

וביותר יוכח הדבר מראיית השפת אמת דלעיל, כי אילו היה מעמד מתן תורה שבכל שנה תלוי במעמד מתן תורה של השנה הראשונה, היה צריך גם היום להיות חג השבועות בז' סיון ולא בו' בסיון. על כרחין שמעמד מתן תורה שבכל שנה עומד בזכות עצמו ולכן האור מאיר אז בשלמותו!

אך כיצד ובאיזה אופן נעשה את ההכנה הכי נאותה, תשובה ברורה ומעשית בהמשך המאמר בעמוד הבא!

הערות

הר"ן בנדרים (ל, א) כתב שבמעשה קידושין אין האשה צריכה לעשות כלום כי אם להפקיר את עצמה, ואז הבעל כאילו קונה אותה מן ההפקר.

ואיתא **בספרים הקדושים, שזוהי העבודה המוטלת על בני ישראל בבואם לקבל את התורה. עליהם לבטוח בהשי"ת יותר ויותר, עד שיפקירו את עצמם כליל בפניו**, ויהיו מוכנים שיעשה עמהם כרצונו - בין יכאיב לנו בין ייבייש אותנו, בין ימנע מאתנו פרנסתנו, את הכל נקבל באהבה, ואפילו כשנרעב מחוסר פרנסה, לא נלך בערמה ובדרכי שקר כנגד רצונו!

מעיקרי ויסודי התורה – מידת הביטחון!

בהמשך להאמור בעמוד א',
נראה נא כיצד ובאיזה אופן נתחזק בעבודת ה' בימים אלו, במאמר מחולק לד' חלקים.

חלק א'

במה אנו צריכים להתחזק בעבודת ה'?

הנה במשלי (כא, כב) כתוב: "עִיר גִּבֹּרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד עֹז מִבְטֶחָה", ופירש רש"י: "עיר גבורים עלה חכם - זה משה רבינו שעלה לבין המלאכים גיבורי כח". והוא על פי המבואר במסכת שבת (פח, ב) שבעלותו לקבל את התורה, היה לו ויכוח עם המלאכים שביקשו לעכב בעדו. ולפי זה פירוש המשך הכתוב "ויורד עוז מבטחה" הוא, שהוריד את התורה לישראל.

אכן צריך ביאור לפי זה למה יקרא לתורה "עוז מבטחה".

וכתב **רבינו בחיי** ז"ל בספרו "**כד הקמח**" (ערך בטחון) שלכן נקראת התורה בשם 'בטחון', משום **שהבטחון הוא עיקר ובסיס לתורה, ומי שיש לו בטחון חזק בלבו יש בכוחו לקיים את כל מצוות התורה.** ובלשונו: מפני שמידת הבטחון עיקר גדול מעיקרי התורה, לכך **מצינו שהתורה מיוסדת עליה, ונקראת בטחון על שם מדת בטחון**, הוא שכתוב "עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה".

וכן כתב רבינו בחיי בפירושו על התורה כמה פעמים, שמסיבה זו הורידנו הקב"ה למצרים והעלנו משם על ידי ניסים נוראים, ולאחר מכן קרע לנו את הים והאכילנו את המן, **הכל כדי לגדל אותנו עד שנשים מבטחנו בכל מצב שבעולם בהשי"ת, ועל ידי זה נהיה ראויים לקבלת התורה**, כי הבטחון הוא עיקר לכל התורה כולה!

עבודת החיים

ואכן כאשר נתבונן במהות המצוות לפרטיהן, נראה שברוב המצוות אין אנו זקוקים אפילו לספר שיסביר לנו כי מי שיש לו אמונה ובטחון יוכל לקיימן בנקל, ומי שאין לו אמונה ובטחון, יקשה לו עד מאוד לקיימן. ולמשל המצוות שבין אדם לחבירו, כגון נקימה, נטירה, כעס, קנאה, וכן הלאה. כל רעות חולות אלה מתנוצצות רק אצל מי שלא זכר כי הכל מאת ה', כי אם היה זוכר שהכל מאת ה', היה מבין שאין לו לתלות את האשמה בחבירו, כי אלמלא חבירו היה מגיע לו הנזק על ידי אדם אחר!

הן ודאי לאו מלאכה קלה היא, אך **היא עבודת החיים, ובכל יום מוסיפים להשריש דבר זה בלבנו כדי לעלות ממדרגה למדרגה.** כן הוא לענין שמיטה, וכך הוא לענין השבת, וכמו כן שלא ליטול ריבית, גניבה גזילה. כך עוברים בעיון על כל מצוות התורה ורואים שהם מיוסדים על מצות הבטחון, וממילא מגיעים מזה להכרה, **שעל מנת לקבל את התורה באמת ולקיים את מצוותיה, צריכים להאמין באמונה שלמה שכל מה שנעשה לנו הוא מאת ה'**, אשר עושה הכל לטובתינו!

וישימו באלוקים כסלם

ובפירוש **הגר"א** על תהלים כתב, שכן מפורש ענין זה בדברי נעים זמירות ישראל במזמור המדבר על התורה (עח, ה-ז): וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם: לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקֻמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם: וְיָשִׂימוּ בֵאלֹקִים כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ - עדות ביעקב זו נביאים וכתובים, ותורה שם בישראל זו התורה, ותכלית כל זה למען ידעו דור אחרון וישימו באלוקים כסלם, דהיינו שיבטחו בה' אלוקים עד שיתבטלו אליו לגמרי ויהיו בפניו כהפקר.

והנה היות שנתבאר לעיל שבימים אלו של קודם מתן תורה חוזר להאיר אור סגולת הימים האלה, נמצא שעלינו להתחזק בבטחון כדי להכין את נפשנו לקבלת עול התורה והמצוות אשר בסיסן הוא מידת הבטחון שלנו כאמור!

חלק ב'

איך נוכל להתחזק בעבודת ה'?

אכן אחד מן הדברים שעלינו לעבוד עליו בתקופה זו ויועיל לנו למאוד הוא כדלהלן: כל אחד בבואו לקבל איזה קבלה בעבודת ה', מייחל מאוד שהדבר יצליח, אך יחד עם כך מקנן בלבו החשש שמא לא יצליח. ולמשל, אם האדם רוצה להתחיל לקום בהשכמה לתפילת שחרית, יעשה כל מה שביכולתו למען הצלחת הדבר, ילך לישון מוקדם, יכין שעון מעורר ויקבע חברותא עם פלוני וכן הלאה, אך החשש יקנן בלבו מי יודע אם כל זה באמת יעלה יפה. וכן אם האדם מקבל על עצמו שלא לדבר דיבורים אסורים, או להמנע מראיות אסורות, או מדיבור באמצע התפילה וכן הלאה. את הקבלה יקבל בשעה שיש בו התעוררות גדולה, אך הוא עצמו יחשוש שמא כשיתקרר מעט לא יוכל עמוד בקבלתו.

על זה כתב **הרמב"ן** בחיבורו "**אמונה ובטחון**", שעל כגון דא נאמר "בטח בה' ועשה טוב" - **על האדם לעשות אמנם את מה שביכולתו, אבל לענין ההצלחה עליו לבטוח בה' שיוציא את הצלחתו לפועל.** תנאי הוא קודם למעשה למי שרוצה לשנות את עצמו לטוב, לזכור **שהוא עצמו אינו יכול להביא להצלחת הדבר, ורק אם יבטח בהקב"ה, הקב"ה יצליח את דרכו כי הבא ליטהר מסייעין אותו מן השמים.** ועל כן נאמר תחילה בטח בה' ואחר כך עשה טוב, כי אם יתחיל האדם בעשה טוב קודם שיהיה הבטחון יסוד איתן בלבו, לא יראה הצלחה בעשייתו. **מוכרח הוא להתחיל בבטח בה', ואז כשיבוא לעשה טוב, יראה הצלחה גדולה בעשייתו.**

מדרגתו הנמוכה של השומר כוחות נפשו

וזה לשון הספר הקדוש "**עבודת ישראל**" (לשבועות) בהביאו תחילה את דברי הרה"ק **רבי לוי יצחק מברדיטשוב** זיע"א סניגורן של ישראל: "הנה איתא במדרש (פרקי דרבי אליעזר פ"מ) שביום מתן תורה ביקשו להתנמנם בבוקר ושנתם ערבה להם עד שעוררן משה רבינו ע"ה לקבל את התורה עיין שם. ואמר הצדיק הגאון **מוהר"ר לוי יצחק** זצ"ל חלילה לחשוב על עם קודש שנפלו בתרדמת העצלות והשינה ביום הנכבד שידעו שיתן הקדוש ברוך הוא את תורתו להם. אלא יש לומר דכוונתם היתה לשם שמים, שמיום שני בסיון שהתחילו לעשות הכנה לקבלת התורה ועבדו בכל כוחם ובמחשבותם הקדושים, עד שנפל עליהם ליאות ועייפות, והיו מתייראים פן לא יוכלו לקבל את התורה במחשבה צלולה כראוי, על כן נתנו שינה לעיניהם ולעפעפם תנומה בכדי שיתחדשו מוחותיהם ויתחזקו עשתונותיהם בבהירות לקבלת תורה הקדושה". עכ"ל.

וכתב על זה הרה"ק מקאזניץ זיע"א בספרו: "והנה מפשוטו של מקרא דכתיב "ויוצא משה את העם", וכל מקום דכתיב 'עם' הם פשוטי בני אדם כנודע, ולכן ניחא לומר עליהם שהיו ישנים ונרדמים עד שהקיצן משה, ויוצא אותם לקראת האלוקים. ואף גם לפי מה שאמר החסיד הנ"ל דכוונתם היתה לשם שמים, מכל מקום מוכרע שלא היו אותם האנשים במדריגה גדולה, **כי מי שנכון לבו בטוח בה' אינו צריך להכנה ומתחזק בבטחונו להלוך אל ה' ולעבודתו, ומן השמים ירחמו לחזק מוחו ולתת לו בהירות.** אמנם **מי שאינו דבוק בבוראו בדביקות כראוי, אינו בטוח בו כראוי, ומתנהג על פי דרך הטבע ושומר מוחותיו ומחשבתו** וישן בשעת שינה וכן שאר עניינים. הגם שגם זה לשם שמים, מכל מקום אינו במדריגה גדולה כמשליך על ה' יהבו ואינו משגיח על עצמו לשמור נפשו על פי דרך הטבע!"

מקור מידת הדחיינות

נתבונן נא בעצמנו למשל, ונראה כמה פעמים אנו עומדים בפני איזה דבר שמוטל עלינו לעשות (וכיון שהוא מוטל עלינו לעשותו, הרי הוא עבודת ה' שלנו), ואנו מרגישים שאין לנו את כוחות הנפש לכך. אנו צריכים לעשות שלום עם איזה אדם ואנו בושים לעשותו, אנו צריכים לדבר דבר מה עם בנינו לשם חינוכו ואין הדבר נעים לנו, אנו צריכים לדבר עם בעלי הגמ"ח על דבר ההלוואה שלא פרענו בעתה... כל אלו ודומיהם הם דברים שדורשים מאתנו כוחות נפש, ובעמדנו בפני ביצועם אנו מרגישים שכוחות הנפש אינם אתנו, ועל כן אנו נוטים לדחותם למחר, ויש מחר שלאחר זמן.

גילה לנו המגיד הק' מקאזניץ, שאך טבעי הוא להרגיש כך ולדחות מחמת כן את ביצוע הדברים המוטלים עלינו. אבל **התשובה האמיתית היא, שעל האדם להשליך את יהבו על ה'.** ירים האיש את שפופרת הטלפון, יתקשר למי שצריך להתקשר, וכל זה מבלי שיֵדע בכלל באיזה אופן תתנהל השיחה עם פלוני והאם יעלה יפה. **וברגע שיעשה את המוטל עליו ואת השאר יותיר להשי"ת לנהלו, יהיה השי"ת בעזרו!**

ולדברי המגיד הק' מקאזניץ, זה מה שהיה חסר אז לפשוטי העם אשר דאגו שלא יהיה להם כוח ומוח בשעת מתן תורה ולא שמו בטחונם בה' שיחזק את מוחם. ונמצא שזוהי העבודה המוטלת עלינו לעת כזאת בימים שלפני מתן תורה, לקבל על **עצמנו התחזקויות בעבודת ה' מבלי לחשוש שלא נוכל להתמיד בהן, אלא נסמוך על השי"ת שיהיה בעזרנו לחזקנו ולאמצנו לבל ניפול ח"ו.**

לא תעלה במעלות על מזבחי

ואמנם פשוט הדבר **שכל אחד יש לו לקבל על עצמו רק לפי מדרגתו**, ולא לדלג על המדרגות, כי המדלג על המדרגות, עלול ליפול ולשבור עצמותיו. והרי גם במתן תורה עמד כל אחד במקום שהוקצה לו ולא עלה למעלה ממנו. אך כל זה צריך לבוא מענוה, דהיינו **שיכיר האדם את מקומו ויבין שרצון השי"ת שיעלה עתה במעלה אחת ולא יותר.** אבל לאחר שידיעה זאת ברורה לו שעליו לעלות במעלה אחת, אלא שהחשש מתחיל לקנן במוחו איך יוכל לעלות, אל ידחה ח"ו את העלייה לזמן אחר מחמת כן, אלא **תיכף ומיד ישליך יהבו על ה' ויבטח בו שיצליח את דרכו.**

ומזה נרוויח יישוב גם לשאלה הידועה איך יתכן שעל האדם לשים מבטחו בה' בעניינים הרוחניים שלו, והלא רצון ה' שבעניינים הרוחניים האדם יעבוד

ויתאמץ ולא שייעשו הדברים מעצמם. אך לפי האמור, החיוב לשים בטחונו בה' אינו פוטר את האדם מלעבוד ולהתאמץ. אדרבא, **בטחונו בה' שיצליח את דרכו, הוא זה שיתן לו את הכוח הנפשי לקום ולעשות מעשה כפי יכולתו!**

חלק ג'

כך נוכל להתחזק בעבודת ה'!

ונבאר את היסוד האמור באופן נוסף: הנה ידוע שבשעה שבני ישראל מקבלים את התורה בחג השבועות, הם כביכול מתקדשים להשי"ת באירוסין וקידושין, וכבר נהגו בכמה מקומות לקרוא שטר כתובה שנכתב כביכול בין השי"ת לכנסת ישראל. והנה הדבר ידוע בקידושין שבכדי להתקדש, צריכה האשה להיות בטוחה שהיא מקבלת את מה שנותנים לה, ואם איננה בטוחה במאה אחוז, קבלתה איננה קבלה.

ומעתה כל שהאדם אינו בטוח במאה אחוז שיוכל לעלות במעלות התורה, אין זה נחשב לו שקיבל את התורה. והרי זה כדוגמת ילד שכאשר מבקשים ממנו לעשות דבר מה, הוא מתחיל לגמגם, ואין ולאו ורפיא בידיה, ומזה יודעים שלא יוכל לעשות את מה שמבקשים ממנו, כי מי שאינו מאמין שיוכל לעשות את מה שמטילים עליו, לעולם לא יוכל לעשותו. מה שאין כן הילד שיש לו 'דימוי עצמי' (self-image) גבוה, כאשר יבקשו ממנו לעשות דבר מה, תיכף ומיד יענה "הן", ונדע שיוכל להוציא את הדבר לפועל.

כאשר האדם מתבקש לעשות דבר מה ואנו רואים שהוא מתחיל לדחותו, אנו מבינים שאין לו את הרצון לעשותו, וזאת מפני שאין לו את האמונה שיכול לעשותו, כי **מי שיש לו אמונה, יש לו גם את הרצון וממילא אינו דוחה.** אך השאלה היא מדוע יש לו לאדם אמונה שיצליח בעשייתו, והרי טבע האדם שלא לקבל על עצמו התחייבויות שלא ידע אם יוכל למלאותן...

ואכן שאלה זו היא השאלה הנשאלת לגבי הבא לקבל על עצמו להתחזק בקיום התורה: קיבלת על עצמך לקום מחר מוקדם ולהתפלל בציבור מהחל ועד כלה, אך מי יאמר שתוכל לעמוד בזה, אפשר ששוב תקום באיחור ותיכנס לבית הכנסת ב"כי בא סוס" ושוב תספוג בזיונות, והתשובה היא **שהוא עושה את מה שיכול ובוטח בה' שיהיה בעזרו, וכיון שהוא בטוח שה' יהיה בעזרו, בוודאי יכול הוא להאמין שיצליח לקום מוקדם** וישנה מהרגלו רבת השנים, וכשהוא מאמין שיצליח במשימתו, ממילא נעשית קבלתו קבלה שלימה ושפיר יכול להתקדש בקידושי התורה.

כך איתא **בספרים הקדושים**, שבשלושת ימי הגבלה **התפללו בני ישראל להשי"ת בבכייה שיוכלו לקבל את התורה כיאות, ופרשו והכינו את עצמם כדי שיהיו כלים ראויים לקבל את אור התורה.** הא לך שימים אלו הם ימים שבהם האדם משנן לעצמו שיש לו לקפוץ למים כדי לעשות שינוי, והקב"ה יתן לו את הכוחות לכך, ואע"פ שנראה לו לפי מצבו והרגלו רבת השנים שלא יוכל לעשות את השינוי המיוחל, הוא מחזק את לבו בבטחונו בה' ומתפלל אליו שיהיה בעזרו שיוכל לעשותו.

אנכי ה' אלוקיך

והנה לאחר שבני ישראל הכינו את עצמם להיות ראויים לקבל את התורה, באו למעמד קבלת התורה עצמו, ומה נעשה אז? מבואר **בפרשת ואתחנן**, שאז **קיבלו את הבהירות שהקב"ה מנהל את העולם ומשגיח על כל אדם ועל כל דבר בהשגחה פרטית.** הוי אומר: מה שהיה קודם לכן אצל בני ישראל רק בגדר אמונה, נעשה אז בגדר ידיעה ברורה, וכמו שאנו אומרים בראש השנה "אתה נגלית בענן כבודך". כשהקב"ה אמר אנכי ה' אלוקיך, הרגישו בני ישראל בכל רמ"ח אבריהם ושס"ה גידיהם - שזה מדרגה יותר גבוהה אפילו מראיה - שהקב"ה מנהל את העולם יחידי ועושה ומעשה את הכל.

וכן חוזר דבר זה בכל שנה ושנה, כך שמי שמכין את עצמו לקבלת התורה בימים שקודם שבועות על-ידי חיזוק האמונה בלבו כאמור, בהגיע חג השבועות יזכה לגילוי עצום, דהיינו לבהירות נפלאה כי ה' הוא האלוקים. ולאחר שתסתלק ממנו הבהירות, תהיה עבודתו, להעלותה בכל עת על לבו. וכך היה יוצא תמיד מפי החסידים ואנשי מעשה, שלפי הכנת האדם קודם שבועות, יהיה הגילוי שלו בשבועות עצמו. וכך היו המה מדברים שהם מכינים את עצמם כדי שיזכו לשמוע את הדיבור הראשון אנכי ה' אלוקיך, והיינו שיזכו לקבל בהירות חדשה בכך.

> **מה יש לי לדאוג? הרי אבי שבשמים מנהל את כל ענייניי ועיסוקיי בדרך הטובה ביותר!**

אשר הוצאתיך מארץ מצרים

והלום ראיתי לזה הוספה נפלאה בספר **"נתיבות שלום"** (פרשת מקץ): הנה ידוע **שמלבד האמונה שהכל מושגח על ידי השי"ת ומתנהל על ידו**, עוד **יש לו לאדם להאמין שאת הכל הוא עושה לטובתו מפני שהוא אוהבו אהבה גדולה וחפץ להטיבו**, כי אם לא יאמין בזה אלא ירגיש שהקב"ה מחפש להכאיבו ולנקום בו על כל חטאיו אשר עשה, לא יוכל לשים בו מבטחו.

ובזה יישב מה שנתקשו הספרים למה נאמר "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" ולא נאמר "אנכי ה' אלוקיך אשר בראתי שמים וארץ". אך הביאור, כי אילו היה נאמר "אנכי ה' אלוקיך אשר בראתי שמים וארץ", היה נשמע מזה רק החלק הראשון, שהקב"ה מנהל את העולם ומשגיח עליו, אבל לא היה נשמע מזה שהוא מטיב לכל אחד ואחד. לכן אמר "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", כלומר **תאמין שאנכי אלוקיך המיוחד לך, כי אני דואג בכל עת לטובתך, ואפילו כשאתה נמצא במצריך ונדמה לך שהזנחתיך לגורלך, תאמין שאין הדבר כן, אלא אנכי הכנסתיך במצריך כדי שאוכל להוציאך מהם ולהכין אותך לקבלת התורה.**

וכמה שאנו מבינים שאנכי ה' אלוקיך אינו ציווי אלא גילוי, אנו משכילים מזה, **שמי שיכין את עצמו כיאות לחג השבועות, יזכה בחג השבועות לשני הגילויים, הן לגילוי הראשון שהקב"ה מנהל את העולם ומשגיח עליו, והן לגילוי שהקב"ה עושה את הכל כדי להטיב לו כמה שאפשר**, וכל זה מפני שהקב"ה יתגלה לו במעמד קבלת התורה. **וזה יועיל לו לעבור את כל התלאות והמצבים הקשים בקלות, כי יעלה על זכרונו את קרבת האלוקים שהיתה לו במעמד קבלת התורה!**

חלק ד'

היסוד - מידת הביטחון!

והנה במסכת מכות (כג, ב) איתא: "דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלש עשרה מצות נאמרו לו למשה, שלש מאות ושישים וחמש לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד איבריו של אדם. אמר רב המנונא: מאי קרא? 'תורה' צוה לנו משה מורשה. ופריך: 'תורה' בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי. ומתרץ: אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום".

ומבואר **ב'אור החיים' הקדוש** (פרשת יתרו) הטעם ששתי דברות אלו נשמעו מפי הגבורה ולא מפי משה רבינו כשאר מצוות התורה, כי בשתי מצוות אלו תלויות כל מצוות התורה, וכדאיתא **בתיקוני זוהר** (תיקון כב): "דבתרוייהו תליין פקודין דעשה ולא תעשה" - כל מצוות העשה תלויות ב"אנכי ה' אלוקיך", וכל מצוות לא תעשה תלויות ב"לא יהיה לך".

וכבר הוזכר לעיל כעין זה שמצד אחד מי שלבו חזק בבטחון בה', נקל לו לקיים את כל מצוות התורה, ומצד שני המקיים את מצוות התורה, מגיע מהן לבטחון בה'. ואפילו חוקי התורה שאין להם טעם, נועדו להביא את האדם לאמונה מיוחדת בה' על ידי שילמד לעשות רצונו מבלי להבינו.

והאמת שכל מצוה יש לה מעט מפרה אדומה, כמו שכתוב ב"**דברי חיים**" **להגה"ק מצאנז** זיע"א, שהרי כל המצוות תלויות זו בזו כמו שאומרים ב"לשם יחוד" - "תרי"ג מצוות התלויים בה", ואם כן בוודאי יש בכל מצוה גם חלק מפרה אדומה. ועל האדם להרגיל את עצמו לקיים את מצוות התורה, גם את חלקיה שאינם מובנים לו, מפני שהוא עושה רצון ה' כשור לעול וכחמור למשא.

והביאור לביאור האור החיים הקדוש הוא על פי האמור: כשהקב"ה אמר את שתי הדברות הראשונות, הוא לא אמר אותן כפי שיאמר אותן בשר ודם, אלא הוריד אור גדול בעולם אשר גרם לבני ישראל להרגיש בבהירות עצומה כי - אנכי ה' אלוקיך וכי לא יהיה לך אלהים אחרים. לא לחינם פרחה נשמתן בשעה ששמעו ישראל דברות אלו יוצאות מפי הגבורה, אלא מפני שלרוב הבהירות נתקרבו אז אל שורשם עד שלא היתה באפשרות שתשארנה נשמותיהם בגופותיהם החומריים. כזה היה הגילוי בעת מתן תורה, וכזה מחכה למי שמסכים לקבל על עצמו את קיום התורה גם לפני שמשיג בהירות זו.

לא יהיה לך אלהים אחרים

ועוד יש להוסיף בנוגע לדיבור השני "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני": הנה כשהאדם מתרגל לבטוח בה' ורואה שבטחונו עומד לו להרגיש בלבו קל כנשר - מה יש לי לדאוג? הרי אבי שבשמים מנהל את כל ענייניי ועיסוקיי בדרך הטובה ביותר! מצוי מאוד שירצה להשתמש במידה זו גם בבטחון באנשים או דברים אחרים, ואם למשל יאמר לו חבירו: "אל לך לדאוג, אסדר את הכל יפה בעתו..." תתעורר בלבו תכונה זו שהתרגל לה - לשים מבטחו בחבירו זה.

על זה אמר לנו הקב"ה: לא ולא! את שלוותך תיקח רק ממני ולא משום מקום אחר בעולם...

וכאמור, שתי מצוות אלו הן השרשים, כאשר כל שאר מצוות העשה ומצוות לא תעשה יוצאים מהם, והן גם התשובה לכל הקשיים והשאלות של האדם. **וכשהאדם מכין את עצמו לכך ביודעו שתכונת הבטחון היא זו שנדרשת כדי לקבל את התורה, מסייע לו הקב"ה שכאשר מאירות שוב שתי הדברות הראשונות בחד השבועות כפי שהאירו בשנה הראשונה, הן מאירות גם לאדם זה, ועל ידי כן הוא זוכה לבהירות נפלאה שתסייע בעדו בכל המצבים העתידים להיות קשור בקשר בל ינתק לבוראו יתברך!**

הבנות טהורות ויסודי קודש

במשנתו של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א

(נסתלק לגנזי מרומים כ"ט אייר ה'תר"י)

מעשה

בצעירותו ירד רבי מאיר'ל מפרמישלאן באיזה מדרון חלק אשר היה קשה מאוד לרדת בו מבלי להיחלק, והוא ירד שם בקומה זקופה ולא נחלק. כשנשאל כיצד הוא עושה כן, השיב: "אז מ'איז צוגעבונדן פון אויבן גליטשט מען נישט פון אונטן" [כאשר קשורים מלמעלה אין נחלקים למטה].

הבנה למעשה

ניסיונות קשים ישנם בעולם, בפרט בימינו, וכמעט שאינו שייך שהאדם לא יחלוק למטה ח"ו. ישאל השואל: "אם כל העולם כולו הוא מדרון חלקלק, מה אפוא אעשה כדי להינצל מליפול לבאר שחת ח"ו, והלא בשר ודם אנכי". כלפיו דיבר הרה"ק מפרמישלאן זיע"א: "אם תהיה קשור למטה לא תחלוק למטה". **אם האדם ישקיע בעשה טוב, ויקשר את עצמו לבורא יתברך לתורה ולצדיקים, רק כך יהיה שמור מלמטה שלא להיחלק במדרון התאוות!**

מעשה

הרה"ק **רבי אורי מסטרעליסק** זיע"א היה מתנגד לרבי מאיר'ל מפרמישלאן מפני שהיה מדבר דיבורים גלויים של רוח הקודש. באותו זמן נולד לו בן לאחד מן החסידים ונמלך בדעתו להשכין שלום בין הצדיקים. הזמין את הרה"ק **רבי יהודה צבי מסטרעטין** זיע"א, תלמידו של רבי אורי מסטרעליסק, למול את בנו, ואת רבי מאיר'ל מפרמישלאן שיהיה הסנדק שלו. נזדמן הדבר ונסעו שני הצדיקים בעגלה אחת. כשראה רבי יהודה צבי שרבי מאיר'ל יושב כנגדו בעגלה, סבב את פניו ממנו.

כיון שראה רבי מאיר'ל שסבב את פניו, פתח את פיו והתחיל לספר: בתקופת האנוסים בספרד, חלה אחד מן האנוסים אנושות. כשראו בני ביתו שעוד מעט קט יחזיר את נשמתו ליוצרה, הלכו לקרוא לכומר שיאמר עמו וידוי. כשהגיע הכומר, הרהר החולה לעצמו: "עד עכשיו הייתי צריך להציג את עצמי כאילו אני נוצרי נאמן, אבל עתה כשאני הולך למות מה יש לי להסתיר ממנו? וכי זה מה שחסר לי בדקות האחרונות לחיי, לחזור אחר הבליו של הכומר?!" סבב את פניו לאחור. והנה הכומר עצמו אף הוא היה מן האנוסים, וכיון שראה את החולה סובב את פניו, הבין מדוע הוא עושה כן והתחיל לומר עמו שמע ישראל.

הבנה למעשה

הפטיר רבי מאיר'ל: "מיר אלע דינען דעם זעלבן גאט! [כולנו עובדים א-ל אחד], ואם הנך מפקפק בזה, אומר עמך "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"

הלא כולנו בני אב אחד נחנו!

מעשה

פעם אחת בשבתו על שולחנו הטהור בשבת קודש, היה שם למדן אחד, והיה לזרא בעיניו התנהגותו ושיחות קדשו שהיו טמירות ונעלמות. תוך כדי שהרהר אחר הצדיק, נפל במחשבתו מאמר הכתוב (מ"ב ט, כ) "כי בשגעון ינהג".

הרגיש בזה הרה"ק, פנה אל החסידים וביקש: הגידו נא לי התרגום של הפסוק 'כי בשגעון ינהג' (מ"ב ט, כ). משלא ענו לו...

הבנה למעשה

אמר: "אני אומר לכם מה מתרגם בזה המתרגם - (ארי בחוכמתא וכו') [ארי בניח מדבר], כי לעיני העומדים שמה היה נראה כי הוא מתנהג בשגעון, אבל באמת היתה הנהגתו בחכמה גדולה ונפלאה ולא בשגעון!" אז הבין הלמדן כי הצדיק הוא איש אשר רוח אלוקים בו!

מעשה

דרכו של החסיד ר' אלימלך מטלוסט היתה להיות מדי שנה בשנה בבעלזא על ראש השנה, וכשהיה חוזר, היה נכנס למעון קדשו של הרה"ק מפרעמישלאן להתברך אצלו. והנה דרכו של הרה"ק שר שלום מבעלזא זיע"א היתה לומר לפני תקיעת שופר דברי תורה ומוסר בהתלהבות עצומה.

פעם אחת התחיל הרה"ק מבעלזא לספר לפני תקיעת שופר ניסי יציאת מצרים, בהקריאו את הפסוקים שכתוב בהם כי ה' שלח את משה לגאול את ישראל ופרעה שאל "מי ומי ההולכים", והשיב לו משה "בנעורינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו", והשיב פרעה "יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם... רק צאנכם ובקרכם יוצו... ויאמר משה גם מקננו ילך עמנו..." ומיד התחיל הרה"ק מבעלזא ובירך "לשמוע קול שופר" ותקע והתפלל כדרכו, ויהי לפלא, ושום איש לא הבין כוונתו הקדושה מה ענין סיפור יציאת מצרים לתקיעת שופר, ובכל זאת החרישו כי לא הרהיבו עוז בנפש לשאול את פי קדשו.

והנה אחרי ראש השנה נסע ר' אלימלך הנ"ל כהרגלו לפרעמישלאן אל הרה"ק, ומיד כאשר דרך על מפתן החדרו, אמר לו הרה"ק: "מיילאך, אמור נא את התורה שאמר הרב מבעלזא קודם התקיעות". ר' אלימלך סיפר לו כי הרב מבעלזא קרא את הפסוקים מענין יציאת מצרים, וכי כל השומעים דברות קדשו השתוממו עד מאוד באין מבין כוונתו הקדושה.

התחיל הרה"ק מפרעמישלאן להפליא את התורה של הרב מבעלזא, איך שבחכמה עמוקה בקע רקיעים והסיר גזירות חמורות מישראל, בהראותו בדבריו הקדושים קמיה אביו שבשמים: אבא כך כתוב בתורה!

הבנה למעשה

בראות הרה"ק מפרעמישלאן שהחסיד אינו מבין את כלל מה הוא שח, אמר לו: הבה ואפרש לך כוונת הרב מבעלזא. דע, שבשנה זו היה קטרוג גדול על ישראל, ויצא הגזירה על ילדי בני ישראל שינגפו ח"ו, אבל הרב מבעלזא לא הסכים לכך כי המה יגדלו ויהיו לאנשים ויעבדו את השם. וחפצו להעביר את הגזירה מעל ילדי בני ישראל ולהניחם על בהמותיהם של ישראל, אבל גם לזה לא הסכים הרב מבעלזא, 'כי ממנו נקח לעבוד את ה'". כן המתיק הרב מבעלזא את הדינים באמירת פסוקים אלו בדרך ויכוח בין פרעה הרשע הס"מ, ובין משה רבינו ע"ה צדיק הדור, עד שהעביר רוע הגזירה גם מבהמת ישראל, בסיימו "כי ממנו נקח לעבוד את ה'".

וסיים הרה"ק: ותדע שכל זה אמת, שהרי הרב מבעלזא לא כלל בדבריו הקדושים את העופות, ועל כן תהיה בשנה זו מגפה בעופות, כי מהם לא נתבטלה הגזירה...

וכן היה, באותה שנה היתה חולי בין העופות, ובשום אדם ובהמה לא נגעה ח"ו!

מעשה

סיפר הגאון **רבי חנוך העניך פאדווא** זצ"ל (רבה של הקהילה החרדית בלאנדאן) מה שבדידיה הוי עובדא: פעם הלכתי עם אחי ברחובה של וינה ולפתע ראינו שם בני זוג זקנים באים בימים. אמר לי אחי: "הרואה אתה אותם? הם קרובים כבר לגיל המאה. היודע אתה למה הם מאריכים ימים? בזכות ברכתו של רבי מאיר'ל מפרמישלאן!"

מיד סבב הזקן את ראשו ושאל: "שוחחתם אודותיי? הבה ואספר לכם דברים כהווייתן!

והתחיל לספר: בצעירותי הייתי משמשו של הגאון **רבי שלמה קלוגער** זצ"ל. הזהיר אותי הגאון שכאשר אני מכין את הדגים לכבוד שבת אזהר שלא ייזל מיץ המרה על הדג כדי שלא לקלקל את טעמו. בפעם הראשונה שהכנתי את הדג, בא הגאון לבדוק אם עשיתי כמצוותו, וטעם מעט מן הדג. נדמה לו לגאון שיש לו טעם מר לדג והקפיד עלי על שלא נזהרתי שלא ייזל ממיץ המרה על הדג. "עשיתי ככל אשר ציוויתני" אמרתי לו. טעם שוב מן הדג והבין שטעה בראשונה. התנצל בפני על שחשדני לחינם ובירכני עבור כך שאאריך ימים עד מאה שנים.

כעבור זמן באתי להתברך אצל רבי מאיר'ל מפרמישלאן. הגשתי לו פתקא וכיון שהסתכל בו אמר מיד: "הלא אתה בן מאה ומה לך כי תבוא אלי? המגיד מבראד כבר בירכך". ומיד הוסיף: "אך אנעים לך את שהותך בזה העולם, אברך אותך שתהיה עד יומך האחרון עם זיווגך הראשון ושלא תיפגם לא שמיעתך ולא ראייתך".

הבנה למעשה

הפטיר הגאון רבי הענין פאדווא זצ"ל בספרו את סיפורו: "הייתי עד לשלוש הברכות. שאלנו אז את הזקן בן כמה הוא ואמר שהוא בן תשעים ושמונה ועדיין נותרו לו שתי שנים. ראיתי ממה שהסתובב אלינו למרות היותו רחוק מאתנו ששמיעתו לא נפגמה, וראיתי שלא היו לו משקפיים (ברילן) מה שמלמד שגם ראייתו לא נפגמה!"

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

יעמדו על הברכה על אשר נדב לבם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון

ידידינו הר"ר **משה אייזיק** ברמ"ב **בוקשפן** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבת תחי'
יה"ר שיזכו לראות רוב נחת דקדושה מתוך הרחבה, הרחוה ואמונה!

ידידינו הר"ר **בנימין דרוק** שליט"א
בן ידידנו הר"ר נתן מאיר שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבת תחי'
יה"ר שיזכו לראות רוב נחת דקדושה מתוך הרחבה, הרחוה ואמונה!

ידידנו הר"ר **מאיר רוטמן** שליט"א
לרגל שמחת הבר מצווה לבנו בכורו ה"ה ראובן שלמה הי"ו
יה"ר שיזכה לראות ממנו רוב נחת דקדוש ע"ד ישראל סבא מתוך הרחבה והרווחה!

טוב לי תורת פיך...

בימים אלו עת אנו מתכוננים בעוז וחדווה לקבלת התורה, וכל אחד מחפש ברוח ונפשו להתכונן כראוי לקראת בוא יום קדוש זה.

כ-70 שיעורים נפלאים בענייני תורה וקבלתה יסייעך בדרך העולה בית ה'!

טלפון ישיר שע"י 'קול הלשון': 073.295.1337

לגישה ישירה לתיקיית 'תורה' לחצו מיד בכניסתכם למערכת #*, ולאחמ"כ: 111143.

קול הבינני
א"י - 072.257.7726 | ארה"ב - 718.686.8300
בריטניה - 0204.586.2115 | בלגיה - 03.300.0223

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'הבינני' בדוא"ל info@machonhavineini.com

לקבלת הגליון בקביעות
בן הקטנה האחרת מבני עירו מבזבז
a60263@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למכון 'בינה הגיגיני'. התודה והברכה למכון 'הבינני' על נתינת רשותם בעין יפה להשתמש בשיעורים שבעריכתם לצורך הופעתם בגליון זה.

עלון שבועי על פרשת השבוע. ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מורינו הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת: **במדבר** . כ"ט אייר ה'תשפ"ג (20/05/2023) שנת 'הקהל'

תענוג בפרשת השבוע:

הרבי מליובאוויטש הכריז על שבת זו **כ"שבת אחדות"** כידוע מה שכתוב בזוהר שמהשבת מתברכים כל ששת הימים שלאחר מכן. ולכן כמו שקבלת התורה לא יכלה להיות ללא שכולם עמדו נגד ההר **"כאיש אחד בלב אחד"** באחדות אחידה. כך גם היום אנו מתכוננים שבת לפני חג מתן תורה לקבל את התורה מחדש בהתחדשות אדירה ע"י חיבור עם כל בני ישראל. ונוהגים להתוועד ביחד ולהתכנס ביחד כדי להרבות באהבת ישראל ולקבל את התורה בשמחה. **ורבי נחמן מברסלב** אומר שמי שמדבר או נפרד מיהודי אחד לכן הוא לא יכול להבין חלקים מסוימים בתורה, כי **שישים ריבוא אותיות התורה** הם כנגד **שישים ריבוא בני ישראל.**

לרפואת: חיים רפאל נתן בן מלכה. פריידל רחל בת מרים מערל. רות בת שרה. ברוכה בת רבקה. ישראל בן שיינדל יפה. מרגלית בת מרים. אברהם נח בן יהודית. ולע"נ: רבי לוי בן רבי אברהם חי ז"ל ומרת ברוכה תחי'. ישראל בן דוד. אפרים צדיק בן ישראל ראובן.

תענוג לספר מהצדיקים:

הרה"ק רבי מרדכי יפה מלעכוויטש זצ"ל. אמר: גם הרוצח הכי שפל, שעכשיו הרג בן אדם ועדיין הדם נוטף מהסכין, ומגיע זמן מנחה, אז שיעמוד להתפלל כאילו כלום לא קרה. כי אם אחרי מה שהוא עשה, והוא עדיין חי, ואין דבר שלא חי בלי שה' מחיה אותו, ואם הוא חי אז סימן שיש לו עדיין מה לעשות בעולם, והוא צריך לעשות את הדרוש ממנו. והשבוע אמר לי חסיד אחד פשט על זה: הלעכוויטשער לא התכוון עכשיו ללמד זכות ולתת עצות לרוצחי אדם חלילה. הוא התכוון לשופך דם בחטא הידוע שלא כל כך נוהגים לדבר ממנו, שזה ממש כשופך דמים, וידוע מרבי נחמן מברסלב שאמר: היצר הרע מפיל בזה את האדם כי הוא לא צריך את העבירה עצמה כמו שהוא צריך את העצבות והדיכדוך שהאדם נמצא הרבה זמן אחרי הנפילה. ומפגם זה העצבות היא נוראה ביותר, והאדם חושב שין לו כבר שום תקווה ותיקון, ולכן אמר הלעכוויטשער: אפילו שהדם... נוטף וטרי עדיין... אל תיפול ברוחך לאמור אין לי כל תקווה ותיקון, אלא מיד תעשה מה שצריך באותו זמן, ותראה שאם תתחבר למציאות האמיתית. אתה תצא מהנפילות שלך.

תענוג מעניני דיומא, מכם ובכם:

וְנָתַתִּי פָנַי בָּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ בָכֶם שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף אֶתְכֶם: **ורדו בכם שנאיכם.** שאיני מעמיד שונאים אלא מכם ובכם, שבשעה שאומות העולם עובדי אלילים עומדים על ישראל אינם מבקשים אלא מה שבגלוי, שנאמר והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם וגו' (שופטים ו, ג.), ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ (שם ד.), אבל בשעה שאעמיד עליכם מכם ובכם הם מחפשים אחר המטמוניות שלכם, וכן הוא אומר ואשר אכלו שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו וגו' (מיכה ג, ג. ת"כ שם): (רש"י)

רש"י זה קראנו בשבוע שעבר. אבל הוא היה כ"כ אקטואלי ומציאותי למצב שלנו כאן בארץ. בו בזמן שאוויבינו האכזריים ביותר, והרצחניים ביותר מאז גרמניה הנאצית. תוקפים את כל ערי ישראל ברצחנות אכזרית. ושולחים טילים כדי להשמיד להרוג ולאבד. דבר שהנאצים היו היחידים בהסטוריה שהמציאו את שיטת ההרג הרצחנית הזו, של הפצצת מרכזי ערים על יושביהם נשים זקנים תינוקות וחולים ובתי חולים וכ"ו בפתע פתאום וללא כל התראה מוקדמת, ואף השתמשו בשיטה האכזרית הזו באירופה וכך כבשו מדינה אחר מדינה. וזרעו פחד ובהלה והרס רב בקרב התושבים, שלא ידעו מתי תבוא ההפצצה הבאה, ולא יכלו לנהל שגרת חיים. ומאז הנאצים הרצחניים ועד היום אין מדינה וארגון בעולם שחזר על הפעולה הרצחנית והמזעזעת הזו מלבד ארגוני הטרור הערבים ברצועת עזה.

והנה מי עמד ודיבר אותם בעברית? מי בכה יום ולילה על הרוגיהם מידי הפעולות ההכרחיות והכירורגיות של מטוסי צה"ל?? מי??? עיתוני ותקשורת השמאל והפרוגרס כאן בארץ, הממומנים על ידי מדינות אירופה האנטישמיות, כדי להרוס את המדינה מבפנים. הם אלו שלא הזילו דמעה כשנטבחו ונהרגו כאן בחודשים האחרונים שלושה צמדים של אחים בפיגועי טרור רצחניים. הם אלו שמיד לאחר כל פיגוע מנסים לטשטש את זה שהיה פיגוע ובמשך שעות ארוכות מנסים "לברר" את ה"מניע" של המפגע הרצחני. מנסים לראיין את אביו ואמו, אחיו ואחיותיו, שכניו ומכריו, ואנשי הכפר בו הוא גר, והם "כאילו" לא יודעים שום דבר רע ומוזר... על אותו רוצח מתועב. וכשיוצאת הודעה רשמית שזה היה פיגוע על רקע לאומני. הם מודים בשפה רפה ובעל כרחם במהירות תוך מעבר חד לענייני האקלים... והכתרת הזקן הסניליי באנגליה...

כל זה רק מראה לנו כמה אנו נמצאים עמוק עמוק בגלות של "מכם ובכם" ואנו לא צריכים רפורמה משפטית ולא כלום. אנו מתפללים כבר יותר מאלפיים שנה את תפילת "השיבה שופטינו כבראשונה" ואת תפילת "את מצח דוד עבדך מהרה

תצמיח" "ולירושלים עירך ברחמים תשוב" ועוד תפילות רבות המבקשות לגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

תענוג לענות!

שאלה: **הרי כתוב:** (ירמי' כג כד) **"הלא את השמים והארץ אני מלא נאם ה'". אז איך זה שאנו לא רואים, ולא מרגישים בכלל אלוקות ?**

תשובה: *עיין תניא פרק מ"ח.*

שאלה: **הרשב"א** (מובא ב"בית יוסף", אורח חיים סימן מ"ו) **ועוד פוסקים. מקשים מה הטעם לתקנת חכמים לברך ברכות קריאת שמע שתים לפניה וכ"ו. דלכאורה אין להם שייכות כלל עם קריאת שמע ? וגם למה קראו אותן "ברכות קריאת שמע" ? ולמה תקנו אותם לפניה דווקא ?**

תשובה: *עיין שם.*

שאלה: **מה הטעם והסיבה האמיתית שהאדם צריך לעשות מצוות ? לשם מה ?**

תשובה: *עיין רמב"ם, ספר המדע, הלכות תשובה, פרק י', סעיף א'.*

שאלה: **למה האם מותר לעסוק בתורה כדי שלא יגיע פורענות וצרות על האדם ?**

תשובה: *עיין רמב"ם, ספר המדע, הלכות תשובה, פרק י', סעיף ה'.*

שאלה: **כתוב בגמרא שפעם אחת לא ירדו גשמים, והעולם היה נצרך מאוד לגשמים, ורשב"י אמר תורה על הפסוק "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" ומיד ירדו גשמים. ואנו יודעים על הרבה תנאים שמסופר שהם היו צריכים לתעניות וסיגופים והרבה תפילות עד שהצליחו להוריד גשם בימי בצורת. ואיך כאן רשב"י ע"י תורה הוריד מיד גשם ? וכן איך יכול להיות שהמסופר אודות הורדת גשם ע"י תעניות וסיגופים מסופר לנו בתורת הנגלה – בגמרא, והורדת גשמים ע"י תורה מסופר לנו בתורת הסוד – בזוהר ?**

תשובה: *עיין במאמר הרבי מליובאוויטש לפרשת בהר בחוקותי, תשכ"ה.*

שאלה: **העולם אומר** (מי בדיוק אומר את זה ? ומה המקור ?) **שנגזר על האדם לפני היוולדו מה הוא יהיה בדיוק. צדיק או רשע, אז היכן הבחיר כאן ?**

תשובה: *עיין רמב"ם, ספר המדע, הלכות תשובה, פרק ה'.*

שאלה: **מה הם 5 דברים שהעושה אותם לא יכול לשוב בתשובה גמורה ?**

תשובה: *עיין רמב"ם, ספר המדע, הלכות תשובה, פרק ד' סעיף ט'.*

תהילים פרק ס"ג: "צֹמאה לך נֹפשי כמה לך בשרי" לך. יוצא גימטריא: 50. ובאותיות: נ. לרמז על *"שער הנו"ן"* דקדושה, *"שער החמישים"* שלזה דוד המלך וכל יהודי צריך להיות צמא ולכסוף להגיע לזה.

תהלים פרק ל"א: "בך ה' זוסיתי". המילה: בך, מרמז על *כ"ב אותיות.* איך אפשר לחסות בצל ה'? ע"י "בך ה' זוסיתי". ע"י הפה והדיבור. לדבר לה', לשבח לפאר לרומם ולהדר וכ"ו.

כל יום בפסוקי דזמרה אנו אומרים: "זוֹלֵב זוֹיטים ישביעך" ראשי תיבות יוצא: 26. כמניין גימטריא של שם הוי"ה. לרמז על מי שמקיים תמיד: "שיויתי הוי"ה לנגדי תמיד" וחי כל הזמן עם הקב"ה, אז ה' ישביע אותו *בחלב חיטים. חלב* – כנגד שתיה, שחלב הוא יקר ומשובח. וגם מזין ומגדל את הוולד והילדים. לרמז שתקבל שפע הכי טוב בשתייה. *וחיטים* – כנגד האוכל, יסוד המזון, שתקבל הכל בשובע רב.

תענוג בלשון הקודש וסודותיה

העלון להצלחת הרב יעקב בן אסתר שליט"א, וגב' מלכה בת מרים תחי'. להצלחה בכל העניינים בטוב הנראה והנגלה. כל החפץ להיות שותף במצוות זיכוי הרבים, ולהערות/הארות/רעיונות/הנצחות/הקדשות. ולקבלת העלון. ניתן לפנות למייל: tbvlb2586@gmail.com

קיילין

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחרין

פועל ישועות
בקרב הארץ

גיליון מס' 33 • במדבר • תשפ"ג

סיפור השבוע

פעם אחת בא לאדומו"ר רבינו ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל איש אחד בן חסיד וגביר ממכיריו, ששלח אותו אביו עם איזהו מבוקש לרבינו, וגם שלח על ידי בנו סכום מעות לרבינו מהחוב שהיה חייב לו מאיזהו השוואה שעשה עמו. וכשקיבל האיש הנ"ל ברכת הפרידה ליסע לביתו, תבע ממנו רבינו מותר החוב שאביו נשאר חייב לו עוד מההשוואה, והשיב לו האיש כי אביו לא נתן לו יותר, וכשיבא לביתו יאמר לאביו שישלח ע"י הדואר מותר מעות ההשוואה, אבל רבינו אמר לו, וכי אין לך עוד שום מעות? והשיב כי נשאר לו רק מעות על הוצאות הדרך לביתו, ואמר לו רבינו ללוות אצל המשמשים מעות על הוצאות הדרך, כי הם היו ממכירי אביו שהיה גביר, והיה מעניק להם ביד רחבה בכל עת בואו. וכשיצא מבית רבינו, פנה להמשמש ר' מיכל ע"ה, וסיפר לו שנתן כל המעות לרבינו, לכן ביקש שילוה לו סך על הוצאות הדרך לביתו, אבל ר' מיכל ע"ה השיב לו שאין לו מעות להלוות לו, והיטב חרה לו על תירוצו זה, כי המשמש הר' מיכל ע"ה היה מפורסם לגביר מופלג, והלך ממנו להמשמש החסיד המופלג ומושלם ר' משה ע"ה צוקערמאן, (שהיה נקרא משה קאמינער) שהיה בטבע טוב לב ובעל מזג טוב מרוצה לבריות, וסיפר גם לפניו אשר קרה לו בנתנו כל המעות לרבינו, ויבקש ממנו ללוות לו על הוצאות לביתו, אבל מה נשתומם היה שגם הר' משה ע"ה השיב לו בשלילה, וחרה אפו מאוד, איך נהפכו לו לאכזרים בעיר נכריה שנשאר ריקם בלי פרוטה אחד באין לו מכיר וגואל פה בלעדם, וגם הם יודעים היטב כי המעות הוא בטוח על צד היותר טוב שישלח להם תיכף ומיד כבואו אל ביתו, אבל מה היה לו לעשות. ברוב כעס הלך על האכסניא שלו ללון שם, ובבקר יבקש לו עצה מה לעשות, ובבוקר הלך עוד הפעם לחצרות קדשו של רבינו, וכאשר אך דרך על מפתן הבית, בא לנגדו הר' משה ע"ה בסבר פנים יפות, וקודם שהוא התחיל לדבר עמו, פתח לו הכיס, ושאל אותו כמה נצרך לך מעות על הוצאות הנני נותן לך, ואמר לו הסכום הנחוץ, ונתן לו כפי אשר שאל. והוסיף עוד ואמר לו, תדע כי אתמול בלילה כאב לי לבי מאד על אשר לא מלאתי בקשתך, אבל מה היה לי לעשות כי רבינו נתן צו לכל המשמשים שלא ילווה לך מי מאתנו אף פרוטה אחד בו בלילה, ולא יכולתי לשנות פקודתו. ואחר כך נודע כי מסילת הברזל שהיה מוכן האיש הנ"ל לנסוע בלילה, אירע תאונה קשה וגדולה ר"ל, ונהרגו אז כמה אנשים ר"ל. ורבינו ראה ברוח קדשו, ועל ידי שלן שם בלילה ההוא ניצל מהסכנה.

נפלאות עירותיר

אדומו"ר הרב הצדיק ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל, היה לו ענין גדול בדבר ארץ ישראל, ומלבד מה ששלח סכום רב בכל פעם ופעם לארץ ישראל, החליט בדעתו להשקיע בארץ ממון רב, לקנות שם בתים הרבה, להיות שם תלמוד תורות וגם דירות לעניים הדרים שם. והיה בדעתו ליסע לארץ ישראל, ואמר כי לולא זאת שקשה לו לעזוב בפולין החסידים שלו, היה קובע דירתו בארץ ישראל

קיילין

אור ליום ה', ז' אלול תש"ב, הוקף הגטו בקיילץ בכוחות משטרה גרמניים וכוחות עזר. אנשי המשטרה היהודית עברו בגטו והורו ליהודים להתכונן למסע. לכל אחד הותר לקחת עמו חבילה שמשקלה עד 25 ק"ג ובה ציוד אישי ומזון. המיועדים לגירוש רוכזו בבית-הכנסת ושם ערך ארנסט תומס סלקציה. צעירים ובעלי כושר גופני טוב הוצאו מן הקבוצה והוחזרו לגטו. הם שוכנו בכמה צריפים ברחוב טארגובה. שאר היהודים הובלו דרך פתח מיוחד שנפתח בגדרות הגטו לתחנת הרכבת, שם דחסו 130 איש לכל אחד מ-60 קרונות המשא שעמדו בתחנה. בקרונות, שעמדו שעות ארוכות בשמש, שרר חום לוהט, אך המלווים הגרמנים איימו על השוטרים היהודים בעונש מוות אם יעזו להגיש למגורשים מים או אוכל. גם בימים השני והשלישי לגירוש סודרה קבוצת יהודים חדשה בטורים, והפעם נערכה הסלקציה לפני שהגיעו לנקודת הריכוז. זקנים

סיפור לשבת

ויחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם" (א, נב)

איש על מחנהו

מסופר על כפרי אחד מסביבות פרמישלאן, שהיה חוכר את המחלבה מאדון הכפר ומזה התפרנס, פעם אחת התעקש האדון ולא רצה להחכיר עוד את המחלבה ליהודי. נסע האיש לפרמישלאן, ניגש לרבי מאיר וסח את דאגתו, בכה והתחנן לפניו שיתפלל בעדו לה', ולאחר מכן נשאר לשבות שם את השבת. מנהגו של ר' מאיר היה, שהוא בעצמו סידר את סדר השולחן, ואפילו מי שיזמר את הזמירות היה לפי פקודתו. והנה בשבת זו התחיל הצדיק בעצמו לזמר בתוך הסעודה את הזמר "כל מקדש שביעי", וכשהגיע לתיבות "שכרו הרבה מאוד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דגלו", אמר כך: "שכרו של השומר שבת הרבה מאוד", ומהו שכרו? "על פי פעלו" כמו שהוא גוזר בפיו כך פועלים בשמים, וכמאמר חכמינו "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". לאחר מכן פנה ר' מאיר לאנשים העומדים סביבו ואמר: מה אתם אומרים, מאיר'ל משמר שבת קודש כהלכתו? הן הן השיבו כולם. ואם כן אמר שוב הצדיק מכיון שמאיר'ל מקיים שבת קודש כהלכתו, הרי הוא גוזר ואומר: "איש על מחנהו ואיש על דגלו", ששום איש לא יזוז ממקומו. ר' מאיר נתכוון בזה לאותו חוכר המחלבה, אך שום איש מהמסובים לא הבין את כוונתו, ולא ידע על מי סובבים הדברים. וגם החוכר בעצמו שהיה איש פשוט, לא הבין שעליו רומזים דברי הצדיק. באותו הזמן נפל פתאום ברחוב בעל המחלבה ולא היה יכול ללכת לביתו, והוכרחו לנשאו בידי עבדיו, שלחו אחרי רופאים והם אמרו שאין תרופה למכתו. בתוך כך נצנץ רעיון במוחו של האדון: אולי בא לי עונש זה על שרציתי לנשל את היהודי מפרנסתו, מיד שלח לקרוא אליו את היהודי, אבל היהודי היה אז אצל הצדיק בפרמישלאן, לפיכך הוצרך להמתין האדון עד שובו, ושלח אחריו ואמר לו שהוא מוחל לו גם את דמי השכירות ונותן לו את העסק בחינם. ובזכות זה תיכף נתרפא האדון.

פניני פרשת השבוע

פרשת במדבר פרק א' פסוק מ"ה ע"פ ויהיו כל פקודי בני ישראל וכ"ו : שמכאן מקור למה שנהוג אצל הצדיקים מתלמידי הבעש"ט לרשום לפניהם בקוויט"ל את השמות פב"פ, מהרמב"ן שם שכתב בזה לשונו : כי הבא לפני אבי כל הנביאים ואחיו קדוש ה' "והוא נודע אליהם בשמו" ,יהיה לו בדבר זה זכות וחיים, כי בא בסוד העם "ובכתב בני ישראל", וזכות הרבים במספרם, וכן לכולם זכות אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ולא ימעיט מספרכם, והשקלים כופר על נפשותיכם,עכ"ל כידוע שקטע זה מכונה בפי העולם "דער בעל שם'סקי רמב"ן, וביאור הענין בזה, דכיון שרצה כעת משרע"ה ליחסם בקדושה, כמ"ש רש"י ע"פ ויתלדו על משפחותם, שהביאו ספר יחוסם ועידי חזקת לידתם כל אחד ואחד להתייחס על השבט, לכן צווה הקב"ה למנותם באופן זה דייקא, כדי שיוכל משרע"ה להמליץ בעדם לזכות,,, ולכאורה יש להבין למי שרגיל אצל הצדיק ומכירו הייטב וזוכר שמו ושמות ביתו למה הוצרך בנתינת הפיתקא בכל עת? ועיין באגרא דפרקא (אות כ"ה) מה שהביא בזה בשם רבינו הקדוש מלובלין זי"ע ברוח קדשו, אמנם סמך לזה מהגמרא ראיתי בכתי"ק אאזמו"ר הרה"ק רבי שלמה זי"ע שכתב מש"ס (מגילה ט"ז) :"מה כתב שלמטה שלזכותן של ישראל אינו נמחק, כתב שלמעלה לא כל שכן, עכ"ל וזהו רומז בכתיבת הקוויטי"ל למטה שכותבים מבוקשו, והצדיק קורא אותן ומתפלל בפיו וליבו שיתקיים מש"כ בהפיתקא הזאת, כתב שלמטה , לטובה ואינו נמחק, מכ"ש כתב שלמעלה, שנחקק תפלתו בספר ועושה רושם לטובה, בספר זכרון טוב ח"ב (עניני טעינת ברכותיו אות ב) איתא : אמרו על הרה"ק רבי יצחק מנשחיז זצוקללה"ה שאמר: בשנים קדמוניות שמי שאינו רואה על הצעטל שכתב בו שם האדם את כל האדם עם רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, זה אינו יכול לקרות צעטיל, ופעמים רבות היה מצווה לרשום את השם של המבוקש, אפילו כשהיה וזכרו בעל פה,או שהיה מאנשי ביתו וממכיריו וכדומה אעפ"כ ציוה לרשום השם ולהניחו מלפניו, סיפר הרה"ח רבי ישראל זילברשלג זי"ל-משב"ק: שבתחילת הנהגת בעל הישועות משה מויז'ניץ היה מתאונן רבות שנטילת הקוויטלעך וצרות עמך ישראל שהוא שומע מדי יום ביומו, מחלישים אותו מאד, אחר יום קוויטלעך, היה עייף ושבור מאוד ולא היה יכול להשקיט את סערת רוחו, אכן כאשר היה גומר את הפראוונן, לא עלה על יצועו, כי אם נכנס לחדרו, פתח גמרא או שולחן ערוך חושן משפט, והחל לעסוק בתורה בהתמדה רבה, וסיפר ר ישראל זילברשלג ששימש אז כמשגיח בישיבה, שניגש איליו אחד מההורים ושאלני: כיצד ניתן בכאלו כוחות להתיישב ללמוד? כיצד סובל המוח העייף כל כך? עניתי לו ,למה הדבר דומה? לאדם הבא רגלי בקייץ חם, באמצע חודש תמוז כשהשמש לוהטת בעוזה, מקצה העיר האחד ועד קצה השני, כולו חטיבה אחת של זיעה, גופו ובגדיו כולם סופגים ונטופים זיעה, הוא נושם הכבדות ואומרים לו,: לא הרחק מכאן ישנה מקוה מים קרים, גש אליה לטבול ולהקר, ותחיה את נפשך, אבל הוא מתעצל ומשיב : אין לי כוח לגשת ולטבול, עייף אני כ"כ מטורף הדרך הקשה,,, האם הוא בר דעת? כסיל שכמותך, יאמרו לו, הלא לכשתטבול תהפוך לבירה חדשה וכוחותיך ישובו אליך, כמו"כ אמרתי לבחור: אנו לפי השגתינו שלימוד הוא עול ומאמץ, אבל אצל הרבי זוהי התקררות מהזיעה בריחה מהמציאות, מכל הייסורים והצרות אשר הוא שומע, וכל אימת שהוא חפץ להרגיע את מוחו, הרי הוא נמלט לתוך חושן משפט, ושם מוצא מרגוע לראשו ומנוחה לנפשו על ידי התורה, (קשר איתן - אדר תשפ"ג עמוד י"ז) אמר הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוזניץ זי"ע בשם הסטאלינער רבי אשר הגדול מסטאלין זי"ע: שאפילו היה מונח על כל פתק אבן טוב , לא היה כדאי לקבלו, ולא עוד, אלא שמונח על כל פתקא נחש, רחמנא ליצלן (ספרן של צדיקים מערכת הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוזניץ אות מ')

איר"יש ווארט

הרה"ק ר' יעקב ליב מטוריסק לאנדאן זצ"ל האט דערציילט, אז כאטש דער פעטער רבי מאטעלע קאזמירער האט אליינס נישט געהאט קיין קינדער, זענען אבער טויזענטער אידן געהאלפן געווארן ביי אים מיט קינדער, ווייל עס איז געווען ביי אים דער שליסל פון פקידת עקרות. (מפי נכדו כ"ק הרה"צ ר' מנחם מענדל מתתיהו שליט"א מטוריסק לאנדאן)זי"ע

אמרות טהורות

הדרכה ישרה

ועיקר כל דבר הוא שיראה שתורתו ותפלתו יהא באופן נעלה שילמוד לשמה, לא לשם פני' אחרת חס ושלום, וכן שיתפלל בכוונת הלב, לא רק מצד ההרגל ודרך מצוות אנשים מלומדה, כי תפלה כזו אינה מקובלת ואינה רצויה לפני המקום ברוך הוא, וצריך האדם להתישב בדעתו היטב לפני מי הוא עומד להתפלל, וכמו כן בלימודו יראה שלא יפגום חלילה במחשבתו שלא יהיה לו פני' ארחת, כי רזה דמחשבה בסוד חכמה מוחא, וכן ישמור מאוד את דיבורו, וישגיח על מעשיו, ובזה יהיה אדם שלם, כי כאשר יתקן מחשבותיו ודיבוריו ומעשיו בסוד נפש רוח נשמה, כי משכן הנשמה הוא במוח, כנודע חכמה מוחא איהי מחשבה, דיבור הוא בחינת רוח בסוד רוח ד' דיבר בי, ומעשה היא בחינת נפש בסוד ואת הנפש אשר עשו, וכאשר יתקן מחשבותיו ודיבוריו ומעשיו, יטהר את נפשו רוחו ונשמתו, ויעשה הצירוף של 'נפש רוח נשמה' כמנין ט' פעמים 'הוי"ה אלקי"ם', ופעם אחת שם 'אל', ט' פעמים ירמוז יען כי כל אחד כלול מכולם כנודע, נמצא נפש רוח נשמה כל אחד כלול מחבירו הוא ט', וירמז ט' פעמים 'הוי"ה אלקי"ם', המתקת הדינים ברחמים. וירמז שם הקדוש 'אל', דגל החסד כנודע:

להצלחת
ישראל אהרן בן גולדה
ומשפחתו בכל הענינים

לרפואת הילד
חיים אריה ירמיהו בן אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

ניתן לשלוח תגובות,
רעיונות, והערות
למערכת באימייל:
s0733678281@gmail.com

תמונת השבוע

תמונת שער ספר
מאמר מרדכי על המועדים

"צפרדע חירשת"

שיעור מס' 140 | פר' במדבר תשפ"ג

התרשמתי מפקחותו וישרותו של ר' עמוס, הנגר החיפאי. הוא גדל במשפחה מאוד אמידה בטוניס: "אמא שלי ז"ל השקיעה בי רבות. "גדלתי עם שתי כפיות זהב בפה. ולמה שתי כפיות? כי בכל חג ומועד אימי הייתה דואגת לי לביגוד חדש לחג אך בכל פעם גם הדוד והדודה שלי, שהייתה אחות של אמא, שלחו גם הם עבורי חבילת בגדים ומשחקים מהודרת לחג. כך הרווחתי פעמיים.

תמיד התפלאתי ושאלתי את הורי מדוע הדודים שולחים לי כל כך הרבה מתנות. מדוע הם מפנקים אותי בכאלה חבילות?!

אמא ענתה לי בחיוך מבליע סוד: "כנראה שלא רק אני אוהבת ומעריכה אותך, גם אחותי כמוני". אכן, הייתה ביניהם אחווה מיוחדת".

"ועוד, שמי שהוא מיוחס הוא איש שלום- "ה' עוז לעמו ייתן" לפי שהם עזים שיש להם כוח נתן להם התורה שהיא עוז והעוז שלהם בא מחמת היחס שהוא סימן השלום, ומשום הכי סיים: "ה' יברך את עמו בשלום"- לשון רבנו ה"זרע שמשון" בפרשתנו.

"בהגיעי קרוב לגיל בר מצווה החליטו הורי לעלות מטוניס לארץ ישראל אמא קראה לי ואמרה לי: כידוע לך, מלבד שתי אחיותיך הנשואות אין לי עוד ילדים אלא אתה. כה היה המעשה: לאחר שאחיותיך נולדו עברתי איזה מקרה רפואי, ובעקבותיו חיוו הרפאים את דעתם כי לא אוכל יותר ללדת. התפללתי להשי"ת: "אנא תן לי בן זכר, שאזכה לחנכו בדרך התורה. בן שיגיד אחרי קדיש". כך הפצרתי והתחננתי לה'. יום אחד חלמתי שרב גדול פונה אלי בחלום ואומר לי: "השם שמע את תפילותיך והבן שלך ייוולד אצל אחותך שיש לה בית מלא ילדים. תאמצי אותו ויהי לך לבן". התעוררתי מהחלום שהיה נשמע לי הזוי. אף על פי שהייתי בקשר מיוחד עם אחותי לא העזתי לבקש ממנה דבר כזה: שהיא תוותר על ילד שלה למעני. התעלמתי מהחלום, אך משחזר שוב ושוב אזרתי אומץ ושיתפתי את אחותי בחלום המוזר. כצפוי, היא דחתה את הרעיון ההזוי: לוותר על ילד, פרי בטנה?! הרי כל ילד הוא עולם מלא!

התפלאתי מאוד שכמה ימים לאחר לידת בנה פנתה אלי אחותי מיוזמתה וביקשה להודיע לי שהם החליטו למסור את הרך הנולד לאימוץ אצלי. אחותי סיפרה כי גם אליה הגיע אותו רב וביקש והזהיר כי הילד הזה נולד לגדול בחיק אחותך: "אך אני מבטיח לך" אמר "שאם תותרי ותתני את הרך הנולד לאחותך לאימוץ, לא תפסידי ותזכי בילדים נוספים, ותרווי נחת יהודית מכל יוצאי חלצייך"- כך סיפרה לי אמא, בעצם הדודה שלי

"כעת שאתה גדול תחליט האם אתה רוצה לעלות אתנו לארץ או להישאר כאן בטוניס אצל ההורים שלך. הייתי כה קשור להורי המאמצים שמבחינתי לא הייתה לי כלל שאלה. נפרדתי מההורים /הדודים שלי. הודיתי להם מאוד על הכול ועל ההסכמה ההרואית שלהם לוותר עלי למען ההורים המאמצים שלי. הודיתי להם על כל החבילות המפנקות והחיבה היתרה שהרעיפו עלי ללא גבול ומידה. ועליתי לארץ ישראל יחד עם הורי המאמצים. השתלמתי במקצוע הנגרות והתחלתי לעסוק בו. לאחר תקופה בה עברתי משבר כלכלי קשה ובנוסף נפצעתי בנגרייה. חזרתי הביתה פצוע וחבול. בשל הפציעה והמשבר הכלכלי גם יחד גמלה בי ההחלטה לעזוב את הנגרייה ולעולם לא לחזור אליה.

חזרתי הביתה פצוע, חבול ומיואש. אמא שראתה אותי בדיכאוני הקשיבה בקשב רב לכאבי ולהחלטתי לעזוב את הנגרייה ולהתייאש. מה גם שכל חבריי אומרים שאין לי סיכוי להתאושש ופשיטת רגל זו שאלה של זמן. אמא ע"ה שהייתה מלאה חכמת חיים אמרה לי שיש לה משהו חשוב לומר לי, "אבל קודם לך להתקלח" אמרה והביאה לי בגדים נקיים בהביטה על ידי ובגדי המלוכלכים מהנפילה והפציעה.

בינתיים היא הכינה עבורי ארוחת ערב חמה ומהבילה, רק לאחר שהתרעננתי וסעדתי את ליבי אמרה לי אמא: "תקשיב לי טוב, עמוס יקירי, המחלה היחידה בעולם שאין לה תרופה היא המוות. כל עוד אדם חי גם למחלות חשוכות מרפא, כביכול, יש תרופה חלקית או מושלמת. לכל קושי ומשבר יש פתרון ומוצא. דבר ראשון תודה להשי"ת שאתה חי. בנוסף, האמן כי למכה ולמשבר שלך יש תרופה. יש פתרון. אין לך מה להתייאש, חלילה. אתה תתגבר ותצליח תאטום אוזן לדברי חבריך המייאשים..." וכך הוה.

מעשיה ידועה היא: פעם נפלו כמה צפרדעים לבור עמוק. הצפרדעים שנותרו למעלה הביטו לעומק הבור וצעקו בייאוש לצפרדעים שנפלו: "אין סיכוי שתצאנה מכאן. הבור כל כך עמוק! אין לכן אפשרות לצאת מכאן לעולם! אולי בחורף, כשיגיעו הגשמים, יהיה כזה שטפון שיציף את הבור הענק, או אז תוכלנה לקפוץ החוצה, אבל מי יודע אם תשרודנה את חודשי הקיץ שלפנינו. הסיכוי לכך אפסי ביותר! כך הן עמדו שם למעלה וייאשו בצעקות ובתנועות ידיים את קבוצת הצפרדעים הנופלת שם למטה.

לפתע הגיחה צפרדע אחת ויצאה מהבור לקול תרועות משפחת הצפרדעים, ולמרבה הפלא הצפרדע הודתה למשפחתה על העידוד הרב שנתנו לה, בזכותו היה לה כוח להתאמץ ולקפוץ מפינה לפינה עד צאתה מהבור. הצפרדעים הביטו זו אל זו מבוישות ותמהות. אנחנו עודדנו??? הרי עשינו בדיוק להפך!

או אז הם הבינו שמדובר בצפרדע חרשת. היא לא שמעה את קולות הייאוש ובנפנופי הידיים היא ראתה תנועות עידוד. כך שאבה כוחות להתגבר, לקפוץ ולמצוא את המסלול למעלה אל החופש. משפחת הצפרדעים הנבוכה הבינה את העוצמה והכוח שבעידוד. רצו שנית הצפרדעים לבור, נופפו בכל עוז וצעקו לאלה שנשארו בבור: "קפוצנה! אתן תצלחנה! כך הן עודדו והפיחו תקווה עד ליציאת הצפרדעים מהבור אל הדרור.

הנסיעה להילולת הרשב"י במירון מזה שנות דור, מרוממת מצד אחד, אך רצופת קשיים ומהמורות בדרכים. כל המבינים לדורותיהם טענו שהילולת רשב"י במירון, חשוכת פתרון.

מירון **תש"פ** סגורה ומסוגרת בצל המגפה. בודדים מצליחים להגיע.

מירון **תשפ"א** צפופה נוראות ומסתיימת באסון מחריד. קרבן אדם. מ"ה אנוש כי תפקדנו, ר"ל.

מירון **תשפ"ב** לא מאורגנת. קשיי הגעה. מלחמות "שוטרים וגנבים" שהסתיימו בפריצה לציון...

בתשפ"ב בני נסע עם קבוצה מהישיבה שלו, והגיעו לחניון ההתרעננות שמלבד כמה חדרי שירותים לא היה בו כלום. אפילו לא מים לשתות. הציבור היה צמא וכאוב. הטלפון שלי היה ברשותו וברצונו להיטיב עם הציבור הוא מצא באנשי הקשר שלי את מספרו של ר' מאיר פרוש. התקשר ור' מאיר כדרכו מיד ענה לו ואמר לו: "חכה ותראה, זה רק הקדימון, הקדמה עלובה למה שמחכה לכם בהר מירון..." ואכן המצב היה כה מייאש! רבים נופפו והניעו ראש בביטול מול הני שלוחי דרחמנא הר"ר מאיר פרוש הי"ו, יחד עם הר"ר יוסף דייטש הי"ו, כאומרים להם: "מדוע נכנסתם למיטה כה חולה וחסרת סיכויים, הזרמים והדעות כה שונים ומנוגדים, השטח כה קשה וסבוך, ובאמת אין פתרון למקום כה קטן אשר רבבות אלפי בני ישראל נושאים אליו את נפשם. אין סיכוי למצוא פתרון. חבל על הטרחה וההשקעה". אבל הם, כאותה צפרדע חרשת אטמו את האוזניים ובתנועות הייאוש ראו עידוד לדבקות במטרה. בחכמה, בתבונה ובסיעתא דשמייא מופלאה פתחו את הלב של כולם, השכילו בעזרתו יתברך לחבר בין הזרמים והקהילות ולהלך בין הטיפות והדעות.

"משפחותם לבית אבותם" נאמר בפרשתנו. מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א "מדוע כתיב "לבית אבותם" ולא לבית אמותם? שהרי עיקר כשרות היחס בא מצד הנשים! אלא לפי שבאנשים ניכר וידוע כשרות היחס ,ממה שיש שלום ביניהם ואינם מתקוטטים, ומשום הכי דווקא "לבית אבותם"- התייחסו המשפחות, כי אצל הנשים לא ניכר השלום, שכל אחת יושבת בביתה ביחידות כי כל כבודה בת מלך פנימה... וכשכל אחד מכיר מקומו מתקיים השלום ואין מחלוקת". ע"כ.

ר מאיר' ור' יוסי גשרו על פערים בתבונה. הפכו את הגנבים, כביכול, של תשפ"ב, לשוטרים של תשפ"ג. בזכותם הציבור החרדי כולו למד ולימד פרק בקידוש שם שמים ברבים.

כה מתאימים דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א במסכת אבות על המשנה: "כל העוסקים עם הציבור יהיו עוסקים לשם שמים שזכות אבותם מסיעתם" ובמשנה הסמוכה נאמר: "בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך"

"ואף עניין משנה זו מחובר לעניין של מעלה, שאם המתעסקים עם הציבור רוצים לעסוק ולהצליח בתועלת הציבור, ישתדל לבטל רצונם מפני רצונו של הקב"ה, שאז הקב"ה יעשה שגם האחרים יבטלו רצונם מפני רצונם של אלו המתעסקים, כדי שיכלו לצאת ידי הדעות של כל האנשים שמבלי סיוע המקום אי אפשר שמה שרוצה זה אינו רוצה זה, ובפרט בדורותינו בעונותינו הרבים". ע"כ לשון רבנו.

במירון תשפ"ג יש מסר עצום לכולנו, אף לפחותים: אל ייאוש, רבותי. כל אחד וקשייו ואתגרי חייו, אך רשב"י בתשפ"ג מלמד אותנו כי אין מצב בלתי פתיר ואין קושי בלתי עביר. תשועה ברוב יועץ והעיקר בתפילה, בביטחון בהשי"ת ובשמחה, עלה נעלה. נתגבר על כל קושי ויכלנו בע"ה.

להצטרפות, תרומות והערות שלחו מייל:
hbzs3587@gmail.com

גליון

אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש סיון תשפ"ג | גליון ק"צ

תוכי לכבוד המלך

ישעי' הנביא מוסר לנו על נביאותו של השי"ת: "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו", כלומר שהקב"ה מתאווה ומשתוקק כביכול לתהילות ישראל.

ולכאורה קשה להבין, הלא יש לו להשי"ת רבבות מלאכים ושרפים המיחדים שמו בכל יום תמיד ומעריצין ומקדישין וממליכין את שם האל המלך הגדול והנורא בקדושה וטהרה, וכי הוא זקוק לשירות והתשבחות שלנו - אנשים פשוטים בני בשר ודם?

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדישטוב זי"ע מסביר לנו הענין ע"י משל: היה מלך גדול ונורא שהיה לו חבר קרוב מאוד שהביא מתנה מיוחדת למלך. המתנה היתה: ציפור היודעת לדבר, והנקרא בלשוננו "תוכי" (פופיגיי בלע"ז). המלך הפליא מאוד את הציפור הזאת שיודעת לחזור על כל מה שנאמר סביבותיה. המלך הראה את הציפור הנפלא לכל שריו ויועציו, אהוביו ומשפחתיו.

היה שם אחד מהמקורבים למלך שלא היה חכם גדול, והוא שאל בתמימות: אני לא מבין למה המלך מתפלא איך שהציפור מדברת, הלא כל בני מלכותו, כל האנשים הנמצאים במדינות המלך מדברים בלשונם, וכי איזה חידוש יש בזה?

והמלך ענה לו: האדם נברא מעיקרו עם כח הדיבור, ע"כ אינו חידוש כשהוא משתמש בפיו והוא מדבר. אבל ציפור, שאין לה את הכח הדיבור, ואעפ"כ היא יודעת איך לצפצף בפיה כמו אנשים, זה דבר פלא גדול, וחידוש יתירה יש בה המעוררת פליאה.

דבר זה נאמר גם לענייננו - אומר ה"קדושת לוי" זי"ע - המלאכים והשרפים שנמצאים תמיד ליד השכינה הק' והם תמיד הגבורה והתפארת של הקב"ה, הלא אינו חידוש שהם משבחים ומפארים את הקב"ה. אבל אנחנו, אנשים קטנים המסובבים עם נסיונות גדולים וקשיי החיים, ואע"פ אנחנו מתגברים ואנחנו מצפצפים בשבח ותהילה כמו המלאכים, הלא זה חידוש גדול לפני הקב"ה. וזה הסיבה למה הקב"ה מתאווה ומשתוקק להקשיב לתפילתינו. (גליון "א ביהמ"ד")

הבה ונתבונן - אם על כל דברי שירות ותשבחות הנאמרים על ידינו כביכול משתוקק ומתאווה, על אחת כמה וכמה כשעונים "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" שזה השבח הגדול ביותר לפני הקב"ה, על אחת כמה וכמה שזו המתנה הגדולה ביותר לפני הקדוש ברוך הוא וחשוב בעיניו הרבה יותר מהמלאכים האומרים תמיד שיר ושבחה.

ישועות למעלה מדרך הטבע

כי תראו כי צרות ישראל גדלו עד למאוד, ראשית תראו למען השם להזהר מאוד ולהזהיר לבלי לדבר אפילו דיבור קטן בעת חזרת הש"ת התפילה, וכן בשעת קריאה וקדיש, ואם תהיו נזהרים בזה לא תפחדו מכלום, כי השם יעזור לכם בכל פעם למעלה מדרך הטבע.

(שומר אמונים אגרת יט)

לזכות יהודית בת רות לרפו"ש

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי זי"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאנויל בן הר"ר משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

בס"ד

העלון טעון גניזה
עלון מס' 675
שבת פר' במדבר
שנת תשפ"ג

העלון מוקדש לעילוי נשמת
אולגה זימבול בת אמילי ז"ל
יוסף בן רבקה ז"ל
רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
שרה בת מלכה ז"ל
דינה בת פורטונה ז"ל
אהרון בן מתתיהו ושרה ז"ל

לרפואה שלמה
יעקב קיקי בן יסמינה
כרמלה כונפטה בת רחל

תפארת ינון

ע"ש הצדיק המלוב"ז רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א

יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

מטעמים לשולחן

בהיותנו במצרים קרא לנו הקב"ה אליו ובאהבתו הגדולה הביאנו ונשא אותנו על כנפי נשרים, וכעת בעמדנו לפניו בהר סיני הוא אומר לנו: **"אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי... וְהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים...וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ"** (שְׁמוֹת יט,ג-ו). מיחלים אנו כי בקרוב בימינו נזכה ונראה שהוא ברחמיו יגאלנו שנית, אחרית כראשית, ונבוא אליו ברננה מתוך קבלת על מלכות שמים באהבה. על הפסוק **"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים"** (בראשית מט, א) **אמר רבי אלחנן וסרמן** זצ"ל בשם ה**"חפץ חיים"** זצ"ל: מדוע כתוב 'יקרא' מלשון קריאה ולא 'יקרה' מלשון מקרה, כפי שלכאורה נראה מתאים יותר לפשט הפסוק? אלא, שאבא שבשמים יושב ומצפה לבניו שיבואו אליו. הוא חוזר וקורא אליהם "שובו בנים שובבים". אם יזכו הם יתעוררו מן הקריאות ולא יהיה עליהם לעבור יסורים קשים של צרות נוראות וגזרות קשות. אך אם, חלילה, לא ישכילו להאזין לקריאות אביהם שבשמים, הוא עתיד להביא עליהם פחד גדול שיטלטל אותם ויאים על חייהם, ויביא אותם לזעזוע, לתקון המעשים ולחזרה לאביהם שבשמים. הפסוק אומר (שיר השירים א, ד): "משכני אחריך נרוצה" – כנסת ישראל פונה ואומרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אנא משכני, אנא תקנה אותנו לעבדיך ותמשך אותנו אחריך! הדרך לקנות פרה היא באמצעות פעלת "משיכה", שיכולה להעשות במספר דרכים. האפשרות הראשונה היא – "הכישה במקל ורצה לפניו", כלומר, הקונה מכה על גבה של הבהמה ומכון אותה לדרך הרצויה לו. האפשרות השניה היא על ידי שהפרה נענית לקריאת הרועה, או לצלילי חלילו שמכונים אותה לדרכה. המקום שבו עומד הרועה מתברר לפי סוג המשיכות: אם הכישה במקל והיא רצה לפניו – מובן מכך שהוא נמצא מאחוריה והיא לפניו. אך לעמת זאת, אם הוא מושך אותה על ידי קריאה, סביר להניח שהבהמה צועדת אחריו. בבקשתה של כנסת ישראל "משכני אחריך נרוצה", מתחננים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: אנא ממך, רבונו של עולם, אל תמשך אותנו אליך בדרך קשה, עשה נא את ה"משיכה" באמצעות קריאה, בחיבה ובזמר, כך ש"אחריך נרוצה". כמו פרה הנמשכת לרועה העומד לפניה בעקבות קריאתו, כך אף אנו נמשך אחרי הקדוש ברוך הוא, וחלילה לא באמצעות מקל חובלים המכון לדרך הישר בדרך הקשה. בענין זה ספר **רבי משה פרידמן** שליט"א ספור שכתב **הרב גצל** בספרו "אשירה": יהודי אחד אבד בשואה אשה וילד. עוד לפני השואה החל בלמודי רפואה, אך כשבאו הנאצים נסתם הגולל על למודיו. הוא גרש למחנה השמדה ושם עבר כל התעללות אפשרית. כשהסתיימה המלחמה מצא את עצמו חי. אלמן, שכול ושבר כלי. הוא עובר תקופת התאוששות, ובסופו של דבר מחליט שתי החלטות קריטיות להמשך חייו – האחת, שאינו רוצה להקים שוב משפחה, והשניה-להשלים את למודי הרפואה, כשההתמחות שלו תהיה בפסיכיאטריה. הוא הניח, כי לאחר השואה יהיה בקוש גדול למקצוע הזה. הוא הקדיש את חייו ללמודים ועד מהרה סים אותם בהצלחה והתקבל לעבודה בבית חולים פסיכיאטרי. בתוך בית החולים הזה, במחלקה סגורה, אשפז בחור אלים. ספורו היה קשה: הוא היה ביחד עם אמו כשהנאצים לקחו אותה. אמא שלו התעקשה על חייו והחביאה אותו בדיר חזירים וברפת פרות. בדרך לא דרך הוא הצליח לשרוד, ואף להמצא על ידי יהודים טובים. הוא היה נחוש בדעתו לחזור לורשא ולמצא שם את הוריו, וטען כי אין לו ספק שהם מחכים לו. הצוות הרפואי הבהיר לו שהוריו מתו-אך הוא בשלו. מתעקש ללכת הביתה לחפש את ההורים, ומתפרע כשמסרבים להרשות לו ומתעקשים להחזיק אותו 'סתם', לפי דבריו. בלית ברירה, לאחר כמה התפרציות זעם, נאלצו הרופאים לאזוק אותו. מאוחר יותר הניחו בין האזיקים רפידות, כדי למנע אפשרות של קריעת הורידים על ידי האזיקים הללו. כשגם הדברים הללו לא הועילו נתנו לו מדי פעם אפילו מכות חשמל על ידי הסניטרים שלא הצליחו להשתלט עליו ולא יכולים היו לסבול את נשיכותיו ואת שריטותיו. ספורו הנוגע ללב, נגע, כמובן גם ללבו של רופא הפסיכיאטרי. בסך הכל בחור צעיר, שכל החיים עדין לפניו – וכבר נקבר לו כאן בבית החולים... הוא חושב על כך שבערך בגילו צריך היה בנו להיות, לו היה עדין חי, והמחשבה הזאת גורמת לו לחפש ברצינות תרופה בשבילו. מדי פעם עולה בו דמיון מטרף: אולי, אולי זה באמת הבן? אולי כשלקחו את האשה היא כן הצליחה למסור אותו למישהו, בדיוק כמו שהוא מספר? הוא יודע שאלו הם דמיונות. בנו הרוג, ובכל זאת גורם לו הדמיון הזה להתעקש על רפואת הבחור החולה. וזה אולי, הבסיס לרעיון המשנה שעולה במוחו – הבחור הזה טוען שאביו ואמו חיים? אולי אמר לו שאני הוא אבא שלו? הרעיון אינו מופקע כל כך בהתחשב בזאת שלו עצמו היה ילד, שאמור להיות היום בערך בן גילו של אותו בחור אלמוני. ביום בהיר אחד הוא מקבל החלטה לאמץ לו את הבחור לבן. הוא נכנס לחדר עומד מול הבחור ששוכב מולו באזיקים ואומר לו בקול: "אני אבא שלך". לרגע אחד נדלקות עיני הבחור ובמשנהו נכבה הזיק והוא אומר לו בזעם: "מה פתאום? אתה לא אבא שלי, ולך מפה!". הוא מנסה לשכנע בכל האמצעים הדלים העומדים לרשותו. והבחור אינו מתרשם. מסתבר כי מתחת מעטה השגעון שלו, הוא נותר מפוכח. חולפים כמה ימים וביום בהיר אחד קם הרופא משנתו רטוב מזיעה. הוא מנסה לשחזר את חלום הבעותים שפקד אותו הלילה. זו היתה אשתו והיא עמדה מולו ורק שאלה אם אינו זוכר את נקודת החן מתחת לבית השחי של הילד שלהם? כשמאיר השחר הוא מקדים לבוא לבית החולים.

המשך בעמ' האחרון

זמני שבת
פרשת במדבר

	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
ירושלים	6.02	6.57	8.13	8.50
תל אביב	6.04	7.14	8.15	8.48
חיפה	6.05	7.05	8.16	8.48
באר שבע	6.02	7.12	8.13	8.46

הפטרה: "מחר חדש"

ההלכה השבועית

הלכות חג השבועות

א. פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות נעורים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש: "חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות". וכן אמרו עוד בזוהר הקדוש: "כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון". והסבירו האחרונים שהטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה, והוצרך הקדוש ברוך הוא להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעמוד על המשמר בלילה הזה ולעסוק בתורה. [ומנהג זה אינו אלא לאנשים ולא לנשים, ועיין בשו"ת רב פעלים חלק א בסוד ישרים סימן ט].

חזון עובדיה

סיפור השבוע

תחילת כסלו תשפ"ב. הרב שלמה ישב באוטובוס העושה את דרכו מירושלים לנתיבות, השעה הייתה עשר וחצי בלילה, הוא חזר זה עתה משמחה שהשתתף בה, וכדרכו, הדליק את האור מעל לראשו ועד מהרה צלל לתוך לימוד הגמרא. לראות יהודי לומד בדרך מירושלים לנתיבות, זה לא מחזה נדיר, אולם הפעם הרגיש הרב שלמה שמישהו עוקב אחריו, הוא המשיך ללמוד עוד מעט, אבל המבט שננעץ בו לא הוסר, הוא הרים את מבטו והופתע כשנתקל במבטו של אדם צעיר. הצעיר רק חיכה שהרב שלמה יביט בו, הוא חייך אליו ואמר לו, "אשריך שאתה לומד תורה". הרב שלמה שתק לרגע, מופתע. חזותו החיצונית של האדם הצעיר לא שייכה אותו לקהל שומרי תורה ומצוות, ובכל זאת, לב של יהודי הוא כנראה לב חם, בכל מקום. "אתה רוצה ללמוד?" שאל אותו הרב שלמה, האדם הצעיר ראה בשאלה הזמנה, והוא כה רצה להשיח את לבו, הוא קם ממקומו והתיישב ליד הרב שלמה, "שלום", הוא אמר בחיוך נעים, "שמי שגיא, אני מתחזק, עדיין בתחילת הדרך אבל בוער בי רצון עז ללמוד תורה. אני לומד הרבה, למרות שלא תמיד אני מבין הכל". דיבורו של שגיא היה שוטף, ההתלהבות נוצצת בעיניו "יש לי אהבה עזה להקב"ה והלוואי שאצליח ללמוד". הוא מאחל לעצמו, הרב שלמה ישב לידו, מחריש ומתפעל. את השתיקה שבר דווקא שגיא, "בוא", הוא אמר לרב שלמה, "אספר לך קצת עלי". האוטובוס היה שקט, רוב הנוסעים נמנמו והוא עשה את דרכו לנתיבות, שגיא התחיל לספר בקול חרישי את סיפורו: נולדתי למשפחה מסורתית, ההורים שלי חשבו שצריך לשמור על המצוות הבסיסיות, אבל לא מעבר לכך. לימוד התורה היה נראה בעיניהם כסוג של בזבוז זמן. אני הייתי אחר מהם, מגיל צעיר מאד אהבתי את הדת, חקרתי את המצוות ורציתי לקיים אותן, מעבר לכך, הרגשתי צימאון עז ללמוד תורה. ההורים שלי לא היו מרוצים, בכל הזדמנות הם אמרו לי שאני צריך לבחור מקצוע מפרנס, לימוד התורה הוא בעדיפות אחרונה מבחינתם, כמעט כל יום שמעתי משפטים מהסוג "אדם צריך לעבוד ולפרנס את עצמו ומשפחתו". אבל המשפטים האלו חלפו ממני והלאה, שום דבר לא היה חזק יותר מהרצון הפנימי שלי, נמשכתי חזק ועמוק ללימוד תורה. ההורים שלי לא התייאשו, הם המשיכו להטיף לי מוסר, "שגיא, אתה צריך לעבוד ולהתפרנס", "שגיא, תירגע, אל תהיה לנו קיצוני", הייתי ילד טוב, רציתי להרוות אותם נחת, אבל על המשיכה שלי לקב"ה, על האהבה שלי ללימוד התורה, לא יכולתי לוותר. ואז, בלי הודעה מוקדמת נשברה השגרה ולבית שלנו הגיעו ימים אחרים. אבי הרגיש רע וההורים שלי היו טרודים מאד, הרופא שלח אותו לבדיקות ונבהל מהתוצאות, הוא חשש מהגרוע מכל. מיעטנו לדבר בתקופה הזו, הספק היה נוראי, והפחד שקינן בליבנו היה משתק ממש, אבא שלי הלך ונחלש, הבדיקות היו כואבות ומפחידות, והספק ריחף כמו ענן כבד ומעיק. ואז הגיעו התשובות, הגרוע מכל אכן קרה. אבא שלי חולה במחלה האיומה. הוא אושפז בבית החולים, קיבל טיפולים אבל מצבו התדרדר במהירות, מעט אחרי שהגיע הוא הועבר לטיפול נמרץ, הרופאים לא הבטיחו עתיד וורוד, להפך הם הודו שמצבו קשה מאד וחייו בסכנה. שגיא משתתק לרגע, מבטו המצועף מתבהר, הוא פונה לרב שלמה, "תאר לך אותי, בחור צעיר שהחיים עוד לפניו, ופתאום נוחתת מכה איומה כזו על ראשו. אבא שלי מוטל חולה בבית החולים, הוא סובל, סכנה נשקפת לחייו ואני לא יכול לעזור בכלום. הסתובבתי בבית כמו ארי בסוגר, לא יכולתי לעשות כלום, חשבתי רק על אבא שלי וחוסר היכולת שלי להועיל לו, גרמו לו לתסכול וכאב, ואז, עלה בדעתי שאני דווקא כן יכול לעזור, נזכרתי שקראתי על יהודי שחלה במחלה הקשה, והוא קיבץ את בני משפחתו וחברים קרובים ונסע לקברו של רבי אלימלך מליז'נסק, שם הם עשו כולם תענית דיבור והוא נושע. ידעתי מה אני הולך לעשות – תענית דיבור כדי שאבא שלי יבריא. ביום למחרת לא יצאתי מהבית, ישבתי בחדרי ואמרתי תהילים. אמא שלי כמעט התעלפה, אמנם יום קודם דיברתי איתה על הכוונות שלי, אבל היא לא חשבה שאני רציני, היא לא האמינה שאעשה את זה. "מה אתה עושה, שגיא?" היא נכנסה לחדרי והסתכלה עלי באלכסון, "אני לא מאמינה שאתה יושב בחדר ואומר תהילים ועושה תענית דיבור. תאמין לי שעדיף שתלך לעבודה, אבא ישמח יותר אם תלך לעבודה, לא אם תעשה תענית דיבור". היות שהייתי בתענית דיבור לא יכולתי לענות לה, והאמת שגם לא היה לי מה להגיד, לכן רק סימנתי לה ביד שאני רוצה להמשיך. אמא הבינה שהחלטתי ועזבה אותי לנפשי, לא לפני שהיא טורחת להגיד לי שוב את דעתה בנושא. חשבתי ללכת לבית הכנסת אבל פחדתי שאנשים יפנו אלי ואני לא אוכל לעמוד בזה, ואענה להם. לכן ישבתי בחדר ובדמעות רותחות אמרתי את פרקי התהלים, לא את כל המילים הבנתי, אבל גם בלי להבין הרגשתי שהמילים האלו הן סם מרפא עבורי, שהן מרפאות אותי, מניחות רטייה אוהבת על הלב הכואב שלי, מבטיחות שה' יעזור. ככה ישבתי בחדר עד השקיעה כשאני לא מדבר כלל, רק אומר תהילים. למחרת בבוקר נסענו אמא שלי ואני לבקר את אבי. כשהגענו למחלקה שפשפנו את עינינו בתימהון. אבא שלי, שבימים האחרונים בקושי יכול היה לקום מהמיטה, שהרגיש רע כל כך, נראה היה כבן אדם חדש, הוא היה מלא מרץ, שמח שהגענו, שוחח איתנו ואפילו קם כדי לטייל איתנו. כמה פעמים במשך הביקור צבטתי את עצמי כדי להיות בטוח שזה לא חלום, שזה אבא שלי, והוא בריא ומתפקד וחי ושמח. לא יכולתי להאמין. הרופאים גם הם לא האמינו, הביטו בו בהשתאות ואחר כך מיהרו לעשות בדיקות נוספות. התוצאות שהגיעו הכו אותם בתדהמה. המחלה האיומה שהשתוללה בגופו, נעלמה כליל. הם אמרו שזהו מקרה שבהם הם רואים כמה הם קטנים ולא יודעים, שהוא הבריא בניגוד לכל התחזיות, שחררו אותו הביתה ועל התיק כתבו נס רפואי". שגיא סיים את סיפורו, מותיר את הרב שלמה פעור פה ומשתאה, האוטובוס הגיע לנתיבות, הם נפרדו לא לפני שהחליפו כתובות, שניה לפני שירד הציע שגיא, "אולי תבוא אלינו לסעודה שלישית?" הרב שלמה הנהן והסכים, ביתו של שגיא היה במרחק של רבע שעה הליכה. בשבת אחרי הצהרים פסע הרב שלמה לביתו של שגיא, הדרך הייתה קצרה אמנם אך מלאת חששות. 'איך ההורים של שגיא יגיבו?' 'האם הם יכעסו עלי? יגידו שאני מטיף לשגיא ומשכנע אותו?' אך למרות החשש המשיך הרב שלמה לצעוד, הצעיר היקר שבה את לבו, הוא רצה לפגוש אותו שוב. כשהגיע, ראה הרב שלמה דבר ראשון את השולחן הערוך בטוב טעם, מפה צחורה וכלים יקרים. ההורים של שגיא קמו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד. "איזה יופי שהגעת", הם אמרו לו בהתרגשות, ביקשו שישב בראש השולחן, ואמו של שגיא סיפרה: "כשהבנתי ששגיא חוזר בתשובה, נלחצתי. אמנם תמיד הייתי דתיה קצת, שמרתי על המינימום, אבל בן שילמד תורה? אצלי בבית? זה היה חלום שחור עבורי. בהתחלה קיוויתי שזהו סוג של שגעון חולף, אבל אז, בדאגה אמיתית, ראיתי איך הלימוד של התורה מדליק בעיניו אור, איך הוא הולך ונהיה צדיק יותר ויותר... הרגשתי שאני מאבדת אותו, ואמרתי שאם הוא ימשיך ככה, אחרי החתונה אני לא רוצה להכיר אותו, הוא לא יקבל שקל מהירושה שלנו והוא לא יהיה הבן שלנו יותר". אמו של שגיא נאנחת לרגע, מביטה בבנה, אי אפשר להחמיץ את המבט המאושר שעומד בסתירה מוחלטת לדיבורים שלה. היא לגומת קצת מהמים, לפני שהיא ממשיכה. "ואז, כשהרגשתי שאני הר געש שעומד לפני פיצוץ, בעלי חלה. חשבתי שאנחנו עומדים לאבד אותו, אבל בזכות שגיא, בזכות לימוד התורה שלו, היה לנו נס ובעלי הבריא לגמרי. אחרי שהוא הבריא החלטתי שאני הולכת בדרכיו של שגיא. הוצאתי את המכשירים הטמאים מהבית, זרקתי את העיתונים, נקינו את הבית והאוויר שנשמנו היה טהור יותר. הרגשתי בחוש איך אני נושמת אוויר טוב ומזוכך יותר, הייתי אומרת לו בדמעות: 'שגיא, חשבתי שהרסת לנו את הבית, אבל מתברר שהצלת אותו, הצלת את הבית שלנו, את כולנו'. היא מסתכלת לרגע בגאווה על בנה וממשיכה, "אחרי זה נרשמנו לסמינר ערכים, ואני זכיתי להבין את כח התפילה, את הזכות שלנו בהיותנו בנים לעם הנבחר. איך חיינו את החיים עד כה בטעות ואיך החיים שלנו יכולים להיות טהורים וקדושים יותר". מהחלון נצבעים השמים בגוונים ורודים השקיעה הדורה מציצה מבעד לתריסים, "אני מנהלת בית ספר ברמלה", המשיכה האם, "לומדים שם בנים ובנות, בכיתות נפרדות, התחלתי להביא להם רבנים שיחזקו אותם, וגם אלינו הביתה, אנחנו אוהבים להביא לכאן תלמידי חכמים, בחורי ישיבות מתקבלים בביתנו בכבוד. אנחנו רוצים שהקירות כאן יספגו דברי תורה, שהבית שלנו יהיה בית וועד לחכמים. כל הבית שלנו השתנה בזכות שגיא". השמש שוקעת, הרב שלמה נפעם, מתקשר לספר לנו את הסיפור של שגיא. ואנחנו חושבים על הכוח שיש לאנשים שמוכנים בכל מחיר לעלות ולהתעלות בעבודת ה', על שגיא, הבחור התמים והיקר שישב בחדרו והתפלל תפילת יחיד ותפילתו נענתה, שגיא שעשה מה שידע כדי שאביו יבריא, ובסופו של דבר, לא רק אביו ניצל ממוות לחיים, כל המשפחה ניצלה וזכתה בחיים רוחניים.

בדיבות המחבר הרב צבי נקר הי"ו

היה שותף בהפצת העלון-
בתרומה של 52 ₪ אתה מזכה אלפי משפחות מדי שבוע לתרומתן באשראי 03-6182992 / בבנק הדואר חשב' 3640582

וארטים לפרשת השבוע

א א. וידבר ה׳ אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר. פרש״י מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה וגו׳ וכשבא להשרות שכינתו עליהם בתוכם מנאן והיינו באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאן עכ״ד. ויש להקשות אם השרה שכינתו עליהם באחד בניסן מפני מה הוא מנה אותם רק באחד באייר? וי״ל בזה דכיוון דהנשיאים הקריבו קורבנותיהם כל יום מיב ימי ניסן ופסק הרמב״ם ו ט מקרבנות דהמקריב קרבן באותו יום הוא יו״ט אצלו ואסור במלאכה, ומניין בנ״י היא מלאכה כי ישראל נמנו או ע״י מחצית השקל דאסורה עכ״פ מדרבנן, או ע״י כתיבת שמותיהם כמבואר ברמב״ן א מה וא״כ ביב׳ ימים הראשונים לא יכלו למנותם. ואח״כ היה ימי הפסח שגם לא יכלו למנות וכיוון שיצא רוב החודש בקדושה לכן לא מנאן בזה החודש כלל וכעין מה שכתב הב״י לעניין שאין מתענים בחודש ניסן כיוון שיצא רובו בקדושה ולכן חיכה לחודש אייר. רבי נתן גשטטנר.

א א. וידבר ה׳ אל משה במדבר סיני באוהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים. הגמ׳ בפסחים ו: מקשה ונכתוב ברישא דחודש ראשון והדר דחודש שני, והיינו שנכתוב קודם מה היה בחודש הראשון הקרבת קרבן פסח שנכתבה בפרשת בהעלותך, ובהמשך נכתוב את מניין בני ישראל שנכתבה כאן שהיה בחודש השני? מתרצת הגמ׳ אמר רב אין מוקדם ומאוחר בתורה. וצ״ב מדוע הגמ׳ לא תירצה מה שרש״י אומר בתחילת בהעלותך שכתב בשם הספרי דהטעם שהתורה מביאה את הקרבת קרבן פסח באיחור אחרי מניין בני ישראל משום דפרשת פסח היא גנותן של ישראל שכל 40 שנה שהיו במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד, וזה טעם יותר טוב, ובפרט שאת התירוץ של אין מוקדם ומאוחר מתרצים רק במקום שאין תירוץ אחר? וי״ל דמצינו ביבמות עב: מחלוקת בדין מילה שלא בזמנה האם יכולה להיות בלילה או רק ביום. ויסוד המחלוקת האם דורשים את האות ו של וביום השמיני לרבות גם שלא בזמנה צריך להיות ביום או לא. והנה מבואר בגמ׳ שם שבנ״י לא מלו במצרים כי לא נשבה רוח צפונית אלא רק בחצות הלילה ולכן היתה סכנה למול, ואם נאמר שמותר למול בלילה שלא בזמנה אז אין סכנה למול כי יכול למול בחצות הלילה ואז יש רוח צפונית, ומדלא מלו הוי גנאי להם, ולכן י״ל שלמ״ד שהוא גנאי להם שלא עשו את הפסח ס״ל שיכולים למול שלא בזמנה בלילה וא״כ היו צריכים למול ולעשות פסח, אבל למ״ד שלא מלו זה לא גנאי להם שלא עשו את הפסח כי היו ערלים וערלים גם אבותיהם אינם יכולים להביא קרבן פסח. וא״כ ל״ה גנאי להם כלל. והנה רש״י לקמן בפרשת בהעלותך הביא טעמו מהספרי וסתם ספרי זה דעת רבי שמעון כמבואר בסנהדרין פו: ור״ש אינו דורש מעולם את האות ו כמבואר במנחות מא: וא״כ לשיטתו יכול למול בלילה ולכן אומר רש״י דהוי גנותם של ישראל. אבל בגמ׳ בפסחים זה דעת רב ורב הלא ס״ל שדורשין ו וא״כ אסור לעשות מילה בלילה וא״כ למה התורה כתבה קודם את מניין בנ״י ואח״כ את קרבן פסח שהיה בראשון דהרי אין זה גנות לישראל כי רובם פטורים מקרבן פסח משום מילת בניהם, ולכך מתרצת הגמ׳ דאין מוקדם ומאוחר בתורה. ושלל לא יחסר.

א ב. שאו את ראש כל עדת ישראל למשפחתם לבית אבותם. משמע מכאן דלמשפחותם לבית אבותם הוא דבר אחד וכן מבואר ברש״י. והנה להלן ד לד לגבי שבט לוי כתוב ויפקוד וגו׳ למשפחותם ולבית אבותם משמע דבית אבותם הוא דבר נפרד מלמשפחותם, וכן להלן ג טו כתוב פקוד את בני לוי לבית אבותם למשפחותם והיינו שהקדים קודם בית אבות למשפחה בשונה מכאן שהקדים משפחה לבית אבות, ומה הטעם בכל זה? וי״ל דשבט לוי היו צריכים לדעת את בית אבותם ולא הספיק לדעת רק איזה שבט הם והוא בכדי לחלק למשמרות שהיו מחולקים לפי בתי אבות (רמב״ם ג ט מכלי המקדש) ולכן חילקו אחד מהשני בגלל שהוא שני עניינים שצריך לידע אותם, משא״כ בשאר השבטים זה לא משנה כלל מי הבית אבות לכן נאמר שזה אחד. הגרי״ז.

א ב. שאו את ראש עדת בני ישראל וגו׳ במספר שמות. יש להקשות דלכאורה המילים במספר שמות הן מיותרות ובשבי״מ הוצרך לזה? וי״ל ע״פ הגמ׳ ביומא כב: רבי יונתן רמי כתיב והיה מספר בנ״י כחול אשר על שפת הים, וכתיב אשר לא ימד ולא יספר? מתרצת הגמ׳ כאן בזמן שישראל עושים רצונו אז לא ימד ולא יספר, כאן כשאין עושים רצונו אז היה מספרם כחול אשר על שפת הים. ויש להקשות ע״ז איך יכול להיות שאם ישראל לא יעשו רצונו אז מספרם ייספר ואם יעשו רצונו אז מספרם יהיה רב שלא ייספר באותו הרגע, הרי צריך זמן בשביל להתרבות ואם ברגע יעשו רצונו האם יתרבו עד לבלי מספר? וי״ל ע״פ מה שמצינו שצדיק אחד שקול כנגד הרבה אנשים וכמו שמצינו ביהושע ז ה ויכו אנשי האי כשלושים ושאה איש ואמרו חז״ל בסנהדרין מד. שזה הולך על יאיר בן מנשה ששקול כלו׳ אנשים. וא״כ נמצא שבזמן שעושים רצונו כ״א שקול כעשרות אנשים ולכן זה מספר שלא יספר כי חול הים מוכפל בעשרות. וא״כ י״ל שזה כוונת הפסוק במספר שמות, שרק שמותיהם יש להם מספר אבל הם עצמם אין להם מספר. אבני שוהם.

א ב. שאו את ראש וגו׳ כל זכר לגולגלותם . התורה בפרשתנו מונה את שמות בני ישראל, ואח״כ את הלווים והבכורים. בישראל מוזכר לגולגלותם ובלווים ובבכורים פרק ג פסוקים טו מ לא מוזכר לגולגלותם. והסיבה לכך, אומר ר״י איבשיץ ע״פ מנחות לז׳, מי שיש לו ב׳ ראשים הוא טריפה ולא יחיה יותר משנה, וא״כ לווים ובכורים שסופרים אותם מבן חודש לא מונים גולגלות, כי מי שיש לו ב׳ ראשים הוא טריפה, ובבן חודש יכולים להיות כאלו ולכן כתב גולגלות, אבל במספר בנ״י ישראל שזה מבן 20 אז לא יכול להיות מישהו עם ב׳ גולגלות, לכן סופרים גולגלות, וזה רימזה התורה.

א ג. תפקדו אותו לצבאותם אתה ואהרן. בביאור הטעם שהוצרכו משה ואהרן ביחד לפקוד את עם ישראל? אומר רבי יונתן איבשיץ שהטעם הוא משום שפקדו אותם ע״י מחצית השקל, ויש הלכה שצדקה נגבית בשנים.

א ח-ט. לישבטר וכו׳ לזבולון. יש לעיין מדוע כאן התורה הקדימה את יששכר לזבולון, בעוד שבברכת יעקב לבניו (בראשית מט יג יד) וכן בברכת משה לשבטים (דברים לג יח) הקדימו את זבולון? וי״ל, אומר האדמו״ר מסקולען, שבוודאי מעלתו של יששכר עולה על של זבולון משום שיששכר לומד תורה, וזבולון הוא המסייע, ולכן אצלנו בפרשה הוקדם יששכר שמעלתו גדולה (וכן בשמות הנשיאים, בפסוק כח, וכן בסדר הדגלים ריש פרק ב) משא״כ כשבאו לברכם אז הקדימו את זבולון, כי כשזבולון מתברך אז זה מועיל ליששכר, ויותר מזה, יששכר גם תלוי בברכה של זבולון, לכן בברכות זבולון הוקדם, שבברכתו כלולה ברכת יששכר.

א יז. ויקח משה ואהרן את האנשים אשר ניקבו בשמות. וברש״י הוסיף אשר ניקבו לו **כאן** בשמות. ויש לבאר כוונת רש״י דהנה יש להקשות למה לגבי הנשיאים כתוב שנקראו ע״י שמות. ואילו כל העדה כתיב ואת כל העדה הקהילו, והקהילו הכוונה בחצוצרות, הא גם הנשיאים דינא הוא שמקהילים אותם בחצוצרות כדכתיב להלן פרק י פסוק ד. וי״ל שכעת עדיין לא ידעו מי הנשיאים, אז לא היה שייך לתקוע בחצוצרות כי אף אחד לא ידע שהוא נשיא, ולכך כאן הוצרכו להקהילם בשמות וזהו כוונת רש״י אשר ניקבו כאן בשמות.

א מב. בני נפתלי. בכל השבטים מופיע ל לפני שם השבט והיינו **לבני** שמעון, **לבני** דן, וכו׳ ואילו בנפתלי כתוב רק **בני** בלי ל. והטעם י״ל ע״פ רש״י בכי תשא (שמות ל טז). שאומר שמנין בני ישראל היה שם וכאן אותו המספר בדיוק. לא נולדו ולא נפטרו מבנ״י כלום. ושם כתוב שבני ישראל מנו 603550 א״כ כדי לדעת את מנין כל השבטים היו צריכים לחדש לנו כמה הם היו, אז כתבה התורה בצורה של חידוש ל. מאידך, נפתלי שהוא אחרון, אנו יכולים לחשבן לבד ולדעת כמה שנשאר מהמניין של כי תשא לכן נכתב בלשון בני דהיינו שהם כך וכך כלשון שמודיעים על דבר ידוע. בשם ההפלאה.

א מד מה מו. אלה הפקודים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל וגו׳: ויהיו כל פקודי בני ישראל לבית אבותם מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל: ויהיו כל הפקודים שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמישים. מי שיתבונן יראה שהמילה פקודים מוזכרת כאן ג״פ. בתחילה אלה הפקודים, אח״כ ויהיו כל פקודי, ואח״כ שוב ויהיו כל הפקודים, ורבים נתקשו להבין טעם הדבר. והביא ה׳כתב סופר׳ תירוץ נפלא ע״פ הרמב״ן כאן. הרמב״ן ביאר ג׳ טעמים מדוע נפקדו בני ישראל לדעת מניינם. **א.** כדי שיבואו לפני הנביאים הקדושים משה ואהרן ויושימו עיניהם עליהם לטובה ויבקשו עליהם רחמים. **ב.** כדי שיידעו מי ראוי לצאת למלחמה כדרך המלך שפוקד חילותיו בעת צאתו למלחמה, **ג.** להודיע חסדי ה׳ שבשבעים נפש ירדו למצרים ועתה הם כחול אשר על שפת הים עכ״ד. ולפי״ז, אומר הכתב סופר, כעת מבואר היטב מדוע הוזכרו ׳הפקודים׳ ג״פ. בתחילה כתוב אלה הפקודים אשר פקד משה ואהרן, והיינו הטעם הראשון של הרמב״ן שמשה ואהרן ייפקדו כדי להזכירם לרחמים. אח״כ ויהיו כל פקודי וגו׳ כל יוצאי צבא, והיינו הטעם השני של הרמב״ן שהיה צריך לידע מי היוצא למלחמה. והפעם השלישית ויהיו כל הפקודים שש מאות אלף וגו׳ והיינו להודיע חסדי ה׳ שיצאנו שבעים נפש וכעת אנחנו 600 אלף.

ג א. ואלה תולדות אהרן ומשה וגו׳ נדב ואביהו. והקשה רש״י למה נדב ואביהו נחשבים כתולדות משה הא הם היו בני אהרן? ומתרץ רש״י שמשה לימדם תורה וכל המלמד בן חברו כאילו ילדו. ויש להקשות שהרי משה לימד את כל כלל ישראל תורה, אז נכתוב על כולם אלה תולדות משה כל כלל ישראל, וי״ל שהנפק״מ שתלמיד הוא כבנו זה לגבי דין ברא מזכה אבא, והיינו שזכות הבן מועילה לאב, וזה הכל רק אם הבן שווה יותר מהאבא, כמו אברהם שהציל את תרח והוציאו מגיהנום, אבל כשאבא יותר גדול מהבן אין לזה שום חשיבות, והנה כל ישראל משה היה גדול מהם לכן לא הוצרך משה שיתיחסו אחריו כי זה לא מועיל לו כלום, אבל נדב ואביהו דאיתא ברש״י שהיו יותר ממשה רבינו ובשביל זה הוא צריך את יחוסם אחריו, מדין ברא מזכה אבא.

ג ד. וימת נדב ואביהו וגו׳ ובנים לא היו להם. ובגמ׳ בסוף יומא איתא הרבה בנים היו לאהרן שראוים לישרף אלא שעמד להם זכות אביהם. יש להקשות מה הטעם שמתו נדב ואביהו ולא שאר בני אהרן, הרי המיתה שלהם הגיעה בעוון אביהם בעוון חטא העגל וא״כ הקטנים יותר צריכין למות כי דינא הוא שהקטנים נתפסים בעוון האב? וי״ל שאילו היו נשרפים אלעזר ואיתמר לא היה נשאר זכר לאהרן כי נדב ואביהו לא נשאו נשים, ולכן לקח הקב״ה את נדב ואביהו כדי שישאר זכר לאהרן, וזהו מאי דכתיב וימת נדב ואביהו, ולמה הם? משום שבנים לא היו להם.

שם. וימת נדב ואביהו לפני ה׳ בהקריבם אש זרה. הנה בדברים ט כ על הפסוק ובאהרן התאנף ה׳ להשמידו ויתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא. אומר שם רש״י שהקב״ה רצה להשמיד כל זרעו של אהרן בגלל חטא העגל, ובזכות תפילת משה הקב״ה לקח רק את נדב ואביהו והשאיר את אלעזר ואיתמר דתפילת צדיק עושה מחצה. והנה יש להקשות דהכא כתיב שהם מתו משום שהקריבו אש זרה ולא משום עוון העגל? וי״ל ע״פ עירובין סג. שה׳אש זרה׳ הכוונה שהורו הלכה בפני משה רבם שחייבים ע״ז מיתה. והנה על חטא העגל היו צריכים למות אלעזר ואיתמר שהיו הקטנים וכנפסק שבקללה מתחילים בקטן, ולא הבחירים והגדולים שהם נדב ואביהו. וכן נמי, מהטעם שהורו נדב ואביהו בפני רבם בלחוד לא היו מתים כי משה מחל להם כי הוא הרי התפלל שלא יאמתו, והרב שמחל על בבודו כבודו מחול. וא״כ י״ל דמשה לא היה יכול למחול להם כיוון שאם היה מוחל להם אז הוא יגרום שהקטנים יאמתו וזה חב לאחריני. והעונש היה בעיקרו על חטא העגל, והטעם שזה נגזר על הגדולים משום שהורו הוראה בפני משה.

ג מ. פקוד כל בכור מבן חודש. וברש״י משיצא מכלל **ספק** נפל. ואילו לעיל אצל הלווים בפסוק טו אומר רש״י משיצא מכלל נפל. וקשה למה כאן ספק נפל ושם נפל? וי״ל, אומר החת״ס, שאצל הלווים משה רבינו שאל איך אני אדע מניין יונקיהם (רש״י פסוק טז׳) א״כ הקב״ה אתה עשה את שלך, ולכל בית מבתי הלווים שהגיע, היתה בת קול מכרזת מניינם, וא״כ מובן שבלווים זה נספר ע״י הקב״ה בבת קול, ואצלו אין ספק. משא״כ בבכורות שנספרו ע״י משה יצא מספק נפל. **ולפי דברי חז״ל אלו** המובאים ברש״י מיושבת גם קושיית ר׳ יונתן איבשיץ דלעיל למה אצל הלווים לא כתוב לגולגלותם, משום שאצל הלווים משה לא היה צריך למנות את הגולגלות עצמן אלא היה די לו במה שהכריזה הבת קול, משא״כ במניין בני ישראל.

ד ג. כל בא לצבא לעשות מלאכה. זה נכתב בעבודת בני קהת. ואילו בעבודות בני גרשון ובני מררי שנכתבו לעיל לא נכתב לעשות מלאכה. והטעם, אומר ה׳אור שמח׳, משום דאיתא בשבת קנד. שעל איסור ׳מחמר׳ אין חייבים סקילה כיוון שהוא לאו הבא מכלל עשה - ׳למען ינוח שורך׳. ולכן לא הוי כשאר לט׳ מלאכות של שבת שיש עליהם חיוב סקילה (וכ״ה ברמב״ם שבת כ א). ולפי״ז מובן, כיוון שבני גרשון ובני מררי עבודתם היתה שהיו נושאים את כלי המשכן ע״ג בהמות ע״כ זה נחשב רק ל׳מחמר׳ ולא הווי כמו שאר מלאכות מלט׳ מלאכות. משא״כ בני קהת שנשאו את כלי המשכן ׳בכתף׳ והיינו מלאכת הוצאה, לכן נכתב בהם לעשות מלאכה.

ג מו – מח. ואת פדויי השלושה והשבעים והמאתיים העודפים על הלווים מבכור בני ישראל ולקחת חמשת וכו׳ ונתת הכסף לאהרן ולבניו. פרש״י שלקחו מהם חמשת שקלים לגולגולת הואיל וכך הייתה מכירתו של יוסף עשרים כסף שהיה בכורה של רחל. ויש להקשות שהרי המוכרים של יוסף היו שמעון ולוי וא״כ מדוע כסף הפדיון שהוא כנגד המכירה הגיע לאהרן ובניו שהם משבט לוי והלא הם עצמם צריכים את הכפרה על המכירה כשמעון. אך יש לפרש ע״פ מה שאמרו חז״ל עה״פ הנה בעל החלומות הלזה וגו׳ שאמרו השבטים עתיד זה להשאינו לבעלים – והיינו שעתיד ירבעם בן נבט לצאת מיוסף ויחטיא הוא את ישראל בע״ז, השיבם יוסף אתם עתידים לעשות אלילים אילמים לפני עגלי ירבעם, ופירש היפה מראה שכך הייתה תשובתו של יוסף לאחים שעוד קודם שיחטיא ירבעם בן נבט את ישראל בעגלים יחטאו הם בעצמם בעגל, וא״כ לשבטים אין תירוץ כי הם עצמם יחטאו בעגל, אך לשבט לוי שלא חטאו בעגל יש תירוץ ולכן קיבל את הכסף. ראיתי.

ג מז. ולקחת חמשת חמשת שקלים לגולגולת, ולהלן מח כתיב ונתת לאהרן ולבניו. יש להקשות אם זה ניתן לאהרן אז מדוע משה לקח שאהרן יקח לשם מה ׳הטלפון השבור׳ הזה? וי״ל, אומר הפנים יפות, דדינא הוא שמתנות כהונה הן ממון שאין לו תובעים, ומצי למימר רצונו ליתן לכהן אחר, אבל איתא בקידושין כט שזה הכל הכהנים אבל בי״ד יכולים להוציא ממון הפדיון אפי׳ ממשועבדים, וא״כ כאן אהרן לא היה יכול לקחת כי זה לא שלו והוי ממון שאין לו תובעים, מאידך גיסא משה שהיה לו דין של בי״ד יכל לקחת הממון, ולכך כתוב ולקחת על משה.

ד יט. וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו. הנה בברכות י. איתא שישעיהו אמר לחזקיהו כיוון שאתה לא נושא אישה אתה תמות ולא תחיה, וביארה הגמ׳ שהוא ימות מהעולם הזה ולא יחיה לעולם הבא. והכל בגלל שלא נשא אישה. אומר רבי רחמים הכהן שד״ז מרומז כאן, המילה וזאת הכוונה לאישה כדכתיב זאת הפעם עצם מעצמי. וא״כ זאת עשו, דהיינו שתקחו אישה, ואז לא יקרה לכם כמו שקרה לחזקיהו אלא תחיו ולא תמותו.

איני דר אלא במקום תורה: בפרשת שבוע פירש רש"י וסמוכין להם דגל מחנה יהודה, והחונים עליו יששכר וזבולן, טוב לצדיק טוב לשכנו, לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה, נעשו גדולים בתורה, שנאמר יהודה מחוקקי, ומבני יששכר יודעי בינה וגו' מאתים ראשי סנהדראות, ומזבולן מושכים בשבט סופר. ולעומת זאת בפסוק כט כתב על הפסוק משפחת בני קהת יחנו וגו' תימנה כתב רש"י: וסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה אוי לרשע ואוי לשכנו לכך לקו מהם דתן ואבירם ומאתים וחמשים איש עם קרח ועדתו שנמשכו עמהם במחלוקתם. רואים כאן כמה כח ההשפעה של הסביבה שהוא גר שם, אם הוא גר במקום תורה ושת"ח מצויים שם הוא מושפע מהם לטובה, וחלילה אם הוא גר במקום שאינו מקום תורה הוא מושפע מהם לרעה. וידועים דברי הרמב"ם בפ"ו מהלכות דעות ה"א: דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים וליישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע, ואומר אשרי האיש וגו', וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים. ובפרקי אבות פ"ו מ"ט: אמר רבי יוסי בן קיסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום, אמר לי רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו בני אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה. ובאבות דרבי נתן פרק י"ד מסופר על ר' אלעזר בן ערך שהיה גדול תלמידיו של ר' יוחנן בן זכאי ולמרות זאת לא נתגדל שמו כמו חבריו כי הלך לדור במקום שאינו מקום תורה, ובשבת קמז: מובא ששכח שם תלמודו עד שהוצרכו להתפלל עליו שיחזור לו תלמודו. החזון איש בקובץ אגרות סג כותב דברים ברורים אודות החובה לדור במקום תורה: מכתבך הגיעני, והנני להגיד לך דעתי, כי לא נכון לפניך לנסוע לארץ הקודש, כי אין לעזוב בימינו את ארץ רוסיא אשר רוב בניין ישראל נחתים בארצה, ועיקר משכן התורה בארץ הזאת, ומצות חנייתה היא גדולה ממצות חניית ארץ־הקודש, ואף פה ראוי לאיש צעיר לעלות בתורה למעלה למשכיל. ובארץ־הקודש - ד' ישיב שבותה בקרוב במהרה בימינו, אמן - אין מקום מסוגל לזה כאשר יעיד הנסיון. ואולי גם תנאי החיים הקשים שמה הוא סיבה לזה, וזה היה טעם הרבה גדולי הדורות שבחו"ל. וכמדומה שהאריך המהרי"ט בתשובה, כי חובה לדור בארץ ההיא שישיבות הקדושות בנויות בה אשר מהם תצא תודה וכו'. ובודאי ארץ רוסיא היא בבחינה הזאת שאף אם כבר הוא בא"י מותר לצאת לחו"ל, מי שהוא בעניין לימוד התורה ויוצא לתכלית זה. ואני אומר לך בייחוד כי כל שלא התכונן לימודך על אופן ראוי ומשוכלל אין ראוי לפניך לעלות לארץ־הקודש ר"ל לעזוב את ארץ גלותינו. גם אפשר להרבות תורה בישראל פה משם, וכל אדם הוא מחוייב התקווה לזה. **רא"א דסלר** כתב במכתב וז"ל: כשבאתי למרגית, תיכף נוכחתי שאני צריך לחפש מקומות להחבא, למען אשתמט מלפגוע ולראות בפריצות והפקרות המלאים על כל גדותיהם. כמובן ברחתי ונחבאתי כי מתועבה הפריצות בעיני, אכן בהיותי לבדי חשבתי האם יש חשש כי אלמוד ח"ו ממעשיהם הרעים ועוד בהרחבה שם עד שאביו כתב לי מכתב בזה"ל: התורה גלתה לנו סוד כמוס בכוחות הנפש מקור משחת נורא, שכל מה שהאדם רואה השחתת אחרים יתנוצץ גם יתעורר בקרבו הרצון והכוסף לעשות ג"כ כזה, ואף כי ידע ויבין עד כמה רע ומר הדבר ההוא וכמה גדולה ההשחתה גם ההפסד, אך כן הוא הטבע. ואם גם לא יאומן כי יסופר, אך כן הוא כלל הוא בידינו כי על דבר כוחות הנפש לא נוכל לבקש ולשאול איך הוא... נביא להלן סיפורים על גדו"י כמה הקפידו שיגורו אך ורק במקומות תורה.

סיפר האדמו"ר מטריסק שליט"א, בנו של רבי דב אייכנשטיין ראש ישיבת אתרי ומשכן התורה, על הנסיבות שהובילו את אביו בשעתו לעלות ולהשתקע בארץ ישראל, בה עלה ונתעלה בתורה עד שהיה לאחד מגדולי מרביצי התורה בדורנו. הדבר היה כרוך בסיפור מופלא שעמד מאחורי הקלעים באותה פרשה. וכך סיפר: בסוף שנת תשט"ז נוסד בירושלים כולל לאברכים צעירים בעלי כשרונות בעל רמה מיוחדת, וגם סכום המילגה היה גבוה בהרבה מהמקובל. בראש הכולל עמד רבי רפאל רייכמן. בשנת תשי"ז הצטרף לחבורה אברך אמריקאי בעל כשרון רב ומתמיד עצום בשם רבי דב אייכנשטיין, שהיה תלמיד של רבי אהרן קוטלר בלייקווד. אביו של רבי דב היה אחד הרבנים המפורסמים שכיהן כרב עיר גדולה בארה"ב, והקהילה היתה מאורגנת ועשירה מאד. האב ציפה זמן רב שבנו יתחיל לכהן ברבנות שם בתקווה שבמשך הזמן יירש את הרבנות המפוארת, אך הבן ביקש לנסוע קודם לשנה לארה"ק להתבשם מתורת ארץ ישראל ואז יחזור לארה"ב לקבל משרת הרבנות. באותו הזמן ההורים דאגו לספק כל צרכיו, וכעבור שנה ביקשו שיחזור לארה"ב, אולם הוא ביקש ארכה לעוד שנה וזו ניתנה לו. לאחר שנה נוספת שוב התחנן על נפשו שחשקה בתורה וביקש עוד שהות, וכך השתדל למשוך הזמן ככל האפשר, וההורים בלית ברירה הסכימו. בקיץ תש"כ הודיעו ההורים והורי אשתו שעליהם לחזור לארה"ב לקבל את המשרה, בציינם שאם לא יחזרו בהקדם יפסיקו לממן את החזקתם, והם ישארו ללא דירה ואפשרות פרנסה. אשתו לא עבדה בינתיים, והתוכנית של הכולל הגיעה לסיום והכולל עמד להיסגר. באותו זמן עמדה אחות אשתו להתחתן בארה"ב, והם החליטו לחזור. הם כבר שלחו את הספרים לארה"ב. חלק ממכשירי החשמל נמכרו ושאר החפצים נארזו. ואז התערב ראש הכולל ואמר שאין להשלים עם העובדה שאברך כה מוכשר ייסע לקבל משרה שתמנע ממנו לעלות במעלות התורה. הוא פנה לרבי אליעזר יהודה פינקל ששלח מכתב לאביו וביקשו שיאפשר לו להמשיך ללמוד בארץ. האב שיגר מברק תשובה שהסביר כי אין כאן ניתוק מהתורה אלא הוא נדרש לצורך רוחני ברבנות חשובה שיש בה זיכוי הרבים. גם הגאון מטשעבין התבקש להתערב בפרשה, ולמרבה הפלא אף הוא שלח מכתב חם לאביו וביקשו שיתן לבנו ארכה לשבת וללמוד בארה"ק, אולם קיבל תשובה דומה. בד בבד הוא נסע לרבי יחזקאל לוינשטיין שהכריע כי צריך להשפיע עליו שלא יסע, כשרבי דב התחיל לתאר את הלחץ הגדול של ההורים והמשפחה ובעיקר אשתו שמסרבת להישאר, אמר לו רבי יחזקאל: השיב המשגיח: האם שכחת מה קרה לאדם הראשון כששמע לקול אשתו!? וכשאמר שבלא עזרת ההורים אין אפשרות להתקיים וההורים מתנגדים בכל תוקף, השיב רבי יחזקאל: אביך שהינו איש תורה עוד יבא הנה לארץ לנשק אותך על שנשארת כאן. הדברים נשמעו כה רחוקים מהמציאות השיחה לא הביאה תוצאות, הוא נכנס לרבי אליהו לופיאן אף הוא התרגש ואמר שצריך לעשות הכל כדי שישאר בארץ, וכך אמר לו כאן במקום זה אתה מסוגל לשבת ולעלות במעלות התורה כאחד הגדולים, משא"כ שם גם כשתהיה רב לא תוכל למנוע שיעברו עבירות. הוא התחיל להתנצל שאשתו לא מוכנה להישאר כאן, ורבי אליהו שלחו שיקרא גם לאשתו וישוחח עם שניהם. כשאשתו נכנסה, קם בפניה מלא קומתו. היה זה מחזה מרהיב לראות הצדיק הישיש קם בפני אישה צעירה. גם האישה נדהמה. 'את ודאי מתפלאת על שקמתי לכבודך', אמר, 'אך דעי שיש לך בעל ת"ח שעתיד לגדולות ואשת חבר כחבר, אך **ח"ו** שלא תמשכו לארה"ב, כי אז האחריות הגדולה מהתוצאות תרבץ עלייך. אשתו של רבי דב הגיבה ואמרה: 'הנה אבי מורי ת"ח ורב, מורי חמי ת"ח ורב ראשי בעיר גדולה, ושניהם מצווים עלינו במצוות כיבוד אב לחזור לארה"ב ולקבל הרבנות, לדעתם יש בכך שליחות גדולה לריבוי כבוד-שמים, איך אפשר להתנגד לכך!?' בתשובה לכך פתח דברי הרמב"ם והקריא בהטעמה: דרך בריית אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים וכו'. רבי דב ואשתו ישבו ובכו. וכאשר נשאל ומה יהיה הלאה, השיב, אין ספק שההורים יתפייסו בקרוב מאד. עוד תראו שאביך יבוא הנה לנשק אותך על שנשארת בארץ. מילה במילה כדבריו של רבי יחזקאל לווינשטיין. אחרי שהבטיח להם בסבלנות שעה ארוכה, הוא עמד ודרש מהם במקום תשובה החלטית. אמרה האישה אני מקבלת עלי מה שבעלי יאמר ובעלה אמר: אנו מקבלים דברי הרב, קם ר"א ובירכם בחום רב. כשחזרו לביתם החלה המבוכה הגדולה, כי היו כאלה שהתערבו ולחצו הפוך, ואז בדרך פלא התפנתה משרת ר"מ בישיבה בירושלים, ולמרות שהיו עליה הרבה קופצים זכה בה רבי דב, שהלך לתחנת דואר ושלח מברק להוריו ובו הודיעם שקיבל משרת ר"מ בירושלים והחליט להישאר בארץ. למחרת התקבל מברק מהאבא המאוכזב, אך למרבה הפלא, כעבור יום הגיע מברק נוסף: 'מזל טוב, מאחלים לכם הצלחה רבה ושמחים על החלטתכם להישאר בארץ... ראו בחוש דבר בלתי טבעי: אביו קנה לו דירה יפה בשכונת בית וגן בירושלים, והעביר בקביעות סכומי כסף גדולים לפרנסת הבית. כעבור כמה חודשים הגיעו הוריו לביקור בארץ, ואביו התבטא: באתי לנשק את בני על כך שהוא נשאר בארץ. בדיוק אותן המילים שהשמיעו שני גדולי ישראל שניבאו העתיד להיות.

בעת מסעו של בעל ה'כלי חמדה', לארצות הברית, כדי לאסוף כסף לישיבה ב'וורשא', הוצע לו לשמש כרב באחת מהעיירות, בהן נשא דרשה מאלפת ששבתה את לב השומעים. ראשי הקהילה דיברו על ליבו שיאות להזמנתם לשמש כרב בקהילתם, אך הוא סירב. גם כאשר הוצעה לו משכורת גדולה מאוד, הוא עמד בסירובו ואמר: "איני דר אלא במקום תורה. ראשי הקהילה התפלאו לשמע תשובתו של הרב: מדוע הרב חושב שהמקום כאן אינו מקום תורה? הרי יש לנו כאן מתיבתא, ישיבה קטנה, שעורי תורה ועוד כהנה וכהנה השיב רבי מאיר לראשי הקהילה: המשנה באבות מספרת: אמר רבי יוסי בן קיסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום. אמר לי, רבי, מאיזה מקום אתה. אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני. אמר לי, רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו, בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה. הבה נבין! איך ידע רבי יוסי בן קיסמא שמקומו של אותו אדם שהציע לו לדור עמו, אינו מקום תורה?, שאל הרב את בני שיחו. אלא המשיך הרב כיון שכשביקש ממנו לבוא לגור עמו, הציע לו מיד אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, ידע רבי יוסי שבמקום זה אין תורה, כי במקום של תורה, לא מדברים מיד על כסף וזהב, כי אם כסף וזהב עומדים בראש מעייניו, סימן הוא שאין זה מקום של תורה. אם הייתם מבקשים ממני אמר להם הרב שאבוא לשמש אצלכם כרב כדי שאחזק אתכם בתורה וביראת שמים, היתה זו סיבה לבוא אליכם, אבל כיון שהצעתם לי בראש ובראשונה כסף, כנראה שאין מקומכם מקום תורה.

בספר לקח טוב לחומש דברים הביא את הסיפור הבא: סיפר רבי משה מרדכי שולזינגר על תלמיד חכם גדול ויקר שהיה גר שנים רבות בסביבה חילונית. במשך זמן זה עמל ויגע רבות בשמירה על בניו לבל יהיה להם קשר עם הסביבה. ביתו היה בית בודד, בלי שכנים, ואת החצר שסביב הבית הקיף בגדר עם שער ומנעול. כאשר היו הילדים יוצאים, היה אביהם מלוה אותם לשמור שלא יתחברו עם ילדי הרחוב. מובן שטירחה רבה זו היתה קשה לו מאד בנוסף לביטול תורה הגדול שנגרם לו מכך. יום אחד הגיע האיש למסקנה שאי אפשר לגדל ילדים לתורה וליהדות אמיתית במקום ההוא והחליט לעבור למקום תורה. כאשר נודע הדבר לידידיו, מנכבדי היהדות החרדית במקום מגוריו, נזדעקו ובאו אליו בטענה שאל לו להפקיר את המקום ועליו להתחשב גם בחיזוק יהדות התורה שם. מלבד הנזק הישיר שייגרם למקום על ידי העדרו, ממנו יראו רבים ויעשו כמוהו. על כן בקשו ממנו שיישאר בשב ואל תעשה. השיב להם: צריך אני להציג שאלה חמורה זו לפני הרב מבריסק. קם האיש ועלה ירושלימה, נכנס אצל הגרי"ז והציע לפניו את כל הענין. מצד אחד העלה את הטענות כנגדו ומאידך טען שנראה לו שלמען חינוך ילדיו מוכרח הוא לעקור למקום תורה. השיב לו הרב מבריסק: טעות היא לחשוב שרק בשביל חינוך הבנים צריך לעבור לגור במקום תורה, הרי בשביל האידישקייט שלו בעצמו עליו לעזוב את הסביבה החילונית! הרי גם לו בעצמו יש נזק ממה שרואה במקום מגוריו, לא רק לבנים! כי על ידי ראיה רעה עלולים להיות מושפעים לרעה ח"ו. וכל זה בא ללמדנו עד כמה יש להתרחק מסביבה רעה נמצא איפוא שלא רק בגלל חינוך הבנים, אלא גם עבור האידישקייט של הוריהם יש להתרחק מהסביבה הפוקרת, לפי שהרואה דברים רעים נמצא בסכנה. הוסיף הגרי"ז ואמר: החפץ חיים ראה פעם ביום שבת קודש אוטובוס נהוג על ידי גוי עובר ברחוב בראדין. מיד נזדעק ואמר: אוי! השבת מתקררת אצלי! ואמנם אצל החפץ חיים השבת לא התקררה, אבל אצלנו היא מתקררת.

מטה זבולון: בגודל הזכות להיות זבולון. ולאדיק גרודצקי היה צעיר שאפתן ונמרץ, עת החל בחייו העסקיים. הוא הקים את חברת המאחד שמה הקודם של אגד, ואחר כך ייסד את תאגיד אמקור אמפא. הוא נחשב לעילוי עסקי שעשה הון רב, אולם להצלחתו העסקית יש שותף סמוי. וזה דבר המעשה: היה זה כשעלה בדעתו של רבי בן ציון מובשוביץ להקים את ישיבת השרון בהרצליה, והוא חיפש שותפים שיתרמו מהונם לרכישת הקרקע ולהקמת הישיבה. הוא פנה לסוחר הצעיר ולאדיק והלה נענה בחפץ לב, ותרם סכום נכבד לרכישת הקרקע ואף להקמת הבניינים. באחד מימי הפורים, ערך הרב מובשוביץ סעודת פורים גדולה לתלמידי הישיבה, והזמין את שותפו ולאדיק, התומך הגדול של הישיבה, להשתתף בסעודה. ולאדיק הגיע, ממש בעיצומה של השמחה החל ולאדיק מתלונן על כאבי בטן שתקפו אותו. עד שיצא למנוחה בבית. כעבור כמה ימים, התקשר ולאדיק אל הרב, וביקש ממנו שיבוא ללשכתו. שם הוא סיפר שזה לא סתם כאב בטן, גילו גידול ממאיר בקיבתי. כפי שאני מבין מהרופאים, אני חי כיום על זמן שאול, בכל רגע שחולף אני צועד לקראת מותי'. פתאום, התפרץ ולאדיק העשיר בבכי ואמר: 'ראש הישיבה! אני בקושי בן 40 עוד לא חיתנתי אף ילד, ואני בשיא תנופתי העסקית. רק המחלה הארורה הזו משבשת אותי לחלוטין, ובעצם רומזת שימיי בעולם הזה הסתיימו'! ימים ספורים אחר כך, נערכה בישיבה שמחת ברית מילה, ה'סטייפלער' הוזמן לשמש כסנדק. לאחר הברית ביקש הרב מובשוביץ להראות לסטיפלער את בנייני הישיבה, והחל מסייר עמו כשהוא מראה באצבע על היכל הישיבה, על חדר האוכל, חדרי הפנימיה וחדרי השיעורים, כשבכל אחד מהמקומות הוא מציין כי המקום נבנה בתרומתו של יהודי תומך תורה נלהב בשם ולאדיק גרודצקי. כשהסיור הסתיים, התכופף ראש הישיבה אל ה'סטייפלער' ואמר: 'ויהודי זה, תומך התורה שהוביל את הקמת הישיבה והחזקתה שרוי בצרה נוראה, מחלה קשה מאיימת על חייו! והרופאים מיואשים מחייו'!: ה'סטייפלער' הקשיב ולכשסיים הרב מובשוביץ את דבריו הוא אמר 'הוא מחזיק תורה, אז יש לו זכויות. המחלה תיעלם, הוא ישיא את ילדיו, יצליח בעסקיו ויזכה לתמוך בישיבה עוד ועוד'! ראש הישיבה התרגש, ומיד לאחר שנפרד מה'סטייפלער' מיהר להתקשר ולבשר. אולם ולאדיק, שהיה נתון בלחץ ובמתח, רק הפטיר 'הלוואי,' וביקש מהרב מובשוביץ להתלוות אליו לבית החולים, כי עליו לבצע צילום נוסף שיעקוב אחר התפתחות המחלה. כשמר גרודצקי יצא מהצילום, לאחר כמה דקות יוצאים הפרופסרים ומבשרים שהגידול נעלם לפליאת ולאדיק הראו הרופאים את הבדיקה הקודמת והבדיקה הנוכחית והראו איך הכל נקי, עוד ועוד בדיקות נעשו, ובכולם - הגידול איננו. נעלם. הוא הוסיף והאריך ימים, הצליח במסחרו והתעשר עושר רב, זכה להשיא את ילדיו בבריאות איתנה, וכמובן - הוסיף לתמוך בישיבה. מתוך דרשו.

שאלה: כשלאדם יש צרה מה הטוב שיש לראות בזה?
תשובה: כשמתבוננים בחשבון מניין השבטים אנו מוצאים ששבט דן היה הגדול מבין כל השבטים, חוץ משבט יהודה. ומדוע זכו לכך? אומר רבי יחזקאל לוינשטין שטמון כאן מוסר השכל גדול. שהרי כשירדו למצרים, לבנימין היו עשרה ילדים ואילו לדן היה בן יחיד וחירש. ע"פ ההסתברות הטבעית היה אמור להיות ששבט בנימין יהיה מבורך בצאצאים רבים, ואילו לשבט דן יהיו מעט צאצאים, אם בכלל. והנה כעבור שנים, לשבט דן יש פי שניים מבנימין. הרי לנו שהקב"ה עומד לימין החלשים ומי שנראה שלא ייצא ממנו כלום, בסוף הוא יכול להביא את הכי הרבה נחת. והרבה מאוד פעמים רואים את זה על ילדים שהסבו להוריהם הרבה עגמ"נ בצעירותם והוריהם הרבו עליהם בתפילה, ולבסוף הם עשו הכי הרבה נחת להורים שלהם. ויש הדורשים על כך את הפסוק 'עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע' דהיינו מהצרה עצמה תבוא הישועה. כן הקב"ה מעוניין הרבה שנתפלל אליו. מה הוא עושה? הוא מביא איזו צרה על האדם ואז האדם מבקש חזק ע"ז וכך הוא רואה ישועה טובה. הפני מנחם מגור הביא ע"כ סיפור, בצעירותו הוא היה בבנק וראה אדם שהביא תיק מלא כסף לפקיד. ולאחריו הגיע אחד שלקח מהפקיד סכום גדול של כסף. בזמנו הוא חשב שהשני הוא גביר שקיבל מלא כסף, והוא אדם מאושר. ואילו הראשון הוא מסכן שהיה צריך לתת את כל כספו לבנק. אך כשהוא התבגר קצת הוא הבין שהכל הפוך. הראשון שהביא הרבה כסף הוא הגביר שהפקיד את כספו בבנק, ואילו השני הוא מסכן שלוקח הלוואה מהבנק והוא גם יצטרך להחזיר אותה. כמו"כ, סיים הפני מנחם, לא תמיד כאשר לוקחים ממך זה לרעתך, ולא תמיד כשנותנים לך זה לטובתך! אלו החיים: לא תמיד כשאתה מקבל טובות בעוה"ז זה טוב לך, ולהיפך, כשלוקחים לך, לא תמיד זה רע לך.

שאלה: בימים אלו (חמישי - שבת) חל ער"ח סיוון, מה שונה ער"ח סיון משאר ערבי ראש חודש? **תשובה:** השל"ה הקדוש הביא, (וכן הוא בפלא יועץ) היות וחודש זה הוא חודש של קבלת התורה ואז נקראים בנים אתם לה', ולכן ראוי למי שיכול ליישב בתענית באותו היום (והרחיבו בזה הרבה גדו"י שמי שעניין התענית מפריע לו בלימוד, יצא שכרו בהפסדו והגר"א כתב שיותר טוב תענית דיבור מתענית אוכל) וליתן צדקה ולתקן כל ענייני הבית, ולבקש רבות על חינוך הילדים לתורה ויר"ש ולבקש כל צרכיהם וזיווגם ושיהו עמלי תורה בטהרתה. ואף תיקן תפילה מיוחדת לאומרה בפרט בעת הזאת, וזוהי ההשתדלות המינימלית שלנו להצלחת צאצאינו בתורה. והחזו"א כתב נוסח תפילה לאם למען בנה לכל ימות השנה. וז"ל: יהי רצון מלפניך ה' או"א שתרחם על בני.. ותהפוך את לבבו לאהבה וליראה שמך ולשקוד בתורתך הקדושה, ותסיר מלבו כל הסיבות המונעות אותו משקידת תורתך הקדושה, ותכין את כל הסיבות המביאות לתורתך הקדושה. ובפלא יועץ ג"כ כתב להתפלל הרבה בימים אלו שיזכה הוא ובניו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים. (והשל"ה כותב שאם אומר קודם התפילה חטאתי שזה נחשב לוידוי, תפילתו יותר מתקבלת לרצון). היות והשנה ער"ח סיוון חל בשבת יש שהתירו לומר תפילת השל"ה בשבת, כן פסקו הרב ואזנר והרב אלישיב. ורבי חיים קניבסקי סבר שיש לומר תפילת השל"ה ביום חמישי או ששי. מה שבעיקר משפיע הוא תפילתה של האמא, מסופר על החזון איש כשהיה מדבר בלימוד עם בחור והיה רואה שהוא יודע ללמוד, היה מתבטא שרואים שהיתה לו אמא שידעה להתפלל בהדלקת נרות שבת כי אין כמו תפילה של אבא ודמעה של אמא לקידום ולהצלחה של ילד.

שאלה: בשבוע הקרוב מתחילים שלושת ימי הגבלה, וידוע שהם ימי הכנה למתן תורה, איזה דבר אדם יכול לעשות באותם ימים כדי שיזכה לכל השנה ללמוד וללמד? **תשובה:** ידוע ומקובל מרבי שמואל חרקובר, שהיה מגדולי וענקי הדור הקודם, שמי שלומד בשלושת הימים האלו של ימי ההגבלה בהתמדה רבה, זוכה להצלחה בעלייה בתורה כל ימות השנה ואשרי מי שמנצל ימים אלו. וכבר הבאנו בשבוע שעבר שאפשר לקנות לימוד בהתמדה ע"י שקדנות והוא שאת השעה שלומדים יקדיש כולה ללימוד בלי הפרעות ולא צריך הרבה שעות אלא אפי' מעט באיכות.

שאלה: מה מיוחד במוצ"ש זו פרשת במדבר תשפ"ג?
תשובה: החזו"א היה אומר שהכל הולך אחרי ההתחלה, והיינו שאם במוצ"ש מתחיל את השבוע ברוגע אז כל השבוע הולך לו, וכן כשבראש חודש הוא לומד ומתפלל ומתנהג כראוי כל החודש מצליח לו היטב, והנה במוצ"ש זה חל גם ראש חודש והיינו שזה ראש גם לחודש וגם לשבוע, ובפרט שחודש זה הוא חודש מיוחד וגדול מאוד, חודש שבו דנים את האדם בהצלחתו הרוחנית ובס"ד שתלווה אותו כל השנה, מה טוב ומה נעים שהשנה יצא ששניהם יחדיו, וכדאי לעמול רבות שבמוצ"ש נמצה את היכולות שלנו בתפילה מעומק הלב, ובלימוד באיכות ובהנהגות טובות במידות ויר"ש, ונזכה שישפיע לכל השבוע, החודש,השנה והחיים שלנו.

שאלה: מה העניין בסעודת מלווה מלכה? **תשובה:** הנה בפרשתנו מובא: למשפחותם לבית אבותם. יהודי מיוחס לאבא בכל העניינים. וכידוע, שלשה שותפים יש באדם, ואביו מביא את העצמות. יש עצם שניזונת רק מסעודת מלווה מלכה. וידוע שהגאון כשהיה חולה מאד ביקש שיאכילו אותו כזית לסעודת מלווה מלכה. וכן אשתו שרצתה פעם לצום ג' ימים רצופים ממוצ"ש, אמר לה שהתיקון שיש מסעודת מלווה מלכה הוא יותר גדול מכל הצומות שתעשה. רבי חיים קניבסקי מעורר הרבה על סעודת מלווה מלכה והוא מביא שזה סגולה להרבה דברים כמו ללידה תקינה וקלה וכו'. היה פעם שהבאתי לפניו בחור שהיתה לו ירידה חזקה ביראת שמים בלשון עדינה, והגר"ח אמר שיקפיד על אכילת מלווה מלכה. ההוא הקפיד ע"כ והיום הוא ירא שמים מרבים.

שאלה: למה קוראים לאדם בלי מזל שלומיאל? **תשובה:** מבוא בגמ' שזמרי בן סלוא נשיא שבט שמעון הוא שלומיאל בן צורי שדי המוזכר בפרשתינו והוא חטא עם כזבי ואותו הרג פנחס, וכתוב בגמ' שבשעה שפנחס הרג את זמרי נעשו לו ששה ניסים שהיו ברי מזל לזמרי. לפי"ז מובן למה קוראים למי שלא מצליח שלומיאל כי שלומיאל הוא זמרי שהיה לו מזל רע אחד אחרי השני.

שאלה: אברך צעיר אחרי החתונה רוצה להחמיר ע"ע בכל מיני עניינים שאמורים להפריע לאשתו האם צריך להתחשב בה או לא? **תשובה:** ברור שכל מקרה לגופו אך משהו אפשר ללמוד מהמעשה הבא סיפר רבי אי"ש קניבסקי אחרי שהתחתנתי ורציתי ללבוש ציצית ארוכה, בשיעור גדול, כמו שהחמיר הסטייפלער. ושאלתי אותו האם יש לחשוש בזה משום יוהרא? השיב הסטייפלער יוהרא אין בזה אבל אתה הרי אברך צעיר, אתה צריך להתלבש יפה ומכובד, לא כמוני שאני כבר זקן, ויכול ללבוש בגדים מוזנחים.

שאלה: בימים אלו מציינים במדינה את יום ירושלים, והמציאות הוכיחה כי יש בזה התגרות בערבים, שאינם יכולים לסבול את התהלוכות עם דגלי המדינה בסמוך למקום מגוריהם. מהי השקפת התורה בעניין הזה?
תשובה: מעבר לכל הטענות הנשמעות על כך שהכניעה לערבים מחזקת אותם, דעת התורה האמיתית היא שאיסור חמור להתגרות באומות ובוודאי לא בזמן שאנו בגלות כ"כ ענקית.

שאלה: מה המרחק של השמש והירח מכדור הארץ?
תשובה: השמש נמצאת במרחק של 150 מיליון קילומטרים מכדור הארץ. והירח נמצא במרחק של כ-400 קילומטרים בלבד.

שאלה: אדם שנמשך לאיזה עניין רוחני האם עליו לעשות את זה למרות שזה על חשבון עניינים אחרים ברוחניות?
תשובה: הרמח"ל מביא מהאריז"ל שעל האדם להכיר את הכישורים שבהם הוא מצטיין וזהו התפקיד שמהשמים שלחו אותו לעולם הזה ואם הוא רוצה לעשות אחרת ממה ששלחו אותו הרי הוא כאילו מורד במלכות. כי אם הקב"ה נתן לך כישורים סימן שזה התפקיד שלך והחובה שלך לנצל את מקסימום הכוחות שנתנו לך. ואם הוא יתעסק עם משהו אחר שאין לו סיפוק מזה הוא יכול להישבר. וזה לא יתקיים אצלו.

שאלה: מה הסיבה שאדם לא נהנה מהלימוד? **תשובה:** הגאון במשלי כותב שאחת הסיבות שבני אדם מרחיקים עצמם מהתורה הוא משום שאין להם סיפוק ומתיקות מהלימוד וכל אחד צריך לראות מה גורם לו או לילד שלו מתיקות והנאה בלימוד, וצריך ללמוד בדרך שנגרם לו הנאה מזה.

שאלה: אדם שנזקק להשתמש רבות במחשב כיצד ישמור על בריאות עיניו? **תשובה:** כידוע עבודה מול מחשב יכולה לגרום לבעיות רבות בעיניים עד כדי נזקים קשים ובלתי הפיכים, לכן חשוב מאוד לכל אחד שמשתמש במחשב לדעת שהדבר המשמעותי ביותר הוא להזהר מלשבת ליד המחשב זמן ארוך מידי בבת אחת. ההפסקות נותנות מנוחה לעיניים ומשחררות את הקיבוע שמתרחש בעין בעבודה מול המחשב. בהפסקה אנחנו יכולים לתת מנוחה מוחלטת לעיניים או לתת תנועה או שחרור. מומלץ מאד לעשות הפסקה קצרה לפחות כל 20 דקות (אפילו רק של 20 שניות), ומידי שעה הפסקה של כ 5 דקות לפחות.

שאלה: מה חובה שיהיה בחיי הנישואין ואם לא אז זה סכנה גדולה לשלמות הבית? **תשובה:** שהאישה תשתף את הבעל בקושי שעובר עליה בכל מיני דברים שהוא עושה למורת רוחה. שלא תאמר 'אישה כשרה עושה רצון בעלה' ולכן לא אשתף אותו בקשיים. ואם היא שותקת המון וודאי שחובה על הבעל לנסות לדובב אותה שתשתף אותו בקשיים שלה. ופשוט ולא צריך לכתוב את כל כולל שעל הבעל להיות רגיש לצרכים של האישה.

שאלה: מה הדבר הכי בריא שיהיה בין ההורים לילד?
תשובה: להיות כנה ואמיתי עם הילד לא למרוח אותו אין לך כח אליו אל תגיד לו כדאי לך לקרוא ספר אלא תאמר לו אני עייף כעת אין לי מספיק כח וסבלנות אח"כ אני אבדוק אל תעיז לומר לו אתה מבלבל לי את המוח תגיד אין לי כח כעת. תתרגל לומר אמת לילד. גם על שאלה שאתה לא יודע תשובה אל תמרח תאמר אני לא יודע אבדוק, ובאמת תבדוק.

תיקון: בשבוע שעבר נכתב בעלון שרצוי לא לדבר עם הילדים בענייני שכר ועונש. העירוני שרבי גרשון אדלשטין כותב ואמר הרבה שצריך לדבר עם הילדים בעיקר הקטנים על ענייני שכר ועונש, גן עדן וגהינום. **בעניין** מה שנכתב שבוע שעבר על החרם על אנג'ל בקשו שנדגיש שכל המחאה היא נגד מיני המאפה של אנג'ל ירושלים ולא נגד הסניפים שהם הזכיינים שנושאים את שם המותג אנג'ל אבל אפשר לרכוש אצלם מוצרים שלא קשורים לאנג'ל אלא משאר החנויות. וגם שמעתי שנגרמים להם הפסדים גדולים ולא נראה שזאת מטרת המחאה שאנשים מהציבור שלנו יפגעו.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע: א. טיפ לשמירת רכות המגבת ועוד. כדאי להכניס את המגבת לייבוש ולא לתלות בשמש. אגב הכנסת מגבת יבשה לתוך המייבש מגבירה את מהירות הייבוש וחוסכת זמן וכסף כמו כן מומלץ לנקות את הפילטר של המייבש אחרי כל פעם כל הצטברות של סיבים בפילטרים מגבירה את צריכת החשמל כמו כן מומלץ לפתוח מידי פעם את השסתום של מכונת הכביסה ולבדוק שהכל משוחרר לפעמים מצטבר לכלוך ונוצרת סתימה המצריכה הזמנת בעל מקצוע. **ב.** על מנת לייעל השריית קטניות כדאי להוסיף מעט סודה לשתיה בהשרייה. **ג.** עצה לדחליל ביתי, לוקחים מסכה של פורים ומלבישים על ראש פאה או ממלאים בסמרטוטים ומעמידים על משהו, לנו זה עזר כמעט לגמרי. **ד.** כתם בסרט - של הכובע ניתן לצבוע עם משחת נעלים צבע שחור מניסיון לא ניכר אח"כ כלום. **ה.** לגבי כתמי הגמבה, פירסו את הבד בשמש, שעה שעתיים, ואולי שלוש ותראו ישועות. **ו.** לגבי הבעיה של הליקובקטור בקיבה יש בית טבע בביתר שנקרא דר. טבע שיש להם ערכה מעולה שמטפלת בבעיה בהצלחה גדולה גם רופא גסטרו אישר לי את השימוש בערכה שהיא טובה יותר מטיפול אנטיביוטי 025803455 אני אישית משתמשת בה וגם בני המשפחה וגם למי שהמלצתי זה פתר את הענין בדרך טבעית ובריאה. **ז.** עצה טובה להכין מרק נמס מעולה בכל מים רותחים ולא פשוטה בטעם עוף זה נמס מעולה בכל מים רותחים ולא צריך כלל הוראות

התורה חסה: למי שיש פתרונות לבעיות דלהלן ורוצה להיות צדיק שיכתוב פתרון למיל שבסוף העלון: **א.** איך מורידים קישקוש שמעט שחור מחולצה לבנה לא יורד ממכונת כביסה מס' חולצות נהרסו בגלל זה נשמח מאוד לרעיון להוריד את זה מהחולצה. **ב.** נשמח לדעת כיצד מורידים כתמי חלודה מבגדים. **ג.** נשמח לשמוע עצות מבעלי נסיון בנוגע לתופעה הנקראת "טינטון" אשר מתבטאת בשמיעת כעין זמזום כל הזמן כבר כמה חדשים. **ד.** פתרון לחתך באמצע השפתיים, ולשפתיים שמתיבשות מהר [לא עזר ווזאלין ושפתונים]. **ה.** למי יש עצה לגידול שער במקום שהיה כווייה בראש. **ו.** מה הפתרון לילד שסובל מאסטמה הנגרמת מאלרגיה לאבק הבית. ככה קוראים לזה. וגם לפרח מסוים. **ז.** אשמח לשמוע על פתרון ליובש בכפות רגלים. **ח.** רציתי לדעת איך מנקים סיר שנשרף רציני? **ט.** מבקשים עצה לאדם שסובל מצרבות קשות, ומשתמש באומפרדקס על בסיס יומיומי. מעוניינים במשהו טבעי יותר. **י.** מישהו יודע ממה נגרם נקודות אפורות בצווארון החולצה ואיך מורידים אותם? **יא.** איך מורידים לכלוך של פחם מחולצה? **יב.** אם אפשר לרשום שאלה בעלון מה עושים אם הנגן או הפלאפון נפל למים.

הערה: בעלון פר' בהו"ב הבאת על תרופה בשם קראון. צריך להדגיש: התרופה מכילה שומן "דבר אחר", לפי בירורים שעשיתי אין תחליף טוב לזה ברפואה הטבעית. חובה לעשות שאלת רב האם ניתן לקחת תרופה זו. יש מקרים שאין ברירה, או חולי שיש בו סכנה וכו'.

ריתחא דאורייתא: בחור מצא רב קו מוטען בהרבה כסף, פרסם כמה ימים מודעות ולא נענה, וביטל את ההטענה האחרונה כדי להציל את ממון המטען. עכשיו הגיע המאבד, אך לדבריו הוא הטען לא באשראי שלו אלא ביקש ממי שעמד שם שיטען כי לא היה לו אשראי, ושילם להוא במזומן, ואינו יודע מיהו, נמצא שהמוצא בביטולו העשיר את בעל האשראי והפסיד למאבד, האם צריך לשלם. הצדדים: האם הוא מזיק ממש או גרמי כשורף שטרותיו של חברו, דאין גופו ממון, שאם כן חייב רק אם מתכוון להזיק או פושע ומשא"כ כאן שהתכוון לטובה, ומאידך כאן אם אבד הכרטיס פקע החוב וככרטיס זיכוי וכדו' ודלא כשטר חוב דעלמא, או"ד דאפשר לשחזר את הכסף לכרטיס חדש, אך אולי באנונימי לא, אך מאידך כאן גם מחק את החוב עצמו ולא רק את הזכות גביה' כשאר שט"ח, וא"כ הוי מזיק ממש, ומה שזיכה לבעל האשראי אינו נקרא זיכוי כי אינו יכול לגבות זאת, וגם אם הוא מזיק ממש אולי זה כמזיק באונס, שהתכוון להציל לשני, ואולי גם זה גרמי מטעם שאם המטען היה מכיר את בעל האשראי היה גובה ממנו. ואם זה רב קו אישי [לא אנונימי] יש לדון מצד שאינו שווה אלא לבעל הכרטיס [ומאידך גם אם כך החוק אך המציאות שהנהגים לא מקפידים על כך] וא"כ תלוי במחלוקת אם יש גרמי בשורף שטר שלא שווה לכל העולם [שאז זה רק 'דבר הגורם לממון', תוס' במרובה, אך הש"ך פליג וס"ל שחייב משום גרמי, ולדינא המע"ה], וגם יש לדון שהוא שומר אבידה וחייב גם על גרמא [בפרץ גדר או נפרצה בלילה, וה"נ המעשה של ביטול הטענה על הצד שלא היה לו לעשות כן], אלא שמאידך אין שמירה בשטרות, אך דנו האחרונים אם יש חיוב השבה בשטרות דאולי זה רק כשמירת קרקע מהפסד אדם ולפי"ז אי"ז חיוב על החפצא וא"כ יפטר אפי' אם פשע, וצ"ע. ויש לדון גם מצד שאם היה שואל אם לעשות כן היו מורים לו שכך צריך לעשות ולא חיישי' שהטעין באשראי של אחר, וגם ששומר אבידה שעשה מה שמוטל עליו וכך היה ראוי לנהוג לא נחשב למזיק כלל, ובפרט שכל מתעסק במצוות פטור אם הזיק. ויש לעיין.

הלכות בפרשה:

בפרשתנו מובא שמנו (ספרו) את בני ישראל. בעניין האיסור לספור אנשים, לצורך מצווה מותר לספור ע"י דבר אחר (כגון משהו שנמצא על יד כל אחד שאותו הוא סופר), וכמו שמצינו במחצית השקל, אבל שלא לצורך מצווה אסור אפילו ע"י דבר אחר. (והסופר עובר על שני לאוין, ומביא נגף ועין הרע על ישראל. (יומא כב. רמב"ם תמידים ומוספים ד ד. מג"א קנו ב. רש"י שמות ל' ב'.) ובכף החיים נה יא פסק שע"י ראייה ומחשבה בלי להצביע מותר. וע"י כתיבה ולצד השמות לכתוב מספרים אסר השבט הלוי ו' כ'. והוא מהחת"ס. ולכן נהגו העולם כשרוצים לברר אם יש י' למניין וכדו', לספור האנשים ע"י אמירת והוא רחום וגו' שזה נקרא ספירה ע"י דבר אחר לצורך מצווה. וכשרוצים לספור אם יש עשרה אנשים שהצטרפו לדבר עבירה נוהגים לספור דם צפרדע וכו'.

חידות

חידות שינון הפרשה במדבר לפי סדר הא'-ב'. א. נשיא שבט לוי? **א**לעזר בן אהרון. **ב.** השבט שפקודיו היו 35,400? **ב**נימין. **ג.** ספרו את הזכרים לפי? **ג**ולגלתם. **ד.** השבט שפקודיו היו 62,700? **ד**ן. **ה.** "ולא יבואו לראות כבלע את ? **ה**קודש. **ו.** הזכרים בשבטים נמנו מגיל עשרים שנה? **ו**מעלה. **ז.** שבט שפקודיו היו 57,400? **ז**בולון. **ח.** אחת ממשפחות הקהתי? **ח**ברוני. **ט.** מטה לוי נמנה לבדו מפני שלא _____ בעגל (רש"י)? **ט**עו. **י.** אחת ממשפחות הקהתי? **י**צהרי. **כ.** מכלי השולחן? **כ**פות. **ל.** אחת ממשפחות הגרשוני? **ל**בני. **מ.** מבני מרורי (2)? **מ**חלי ו**מ**ושי. **נ.** שם בנו בכורו של אהרון הכהן? **נ**דב. **ס.** במדבר זה מתו נדב ואביהוא, כשאש זרה הקריבו? **ס**יני. **ע.** שניים מבני קהת? **ע**מרם ו**ע**וזיאל. **פ.** פרשתינו היא הפרשה הראשונה בחומש ה-? **פ**קודים. **צ.** שניים מאבות הנשיאים? **צ**ורישדי ו**צ**ור. **ק.** הנשיאים נקראו גם _____ העדה. **ק**רואי. **ר.** נשיא כל שבט נקרא גם _____ לבית אבותיו? **ר**אש. **ש.** הגיל בו הלויים מתחילים לעבוד במשא? **ש**לושים. **ת.** חיה שהכינו מעורה שקים לנשיאת כלים? **ת**חש.

חידות פרשת שבוע וכן מחדות ידע תורני יישר כח לרבינו יאיר נוסבכר שליט"א מרבני רכסים שקיבלתי ממנו חידות נפלות בפרשה: א. שני נשיאים עם אותו שם? **ב.** אבא אמא שלושת בניהם ששמם מתחיל באותו האות? ג. 8 פרשות בפרשה? **ד.** המקום היחיד בתורה עם 4 טעמים זהים רצופים? **ה.** 5 מקומות שיש מילה כפולה ברצף?

תשובות: א. נשיא גרשון ונשיא גד שניהם אליסף. **ב.** אהרן אלישבע אלעזר איתמר אביהו. **ג.** מטות (א טז) במדבר (א יט) שמות (א יח) תולדות (ג א) בהר (ג א) נשא (ד ב) פקודי (ג לב) בא (ד ג). **ד.** "ויומת נדב ואביהוא לפני ה'..." (ג ד). **ה.** נתונים נתונים (ג ט) חמשת חמשת (ד מז) איש איש (ד יט) איש איש (א ד) איש איש (א מד).

חידון ידע תורני: א. מי היה הרב בן ציון שטרנפלד? **ב.** איך יתכן אדם בן 60 ואכל 70 פעמים אפיקומן לא באותו לילה? **ג.** מבקש מחברו כוס מים ועובר בלאו דאוריתא?

תשובה: א. אחד משש רבנים שנתנו הסכמה על משנה ברורה. **ב.** גר עשר שנים בחו"ל ויש יו"ט שני. **ג.** רש"י כה מג

חידות לילדים: א. כמה ביצים תרנגול מטיל בשבוע אחד? **ב.** למי יש כתר והוא לא מלך? **ג.** איזה שולחן אסור לשבת עליו? **ד.** מי הולך על הקיר? **ה.** למי יש גב ואין בטן? **ו.** איזה בלון לא מתפוצץ בדקירת מחט? **ז.** איזו מלכה היא גם כלה? **ח.** איזה משקה נקרא מאכל? **ט.** איזו מצווה מקיימים דווקא בשמאל? **י.** למי יש ראש שאינו נראה? **יא.** שני אבות ושני בנים אכלו 3 תפוזים וכ"א אכל תפוז שלם, איך זה יכול להיות? תשובה: **יב.** מה הדבר שאפשר לעשות אותו ולא לראות אותו? **יג.** איך יכול להיות שתי ילדות נולדו לאותה אם באותו יום באותו חודש באותה שנה ובאותה שעה והן לא תאומות? **יד.** מי נמצאת פעמיים בחיים פעם ביום ופעם בלילה?

תשובות: א. תרנגול לא מטיל ביצים. **ב.** למי שרופא שיניים שם לו כתר. **ג.** שולחן ערוך. **ד.** שעון קיר. **ה.** גב היד. **ו.** בלונים שאין בהם אויר. **ז.** שבת המלכה. בואי כלה שבת מלכתא. **ח.** מאכלי חלב. **ט.** הסיבת שמאל בפסח. **י.** ראש חודש. **יא.** זה היה אבא בן ונכד. והיינו שני אבות ושני בנים. **יב.** רעש. **יג.** שנולדה איתם עוד אחת וזה יוצא שלישיה. **יד.** האות י.

חידון משמעויות מילים לפרשת במדבר: ד' משמעויות למילה נקב

נקב - אמר במפורש. "אשר נקבו בשמות" תרגום: דאתפרשו בשמהן (במדבר א יז). "ונקבה שכרך עלי ואתנה" תרגום, רש"י: פריש אגרך (בראשית ל כח). **נקב - קלל.** "ונקב שם ה' מות יומת" רש"י: נוקב לשון קללה (ויקרא כד טז). **נקב - חור.** "הריאה שנקבה או שחסרה" (חולין פ"ג מ"א). **נקב - פתח.** נקבים נקבים חלולים חלולים.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

איך שהזמנים משתנים. פעם היו הורגים ג'וקים, היום עושים להם סיכול ממוקד.

שף שרגא מציג מנת השף: כרבולת תרנגול עם שיבולת שועל ברוטב דבש דבורים.

האנרכיסטים בקמפיין חדש: ההתנגדות למהפיכה השיפוטית צוברת תאוצה. אפילו הג'יהאד האיסלמי הצטרף למחאה.

הרגע הזה שאתה קולט שנפל לך האסימון למרות שאתה בכלל לא יודע מה זה אסימון.

הרגע הזה שאתה מגיע לבית הכנסת ורואה שמישהו התיישב במקום שלך. הוא מראה נכונות לקום אבל אתה מסמן לו באדיבות נימוסית ש"לא נורא, אתה יכול להשאר לשבת כאן. אני אשב במקום אחר" וההוא משתכנע שבאמת לא אכפת לך ונשאר לשבת.

הבעל לבית הדין: אישתי שוטפת את הבית יותר מידי.- הדיין: למה זה מפריע לך? - הבעל: אין לי כח להרים את הרגליים כל כך הרבה פעמים.

אלו שבאים לבית הכנסת אבל נמצאים כל הזמן בעוטף.

אבי המיועדת לשדכן: הבחור נמצא שלושה סדרים בישיבה כל הזמן? השדכן: שלושה?! הרבה יותר.

כבר שבועיים שליברמן אוכל אנג'ל. אם זה יימשך כך עוד מעט הוא יתחיל לשתות קריסטל.

חדש על המדף: מטרנה בטעם וופלים לימון.

מתוך הזמנה לבר מצווה: התפילה בבית הכנסת המרכזי ולאחריה קידושא רבא במתחם 89 המרווח שנמצא ממש בכניסה לעיר.

רגע אחרי שהתפזרה לך שקית תפוזים באמצע העלייה.

שאלו אחד איך הגעת לעבוד במפעל של נרות נשמה? הוא ענה: אמרתי לכולם שאני מחפש עבודה בנרות.

פיקוד העורף: שבעה נחבלו קל בבני ברק בריצה בדרך למרפסות.

וועד הרבנים לענייני תקשורת צפוי לאשר בקרוב עוד 2 רינגטונים.

הרגע הזה שאתה מקבל שיחה ממספר חסוי, הסקרנות והזהירות מתחילים להתגושש, ובסוף זה גיא מהלמ"ס שמעוניין לשמוע על הרגלי צריכת האלכוהול בקרב החרדים בשבתות וחגים, שבתות שאינם חגים, חגים שאינם שבתות, לעומת ימי חול עם תחנון, ובלי תחנון, ועם למנצח, ובלי, ולא הרי זה כהרי זה ולא הרי זה כהרי זה הצד השווה שבהן שאוף-למה-עניתי-שלום-שלום-ואל-תבוא-אלי-בחלום.

הרגע הזה שמגיע אלייך איזה אורח שאתה לא מכיר אתה מחפש בנרות מה לדבר איתו עד שבסוף אתה שואל אותו למה אין שלג בצבע סגול...

הרגע הזה שאתה יורד במדרגות במהירות עם כמה עשרות מטבעות בכיס, הרעש נשמע לך שאתה קופת צדקה.

הרגע הזה שאתה לוקח את הכובע שלך מהמתלה, שני כובעים נופלים. מרים אותם, מתחילה מפולת שמרוקנת חצי מהמתלים. חושב להתחמק ולברוח, רואה שכמה אנשים כבר ראו אותך. יש לך תעסוקה לשעה הקרובה.

הרגע הזה שאתה ליד שואב אבק או מייבש ידיים, ומוצא את עצמך מזמזם איתו ביחד.

הרגע הזה שאתה רואה את חבר שלך ונזכר שרצית לשאול אותו משהו מאוד חשוב ונגש אליו ושואל אותו נו, אולי אתה זוכר מה רציתי לשאול אותך לפני כמה ימים- עד שאתה נזכר שסך הכל רצית לשאול אותו מה השעה.

אין הגיג טוב בא אלא בהיסח הדעת.

תודה לכל מי ששולח לי את הרגעים האלו שלו יהי רצון שיהיו לו רגעים טובים יותר ממה ששולח. אני מעוניין להודות באופן פרטי השבוע לבחור שהוא תלמיד חכם אדיר, אדם מושלם ורציני מנצל את התפקיד שלו בעוה"ז באופן מושלם כל מעשיו כרצון השם, מתמיד אגדי בחיר עולם התורה גם בדורות הקודמים **הבחור המופלג שמואל שרייבר שליט"א** בהגר"ד. שהריתחא דאוריתא הוא מעשה שהיה עמו.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ'** רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 7:36 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שזכה להיות מזכה הרבים שנאמר עליהם שהם יותר ממלאכים. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האיש שלגור על ידו זוכים לגן עדן בעולם הזה רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, הדמות של ישיבת מיר רבי אבי פרידנר שליט"א שהוא מקרין הארת פנים נדירה. **בבית שמש** אצל האיש שרואים בו דמות של אדם מושלם רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירוחם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח ע"י מרא דקדשים בישיבה רבי שמואל הוניגסברג שליט"א החתונה הגדולה מיד לאחר חג השבועות פרטים יבואו. **ברכסים** אצל האדם הגדול רבי יוסף המאירי שליט"א שהוא גאווה להוריו לשכונתו ולסביבתו. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395 . **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנז גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ץ ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י האיש שכמה וכמה העידו לי עליו שהוא מגדולי המחנכים וכל תלמידיו אוהבים אותו אהבת נפש רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י הגאון שהוא מנצל את כל כוחותיו להיות מושלם כרצונו יתברך רבי אברהם לויסון שליט"א. **בקרית אתא**: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדיו לגדולות אהוב הבריות נ"י **ברמת השרון** אצל הגאון שכל מי שמכיר אותו לא מבין איך בדורות הקודמים הסתדרו בלעדיו רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת המרכזי גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. **בחדרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13 **בלוד - אחיסמך.** בחנות בראדרס רחוב הרב אלישיב 5 גני איילון. **בעפולה** בביהכ"נ נצח ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל האיש שיכול להיות רב עיר רבי אהרן קולדצקי שליט"א **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. **משבחי הרב זליג אמזלג:** מקפיד לישון בליל שבועות בכדי שיוכל להוציא אנשים בברכות במניין של 9 .

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383 .

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל חמש שנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או בי"נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

בסיעתא דשמיא

בשם ה' נעשה ונצליח

לק"י

שבוע קיץ!

טוב לחסות בה'

841

הדלקת נרות: 19:14
יציאת השבת: 20:06
רבינו תם: 21:00

ע"פ אופק תל אביב
כ"ט באייר התשפ"ג

מסע הנשמה

במדבר התשפ"ג

הנשמה הקדושה עברה מסע ארוך ומייגע מעולם הנשמות, שם שכנה בשמחה ובאושר תחת כנפי השכינה, הישר אל עולם החומר שלנו, בשביל שליחות מיוחדת שקיבלה.

רגע לפני שיורדת היא לעולם, פונה הקב"ה לנשמה ואומר לה: "אמר הקב"ה לאדם: **"נרך ביידי, ונרי ביידך"**. נרך ביידי, שנאמר (משלי כ,כז): **"נר ה' – נשמת אדם"** (הנשמה של האדם מופקדת אצל בורא עולם), ונרי בידך, שנאמר: "כי נר מצוה ותורה אור" (התורה הקדושה היא הנר של בורא עולם, המפקד בידינו עד יומנו האחרון בזה העולם). אומר הקב"ה לאדם: **"אם הארת את נרי – הריני מאיר את נרך"**.

נשמה יקרה, רגע לפני שאת יורדת לעולם זכרי: "אם אתה תאיר ותשמור על הנר שלי, שהיא התורה הקדושה, תהיה קשור ודבוק אליה. אני מבטיח לך לקיים את העסקה ואשמור על נרך – אשמור על הנשמה שלך בעולם הזה המלא ניסיונות ואתגרים!".

והנשמה, טרם ירידתה נשבעת למלך מלכי המלכים ואומרת: "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך" – אני מתחייבת לשמור על קיום התורה והמצוות כדי להיות מחוברת אליך.

ואז, האדם נולד לעולם ויוצא למסע ארוך. הוא מתמודד בכל עת ובכל שעה כנגד פיתויים וניסיונות. בכל יום מנסה היצר – הרע להתגבר עליו ולהפיל אותו ברוחו, והכח היחיד שיכול להצילו מהיצר הרע הוא – התורה הקדושה, אותה שהבטיח הוא לפני בואו לעולם לשמור עליה ולעסוק בה.

'בראתי יצר הרע – בראתי לו תורה תבלין', ואם אתם עוסקים בתורה – אין אתם נמסרים בידו", מבטיח בורא עולם (קידושין ל). רק האור הגדול היוצא מהעיסוק בתורה הקדושה – מטהר את האדם מיצרו ומציל אותו ממנו. ואף אם נפל האדם ונכשל כמה פעמים, ממשיכים חז"ל להורות לנו את הדרך ומלמדים אותנו: "אם פגע בך מנוול זה (היצר הרע) – מושכהו לבית המדרש" (קידושין ל), לך לשיעור תורה, תיכנס ללימוד בדף היומי, תקבע לך חברותא בסוגיה מעניינת.

הדבר כל כך קריטי וחשוב בעיני הקב"ה, עד כדי כך שהוא אומר במדרש (איכה רבתי): **"הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו. ומתוך שאתם מתעסקין בה, המאור שבתורה מחזיר אתכן למוטב"**. דברים נוראים! אומר בורא עולם: כביכול, לא אכפת לי אם הייתם עוזבים אותי ולא מחוברים אליי, ובלבד שתהיו מחוברים לתורה הקדושה, כי היא כבר לבד 'תעשה את העבודה' ותחזיר את נשמתכם לדרך הטובה.

שהאור הגדול שבתורה מחזיר את האדם לדרך הישרה. מספרים כי מרן הרב יוסף שלום אליישיב זצ"ל אמר כי אם היה בכוחו, היה מורה לכל ארגוני קירוב הרחוקים לא למסור שום הרצאות על הוכחות הבורא וקיום המצוות, אלא רק היה מורה ללמוד תורה שעה שלימה עם כל יהודי רחוק מתורה ומצוות, ואז מיד כל המניעות והקושיות היו סרות, והיהודי היה שב לבורא עולם, כי האור שבתורה כל כך גדול, שהקב"ה הכניס את עצמו בתוך תורתנו הקדושה, וצריך רק לעסוק בה.

הנשמה הקדושה עוברת מסלול ארוך בעולם הזה המנסה להשכיח ממנה את בוראה ויוצרה, ואז היא מסיימת את תפקידה ושבה לבורא עולם. היא עוזבת את הגוף, ולא מאמינה שהעולם הזה היה כחלום יעוף. כל הדמיונות פרחו ונעלמו: לא עלה עם הנשמה הרכב או הדירה, האשה או הילדים, הקרקעות או העבודה, כעת עולה הנשמה לבדה רק עם התורה והמצוות.

– ההמשך בעמוד 3 –

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל ויציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. ניסים חיים רפאל בן לטיפה.

זיווג הגון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זש"ק: שולמית בת אירים. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. **בנים זכרים** – הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג"יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג"י. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג"יה. פרחה בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שלמה בן סעדיה זנדאני. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. סוזן שושנה בת חביבה.

העלון מוקדש
לעילוי נשמת
יוסף צמח ז"ל
בן מרים
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש
לעילוי נשמת
יאיר כהן בן מיכאל ושרה
ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
רינה בת משה
ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

חג שבועות שחל בע"ש

'חג שבועות בהלכה ובאגדה'

עירוב תבשילין התשפ"ג

השנה (התשפ"ג) יחול חג השבועות ביום שישי ומיד תיכנס השבת. כאשר חל יום טוב סמוך לשבת, אסרו חכמים להכין או לבשל ביום טוב בשביל שבת, מפני שנראה כמזלזל בקדושת יום טוב. ולכן, תקנו חכמים לעשות 'עירוב תבשילין', שבאמצעותו מראה האדם שהוא כבר התחיל את הכנותיו לשבת עוד מלפני יום טוב, וכאשר מבשל ביום טוב, הוא רק כמשלים ומסיים את הכנותיו לשבת. ובכך, הותר לו לבשל מיום טוב לשבת.

אולם, מי שבישל את כל התבשילים של שבת מערב יום טוב, ולא נותר לו לבשל לשבת, אינו צריך להניח עירוב תבשילין בשביל הדלקת הנרות בלבד שמדליק לכבוד השבת. ואם רוצה להניח עירוב – יניח ללא ברכה (סב"ל). וכן אורחים המתארחים אצל קרוביהם או במלון– לא יעשו עירוב, אלא יסמכו

סגולות נוראות לחג שבועות

1) **כתב ה'בן איש חי'** (במדבר שנה א'): "לימוד התהילים ביום השבועות הוא **צורך גדול שבו נפטר דוד הע"ה ויעלה לרצון יותר**, ולכן כל אחד ילמוד התהילים כולו ביום השבועות".

2) **כותב רבנו חיים פלאג'י:** ('מועד לכל חי' (ה,ו)) "יפריש 91 פרוטות (וישלים עד שיעור

סגולות לשבועות

104) **ויתנם לתלמיד חכם עני, והוא תיקון ליוון אדם הראשון, ועוון העגל, ופגם הברית, והוא סגולה לחשוכי בנים ומקרב הגאולה".**

3) **כתב רבנו ה'יעבץ'** (ציונים יקרים): "ומי שאינו בטוח בעצמו שלא יטרד בתפילתו למחר בגלל שהיה ער כל הלילה – מוטב שישן קצת, בכדי שלא יצא שכרו בהפסדו... ואדרבה יקבל שכר אם כוונתו לשם שמיים".

4) **כתב ה'היכל ברכה':** "יזהר מאד שלא יפסיק בשיחה בטילה מסיום התיקון ועד אחר 'כתר' במוסף, שעולים כל קישוטי המלכות.

חג שבועות שחל בע"ש

'חג שבועות בהלכה ובאגדה'

על בעל המקום אשר עשה עירוב.

זמן נתינת העירוב

זמנו בערב יום טוב, דהיינו ביום חמישי. ואפשר לעשותו כבר מליל חמישי (רביעי בלילה) עד למחרת בשקיעה של יום חמישי. והשוכח, יניח העירוב בבין השמשות בברכה (יחוה דעת ח"ו סימן לא)

צורת העירוב

לוקח מאכל מבושל או צלי או כבוש, שיש רגילות לאוכלו עם פת, ויוסיף גם מאפה בשיעור 'כזית' (27 גרם), ויש שנהגו לקחת ביצה מבושלת עם לחם. ובזמנינו שיש מקררים והתבשיל נשמר היטב, טוב להדר לקחת תבשיל חשוב, כבשר או דגים לכבוד המצוה.

כשמניח את העירוב, מברך: "בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצוותיו וציונו, על מצות עירוב". ואחר כך יאמר את הנוסח שתקנו חז"ל בלשון ארמית, ואם אינו מבין בלשון ארמית, יאמר אותו בעברית.

מסירות לתורה

הרה"ג יצחק זילברשטיין
'ברכי נפשי', הרב משה צורן

אשרי תלמידי החכמים העוסקים בתורה, וגם בדורנו, דור–התהפוכות והפיתויים, אינם בטלים מתורתם ולו לרגע אחד. ואשרי לנשותיהן המסייעות להם בכך, ועושות כל טצדקי על מנת שבעליהן לא יופרעו בתלמודם כלל.

שכר גדול מצפה להן, לאותן נשים. אומרים אנו כל יום: "ברוך משלם שכר טוב ליראיו", וצריך להחדיר לליבנו שהקב"ה יודע לשלם שכר טוב למתאמצים בדרכו, ולעולם לא יפסיד האדם מקיום המצוות, ולפי המאמץ – השכר.

זכורני לפני שנים רבות בכולל 'בית דוד' היה אברך שהיה אחד מגדולי השקדנים, וממש לא ביזבז רגע אחד לריק.

פעם אחת, בשעות הצהרים, צילצל הטלפון הציבורי בכולל, ועל הקו היתה אשתו של התלמיד חכם ההוא, שביקשה שיקראו לי. משעניתי לטלפון, סיפרה אשת הת"ח שהיא עובדת כמורה בבית ספר בישוב מרוחק, וזמן הנסיעה מהישוב ההוא לבני ברק הוא למעלה משעה. זה עתה הגעתי מהעבודה, כולי מיוזעת ועייפה, וכאשר רציתי לפתוח את דלת הבית, שמתי לב ששכחתי את המפתח בבית הספר", סיפרה האשה.

"בדרך כלל יש לנו שני מפתחות נוספים אצל שני שכנים, אבל רצה השי"ת ושניהם אינם בבית, ואני נמצאת במצב מאוד קשה, כאשר הילדים הקטנים שזה–עתה שבו מהגן. ואנו רוצים להיכנס לבית, אך הדלת סגורה.

אינני רוצה לבקש מבעלי שיבוא הביתה עם המפתח, כי אני סבורה שהילדים הקטנים שלנו צריכים לראות דוגמא מהי מסירות נפש לתורה, ולדעת שגם במצב כזה, כאשר המפתח כל כך חסר לנו, אין אנחנו מטריחים את האבא הלומד תורה להגיע עם המפתח". האשה שאלה אותי האם יש לי עצה עבורה, כיצד להתנהג במצב שכזה.

התפעלנו מאוד מהנהגתה של אשה זו, כי גם כאשר אגלי הזיעה נוטפים ממצחה, לאחר יום עבודה קשה הרחק מן הבית, אין היא רוצה להטריח את בעלה.

ראה זאת הקב"ה, ולפתע אחד מהאברכים היה צריך להגיע לאיזור בני ברק, ולקח מבעלה את המפתח והביא אותה לאשה. זכרתי זאת ואמרתי כי מעניין כיצד ישלם ה' שכר לאשה זו ומשפחתה.

חלפו שנים רבות, והאברך המשיך לשקוד על תלמודו בסיוע אשתו.

והנה, יום אחד פנו אליי מאחד מבתי הדין החשובים, ואמרו כי הם מחפשים דיין למשרה שהתפנתה בבית הדין שלהם. הם ביקשו לברר על אותו אברך, ואני המלצתי עליו בחום רב. לאחר זמן נוסף, קיבלנו פנייה נוספת מעיר פלונית, המעוניינים למנות את הת"ח–הדיין לרב ומורה צדק בעירם, ושאלו את דעתנו לכך. המלצנו בחום והוא קיבל את המשרה הגדולה. התקיים באשה ההיא הפסוק במשלי (ל"א, כ"ג) 'נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ'. וברוך משלם שכר טוב לראיו.

– המשך מעמוד 1 –

אומרים חז"ל (פרקי אבות ו,ט) **לְפִי שֶׁבְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלַוִּין לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד. שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ"** (משלי ו, כב).

מפרטת המשנה ומלמדת אותנו: **"בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ"** – הוא העולם הזה, שהתורה הקדושה תנחה אותך בעולם המבלבל הזה, ותראה לך מה הדרך הנכונה לזכות באושר בעולם הזה ובעולם הבא.

"בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ" – בַּקֶּבֶר. כאשר תצא הנשמה, והגוף יכנס לקבר, מבטיחה לך התורה כי תשמור עליך בעולם האמת מכל המקטרגים ומלאכי החבלה הרוצים להיפרע ממך על מעשיך הרעים. היא תעמוד כחומה בצורה ותגן עליך, מפני שאתה לא עזבת אותה כל זמן שהיית בעולם הזה של שנת 2023 המבולבל.

"וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ" – לָעוֹלָם הַבָּא. בעולם הנצח הגדול, עולם הגמול – אתה תזכה להתעסק בה ולהינות ממנה לנצח נצחים, כפי שעסקת בה והתייחסת אליה בעולם הזה שהיית. על כן, כיוון שהתורה הקדושה כל כך יקרה וחשובה בכל העולמות, דרש דוד המלך בתהילים ואמר: **"טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכֶסֶף"** (קיט, עב), כי הכסף והזהב לא יעזרו לי מול הצער והניסיונות בעולם הזה, לא ישמרו על נשמתי בדין של עולם האמת, ולא יועילו לי מאומה לעולם הבא הנצחי!

אז כל רגע שאנו חיים בעולם הזה, עלינו לעשות כפי שזעק שמואל ואמר לרבי יהודה: **"האי עלמא כבי הילולא דמיא** (העולם הזה דומה לבית חתונות), חטוף ואכול חטוף ושתה" – כל זמן שאתה בחתונה, בעולם הזה, תחטוף עוד תורה, תרוץ לעוד מצוות – כי אחר כך לא תוכל להשלים זאת. מפני ש'במתים חופשי', ורק מה שהשגת כאן בעולם המעשה – יעמוד לך לאושר לנצח נצחים. מי רואה דברי חז"ל אלו ולא קובע כמסמרות עיתים לתורה, כל אחד בלימוד המושך אותו. הרי אין לך טובה יותר מהתורה!

את המעשה המצמרר הבא סיפר מגיד המישרים הרב אשר קובלסקי שליט"א: "היה זה לפני כ–80 שנה בשכונת 'וויליאמסבורג' ש'בניו יורק'. בבית קטן ודל, התגוררה אלמנה יהודיה עם בנה הצעיר, בעניות קשה וללא אמצעים.

האלמנה כל כך רצתה לשלוח את בנה ללמוד תורה כילד יהודי, אלא שהתלמוד תורה היה ממוקם הרחק בקצה השני של העיר הגדולה, מרחק כעשרים דקות נסיעה, ולה אין פרוטה בכיס בשביל לממן את נסיעותיו לשם.

בלית ברירה, גדל הילד והתחנך במוסדות נוכריים, נשמה אבודה בין המוני גויים אמריקאים קרוב לבית. רק בשעות אחר הצהריים, לימדה אותו אמו מעט תפילות ומנהגי יהודים, אך יותר מכך לא ידע דבר.

והנה, כשהתבגר מעט והגיע לגיל 12 פנה אל אימו וביקש: "אמי היקרה, בכל ליבי משתוקק אני ללמוד תורה ככל ילד יהודי, רוצה אני גם להכיר את בורא עולם והתורה שנתן לנו. יודע אני שאין לנו את האפשרות לממן את הנסיעות, אך אני מוכן לעשות דבר אחר. אנא, הסכימי לי לצעוד כל בוקר רגלית עד לתלמוד תורה בקצה השני של העיר, אני מבטיח לקום מוקדם ולעשות הכל בשביל להגיע לשם, ובלבד שאזכה לעסוק בתורת ה' בפעם הראשונה בחיי, ולהיות קרוב לבוראי!".

האם סירבה מיד בכל תוקף – הליכה של שעתיים וחצי בדרכים מסוכנות ומלאות בשלג ומכשולים, הכיצד תסכן את בנה היחיד הנותר לה בחייה, אשר אפילו מעיל אין לו?.

הילד חיבק את אמו ובכה: "אמא אני אוהב אותך מאד, אבל אני גם רוצה ללמוד תורה כמו ילד יהודי. בבקשה, אני מבטיח לך לשמור על עצמי, הדרך לא קשה עליי, ואעשה הכל בשביל לגדול כמו ילד יהודי".

האם הצדיקה לא יכלה לעמוד מול הרצון והתשוקה האמיתית שבערה בלב היהודי של בנה, "אני מוכנה, אבל תבטיח לי שתשמור על עצמך", היא הזילה דמעות על ראשו הקטן.

הילד לבש את בגדיו הפרומים ויצא לדרך ארוכה בשלג זלעפות הניתך ארצה. היה זה מחזה מרטיט – ילד קטן כבן 12 מפלס דרך בין השלג הרב במשך שעתיים וחצי של הליכה, רק בשביל לגדול כיהודי וללמוד תורה.

גופו רעד מקור, עצמותיו ספגו מכות קור, אך ליבו היה רותח ושינן כל הדרך: **"אני רוצה ללמוד תורה, רוצה להכיר את התורה!".**

לאחר שעתיים וחצי, כשהסדוור שעל גופו כבר רטוב ושיניו נוקשות מקור, הוא מגיע עם אושר עצום בלב אל בניין התלמוד תורה, ורץ בשמחה אל חדר המנהל, נוקש בדלת בעדינות ובנימוס. "שלום, אני רוצה ללמוד תורה!", אמר הילד בעינים בורקות, "עשיתי דרך ארוכה, שעתיים וחצי, כדי ללמוד תורה!", קרא הילד באומץ, לנוכח המנהל ההמום מהמחזה.

מימיו לא הגיע אליו ילד בצורה כזו, מעולם לא נתקל בילד גלמוד שהגיע לבד, מבקש לזכות בתורה.

"רק רגע", עצר המנהל...

– המשך מרתק בעמוד 4 –

כותב הגאון מוילנא כי אין רגעים יותר מצערים לאדם מאשר הרגעים שבין הפטירה לקבורה, שאז רואה האדם את כל מהלך חייו ומצטער בצער גדול ונורא על כל זמן פנוי שביזבז בזה העולם ויכל לחטוף בו עוד תורה ועוד תפילה, עוד חסד ועוד מצוה. כי אין לך שיעור ומידה לתורה ומצוות בעולם הזה!

התורה - רק שלך!

– המשך מעמוד 3 –

"לאיזו כיתה אתה מבקש להיכנס? היכן אתה אוחז בלימודיך? האם הגעת ללא ההורים? על מה אפשר לבחון אותך כרגע?", שאל מבולבל.

אך הילד, מבולבל עוד יותר, אחז ברצונו הטהור ואמר: "אינני יודע, אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור. אני רק מבקש ללמוד את התורה של בורא עולם, גם אני יהודי!".

"סידור?!", תמה המנהל, "ראה נא, ידידי הצעיר. סידור לומדים רק בכיתה א', אך אתה כבר ערב בר מצוה. לא נראה לי שהדבר מתאים עבורך!", פסק המנהל, והיה בטוח שבכך ייגמר הדיון המוזר שנחת עליו לפתע.

אך כח הרצון של הילד, היה חזק מכל דבר אחר. "אין דברי!", פסק הילד בן ה–12, "אינני מתבייש לשבת עם ילדים קטנים בכיתה א', ולו בלבד שאזכה ללמוד תורת ה' כמותם".

הבין המנהל כי יש פה סיפור נדיר ומיוחד, וחיפש תירוץ אחר בשביל להוריד את הילד מהרעיון: "ראה חמוד, כיתה א' מלאה עד אפס מקום, הייתי שמח להכניס אותך לכיתה זו או לכל מקום אחר בתלמוד תורה שלנו, אך אתה צריך מקום אחר שיכול לקדם אותך ברמה שלך!", אמר והיה בטוח כי הסיפור תם.

ואז אירע רגע הדרמה... הילד בהה במנהל בעיניים לחות מדמעות, הוא השתוקק להיות כמו הילדים היהודים בתלמוד תורה הזה, אך הבין כי המנהל מסרב לשתף עמו פעולה.

הוא פנה למנהל בדמעות ואמר לו: "הבנתי שאין מקום, ואני כבר שב לביתי. רק אבקש שהמנהל ירשום לי אישור על פרטי כל הסיפור הזה, כי הייתי כאן, ביקשתי להצטרף ללומדי התורה, הייתי מוכן אפילו להיכנס לכיתה א', עשיתי הכל כדי להגשים את שאיפתי, אך לבסוף – אין לי מקום".

המנהל נעמד על עומדו, המום מהבקשה. 'מדוע אתה צריך אישור שכזה?', שאל את הילד האמיץ. הילד הקטן מחה את דמעותיו ואמר בקול רועד: **"ראה נא. אני יתום, ולבטח ביום שאעלה לבית דין של מעלה, ישאלני אבי ז"ל למה**

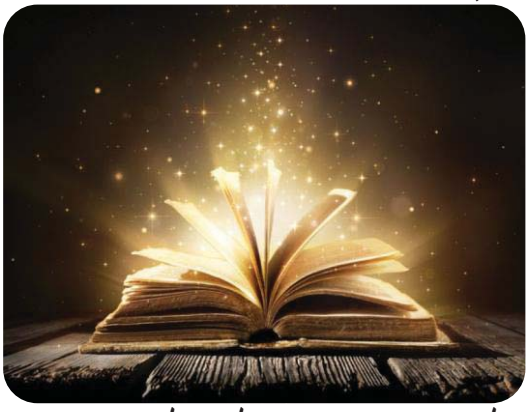

לא עסקתי בתורה, למה לא עשיתי הכל לזכות בתורה. אם אענה לו שרציתי, שהתמסרתי, שהתאמצתי, שצעדתי יותר משעתיים ברגל בקור מקפיא, שהסכמתי להתבזות ולהיכנס לכיתה נמוכה, שהתחננתי על חיי התורה שלי בפני המנהל – הוא יתקשה להאמין שהיה מנהל כזה שלא נתן לי יד, שלא הושיט לי כתף.

לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דיברתי: שאפתי, רציתי, נכספתי, ניסיתי, התאמצתי, התמסרתי, עשיתי הכל – ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!, וגדלתי להיות אדם פשוט שאינו מבין מאומה ביהדות, – אמר הילד כשעיניו זולגות דמעות חרישיות, עדינות, אציליות.

המנהל שמע זאת ונחרד.

הוא הבין שהחלטתו כה גורלית המשפיעה האם נשמה זו תגדל כיהודי או חלילה יתבולל כגוי. הוא נדהם מרצונו הטהור של הילד, ומיד מצא לו מקום בכיתה א'. הילד קפץ מאושר כשדמעות של צער הפכו לשמחה ועונג.

הוא נכנס לכיתה וניסה ללמוד. כשרונותיו היו חלשים, הוא לא הצטיין בהבנה יתירה, הקשיים עימם גדל הכבידו על הבנתו, אך הוא לא התייאש והמשיך להתמסר לחלומו האחד והיחיד – לעסוק בתורה.

בכל יום הוא פוסע בנחישות ובמסירות במשך שעתיים וחצי הלוך, ושעתיים וחצי חזור, העיקר לעסוק בתורת ה'.

לימים, העיד הגאון ר' צבי מאיר זילברברג שליט"א, **הפך אותו ילד לתלמיד חכם גדול, מרביץ תורה לרבים ומוסר שיעורים מיוחדים.**

כל זאת – לא כי גדל בבית כזה, לא כי היה בן להורים כאלה, לא כי היה בעל כשרונות גדולים וגם לא כי למד במוסדות הטובים ביותר...

כל זאת רק בזכות כח אחד שבער בו – כח הרצון. כח הרצון שניצח את הדרך הקשה בכל יום, כח הרצון שניצח את עקשנות המנהל, ואותו כח שהתגבר על הבושה וישב ללמוד בכיתה א'.

כי שהנשמה של היהודי זועקת כי היא רוצה להידבק בבוראה ולהיות קרובה אליו – אין שום כח בעולם שיכול לעצור אותה מכך והיא תילחם בכל כוחה.

כל אחד יכול. התורה שייכת לכולם. בכל עת ובכל שעה הקב"ה מחכה שהאדם יפתח את התורה: גמרא, תהילים, זוהר וכדו' ויעסוק בה, ומכאן ואילך האור הגדול שבה יאיר על האדם וישפיע עליו ישועות והצלחות רבות בעולם הזה ובעולם הבא!

מזל טוב להולדת הבת

ללירן וסתיו אחיאל להולדת הבת הבכורה 'אייר אחיאל', תזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט מתוך בריאות ונחת.

חידה

איזו בקשה היה רשב"י מבקש אילו היה בזמן מתן תורה?

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב רונן בן אורלי, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה.

לזיווג הגון: בן בן נאוה, אביגיל בת מזל, צופיה בת עדנה. הודיה בת רבקה.

דפוס צבעים אמיתיים

העלון מוקדש לרפואת הרב דוד בצרי בן ויקטוריה בתוך שאר כל חולי עמו ישראל. אמן!

לתגובות: 052-7151858

רחוב משה בריל 9, ת"א, משפ' אחיאל

DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

{ אז נדברו }

פרשת במדבר תשפ"ג | לסדר: "מחר חודש" | גליון מספר: 603

המסר קריטי לבן עליה לקראת קבלת עול תורה בחג השבועות...

אחת השאלות המצויות ביותר אצל בחורים בני עליה... מה כדאי ללמוד ב**בין הסדרים??** איזה מסכת?? האם לעשות חזרה או ללמוד מסכת חדשה?? ואז הוא מתחיל להיכנס איתי לפרטים... והוא מתחיל לעשות לי חשבונות שהוא קרא איזה תכנית לימוד שאם אתה לומד כל יום שני דפים וחוזר על עוד שנים ישנים ככה אפשר לדעת ש"ס תוך חמש שנים ואם לא אז רק תוך שמונה שנים... או שהוא מתחיל להתלבט איתי האם צריך ללמוד מסכת עם תוס' או בלי?
אז זהו!! שאיש בשורה אני... יש לי תשובה אחת ויחידה לכככל השאלות שנשאלו ושעתידים לישאל... ובכן: בחור יקר: אתה שואל מה נכון ומה צריך ללמוד בבין הסדרים???

תלמד מה שאתה רוצה!!!! מה שבא לך!!! מה שהכי מעניין אותך!!!

וזו לא תשובה מתחמקת... זה לא ששאלת משהו ועניתי לך: לא יודע... תעשה מה שבא לך... **לא!!! זו תשובה עקרונית!!!** אתה שואל מה **נכון?** מה **צריך??** מה **חשוב?** איך מגיעים לבקיאות בכל הש"ס?? אז הנה!! זו התשובה: תלמד מה שאתה אוהב!!! ורק מה שאתה אוהב!!! ושים דגש מאוד חזק ועקרוני על הכלל הזה: בבין הסדרים אני לומד את מה שאני הכי אוהב... ורק מה שאני אוהב מה שהכי תופס אותי... מה שהכי מעניין אותי...
בא לך ללמוד בקיאות בבין הסדרים?? תלמד בקיאות... בא לך מנחת חינוך?? מנחת חינוך... בא לך ללמוד נביא?? תלמד נביא!!! בא לך רמב"ם?? רמב"ם... לא משנה מה בא לך... דבר אחד כן עקרוני: **תלמד רק מה שבא לך!!!!** רק מה שהכי מעניין אותך והכי מתחשק לך...

ושוב: שלא תבין לא נכון!!! אני כעת מדבר פה על בחור שבסדרים כבר לומד מה שצריך!!! בסדרים אתה כבר לומד **לא רק** מה שאתה אוהב אלא מה שצריך... ואם צריך ללמוד עיון אז אתה לומד עיון... ואם צריך בקיאות אז אתה לומד בקיאות גם אם לא בא לך... אחרי שבתוך סדרי הישיבה אתה כבר לומד מה שצריך... **כעת!!!!** חוץ מסדרי הישיבה... אם באת לשאול מה ללמוד... התשובה היא חד משמעית: **מה שבבאאא לך!!!!!** שמעת?? מה שבא לך זה עקרוני וסופר סופר סופר עקרוני... **הבנת מה אמרתי??** אני חוזר ומדגיש:

בחור שכל היום ילמד רק מה שבא לו זה לא טוב!! גם אם זה נכון בטווח יותר ארוך בחיים... סו"ס הרי אין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ... **אבל בתור בחור זה לא נכון!!** מסיבה פשוטה: כי בחור צריך לתת צאנ'ס ל-רב שלו לגלות לו מה!!! מה בכלל להיות חפץ... סו"ס אל תשכח שעד לפני שנתיים שלוש... אם היו נותנים לך ללמוד מה שלבך חפץ... מה אז היית חפץ?? היית חפץ ללמוד איך מנפצים דינמיות... מי כמוך יודע מה היית חפץ עד לפני כמה שנים... ואתה מבין לבד שבשביל לגדול בכמה שנים ולחפוץ את הדברים הנכונים... בשביל זה צריך לתת צ'אנס לרב ולדמות רוחנית לשזוף לך את העיניים ולפתוח לפניך שערי אורה, ולכן **בתוך סדרי הישיבה** (עכ"פ בשנים הראשונות) אתה צריך כן לעשות כל מאמץ ללמוד מה שצריך ולא מה שאתה רוצה... כל זה נכון **בתוך** סדרי הישיבה... אבל מחוץ לסדרי הישיבה כאן העקרון משתנה במאה שמונים מעלות!!! תלמד מה שאתה רוצה **ורק מה שאתה רוצה...** עצם הצגת השאלה... לבא ולשאול את הרב מה כדאי ללמוד בבין הסדרים... זו שאלה לא נכונה... השאלה בכלל לא מתחילה... כי בבין הסדרים אתה לומד **רק מה שבא לך!!!** ולא מה שצריך ולא מה שחשוב... ומה עושים אם לא בא לי כלום?? אם לא בא לך אז אל תלמד... תעשה טובה ואל תלמד... למען אהבת התורה שלך תשאיר אותה עכשיו ותלך כעת לנוח...

ואני אגיד לך את זה בקיצוניות: נניח אתה רואה שני בחורים יושבים ולומדים בהתמדה **בבין הסדרים!!!** אחד יושב ולומד בשיא הלחץ להספיק עוד שני דפים ממסכת אחרת כי הוא שמע איזה הדרכה מיוחדת בלימוד שמי שחוזר כך וכך פעמים וזו הערובה איך לדעת את כל הש"ס עד גיל 28... ואילו החבר שלו יושב בכיף ולומד פרשת שבוע עם רמב"ן או לחילופין לומד מסכת תענית או נביא או רמב"ם... כי זה מה שהכי מתחשק לו... **תשמע ליו!!! אתה יכול לצלם אותם וגם להקליט אותי!!!** אני אומר לך מה הולך לקרות עם שניהם... זה שלומד עכשיו ארבע פעמים חזרות ושני דפים נוספים כי ככה יוצאים גדיי'לים וכך גומרים את הש"ס עד גיל 28... אני אומר לך שהרבה הרבה לפני גיל 19 הוא יפסיק את המירוץ הזה כי יום אחד ימאס לו... והיום אני כבר פוגש אותו בגיל 35 גורר את הרגלים לבית מדרש.. בקושי שומר על סדרים... מי מדבר על לדעת ש"ס... הוא כבר ממזמן לא בקטע... ואילו השני... זה שישב ככה בכיף בבין הסדרים ולמד פרשת שבוע... דווקא לו יש סיכוי!!! כי היות ולפחות בבין הסדרים הוא למד בכיף לפי הגישמאק שלו... אז ככה: אני אהיה איתך כנה... היות וסו"ס הוא לא למד עוד שני דפים פלוס ארבע חזרות כמו החבר שלו... (ובמקום לעשות חזרות הוא למד נניח פרשת שבוע) הוא באמת לא יזכה לגמור את הש"ס בגיל 28!!!! בגיל 28 לא אבל בגיל 29 וחצי דווקא יתכן שכן... (ובאותה מידה יתכן שהוא גם יפתיע והוא יסיים בגיל 26... שלא תגיד שלא אמרתי) לעומת זאת החבר השני שהוא היה כ"כ מתוכנן איך גומרים את הש"ס עד גיל 28... תשמע לי... אני אומר לך!!! אני מאוד חושש שכבר בגיל 26... הוא כבר אז יספיק להוציא הצהרה על פרישה מהחיים הפוליטים.. מכיר את המושג הזה? אתה מכיר את זה שכל כמה זמן יש איזה פוליטיקאי שמוציא הצהרה על פרישה מהחיים הפוליטיים?? אתה יודע מי בדרך כלל מכריז את זה??

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בהתקרב יום קבלת התורה,

שוב ניתן לקנות את הספר

'המסולאים מפז',

הספר מתמקד בנתינת עצות וכלים לעצמאיים המעוניינים לפתוח עסק (מורשה) הנקרא בשם: עסק התורה.

ניתן לרכוש במוקדי המכירה של גיליון זה, כמו כן ניתן להשיג אצל נציגי גיליון זה בישיבות הק'.
לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך: 0527683095
0548446691

למה דווקא לשן בינה אין כ"כ בינה???

קצת רקע: לצעירים שעדיין לא יצאה להם שן בינה... אז ככה: שן בינה זה שן חלבית שמתחילה לצאת רק באזור של גיל '20 ומעלה... ועד כמה שידוע לי (עכ"פ מהרופא שיניים) ברוב המקרים השן הזו יוצאת או עקומה או רקובה וצריך בדרך כלל לעקור אותה... במקרה הטוב מדובר בעקירה רגילה.. והרבה פעמים זה עלול להיות גם עקירה כירורגית... ובנוסף לכל היא עוד נקראת שן בינה!!! לא פחות ולא יותר!! וזה כבר היה בשבילי יותר מידי... כשישבתי שם בהמתנה לרופא שיניים... יצא לי לחשוב על הבינה הזו שיש לשן בינה.. מה הסיפור שלה?? בשביל מה הקב"ה ברא את השן הזו?? הרי חוץ מלעשות בעיות היא לא עושה כלום... אם ככה... אז מה העניין?? מה העניין לברא שן שמהרגע הראשון היא עקומה ועומדת לעקירה?? אז שלא תבין... אני לא מהרהר חלילה על השגחת ה'... מה שבעיקר תפס אותי זה השם בינה!! מילא אם היו קוראים לשן הזה שן תבונה... נו... על זה נאמר 'אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה', לא שואלים שאלות... עוקרים וגמרנו... אבל לא!!! קוראים לה שן בינה!!! אני רוצה להבין: תן בלבנו בינה... מה הבינה בשן בינה הזו??? **ואז!!! רגע אחרי זריקת ההרדמה... תוך כדי שהשן שלי נרדמת.. פתאום אני התעוררתי!!!** רגע רגע... יש לך שאלות טובות באמונה... אתה עומד ושואל: למה ה' ברא את השן העקומה הזו? סליחה אדוני היקר... הרי חוץ מהשן העקומה הזו... יש לך עוד כמה שיניים לא עקומות... יש לי ב"ה 32 שיניים **ישרות!!!** האם פעם יצא לי להתבונן בהתפעלות באמונה על ה-32 שיניים הישרות והטוחנות והחותכות שה' כן ברא לי... האם פעם יצא לי לחשוב איזה דבר פלאי זה שככה באמצע הגוף שלי פתאום מבצבצים להם שורת **אבנים!!!** (חשבת על זה פעם) פתאום הופיעו להם אבנים בתוך הפה שלי!! לא אבני חצץ אלא אבנים מאוד חזקות... והם ממוקמות בדיוק במקום הנכון... (תחשוב שהשיניים היו יוצאות לך באמצע האף או במותניים... מה היית שואל: מה הקשר אבנים באמצע הגוף על הבוקר?(והאבנים האלו עומדות בדיוק במקום הנכון!! לכל שן יש את המיקום שלה וההשחזה שלה בהתאם לפעולה שהיא אמורה לעשות (פרטים אצל המעבדה לבניית כתרים) האם פעם חשבתי על התופעה הזו??

לא!! אף פעם לא חשבתי על זה!!! כבר עשרים שנה שאני אוכל... טוחן... לועס עם השיניים שלי בוקר צהרים וערב ואף פעם לא היה לי את ה**בינה** לפגוש את בורא עולם דרך השיניים שלי... נו... מה לעשות שאין לי **בינה...** מה לעשות שכדי לפגוש את בורא עולם דרך השיניים בשביל זה צריך **בינה...** ומה לעשות שאין לי בינה... לא הייתה ברירה... מה עשה בורא עולם?? הביא לי שן אחת עקומה!!! וברגע שהיא הגיחה ובצבצה... הופה בורא עולם... מה?? מה קרה?? למה עקום?? מה העניין שבראת שן כזו עקומה???

ההמשך בעמודה השמאלית..

(המשך) למה דווקא לשן בינה אין כ"כ בינה???

מה עשה בורא עולם?? הביא לי שן אחת עקומה!!! וברגע שהיא הגיחה ובצבצה... הופה בורא עולם... מה?? מה קרה?? למה זה יצא עקום?? מה העניין שבראת שן כזו עקומה???

אוהו... ברוכים הבאים לבינה!!! סו"ס קבלת חכמה ובינה... סו"ס פגשתי את בורא עולם.. מה אפשר לעשות... על זה נאמר: מה ש-32 שיניים ישרות לא הצליחו לעשות... שן אחת עקומה הצליחה!! נו... אז תגיד לי: מגיע לשן הזו להיקרא שן בינה??

בטח מגיע לה!! אוהו... מגיע לה... מגיע לה ביושר... עד כאן מחדר המרפאת שיניים...

ואז!!! אז קלטתי דבר מאוד מעניין: לפעמים אנחנו רואים משהו לא טוב שקורה בעולם... אנחנו קוראים לזה **הסתרת פנים...** ותכל'ס... יתכן שלא רק שזה לא הסתרת פנים... אדרבה... דווקא פה הקב"ה מתגלה!! הנה... השן העקומה הזו... ברגע הראשון ראיתי את השן הזו כהסתרת פנים... ואז מה מתברר? שההיפך הגמור!!! דווקא השן העקומה הזו היא היא הד"ש מבורא עולם... ההלו... נתתי לך שן אחת עקומה כדי להזכיר לך מי היה פה עד עכשיו!!! כשהכל הולך ודופק כמו שצריך... ופתאום משהו לא הולך!! אל תמהר לקרא לזה כהסתרת פנים... קח בחשבון שזו בסה"כ בדיקת עירנות מבורא עולם... ההלו... אם עד עכשיו זה הלך תדע לך שזה אני!!! וברגע שזה ככה... אז לא רק שזה לא הסתרת פנים... אדרבה... זה סוג של קריצה... סוג של בינה... סוג של הארה והכרה...

האמת היא שזה לא וורט שלי!!! ת"ח אחד שליט"א העיר את תשומת לבי שזה מדרש מפורש... נמצאים אנחנו כעת בערב ר"ח סיון... ביום הזה עם ישראל הגיעו לרפידים והם כעת בריפיון... הם שואלים 'היש ה' בקרבנו אם אין'... אומר שם רש"י במקום בשם המדרש: **משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו, וכן שנייה, וכן שלישית, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן ראית את אבא שלי??**

אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני??? השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו...

הבנת את הסיפור?? דווקא כשיענקי היה על הכתפיים של אבא... דווקא אז הוא היה שרוי בהסתרת פנים... למה?? כי תכל'ס... יענקי שכח לגמרי שהוא על הכתפיים של אבא... מרוב שהוא התרגל שהכל דופק כמו שצריך... הוא שכח שמישהו פה דואג שהכל ידפוק... ומי פה המסכן הגדול?? יענקי... אל תשכח שיענקי הוא ילד קטן ומבוהל... והוא ילד שלא אמור להסתדר לבד... ותכל'ס בשטח הוא שכח שאבא פה והוא חושב שהוא לבד... ואם יענקי מרגיש לבד רחמנות עליו... הוא נורא מסכן... הוא ממש מבוהל... זו הסתרת פנים...

אבא רואה שיענקי בפאניקה ואבא מרחם עליו... מסכן הילד... מרגיש לבד... מה עשה אבא?? פעם אחת השליך את יענקי והופה!! הגיע כלב ונשך אותו... הופה!! יענקי פתאום התעשת... רגע... איפה הכלב היה עד היום?? איך עד היום הוא לא הצליח עלי?? אה... עכשיו אני קולט שעד הרגע הזה הייתי על הידיים של אבא... אוהו... באותו רגע חזר ליענקי הצבע ללחיים... עכשיו אני רגוע... אבא היה איתי עד הרגע.. שלום אבא...

מה יצא?? שהכלב הזה... לא רק שהוא לא הסתרת פנים... אדרבה... ההיפך הגמור!!! הוא הוא הכלב שהחזיר ליענקי עם אבא... השן בינה העקומה הזו... היא היא זו שהפגישה אותי עם החיוך מלא שיניים שלי מאת ה'...

זה הפך לי את הראש!! אני חושב שזה מהפך בכל התפיסה!!

טיל אחד בודד שנפל בפתח של בנין בעיר רחובות וגרם אסון!!! הטיל הזה הוא בודאי גזירת שמים... אבל להגיד שזו הסתרת פנים?? אדרבה... אם יענקי נזכר בטיל הבודד הזה להגיד שיש פה הסתרת פנים... מה זה אומר?? שבכל ה-900 טילים האחרים שנפלו, מישהו פה היה... נו... ומה לעשות שיענקי לא שם לב שזה אבא.. .שואלים אותו איפה אבא והוא לא יודע מה לענות... אבל ברגע שטיל אחד פוגע... פתאום יענקי קולט שעד הרגע אבא היה כאן!!! זה מה שקרה ברפידים!! זה מה שקרה באותו ערב ראש חודש סיוון... אבא שבשמים נאלץ להפגיש את יענקי פגישה קצרה עם הכלב כדי להזכיר ליענקי מי היה פה עד עכשיו... להרגיע את יענקי שמי שהיה פה עד כה... ימשיך להיות איתו הלאה..

יש כאלו שחיים בגישה של הלקאה עצמית... ברגע שלא הולך משהו ויש לנו נטיה להתמרמר... פתאום אתה מתעורר בנקיפות מצפון איך אני מעיז להתלונן... הרי יש כאלו שסובלים וה' ישמור... במקום להגיד תודה שאני חי ובריא אני מתלונן?? וכבר כתבתי כאן שההלקאה העצמית הזו היא לא גישה נכונה!! זה סתם סתימת פיות וזה לא לוקח אותנו לשום מקום... (תודה לה' בודאי לא צומחת מזה... רק הדחקה מיותרת של הכאב...) כשאבא השליך את יענקי לרגע ממנו והכלב נשך אותו... מה אבא רצה פה?? שיענקי יתעלה מעצמו ולא יבכה מהנשיכה?? שיגיד לא!! אני לא מתלונן ? ! לא!! אדרבה... אבא רצה שיענקי יבכה מהנשיכה ויבהל כהוגן... ודווקא שם!!! הוא יזהה שאבא היה פה עד עכשיו ושישוב אליו באהבה...

על אותו משקל: אם חודש אחד חזר לך צ'קים... אל תדחיק... אל תגיד מה אני מתלונן... יש כאלו ש.... וכו'... לא!! תעמוד מול הצ'ק שחזר... תכאב את זה... ואדרבה... זו ההזדמנות לתפוס את עצמך... רגע... אבל עד היום זה לא קרה!! זה אומר שעד היום היה פה מישהו ש-לא חסר לנו... אם ככה, מי שבטובו הגדול לא חסר לנו הוא זה שיעזור ש-ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול.. הבנת את הרעיון??

אחת מהתופעות המשעשעות... מסתמא גם אתה מכיר את זה...נתקפתי יום אחד בוירוס של הקאות ובחילות... יום... יום ולילה... שני ימים ולילה... עוד הקאה ועוד הקאה... אחרי יומיים פתאום מצאתי את עצמי שואל שאלה... תנחש מה השאלה: איזה יאוש... האם יום אחד אני אצא מזה?? מכיר את השאלה הזו?? הבן אדם לא הקיא בשנתיים האחרונות אפילו פעם אחת... רק יומיים הוא מקיא... וזהו!! יאוש מוחלט... ולא נותר לי אלא לשאול: האם יום אחד אני אצא מזה?? נס שהיה לי זכרון טוב ונזכרתי שעד לפני יומיים לא זכרי שיש כזה דבר... רק מה? פגשתי את הכלב... שבסה"כ הזכיר לי מי היה פה עד עכשיו... וקדימה... לחזור אליו עם כל האהבה... בעונת המעבר יש לפעמים קושי להירדם.. לילה אחד לא נרדמת... עוד לילה... זהו... משהו פה לא תקין... יום אחד אני אצא מזה?? תרגע.. זה בסה"כ תזכורת מי הפיל עליך חבלי שינה עד היום... ופשוט תודה על שעבר ותצעק על העתיד וחוזרים לשגרה... בקיצור: לקחת רגעים של כלב ולהפוך אותם להארת פנים ולא לפרש אותם כהסתרת פנים... לקחת שן עקומה ולהפוך אותה לשן בינה!!

(המשך) אליך בן עליה: ההמסר לחג השבועות...

מי הוא זה שמכריז על פרישה מהחיים הפוליטיים?? אז ככה:

זה עובד ככה: מישהו החליט לפתוח מפלגה!!! ועל הרגע הראשון זה דווקא היה נשמע טוב... התחילה התעניינות סביבו... והסקרים התחילו להחמיא לו... בהתחלה הוא רק עבר את אחוז החסימה... ולאט לאט זה התחיל לנסוק לשבע... שמונה מנדטים... ו... וזה כבר כמעט הגיע למספר דו ספרתי!!! ואז!!!!! ואז התחילו המאבקים הפנימיים בתוך המפלגה... מי כמובן יקבל את המנדט **התשיעי...??** או לחילופין מה עם הרוטציה אחרי חצי קדנציה... הופה!! כאן התחילו כיפופי כוחות... הבן אדם נאלץ לנטוש את הקמפיין הסוער.. והתחיל לריב על התפקיד יו"ר ומי יקבל את המושב השמיני.. ובסוף!!! בסוף כולנו יודעים מה קורה?? בסוף המפלגה בכלל לא עברה את אחוז החסימה... ואז 'עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל...' אין מריבות על הכסא התשיעי וגם לא על הכסא הראשון... ואז הוא כמובן מכריז שהוא פורש מהחיים הפוליטיים!!! ולמה?? למה הוא באמת פורש?? כי... כי... כי הוא לא קיבל את המנדט התשיעי?? לא!!! מה פתאום!!! מי שקיבל רק שמונה מנדטים מכובדים ולא תשע... הוא 'בדרך כלל' לא פורש מהחיים הפוליטיים... מי פורש?? מי שכשעדיין לא היה לו אפילו מנדט אחד... היה לו זמן מיותר בלהתקשקש על המנדט התשיעי!! הוא זה שבדרך כלל נשאר אפילו בלי מנדט אחד!!! עד כאן מוכר...?? יותר מידי מוכר...

אז זהו!! שעל אותו משקל בדיוק בייחס לעסק התורה... מגיע בחור בן עליה שמאוד מאוד רוצה לעלות ולהתעלות בתורה... הוא נכנס עם כל העוצמה ואז מטבע הדברים הוא מקבל עיניים גדולות וזה נורמלי!!! הוא כבר עכשיו רוצה לסגור את הפינה שאני מסיים את הש"ס בגיל 28 ולא בגיל 30... אוהו... זה מה שכעת מטריד אותך... אתה כעת מאוד עסוק עם המנדט התשיעי!!!! אתה כבר עכשיו מגיע ומתחיל להתפלסף איתי האם כדאי ללמוד שני דפים ביום או שלוש דפים... ואני שואל אותך: למאי נפקא מינה... ואתה עונה לי בבטחון עצמי: אם אני לומד רק שני דפים זה אומר שאני מסיים את הש"ס רק בעוד חמש שנים!! ואם אני אלמד שלוש דפים אז לפי החשבון אני אסיים כבר בעוד שלוש וחצי שנים... **עכשיו: תכנס לרגע לראש שלי... תנסה לעזור לי... מה אני אמור כעת לענות לך???** מה אני אמור לענות לבן אדם מוכשר שהרגע פתח מפלגה. ודווקא יש לו סיכויים טובים... והסקרים מחמיאים לו מאוד אבל מה נעשה שהוא 'עף על עצמו...' ובמקום להתרכז בקמפיין העדין של המפלגה שזה הנושא הכי קריטי!!! במקום זה הוא עסוק בדקדוקי עניות סביב המנדט השמיני... לך תסביר לו שיש ניסיון של כל המבוגרים הצרודים והכבדים האלו... שהניסיון המר שלהם בפוליטיקה אומר שאם זה מה שמעסיק אותך כעת... התוצאה היא שאתה לא הולך לעבור את אחוז החסימה!! ושלא תבין: אני לא מנסה לייבש אותם ולהוציא את האויר מהמפרשים... שים לב: לא אמרתי לך שאין למפלגה שלך סיכוי... דווקא הסקרים נותנים לה סיכוי מאוד טוב וגם אני... אבל זה לא סתירה!! שכולם מסכימים שאם היו"ר יאבד את הכיוון ויסטה מהנושא ויתחיל להתעסק במה שלא קריטי עכשיו... אז התוצאה תהיה מאוד עגמומית...

וכעת לנמשל: יש לך שאיפות עצומות!! אתה רוצה להיות תלמיד חכם עצום ולהיות בקי בכל הש"ס... אף אחד לא מזלזל בשאיפות האלו... כי אדרבה... יש לך סיכויים טובים ואתה כבר בכיוון... ל בשביל זה אתה צריך לעבוד נכון!!! אתה כעת פותח עסק!! תתמקד בפתיחת העסק... תתמקד בקמפיין העסיסי והחיובי והמושך כדי למנף את העסק... תתמקד בלהבטיח ולוודא דבר ראשון את עצם קיומה של המפלגה כעובדה מוגמרת!!! ולכן למען ה': אל תתעסק עכשיו עם פיצ'יפקעס של שאיפות... כעת הדבר הכי פחות חשוב זה האם אני אדע ש"ס בגיל 30 או בגיל 40... תבין שזה פיצי'פקעס... תבין שהדקדוקי עניות האלו זה כמו לריב על המנדט השמיני והתשיעי עוד לפני שאתה בטוח שיש לך בכלל מפלגה... **ואת זה מאוד מאוד קשה להסביר לבחור צעיר...** בינינו... אני כמעט ולא נותן לך סיכוי... להבין את מה שאמרתי עכשיו!! נכון לא הבנת?? אבל אני בכל זאת אגיד את זה... ובכן: אני חוזר ואומר: אתה בחור בן עליה... אתה יושב כעת ועושה שטייגן עצום... מבחינתך השטייגן שלך זו עובדה מוגמרת!!! כל מה שנותר לנו זה לקבוע את התאריך של סיום הש"ס... אז אני רוצה להודיע לך שנכון!!! נכון שאי"ה, אם תעבוד נכון... העסק (התורה) שלך באמת ישגשג... ובאמת זה עניין של זמן עד שאתה נהיה גדול בתורה... **אבל באותה מידה, במקביל!!!** קיים חשש כבד מאוד שאתה לא תעבור את אחוז החסימה... ש... שזה אומר: שקיים לצערי סיכוי מאוד מאוד כבד שבעוד שלוש שנים או חמש שנים כל החשק הגדול שיש לך כעת בלימוד ירד לקרשים ואתה תמצא את עצמך מבלה בפנימיה שעות ארוכות **בדיוק כמו** אותם בחורים שאתה מסתכל עליהם היום בעין כ"כ מוזרה... (ואל תמהר לפסול אותם... כי אתה בשקט עוד יכול למצא את עצמך שם) שמעת מה אמרתי לך?? נכון אתה לא מסכים איתי?? אז כן!!! אני מדבר מניסיון אישי מר!! זה בדיוק מה שהיה איתי!!! ולי לא אמרו את לי... אז לפחות אתה... יש מישהו שאומר לך...

ולכן אני חוזר ואומר לך... שלא תגיד שלא אמרו לך... ושים לב להדגשות שלי: **יש סיכוי מאוד טוב שאתה באמת תמשיך ותעלה ותתעלה...** הסקרים נותנים לך סיכוי מאוד טוב... אבל באותה מידה **אתה בסיכון לא פחות גדול** שבעוד חמש שנים... לא רק שלא תגמור את הש"ס... ולא רק שזה לא יהיה בכיוון... אלא זה יהיה בכיוון ההפוך... זה לא שתתקלקל ח"ו... אבל אתה תתייבש כמו תאנה מכווצ'צ'ת ותראה בדיוק כמו בחורים ש... ש... שמסתובבים כעת לידך ואתה מכיר אותם מצוין.. **שמעת מה אמרתי?? שמעת טוב טוב מה שאמרתי??** והיות ושמונים אחוז ממי שקרא את זה התעצבן וזרק את העלון שלי בעצבים... ונשארתי רק עם העשרים אחוז שעדיין מקשיבים... אז אני פונה אליך האחד מאלף שיוצא להוראה... ותקשיב לעצה שלי... בא תשמע מה עושים שזה **לא** יקרה... מה עושים כדי שהסקרים המחמיאים, הם אלו ינצחו ולא הנבואות זעם של אדון אז נדברו?? נו... מה באמת עושים???

אז הנה!!! אני שוב חוזר על אותה נוסחה שאמרתי אותה בהתחלה: בסדרים עצמם תעשה מה שצריך!! תן צ'אנס למגיד שיעור לגלות לך מה זה גישמא'ק בעיון אפילו שכעת אתה לא מתחבר בגרוש... או לחילופין תן צ'אנס ללימוד בקיאות... תעשה הכל בשביל להתחבר להספק ולרכישת כמה שיותר מסכתות לפי סדרי הישיבה... **והיה!!!** אם את סדרי הישיבה הקלאסיים אתה ממצה ואתה כבר לומד מה שצריך... (לפי היכולות הנורמליים שלך... זה כבר נושא פרטני בפ"ע) **מעתה!!!** בבין הסדרים אתה לומד **מה שבא לך!!!** מה שבא לך זה אומר שאתה עומד מול אוצר הספרים היהודי ואתה זורם... אתה מחליט באיזה אפיק מתחשק לך להשקיע... איזה תחום ואיזה מקצוע בתורה אתה נמשך... אתה יכול גם לתת לזה להתגלגל לבד... אולי בא לך ללמוד חקירות מעניינות כמו שדי חמד וכדו'... אולי מעניין אותך מדרש... אולי טור ב"י... ואולי מוסר וחסידות... תהיה פתוח לכל כיוון... מתוך רצון להתקבע ולהתחבר למשהו...

ולצורך העניין אני טיפה אסביר את הנקודה: שתבין: כל בחור בגילך שנעבאך מסתובב ל"ע ברחובות... גם הוא איכשהו מנסה לעשות עם עצמו משהו... אין לו הרבה ברירה... עד כמה שהוא נשאר טיפ טיפה בן אדם אנושי (ולא ירד לגמרי מהפסים לפשע ולהפקרות...) הוא איכשהו מנסה להשתלב בעבודה ובתעסוקה... ואז!!! יש אחד שמתעניין בפיצריות... ויש אחד שמתעניין בתחום ההסעות... יש אחד שדווקא מתעניין במכונאות... ויש אחד שנהיה מתקין מזגנים... **אם שמת לב: דיברתי פה על השכבה הכי נמוכה!!!** על סוג התחומים שלא צריכים הכשרה מקצועית... לא צריכים לשבת וללמוד בשביל זה באוניברסיקה... מסוג התחומים שבן אדם הלך ברחוב ופשוט חיפש את עצמו... מה בא לי לעשות... סו"ס אני צריך להתפרנס.. אני צריך גם סיבה בשביל מה לקום בבוקר... ואז הוא ככה מגשש ואיכשהו לאט לאט כל אחד בעולם איכשהו מגיע לתחום מסוים ששם הוא מוצא את עצמו!!! זה נהיה בורסקי... וזה נהיה בשם... זה נהיה שוטר תנועה וזה נהיה משווק של יפאורה תבורי... ככה זה בעולמו של הקב"ה בייחס לכל האנשים שחיים כאן בעולם הגדול... **וככה זה בדיוק בתורה!!!** בדיוק כמו שהחבר הנושר שלך מחפש את עצמו בתחום התעסוקה... אז להבדיל- גם אתה... מותר לך בבין הסדרים לחפש את עצמך בתוך המסגרת של עסק התורה... תזרום עם נטיית הלב שלך... תשחרר... תן ללב שלך לבטא את עצמו... אל תתקע עם שום סטיגמה... אל תזלזל לי בפרשת שבוע... ואל תעשה לי פרצופים על לימוד הלכה האם קבלנו מרבותינו או לא... ואם תתחיל להתדיין איתי על רמב"ם או על לימוד נביא האם זה נכון בהשקפה... עזוב... די... צא מזה... אל תשכח... אנחנו כעת בבין הסדרים!! כעת זה לא השקפה!! כעת אין פה נושא מה נכון ומה צריך ללמוד... כעת אני בסה"כ לומד מה שאני רוצה!! מה שאני נמשך!! ותן... תן לזה לזרום... תן לזה להתגלגל... אתה גם לא צריך

להתחייב פה על איזה תכנית לימוד מסודר לכל הקיץ הקרוב... תרגע... אף אחד לא נושך לך בעורף... אתה עכשיו נותן דרור למשיכה הטבעית שלך בתוך עסק התורה... זה יכול להיות התעניינות בשותי"ם... זה יכול להיות מחשבה... תורת כהנים... וזה גם יכול להיות אור החיים הק'... וכמו שחבר שלך יום אחד נהיה משלוחן פיצה כי זה מה שהוא אהב... אז אתה להבדיל- התחלת ללמוד בין הסדרים מדרש תנחומא כי זה מה שאתה אוהב...

וכמו!!!! כמו שחבר שלך עושה נורדלים עם האופנוע ומצפצף על כולם ואומר: חברה... זה מה שאני אוהב... ימותו הקנאים!!! אז גם לך מותר להגיד את זה... מתי?? בין הסדרים!!! בא לי ללמוד נביא בין הסדרים... לא מתאים לכם?? עושים לי פרצופים?? יחיו הקנאים וימשיכו לקנאות!!! אני עושה בבין הסדרים מה שאני רוצה ומי שלא מתאים לו שיסתלק...

ברגע שאתה מתרגל ללמוד **גם** מה שאתה רוצה... ברגע שאתה מאפשר לעצמך להתחבר למשהו בעסק התורה שאתה אוהב... **כאן אתה דוגר במקום הנכון!!** פה אתה מתמקד בקמפיין המוצלח והקריטי ביותר של המפלגה הטריה שלך... סו"ס... אל תשכח שהמפלגה שלך טריה... מדובר בעסק שהוא עדיין די שברירי... עדיין אי אפשר לדעת האם זה יתפוס... האם השטייגן שלי זה עובדה מוגמרת וסופית... אבל ברגע שאתה מאפשר לעצמך גם לאהוב ללמוד... ברגע שאתה מספק לעצמך רגעים יומיומיים של גישמאק וחשק בלימוד ולא רק מירוץ ומרדף אחרי מנדטים... **כאן אתה מבסס את העסק!!** אתה מתמקם יפה... מתיישב יפה... טוב לך כאן... נחמד לך כאן... ברגע שבחור בן עליה צובר עוד ועוד שעות של חשק וקורת רוח בלימוד זה מעגן ומבסס ומאבטח את העסק!! מיום ליום אתה מתחיל להרגיש מבוסס מבפנים... זהו... אני פה... כיף לי פה... שבתי בבית ה' כל ימי חיי... ההרגשה הפנימית העמוקה הזו יכולה להגיע רק בתנאי שיש קורטוב של נעימות בלימוד!! זה לא חייב להיות שעה שלימה כל יום... וזה גם לא חייב בכלל להיות כל יום... אבל זה כן חייב להיות!!! חייב להיות לך את השעות הנעימות שלך בלימוד... שאתה לומד מה שאתה רוצה... ומה שאתה אוהב...

נו... עכשיו: תכל'ס... מה באמת יהיה עם המנדט התשיעי? סו"ס סיכמנו שאני צריך לגמור את הש"ס בגיל 28 ולא לחכות עד גיל 32??

תשמע לי!!! אם אתה באמת רוצה להגיע כמה שיותר מהר לסיום הש"ס... אל תלמד יותר מהר... כשלומדים יותר מהר לא מסיימים יותר מהר!! מסיבה פשוטה: זה כמו שפעם הייתי צריך להגיע מגבעת שאול למלכי ישראל ורציתי להגיע כמה שיותר מהר... התחלתי לרוץ ריצה מטורפת... תן ניחוש מה קרה?? בגשר המיתרים הייתי מוכרח לעצור עשר דקות בשביל להירגע... בקיצור: לא הרווחתי כלום!! עדיף ללכת בקצב מהיר נורמלי!!! ואדרבה... כמה שפחות מאמץ מאסיבי מיותר ואילו כמה שיותר צבירת תאוצה של מרץ ומצב רטוח... זו טקטיקה פשוטה מאוד שכל אחד מבין אותה!! על אותו משקל: אתה רוצה לסיים את הש"ס תוך חמש שנים?? אל תתמקד בלהוסיף בהספק אלא להוסיף בגישמאק!!! ככל שתשקיע בבין הסדרים בנעימות ועריבות טוב התורה זה מה שימריץ וילבה את האש של הלימוד וזה בסוף מה שיקדם אותך... ושוב: אני מדבר על בין הסדרים!!! כי סו"ס אנחנו גם צריכים לדעת להתאמץ!! אנחנו צריכים להיות ערוכים להסכים להשחיר פנינו על התורה... כן... צריכים ללמוד גם בלי חשק... צריך להיות ערוך לפת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן... כל זה בגבולות המתוחמים של מה שנדרש ממני... (כיום ההגדרה הקלה ביותר זה סדרי הישיבה... כמובן שיש כאלו שסדרי הישיבה זה מידי הרבה) אבל מעבר לזה... כאן צריך **בקנאות** לאפשר מרווח נשימה... לאפשר מפגש נעים וחביב עם התורה... לאפשר לעצמך לחוש את עצמך ולזהות מה אני אוהב ללמוד... תדע לך שזה איום ונורא!! יצא לי כמה פעמים לדבר עם אברך בן חמישים ואני שואל אותו: תגיד לי: מה אתה אוהב ללמוד?? ל-מה אתה נמשך בלימוד???

והוא נאלם דום!! הוא לא יודע לענות על השאלה הזו... הוא אומר לי בשפל קול: מה פירוש מה אני אוהב... תמיד למדתי מה שצריך ללמוד...

ואני עונה לו: בסיידר... גם אכלת מה **שצריך** לאכול... אכלת כל יום לחם, וגבינה, הקפדת לאכול את אבות המזון... אבל חוץ ממה שצריך לאכול אתה מסתמא גם יודע מה אתה **אוהב לאכול..** אז איך בלימוד התורה הכל נהיה כזה תזונאי..?? הכל נהיה כזה דייאטני כזה??

למה בתורה פתאום הכל נצמד בקנאות לאבות המזון?? מה... אף פעם לא אכלת גלידה של שטייגן??? אף פעם לא שתית איזה יין טוב בלימוד??? זה לא שייך!!! זה אסון!! מה הפלא שאברך כזה בגיל חמישים עומד בעיניים כבויות ואומר לי: כשאומרים לי מתיקות ועריבות התורה אני לא מבין על מה מדברים... וכשהוא אומר לי את זה אני כמעט פורץ בבכי... רבש"ע: למה סגרו לך את ארון הממתקים של התורה?? מילא אמא סגרה לנו את הארון של הקרמבו והצי'טוס כי זה לא בריא... אבל גם אז היא בסוף פתחה את הארון... בסוף הארוחה- כשהגיע בין הסדרים... היא נתנה לנו לאכול מנה אחרונה כדי שיהיה לנו טעים בפה... אבל כשזה מגיע לתורה פתאום סטופ?? פה פתאום אין ביטוי אישי?? למה?? למה בתורה אתה לא מאפשר מנה אחרונה בבין הסדרים?? כן... לא על חשבון הסדר!! בסדר צריך לאכול את אבות המזון... צריך ללמוד גפ"ת... צריך ללמוד בעיון וכו' וכו'.. אבל בבין הסדרים... לפחות אז תשחרר קצת מנה אחרונה.. .תאפשר לעצמך ללמוד את החטיף שאתה אוהב... ואם רק תאפשר לעצמך לעמוד מול ה'סטנד' של ארון הספרים ותדע שכעת בבין הסדרים מותר לך לבחור לעצמך איזה חטיף שאתה רוצה מ'המתוקים מדבש ונופת צופים...' ואז!! כשתאפשר לעצמך לאהוב... לאט לאט אתה תגלה שיש לך איזושהי משיכה ללימוד כזה או כזה... לאט לאט יתפתח לך איזה תחום ביטוי אישי באחד ממקצועות התורה... זה דבר שקורה... זה דבר שאמור להתהוות מעצמו... ואין שום סיבה בעולם שזה לא יקרה!! (ואם אתה שואל אותי... חבל להתערב לך בזה... כל התערבות חיצונית היא רק מפריעה... זה כמו שאני אתחיל להתערב לילד שלי בטעם האישי שלו בממתקים!!! אני אתחיל להגיד לו שקרטיב ריאו פחות טעים מקרטיב נסטלה... מה העניין... תן לו לחיות... לפחות בטעם של קרטיב מותר לו שיהיה לו את הטעם שלו... **הבנת לאן אני חותר??** יש כאלו שגם כשהם סו"ס מגיעים ללמוד קצוה"ח או מנחת חינוך או כל מיני לימודים שלומדים אותם בעיקר בתור תורתך שעשועי... גם שם הם הולכים לברר ולאסוף מידע מה ר' חיים קנייבסקי היה נוהג ללמוד בדאצ'ע... די... תשחרר... תפסיק להכניס את הראש שלך לצלחת של השני... לפחות בגישמאק בלימוד תרשה לעצמך לבחור את המנה אחרונה שאתה אוהב... כן... יש לך טעם משלך בלימוד!! רק תאפשר לעצמך לזהות אותו...)

אבל בתנאי שמאפשרים... שמשחררים... בקיצור: זה אחד הנושאים הקריטיים!! בחור בן עליה יקר: מהיום אני לא רוצה לשמוע שאלות מהסוג הזה... מה צריך ללמוד בשביל להיות גדול? אני לא רוצה יותר להתפלסף איתך בנושא הזה... הדברים יותר מידי ברורים: בתוך הסדרים של הישיבה... שם אתה צריך לעשות מאמץ להסתדר... (כאן יש באמת מה להתייעץ כשזה ממש לא הולך) ואילו מחוץ לסדרים או בבין הזמנים... אין מקום לשאלה מה צריך... תזרם... תאהב... תתחבר... תאפשר לעצמך להתאהב בספרים מסוימים באוצר הספרים היהודי..

המסר הזה הוא קריטי!! והוא מיועד באופן פרטני לחג השבועות!! כידוע: מצוות היום של חג השבועות זה לכם!!! כי בחג השבועות עיקר הסיפור הוא לבטא שאני מאושר וטוב לי עם העסק הזה!!! כי זה כל הסיפור... והתנאי הבסיסי ביותר להיות מאושר בעסק התורה.. זה שאני אהיה בעסק!!! שיהיה לי מינימום של נימה אישית בעסק... שיש לי לכה"פ מינימום של רגעים טבעיים ונעימים בעסק... רגעים שלי!!! רגעים שאני פה לא במירוץ... ולא בהספק... אלא במילוי סיפוקים... כן... יש מילוי סיפוקים בתורה... יש את זה וזה לא מהסיפורים... רק תאפשר... רק אל תחסום... אל תתנגד בכח לנשום את התורה עם הריאות הבריאות שלך... שישו בני מעי שישו... שמח!!! כ"ע מודו דבעינן לכם..

המפגש החודשי בחצר בית יעזק בשעות הקטנות ש-לפנות בוקר...

ההיערכות בירושלים בעיצומה לקראת רבבות אלפי ישראל העולים לרגל בעוד שבוע... כמובן שכמו בכל שנה בחג השבועות יש את השתי קבוצות המרכזיות שהם לא עולים לרגל כי הם כבר פה... הקבוצה הראשונה זה אלו שעושים גשר מפסח עד שבועות.. זה בדרך כלל אלו שמתגוררים בחו"ל במלכות מדי או אלכסנדריה של מצרים ובאיים הרחוקים כתרשיש ויוון ואיטליה של אדום... אם הם כבר היטלטלו בדרכים במשך שבועות ארוכים וכבר זכו להגיע לפסח הם כבר נשארים לחג השבועות... זו הקבוצה הראשונה והקטנה... אבל יש את הקבוצה היותר גדולה של אלו שנאלצו להקריבו פסח שני... מי שמתגורר בדימונה של נחלת שמעון או מיבניאל של נחלת יששכר... וטרח והגיע לירושלים לט"ו באייר... כבר לא שווה לו לחזור הבייתה... יש לו פה בעוד שלוש שבועות חג השבועות!!! מה הוא צריך ללכת הבייתה... אל תשכח שללכת הבייתה זה גם סיכון מסוים להיטמא בטומאת מת... (אם מאוד תרצה... אתה יכול להתווכח איתי ולטעון ש-על פניו... באופן נורמלי לא אמור להיות סיכון להיטמא למת סתם ככה על הבוקר... אבל אל תשכח שאנחנו מדברים פה על אנשים שכבר נכנו ברותחים... זה אנשים שנאלצו לעשות פסח שני... ולמה? כי... כי... אל תשאל אותי למה... כי בערב פסח הם כנראה היו אופטימיים כמוך שהם יכולים להסתובב איפה שהם רוצים ויהיה טוב... ואז פתאום הם גילו את עצמם מתחת מנוף ענק ששלח זרועות לחמישים מטר ימינה ומתחתיו היה עוד מנוף ששלח זרוע חמישים מטר אחורה... ו... ואז התברר שמישהו בדיוק מת... וזהו!!! השאר היסטוריה... כאלו אנשים כבר חושבים פעמיים האם לעשות סיורים או קציר חיטים בשבוע שלפני שבועות... הם כבר מעדיפים להישאר בירושלים ש-פה יש הרבה יותר מודעות מאובטח מבחינת אוהל הטומאה... אין בירושלים אפילו מרפסת אחת שיוצאת החוצה... מי מדבר על מנופים וכדו')

אבל אל תשכח!! חג השבועות הוא חג מתן תורה... בפסח עיקר ההתמקדות סביב הקרבן פסח... בסוכות עיקר מוקד העניין זה ניסוך המים והקפות ערבה וד' המינים סביב המזבח... ובשבועות ? ! ? איפה עיקר ההתמקדות?? סביב לשכת הגזית!!!! כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים...

זה מתחיל כבר בליל ערב ר"ח סיון... כבר אז ניכרת תכונה... בכ"ט אייר בשעות אחה"צ, רבן גמליאל הנשיא מזדרז לענות על כל השאלות כי כולם יודעים שמחר לאורך הבוקר הוא יעדר!!! מיד לאחר תמיד של בין הערביים... כשמסתיים המושב בי"ד הקבוע ר' גמליאל יצא מהמקדש ויתארגן לקראת הישיבה החודשית בבית יעזק... ואכן מהיום בערב מתחילה נהירה המונית לכיוון חצר בית יעזק... ר"ג יושב שם ומתחקר את העדים עד... עד שתתקבל העדות המתאימה ואז יכריזו מקודש מקודש... לפעמים זה הולך מהר וכבר בשעה שש בבוקר אנחנו יודעים שהיום ר"ח... ולפעמים זה שלעפצע'ך... זה מתעכב ומתעכב עד!!! עד חצות... (אחרי חצות כבר לא מקבלים יותר עדים, והוחלט סופית שמעברים את החודש)

לבנתיים מתחילה נהירה... אלפי אלפי בחורים בני עליה שמפוזרים בישיבות שקרובות לירושלים מהלך יום אחד... נוהרים בהמוניהם לחצר בית יעזק להעיד עדות החודש... אגב: יש שם הרבה מאוד עקשנן... לא... לא בגלל האוכל... כן.. נכון שיש שם גם מגשי קוגלים ושתיה... אבל לא זה הסיפור... הסיפור העיקרי הוא שהנה... אתה רואה פה מימין... זו קבוצה של בחורים מ-לוד... מהישיבה של רבי אליעזר... ומצד שמאל נמצאים קבוצה נבחרת מאנטיפרס מהישיבה של רבי עקיבא... והם מחליפים חוויות... התלמידים של ר"א מעדכנים מה הם השמונה עשרה הלכות שרבי אליעזר הסכים לענות עליהם במסכת סוכה, ומה הם הי"ב הלכות שהוא לא הסכים לענות כי הוא לא קיבל מרבותיו... במקביל!! עוד מעט נגיע לשלחן הסמוך ושם התלמידים של ר"ע מעדכנים איזה דרשות חדשות ר"ע הפתיע לאחרונה!!!! ובאמת בדיוק בימים האחרונים רבי עקיבא עורר סערת רוחות בעולם הישיבות בשיעור כללי האחרון שהוא חידש 'יתורא' ד'יטמא' שמכאן ששני עושה שלישי לתרומה מן התורה ולא רק מקל וחומר!!! כולם בהלם! לך תשאל את התלמידים של רבי יהושע פה מקדימה... תשאל אותם איך ר' יהושע המעתיק השמועה... איך הוא הגיב על הדרשה של רבי יהושע??

אומרים שהוא בכה... שר"ע זכה לחדש משהו שאפילו ריב"ז הוציא את זה רק מקל וחומר...

בקיצור: לא משעמם פה לרגע בבית יעזק... יש פה סנכרון נתונים... מכל ישיבה מגיעים נציגים שמביאים אותם מידע נחוץ... מחליפים חוויות... מתנצחים בק"ו... זה מביא את הבנין אב של הרבה שלו... וזה מביא את הק"ו של הרב שלו... העסק רוחש... ו... וכמובן לבנתיים גם התור הולך ומתקרב... אל תשכח שכאן למעלה בעליה יושב לו נשיא ישראל שתכל'ס בשבילו הגענו... הגענו לכאן בשביל לזכות ל'יחידת' אצלו... ולזכות להעיד אצלו עדות החודש... כן... כל אחד זוכה לרבע דקה מול רבן גמליאל אבל זה שווה!! תחשוב מה זה לזכות לעמוד בפיק ברכיים מול העיניים הטהורות של רבן גמליאל הזקן שהוא עמוד כבוד התורה... שכולו טהרה ופרישות... (למדנו השבוע משמת רבי גמליאל בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות) מי לא מוכן לצעוד רגלית לילה שלם ולו לזכות להיטפל ולהעיד עדות החודש מול האדם השלם בקדושת יוצרו...

לאורך כל הלילה הולכים להגיע כאן רבבות צעירים ואפילו מבוגרים שראו את הלבנה... לבא ולהעיד עדות החודש... ומסתמן שאכן מוקדם בבוקר תצא הקריאה שאכן התקבלה העדות... ואז השמועה תתפרסם ותוך דקות ספורות החצר תתמלא בהמונים... ואז ר"ג יצא למרפסת יחד עם בי"ד ויאמרו מקודש מקודש... ובגג העזרה יעמוד שם כהן ויקבל את האות שאכן התקדש החודש... ואם!!! אם יספיקו לקדש את החודש ממש מוקדם בבוקר עוד לפני הקטרת האימורין... אז יספיקו להגיד לאותם תשעה שזכו בפייס בהעלאת האיברים לכבש... יגידו להם שיניחו אותם לא מחצי כבש ולמטה במערבו אלא עוד יותר למעלה- תחת כרכוב המזבח כדי להודיע שנתקדש החודש בזמנו... לבנתיים יתארגנו שם בלשכת הטלאים לקראת הוצאת שני פרים ואיל אחד ושבעת כבשים ושעיר חטאת למוספין... וכמובן!!! שבמקביל צוות המשוררים והמנגנים של הלווים בבת אחת מקבלים הוראה להגדיל את ההרכב המוזיקלי!!! כידוע: בראש חודש מרחיבים את ההרכב של מספר כלי הנגינה... מאריכים בתוקעים ומאריכים בתקיעה... אמנם החליל לא 'מכה'!!! יש גבול.. החליל מקבל את הבמה רק בי"ב ימים שגומרים בהם את ההלל... זה בעזה"ש יהיה בעוד פחות משבוע בחג השבועות... עכ"פ השיר של יום של ר"ח הוא הכי חשוב!! הוא דוחה אפילו שיר של שבת... ברכי נפשי את ה'... כל זה מה שצפוי שהולך להיות... אבל בסופו של דבר הכל תלוי פה!! למעלה.. .אתה רואה?? אתה רואה את העליית גג הזו!! שם יושב רבן גמליאל והוא יחליט והוא יקבע האם ר"ח היום או לא... גם אם הוא יתבלבל... ויטעה... אפילו שוגג או מזיד ומאיזו סיבה שתהיה ר"ג יחליט שהוא 'מוסיף יום אחד מדעתו', אז אנחנו מקבלים את זה... רבי עקיבא יכופף את ראשו, ואין לך אלא בי"ד שבימיך!!! עצם המעמד הזה של ההכנעה שלנו כאן לציות מוחלט להנהגת התורה שבארץ היא היא ההכנה המרוממת ביותר למתן תורה, את ההשפעות והקדושה הנוראה שהושפעה שם ברגעים אלו, את זה אני לא יכול להמחיש כאן במדור זה... אני יכול במקרה הטוב להמחיש את הסעודות גדולות שהיו עושים להם שיהיו רגילים לבא... בזה אני טוב... מה שבטוח: שהחצר בית יעזק הזו... היא היחידה שלא חרבה!! היא מלווה אותנו גם היום... את הנכונות להיכנע למרות מהנהגת התורה... לפחות להיות ערוך לכאן (עיין מאמר בדף ב' בגיליון אודות מסכת גיטין) אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו.

בר"ח סיון מתחילים!!! לא בליל שבועות...

ישנה מוסכמה כזו שגדלנו עליה שראש חודש זה הראש של החודש וביום הזה מושפע השפע של כל החודש.... ובראש חודש סיוון זה ממש בולט... מצינו שיש עסק שלם סביב ראש חודש סיוון,

כלומר: היות ומתן תורה הוא בו' סיוון, אז כבר בראש חודש סיוון העסק מתחיל להתחמם!!! ובחודש סיון זה כבר ממש מבוסס!! זה כבר פסוקים מפורשים בתורה!!!! בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני ויחן שם ישראל... ומשה עלה אל האלוקים... יש דגש מיוחד שהיות ובו' סיון הולך לקרות משהו... אז הסיפור מתחיל מראש חודש,

ובאמת אם תשים לב השל"ה הקדוש עושה עסק גדול מער"ח סיוון... הוא מחבר תפילה מיוחדת ליום הזה... (שתאמר אי"ה בבית הכנסת או בבית מדרש... אין צורך בהכרח להגיע לקברו...)

ובאמת מה העניין בזה? מאיפה נלקח המושג הזה???

אז לכאורה זה ממש ברור: הרי בט"ו בניסן מתקדש עלינו חג הפסח! ואנחנו אומרים: ברוך מקדש ישראל והזמנים, יש פה ברכה מיוחדת... על מה?? על זה שלפני שבועיים בי"ד אלו שקידשו את החודש ובזה הם קבעו את התאריך ט"ו בניסן שהוא יהיה חג הפסח... זאת אומרת: בי"ד אף פעם לא קידשו את ט"ו בניסן!! בי"ד בסה"כ קידשו את א' בניסן!! שזה אומר שי"ד ימים לאחמ"כ מגיע ט"ו בניסן... ממילא!!! עם כל הכבוד לט"ו בניסן... אבל הוא כבר תוצאה... הסיפור האמיתי כבר קרה בא' בניסן שאז!!! אז בי"ד קידשו, אז העסק נתקדש וכעת לא נותר לנו אלא להמתין לתאריך ט"ו בניסן...

זו הסיבה שלמעשה בראש חודש כל ההשפעות כבר מגיעים... (אגב: דווקא בחג השבועות, זה קצת פחות קשור לתאריך של החודש כידוע... שהרי חג השבועות תלוי בספירת העומר... אבל בכל זאת זה קשור ואכמ"ל) עכ"פ בהחלט מר"ח סיון משהו מתחיל להתנוצץ... ואם ככה כבר בער"ח צריך להתחיל לחמם מנועים... וכבר הזוכר שאם עמלק יודע לזהות את כ"ט באייר כיום שמומלץ ל'שיבוש לאומי' כדי לגרום ריפיון, מותר גם לנו לדעת שהימים האלו מסוגלים להתחזק בתורה... ואני מכין אותך מראש: יש יצר הרע מיוחד להתבטל בימים האלו!!! ואל תבהל... במקום להיבהל... תסמן לך את זה... תהיה ערוך לזה... כדי שכשיבא הקושי או המפריע... לפחות תדע לחייך ולהגיד לו... אה... זה אתה?? נעים להכיר... בא... בא מהר לבית המדרש... אני רוצה 'לדבר איתך בליבוד', זכור אל תשכח: מספיק כמה ימים ספורים לתפוס חיזוק ואתה בפנים!! עזוב מה היה... בר"ח סיון באו מדבר סיני ויחן שם...

עוד עצה קטנה: אל תתכונן יותר מידי הרבה לליל שבועות, מדובר בסה"כ בסדר של ארבע שעות, הרבה יותר בשרי ומשמעותי זה מה שתעשה ב-144 שעות שיש לך מר"ח ועד שבועות... ברוגע... בשמחה... ובחיות...

מזל טוב לרגל ברית האירוסין עם מסכת גיטין...

ברוכה הבאה מסכת גיטין!! אם נתחיל לשפוך את מה שיש בלב על מסכת גיטין תכלה היריעה... **אז קצר ולעניין:** למסכת גיטין יש אופי משלה... אחד מהשינויים המשמעותיים בין נזיר סוטה שלמדנו עד כה ל-גיטין... ש'נזיר וסוטה' זה בגדר **'מקרא מרובה** והלכות מועטות', ואילו מסכת גיטין זה 'מקרא מועט **והלכות מרובות**', שתבין: כל הציווי של גיטין בתורה שבכתב... מתחיל ונגמר ב**שש עשרה מילים בסה"כ!!!** (וגם זה שמונה מילים שחוזרים על עצמם פעמיים "וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו", ונוך אמול...) בו בזמן שפרשת סוטה זה 21 פסוקים, ופרשת נזיר זה גם 21 פסוקים בדיוק... שים לב: לא מילים- פסוקים!!!! זאת אומרת: 99% ממסכת גיטין זה תקנות וגזרות **ד ר ב נ ן ! ! !** ממילא זו מסכת עם שפראך משלה... ע"פ רוב יותר מוכר לנו ויותר קל לחיות את זה... סו"ס חביבים דברי סופרים יותר מיינה של תורה... אז קדימה...

עכשיו: אני מתנצל מראש שאני משתף אותך בתחביב אישי שלי... יש לי מין גישמאק מיוחד לספור ולמנות ולאגור ברשימות מסודרות את כל התקנות דרבנן אחד לאחד... מסודרים ומסווגים לפי נושאים... בדיוק כמו... כמו תרי"ג מצוות!!! כלומר: כמו שיש מדף ספרים שלם באוצר הספרים שעוסק במנין התרי"ג המצוות שבכתב... (יש את המנין של בה"ג ויש את מנין המצוות של רמב"ם וסמ"ג וסמ"ק ור"י והשגות הרמב"ן... ותוצ"ח שלם סביב המיון והמנין של המצוות) אז זהו!! שהחלום שלי זה לעשות את אותו דבר בתקנות דרבנן... **והאמת היא שזה לא רעיון שלי!!!** זה כבר רעיון קדום של עזרא **הסופר...** פסוק מפורש: "לעזרא הכהן **הסופר, סופר** דברי מצוות ה'... והירושלמי שואל: למה כתוב פעמיים שעזרא היה סופר? אמר רבי אליעזר: שכשם שהיה סופר בדברי תורה **כך היה סופר בדברי סופרים!!** כלומר: שאם אנחנו בתיקון ליל שבועות, מונים וסופרים את כל התרי"ג מצוות אחד אחד... אז זהו!! שבתיקון ליל שבועות של עזרא הסופר... אחרי התרי"ג מצוות שבכתב... היה עוד רשימה של כמה מאות או אלפי גזירות שבתורה שבע"פ... **וזה החלום שלי!!** החלום שלי זה להעתיק את הספר תורה הזה של עזרא הסופר... (שהוא כמובן **לא** כתב אותו כי זה היה בע"פ... אז זהו שמאז שהתחילו לכתוב תורה שבע"פ אני חולם להעתיק את הספר תורה שבע"פ שלו... הספר תורה שלו שבכתב היה שמור בכספת בעזרה ובזה הכה"ג והמלך היו קוראים, לזה אני לא מתיימר להתקרב אבל הספר תורה שלו שבע"פ... מישהו יכול להפריע לי להעתיק אותו מתוך מסקנת הגמ'...??) זה פרוייקט מאוד נרחב!!! שאני מכבד אותך מע"ג במה זה להיות אחד מחברי המכון... (מצידי גם היו"ר) וקדימה... מתחילים מסכת גיטין שהיא 'דרבנן' מובהקת... קדימה... בא נעשה בינינו מחייב... אני סופר את ה'דרבנן' ואתה סופר.. בא נראה כמה יצא לי כמה יצא לך ואז נתחיל **להתווכח**... (כן... מה אתה חושב... אחד מההתנגחויות העיקריות הצפויות זה מה נחשב לתקנה **אחת** ומה נפרט ומתחלק לשתים... כן... הויכוח מהסוג הזה כבר מוכר לנו מספר המצוות לרמב"ם... שבהקדמה הוא מגדיר ט"ז תנאים לפי איזה קריטוריונים הוא מפריט או כולל את המצוות... שכל עבודת יוהכ"פ נחשב לאחת ואילו המצוות שבק"פ נפרטים ל-15 אז על אותו משקל... אותו סוג של לומד'ס אמור ללוות אותנו גם בספירה של דברי 'סופרים', בא ניקח לדוגמא את עירובי תבשילין!! אם אני אאסוף את כל הדינא דגמ' שבעירובי תבשילין זה יכול להגיע ל-20 דינא דגמ'.. מאידך: אולי הכל נחשב לדין אחד... וזה תלוי... כל דינא דגמ' לגופו... יתכן שאין דנין, ומעריכין ומקדישין ומחרימין בשבת כל זה תקנה אחת, ואילו אין קורין ואין פולין לאור הנר קיי"ל שנחשב לשתים.. אוכלים ומשקין שנטמאו במשקין נחשב לאחד... ואילו פתם ושמנם ויינם זה ג' תקנות שונות. למה? בא נדבר על זה. אבל קודם נבין שיש פה על מה לדבר)

אז קדימה. יצאנו לדרך. אנחנו כעת נכנסים למסכת גיטין בדיוק בתחילת עונת האג'ואים... הילד שלי כעת מתחיל עם כל המרץ לאסוף ולספור גוגואים... ואילו אני להבדיל!!! אני מתחיל לאגור ולספור דברי סופרים!!! עד סוף המסכת הילד שלי ישכח לגמרי מכל האגו'אים.... ואילו אני יצא עם 60 או 90 או אולי 140 דינא דרבנן... ואז נפגש!!! מה שבטוח: אין לך מושג איזה גישמאק זה... (אני רק יכול להגיד לך שכשלמדתי מסכת ביצה ושבת 'הלכתי על זה', ותוך כדי הלימוד הקפדתי לספור ולמנות... אז במסכת ביצה יצא לי 104 דינא דרבנן, ואילו בשבת ועירובין, רק השבותים יצאו לי 202... והגישמאק? א"א לתאר... אתה מוזמן... אל דאגה.. אין כל הזכויות שמורות... אתה מוזמן לקחת את הקרדיט...)

אבל בא רגע. רק נגסה להיכנס טיפה לנשמת הדברים מעבר למספרים שבזה... אתה יודע מה המשמעות שעזרא היה **'סופר** דברי חכמים?? במילים אחרות: הוא **'ספר את הרבנים'!!!** הוא החשיב את התקנות והגזרות שיוצאים מלשכת הגזית... זה אומר להסכים להיכנע להנהגה של תורה... זה להסכים לקבל מרות ממשה רבינו שהוסיף יום אחד **מדעתו** והסכים הקב"ה על ידו!!! אז הקב"ה הסכים... השאלה היא: האם אנחנו גם מסכימים?? ובאיזשהו מקום עיקר קבלת התורה במובן המעשי מתבטא בזה!! בלהסכים לקבל **הוראה מגבוה**!! (תורה היא מלשון הוראה) להיות מוכן להיכנע להוראות שיוצאות חדשים לבקרים מלשכת הגזית... תבין: יש הבדל אחד תהומי בין לספור תרי"ג מצוות דאורייתא לבין לספור תקנות דרבנן... כי אל תשכח שבתרי"ג מצוות יש בל תוסיף ובל תגרע... אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה!! ואילו דרבנן??? איך זה דרבנן? אז ככה... כעת!!! נכון לאלפיים שנה האחרונות, אצלנו גם דרבנן זה פחות או יותר כמו דאורייתא, יש לך 2700 דפי גמ' וזהו!! אין מו"צ רשאי לחדש גזירות חדשות... (למעט כמה תקנות קהילות ספורות שכל כלל ישראל קיבל אותם) אז מבחינתנו גם תקנות דרבנן זה משהו כזה קבוע ולא משתנה... אני וסבא שלי כבר נולדנו לזה... אבל קח בחשבון שאצל עזרא הסופר זה לא היה נראה ככה... שכשעזרא היה סופר דברי חכמים... המשמעות היא ששנה שעברה הוא ספר וזה יצא 933... והשנה נוספו עוד 28 תקנות חדשות מלשכת הגזית... ואתה מבין לבד שיש כאלו שמעקמים את הפרצוף... יש שמנסים להתמרד... ולאף אחד לא קל לעכל איסור ספיחין או איסור יחוד עם פנויה או שביום בהיר אחד זה משנה סדרי עולם... זה לא קל!!! תחשוב על זה!!! ואילו עזרא הסופר רץ כהלום יין ומחבק בחיבה ובאהבה כל תקנה נוספת שיצאה מבית הדין הגדול ומכניס אותם ברכושנות לתוך המאגר האהוב שלו... מאגר של 'דברי סופרים'!! זה המשמעות של ה'סופרים' שלו עזרא...

עכשיו תסתכל לי בעיניים: האם גם אנחנו מוכנים וערוכים להסתער בכזו אהבה על תקנות טריות ועדכניות שיצאו הרגע מלשכת הגזית?? אנחנו בנוים לזה?? אנחנו ערוכים לכזו אפשרות?? כן... כשנלמד מסכת גיטין אנחנו נפגוש עשרות תקנות דרבנן מפני תיקון העולם... שזה אומר שברגע שמשיח מגיע (ולו יצוייר שעולם כמנהגו נוהג...) אנחנו צריכים להיות ערוכים לאפשרות שפתאום חז"ל מחליטים מכל מיני שיקולים להגביר אכיפה, ולשלילת רישיונות נרחבת... ואני מעדיף לא להיכנס לכל מיני מכשירים שיוחרמו ויורחקו לאלתר והמחזיק אותם במכת מרדות ואתה תסכים לאהוב את זה?? אבל עזוב... עזוב את העתיד... בעתיד זה יהיה טוב... סו"ס 'ומלאה הארץ דעה את ה'' ואז אנחנו בטח נרצה את זה... אבל עכשיו!!! אני שואל אותך: עכשיו אנחנו ערוכים רגשית ונפשית לאפשרות כזו שקיימת הנהגת שלטון מלמעלה... לא של בג"ץ אלא של בית דין הגדול... ש... שהם מתקנים!! ו... ואנחנו 'נספור' אותם??

הנה לך קבלת עול תורה... נקודה למחשבה לערב חג השבועות!!!

אז הנה... בשביל זה יש לנו מסכת גיטין... ולאורך כל מסכת גיטין... אנחנו נפגוש חוקי יסוד והחלטות בית הדין הגדול... אנחנו נפגוש את כלל ישראל שחי ונושם את בית דין הגדול... והעסק שם עם תמיד חי ותוסס... כל כמה שבועות יוצאת עוד תקנה חדשה מבית דין הגדול ולא רק שאנחנו לא יוצאים להפגנות השמאל... אלא יושבים בביהמ"ד ודשים וחוקרים ודנים בגדרי החוק החדש שיצא זה עתה מבית הדין הגדול...

את ההלך רוח הזה ננשום על הדרך מההווי של מסכת גיטין... וננסה לתרגם את זה לחיים שלנו!!! (אני מנסה לחשוב מה קורה אם מחר בית דין הגדול מופיע ומתקן: שיותר אסור לחלק עלונים בבית המדרש... וגם לא שולחים יותר עלונים במיילים... ואני!!! אני נכנס לבית המדרש ומתחיל לדון בזה בחדווחה דשמעתא... (בעצם מה הגדר של עלון...? והאם אוקי מייל יש לו דין של מייל או שזה בסה"כ תא דואר...?) האם אני שם??? אני אוחז שם?? האם אני אבלע את הגלולה או שיהיה לי אינטרס להוכיח ש'אין הציבור יכולים לעמוד בה'?? עובדים על זה!!! אחרת... אחרת על מה אני מתפלל... 'ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך..' אחרת מה זה קבלת התורה)

סליחה על הגלישה... נחזור לגיטין... המסכת החביבה שהשכימה לפתחנו בדיוק בערב מתן תורה... זו הזדמנות לחבק את גיטין ולבא איתה למתן תורה ולהחליט: **אני הולך על גיטין!!! אני מחבק דברי סופרים!!!**

ובכן: כעת ניגש לטיסה המסורתית... מידי תחילת מסכת אני נוהג לצאת בטיסה אוירית בשמי המסכת לסרוק אותה מלמעלה...

אז ככה: מסכת גיטין היא ממש סימטרית!! יש בה תשעים דפים!!! והיא מחולקת כמעט בצורה מדוייקת ל-30 30 30... מה זה אומר?

ה-30 דפים **הראשונים** ו-30 דפים ה**אחרונים** עוסקים ב'מסכת' גיטין! (מי יותר מי פחות... אבל בגדול זה 'גיטין') ואילו ה-30 דפים **האמצעיים!!!** זה דפים שלא קשורים בכלל לגיטין... מדובר ברשימה ארוכה של תקנות דרבנן כלליות מפני תיקון העולם!!!! (ברובם תקנות של ר"ג הזקן מפני תיקון העולם, בתור דוגמא: אחד מהם זה תקנת פרוזבול) אז בא נלך כעת לפי הסדר:

זה יוצא בערב ש**חודש סיון** זה ה-30 דפים הראשונים של גיטין!!!

וכל **חודש תמוז** זה ה-30 דפים האמצעיים שזה הפוגה מגיטין...

ואז **חודש אב** זה ה-30 דפים האחרונים שזה שוב גיטין!!

זו התמונת שטח הממש ממש מלמעלה... וכעת ננמיך קצת תעופה...

בא נתמקד כעת בחודש סיון... אז בכ"ו אייר בשעטו"מ אנחנו מתחילים.. ועעל ההתחלה יש סוגיה עסיסית ומתוקה מדבש... מדובר בסה"כ בחמש דפים הראשונים!! מומלץ ללמוד אותה טוב... תשמע לי... זו כניסה טובה למסכת!! ואז הפוגה... מדף ו: ואילך עד דף ט"ו שזה סוף פרק ראשון... זה סוגיות שונות ומגוונות ומעניינות שקשורות רק **בעקיפין** לגיטין... הגענו לפרק ב', פרק ב' הוא פרק די ממוקד שעוסק בהלכות כתיבת גט!! (זה כמעט שפראך של הלכות כתיבת סת"ם... כמו שיש הלכות כתיבת מזוזה יש כתיבת גט...) מדובר בפרק קל ושווה לכל נפש... פרק בפני עצמו!! ואז אנחנו עוברים לפרק ג', והוא שוב מסתעף... כלומר: הרוח הכללית שנושבת בפרק זה אמנם גיטין אבל זה מסתעף לכל מיני סוגיות מעניינות אחרות... **עכשיו: סתם ככה:** אם תצמיד אותי לקיר ותתעקש להוציא ממני איזה הגדרה מה זה אומר אוירה כללית של גיטין?? האם יש סוג של אופי מסוים למסכת גיטין? אז כן... הצלחתי למצא איזושהי הגדרה (היא נכונה עכ"פ בשביל לתת רקע כללי בבית מה הולך להעסיק אותי בג' חודשים הקרובים): מסכת גיטין שייכת **לאזור חיוג בית דין...** ומילא כל השפראך של גיטין זה שטרות, ועדים, וחתימות, וקיום שטרות, ושליחות, ומינוי שליחות, ונאמנות, בקיצור: כמו שיש ציוד משרדי וניירת ומסמכים ונסח טאבו ונאמנות... שזה סוג של שפה ונוסחה שמוכרת בלימודי תואר משפטים, אז זהו!! שלהבדיל בין הקודש ובין החול... מה שהסטודנט ללימוד משפטים לומד ואינו מקבל שכר... הרי במסכת גיטין אנחנו זוכים לעמול ולהתייגע במשפטי ה' ישרים משמחי לב... אשרינו!!! זה פחות או יותר האוירה הכללית בפרק ראשון ושלישי ורביעי וחמישי של גיטין... אל תתפוס אותי על המילה... אחרי הכל זו הגדרה קצת גסה... (ממילא אל תתפלא אם מסכת גיטין מסתעפת לסוגיות של שטרות, ושחרורי עבדים, ושכיב מרע, ותיקון העולם... בקיצור: הסדר יום בבי"ד...)

וכאן הגענו לערב ר"ח תמוז ואנחנו יוצאים להפוגה מגיטין ונכנסים לרשימה מאוד מאוד נרחבת ויסודית של תקנות חז"ל בכל חלקי התורה,

אז סיכמנו!!! אנחנו סופרים ומונים את כל דברי חז"ל... אגב: בהשגחה פרטית, הדפים המפורסמים של אגדות החורבן בפרק הניזקין, יוצא בדיוק בתחילת שלושת השבועות... (ואגב: כבר עוררו המפרשים שלא לחינם נכתבו אגדות החורבן בגיטין, לומר שגם אלה תשכחנה ואנוכי לא אשכחך... גם אם יש אנשים שמגרשים נשותיהם אבל הקב"ה אמנם מעניש ומחריב אבל לא מגרש... וכמשוש חתן על כלה ישיש עלייך אלוקיך) ואז אנחנו מגיעים לחודש אב, וכעת שוב!!! שוב חוזרים לגיטין... האמת היא שאין טעם להמשיך... כי עד חודש אב אף אחד לא יזכור... אבל מה שכן חשוב...

מתי אנחנו חוגגים את חצי הקדנציה??

ובכן: רבצען יקרה: אם בעלך יושב ולומד מסכת גיטין בהתמדה!! נא להעריך... נא להתחשב... אם הוא חוזר קצת שארף וקרבי... נא לקחת את זה כמחמאה... בסה"כ 'אורייתא קא מרתחא ליה', ובהחלט צריך כבר לתכנן את חגיגות חצי הקדנציה... כן... לחמם מנועים... סו"ס שלושה חודשים זה זמן... בפרט כשמדובר בחודשי יולי יוני אוגוסט... אז ככה: דבר ראשון: היות וחילקתי את המסכת לג' חלקים!! יש לנו פה שלוש טרמינלים שונים... על כל צרה שלא תבא... תמיד אתה יכול להשתלב... (והאמת היא שאין צורך, בגדול אין בגיטין אין משהו שאם לא היית אתמול הפסדת את הרכבת) חוץ מזה בגדול התאריך שמועדף לריענון אלו הימים שלפני י"ז בתמוז... זה יוצא בדיוק באמצע המסכת! שם בסוגיה של עידית ובינונית וזיבורית!! תברר כבר עכשיו על 3 רמות של צימרים... עידית בינונית וזיבורית... ותבנה כבר עכשיו תכנית שמחולקת ל3 רמות, אם עמדתי בדרישה הגבוהה דהיינו 80% עקביות אני זכאי לצימר עידית (תשים כבר עכשיו כסף בצד) ואם ככה ככה (נניח פחות מ-80% אז בינונית.. ואם לא... אז זיבורית.. (הכל באוירה טובה כמובן...) מה שבטוח: בערב שבועות יוצא זיקא ושמיה טבוח שאם ישראל לא מקבלים את התורה ה"י... אנו מוכרחים להגיע עם משהו בידיים... ובשביל זה יש לנו את גיטין, וכמובן לא לשכוח את המסר הפנימי שטמון בהווי של גיטין כנ"ל... (ואתה בן עליה, אתה מסכים חכם לקחת ולתרגם את המאמר הזה למסכת שלך וללימודים הפרטיים שלך... סומך עליך)

גיליון 963 - שנה יט'

יהדות באהבה

פרשת במדבר

המאור שבתורה

הפטרה "מחר חדש"

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

© כל הזכויות שמורות

שבת כט' אייר התשפ"ג

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	19:17	20:08	21:03
ת"א	19:14	20:06	21:00
חיפה	19:17	20:09	21:03
ב"ש	19:14	20:06	21:00

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה

השועל והעז שועל נפל לתוך באר עמוקה ולא יכל לצאת. עז צמאה נגשה לבאר, וכשראתה את השועל, שאלה אותו אם המים טובים לשתיה. אמר השועל: "אף פעם בחיי לא טעמתי **מים טובים כל כך!** בואי טעמי גם את".
קפצה העז פנימה, שתתה, ואחר ראתה שאין דרך לצאת...
אמר השועל: "יש לי רעיון, את תעמדי על רגליך האחוריות, תשעני אל הקיר, ואני אטפס על גבך ואצא.
כשאהיה בחוץ אעזור לך לצאת". עשתה העז כדבריו, והשועל יצא מן הבאר והלך לו. קראה העז אחריו שיקים את הבטחתו, אך השועל אמר: "אם היה שכל בראשך, מלכתחילה **לא היית נכנסת לבור**"...
לפני שקופצים, יש לבדוק היטב. הפזיזות- אם כל הכישלונות

יש שמחפים על גאונותם ב"ענוה"
ויש שמחפים על ענוותנותם ב"גאוה".

יעשה עצמו כחרש... בתקופת הגזרות בספרד, טרם גרוש היהודים, **גזר האפיפיור** כי על יהודי הממלכה לבוא לכנסיות ולהקשיב לדברי הכמרים. בחלוף מספר חודשים, ואיש אחד מן היהודים **לא הושפע** מן הדברים שהטיפו הכמרים בכנסיות, ולא בא להתנצר, החלה חקירה ודרישה, ובסופה התברר כי מלה אחת מדברי ההטפה לא הגיעה לאזני השומעים כי אלו **סתמו אזניהם** בצמר גפן למען לא יכנסו דברי הארס לתוכן...

מי שלומד בכל עת במסירות נפש, מי **שאינו הולך** אחר פתויים מושכי לב, מי **שמציית לדברי גדולים** בלי שום ערעור והרהור, הוא זה שזוכה להיות גדול בתורה.

כל מצבו של האדם תלוי במידת התחזקותו בתורה.

ספורים רבים יש על גדולי ישראל שפעלו באותה תקופה קשה, כשיהודי ארץ ישראל עמדו **חסרי אונים** מול האויב הנאצי. שקר הסוס לתשועה.
רק **בכח התפילות והבקשות** עזר ד' ובדרך פלאית ניגף האויב הגרמני שהצליח לכבוש מדינות חזקות ביותר, והסכנה הוסרה מעל ארץ הקודש.

"ואעבור עליך ואראך תבוססת בדמיך", ודוקא שפיכות דמים זו הביאה לחישול ולהתחזקותם, להתחסנות ולריבוי: "ואומר לך בדמיך- חיי!"

ולא במצרים בלבד, **אלא בכל דור ודור** רדפונו עד צוואר, עינונו עד מות- ורדיפותיהם חישלונו, **ויצאנו מחוזקים שבעתיים**. בדמינו- חיינו!

תפילה לפני ה' יתברך
אחר התפילה נגש רבי לוי יצחק מברדיטשוב אל החזן ושאלה בפיו: "**מדוע קולך צרוד** כל כך?"
השיב החזן: התפללתי **לפני העמוד** ונצטרדתי".
אמר לו הצדיק מברדיטשוב: "אבל אילו התפללת **לפני השם** יתברך ולא לפני העמוד, לא היית מצטרד!"

"והיית אך שמח" גם "שאך" כואב וקשה, תהיה "שמח".

נקודה למחשבה

הרב ניסים קרליץ זצ"ל שהיה גדול הדור יום אחד דופק לו השכן שגר מתחתיו אז הרב פותח "שלום עליכם" אז אותו שכן אומר "כן כן שלום עליכם תביא מיד 600 ₪"
"על מה שואל הרב "על מה? מה אתה לא יודע אתה סיידת בבית שלך ואת כל הסיד שלך זרקת בצנרת ונהיה לי סתימה הבאתי אינסטלטור פתח את הצנרת זה 600 ₪ אמר לו הרב תחכה רגע הלך הרב הביא לו 600 ₪ ובירך אותו לחיים טובים ולשלום. התלמיד של הרב שואל אותו מה הרב מה הענין קודם צריך לבדוק איזה סתימה אולי זה לא ממך ישר הרב נותן לו 600 ₪ אמר לו הרב קודם כל סיד לא עושה סתימה זה נשטף עם המים ועוד הצנרת שלו והצנרת שלי לא אותו קו ושלישית אני בכלל לא סיידתי את הבית. "אז למה נתת לו את הכסף?"
"תראה זה שכן ולמען השלום אני יתחיל לריב איתו לא יגמור איתי ויהיה מזה בלאגן לשון הרע מחלוקת וח"ו יהיה חילול השם אנשים יגידו הרב קרליץ חייב למישהו ולא משלם העדפתי שיקח את ה600 ₪ ומיד במקום נשכח כל הסיפור ואני יכול להמשיך ללמוד אם זה שלי זה שלי ואם לא מגיע לי אז לא מגיע לי...
תדעו לכם שמחלוקת זה יותר מעבודה זרה איך יודעים? מהמן שירד לעם ישראל במדבר 40 שנה שהרי ביום שהיה חטא העגל ירד המן לישראל אבל ביום שהיה מחלוקת קרח ועדתו באותו יום לא ירד המן
היה אחד בבני ברק שרצה להוציא מרפסת אז היה לו שכן שהיה לו צרות עין אמר לו אתה לא תוציא מרפסת אמר לו למה הרי אני לא מפריע לך זה אפילו לא בכיוון שלך אמר לו אתה לא תוציא מרפסת אמר לו למה מה תעשה לי אמר לו אם תוציא מרפסת אני יפרסם אותך שאתה כהן והתחתנת עם גרושה אמר לו תקשיב אני לא כהן ואישתי לא גרושה אמר לו זה תשאיר כבר בשבילי... כשאדם רוצה לעשות מחלוקת יהפוך עולם בשביל המחלוקת

זקן בן 95 שאמר תדעו לכם אני אין לי שונאים אמרו לו כל הכבוד איך עשית את זה אמר להם לא פשוט כולם כבר מתו... (העורך)

אישה טובה מתנה לבעלה

יש ששים ריבוא אותיות לתורה.

יוצא איפוא שכאשר פקד משה את ישראל היה לומד בזה **את התורה**. הוא אשר אמר הכתוב: "כאשר צוה ה' את משה"

– כשם שלמד משה את התורה מאשר צוה אותו ה' יתברך, **כך למד** את התורה גם כאשר "ויפקדם במדבר סיני"....

(קדושת לוי)

ענוה שכזו הרה"ק רבי **מנדל מויטבסק** היה חותם שמו בתוספת: "השפל באמת".

פעם אחת שאל מישהו את הצדיק מרוז'ין היאך כתב רבי מנדלה על עצמו "תואר" כזה... השיב הצדיק מרוז'ין:
"לכתוב תואר כזה על עצמו, יכול רק מי שהגיע למידה הנעלה ביותר של שפלות וענוה,

שאם יחזיקו באפו **ויסחבוהו** ברחובות העיר לא יתפעל כלל"...

על מה שמח העני ומודה לה'? שיכל להיות יותר עני, על מה נאנח העשיר? על שיכל להיות יותר עשיר...

הרה"ק רבי **יחיאל מאיר ליפשיץ** אומר: קל להיות מבין באבנים טובות ומרגליות, אולם קשה להיות מבין ב"קוצו" של יהודי.

סיפר הרב ברעודא, כי בצעירותו רץ בסמטאות ירושלים, בעת הפסקת חשמל. עלטה כבדה שררה סביב. ולפתע נזכר שבדרך **יש מורד מסוכן מאוד**, ובו עשרות מדרגות, ונעצר ממרוצתו כדי לבדוק היכן הוא נמצא, ואם לא הגיע לתחילת המדרון. ומה גילה? שתי רגליו **עמדו ממש** לפני תחילת המדרון. לו היה ממשיך במרוצתו עוד חלקיק השניה, מי יודע מה היה עולה בגורלו... נס גלוי של ממש.
למחרת הוצרך להגיע ל"חזון איש" זצ"ל כדי לשאול שאלה. לאחר מכן, סיפר לו על הנס שארע לו, והוסיף: "הייתי בטוח, שהיום בבוקר, אחרי הנס הגדול אקום כאדם אחר **בהתרוממות הרוח** ובהודיה לד', והנה התעוררתי כמו בכל יום"...
ענה ה"חזון איש": יש יצר הרע מיוחד שקרוי: **'יצר הרע שאחרי נס גלוי'**... תפקידו להחליש את ההרגשים הנפשיים שיכולים להתעורר באדם לאחר שהקב"ה, ברוב חסדו, עשה עמו נס כזה...
בכל יום גומל עמנו הקב"ה חסדים ועושה עמנו נסים. האם אנו משתנים? האם אנו נעשים בני אדם אחרים? או שאולי יצר הרע פועל ומחליש אותנו? **הבה נחשוב על כל הנסים** והנפלאות שעושה עמנו הקב"ה, ונשתדל בכל יום להיות בני אדם אחרים, טובים יותר ממה שהיינו!

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

יש לו לאדם להתבונן כי לא לעולם חוסן, וכל ימיו ולילותיו **תהא דעתו** נתונה רק על **עסק התורה** והמצוות, ודאגתו היחידה תהיה שלא ישיב נשמה רקנית לאביו שבשמים.

ואם יתנהג כך יראה שבגשמיות יש לו **הרבה יותר מכדי צרכו** ולא חסר לו מאומה.

חברת השוטה סכנה, ושנאתו שמחה.

זקן נכנס אצל רופא מפורסם.
מהר תוריד חולצה! – קרא אליו הרופא – אין לי פנאי.
אבל... – התחיל הזקן מסרב.
אל תרבה שיחה! – הפסיקו הרופא. – אתה רואה: רבים ניצבים עלי.
נכנע הזקן והוריד חולצתו.
בדקו הרופא ואמר: איני יודע, למה באת אלי... בריא אתה.
גימגם הזקן והחזיר:
יסלח נא מעלתו... שמש בית-הכנסת אני...
בדבר "העליות" של "ימים נוראים" באתי...

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

הדרך לקבלת התורה

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד.. (במדבר א, א).
דרשו רבותינו (במדבר רבה א, ז) מפני מה נתנה תורה במדבר, לומר לך שאין אדם קונה תורה עד שיעשה עצמו הפקר כמדבר.
כדי לקבל את התורה באמת ושהיא תשכון בתוכנו, ישנה רק דרך אחת – להיות מוכן להפקיר עצמו כמדבר, כל הבא ברוך הבא, דהיינו, על המדבר בני אדם דורכים והולכים ועושים בו כל צרכיהם ואין הוא מגיב ומוחה,
אלא כל כולו נתון לאחרים, וכך גם אדם שרוצה שתיכנס בו תורה חייב לתת את עצמו לתורה ללא הגבלות, "את המצוה הזו אני מוכן לקבל, אך את זו לא, המצוה הזו מסתברת וזאת אינה מסתברת, בזה אני יכול לעמוד ובזה לא". לא, התורה הקדושה ניתנת רק לאדם שמוכן לתת את עצמו וכל כולו עבורה, ואז אז אדם זה יזכה לקבלה בשלימות.

ובעומקם של דברים נמצא שזוהי בעצם מידת הענווה, מהמדבר לומדים את מידת הענווה שהכל דורכים עליו, וכך גם האדם צריך להתנהג במידת הענווה, לוותר, להבליג, להעביר על המידות, אדם שמוכן לקבל ביזיונות ולהרכין את הראש, הוא זה שיזכה שהתורה תשכון ותתקבל בתוכו, כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל – תורה ניתנה לו במתנה (נדרים נה ע"א).
אך אדם שלא מוכן לוותר ועומד על כל דבר ודבר עם חבריו ובביתו עם אשתו וילדיו, התורה לא תוכל לשכון בתוכו. רק אדם שמוכן לחיות בוויתור ובהכנעה יזכה לקבל את התורה באמת.

יהי רצון שנזכה לתקן את דרכינו ומעשינו ונזכה לקבל את התורה הקדושה בחג השבועות הקרב ובא בשמחה ובטוב לבב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אמרו לו לעני, הגר בדירת חדר: רצונך, שיהיה לך ארמון כארמונו של המלך, שיש בו מאה ועשרים ושבעה חדרים? החזיר העני:
חס וחלילה! מהיכן אקח "מזוזות" לכולם?

מצות צדקה

אינה נרכשת בהשאלה...
רק ספרים מועטים היו ברשותו של הרב הקדוש רבי **חיים הלברשטם** מצאנז.

כאשר נצרך לספר מסוים שלח לשאול אותו מאחרים.
פעם אחת העיר בנו: "מדוע אתה מחלק את כל מעותיך לעניים ואביונים ואינך משאיר בידך לקנות לפחות את **הספרים הנחוצים לך?**"

השיב לו הצדיק: "ספר אפשר להשיג בהשאלה,
אבל מצות צדקה **אי אפשר לשאול...**"

להצלחה וישועה בכל התחומים
יהודה בן בת שבע
אבישלום בן אורה
רפאל ארז בן הדסה צביה

אין שום פעולה בין קטנה ובין גדולה שאינה מושגחת בהשגחה פרטית מאת הבורא יתברך.

אפשר להקיש גם אל מציאות החיים שלנו, ולדעת שאין קשר **בין מעשה אחד למישנהו,** ברגע פלוני יכול אדם לעשות את המעשה המהודר ביותר, וברגע הבא באותם כלים שבהם עשה את העשה הראשון **הוא עלול לחטוא** באחת העבירות החמורות ביותר,
אם לא יפקח על דרכיו ויעשה חשבון נפשו בתמידות, הוא יראה את הכל באספקלריה של זהב, למרות **הסדקים הגדולים** שנבקעו בה בשל חטאיו.

זמן השינה הדרוש לאדם הממוצע הוא בערך- חמש דקות יותר.

מעביר על מידותיו שבת אחת הוזמן הגה"צ רבי **צדקה חוצין** זצ"ל להיות מוהל בברית שנערכה בשכונה הרחוקה מביתו מהלך של שעה. לפני הזמן יצא עם משמשו.

כשהגיע, התברר שהמשפחה הזמינה משום מה **מוהל אחר**, והלה כבר סיים את מעשיו. כעס המשמש ורצה לגעור בבעל הברית שהטריח תלמיד חכם זקן בדרך כה ארוכה לשוא.אך הרב חומין הורה לו לשתוק," הרווחנו היום שתי מצוות" אמר לו. "ראשית, החושב לעשות מצוה ולא עשאה, כאילו עשאה. שנית, היה עלי לכעוס ולא כעסתי"
ובלי לומר דבר פנה לאחור ושב לביתו.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו"ה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברג'ל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, יפה בת לאה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בס"ד

שירות
מהיר
ואיכותי
כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית*

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

שעות פתיחה:
ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, **יום ו'** 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

הבטיחו למאות לקוחות מרוצים שהופתעו מהמהירות והשירות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים
דוא"ל S025004569@Gmail.com
<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 59 >>

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם